

Loppuraportti
Lahti-Hollola Jukola
2018

Koe elämys, suuntaa jääkaudenjälkiin!

Sisällys

KILPAILUNJOHTAJAN KATSAUS	1
VISIO, ARVOT, TAVOITTEET.....	4
Missio	4
Visio	4
Arvot.....	4
Elämyksellisyys	4
Yhteisöllisyys	4
Perinteet.....	4
Ekologisuus.....	4
Tavoitteet	4
Toteuma lukuina.....	4
Slogan	4
Jukolan viestin sanoma 2018.....	5
ORGANISAATIO, PÄÄTÖKSENTEKO JA ALLEKIRJOITUSOIKEUDET	5
Yleistä	5
Organisaatio	6
Tehtävät, vastuut ja valtuudet	7
Rajapintapalaverit	7
Koulutus, tehtävien jako – delegointi.....	8
Jukolan 2018 Järjestelyjen aikataulu	8
Asiantuntijaryhmä	10
AREENATUOTANTOVALIOKUNTA.....	12
Tavoitteet	12
Tehtävät.....	12
Vastuuhenkilöt	12
Tehtäväkohtainen suunnitelma.....	13
Areenatuotannon toteutus	13
Ohjelmatoiminnot	18
Juhlalava	18
ICT-VALIOKUNTA	21
Tavoitteet ja tehtävät.....	21
Vastuuhenkilöt ja tehtävät.....	21

Johto	22
Kilpailualueen yleinen ICT -rakentaminen.....	22
Verkot ja verkkoyhteistyö	23
Laitteet ja tarvikkeet	27
Kokemukset ja kehitettävää	28
Tulospalveluohjelmisto	29
Online-rastit	40
Online rastit, kokemuksia ja kehitettävää.....	41
Rastien rakenne ja niiden rakentaminen	42
Maastokontin toiminta viestin aikana.....	42
Purkaminen	42
Lähtö, maali ja itkumuuri	43
EMIT-teltoa	44
Itkumuuri.....	45
Maalikamerat	48
Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	50
Talkoorekrytointi sekä henkilöt:.....	51
KARTTA- JA RATAVALIOKUNTA.....	54
Tavoitteet:	54
Talkoolaistarve	55
Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	55
Areenatuotantovalioikunta	55
ICT-valioikunta.....	55
Kenttä- ja huoltovalioikunta.....	55
Kilpailuvalioikunta	56
Logistiikkavalioikunta	56
Viestintävalioikunta.....	56
Ravintolavalioikunta.....	56
Talous- ja markkinointivalioikunta	56
Toimistovalioikunta.....	56
Turvallisuusvalioikunta.....	56
Tehtäväkohtainen suunnitelma.....	56
Kartta- ja ratavaliokunnan puheenjohtaja	56

Jukola-ratamestari.....	56
Venla-ratamestari.....	56
Maanomistajat	57
Karttajarjoitukset (3 henkilöä)	57
Karttojen käsittely (n. 20 henkilöä)	57
Rasti- ja maastorakenteet (n. 10 henk.)	57
Juomapaikat (n. 125 henk.)	57
Rastivalvonta (n. 30 henk.)	57
Kutsuvierasrasti (1 henk.)	57
Maanomistajaluvat ja ympäristöasiat	57
Kartoitustyöt.....	57
Kartat.....	57
Kartan ja ratojen painaminen sekä personointi	58
Ratasuunnittelu	59
Ratatiedosto	60
Karttajarjoitukset	61
Karttojen käsittely	61
Rastirakenteet	63
Varakartat.....	63
Itkumuuri.....	63
Rastien kilpailunaikainen valvonta	64
Juomapaikat	67
Huomioita.....	70
KENTTÄ- JA HUOLTOVALIOKUNTA	71
Tavoitteet	71
Tehtävät.....	71
Vastuhenkilöt	71
Talkoolaistarve	72
Kilpailukeskuksen suunnittelu	72
Kiertävä materiaali	72
Kilpailukeskuksen rakentaminen ja rakenteet	73
Metsänhoitotyöt	73
Maapohjatyöt.....	73

Varsinainen rakentaminen	73
Rakenteet	75
TV -kaapelit.....	77
Pystytettävät teltat.....	77
Kenttämajoitus ja tuulisuojat	78
Telttapaikkojen vieminen varausjärjestelmään	78
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	80
Sähköistys.....	80
Suunnittelu	80
Rakentaminen	81
Sähkömiesryhmä.....	83
Ylläpito.....	83
Purkaminen	84
Sähkönkäyttö toiminnoittain.....	84
Yhteenveto	86
Kehitettävää ja hyväksi havaittu	86
Vesi ja viemärointi	86
Suunnittelu	86
Rakentaminen	86
Purkaminen	87
Toteutuneen veden kulutustiedot	87
Kehitettävää ja hyväksi havaittuA	87
Yhteenveto	89
Kehitettävää ja hyväksi havaittu	89
Pesu- ja saunahuolto	89
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	90
WC- ja jätehuolto.....	90
WC -kaluston sijoittelu	91
Jätteiden keräily- ja käsittelykalusto	92
Jäteastioiden tyhjennys.....	95
Yhteenveto	95
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	96

Materiaaliasiat.....	97
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	97
Purkaminen	98
Aikataulu.....	98
Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	99
Kartta- ja ratavaliokunta.....	99
Kilpailuvaliokunta	99
ICT-valiokunta.....	99
Turvallisuusvaliokunta.....	99
Logistiikkavaliokunta	100
Talous- ja markkinointivaliokunta	100
Toimistovaliokunta.....	100
Viestintä- ja mediavaliokunta.....	100
Areenatuotantovaliokunta	100
Ravintolavaliokunta.....	100
Puolustusvoimat.....	100
Riskienhallinta	101
Yhteenveto	101
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	101
KILPAILUVALIOKUNTA.....	103
Tavoitteet	103
Tehtävät.....	103
Talkoolaistarve	103
Kalusto ja rakentaminen.....	104
Kehitettävää	104
Kenraaliharjoitus	104
Tavoitteet	104
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	106
Johtopäätökset.....	106
Emit-nollaus ja varustarkastus	107
Emit -nollaus.....	107
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	108
Lähtö.....	109

Toteutus	109
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	110
Vaihto ja vaihtopuomin varakarttapiste.....	111
Henkilöstö	111
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	112
Varakarttapiste (Helppi)	113
Varustus.....	113
Ohjeistus.....	113
Maali.....	114
Henkilöstö	114
Toteutus	114
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	115
ADT	115
testauksen toteutus	115
Arvio kilpailuvaliokunnan runkohenkilöstön talkootyötunneista	116
LOGISTIikkaVALIOKUNTA.....	117
Tehtävät ja tavoitteet.....	117
Vastuuhenkilöt	117
Tehtäväkohtainen suunnitelma.....	118
Liikenne ja pysäköinti	118
Henkilöstön koulutus ja tiedottaminen.....	121
Yhteenveto	121
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	121
RAVINTOLAVALIOKUNTA.....	122
Vastuualueet toiminnoittain:	122
Toimijat ja henkilökunta	122
Työvuorot	122
Varasto	123
Pääravintola.....	123
Talkooravintola.....	124
Kahvilat	124
VIP.....	124
Mallasgrilli	125

Vegegrilli.....	125
Makkaragrillit.....	125
Mallasrasti	125
Opiskelijat Jukolassa.....	125
Tuotteiden myynti	126
Haasteet	126
Onnistumiset	127
TALOUS JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA.....	128
Tausta	128
Jukolan viestin talouden ja markkinoinnin lähtökohtia.....	128
Markkinoinnin toimintaperiaatteet.....	128
Vastuuhenkilöt	128
Talous- ja Markkinointivaliokunnan tehtävät.....	129
1. Yhteistyökumppanuudet.....	129
2. Myynti- ja esittelypaikojen myynti.....	130
3. Tapahtuman markkinointi.....	131
4. Kutsuvierastoiminnot.....	135
5. Palkintojen hankinta	138
6. Talkooasujen suunnittelu ja hankinta	138
7. Jukola-kauppa	139
8. Taloushallinnon, kassatoimintojen ja rahahuollon organisointi.....	141
TOIMISTOVALIOKUNTA	143
Tavoitteet	143
Tehtävät.....	143
Vastuuhenkilöt	143
Talkoolaistarve	143
Valiokunnan aikataulu	144
Jukola -toimisto	145
Päsihteerin tehtävien aikataulu.....	145
Jukola -toimiston tehtävät	147
Kehitettävää	147
Onnistumiset	147
Haasteet	147

Kilpailuinfo.....	147
Vastuuhenkilöt	147
Ennakovalmistelut ja kokoukset	147
Koulutukset	148
Toimitsijat ja työvuorot	148
Varustus.....	148
Onnistumiset	151
Kehitettävää jahuomioita jatkoon.....	151
Joukkumateriaalin pussitus	151
Onnistumiset	152
Kehitettävää/huomioita jatkoon	153
Palautuskarttojen pussitus	153
Palautuskarttojen jako	154
Onnistumiset	154
Kehitettävää/huomioita	154
Vuokraamit.....	154
Alueoppaat	155
Talkoolaiset.....	158
Talkoolaisten rekrytointi ja viestintä	158
Talkoopiste	161
Talkooasujen jako.....	161
Majoitus.....	163
HENKILÖSTÖ	163
Majoituspaikat.....	163
Yhteenveto	163
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	163
Lastenmaailma	164
Tavoitteet	164
Toteutus	164
Toiminnot	164
Vaipanvaihto ja ruoan lämmitys.....	166
Alueen rakentaminen ja purkaminen.....	166

Turvallisuus.....	166
Metsäkirkko.....	166
Kehitettävää ja hyväksi havaittuA	166
TURVALLISUUSVALIOKUNTA.....	168
Yhteystiedot	168
Yleistä	168
Valmistelut.....	168
Tilannekeskuksen toiminnot	169
KisaTike.....	169
Help-Desk	169
JV-toiminnot.....	169
Johtopäätökset	169
Jukolan viesti ja viranomaisluvut.....	170
KISATIKE.....	171
KISATIKE valmistelu	171
KISATIKE järjestelyt.....	173
KISATIKE toiminta	175
KISATIKE-konseptin toteuttaminen myöhemmissä Jukola-tapahtumissa	176
Help-Desk	176
lukuja:.....	176
Mieleenpainuvimpia yhteydenottoja.....	176
Onnistuimme.....	176
Haasteet ja Kehitettävää	176
Viestiliikenne	177
Pelastus.....	177
Ensiapu	178
Tavoitteet ja tehtävät.....	178
Aikataulu	178
Toimitsijat ja rekrytointi.....	179
Henkilöstön koulutus ja tiedottaminen.....	179
Tilat ja varustus	179
Potilaat ja hoito	182
Viranomaisyhteistyö.....	183

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	183
Viestiliikenne	183
Onnistumiset ja Kehityskohteet	184
VIESTINTÄ-JA MEDIAVALIOKUNTA	185
Tavoitteet	185
Tehtävät.....	185
Vastuhenkilöt	185
Tehtäväkohtaiset suunnitelmat.....	185
Sometiimi.....	187
Kuvaajaopastus.....	187
Kisaviikonlopun organisaatio, vastuut ja toiminta	188
Onnistumisia ja kehitettävää.....	189
Kuvatoimitus.....	189
Onnistumisia ja kehitettävää.....	189
Verkkotoimitus	189
Sometiimi.....	190
Kuvaajaopastus.....	190
Aikataulu.....	191
Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	191
Yhteenveto	191
Kehitettävää ja hyväksi havaittua.....	191
Parhaat julkaisut.....	192
YMPÄRISTÖVALIOKUNTA	193
Tavoitteet	193
Tehtävät.....	193
Vastuhenkilöt	193
Ympäristöjärjestelmä Ekokompassi.....	193
Tavoitteet ja toimenpiteet	194
Toteutus ja kehittämisideat.....	194
Valiokunnan liittyminen muiden valiokuntien toimintoihin	195
Yhteistyö muiden tahojen kanssa.....	195
Luontoarvot.....	195
Yhteenveto	197

PUOLUSTUSVOIMAT	198
Puolustusvoimien toteuttama tuki Lahti - Hollola Jukolassa.....	198
Tietoliikenneyhteydet.....	198
Puolijoukkuetelttakylä.....	198
Talouskalusto.....	199
Raivaajapartio.....	199
Kenraaliharjoitus	199
Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) järjestämät kurssit	199
Sotilasjoukkojen majoitus ja ruokailut	200
Puolustusvoimien esittelyalue ja näkyvyys	200
Kilpailukeskus	200
Kuljetukset.....	200
YHTEISTYÖ OPPILAITOSTEN KANSSA	201
Koulutuskeskus Salpaus osana Jukolan viestin 2018 järjestelyjä	201
Lahden ammattikorkeakoulu	211
LIITTEET.....	212
Kilpailukeskus 1.....	212
Kilpailukeskus 2	213
Areena	214
Kilpailukartta	215
Pelastuskartat.....	216
Raportit sähkön kulutuksesta	218
Kilpailukeskuksen kaivannot.....	219
Maali ja vaihtoalue	220
Itkumuurilla käsitelty.....	221
Liikenne	223
Majoitusalueet	224
Telttapaikat.....	225
Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä	226
Järjestelytoimikunnan yhteystiedot	227

KILPAILUNJOHTAJAN KATSAUS

Lahden Suunnistajat -37:lle ja Hollolan Urheilijat -46:lle myönnettiin Jukolan viestin 2018 järjestelyoikeus kesäkuussa 2014. Annoimme suurtahtumallemme hakuvaiheessa työnimeksi Lahti-Hollola Jukola. Halusimme tällä korostaa paikallista identiteettiä ja seurojemme kotipaikkakuntien kiinteää yhteistyötä. Jukola 2018 oli seitsemäs Jukolan viesti Päijät-Hämeessä ja kolmas Hollolassa. Lahden Suunnistajat -37 oli järjestäjänä viidettä kertaa, kun taas Hollolan Urheilijat -46 oli järjestämässä ensimmäistä Jukolaansa.

Saimme kunnian järjestää järjestyksessään jo 70. Jukolan viestin. Jukolamme ajankohta osui myös isänmaamme itsenäisyyden 100-vuotisjuhlien jatkoksi. Puolustusvoimien satavuotisjuhlallisuuksien osuminen samalle kesälle ja kilpailukeskuksen sijainti vanhalla sotilaslentokentällä toimivalla harjoitusalueella huomioitiin näkyvästi Jukolamme järjestelyissä sekä ohjelmassa. Puolustusvoimien komentaja hyväksyi kutsumme toimia Jukolamme suojelijana, tukevan joukko-osaston Panssariprikaatin esiintyminen oli tavanomaista näyttävämpää ja vielä yksityiskohtana Ilmavoimien Hornet avasi Jukolan juhlan ylilento-ohjelmallaan. Pienenä ja myöskin ohjelmassa huomioituna yksityiskohtana voidaan todeta, että toukokuun 28. päivänä 1918 eduskunta hyväksyi siniristisen lipun Suomen viralliseksi lipuiksi, joten tästäkin tapahtumasta tuli kuluneeksi jo sata vuotta.

Näiden kaikkien tasavuosisjuhlien osuminen Jukolamme ajankohtaan haluttiin ottaa huomioon ohjelman toteuttamisessa. Samalla ne antoivat järjestäjille mahdollisuuden osoittaa urheilun merkitys yhteiskuntamme yhdistäjänä. Jukolan viesti on loistava esimerkki yhteisöllisyyden vaalimisesta. Kilpailun järjestelyt tapahtuivat lähes 100 % talkootyönä laajan tukiverkon myötävaikutuksella. Kilpailuihin osallistuvien joukkueiden kolme tärkeintä syytä osallistumiselle olivat: perinne, mukava yhdessäolo kavereiden kanssa ja elämyksellisyys. Siksi Jukolan viesti vankisti asemaansa **Suomen suurimpana aikuisten liikuntatapahtumana**. Ilmapiirinsä ja toimivien järjestelyjen ansiosta Jukola sai tunnustusta **maailman suurimpana** ja samalla arvostettuna viestisuunnistustapahtumana.

Olimme määritelleet jo hakuvaiheessa suunnitteluperusteemme vastaamaan kaikkien aikojen suurimman Jukolan haasteisiin. Tähän meillä oli loistavat mahdollisuudet seurojemme vankan kokemuksen ja kilpailu-alueemme sijainnin avulla. Kilpailun osanottajamäärän kasvaminen asetti myös haasteita valmisteluille, sillä Jukolan viesti tunnetaan laadukkaista ja perinteitä kunnioittavista järjestelyistä. Siksi valmistelut aloitettiin hyvissä ajoin vuoden 2012 syksyllä. Ensimmäisiä tehtäviä oli saada maanomistajien lupa kilpailun järjestämiselle. Iloksemme havaitsimme hämäläisen talkoohengen olevan vielä voimissaan saadessamme varsin myönteisen vastaanoton lupahakemuksillemme. Tästä yhteisöllisyyden osoituksesta oli hyvä ponnistaa eteenpäin!

Raportin ilmestyessä syksyllä 2018 meillä on Jukolastamme kulunut aikaa jo muutama kuukausi ja voimme hyvillä mielin arvioida onnistumistamme sekä etenkin kehittämisen kohteita avoimesti ja rehellisesti. Siten me osaltamme voimme auttaa tulevia järjestäjiä onnistumaan suunnistuksen näkyvyyden kannalta niin tärkeän Jukola-brändin kehittämisessä. Edellisten Jukolan viestien oppien hyödyntäminen antoi meille loistavat mahdollisuudet oman ajattelumme avartamiselle. Tässä samassa hengessä jatkamme **yhdessä teke- mistä niin omassa joukossamme kuin myös tulevien järjestäjien kanssa.**

Jukola oli suuri talkooppennistus, mutta samalla ikimuistoinen elämys kaikille siihen osallistuneille. Havait- simme konkreettisesti jokaisen talkoolaisen merkityksen onnistuneelle lopputulokselle. Lopputulos oli hieno, mutta kehitettäväkin jäi vielä tulevien järjestäjien haasteeksi.

Alusta alkaen koimme tärkeäksi rakentaa Jukolaamme kokonaisuutena, jossa hyödynnetään kaikkia viestinnän ja muun näkyvyyden elementtejä kuten iskulause ja visuaalinen ilme. Näiden elementtien avulla pyrimme haastamaan yhteistyökumppaneitamme osallistumaan Jukolamme rakentamiseen ja samalla maakuntamme yhteisöllisyyden vahvistamiseen koko suunnittelun ajan. **Lahti-Hollola Jukola 2018:n** iskulauseena käytimme **”Koe elämys, suuntaa jääkauden jälkiin Lahti-Hollola Jukolassa 2018!”**

Huolellinen suunnittelu ja ainakin aluksi kiireetön valmistelu antoivat hyvät lähtökohdat onnistumiselle. Valiokunnat laativat toimintasuunnitelmansa valmiiksi huhtikuuhun 2018 mennessä. Suunnitelmat antoivat hyvät perusteet eri toimintojen vastuualueiden määrittelylle. Silti erityisesti vastuualueiden rajapintojen täsmällinen sopiminen jäi osittain puutteelliseksi, koska osaa asioista oli vaikea hahmottaa ennen asioiden konkretisoitumista. Osa näistä rajapinta- haasteista saatiin hoidettu **hyvällä asiakaspalvelun asenteella, mistä erityinen kiitos talkoolaisillemme ja Lahden Ammattikorkeakoulun toteuttamalle valmennukselle.**

Valiokuntien tehtävien ja toimenpideaikataulun suunnittelussa oli merkittäviä eroja. Alkoihan vaikkapa ratamestariryhmän työ jo kesällä 2015, jotta monet huipputapahtumaan vaikuttavat yksityiskohdat voitiin hioa kohdalleen ja testata jo kesällä 2017. Onnistunut televisiointi oli hyvä esimerkki kilpailullisten asioiden ja hyvän ohjelmatuotannon yhteen sovittamisesta. **Kilpailukeskuksen perusrakenne** oli valmis jo loppuvuonna 2016 ja lyötiin lukkoon lopullisesti elokuussa 2017. Silti pientä säätöä yksityiskohtissa tapahtui vielä viimeisellä viikolla mm kenraaliharjoituksen kokemusten myötä. Rakennustöiden edetessä oli hienoa seurata talkoolaisten paneutumista yksityiskohtien hiomiseen, mikä osaltaan vaikutti kilpailukeskuksen toimivuuteen ja viimeistelyyn ilmeeseen. Liikenne ja telttapaikkojen jako valmistui syksyn 2017 kuluessa. **Koulutuskeskus Salpauksen kanssa toteutettu yhteistyö tuki monipuolisesti rakentamisen ja erinäisten toimintojen onnistumista.** Yhteistyötä on avattu raportin lopussa tarkemmin.

Tiimivetäjien valmennus aloitettiin syksyn 2017 kuluessa, jotta he saivat perusteita valmistella oman tiiminsä koulutusta keväällä 2018. Talkooväen pääosan valmennus ajoittui touko-kesäkuulle 2018 ja painottui erityisesti Jukolaa edeltävän keskiviikon 13.6.2018 kenraaliharjoitukseen. Valiokunnat valmistelivat kenraaliharjoituksen hyvin, mikä antoi mahdollisuuden varautua varsin monipuolisesti erilaisiin pieniin haasteisiin ja jopa ongelmatilanteisiin. Valmistautuminen tuli palkitukseksi kilpailussa, kun pölypyörre säikäytti lennättämällä karttoja telineistään. Vaihtoalueen toimihenkilöiden nopeat ja täsmälliset toimet rajasivat vahingot minimiin eikä kilpailijoille aiheutunut viiveitä.

Ennakkoharjoittelulla saatoimme hoitaa ydintehtävämme hyvässä asiakaspalveluhengessä ja luoda tapahtumaamme mukavan rennon ilmapiirin. Asiat sujuivat pääosin hyvässä hengessä ja saatoimme itsekin vapautunein mielin nauttia suur tapahtumamme elämyksellisyydestä.

Lahti-Hollola Jukola kiittää tukijoita ja yhteistyökumppaneita erinomaisesta yhteistyöstä suur tapahtuman onnistumiseksi!

Monipuolisen suunnittelu- ja valmistelujaksomme ohjenuorana oli Havukka-ahon ajattelijan kaukoviisaus. **Kaukoviisaus**; asiat harkitaan etukäteen ja kuvitellaan tapaus sikseenkin elävästi, että kun se kerran tapahtuu, on reitit selvät. ... Mutta tässä lajissa on kaksi pahaa vikaa; asia jää huvikseen tapahtumatta tai se sattuu eri tavalla. Joka arvaa ottaa nämäkin huomioon, sille on maailmanranta kevyt kiertää...

Jorma Aherto
kilpailunjohtaja

VISIO, ARVOT, TAVOITTEET

Missio

Järjestämme urheilullisesti haastavan ja mieleenpainuvia elämyksiä tarjoavan suunnistustapahtuman jääkauden muovaamassa ainutlaatuisessa suppamaastossa.

Visio

70. Jukolan viesti on maailman paras suunnistustapahtuma ja Suomen suurin urheilutapahtuma vuonna 2018. Osallistujat, yhteistyökumppanit ja tukijat kokevat sen laadukkaasti ja arvokkaasti järjestetyksi urheilutapahtumaksi, johon kannattaa osallistua. 70. Jukolan viesti järjestetään huippu-urheilutapahtumaksi, joka tarjoaa elämyksiä myös kunto- ja harrasteliikkuville. Jukola järjestetään ympäristöä kunnioittaen.

Arvot

ELÄMYKSELLISYYS

- Kunnossa kaiken ikää (KKI)
- Positiivisuus

YHTEISÖLLISYYS

- Urheilu yhdistää!
- Erinomainen TYHY-toiminnan muoto myös yrityksille

PERINTEET

- 70. Jukola on merkittävä kappale urheiluhistoriaa
- Aleksis Kiven hengessä, "Ajassa perinnettä kunnioittaen!"

EKOLOGISUUS

- Saavutettavuus
- Ympäristö, kierrätys

Tavoitteet

- Osanottajamäärältään suurimman Jukolan juhlava ja laadukas toteuttaminen
- Suunnistuksen tunnetuksi tekeminen ja harrastajamäärän lisääminen
- Ikimuistoinen elämys 1 800 talkoolaiselle
- Positiivinen taloudellinen tulos talouselämälle ja järjestäjille
- Päijäthämäläisen yhteishengen vahvistaminen yhdessä onnistumalla

Jukolan viestin 2018 suunnitteluperusteet määritettiin järjestelytoimikunnan kokouksessa 23.10.2014 Salpausselän koululla Lahdessa. **Suunnitteluperusteita**; suunnistajia tavoitellaan 19 - 20 000, talkoolaisia tarvitaan 1800 henkilöä, budjetti noin 1,5 milj. euroa ja rahaa liikkunee alueella noin 5 milj. EUR. Toimiva tiedonsiirto helpottaa työtä monessa asiassa.

TOTEUMA LUKUINA

- 19835 osanottajaa, Jukola 1901 ja Venlat 1632 joukkuetta
- 50 000 vierailijaa, joista 840 kutsuvierasta
- 2044 talkoolaista
- 69 000 kisa- ja palautuskarttaa sekä 9000 harjoituskarttaa
- 2,2milj euroa budjetti
- 7milj euroa talousalueelle

Slogan

Jukolan 2018 **suunnitteluvaiheen** slogan oli "**Koe elämys, suuntaa jääkauden jälkiin Lahti-Hollola Jukolassa 2018!**". Sloganin eri versioita käytettiin kunkin viestintäteeman mukaisesti. Oleellista oli tuoda esille

Jukolan ainutlaatuinen, elämyksellinen ilmapiiri. Huiput ja kuntoilijat samoilla radoilla – siinä on Jukolan suola!

Jukolan viestin sanoma 2018

Seisoivat he pian rivissä, tuliset kekäleet aseina käsissä. Etunenässä seiso Juhani, silmät ympärjäsina kuin huhkaimen, ja katsellen silmää vankkurien takana, joka erinomaisella hohteella katseli häntä vastaan.

Näin kuvaa kansalliskirjailijamme Aleksis Kivi Jukolan seitsemän pojan asettumista tuntematonta vihollista vastaan. Sanat kuvaavat hyvin veljesten tahtoa puolustaa omaa ja oikeaksi koettua.

Puolustusvoimat takaa Suomen turvallisuuden ja on siten yhteiskuntamme tukiranka. Ydintehäviä ovat sotilaallinen maanpuolustus, virka-apu viranomaisille ja osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Puolustusvoimilla on tärkeä tehtävänsä myös kasvattajana. Suomessa maanpuolustustahto on säilynyt korkealla tasolla.

Suomen Puolustusvoimat juhlii tänä vuonna 100-vuotista toimintaansa. Olemme kuljettaneet viestimme tänä kesäyönä Hälvälän haastavissa supikoissa onnitellaksemme juhlan hetkellä ja kiitääksemme Puolustusvoimia Suomen ja suomalaisuuden puolustamisesta.

Hollolassa 17. kesäkuuta 2018

Jukolan viestin suunnistajat

ORGANISAATIO, PÄÄTÖKSENTEKO JA ALLEKIRJOITUSOIKEUDET

Yleistä

Jukolan viestin tuotemerkin omistaa Kaukametsäläiset ry. Järjestelyissä opastaa ja niitä valvoo Jukolan johtoryhmä, jossa ovat edustajat Kaukametsäläisistä, Suunnistusliitosta ja Puolustusvoimista. Se on myös myöntänyt Jukolan viestin järjestämisoikeuden Lahden Suunnistajat -37:lle ja Hollolan Urheilijat -46:lle 11.6.2014. Järjestelysopimus allekirjoitettiin maaliskuussa 2016.

Järjestävien seurojen johtokunnat perustivat seurojen välisessä järjestelysopimuksessa järjestelytoimikunnan Jukola 2018 tapahtuman järjestämistä varten. Jukola 2018 järjestelytoimikuntaan kuuluivat kaikkien valiokuntien vastaavat ja heidän varahenkilönsä. Järjestelytoimikunnan kokouskutsut ja -pöytäkirjat toimitettiin kilpailun valvojille, Jukolan johtoryhmälle ja seurojen hallituksille. Näillä kaikilla oli osallistumisoikeus kokouksiin.

Järjestelytoimikunnan tehtävänä oli hoitaa kilpailun järjestelyt, vahvistaa toimintasuunnitelma, nimittää organisaation eri toimintojen jäsenet, laatia vaadittavat muut suunnitelmat sekä loppuraportti. Järjestelytoimikunnan tehtävänä oli myös valvoa ja ohjata laadittujen suunnitelmien toteutumista ja sujuvuutta. Kilpailunjohtaja oli järjestelytoimikunnan puheenjohtaja. Järjestelytoimikunnan kokouksista pidettiin

pöytäkirjaa. Valiokuntien kokouksista tuli tehdä muistiot, jotka tuli toimittaa kilpailunjohtajalle ja muille valiokunnille. Valiokuntien kokouskutsut tuli lähettää muille valiokunnille ja seurojen sihteereille. Seurojen hallitusten jäsenten toivottiin osallistuvan kokouksiin seurannan ja sujuvan tiedonkulun järjestämiseksi. Muistioiden ja kokouskutsujen toimittamisen osalta ei täysin onnistuttu. Puutetta pyrittiin korvaamaan valiokuntien johtajien ja toimialojen vastuuhenkilöiden suorilla kontakteilla.

Järjestelytoimikunnan kokouksien aikataulu suunniteltiin vuosisuunnitelmaan, joka tarkistettiin noin puolen vuoden ajalle kevät- ja syyskausittain. Järjestelytoimikunnan kokoukset valmisteli kilpailunjohtaja yhdessä pääsihteerin kanssa. Pääsihteeri toimi 2016 alkaen pääsääntöisesti kokousten sihteerinä. Valiokunnat vastasivat toiminnastaan hyväksytyyn toiminta- ja taloussuunnitelman sekä kokouspäätösten mukaisesti.

Jukolan 2018 allekirjoitusoikeus oli järjestävien seurojen valtakirjalla kilpailunjohtajalla ja talouspäälliköllä, kaksi yhdessä. Osan sopimuksista allekirjoittivat seurojen puheenjohtajat.

Järjestävien seurojen johtokunnat päättivät seurojen välisessä järjestelysopimuksessa, että ”Kustannuksista ja tuotoista pidetään osapuolten omasta kirjanpidosta eriytetty kirjapito”. Jukolan 2018 pankkitilille myönnettiin laajat käyttöoikeudet talouspäällikön lisäksi kilpailunjohtajalle ja sihteerille. Kilpailunjohtajan päätösvalta oli 10 000 euroon ja valiokunnan johtajan päätösvalta 1000 euroon asti. Käytännössä kilpailunjohtaja hyväksyi laskut ja talouspäällikkö hoiti henkilökohtaisesti kaikki merkittävät laskut. Muista mahdollisista tilinkäyttöoikeuksista esimerkiksi Jukola-toimiston työntekijöille päätti talous- ja markkinointivaliokunnan johtaja. Kaikki sopimukset tehtiin aina kirjallisina. Hyväksytyt laskut ja tehdyt sopimukset toimitettiin talousvaliokunnalle ja pääsihteerille, joka taltioi ne omien toimintamenettelyjensä mukaisesti.

Organisaatio

Valiokuntien vastuuhenkilöt kilpailunjohtajan kanssa muodostivat järjestelytoimikunnan. Järjestelytoimikunnan työn joustavoittamiseksi muodostettiin työvaliokunta, joka valmisteli käsittelyyn otettavia asioita ja hoiti yhteydenpitoa tärkeimpiin yhteistyökumppaneihin, Puolustusvoimiin ja kuntiin. Työvaliokunnan toiminta nopeutti etenkin valmistelujen alkuvaiheen toimintaa. Suunnittelun edetessä ja valiokuntien toiminnan selkiytyessä työvaliokunnan merkitys väheni ja taloudellisesti merkittäviä asioita valmisteltiin talousvaliokunnan kokouksissa, joihin pääosa työvaliokunnan jäsenistä osallistui. Järjestelytoimikunnan kokoonpano on esitetty raportin viimeisessä liitteessä.

Organisaatio rakennettiin Jukolan 2018 olosuhteisiin sopivaksi hyödyntäen aikaisempien Jukolan viestien kokemuksia ja työjärjestyksiä, joista keskeisin oli Valio-Jukolan 2012 ajankohtaisuutensa ja hyvän esitystapansa takia. Organisaation rakentamisen lähtökohtana oli pyrkimys keventää valiokuntien hallinnollista kokoonpanoa noin 200-300 henkilöön. Organisaation rakenteessa otettiin huomioon saatavilla olevat henkilöt, heidän erityisosaamisensa sekä ajankäyttömahdollisuutensa. Oleellista oli, että henkilöt omasivat vastualueensa hoitamiseen tarvittavat riittävät valmiudet sekä olivat yhteistyökykyisiä. Pohjana käytetty organisaatiomalli muokkautuikin varsin paljon alkuperäiseen verrattuna.

Valiokuntien vetäjiä rekrytoitiin järjestelyiden edetessä. Tavoitteena on saada jokaiseen valiokuntaan sitoutunut vetäjä vuoden 2017 syksyyn mennessä. Ehkä merkittävin haaste oli löytää ravintolavalioikunnan vetäjä, jonka kanssa tehtiin sopimus vasta lokakuussa 2017. Ravintolan vetäjä ei ehtinyt osallistumaan yhteenkään Jukolaan ennen oman suunnittelunsa aloittamista, mikä haastoi merkittävästi valmisteluja laajasta

ammattitaidosta ja kokemuksesta huolimatta. Laaja ammattiosaaminen tuotti kuitenkin hyvän lopputuloksen, joskin varsin kovalla työllä.

Valiokuntien vetäjät valitsivat itselleen tärkeimmät apulaiset ja toiminnoista vastaavat henkilöt sekä nimesivät varahenkilön tai -henkilöt. Tavoitteena oli, että toimintojen päälliköt voisivat kerätä lähityöntekijöikseen tunteviaan vastuualueiden osajia. Rekrytointiprosessin avulla pyrittiin löytämään suunnistusväen ulkopuolisia osajia, jotka talkoolaisina halusivat tukea alueellisen suur tapahtuman ja juhlahetken onnistuneita järjestelyjä omalla erityisosaamisellaan.

Jukolan 2018 valiokuntien sekä toimialojen vetäjille nimettiin varahenkilö, joka osallistui suunnitteluun niin, että hän tilapäisten sijaisuuksien lisäksi voi esteen sattuessa ottaa vastuuhenkilön tehtävät kokonaan hoitaakseen. Suunnitelmien, sopimusten ja valmistelujen hyvä dokumentointi tuki toimialojen itsenäistä työskentelyä ja olisi mahdollistanut vastuuhenkilön vaihtumisen yllättävissäkin tilanteissa. Jatkuva dokumentointi helpotti myös kisan jälkeen loppuraportin tekemistä. Valiokuntien vetäjien tuli järjestelyjen aikana muistaa jatkuvan tiedottamisen, motivoinnin ja sitouttamisen merkitys. Tiedonvälityksessä esiintyi ajoittain merkittäviäkin ongelmia, mikä korostui erityisesti talkooväen sitouttamisessa valiokunnan toimintaan.

Tehtävät, vastuut ja valtuudet

Jukolan järjestäminen määriteltiin järjestävissä seuroissa omaksi projektikseen. Projekti taas määritteli eri jäsentensä tehtäväalueen, vastuut ja valtuudet Jukolan 2018 toimintasuunnitelman mukaisesti.

Kilpailunjohtaja vastasi Jukolan 2018 kokonaisjärjestelyistä Jukolan järjestelyohjeiden mukaisesti sekä yhteistyöstä Jukolan johtoryhmän kanssa. Kilpailunjohtaja toimi järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Hän vastasi valvontasuunnitelman ja johtoryhmän asettamien aikataulujen noudattamisesta järjestelyjen aikana.

Jukolan viesti on kokonaisuutena jo niin suuri ja merkittävä tapahtuma, että pelkällä talkootyöllä toteutettuna se alkaa olla varsin haastava tehtävä. Siksi organisointia kannattaa pyrkiä kehittämään ja joitakin tehtäviä hajauttamaan helpommin hallittaviksi kokonaisuuksiksi. Esimerkiksi **kilpailunjohtajan ja järjestelytoimikunnan puheenjohtajan** tehtävät voisi eriyttää. Silloin järjestelytoimikunnan puheenjohtaja vastaa Jukolan viestin kokonaisuudesta toiminnan painoutuessa kilpailutapahtuman ulkopuoliseen perusteiden luomiseen kuten talouden ja tukijoiden yhteistoiminnan järjestelyyn. Kilpailunjohtaja keskittyisi kilpailutapahtuman ja siihen suoraan liittyvien toimintojen johtamiseen. Järjestely mahdollistaisi erinäisten kokousten tehokkaan ajan käyttämisen ja tehostaisi kilpailutoimintaan liittyvien rajapintojen hallintaa.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi on syytä todeta, että yhteydenpito tukijoihin ja yhteistyökumppaneihin vaatii merkittävän määrän työtä. Jukolamme teki taloudellisesti vaikuttavia sopimuksia 175 kappaletta. Jokainen sopimus on omanlaisensa, mikä vaatii huolellista ja määrätietoista työtä. Edelleen ajatus, että ”kaikki on myytävänä” vaatii hyvää ohjausta ja yhteistyötä eri valiokuntien kanssa. Ideat ja vaihtotalouden kohteet mahdollisista tarvike- ja palveluhankinnoista tulevat alansa asiantuntijoilta. Jukolan talouden kannalta on oleellista kyetä hoitamaan kumppanuudet erinomaisen hyvin. Siksi myös talouden ja markkinoinnin osalta on hyvä nähdä kaksi erillistä prosessia.

Järjestäjäseuroilla, tausta- ja tukiyhteisöillä sekä johtoryhmällä tulee olla sama tavoite: Jukola-brändin mukaisesti laadukkaasti toteutettu Jukola, johon kilpailijat, yleisö, yhteistyökumppanit ja kaikki sidosryhmät ovat varauksetta tyytyväisiä!

Rajapintapalaverit

Jukolassa on tuhansia tehtäviä. Ei ole itsestään selvää, kenelle jonkin asian tai yksityiskohdan hoitaminen kuuluu. Senkin jälkeen, kun toiminnot ovat jollekin nimetty, on vielä paljon asioita, jotka liittyvät moneen muuhun toimintoon. Joidenkin toimintojen tarkka jäsentäminen yksityiskohtaisiksi tehtäviksi voi olla vaikeaa suunnittelun alkuvaiheessa. Suunnittelun edetessä pyrittiin menettelyyn, jossa valiokuntien jäsenet osallistuivat toisen valiokunnan kokouksiin. Näin tiedon siirtyminen oli parhaimmillaan joustavaa ja samalla löydettiin ”hiljaiset signaalit”

helpommin. Aika ajoin oli hyödyllistä pitää valiokuntien keskeisiä rajapintalavereita, jotta ”harmaalla alueella” olevat toiminnot tulevat esiin ja niille voitiin nimetä vastuuhenkilöt. Rajapintalavereiden avulla valiokunnat saivat käsityksen toisen toimialan tehtävistä ja niiden liittymisestä omiin tehtäviin. Tällainen kokonaisuuden ymmärtäminen helpotti omien tehtävien määrittelyä ja hoitamista. Se mahdollisti myös vastuuhenkilöiden joustavan ja oma-aloitteisen toiminnan kohdattaessa joskus yllättäviäkin asioita, jotka tulivat esille vasta kilpailutapah- tumaa toteutettaessa.

On myös muistettava dokumentoinnin tärkeys. Siksi valiokunnat laativat kokousmuistiot yhteiseen arkistoon. Valiokuntien oli huolehdittava tiedon siirtymisestä myös muille valiokunnille. Pääsihteeri oli päävastuussa organisaation sisäisen viestinnän menettelyistä.

Koulutus, tehtävien jako – delegointi

Jukolan viestin järjestelyt ovat laaja-alaiset ja vaativat monissa toiminnoissa syvällistä osaamista. Osa tällaisista tehtävistä voidaan hoitaa henkilöstörekrytoinnin avulla hyödyntäen ammattiosaamista. Eräissä tehtävissä ammattiosaamisesta on kyllä apua, mutta kilpailun järjestelyihin liittyvä vahva osaaminen on saavutettavissa vain kokemuksen kautta. Tällaisia tehtäviä on ainakin tulospalvelun ja informaatiotekniikan aloilla. Kilpailu- ja kenttävaliokuntien osalta tarvitaan myös vankka näkemys käytännön järjestelyistä. Riittävän kokemuksen hankkimiseksi on laadittava valiokuntakohtainen valmennussuunnitelma. Valmennuksessa edeltävät Jukolat ja toiminta niiden organisaatioissa kilpailuviikonloppuna on keskeisessä asemassa.

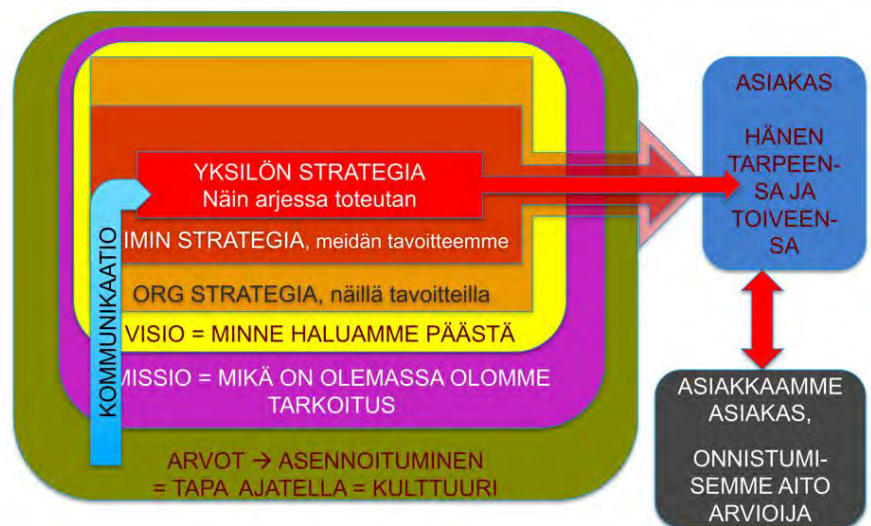
Jukolassa on kymmeniä tuhansia asioita. Kussakin valiokunnassa näitä on tuhansia. Selvää on, että yksi henkilö ei pysty niitä kaikkia tekemään tai edes valvomaan. Siksi on erittäin tärkeää, että vastuuhenkilö etsii sopivat apulaiset ja toimialajohtajat, joille voi työtä jakaa. Selkeä järjestelyohjeisiin perustuva tehtävänanto on onnistumisen perusta. Jokaisella avaintehävän hoitajalla tulee olla hyvissä ajoin nimetty varahenkilö, joka kykenee ottamaan johtamisvastuun yllättävissäkin tilanteissa.

Talkoolaisten sitouttamisen ja valmennuksen kannalta on tärkeää, että valiokunnilla on Lytyi-vastaava, joka huolehtii myös sisäisestä viestinnästä.

Jokainen Jukola on omanlaisensa toimintaympäristön ja olosuhteiden osalta. Myös käytettävissä olevassa henkilöstössä voi olla merkittäviä eroja. Talkoilla toimivan organisaation onkin oltava joustavasti mukautuva ja sen on pyrittävä kehittämään toimintajaan koko valmistelujakson ajan. Jukolan 2018 valmisteluissa pyrittiin noudattamaan ”oppivan organisaation” toimintamallia, jossa tavoitteena on kehittää toimintamenetelmiä jatkuvasti ja joka kannustaa henkilöstöä oma-aloitteisuuteen sekä hyväksyy myös virheitä.

KERROSTUMINEN

johtajuustaito.fi

28.5.2017

(c) Kari I. Mattila

14

Jukolan 2018 Järjestelyjen aikataulu

2012-14

Vuosien teema: Jukolan haun valmistelu ja hakemuksen laatiminen

11/2012 Kilpailukeskuksen valinta ja lupa hakemuksen valmistelua varten

2-4/2013 Maanomistajien kirjalliset luvat

1.9.2013 Jukolan johtoryhmän maastokatselmus Hälvälässä

11.6.2014 Järjestelyoikeudet 2018 Jukolan viestiin Lahden Suunnistajat -37:lle ja Hollolan Urheilijat -46:lle

23.10.2014 Jukolan 2018 järjestelytoimikunnan kokous 1
21.–22.11.2014 Jukola-kokous Paimiossa

2015

Vuoden teema: Suunnitteluperusteiden luominen

5.1.2015 ensimmäinen osuussännyyssopimus
12.3.2015 Järjestelytoimikunnan kokous 2#
13.–14.6.2015 Louna-Jukola; tutustuminen ja osallistuminen talkoisiin
6/2015 Jukola-kartan sopimus valmis
7.9.2015 Taula-Mattien kokous 1#
9/2015 Kilpailukeskuksen suunnitteluperusteet valmiit
9/2015 Viranomaisyhteistyö käynnistyy
6.10.2015 Järjestelytoimikunnan kokous 3#; toimintasuunnitelma ja budjetti, organisaatio
6-7.11.2015 Jukola-kokous Lappeenrannassa

2016

Vuoden teema: Perussuunnitelma ja avainhenkilöstö valmiiksi

14.1.2016 Järjestelytoimikunnan kokous 4#
17.3.2016 Järjestelysopimuksen allekirjoitus
17.3.2016 Järjestelytoimikunnan kokous 5#
19.5.2016 Järjestelytoimikunnan kokous 6#
18.–19.6.2016 Lappeen-Jukola; tutustuminen ja osallistuminen talkoisiin
18.8.2016 Järjestelytoimikunnan kokous 7#
13.10.2016 Järjestelytoimikunnan kokous 8#
28.-29.10.2016 Jukola-kokous Joensuussa
1.12.2016 Järjestelytoimikunnan kokous 9#

2017

Vuoden teema: Jukolan 2018 toimintasuunnitelma valmis, koulutus

9.2.2017 Järjestelytoimikunnan kokous 10#
9.4.2017 Jukola-liite 1# ilmestyi
18.5.2017 Järjestelytoimikunnan kokous 11#
30.5.2017 Taula-Mattien kokous 2#
10.6.2017 Jukola-lehti 1# ilmestyi
17.–18.6.2017 Joensuu-Jukola
17.8.2017 TA tarkastaa kilpailukeskuksen järjestelyt Hälvälässä
17.8.2017 Järjestelytoimikunnan kokous 12# Kilpailukeskus, Toimintasuunnitelma, päätös talkooasusta
1.9.2017 Pääsihteeri ja toimistos sihteeri aloittavat työnsä Urheilukeskuksessa
9/2017 Kilpailukeskuksen sähkötyöt alkavat
21.9.2017 Jukolan suunnitelman esittely Johtoryhmälle, Järjestelytoimikunnan kokous 13#,
19.10.2017 Järjestelytoimikunnan kokous 14# X, Jukolan tiedonsiirtokokouksen järjestelyt ja kilpailukutsu
30.10.2017 Maavoimien tukisopimuksen allekirjoitus, MaavE kutsujana
10.11.2017 Jukola-liite 2# ilmestyy, Tiedonsiirtokokous ja talkooväki
11.11.2017 Jukolan tiedonsiirtokokous Lahdessa, toimintasuunnitelma valmis
11/2017 Jukolan kilpailukutsu julkaistaan
30.11.2017 Järjestelytoimikunnan kokous 15#
14.12.2017 70.Jukolan viestin suojelijan kutsuminen

2018

Vuoden teema: 70.Jukolan viestin rakentaminen ja ylpeä toteuttaminen

18.1.2018 Järjestelytoimikunnan kokous 16#
1.2.2018 Järjestelytoimikunnan kokous 17#
vko 9 Lahden alueen hiihtoloma
24.-25.2. Finlandia-hiihto

3.-4.3.2018 Salpausselän kisat
 14.3.2018 Info- ja rekrytointitilaisuus Hollolassa
 15.3.2018 Järjestelytoimikunnan kokous 18#
 21.3.2018 Info- ja rekrytointitilaisuus Lahdessa
 7.4.2018 Jukola-liite 3# ilmestyy, Iltarastikausi alkaa, Talkooväki
 14.4.2018 Järjestelytoimikunnan kokous 19#, **Rajapintaharjoitus**
 4/2018 Info- ja rekrytointitilaisuudet Lahdessa ja Hollolassa
5/2018 Kilpailukeskuksen rakentaminen
 5/2018 LAMK:n opiskelijoiden pitämät asiakaspalvelukoulutukset
 17.5.2018 Järjestelytoimikunnan kokous 20#
 9.6.2018 Jukola-lehti 2# ilmestyy
 13.6.2018 Jukolan **kenraaliharjoitus**
 15.6.2018 Jukolan käsiohjelma ilmestyy
16.–17.6.2018 Jukola
18.-30.6.2018 Kilpailukeskuksen purkaminen
 1.8.2018 Alustava tuloslaskelma
 31.8.2018 Toimitsijajuhla
 30.9.2018 Loppuraportti valmis, toimisto sulkeutuu
 11/2018 Jukola-kokous Kangasala
 12/2018 Tilinpäätös ja projektin päättäminen

Asiantuntijaryhmä

Jukolan Johtoryhmän alaisuudessa toimii asiantuntijaryhmä, jonka tarkoituksena on toimia järjestäjien neuvonantajina opastaen, mutta myös valvoen. Asiantuntijat pitävät kiinteästi yhteyttä järjestäjiin ja raportoivat tarvittaessa tekniselle asiantuntijalle (TA). Asiantuntijat tuovat Jukola-osaamiseen jatkuvuutta. Asiantuntijaryhmän jäsenellä on omaan alaansa liittyen TA:n valvojan oikeudet. Asiantuntijoille tulee toimittaa heidän toimialansa kokouskutsut viimeistään 2 viikkoa ennen kokousta sekä pöytäkirjat kokousten jälkeen.

Asiantuntijaryhmä:

Jouni Aaltonen	tulospalvelun ulkoiset liittynät
Aki Lindroos	talous- ja markkinointi
Pasi Jokelainen	kartta
Arto Voutilainen	internet-palvelut
Timo Kokko	tulospalvelu, elektroninen leimaus
Niko-Petteri Salo	tuloslaskenta ja väliaikapalvelut
Niina Liukkonen	ravintolatoiminnot
Hannu Peltonen	langattomat yhteydet
Esko Junttila	talous

Lisäksi:

Juha Tolonen	yhteydenpito
Juhani Jatila	PV- kaapelointi ym.
Markku Mäkäräinen	TV-tuotannon suunnittelu
Ari Kattainen	Ratavalvoja

Jukolamme valvojana toimi tekninen asiantuntija Heikki Peltola. Hänen laatimansa valvontasuunnitelma ohjasi Jukolamme valmistelujen aikatauluttamista. Ratavalvojana toimi Ari Kattainen, Kytäjä-Jukolan 2010 ratamestari ja huippusuunnistaja.

Lahti-Hollola Jukola kiittää asiantuntijoita erinomaisesta yhteistyöstä ja tuesta suurtaapahtuman järjestelyissä! Asiantuntijoiden panos on merkittävä, kun monilta osin kokematon, mutta innokas talkooväki suunnittelee mitasuhteiltaan täysin omaa luokkaansa olevaa tapahtumaa.

Kilpailun aikataulu**Perjantai 15.6.2018**

- 10.00 Kilpailukeskus ja kilpailuinfo avataan
- 15.00 Jukolan viestin 70-vuotisjuhla viestin näyttelyn avaus
- 18.00 Juoksujärjestykset jätettävä viimeistään
- 22.00 Kilpailuinfo suljetaan

Lauantai 16.6.2018

- 08.00 Kilpailuinfo avataan
- 12.00 Venla PreParty
- 13.00 Avajaiset ja Jukolan lipunnosto
- 13.00 Venlojen viestin sisäänkirjautuminen alkaa
- 14.00 Venlojen viestin lähtö
- 16.57 Venlojen viestin voittaja maalissa
- 18.30 Venlojen viestin vaihto suljetaan
- 18.45 Venlojen viestin uusintalähtö
- 19.00 Hornet -ylilento
- 19.00 Jukolan juhla ja Venlojen viestin palkintojenjako
- 21.00 Metsäkirkko
- 22.00 Jukolan viestin sisäänkirjautuminen alkaa
- 22.00 Jukola PreParty
- 22.30 Venlojen viestin maali suljetaan
- 23.00 Jukolan viestin lähtö
- 22.57 Aurinko laski

Sunnuntai 17.6.2018

- 03.41 Aurinko nousi
- 06.40 Jukolan viestin voittaja maalissa, voittajajoukkue lukee Jukolan viestin sanoman Hiidenkivellä
- 08.45 Jukolan viestin vaihto suljetaan
- 09.00 Jukolan viestin uusintalähtö: 7. osuus
- 09.20 Jukolan viestin uusintalähtö: 2.–6. osuus
- 09.20 Palautuskarttojen jako kilpailuinfossa alkaa
- 09.30 Jukolan viestin palkintojenjako, Jukolan lipun luovutus, Jukola AfterParty
- 15.00 Jukolan viestin maali suljetaan
- 16.00 Kilpailukeskus ja kilpailuinfo suljetaan

AREENATUOTANTOVALIOKUNTA

Mikko Reitti

Tavoitteet

Areenatuotannon tavoitteena oli tarjota ajan tasalla olevaa, viihdyttävää ja kiinnostavaa tietoa viestien tapahtumista ja toimia kisakeskuksen ja TV-rastien areenatoimintojen vastuullisena organisoijana.

Tehtävät

Areenatuotantovaliokunnan tehtävinä olivat:

Elävän kuvan tuottaminen televisioon, screeneille ja internettiin

- TV-rastien suunnittelu yhdessä ratamestariryhmän ja TV-tuotantoyhtiön kanssa
- Kaapeliyhteyksien suunnittelu maastoon yhdessä PV ja IT -valiokunnan kanssa
- TV-tuotannon ja Ylen kaluston sijoittelu kisakeskukseen yhdessä kenttävaliokunnan kanssa
- Teknisten tarpeiden ja rakenteiden suunnittelu kilpailukeskuksessa yhdessä kenttävaliokunnan kanssa.

Äänituotanto kilpailukeskuksen yleisöalueille

- Kilpailukuulutus
- Äänentoisto
- Musiikki

Ylen radiolähetysten avustaminen.

GPS-laitteiden jako

Juhlalava-toiminnot

- Palkintojen jaot
- Juhlalavan ohjelmistot
- Äänentoisto

Vastuuhenkilöt

Areenavaliokunnan vetäjä	Mikko Reitti
Maastotoiminnot	Matias Sankari
Rastivaroitajat	Pasi Kankaanpää
GPS	Kristian Leppänen
Juhlalava	Sanna Kilpeläinen
TV-yhteydet ja mainosajot	Joona Viholainen
Tapahtumaohjaus	Reima Aaltonen
Kenttätehtävät	Henri Rauhamäki
Äänentoisto	BlueSound Oy
Radioyhteistyö	Aleksi Anttolainen

Areenavaliokunnan talkoohenkilöstö	
GPS	15 hlö
Varoitajat	22 hlö
Rastimanagerit	9 hlö
Areenatuotanto	14 hlö
Juhlalava	4 + partiolaiset
Muut	12 hlö

Kruuva Oy	55 hlö (sis Yle toimittajat ja selostajat)
Yle radio	8 hlö
Esiintyjä lisäksi	120 hlö

Tehtäväkohtainen suunnitelma

AREENATUOTANNON TOTEUTUS

Vastuuhenkilö: Mikko Reitti

Lahti-Hollola Jukolan areenatuotannon tehtävänä oli tuottaa elävää kuvaa (TV, screenit ja internetlähetys) sekä viihdyttävää kenttäkuulutusta kisakeskuksessa ja selostusta kisaradioon. Areenatuotanto tuki Yleisradiota suoran radiolähetyksen toteuttamisessa Jukolan ja Venlojen viestissä. Kuvatuotanto ostettiin TV-tuotantoyhtiö Kruuvalta. Yle tuotti sisällön ja lähetti ohjelmaa eteenpäin (ei internet-lähetys).

Lahti-Hollola Jukolassa koko areenan ohjaus toteutettiin ensimmäistä kertaa pääkuuluttamotilasta, jos toimi areenatuotannon hermokeskuksena. Netti-TV-lähetyksen ohjaus tapahtui vanhaan malliin TV-tuotantoalueelta. Yhä enemmän kiinnitettiin huomiota yhteistyökumppaninäkyvyyteen. Osuusisäntähaastattelut, kohdennettu mainosnäkyvyys, tehokkaammat mainosspotit (1min) olivat kokonaisuuksia, jotka toivat lisäarvoa kumppanuuksille.

Kilpailukeskuksessa yleisö pääsi seuraamaan viestiä kolmelta eri screeniltä. Pääscreeni (60m2) sijoitettiin lähtöalueen reunaan. Toinen iso screeni (40m2) suunnattiin ravintola-alueelle. Uutuutena oli Juhla-lavan takaseinälle nostettu screeni (20m2), joka palveli niin kilpailun seurantaan, kuin esiintymisiä. Lisäksi vaihtoalueella oli oma näyttötaulu (16m2), jolle tuotiin kuvaa lähestymisrastilta kaikkien joukkueiden osalta palvelemaan lähteviä joukkueita. Screenien kilpailutus tuotti tarjouksia neljältä eri toimijalta

Äänentoisto

Vastuuhenkilö: Mikko Reitti / Bluesound Oy

Äänentoiston osalta kiinnitettiin huomiota kuuluvuusalueisiin ja tasaisen äänimatton tuottamiseen halutuilla alueilla. Pää-äänentoisto sekä juhla-lavan äänentoisto kilpailutettiin. Äänentoiston tarjoukseen ei sisällytetty Media-keskuksen, Vip-tilan tai Metsäkirkon äänentoistoa. Metsäkirkon äänentoistosta huolehti seurakunta itse ja media- sekä Vip-tilan äänentoistosta vastasi Oikea Reitti Oy. Kilpailutuksessa oli mukana kaikkiaan 4 eri toimijaa. Äänentoiston toteutti Bluesounds oy. Kilpailukuulutus tuotettiin maali- ja vaihtoalueelle, tuulisuoja-alueelle sekä ravintola- ja kauppa-alueelle. Äänentoiston tasaisuus ja peittävyys olivat hyviä ja ne testattiin perjantain ja lauantai-aikana. Asennuksissa huomioitiin jälkikäsi sekä katvealueet. Screenien äänentoisto tuli samoista järjestelmistä. Äänentoisto ei aiheuttanut haittaa TV-studion toimintaan.

Onnistumiset: Äänentoisto toimi hyvin koko kilpailun ajan. Laitteet saatiin ajoissa asennettua ja viritettyä kilpailukuntoon. Yhteistyö toimijan kanssa oli sujuvaa ja ratkaisuista oli helppo keskustella.

Haasteet: Vaikka äänentoiston kuuluvuuteen kiinnitettiin paljon huomiota, jäi alueelle silti katvealueita. Ristikäiset suunnat (screenit/juhla-lava) sekä vaihtoalueen kuuluvuus. Myös tasoerot kuulustustiimien väleillä olivat yllättävät isot. Purkutilanteessa tapahtunut vahinko katkaisi pää-äänijohdon, jonka vuoksi äänentoisto oli myöskin toisen uusintalähdön aikana n 10 minuuttia.

Kenttäkuulutus

Vastuuhenkilö: Mikko Reitti

Kenttäkuulutus muodostui kahdesta kuulutusketjusta ja heitä avustavista henkilöistä. Kenttäkuulutuksen ryhmät olivat: 1. ketju (Mikko Reitti, Miika Hernelahti, Petri Forsman), joka hoiti kilpailukuulutuksen kärjen osalta (lähdistä maaliin n. 100 kärki) ja 2. ketju (Sari Nousiainen, Kari Käyhkö, Markku Vauhkonen), joka hoiti muun kuulutuksen (kuulutus ennen viestejä, sekä maaliintulo + 100 joukkueista eteenpäin). Kenttäkuulutus toteutettiin englanniksi ja suomeksi. Kuuluttajien valinnassa painotettiin kykyä toimia sekä suomeksi että englanniksi. Näin tilanteet saatiin kerrattua hyvin nopeasti saman henkilön toimesta.

Uutena toimintatapana koko areena tuotanto ohjattiin kuuluttamosta, jolloin voitiin keskustelun ja suorien

kontaktien kautta löytää oikeat iskut mainosajoille, musiikille ja siirroille haastatteluihin. Kenttähaastattelut hoiti Ville Klinga.

Onnistumiset: Kenttäkuulutuksen osalta kilpailu sujui moitteettomasti. Asiantunteva tiimi tarjosi hyvin tiivistettyä informaatiota kilpailunkulusta. Saatu palaute oli positiivista ja tunnelma säilyi läpi koko viestin. Vuorovaikutus kuuluttajien, ohjaajat ja muiden toimijoiden välillä sujui hienosti.

Haasteet: Venlojen viesti on niin hektinen, että mainosajojen läpivienti oli haastavaa. Äänentoiston varmistaminen tasojen osalta tuotti epävarmuutta muutamaan otteeseen.

Yle

TV-tuotanto Kruuva Oy / Yle

Vastuuhenkilöt: Joonas Viholainen / Mikko Reitti

TV-tuotantoyhtiön tehtävänä oli tuottaa kilpailusta kuvasignaalia, joka näkyy televisiossa ja sekä kilpailukeskuksen screenillä. Kuvasignaali tuotettiin myös nettilähettykseen. TV-tuotannosta vastasi Kruuva Oy (Kruuva Oy:n vastuuhenkilöt olivat Markku Mäkäräinen ja Olli Härkki). Sopimus koostui pääsääntöisesti TVtuotannosta (kalusto ja henkilökunta). Kruuva Oy:n toimitukseen oli sisällytetty myös screenit ja GPS-seurantalaitteet. Areenatuotannon puolelta rastimanageri avustivat rastien pystytyksessä sekä kenttäpäällikkö kilpailun aikaisista tilanteista. TV-tuotannon kalustolle oli varattu oma tila ja tarpeet huomioita jo rakennusvaiheessa Tuotantokalusto saapui kilpailukeskukseen torstaina ja perjantaina. Tuotantoyhtiön kanssa yhteistyöstä vastasi areenatuotantopäällikkö yhdessä rastimanagereiden vetäjän kanssa. Joonas Viholainen teki erinomaista työtä kooten plokkit ja tuottaen myös uutta materiaalia käytettäväksi areenatuotannossa. Tehtäviin kuului myös ajolistan laadinta yhdessä areenapäällikön kanssa ja sen läpikäynti ohjaajan kanssa.

Yle lähetti Lahti-Hollola-Jukolasta kuvasignaalin valtakunnalliseen verkkoon ja vastasi lähetyksen sisällön tuottamisesta (kuten selostus, haastattelut sekä asiantuntijakommentit). TV-selostuksesta vastasi Jussi Eskola ja asiantuntijakommentaattorina Janne Salmi. Ruotsinkielisestä selostuksesta vastasi Leif Lampenius ja Torsten Smedslund. Kisastudio emäntänä oli Riikka Smolander ja haastattelijoina Nina Vanhatalo sekä Magnus Eklöf. Lähetysajoista sovittiin yhdessä YLE Urheilun kanssa. Tavoitteena oli, että Venlojen ja Jukolan viesti saataisiin lähetettyä perinteisinä lähtöaikoina ilman aikataulumuutoksia ja tässä onnistuttiin. Ylen toimintaa varten tarvittiin selostustilat (3 kpl: Yle, Yle Fem sekä Yle Puhe). Yle tarvitsi myös haastattelupisteet vaihtopuomille/maaliin. Ylen kanssa yhteydenpidosta vastasi pääosin areenatuotantopäällikkö. Yleä varten talkoolaisiksi tarvittiin avustajat ohjaamaan haastateltavia (4hlö).

Onnistumiset: Onnistuimme rakentamaan areenatuotantoalueen TV-yhtiön toiveiden mukaiseksi. Lisäksi TV-rastien rakennus ja varustelu onnistui hyvin ja olimme ennalta sovitussa aikataulussa. Suuri kiitos tv-rastien rakentamisesta (kuvauslavat) menee ratamestari Juhani Jaskarille, joka otti tehtäväkseen tehdä upeat lavat maastoon. Myös kaikki kuvauspisteet kenttäalueella olivat erinomaiset. Ensimmäistä kertaa toteutettu areenan ohjaus kuuluttamosta. Yle:n toiminta oli erittäin hyvin organisoitua ja henkilöstö ammattitaitoista. Talkoolaisien oli helppo työskennellä heidän kanssaan. Valmistelut sujuivat hyvin.

Haasteet: Lopulliset kaapeliojat jäivät viime tippaan. Ne kuitenkin saatiin paikoilleen. Purkuvaiheessa liiallinen kiire aiheutti kaapelivian äänentoistoon. Kaapelilinjojen sijoitteluun kannattaa kiinnittää huomiota. Haastatteluja varten oli teetetty haastatteluseinät. Niitä ei kuitenkaan tuotannossa käytetty, mikä oli iso miinus kumppaninäkyvyydelle. TV-tuotantoryhmän huolto kisan aikana toimi huonosti (ruoka/juoma).

Radion oppaat

Vastuuhenkilöt: Alekski Anttolainen, Virpi Remahl

Yleisradion suoraa lähetystä tukemaan nimettiin kaksi opasta. Oppaat toimivat radiotoimittajien apuna maastossa ja rasteilla. Pertti Tapola toimi pääselostajana ja Maria Rantala sekä Johannes Oikarinen maastoselostajina. Pidimme useita edeltäviä palavereja Yle:n radiotoimittajien kanssa ja näiden tapaamisten aikana sovimme hyvin tarkasti, miten toimitaan kilpailun aikana ja miten valmistaudutaan radiorastien toimintaan.

Onnistumiset: Ennakkovalmistelu maastorastien toiminasta sai hyvän palautteen. Maastoliikkeiden osalta kaikki oli valmista jo syksyllä 2017.

Haasteet: Venlojen viestin alussa selostamon tulospalvelukone ei toiminut, mikä aiheutti hieman harmia selostajille. Tiesimme yhden siirtymän maastossa olevan tiukka, minkä vuoksi yksi radiorasti jäi pois lähetyksestä. Kuuluvuus oli haaste, mutta lisäantennein siitä selvittiin. Olimme sopineet, että mediateltan palvelut toimivat myös radion yöllisenä täydennyksenä. Se ei kuitenkaan ollut riittävä.

TV-tuotanto

Varoittajat

Vastuuhenkilö: Pasi Kankaanpää

Varoittajien tehtävänä oli ilmoittaa, milloin kärkijoukkueet ovat tulossa TV-kuvausrasteille. Varoitus annettiin yleensä TV-kuvausrastia edeltävältä rastilta. Varoittajaryhmään kuului 20 erilaisen suunnistustaidon omaavaa talkoolaista (osalla kilpatausta, osa harrastajia). Lahti-Hollola Jukolassa varoittajia oli lukumääräisesti varsin paljon, sillä ratasuunnittelussa TV-rasteja edeltävillä rasteilla (joilta varoitus annettiin) oli pääsääntöisesti hajonta (2-4 eri rastia, jotka piti miehittää). Lisäksi TV-rasteja oli määrällisesti varsin paljon (13 TV-rastia maastossa). Kullekin varoittajalla oli aikataulutettu useampia rasteja, Venloissa keskimäärin 1.7 rastia / varoittaja (min 1, max 3) ja Jukolassa keskimäärin 2.4 rastia / varoittaja (min 1, max 6), niin että kullakin varoittajalla oli maksimissaan 2 rastia saman osuuden aikana (ja nämä kilpasuunnistustaidon omaavilla varoittajilla). Kunkin varoittajan aikataulutus pyrittiin tekemään hänen suunnistustaidon ja kunnan mukaisesti niin, että siirtymät olisivat mahdollisimman lyhyitä ja mahdollista suorittaa annetussa aikataulussa. Yhteensä varoituksia annettiin kummankin viestin aikana 131 kertaa, ja näistä 3 varoitusta epäonnistui (varoittajat eksyivät matkalla, eivätkä ehtineet omaan pisteeseensä ajoissa – näissä tapauksissa päävaroittaja hyödynsi GPS-tietoja). Osa varoittajista käytti siirtymiin maastopyöriä.

Viestiyhteydet päävaroittajan ja varoittajien välillä tapahtuivat Duplex -radiopuhelimilla (varakommunikatio välineeksi oli luotu Varoittajien WhatsApp ryhmä, jota käytettiin toissijaisena kommunikatiivälineenä esim. kokoontumisten yms. järjestelyissä).

Päävaroittajan tehtävänä oli ottaa yhteys maastossa oleviin varoittajiin radiopuhelimella ja varoittaa heitä etukäteen lasketun aikataulun ja GPS-tietojen perusteella, milloin kärki on tulossa varoitusrastille. Varoittaja kuittaa tiedon ja luettelee rastilla käyvien joukkueiden numerot päävaroittajalle. Päävaroittajan kautta tieto meni TV-tuotantoyhtiölle ja sitten TV-rastien kameramiehille.

Onnistumiset: Yhteistyö TV-yhtiön kanssa toimi kitkattomasti ja tiedonkulku oli oikeanaikaista. Erityiskiitokset YLE:n työstämästä Excel:stä, joka laski viestin etenemisaikaa suhteessa ihanne aikaan. Tämä toimi mainio-
sti, ja oli tärkein yksittäinen työkalu, jolla päävaroittaja kykeni ennustamaan kärjen saapumisia eri rasteille. Yleisesti voidaan myös todeta, että varoittaja –tiimissä oli erittäin hyvä yhteishenki. Tiimin kannattaa kokoontua muutaman kerran ennen tapahtumaa, ja tutustua maastoon ja omiin varoituspisteisiinsä. Tämä loi itseluottamusta, ja hieman kokemattomammakin varoittajat luottivat siihen, että selviytyvät hommastaan. Samoilla hajonnoilla olevat varoittajat myös tiimiytettiin omiksi pientimeiksi (liikkuivat yhdessä), joka omalta osaltaan helpotti vähän epävarmimpien varoittajien luottamusta homman toimimiseen. Itseluottamusta vahvisti myös kattava ohjeistus (jokaiselle varoittajalla jaettiin ennakkotietona mm. aikataulutus, varoittajien yleisohjeet, pelastuskartta, top-30 seura-asut dokumentti).

Haasteita: Varoittajien pomolla ei ole varaa herpaantua hetkeksikään viestien suorien lähetyksien aikana. TV-lähetyksen vastuuhenkilöt kysyvät milloin tahansa arvioitua aikaa tv-rasteille tuloon, koska he laittavat sitten näihin väleihin nauhoitettuja haastatteluja yms. Käytännössä päävaroittaja on lukittu tuoliinsa kummankin viestin ajaksi, eikä pääse tästä poistumaan – siksi olisi hyvä varata itselleen varahenkilö, joka käytävissä kilpailukeskuksessa juoksevien asioiden hoitoon (eväiden haku, varoittajien kuljetukset jne.). Varoittajien rekrytointi oli varsin haasteellista, mutta lopulta tiimi itsessään rekrytoi viimeiset puuttuvat jäsenet. Radiopuhelimet saapuivat varsin myöhään (SW päivityksen vuoksi, kävivät uudelleen toimittajalla viimeisen viikon aikana). Radiopuhelinkoulutus pidettiinkin vasta itse kisapäivänä. Radiopuhelimista oli myös hieman vaillinaiset tiedot mm. kuuluvuuden ja akun keston suhteen (meillä ei ollut vara-akkuja). Näitä riskejä ei ollut testattu etukäteen, eikä näitä enää ehditty testaamaan itse varoittajatiiminkään toimesta. Tämä riski ei kuitenkaan toteutunut, ainakaan täydessä mittakaavassa. Muutama varoituspiste syvässä supassa, joista radiosignaali ei kuulunut --> varoittaja siirtyi hieman ylemmäs ja yhteys saatiin toimimaan. Jukolan yö on myös pitkä, ja viimeisellä osuudella muutama radiopuhelin alkoi jo pätkimään (viestit kuuluivat vain jompaankumpaan suuntaan, kohinaan jne.), mutta tämäkin hoitui GPS-tietojen ja WhatsApp:n avulla.

Rastimanagerit

Vastuuhenkilö: Matias Sankari

Suunnittelu työ oli melko yksinkertainen vaihe, koska Kruuva (Markku Mäkäräinen) tuotti kaikki perusteet TV-rastien toteuttamiseen ja aikataulutukseen. Kilpailun aikana oli kerrallaan käytössä maksimissaan viisi rastia eli se oli myös rastimanagereiden tarvittava määrä. Lisäksi oli yksi lisähenkilö, joka toimi kuvauskopterin avustajana. Suunnittelu vaiheessa jaoimme rastimanagerit rasteille sekä suunnittelimme liikeratoja kilpailun aikana. Vaatimukset myös siitä, että miltä rastilta siirrytään millekin rastille, tulivat Mäkäräiseltä. Yhteensä TV-rasteja oli kilpailun aikana 13 kappaletta, Jukolassa 9 rastia ja Venloissa 6 rastia.

Ensimmäisen kerran tehtävään liittyen maastossa käytiin syyskuussa 2017, jolloin kierrettiin kaikki TV-rastit, ja merkittiin aggregaattien ja kameroiden paikat. Kolmelle rastille piti rakentaa kuvauslava. Materiaalitarpeet areenatuotannon osalta koottiin helmikuun 2018 aikana. Tarvittava materiaali oli kaikille TV-rasteille aggregaatti ja pari varalaitetta, yksi 50 metrin sähköroikka kolmella pistokkeella per TV-rasti ja yksi sammutin per aggregaatti. Lisäksi rakentamista varten varattiin tikkaat, nippusiteitä ja mönkijä.

Huhtikuussa 2018 toteutettiin rajapintaharjoitus, jossa oli ensimmäistä kertaa kaikki rastimanagerit koossa. Silloin kävimme läpi rastimanagereiden tehtävät sekä kilpailun aikaisen toteutuksen aikatauluineen ja siirtymisineen. Tärkein tapaaminen managereiden kanssa oli 5.5. toteutettu maastokatselmus. Katselmuksessa kiersimme yhdessä online-varmentajien kanssa kaikki TV-rastit, jolloin jokainen manageri näki omat rastiinsa. Lisäksi katsoimme siirtymisreitit rastien välillä. Tässä vaiheessa oli viimeisin aikataulutustiedot rastimanagereiden osalta valmis. Nämä valmistelut toteutettiin ennen kisaviikkoa.

Kisaviikko aloitettiin lauantaina 9.6. TV-rastien rakentamisella. Lauantain aikana saatiin kaikille rasteille vietyä ICT-laatikko sekä vedettyä kaapelit aggregaatilta kameralle ja kameralta rastille. Tässä on muistettava, että aggregaatilta kameralle tulevassa sähköjohdossa on oltava kolme pistoketta, kaksi kameralle ja yksi rastille menevälle kaapelille. Lisäksi kameralta rastille menee tiedonsiirtokaapeli. Kaapelit on vietävä mahdollisimman korkealle (3-4m) ja salmiakin keskellä olevan maston paikka on mietittävä kameran mukaan. PV sai rakennettua valokuidut maanantain aikana, ja silloin rasteille vietiin kytkimet ICT-valiokunnan toimesta. Keskiviikko aamuna rasteille vietiin aggregaatit. Aggregaattien testaaminen jäi myöhempään, koska polttoainetta ei vielä ollut. Kenraaliharjoituspäivänä kierrettiin paikalla olleiden managereiden kanssa heidän TV-rastiinsa. Rastimanagereiden työt alkoivat perjantaina 15.6. kunnolla. Aamulla rastien aggregaatit käytiin täyttämässä yhdessä ICT-valiokunnan kanssa. Rastimanagereiden saavuttua kävimme ensimmäisenä tutustumassa yhteen TV-rastiin ja tällä reissulla harjoiteltiin laitteiden käyttöä (ICT-laatikon kytkimet ja aggregaatti). Kello 15 saapui TV-kuvaajat alueelle ja tämän jälkeen rastimanagerit lähtivät kameramiesten kanssa käymään omilla rasteillaan. Samaan aikaan veimme sammuttimet jokaiselle rastille. Tästä rasteilla käynnistä eteenpäin rastimanagerit toimivat yhdessä kuvaajien kanssa ja sopiva viikonlopun aikataulut keskenään. Lauantaina 16.6. olivat kuvaajat ja rastimanagerit rasteilla tuntia ennen Venlojen viestin alkua,

jolloin yhteydet testattiin. Tästä eteenpäin rastilla oli kaikki laitteet käynnissä viestin loppuun asti. Kilpailuiden välissä managerit täyttivät myös Jukolan viestissä olevien rastien aggregaatit ennen rastilta poistumista. Ennen Jukolan viestiä oli sama aikataulu eli tunti ennen kilpailua managerit olivat rasteilla kuvaajien kanssa. Molemmat kilpailut sujuivat hyvin. Ainoastaan yksi jo ennen kilpailua tiukaksi tiedetty siirtymä meni pitkäksi ja 4. osuuden ensimmäiseltä TV-rastilta ei saatu kuvaa lähetykseen.

Kilpailun purkamisen toteutettiin sunnuntaina kilpailun jälkeen yhdessä ICT-valiokunnan kanssa. Heti aamulla purettiin kolme rastia, jotka olivat ainoastaan Venlojen viestissä. Iltapäivällä maalin sulkeuduttua purettiin loput rastit. Purkamiseen meni yhteensä noin viisi tuntia aikaa, ja tehtävä oli hoidettu sunnuntai-iltana seitsemään mennessä.

Onnistumiset: Yhteistoiminta niin Kruuva Oy:n kuin myös kartta- ja ratavaliokunnan kanssa oli helppoa. Kaikki tarvittava tuki, kuten tv-rasti kartat, aikataulut jne. saatiin aina, kun tarvittiin. Myös ratamestarin aktiivisuus helpotti omaa toimintaa (kuvauslavat, salot kaapeleille). Kaikki managerit hallitsivat hommansa, ja ohjeistusten jälkeen oli helppo luottaa siihen, että hommat onnistuvat. Kisaviikonlopun aikana managerit toimivat omatoimisesti kuvaajien kanssa, ja kilpailun aikanakaan ei mitään haasteita ollut

Haasteet: Yhteistoiminta ICT-valiokunnan online-varmentajien kanssa olisi pitänyt aloittaa aikaisemmin ja suunnitella paremmin, jotta vastuujako olisi ollut selkeämpi. Tällöin olisimme selvinneet kisaviikolla ilman päällekkäisyyksiä esimerkiksi kaluston haalimisessa ja rastien rakentamisessa. Tilatun kaluston toimitus olisi pitänyt olla helpompaa. Nyt kaluston perään piti soitella, mikä harmitti kaikkia osapuolia. Selkeä suunnitelma kaluston toimituskohteista olisi helpottanut kaluston saantia ja vähentänyt materiaalihankinnoista vastaavien henkilöiden töitä. Kisaviikolla pitää varautua siihen, että TV-rasteilla joutuu tekemään muutostöitä (kuvauspaikat, kaapelit, aggregaatit). Mm kuvauslavoja vahvennettiin keskiviikkona, koska ne heiluivat liikaa kameraa kääntäessä. Yksi kuvauspaikan vaihto myöhästyi, eikä näin ollen saatu kuvaa 4. osuuden ensimmäiseltä TV-rastilta. Tämä mahdollisuus oli jo etukäteen tiedossa, joten se ei aiheuttanut mitään ongelmia.

GPS-laitteiden jako ja seuranta

Vastuhenkilö: Kristian Leppänen

GPS-seuranta sisältyi tuotantoyhtiön kanssa tehtyyn sopimukseen. Tuotantoyhtiön edustaja (Pekka Varis) oli hankkinut ja toimittanut GPS-seurantaan tarvittavan tekniikan ja laitteet. Areenatuotannon vastuulla oli seurantalaitteiden jakaminen kilpailun aikana. Laitteiden jakamista, pukeamista ja riisumista varten valmisteltiin tila, joka oli sijoitettu sisäänkirjautumisen ja uloskirjautumisen väliin. GPS-laitteiden jakamisessa oli mukana yhteensä kaksitoista (12) toimitsijaa. GPS-laitteiden jakamista harjoiteltiin kenraali-harjoituksessa, minkä pohjalta tehtiin vielä hienosäätöä GPS-pisteen toimintaan.

Onnistumiset: Jako sujui suunnitellusti ja GPS-laitteet saatiin jaettua kaikille seurannassa olleille joukkueille. Laitteiden haun yhteydessä kilpailijoita pyydettiin lisäämään nimikirjoituksensa GPS-pisteellä olleisiin tauluihin. Tämä tuntui keventävän tunnelmaa kilpailijoiden osalta ja rauhoitti laitteiden jakamista. Talkoolaiset olivat innostuneita ja hoitivat tehtävänsä todella positiivisella asenteella. GPS-laitteet oli varustettu värikoodein osuuskittain mikä helpotti oikean osuuden laitteen jakamista kilpailijalle.

Haasteet: Tila sisään- ja uloskirjauksen välissä oli hivenen ahdas. Lisäksi viestin aikana tilan läpi oli jonkin verran läpikulkuliikennettä muiden toimitsijoiden osalta. Nämä hivenen häiritsivät GPS-pisteellä työskentelyä, mutta eivät huomattavasti. GPS-laitteita käyttävät joukkueet pukevat päällensä liivin GPS-laitteen kantamista varten ja myös erillisen numeroliivin ja yö-osuuksilla vielä usein erillisen akkuliivin. Tähän kokonaisuuteen olisi hyvä miettiä parempaa ratkaisua, esim. voisiko numeroliivi olla samalla GPS-liivi eli GPS-laite laitetaan numeroliivistä löytyvään taskuun tai voisivatko kilpailijat hakea GPS-liivin etukäteen ja pukea valmiiksi päälle, jotta GPS-pisteellä vain sujautetaan GPS-laite jo valmiiksi puettuun liiviin. Nyt erityisesti yö-osuuksilla kilpailija ottaa ensiksi numeroliivin pois, suunnistuspaidan pois, otsalampun ja joissain tapauksissa myös akkuliivin pois. Sen jälkeen pukee kaikki takaisin päälle sisältäen myös GPS-liivin. Tämä rutiini vie runsaasti aikaa ja aiheuttaa ruuhkaa GPS-pisteelle Jukolan kolmella ensimmäisellä osuudella. Osalla kilpailijoista oli oma GPS-liivi valmiiksi puettuna ja tällöin GPS-laitteen sujauttaminen valmiiksi puettuun liiviin sujui helposti ja nopeasti.

Internet-lähetys

Vastuuhenkilö: Linus Hoffman/Viljan Liljeroth/Mikko Reitti

Internetlähetys tehtiin yhteistyössä Kruuva Oy kanssa. Tuotantoautosta jaettiin oma feedi kansainväliselle lähetykselle, jolla oli oma ohjaaja. Kuva ei ole sama kuin screeneillä näkyvä (ei mainoksia eikä suomenkielisiä haastatteluja), myöskään ylen haastattelut ja selostukset eivät sisällyneet internetlähetykseen. Linus Hoffman ja Viljan Liljeroth vastasivat lähetysten selostamisesta. Uutta oli perjantaina lähetetty ilmainen tunnin lähetys kisa-alueelta. Sitä isännöivät Linus Hoffman ja Mikko Reitti. Markku Vauhkonen toimi kenttähaastattelijana. Tiimillä oli käytössään oma liikkuva kamera. Selostajille varattiin oma toimintatila maalialueen konttikokonaisuudesta. Ylen tv-alustajat avustivat myös netti-tv:n haastatteluissa vaihtopuomilla. Tulevaisuuden kehittämisenäkökulmana näemme lähetysten kehittämisen niin, että myös mainonta näkyisi lähetyksissä ja toteutusten päällekkäisyyttä karistaisiin. Oma studioisäntä on hyvä olla, mutta yhteys areenaan ja netti lähetysten välillä voisi olla tiiviimpi. Lähetys jää irralliseksi.

Onnistumiset: Perjantain ennakkolähetys sai hyvän palautteen. Kokonaisuus oli hyvä.

Haasteet: Lähetysten markkinointi jää viime tippaan. Vaikka liitto on mukana kokonaisuudessa, voisi näkyvyys liiton foorumeissa olla suurempi. Vaikka perjantain lähetys oli hyvä, tehtiin se kokonaan ilman selostajien kuvanlähdettä. TV-yhtiö ei ehtinyt/muistanut asentaa sitä. Harmittavasti koko netti-tv-lähetys kaatui Jukolan toisen osuuden aikana. Syynä oli ilmeisesti laaja kapasiteetin ylikuormitus. Tästä saimme paljon negatiivista palautta. Lähetysten saatavuus ja toimivuus pitää varmistaa. Palvelun toimijana oli Kepit oy.

Ohjelmatoiminnot

JUHLALAVA

Vastuuhenkilö Sanna Kilpeläinen

Juhlalavan toimintojen suunnitteluun päästiin suhteellisen myöhään, koska vastuuvetäjää kokonaisuudelle ei tahtonut löytyä. Areenavaliokunnan vetäjä Mikko Reitti kantoi pitkään suunnittelu- ja toteutusvastuun ennen vastaavan löytymistä. Yhteistyö kenttävaliokunnan kanssa oli toimivaa. Heiltä saatiin pohjat teknisistä kokonaisuuksista (lava, sähkö). Silti Lavan koko oli kaikille yllätys, sen noustua harjakorkeuteen. Uutena elementtinä oli lavan takaseinälle asennettu screeni, joka palveli etäällä olleita katsojia ja toki kilpailun seuraamista. Juhlalavan koristelusta vastasi Annamari Väli-Klemelä tiimeineen.

Ohjelmalavan toimintojen suunnitelmat alkoivat selkiintyä kevään mittaan. Yhteistyössä vastuuvetäjän ja areenavaliokunnan vetäjän kanssa kartoitettiin mahdollisia esiintyjiä ja luotiin pohjaa kokonaisuudelle. Uutta ohjelmassa olivat ennen viestejä olleet pre-showt sekä ohjelmien kuvaaminen isoille screeneille. Kun kokonaisuus alkoi hahmottua, jaettiin esiintymisvuorot ja luotiin kokonaisuohjelma.

Ohjelmalavan oma kenraaliharjoitus järjestettiin perjantaina, jolloin esiintyjät pääsivät testaamaan juhlalavan ja testaamaan tekniikan. Kokonaisuus oli tässä vaiheessa vielä hieman hajanaisen tuntuinen, sillä esiintyjät eivät esiintyneet siinä järjestyksessä kuin viikonlopun aikana esiintyvät, vaan pääpaino oli teknisillä varmistuksilla.

Juhlalavan juonnoista vastasivat ohjelmavastaava Sirpa Korkatti ja Hannu Siljander. Juhlalavan tilaisuudet juonettiin suomeksi ja englanniksi.

Avajaiset

Avajaiset sujuivat aikataulullisesti nappiin, sää oli aurinkoinen ja lämmin. Lipunnoston musiikiksi valittiin Päijät-Hämeen maakuntalaulu, Vihreiden harjujen maa, jonka esitti Hollolan mieskuoron laulaja Erkki Korteniemi Tuisku Marttisen säestämänä. Avajaisissa esiintyivät LS Panthers ja Hollolan mieskuoro. Puheiden sävyttämää avajaisjuhlaa piristettiin lauluilla ja tansseilla. Ennen avajaisia juhlalavalla esiintyi neljä eri tanssiryhmää Venla pre-shown merkeissä. uusi kokonaisuus sai hyvän vastaanoton. Tapahtuma lähti mukavasti liikkeelle.

Jukola-juhla

Jukola-juhla järjestettiin perinteitä kunnioittaen oman ohjelmarungon mukaan. Juhlan aloitti Karjalan Lennoston järjestämä Hornetin ylilento. Sotilassoittokunta esiintyi juhlassa.

Venlojen palkintojenjako

Venlojen viestin palkintojen jako aloitettiin aikataulussa, vaikka aluksi näytti, etteivät joukkueet ohjeistuksesta huolimatta saavu ajoissa paikalle. Palkittaville joukkueille annettavaan ohjeistukseen kannattaa paneutua huolella ja joukkueiden paikat merkitä penkkirivistöön ennakkoon. Lisäksi joukkueille kannattaa nimetä riittävä määrä opastajia.

Palkintojen jaon sujuvuutta häiritsi viimehetken muutokset sen läpivientiin. Syynä muutoksiin oli järjestelyohjeen epätasällisuus. Ohje kannattaa korjata ja täsmentää. Palkittavien joukkueiden paikka kannattaa merkitä juhlalavan lattiaan näkyvällä teipillä tms. Palkintojenjako toteutettiin 25 minuutissa oheisohjelmineen.

Palkintojenjakajina toimivat pääesikunnan päällikkö Kenraaliluutnantti Timo Kivinen, SLL:n liittovaltuuston puheenjohtaja Antti Ekonoja, Kaukametsäläisten varapuheenjohtaja Esko Junttila sekä kisaemäntä ja -isäntä Minna Kauppi ja Sami Jauhojärvi. Hollolan partiolaiset avustivat palkintojenjaossa

Jukolan viestin sanoman lukeminen

Jukolan viestin sanoma luettiin voittajajoukkueen toimesta Hiiden kivellä (kuuluttamojen viereen rakennettu lava). Sanoma oli suunnattu 100-vuotiaalle Puolustusvoimille. Jorma Aherto ja Juhani Sihvonen johdattivat pääesikunnan päällikön Kenraaliluutnantti Timo Kivisen aamulla voittajajoukkueen kanssa Hiidenkivelle. Sanoman luki KOOVEE:n voittajajoukkueesta Topi Anjala.

Jukolan viestin palkintojenjako

Jukolan viestin palkintojenjako toimi samaan tapaan kuin Venlojen viestin palkintojenjako.

Palkintojen jakajina toimivat: Kaukametsäläisten puheenjohtaja Juhani Sihvonen, pääesikunnan päällikkö Kenraaliluutnantti Timo Kivinen, Lahden kaupungin liikunta- ja kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Marju Markkanen, Hollolan kunnan hallituksen puheenjohtaja Kristiina Hämäläinen, Suunnistusliiton liittohallituksen puheenjohtaja Tuija Soanjärvi sekä järjestävien seurojen puheenjohtajat Tapio Irri ja Henri Rauhamäki

Yhteenveto

Tapahtuman ympärille rakennettiin myös muuta ohjelmää. Tavoite oli hyödyntää juhlaavaa ja sen mahdollisuuksia entistä enemmän. Näitä kokonaisuuksia olivat ennen avajaisia järjestetty Venla pre-show, Jukolan viestin alla Jukola pre-show sekä yön aikana Tommi Mustaniemen työstämä graffititeos, Jukola yö. erityisesti lisäesiintymisistä saatiin hyvää palautetta. Ne elävöittivät tapahtumaa. Nuoret artistit pitivät tapahtumasta ja kiittivät mahdollisuudesta päästä esiintymään.

Onnistumiset: Kokonaisuus on haastava ja siinä on monia naruja, joita pitää hallita. Saimme aikaan hieman uudistetun versioon Jukolan ohjelmaa kokonaisuuksista. Voimme olla tyytyväisiä saavutukseemme.

Haasteet: Vastuuvetäjän myöhäinen mukaan tulo sekä tiimin pienuus lisäsivät paineita yksittäisillä henkilöillä. He selvisivät kuitenkin kunnialla tehtävästään. Toisen juontajan tietynalainen ammattitaidottomuus yllätti. Hänet oli otettu tehtävään muiden kuin tiimin itsensä valitsemana. Tämä aiheutti epävarmuutta ja töksähtelyä toteutuksessa. Palkintojen jakojen viimehetken muutokset yllättivät toimijat.

ICT-VALIOKUNTA

Thomas Salokangas,
Yrjö Tolvanen

TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

ICT-valiokunnan tärkein tehtävä Lahti-Hollola Jukolassa 2018 on tuottaa kilpailuun osallistuville joukkueille oikeat lopputulokset.

Tämän lisäksi valiokunnalla on useita muita vastuutehtäviä, joita ovat esimerkiksi

- kilpailun reaaliaikaiset tulostiedot internetissä, televisiossa sekä kilpailukeskuksen videotauluilla yhdessä areenatuotannon kanssa
- online -rastien väliaikatiedot Puolustusvoimien toteuttaman tietoliikenneverkon kautta
- tietoliikenneyhteydet kaikkialla kisakeskuksessa: tulospalvelun sisäiset yhteydet, kauppojen ja ravintolan maksupäätteiden internet -yhteydet, sekä muiden valiokuntien tarvitsemat yhteydet
- median sekä VIP yleisön langattomat sekä langalliset yhteydet, sekä kilpailukeskuksen yleisön wifi -yhteydet
- tietoliikenteen tarvitseman valokuitu- ja kupariverkon sekä palomuurien, kytkinten ja VLAN:ien suunnittelu, hankinta ja asentaminen kilpailukeskukseen
- muiden valiokuntien tukeminen tietoteknisissä asioissa sekä tarvittavien tietokoneiden, näyttöjen printtereiden ja kopiokoneiden hankinta ja toimittaminen käyttökuntoon asennettuna
- IT -tuki kilpailun aikana
- kilpailun jälkeen reittihärvelin pystytyksen tukeminen, sekä
- tulosten mahdollinen korjaaminen ja muutokset sekä näiden muutosten kirjaaminen Jukolan tulosarkistoon.

VASTUUHENKILÖT JA TEHTÄVÄT

Alla on eriteltyä ICT-valiokunnan eri työryhmien vastuualueet sekä niistä vastaavat henkilöt.

Tehtävä	Nimi
Valiokunnan pj	Thomas Salokangas
Valiokunnan varapj Rekrytointi	Yrjö Tolvanen
Verkot & verkkoyhteistyö	Mauri Kaski
Fyysinen verkko, VLAN ja palomuurikonfigurointi, PV & operaattoriyhteistyö	Anssi Lehtinen Timo Kovanen
Verkonvalvonta	Jani Penttinen
Kaapelointi	Lassi Santala
Maksupäätteet	Ari Painilainen
Laitteet ja tarvikkeet	Ari Wikström
Hankinta ja asennukset Työasemat, tulostimet, näytöt.	
IT ensiaputiimi	Lassi Santala
Tulospalveluohjelmisto	Juuso Lehtinen
Pirilä -verkon työasemien konfiguraatiot ja asennukset	
Kilpailudata	
Vaihtopuomin näytöt	Jouni Aaltonen
Tulostaulut	Jukka Kuisma
Online -rastit	Veli-Heikki Anttolainen
Väliaikarastit ja varmistukset	Tuomas Koponen

Maalirastit ja varmistukset	Matti Lassila
Rastien kalustus	Pekka Rättö
Lähtö, maali ja itkumuuri	Elli Leino
Emit sisäänkirjaus ja leimantarkistus	Hannu Korhonen Mika Markkanen
Itkumuuri	Antti Halme Juha-Antti Sorsa
Maalikamerat, maalikarsinoiden näyttöjen ohjaus	Tero Tamminen
Muiden valiokuntien IT -tarpeet	Tiina Järvinen

JOHTO

Thomas Salokangas, ICT-valiokunnan pj.

- ICT-valiokunnan vetovastuu sekä kokonaisuuden rakentaminen
- Järjestelytoimikunnan jäsen ja yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Yrjö Tolvanen, ICT-valiokunnan vara pj.

- koordinoi ICT-valiokunnan talkoorekisteriä sekä talkoolaisten sijoittelua valiokunnassa
- järjestelytoimikunnan jäsen ja yhteistyö muiden valiokuntien kanssa
- laitelainat ja -lahjoitukset Lahden alueen yrityksiltä

Työryhmien vastuuhenkilöt vastasivat oman ryhmän työn koordinoinnista yhdessä ICT-valiokunnan pj:n kanssa. Tarvittavien talkoolaisten rekrytointia tuki valiokunnan varapj. Yrjö Tolvanen, jonka kanssa työryhmien vetäjät keskustelivat tarvittavasta määrästä talkoolaisia sekä heidän tehtävistään.

KILPAILUALUEEN YLEINEN ICT -RAKENTAMINEN

Jokainen ICT -valiokunnan työryhmä hoiti itsenäisesti oman ammattialueensa tehtävät. Työssä tarvittiin kymmeniä talkoolaisia auttamaan erilaisissa tehtävissä sekä varmistamaan, että kaikki saadaan tehtyä korkean vaatimustason edellyttämällä tavalla. Rakentaminen kulmineoiti viimeiseen 2 viikkoon ennen kilpailua. Rakentamisaivaiheessa paikalla oli työryhmien oman valmistautumisen lisäksi koko ajan 5 + 10...15 henkilöä. Ensin mainittu luku ICT-valiokunnan vastuuhenkilöitä ja loput muita ICT-valiokunnan vapaaehtoisia. Rakentamassa mukana olleista henkilöistä valikoitiin lopulta ICT Helpdeskin henkilöstö. Tämä oli oikea ratkaisu koska näin kaikki ICT Helpdeskissä olleet henkilöt tunsivat kilpailukeskuksen ja laitteet hyvin.

ICT -valiokunnan rakennusporukkaa kutsuttiin kokoon isolla WhatsApp-ryhmällä. Samaan ryhmään tiedotettiin myös, kun muutamana päivänä ei ollutkaan tekemistä kaikille paikalle lupautuneille henkilöille. WhatsApp-ryhmää käytettiin myös, kun tarvittiin jotain, esimerkiksi paineilmakompressorin laitteiden puhdistamiseen pölystä. On hyväksyttävä, ettei yli sadan hengen porukasta kaikki halua tai osaa ottaa WhatsApp:ia käyttönsä.

Kaikki teltat ja kontit sekä pääosa ICT-valiokunnan tarvitsemista muista rakenteista saatiin Kenttä- ja huoltovaliokunnasta 'avaimet käteen' periaatteella. Lisäksi Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijat rakensivat talven aikana mm. puisia räkkilaineita verkkolaitteita varten noin 20 kpl. Räkkitelineet toimivat erinomaisesti nostaten laitteet maasta ylös, ja kaapelit saatiin kiinni samaan telineeseen nippusiteillä. Vaikka paljon saatiin valmiina, erilaista rakentamista riitti, silti jokaiseksi päiväksi myös ICT-valiokunnan omalle talkooväelle.

Yleistä rakentamista ohjattiin ketterällä prosessimallilla. Iltaisin tehtiin katselmuksia kilpailukeskuksessa ja kirjattiin kaikki puutteet dropboxissa olleeseen exceliin. Tehtävät järjesteltiin niin että tärkeimmät tehtävät olivat ylimpänä. Tämän jälkeen excel tulostettiin tulospalvelun kontin seinälle A3-kokoisena. Aamuvuoroon saapuneet pystyivät aina aloittamaan työnsä tekemällä listan kärjestä puutteita pois. Tehdyt työt yliviivattiin paperisesta tehtävälustasta. Illan tullen päivitetttiin excel poistamalla siitä kaikki valmiit tehtävät, lisäämällä uudessa katselmuksessa esiin tulleet puutteet, ja lopuksi järjestämällä lista taas sen hetkiseen tärkeysjärjestykseen.

Pahimmillaan lista oli kahden A3-pystysivun mittainen ja lopussa lista pysyi alle puolisivuisena. Kilpailua edeltävänä iltana listalla oli edelleen n. 10 tehtävää, mutta ne todettiin jo niin vähäpätöisiksi, että ne päätettiin jättää tekemättä.

VERKOT JA VERKKOYHTEISTYÖ

Vastuuhenkilöt ja tehtävät:

Verkot /Fyysinen verkko, PV & operaattorikytkentä	Anssi Lehtinen
Verkot / VLAN ja palomuri konfigurointi, PV & operaattorikytkentä	Timo Kovanen
Verkot / Kaapelointi, teltat	Lassi Santala
Verkot / Verkonvalvonta	Jari Penttinen
Verkot / maksupäätteet	Ari Painilainen
Verkot / yhteistyö, koordinointi	Mauri Kaski

Fyysinen ja looginen Verkko

Anssi Lehtinen ja Timo Kovanen

Fyysisen ja loogisen verkon yleissuunnittelu.

Verkkojen jako, fyysisten ja loogisten erottaminen huomioiden eri verkot (kytkinhallinta, Piriä, Media, kaupat, yleisö), Internet -yhteys /varayhteys, DHCP:t, DNS ja palomuriasiat, sekä keskustelut ja laitehankinnat operaattorin kanssa.

Valokuituverkon rakentaminen kilpailukeskuksessa. Verkon suunnittelu yhdessä Anssi & Timo. Rakentaminen hoidetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa, jotta ammattilaisia olisi paikalla aina tarvittava määrä tekemässä hitsauksia ja kuitujen vetoja yms.

Maastoon PV vetää kaapelin ja me toimitamme laitteet. Laajennamme kilpailukeskuksen verkon maastokontille.

Edellä mainittujen asioiden pohjalta syytä järjestää palaveri, jossa on mukana myös Internet-palvelun tarjoaja sekä PV:n edustaja.

Yhteydet ulos

Lahti-Hollola Jukolan fyysiset yhteydet ulos toteutetaan DNA:n kuituverkossa, josta Jukolan käyttöön tarvitaan riittävä määrä vapaita yhteyksiä internetiin. Fyysisten yhteyksien kytkentäpisteitä tarvitaan kaksi, jotta yhteydet saadaan reititettyä täysin erillisiä reittejä ulos. Kuituyhteys internetiin on 10 GB. Langaton varayhteys on 400 Mb. DNA yhteyksien tarjoajana vastaa kaikkien yhteyksien toiminnasta kytkentäpisteestä ja tekee tarvittavat uudelleen reititykset. Järjestäjä vastaa yhteyksien vetämisestä näistä kytkentäpisteistä kilpailukeskukseen. DNA -yhteyksille tarvitaan koko kilpailuviikonlopun korotettu vikapalvelu.

Teleoperaattorit (DNA, Elisa, Telia) vastaavat omista kännykkäyhteyksistään ja niiden toteutuksesta.

Kilpailukeskuksen sisäverkko

Sisäverkon kriittinen osa rakennetaan kuituverkkona niin, että se on runkokytkimiltä tähtiverkkona toteutettu. Tähän päädyttiin laitekonfaamisen ja verkon valvonnan helpottamiseksi.

Kassajärjestelmä ja maksupäätteet

Kassa- ja maksupäätetiimi

ICT-valiokunnan verkkoryhmään perustettiin kassa- ja maksupäätetiimi, johon kuuluvat

- Ari Painilainen, tiimin vetäjä, käyttäjätuki

- Ismo Nurmi, verkot, laitteet, käyttäjätuki

Tiimin yhteyshenkilöt:

- Jukolan toimisto Sari Virolainen
- Casio kassa Pekka Floman DataGroup Sata toimittaja ja käyttäjätuki

Yleistä

Jukola-tapahtumassa oli 46 kassapistettä, joissa käytettiin kassapisteestä riippuen Casio SE-C kassakoneita ja NETS-maksupäätteitä 36 kpl ja/tai NETS-minikassoja 10 kpl.

Tapahtumassa myytiin erilaisia tuotteita eri myyntipisteissä, joita olivat (suluissa minikassa, jos käytettiin)

- ravintolatoiminta
 - makkaragrillit
 - vegegrilli
 - mallasrasti
 - mallasgrilli
 - kahvila ja pääravintola
 - ruokalippupiste (osa minikassoja)
 - lisäksi oli myyntipiste, jossa myydään Jukolan tuotteiden lisäksi Maatila Merosen tuotteita
- Jukola kauppa
- info
- sauna ja palju (minikassa)
- pysäköinti (pysäköintilippuja myytiin pääasiassa infossa)
- kisa-asut (myynti alkoi 5.5.2018)
- kassatoimisto

Kassajärjestelmänä käytettiin Casio SE-C kassoja ja maksupäätteinä olivat NETS-maksupäätteet, josta osa oli NETS-minikassoja, jotka toimivat itsenäisinä kassoina.

Maksupäätteet toimivat Kauppiasverkossa, joka oli vain kauppiaitten käytössä. Kassakoneet olivat itsenäisiä laitteita eivätkä käyttäneet nettiyhteyksiä. Korttimaksutapahtumat tallentuivat maksupäätteeseen, josta ne purettiin kauppiasjärjestelmään joko ajastettuna ja/tai manuaalisesti.

Kassajärjestelmän ja maksupäätteiden hankinta

Casio-kassat vuokrattiin DataGoupilta ja maksupäätteet NETS:ltä.

Koska Jukolan viestin kisa-asujen myynti alkoi 5.5.2018, kassajärjestelmä oli oltava toiminnassa silloin ja maksupäätteet toimitettu ja asennettu. Maksupäätteiden toimituksen edellytyksenä oli, että Kauppiassopimus oli tehty. Kauppiassopimus mahdollistaa Visa ja Mastercard –korttien, pankki- ja luottokorttien sekä Visa Electron-, VPAY- ja Maestro- maksujen vastaanottamisen.

Kassaympäristön perustaminen

Toimittajan edustaja Pekka Floman määritteli kassakoneisiin myytävien tuotteiden pikanäppäimet kassapistekohtaisesti. NETS määritteli maksupäätteisiin Kauppiasjärjestelmän edellyttämät tiedot ja Ari Painilainen määritteli tuotteet minikassoihin, joita käytettiin pääasiassa osassa ruokalippujen myyntiä sekä sauna- ja paljulippujen myynnissä.

Verkko

Maksupäätteet toimivat Kauppias-lähiverkossa, josta oli kiinteä internetyhteys:

- Kauppiasverkko VLAN40
- 192.168.40.0..... C-luokka

Järjestelmän koulutus

Koulutusta ja neuvontaa varten nimettiin jokaisesta käyttäjäryhmästä ns. pääkäyttäjät, jotka kouluttivat omat työntekijänsä sekä neuvoivat työntekijöitä ongelmatilanteissa jne. Pääkäyttäjien koulutuksesta vastasi kassakoneiden toimittaja Pekka Floman sekä kassojen että maksupäätteiden osalta. Pekka Floman ja kassa-

ja maksupäätetiimi auttoivat myyjiä ongelmassa koko tapahtuman ajan 24/7. Koulutusta annettiin myös lauantaina 16.6 ennen ko. kassapisteiden avautumista.

Kenraaliharjoitus

13.3.2018 kenraaliharjoitusta varten perustettiin muutama kassapiste, joista tehtiin myyntitapahtumia demoympäristössä. Tällöin testattiin myös sähkökatkot ja yhteyksien katkeaminen ja tilanteen normalisointuminen. Käyttäjäkoulutusta annettiin myös kenraaliharjoituksessa.

Ympäristön purkaminen

Kassa- ja maksupäätelyympäristön purku aloitettiin välittömästi, kun kilpailutapahtuma oli ohi tai ko. myyntipiste oli lopettanut toimintansa. On huolehdittava, että kaikki kauppiat ja ravintolat tietävät, milloin kilpailukeskuksen verkko ajetaan alas. Nyt muutaman maksupäätteen tapahtumat jäivät purkamatta, kun ravintola ei ollut tehnyt sitä ajoissa. Maksutapahtumat saatiin kuitenkin talteen.

Yhteenveto

Kassajärjestelmä toimi tapahtuman ajan suhteellisen hyvin, vaikka sen käyttöönottoon ja käytön aikaiseen toimintaan liittyi kaksi dramaattista tapahtumaa.

24.5. tehtiin päätös kassajärjestelmän vaihtamisesta ERPLY:stä DataGroup Sata toimittamaan Casio kassakoneisiin, jotka olivat käytössä Jukolan viesteissä 2011 - 2016. NETS-maksupäätteet pysyivät entisellään. ERPLYn puutteina oli mm. käteiskuittitulostuksen puuttuminen NETS-maksupäätteeseen, mikä olisi edellyttänyt erillisten kuittitulostimien vuokraamista ja/tai erillisten tulostimien asentamista kassapisteisiin. Lisäksi ERPLY ei pystynyt tuohon ajankohtaan mennessä varmasti lupaamaan, tuleeko käteiskuittitulostus NETS-maksupäätteisiin vai ei.

Tämä viime hetken toimenpide vaikutti siihen, että henkilöstön koulutus voitiin aloittaa vasta touko-kesäkuun vaihteessa, mikä ehkä näkyi lukuisina virheinä kassatoiminnoissa. Näiden virheiden korjaamiseen tuhlautui turhaa aikaa kassatiimiltä. Koska koulutusta jouduttiin antamaan osalle käyttäjistä vasta kilpailupäivän aamuna, koulutus oli ns. pikakoulutusta, mikä näkyi mm. käytön hitautena ja aiheutti näin ylimääräistä jonottamista kassoille. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita kuittirullan vaihtaminen, johon tarvittiin kassatiimin apua. Korvaamaton apu neuvonnassa ja virheiden korjauksessa oli kassakoneiden toimittajan Pekka Flomanin paikalla olo koko viestien ajan 24/7.

Toinen dramaattinen tapahtuma oli 17.6 klo 3:40, kun kaikki yhteydet NETS-kauppiasjärjestelmään katkesivat. Ongelma NETSillä oli valtakunnallinen, mikä selvisi vasta 17.6. iltapäivällä. Tilanne ei korjaantunut kassatoimintojen purkamiseen mennessä. Yhteydenkatkos merkitsi sitä, että mm. Visa Electron -kortit eivät toimineet. Lisäksi kaikki korttitapahtumat jäivät maksupäätteisiin, eikä niitä saatu purettua kilpailun aikana kauppiasjärjestelmään kuin vasta seuraavana arkipäivinä. Minikassoja siirrettiin ruokalippujen myynnistä muihin kiireellisimpiin paikkoihin. Osa purkamisista jäi NETSin tehtäväksi. Näin ollen lopullisia kassaraportteja korttimaksujen osalta ei saada vasta kuin kaikki maksupäätteet on purettu. Kaikissa maksupäätteissä ei ollut merkintää siitä, missä kassapisteessä ko. maksupäätteen oli ollut. Tämä hankaloitti kassapisteiden myynnin selvittämistä tai teki sen suorastaan mahdottomaksi, jos samaa tuotetta myytiin myös muissa kassapisteissä. Maksupäätteiden siirtely aiheutti myös sen, että oli haasteellista löytää kaikkia kassapäätteitä viestien jälkeen.

Kassajärjestelmän käyttöönotossa tulee huomioida seuraavia asioita. Ratkaisun valintaan tulee osallistua sellaisia henkilöitä, joilla on tuntemusta kassatoiminnoista sekä tietoa siitä, millaisiin olosuhteisiin mikäkin järjestelmä parhaiten soveltuu. Kassajärjestelmän vastuuhenkilö tulee nimetä ainakin puoli vuotta ennen varsinaista kisatapahtumaa ja hänen pitää olla mukana valitsemassa itse kassajärjestelmää. Nyt vastuuhenkilö nimettiin pari kuukautta ennen viestejä. Jo kassajärjestelmäksi varattua ERPLYä päästiin testaamaan vasta puolitoista kuukautta ennen kisoja, jolloin selvisi em. järjestelmän puutteet. Kassahenkilöstön koulutus tulee aloittaa pienryhmille riittävän aikaisin siten, että he voivat harjoitella käytännössä kassatoimintoja. Nyt viimeiset teoriakoulutukset aloitettiin tunti ennen myynnin alkua.

Kaikesta edellä mainitusta huolimatta Jukolan viesteistä selvittiin suhteellisen kuivin jaloin.

Kehitettäviä asioita ja kokemuksia verkon rakentajien näkökulmasta

Konkreettinen hanke kesti noin vuoden ennen Jukolan viestin starttia. Aluksi kerättiin valiokuntaan väkeä tuttu- ja tutun tuttuja kautta tietämättä vielä sen kummemmin, mitä oikeastaan tulevan vuoden aikana pitää konkreettisesti tehdä. Tiedettiin, että pitää rakentaa Hälvälään laajalle alueelle kattava tietoverkko sekä langallisenä että langattomana. Tiedettiin, että TV-kuvan pitää näkyä ja tuloksien pitää syntyä ja kassajärjestelmien toimia.

Hahmotettiin, että työtä tulee olemaan paljon ja että talkoolaisia tarvitaan. Tiedettiin myös tarkalleen, että minä päivänä pitää olla valmista. Kaikki tähän väliin jäävä olikin sitten arvoitusta. Näin jälkikäteen tätä on helpompaa jäsenellä esim. vuosikelloon seuraavasti;

Kesäkuu edeltävänä vuonna:

- Osallistukaa ydinjoukolla edelliseen kilpailun rakentamiseen, kenraaliin, kilpailuun ja kilpailun purkamiseen ja havainnoikaa mahdollisimman paljon – tehkää hyvät muistiinpanot YHDESSÄ niin, että kaikki ymmärtävät keskeiset asiat.

Elo-syyskuu

- Tehdään runkoverkon suunnitelma sen pohjalta, miten alue-layout on hahmottunut. Huomioidaan redundanttisuus runkoverkossa käyttövarmuuden lisäämiseksi.
- Haalitaan alueelta talkooväkeä VARMISTAEN rakentamisessa tarvittava ammattitaito:
 - Verkkosuunnittelussa
 - Verkkolaitteiden valinnoissa
 - Verkon konfaamisessa (langallinen, langaton, tulospalvelu, media, TV, valvontakamerat, kassajärjestelmät)
 - Timpuritöissä
 - Sähkötöissä
 - Valokuitujen hitsaamisessa
 - CAT-kaapeleiden tekemisessä
 - Henkilönostinten ja mahdollisesti muiden työkoneiden käyttämisessä ja kuljettamisessa
 - Verkon valvonnassa
 - Teltojen layout suunnittelussa ICT-näkökulmasta
 - Helpdesk -toiminnossa

On siis olennaista ymmärtää, että hyvin monenlaista osaamista tarvitaan, vaikka kyse on ICT-valiokunnasta, jopa niin, että muita kuin rautaisia ICT-verkon asiantuntijoita tarvitaan enemmän.

Loka-tammikuu

- Varmistus ja selvyys tarvittavasta laitekannasta (kytkimet, tukiasemat, kamerat, tulostimet, kaapelit, kassat jne.) ja niiden konkreettisesta saatavuudesta.

Helmi-huhtikuu

- Aikataulun luominen. Valmistumispäivä tiedetään ja muu pitää aikatauluttaa. Aikataulutus tuo konkreettiansi siihen, millaista osaajaa tarvitaan milloinkin ja kuinka monta. Sitten voidaan tämän pohjalta alkaa hahmottamaan konkreettisesti, että onko meillä käytettävissä tarpeeksi sitoutuneita talkoolaisia kulloinkin tarvittavaan aikaikkunaan. Jos tämä osuus pettää on haasteena se, että todennäköisesti muutama ihminen laittaa itsensä likoon 24/7 ja tämä ei tuota parasta lopputulosta. Ihmiset väsyvät, harkintakyky pettää, hätäillään ja tehdään samoja asioita moneen kertaan jne.
- Demoverkon pystyttäminen jonnekin tapahtumaa varten haalituilla laitteilla, ja KAIKKIEN laitteisiin ja niiden käyttöön kiinnitettyjen avainhenkilöiden kouluttaminen KUNNOLLA. Tässäkin käy helposti niin,

että vastuullisimmat tehtävät itse kisan aikana ovat tasan yhden ihmisen osaamisen ja tiedon varassa. Riskinhallinnallisesti siis todella merkittävä juttu, jos jotain sattuisi.

- Kaiken rakentamisessa tarvittavan ”nippelitavaran” luettelointi sitä mukaa, kun tulee mieleen. Konttori-tarvikkeet, työkalut, kiinnitysvälineet, jne.

Touko-kesäkuu ennen kenraalia

- Tehdään hyvien suunnitelmien mukaan hyvä tapahtuma. Mikäli edellä mainitut ovat menneet putkeen, tässä kohtaa on käytössä:
 - Hyvä suunnitelma kaapeloinnista
 - Hyvä layout suunnitelma teltoista
 - Hyvin valikoitunut talkooporukka, joka on jaettu toimimaan sellaisissa ryhmissä, että tekeminen on tehokasta
 - Talkooväkeä pitää ylimitoitaa tarpeeseen nähden, koska on inhimillistä, että joku on kipeänä, tulee yllättäviä esteitä jne.
 - Hyvät luettelot laitteista tarvittavine tietoineen
 - Hyvä suunnitelma ICT-helpdeskin toiminnasta kisaviikon aikana

Henkilöstön kannalta tärkeää aiemmin mainittu aikatauluttaminen, mutta myös kertominen, mitä tullaan tekemään ja miksi. Tämä motivoi talkoolaisia. Lisäksi kun kerrotaan yksityiskohtia eri asioista ihmiset kokevat, että heitä arvostetaan ja että he myös voivat oppia ja saada talkootyöstä itselleen.

Kun aiemmin mainittu aikataulutus on tehty ja sitä seurataan (se on yhteisesti kaiken aikaa näkyvässä ja tarkistettavissa) ja tehtävät ja roolit on hyvin mietitty (verkkoryhmässä selkeästi tarvetta hyvälle ammattilaisille mutta monta hommaa myös avustaville käsille). Eli otetaan mukaan myös niitä, jotka eivät ole teknisiä osaajia. Pidetään kaikkia yhtäläisesti ajan tasalla ja kiitetään kaikesta mitä on saatu aikaiseksi.

Tässä aikataulutusvaiheessa myös pyrittävä huomioimaan henkilöt, jotka voivat työskennellä päivällä ja ketkä tekevät iltavuoroa.

Kannattaisi luoda toimintokohtaisia dropboxeja tiedon jakoon, jolloin esim. oikeuksien hallinta olisi kevyempää ja joustavampaa.

LAITTEET JA TARVIKKEET

Ari Wikström

Työasemakaluston hankinta ja perusasennukset, kaluston peruskonfiguroinnin suunnittelu, työasemien asennus ja ”perustestaus”. Kisakeskuksen koneasennukset sekä verkkorakentaminen kytkimiltä koneille sekä näiden sähkönsyötön varmistaminen. Tarvittaessa avustetaan verkon rakentamista.

Työasemien, tulostimien ja muiden nimikkeiden hankinta helmikuuhun mennessä. Aikaisemmista kisoista päätellen tarve on noin 100-120 työasemaa, 10-15 paikallistulostinta ja 2-5 monitoimilaitetta. Käyttöön saadut laitteet olivat käytettyjä ja osin vanhoja. Vaihtolaitteita oli varattuna ja niitä tarvittiin. Sen jälkeen on vuorossa asennuksen suunnittelu ja testiasennukset huomioiden laitteiston erilaisuudet huhtikuuhun mennessä. Työasemaverkko rakennetaan ja dokumentoidaan huhtikuussa ja se sekä työasemat testataan toukokuun loppuun mennessä. Koneiden asennuksen yhteydessä ne tunnistemerkittään. Kiertävien UPS –laitteiden toiminta ja akkujen kunto tarkistetaan, tarvittaessa hankitaan niihin uudet akut. Varaudutaan muutaman UPS -laitteen lisähankintaan. Sen jälkeen laitteiden välivarastointi.

Työasemat ja verkko siirretään varastosta Jukolan kilpailukeskukseen kenraalia varten 11.6., varsinainen kenraali 13.6. Tämän tulosten perusteella tehdään viimeiset muutokset. Venlojen kisadata sisään 15.6. ja Jukolan data sisään 16.6.

Siirrosta alkaen kalustoa valvotaan. Siirron yhteydessä avustetaan muita jaostoja. Kilpailun aikana työasemaporukka on läsnä ongelmien selvitystä varten.

Kilpailun jälkeen laitteiden purku ja kiertävien tavaroiden luovutus eteenpäin. Muu kalusto palautetaan 18.6. – 20.6. välisenä aikana.

KOKEMUKSET JA KEHITETTÄVÄÄ

Laitteita pyydettiin lahjoituksina tai lainaan paikallisilta yrityksiltä ja yhteisöiltä. Saadut laitteet merkittiin ja kirjattiin ylös, onko kyseessä lainakone. Viimeiset koneet saatiin käyttöön noin kolme viikkoa ennen kisaa. Tarvittava laitemäärä tarkentui kevään kuluessa kyselemällä muilta valiokunnilta ja seuraamalla tarvekartoitusta.

Kiertävässä kalustossa oli mukana edellisissä kisoissa olleita työasemia, joista voitiin tarkastella ohjelmistojen toimintaa ja sen avulla tehdä tarkempaa asennuksen suunnittelua ja näitä tukevat testiasennukset huomioiden laitteiston erilaisuudet huhtikuuhun mennessä. Työasemaverkkoa rakennettiin, testattiin ja dokumentoitiin huhtikuussa, ja se sekä työasemat testattiin toukokuun loppuun mennessä. Koneiden saapumisen yhteydessä ne tunnistettiin. Tässä yhteydessä laiteluetteloon kirjattiin myös näytön koko, muistin määrä, kiintolevyn koko, verkkoliitäntöjen tyypit ja windows-versiot. Tämän perusteella tehtiin koneiden jako eri tehtäviin soveltuvasi.

Työasemia säilytettiin kevään ajan tilassa, jossa oli käytettävissä Jukolan verkkotopologiaa, jolloin eri variaatioita pääsi testaamaan välittömästi.

Työasemien jakamisen yhteydessä työasemalle määriteltiin verkko, jossa työasema toimii. Tämän mukaan työasemiin määriteltiin verkkoasetukset kohdilleen. Tarvittaessa määriteltiin myös tulostusasetukset.

Tulostimien kunto kartoitettiin tarkoittaen lähinnä värikasettien täyttömäärää. Tulostimet jaettiin rungon koon ja väri/mustavalkoinen mukaan ryhmiin

Kiertävien UPS –laitteiden toiminta ja akkujen kunto tarkistettiin ja niihin hankittiin kaikkiin uudet akut. Varaudutaan muutaman UPS -laitteen lisähankintaan. Sen jälkeen laitteiden välivarastointi.

Työasemien asennuksissa hyödynnettiin Avenlan tekemää etäasennusta tukevaa hallintaohjelmistoa. Kaikille työasemille laitettiin sama käyttäjätunnus ja salasana, automaattiset päivitykset määriteltiin pois käytöstä sen jälkeen, kun oli varmistuttu, että käytössä on viimeisimmät päivitykset. Virransäästö pois käytöstä.

Kisan aikana oli helpdesk -osaajia, jotka tuntevat Jukolan työasemien rakenteen, pääohjelmien toiminnan ja verkkomääritykset siten, että pystyvät selvittämään suurimman osan ongelmista suoraan. Helpdesk -henkilöt tekevät ongelman kartoituksen ja yrittävät ratkaista sen. Jos tämä ei onnistu, he ovat tarvittaessa yhteydessä asiasta paremmin tietäviin. Heille on toimitettu yhteystiedot perehdytyksen yhteydessä. Infoon ja Jukola Helpdeskiin toimitettiin IT Helpdeskin yhteystiedot ja heidän varahenkilöiden tiedot (kts. liite Helpdeskin ohjeet).

Kauempana oleviin työasemiin oli käytössä etähallinta yhteydet.

Kilpailun jälkeen laitteiden purku ja kiertävien tavaroiden luovutus eteenpäin.

Laitteiden käyttöpaikkojen merkintä laiteluetteloon on keskeistä varmistamaan, että kaikki laitteet saadaan kerätyksi. Lahti – Hollola Jukolassa jäi löytymättä ainakin kaksi läppäriä ja yksi wifi -tukiasema. Hyvä käytäntö on varmasti, että käyttöpaikan lisäksi kirjataan laitteen käyttäjistä vastuuhenkilö, jonka tehtävä on palauttaa laite, tai vähintäänkin varmistaa, ettei laite jää vartioimatta kisan päättyessä.

Kalusto palautettiin 18.6. – 20.6. välisenä aikana. Purkutyöhön sovittiin saapuvaksi sellaisia henkilöitä, jotka olivat ehtineet oman kisan aikaisen työvuoronsa jälkeen levätä.

TULOSPALVELUOHJELMISTO

Juuso Lehtinen

Tavoitteena oli saada kaikille osuutensa hyväksytysti suorittaneille kilpailijoille ja joukkueille oikea loppuaika.

Tehtävät

Pirilä-verkon konfigurointi ja testaus

- Pirilä-konffien teko
- Jakelu yms. skriptien teko
- Järjestelmän testaus vanhalla datalla

Kilpailudatan valmistelu (joukkueiden tietojen haku ilmoittautumispalvelusta)

Vastuu tulospalveluohjelman toiminnasta

- Valvotaan, että tulospalvelu pyörii kisan ajan ja ollaan valmiudessa korjaamaan vastaan tulevat ongelmat

Tulospalveluohjelman käytön tuki

- Ohjeistetaan ohjelman käyttö esim. Emit-teltan vastaavalle
- Koulutusdatan tuottaminen ja koulutusympäristön pystytys sisäänluku/leimantarkastus/itkumuuri porukalle

Ratatietojen synkronointi ratamestarien kanssa

- Ratatietojen tuonti kilpailuohjelmaan ja muutoksien koordinointi ennen kisaa

Kisan aikaisten leimasintietojen muutosten syötön ohjeistus itkumuurille

Väliaika-aineiston tarkistus

Reittihävelin pystytys kilpailun jälkeen

Juoksujärjestysten muuttaminen tulospalveluohjelmistoon ilmoittautumisen sulkeutumisen jälkeen

Tulosten tuottaminen tulostauluille / näytöille (tukee Jouni Aaltonen, Kaukametsäläiset)

Kokemukset ja kehitettävää

Pirilä-verkon koneluettelon pohjaksi otettiin edellisen vuoden luettelo. Pirilä-verkon koneita, joissa tulospalveluohjelma oli käynnissä, oli lopulta 62 kpl.

Koneiden konfiguraatiot tein toukokuussa itse Jukola 2015:n konfiguraatioiden pohjalta. Konfiguraatiotiedostot oli jaettu Google Drivessa Jouni Aaltosen, Niko-Petteri Salon ja Timo Kokon kanssa, jotka tarkastivat tiedostot. Viimeiset korjaukset konfiguraatioihin tehtiin kenraaliharjoituksen jälkeen.

Väliaikapisteiden määritykset tarkastettiin kisaviikon torstaina Kokon kanssa kasaamalla väliaikarastien laitteet verkkoon ja leimaamalla kaikki Jukolan ja Venlojen osuudet läpi.

Kilpailudatan tein perjantai-iltana, koska halusin välttää turhaa säätöä lauantaiamuna. Infon työntekijät syöttivät ilmoittautumispalveluun kaikki sinne toimitetut puuttuneet juoksujärjestykset, jonka jälkeen ilmoittautumiset ladattiin Pirilään noin klo 21.

Kilpailudatan ja konffien jakoon, sekä Pirilä ohjelman kopiointiin ja backuppien hakemiseen käytettiin tämän vuoden kisaa varten toteutettua Computer commanderia, joka oli asennettuna kaikille koneille. Sen avulla tiedostojen jako ja backuppien hakeminen sujui todella helposti, kun ei tarvinnut käsin kikkailla verkkojakojen kanssa.

Jarkko Ryyppö hoiti Reittihävelin pystytyksen kisan jälkeen maanantaina.

Eniten työtä työryhmällä oli kilpailua edeltävällä viikolla, jolloin koneiden asennuksia päästiin vasta tekemään. Kisan aikana ei varsinaisia ongelmatilanteita juurikaan ollut. Maalin näyttötauluja pitää käydä kerran tunnissa muuttamassa, kun seuraavan osuuden tuloksia aletaan näyttämään.

Ennen kilpailua pidettiin tv- ja radioselostajille lyhyt koulutus tulospalveluohjelman käytöstä. Tässä yhteydessä huomattiin, että selostajien koneisiin kannattaa asentaa ulkoiset hiiret.

Valmistautuminen kisoihin ja viestintä

Kisoihin valmistautuminen oli ICT-valiokunnassa hyvin organisoitu. Sain hyvin kutsut koulutus- ja infotilaisuuksiin, sekä valiokunnan tiedotus minun suuntaani sujui hyvin.

Koulutus ja toimintatellit

Olin koulutuksessa mukana tulospalvelutiimin ryhmässä. Tämä oli mielestäni hyvä ratkaisu. Samalla tutustuin paremmin tulospalvelun päävastuuhenkilöön, mistä oli selvää apua kenraaliharjoituksessa sekä kilpailun aikana.

Ennen kenraaliharjoitusta tehdyissä koulutuksissa ja testeissä ei onnistunut vielä tuloste -layoutien valmistelun ja tulostamisen opiskelu sekä testaus. Parhaimmassa tapauksessa tämä olisi ollut mahdollista jo silloin. Siten etukäteen pidettyjen koulutusten päähyötynä oli erityisesti kisojen ja muun ICT-valiokunnan toiminnan opiskelu. Tästäkin hyvin arvokasta hyötyä varsinkin näin ensimmäistä kertaa Jukolaan osallistuvalla.

Tulostusta pääsee käytännössä testaamaan kunnolla vasta suuremmalla osallistujamäärällä. Testivaiheen ja kenraaliharjoituksenkaan määrät eivät siihen oikein kunnolla riitä. Siksi suosittelen, että tulostuspalvelu testaa omaa osuuttaan ja opiskelee ohjelman käyttöä jollakin aikaisemman kilpailun datalla. Kannattaa hankkia tuo data ja selvittää, miten sen pystyy asentamaan Pirilä- ohjelmistoon käyttöönsä. Itse en vielä tiedä, miten se tehdään, mutta sain onneksi muilta tähän tarpeeseen muilta kenraaliharjoitusvaiheesta ja sen jälkeen.

Tiimin viestintä ja ohjeistus

Tiimin viestintä ennen kenraaliharjoitusta tapahtui sähköpostiviestillä. Kasvotusten tavattiin kenraaliharjoituksissa.

Tiimin toiminnan kouluttaminen muille tiimiläisille oli hankalaa, koska asiat täsmentyivät toden teolla vasta kenraaliharjoitusvaiheesta ja Pirilä -ohjelmiston käyttö jollakin aineistolla ei onnistunut ennen sitä. Niinpä asioita kerrottiin ja opastettiin sitä mukaan, kun se oli mahdollista. Työvuoroja limitettiin siten, että läsnä oli aina joku, joka oli jo ehtinyt tehdä työtä muutaman tunnin. Nämä järjestelyt yhdessä etukäteen sähköpostilla lähetetyn oppaan kanssa olivat riittävät.

Onneksemme tulostetiimiin saatiin mukaan aikaisemmassa kisassa tulostusvastuussa ollut henkilö. Tämän avulla saimme hyödyllistä käytännön kokemustietoa, mikä vauhditti asioiden opiskelua kisojen lähestyessä. Koska näin ei aina välttämättä aina ole, niin tulostusten layouttien määrittely ja tulosteiden teko kannattaa pyrkiä opiskelemaan riittävän ajoissa ennen kenraaliharjoitusta.

Tulostin kisoihin tiimin ja toimitsijoiden muut ohjeet kansioon selattavaksi. Laitoin mukaan myös tulosteet kisa-alueen kartoista.

Tiimin tilojen sijainti

Tulostepalvelun sijainti kontissa maalialueen päässä oli erinomainen. Maalialueen päässä oli erittäin hyvin tietoinen kilpailun kulusta ja viereisissä konteissa olevan tulospalvelun jäseniin oli helppo olla yhteydessä.

Tietokoneet, ajurit sekä apuohjelmat

Tarvittavat kannettavat tietokoneet tuotiin muiden toimesta konttiimme ajoissa kenraaliharjoitusta varten. Tietokoneiden käyttöjärjestelmänä oli Windows 7. Kaksi tietokonetta oli tarpeen tehtävien jakamiseksi kiireellisimpinä hetkinä, sekä varmistuksena häiriötilanteisiin.

Tietokoneiden (ja tulostinten) asentaminen verkkoon, tulostinajurien asentaminen sekä Pirilä-ohjelman asennukset tapahtuivat enemmän tai vähemmän viime tipassa. Näiden osalta tarvitaan tiimin vastuuhenkilöltä aktiivista kommunikointia ja tarkistamista, jotta asentajat muistavat tehdä nämä ajoissa kaiken muun kiireen keskellä.

Tulospalvelun sijainti

Asensimme tietokoneisiin PDFCreator tulostinajurin, jotta saimme muunnettua tulosteet .pdf -muotoon tulostusvaiheessa. Sen asentamisessa on tarpeen olla tarkkana, koska asennusohjelma tyrkyttää monenlaista tarpeetonta lisuketta, joista osasta on jopa haittaa. Esimerkiksi tarjotun pdf -editorin asennus muuttaa sen oletussovellukseksi .pdf -tiedostoille Adobe Acrobat -sovelluksen sijaan.

Koska konttiin asennetuissa tietokoneissa ei ollut MS Excel -sovellusta, toin mukana vielä pikkuläppärin, johon se oli asennettu. Sen avulla pystyin tekemään muokkauksia muutama tarvittuun Excel -taulukkoon.

Tietokoneet toimivat ongelmitta koko ajan.

Tulostimet

Tulostimina oli kaksi A3 -koon HP Laserjet tulostinta, joissa oli lokerot sekä A4- että A3 -tulosteille. Tulostimet vaativat kokonsa puolesta melko paljon pöytätilaa, mutta ne saatiin mahtumaan hyvin samaan konttiin. Oli erittäin hyvä, että ne sijaitsivat tulostajan vieressä.

Tulostimiin laitettiin Dymo -tarroilla paikallisen verkon IP -osoitteet. Lisäksi ne nimettiin nimillä "Tulokset 1" ja "Tulokset 2" ja nimet laitettiin Dymo -tarroilla tulostimen kylkeen. Näin tulostajan oli helpompi tarkistaa, kummalle tulostimelle on tulostamassa. Selkeä tulostinten nimeäminen on tarpeen erityisesti silloin, jos samoille tulostimille tulostetaan myös muualta.

Konttiin tuotu korkea, lattialle omille jaloilleen sijoitettava A4- tulostin oli täysin tarpeeton. Onneksi näin oli, koska laitteessa oli virhe/vika jo asennusvaiheessa, eikä sitä koskaan korjattu.

Tulostimet toimivat pääosin ongelmitta koko ajan. Erityisesti A3 -koon tulostus toimi varsin luotettavasti, vaikka tulostimilla oli jo ikää. A4 -koon tulostus näihin tulostimiin sen sijaan aiheutti toistuvasti tukoksia. Onneksi A4:n tarve oli hyvin vähäistä. Toisessa tulostimessa oli jonkin verran ongelmia värikasetin ja tulostimen välisen tiedon siirron välillä. Tämä ilmeni siten, että tukoksia korjattaessa tulostin ilmoitti ongelmista lukea värikasetin omaa muistia. Tämä korjaantui yrityksen ja erehdyksen kautta, kun käsin kokeilemalla paineli kasettia paikoilleen, jolloin kontakti kasetin ja tulostimen välille palautui.

Muu varustus konteissa

Pöydät olivat riittävän suuret, jotta niihin mahtuivat läppärit, tulostimet sekä A3 -paperit. Pöytien jalat eivät olleet erityisen tukevat, joten niiden liikuttelu piti tehdä varoen, ja pöydän reunalle nojailua oli parasta välttää.

Ilmastointilaitetta ei laitettu toimimaan ajoissa, koska asentajilla ei ollut laitteeseen kuumailman poistoputkea, ja asennustyö jäivät sitten kesken. Kisojen Helpdeskillle soittaminen ei tuntunut vievän asiaa juurikaan eteenpäin. Lauantai-iltapäivällä kontti oli siten aika kuuma ja hikinen paikka, koska sää oli helteinen ja kopissa olevat koneet sekä ihmiset lämmittivät sisäilmaa. Onneksi laite saatiin lopulta käyttökuntoon illan suussa.

Muuttolaatikko on tulostimista roskeen heitettävälle tulosteille sopiva roskis. Roskat sai sillä hyvin vietyä energiajätteeksi. Toinen muuttolaatikko toimi jakkarana tulostustauuluilla. Muulle jätteelle paikalle tuotu muovipussi oli riittävä.

Ilmastointilaitteen poistoilma saatiin ohjattua ulos ikkunasta ->

Konttiin tuotiin jo kenraaliharjoitusvaiheessa pieniä muistioita sekä kuulakärkikyniä. Näistä oli hyötyä. Tämän lisäksi tarvittiin seuraavia tavaroita

- Maalarinteippiä
- Musta tussi merkintöjen tekoon
- Viivoitin
- 2 kpl nitojia ja niittejä
- Paperin säilytystaskuja A3 -kokoisina (2 kpl)
- Muistitikku, jolla siirrettiin tiedostoja tulostinten välillä ja otettiin talteen aineistoa tulevaa käyttöä varten.

Pienhankintoihin tarvittiin kisojen hankinnoista vastaavan henkilön nimi ja puhelinnumero. Hän neuvoi, mistä hankintoja voi tehdä. Tulostinpaperit kisoihin hankittiin kokonaishankintana. Ne tuotiin info-pisteen vieressä olevaan toimistokonttiin, josta noudin tarvittavan määrän papereiden saavutua. Paperit tulivat kuitenkin sinne niin myöhäisessä vaiheessa, että olisimme tarvinneet jonkin verran paperia jo aikaisemmin. Tämän vuoksi suosittelen, että tulostustiimi huolehtii itse pienen erän hankinnasta omaan käyttöönsä kisoja ennen tehtäviä tulostuksia varten.

<-Tällaisella nitojalla saa niitit pystyseinämälle

Pahvinen tasku paperien kuljetukseen ->

Pahvinen paperien kuljetustasku oli kelvollinen hyvällä säällä, mutta sadekeliä ajatellen vettä paremmin kestävä versio olisi varmempi vaihtoehto.

Tulostaulut

Kolmiomalliin rakennetut tulostaulut olivat tukevat. Jokaiselle viestiosuudelle oli omat kolmiotaulunsa, joissa oli osuuden näytävä numerokyltti. Rakennelmien saderäystää eivät käytännössä juurikaan suojaa taulujen pintaa kastumiselta. Taulujen pinta on valkoinen kennomuovi, jonka pintaan oli teipattu A3 -koon muovitaskuja.

Yhden osuuden kolmiomallinen taulurakennelma

Vanhat ruosteiset niitit

Edellisessä kisassa oli kuulemma satanut niin paljon, että muovitaskujen käyttö ei ollut mahdollista. Sen sijaan paperit oli niitattu tauluun. Tämän jäljiltä tauluihin oli jäänyt runsaasti ruostuneita niittejä, jotka tekivät taulut epäsiistin näköisiksi. Vanhojen niittien poistamiseen tarvittiinkin sitten muutama talkoolainen apuun, ja heitä varten niittien irrotusvälineet.

Muovitaskujen päälle lyötyjen niittien irrotus repi entisestään taskuja, jotka olivat osin jo muuten revenneet. Tämän lisäksi taskuja ei oltu laitettu kaikkien taulujen sivuille. Kun nämä asiat todettiin melko myöhäisessä vaiheessa, oli varsin selvää, että kaikki paperit kiinnitetään tässäkin kisassa tauluille nitomalla. Tämä oli kisojen jälkeenkkin mielestäni oikea ratkaisu. Nyt kuitenkin taskujen kunto on tämän seurauksena vielä huonompi. Jos niitä aiotaan käyttää jatkossa, niin suosittelen taululevyjen vaihtoa sekä uusien taskujen asentamista niihin hyvissä ajoin ennen kisoja.

Kaikki taulut oli asennettu noin kymmenen senttiä liian korkealle. Sen tuloksena minun pituinen 180 – senttinenkin henkilö sai kurotella ylettäkseen kiinnittämään papereita taulun yläosaan. Vaikein tilanne oli kolmiorakennelmassa, joka oli pystytetty matalan ja laakean kuopan kohdalla. Siinä tarvittiin muuttolaatikkoa jakkaraksi. Taulujen asentajille kannattaa kertoa etukäteen vinkiksi, että matalampi asennuskorkeus on parempi.

Yö -osuuksien taulujen lippoihin oli asennettu valot, jotka auttoivat tulosten lukua.

Jos muovitaskuja tullaan jatkossa käyttämään, niin kuulemma viivoitin auttaa paperin ujuttamisessa taskuun.

Tulostekoko ja määrät

Meillä oli pitkään se oletus, että tulosteet tehdään A4 -koossa. Konttiimme oli jopa toimitettu kookas A4 -tulostin tulosteiden tekoa varten. Vasta kun nähtiin tulostaulut paikalleen asennettuna, niin selvisi, että kooksi tulee valita A3. Onneksi kisapaikalle oli tuotu jo ennen kenraaliharjoitusta riittävän monta A3 -tulostinta, joista kaksi saatiin tiimin konttiin.

Kaksi 500 arkin pakkausta riitti tarpeisiimme. A4 -tulosteita otettiin satunnaisiin tarpeisiin vain kourallinen.

A3 -koon arkkeja mahtui kolmiomallisen taulutelineen yhdelle taululle 18 kappaletta ja siten yhtä suunnistusosuutta kohden oli paikka $3 \times 18 = 54$ arkille. Meidän käyttämällä asetuksilla yhdelle A3 -arkille sai yhteensä 56 joukkueen edustajan nimen. Kun Venlojen joukkueita oli noin 1630, tarvittiin yhteen osuuteen $1630/56 \approx 30$ arkia + 2 arkia hylättyjen ja keskeyttäneiden listoihin. Koska osuuksia oli 4 oli arkkien tarve näin laskien $4 \times 32 = 128$ kpl. Määrän voi käytännössä lähes tuplata, koska suuri osa arkeista jouduttiin tulostamaan kisan aikana uudelleen sijoitusten muuttuessa.

Jukolan joukkueita oli noin 1900 ja osuuksia 7. Samalla laskutavalla saadaan $(1900/56 + 2) \times 7 = 252$ kpl. Ja tämäkin määrä kannattaa kertoa vähintään 1,5:llä uusintatulosteiden vuoksi.

Tulosteiden toimituskohteet

ICT-valiokunnan sisällä todettiin aikaisempien kisojen pohjalta, että tulosteita tehdään taululle jonkin verran edellisiä kisoja enemmän. Kuulin valmisteluvaiheessa eri henkilöiden kokemuksia siitä, että papereita oltiin pyydetty ja tarvittu useammillekin tahoille. Siksi yritin selvittää asiaa etukäteen. Koska yksikäsitteistä uutta ohjetta ei kisaorganisaatiosta tullut, päädyttiin pysymään alkuperäisessä suunnitelmassa: tulostamme taululle lähtöluettelot ennen kilpailun alkua sekä viimeisen osuuden jälkeiset lopputulokset, kun suurin osa joukkueiden ankkureista on maalissa.

Kuitenkin kävi yllättäen niin, että kisojen valvojat antoivat kenraaliharjoitusten yhteydessä uudet ohjeet, joiden mukaan tulostus toteutettiin.

- lähtöluetteloita ei tulosteta
- jokaisen osuuden tulokset viedään taululle
- jokaisen osuuden hylätyt ja keskeyttäneet joukkueet tulostettiin erillisiin listoihin

- viimeistään tuntia ennen palkintojen jakoa tuli tulostaululle toimittaa tarkastettu ja allekirjoitettu lopputulostieto parhaista joukkueista:
 - Venlat 25 parasta joukkuetta
 - Jukola 30 parasta joukkuetta

Alkuperäissuunnitelmaan verrattuna tämä merkitsi enemmän työtä ja oletettua kiireisempää aikaa kisojen ajaksi, mutta saimme asiat tehtyä. Resurssit olivat kuitenkin ajoittain juuri ja juuri riittävät.

Kisojen aikana tuli vielä yksi tulosteiden toimituskohde. Sekä Venlojen että Jukolan kärkijoukkueiden maaliin tulon jälkeen piti tulostaa 25:n (Venlat) ja 30:n (Jukola) parhaan joukkueen lopputulokset neljänä kappaleena siten, että myös joukkueiden jäsenten nimet olivat mukana. Nämä kopiot tuli toimittaa juhlahalvalle, jossa palkinnot jaettiin. Myös ne tulostettiin A3 -koossa Pirilä-sovelluksella.

Hylätyistä ja keskeyttäneet joukkueet

Näistä listoista seuraavat huomiot tiedoksi:

- En löytänyt keinoa tulostaa koko kilpailun kaikkien osuuksien kumulatiivista hylättyjen ja keskeyttäneiden listaa. Siksi tulostimme ne erikseen osuuksittain.
- Hylätyt ja keskeyttäneet joukkueet tulostuvat myös osuuskohtaisen tuloslistan loppuun. Tämä vajaa sivu jätettiin kuitenkin usein viemättä taululle ja vietiin usein vasta, kun osuuden kokonaistulos alkoi olla lähes lopullinen. Tämänkin vuoksi päädyimme tulostamaan erillisiä listoja keskeyttäneistä ja hylätyistä.

Tilanteen seuranta ja tulosteiden teko kilpailun aikana

Pirilä -ohjelmistolla näkee kisojen seuranta -näytöltä kätevästi sen, kuinka monta joukkuetta on käynyt viestiosuuksien väliaikapisteillä. Sen avulla näkee hyvin, missä vaiheessa väkeä alkaa tulla maaliin. Tämän avulla pystyy arvioimaan, koska todennäköisesti osuuden ensimmäisiä tuloksia on aika viedä taululle. Alla olevan kuvan oikeanpuoleiset sarakkeet ovat väliaikasarakkeita.

Seuranta -taulukon sarakkeet ovat:

Ilm: Osuudelle ilmoittautuneiden määrä

Tulos: Osuudelta tuloksen saaneiden määrä

Kesk: Osuudella keskeyttäneiden määrä

Hyl: Osuudella hylättyjen määrä **Eil:** ilmeisesti ei lähteneiden määrä?

Avoin: Vahvistamattomat tulokset. Kun tämä sarake = 0, on osuuden kaikki tulokset käsitelty

Kun jakaa Tulos -sarakkeen luvun tulosvesivulle mahtuvien rivien määrällä, niin saa laskettua, kuinka monelle sivulle osuuden sen hetken tulokset mahtuvat. Kun kohtuullinen määrä uusia joukkueita oli tullut osuuksien maaliin, tulostettiin kullekin osuudelle lisää tulokset sivut. Tulostettuja sivuja seurattiin Excelillä tehdyllä seurantataulukolla, johon merkattiin kynällä taululle viedyt sivut (ks. alla oleva kuva). Olimme laskeneet taulukkoon myös kunkin sivun ensimmäisen ja viimeisen joukkueen järjestysnumeron, mutta tuo tieto ei ole taulukossa välttämätön.

Huomaa, että ensimmäiselle sivulle mahtui yksi joukkue vähemmän kuin muille sivuille.

Osuus	Ilm	Tulos	Kesk	Hyl	Eil	Avoin	Esit	Emit	1.va	2.va	3.va	4.va	5.va	6.va
Yht.	6500	0	0	0	4	6496	0	0						
1	1625	0	0	0	1	1624		475	0	0	0	0	0	0
2	1625	0	0	0	1	1624		0	0	0	0	0	0	0
3	1625	0	0	0	1	1624		0	0	0	0	0	0	0
4	1625	0	0	0	1	1624		0	0	0	0	0	0	0

Yhteys	Kohde	I/O	Tila	Jonossa	Lähetetty
1	UDP:16901/ 192.168.0.11:16957	In Out	S1	0	0
2	UDP:16902/ 192.168.0.12:16957	In Out	S2	0	0

SIVU	EKA	VIIM.	Osuus 1	Osuus 2	Osuus 3	Osuus 4	Osuus 5	Osuus 6	Osuus 7
1	1	55							
2	56	112							
3	113	169							
4	170	226							
5	227	283							
6	284	340							
7	341	397							
8	398	454							

Jos tulostimme viimeisen sivun vajaana, laitettiin kenttään

”V” -kirjain tämän merkiksi.

Myös hylättyjen sekä keskeyttäneiden määrää seurattiin omalla taulukolla, jotta tiedettiin, milloin osuuskohtaiset tulosteet tuli päivittää tauluille.

On tärkeää tiedostaa, että kilpailun uusintalähtöjen jälkeen tilanne muuttuu olennaisesti tulosten osalta. Kun kaikki loput lähtevät yhtä aikaa, niin eri osuuskilpailijat tulevat maaliin vaihtelevassa järjestyksessä. Tämän seurauksena joukkueiden järjestykset osuuskohtaisissa tuloksissa vaihtelevat voimakkaasti jopa osuudesta kaksi alkaen. Jokaisen osuuden alkuosa on muuttumaton, mutta varsinkin loppupää muuttuu. Tämän vuoksi on tarpeen varautua siihen, että samoja sivuja on tarpeen tulostaa useaan kertaan yhtä aikaa usealta osuudelta ja taululle vietävän tavaran määrä kasvaa. Tämä on huomioitava erityisesti Venlojen osalta, jossa lyhyemmät osuudet synnyttävät nopeamman temmon myös tulostuspuolella.

Osuus 1
Osuus 2
Osuus 3

Hylätyt

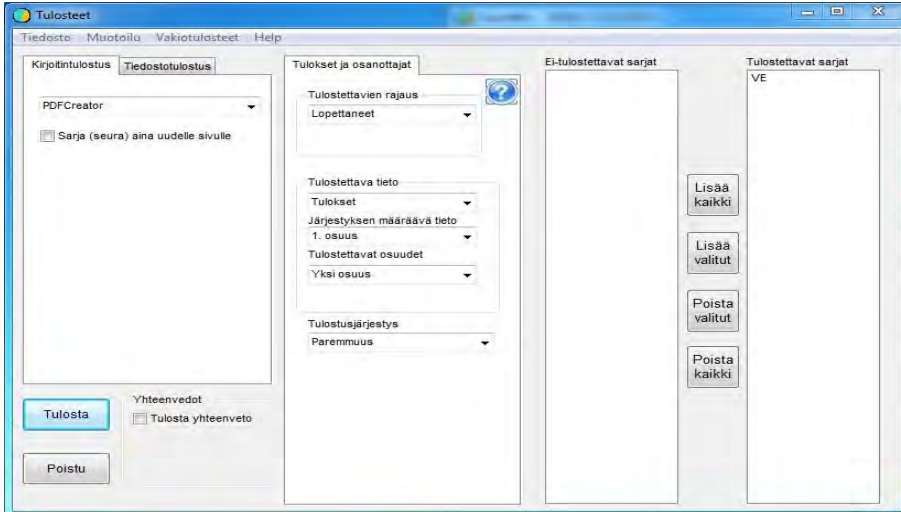
Ratkaisimme tämän haasteen tallentamalla kaikkien osuuskilpailujen viimeisimmän tuloslistan aina omaan tiedostoon nimellä Osuus1, Osuus2 jne. Kun yhteislähtö oli tapahtunut, niin kaikki tiettyyn kellonaikaan mennessä tulostetut tulokset siirrettiin kellonajalla merkittyyn apuhakemistoon. Näin päästiin vertailemaan uusinta tulostetta edelliseen saman osuuden tulosteeseen. Näin nähtiin, mistä kohtaa sivun sisältö alkoi muuttua. Siten saatiin selville, mistä sivusta alkaen tulokset tulee tulostaa uudelleen. Uudet paperit niitattiin taululle vanhojen päälle.

Tulostaminen Pirilä-ohjelmistolla

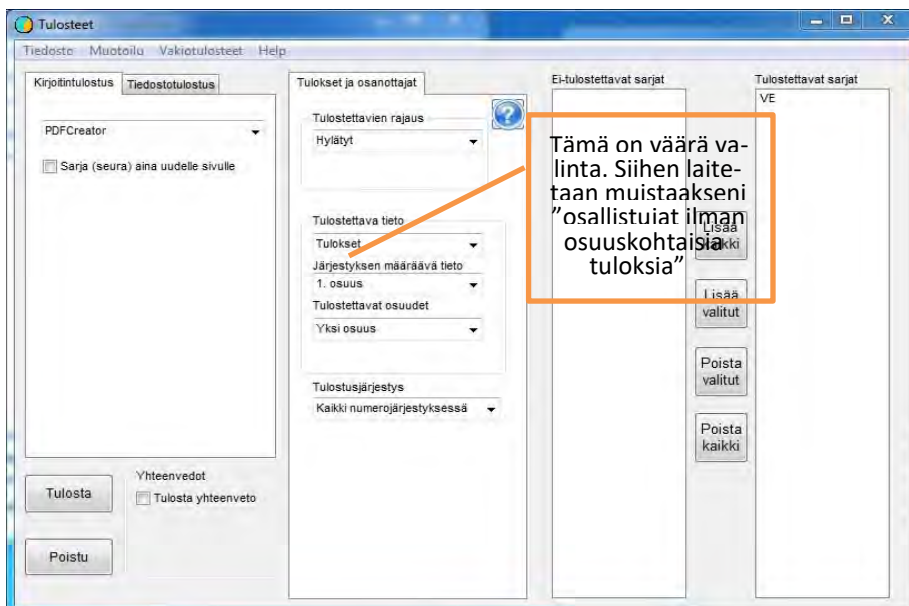
Kaikki tulosteet tulostettiin ensin pdf -tiedostoon ja vasta sitten kirjoittimelle. Näin saatiin hallittua tulosteiden layoutia selvästi paremmin.

Laitoimme tietokoneen oletuskirjoittimeksi PDFCreatorin, jotta riski koko dokumentin tulostamisesta vahingossa kirjoittamiselle olisi pienempi. Tämä tuntui olevan ihan toimiva valinta. Kun pdf -tiedoston tulosti, piti sitten aina muistaa valita varsinainen kirjoitin.

Osuuskohtaisen tulosten tulostuksessa olivat oheiset valinnat:

Osuuskohtainen hylättyjen lista tulostettiin näillä valinnoilla:

Keskeyttäneet tulostetaan muuten samoin, mutta Tulostettavien raja on "Keskeyttäneet".

Lopputulosten tulostuksen valintoja en huomannut ottaa talteen. Ne poikkeavat siten, että joukkueiden lisäksi tulosteeseen laitetaan mukaan joukkueiden jäsenten nimet.

Tulostusasetukset

HUOM: Pirilä -ohjelmisto näyttää unohtavan tulostusasetukset, kun ohjelman sammuttaa. Toimivat asetukset kannattaa laittaa heti talteen. Ohjelmassa on myös mahdollisuus tallentaa asetukset kiintolevylle. Ne kannattaa tallentaa muistitikulle, koska käytettävän laitteen kiintolevy saatetaan pyyhkiä tyhjäksi tai käytettävä PC saattaa vaihtua. Toisaalta asetukset pystyy syöttämään melko nopeasti myös käsin, kunhan muutettavat arvot ovat tiedossa.

Alla on osuuskohtaisen tulostuksen asetuksia. Eri vaihtoehtoja kannattaa testata vanhalla kisa -aineistolla, jotta sopivin löytyy.

Tulosten muotoilu

Tiedosto Help

Tulosluetteloiden yhteiset asetukset Yhden osuuden tulokset Lähtöluettelo/Kaikkien osuuksien tulokset Tiivit lähtö- ja tulosluettelot Html-määrittäjä

Pääotsikko jokaisen tulosluettelon ensimmäiselle sivulle

Sarjanimeä edeltävä tulosluettelon otsikko

Sarjanimeä seuraava tulosluettelon otsikko

20 Vasen marginaali 20 Ylämarginaali
20 Oikea marginaali 20 Alamarginaali
0 Tyhjä rivejä sivun alussa
60 Sivun pituus riveinä (koskee riveinä laskettuja tulosteita, yleensä säädetään marginaaleja)

Otsikkotiedoissa sarjanimi
 Otsikkotiedoissa päiväys
 Otsikkotiedoissa kellonaika
 Tulosta sarakkeiden otsikot
 Järjestys: Etunimi Sukunimi
 Erosarakkeessa voittajan kokonaisaika

Ota tämän sivun muutokset käyttöön

Lue kaikki muotoilut tiedostosta

Tallenna kaikki muotoilut tiedostoon

Kirjasin	Koko	Riviväli	Laatu
Pääotsikko Arial	18	18	Normaali
Alaotsikot Arial	16	16	Normaali
Sisäto Arial	11	12	Lihavoitu
Joukkue (lihavoitu) Arial	18	18	Lihavoitu
Pieni osuuksille Arial	11	11	Normaali
Vakiolevyinen Courier New	12	12	Normaali

Tulosten muotoilu

Tiedosto Help

Tulosluetteloiden yhteiset asetukset Yhden osuuden tulokset Lähtöluettelo/Kaikkien osuuksien tulokset Tiivit lähtö- ja tulosluettelot Html-määrittäjä

Osuudet omilla riveillään sisältävät tulosteet

Kirjoitintulostus

Tiedostotulostus

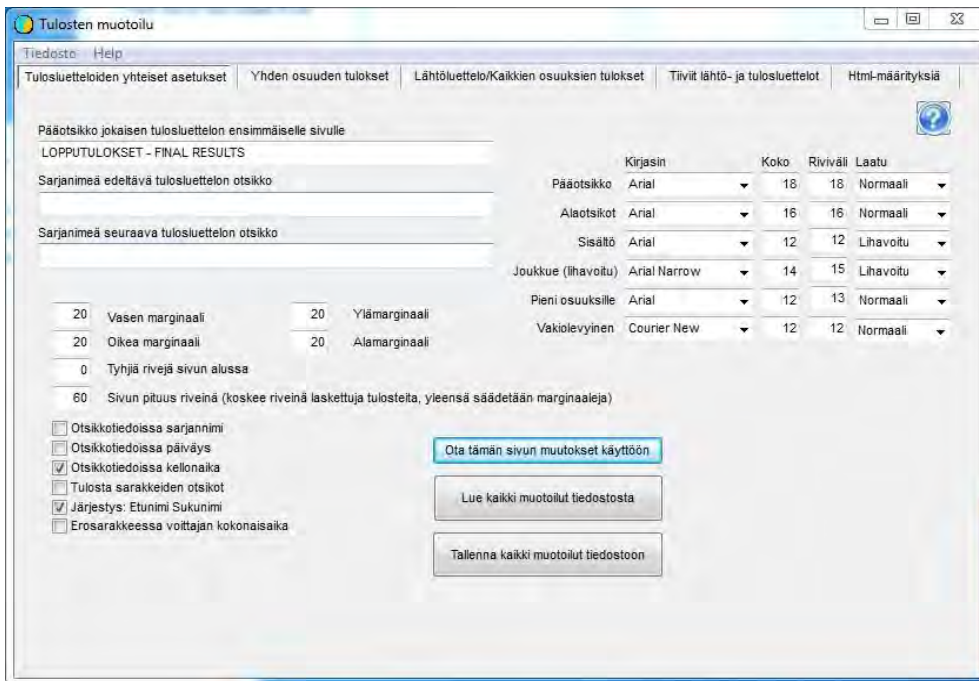
Ota tämän sivun muutokset käyttöön

Kenttä	Otsikko	Sijainti	Merkkejä	Tasaus
Sija	Sija	0	4	Vas
Nro	Nro	50	4	Vas
Joukkue	Joukkue	100	50	Vas
Maa	Maa	440	3	Vas
Jk-nimi	Jk-nimi	345	0	Vas
Jk-id	Jk-id	345	0	Vas
Nimi	Nimi	150	40	Vas
Arvo	Arvo	400	0	Vas
Lisenssi	Lisenssi	400	0	Oik
Badge	Badge	400	0	Oik
Rata	Rata	450	0	Vas
OsSeura	OsSeura	400	0	Vas
Tulos	Tulos	590	10	Oik
Ero	Ero	710	0	Oik
Sakot	Sakot	730	0	Oik
Hyväks.	T	840	0	Vas
Pisteet	Pisteet	840	0	Oik
Os-sija	OsSj	770	4	Oik
Os-tulos	OsTulos	810	10	Oik
Os-ots	Osuus	50	8	Vas

Kenttä	Otsikko	Sijainti	Merkkejä	Tasaus
Sija	Sija	0	4	Oik
Nro	Nro	6	4	Oik
Joukkue	Joukkue	12	45	Vas
Maa	Maa	60	3	Vas
Jk-nimi	Jk-nimi	60	0	Vas
Jk-id	Jk-id	60	0	Vas
Nimi	Nimi	18	40	Vas
Arvo	Arvo	50	0	Vas
Lisenssi	LisNo	50	0	Oik
Badge	Badge	50	0	Oik
Rata	Rata	110	0	Vas
OsSeura	OsSeura	110	0	Vas
Tulos	Tulos	66	10	Oik
Ero	Ero	80	0	Oik
Sakot	Sakot	80	0	Oik
Hyväks.	T	78	0	Vas
Pisteet	Pisteet	80	0	Oik
Os-sija	OsSj	85	4	Oik
Os-tulos	OsTis	93	10	Oik
Os-ots	Osuus	6	8	Vas

Vain punaisella kehystetyt, numeroiden tasauksen asetukset muutettiin tällä sivulla

Alla on lopputulosten tulostamisessa käytetyt asetukset.

Tulosteiden vienti tauluille

Tiimillä ei ollut taululähettejä. Jokainen vei papereita vuorollaan taululle. Kontin luota oli selkeä reitti taulujen luo. Matkaa tauluille oli noin 50 metriä.

Papereiden laittaminen taululle on hankalaa, jos tuulee vähänkin voimakkaammin. Silloin paperitasku on välttämätön pitämään kasan koossa. Jos vielä sataa, niin kannattaa varautua siihen, että papereiden vieniin tarvitaan kaksikin henkilöä. Kaveri pitämään sateenvarjoa voi olla huomattava apu.

Jotta tulokset olisivat johdonmukaisen oloisesti tauluilla, niin ensimmäisen paperin paikka päätettiin ja merkattiin etukäteen. Tein ja laitoin tämän kohdan yläosaan seuraavan paperin:

Tässä auttoi se, että meille lähetettiin etukäteen PowerPoint -pohjat kehyksillä ja logoilla. Näin pystyttiin tekemään paremman näköisiä tulosteita.

Arkit laitettiin taululle yhden sivun vasemmasta reunasta seuraavasti:

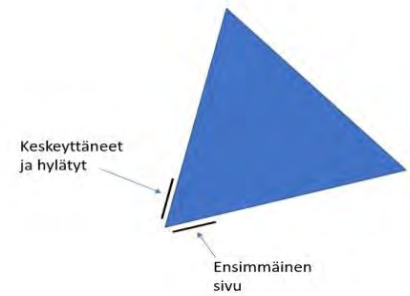

Papereiden laittamisessa kiertosuunta oli vastapäivään.

Kunkin osuuden keskeyttäneiden ja hylättyjen listat kiinnitettiin kulmittain viestiosuuden ensimmäisten tulossivujen kanssa seuraavasti: ->

Lopputuloksia taululla vietäessä tarkistettiin ensin tulostoimiston vastaavalta, ettei 20-30 parhaan joukkueen kohdalla ole avoinna olevaa hylkäsesitystä.

Tulosten yhteydessä taululle laitettiin seuraava lappu: ->

Kisayleisö kyselee tulosteiden tauluille viejiltä kaikenlaista kisoihin liittyvää, ylivoimaisesti useimmin eri paikkojen sijaintia. Tähän kannattaa varautua etukäteen.

Lähtöluetteloista

Lähtöjärjestysluettelot päätettiin jättää pois tulostauluilta uusien ohjeiden pohjalta kenraaliharjoitusten jälkeen. Lähtöluettelot ovat verkkosivuilla vaikeasti löydettävissä, joten kannattaa harkita selkeiden pikalinkkien tuomista Jukolan etusivulle

Resurssit

Tulosten tulostus sekä maalikameroiden käyttö oli saman porukan vastuulla. Tulostuksella ja maalikameravalvonnalla oli omat vastuuhenkilöt ja heidän lisäksi tiimissä oli neljä muuta henkilöä. Ainakin yksi henkilö lisää olisi ollut hyödyllinen.

Alla on kuva tiimin työvuorokalenterista:

	Lauantai				Sunnuntai				
	11-16	13-17	17-21	21-24	00-03	03-06	06-09	09-12	12-15
Jukka	X	X	X			X	X	X	X
Tero	X	X	X	X			X	X	X
Riku			X	X	X				
Tuomo				X	X	X			
Reino		X	X						
Ilari						X	X	X	

Keltainen väri näyttää henkilön, joka oli maalikameravuorossa. Reino oli auttamassa myös sunnuntaina aamulla, oman vuorokalenterin lisäksi.

Hankalin ja kiireellisin vaihe oli lauantaina kello 14-17. Tuona ajankohtana olisi pitänyt olla vuorossa neljä henkilöä kolmen sijaan. Syytä tähän olivat:

- Venlojen lyhyet osuudet tekivät työn nopeatempoisemmaksi
- Yhden vuorossa olevan piti lähteä korjaamaan teknistä ongelmaa, jolloin tilanne muuttui sellaiseksi, että tulostuksessa oli vain yksi henkilö, toisen ollessa maalikameralla

Tulosteet saatiin taululle, mutta aika kiirettä piti.

Muina aikoina resurssit olivat kohtuullisen riittävät.

ONLINE-RASTIT

Veli-Heikki Anttolainen

Online –rastit toimivat yhteistyössä kilpailutoiminnan, PV:n ja TV-tuotannon kanssa. Tärkein tehtävä on varmistaa TV-lähetyskseen oikea-aikainen tulostieto. Luotamme aiempien vuosien tapaan PV:n vetämään verkkoyhteyteen, sekä radiopuhelimen avulla suoritettuun varmistukseen. Tehtävät ajoittuvat pääosin viikkoa ennen kisan alkua rastipisteiden kalustamisella, kisaa edeltävään testaukseen, sekä kisana aikana tapahtuvaan varmistukseen. Purkamisen aloitetaan heti kilpailun päätyttyä.

Vastuhenkilö: Veli-Heikki Anttolainen
 Varavastuhenkilö:
 Tärkein tehtävä: Väliaikatietojen välittäminen TV-tuotannolle

Tarkemmat suunnitelmat ja pohjatieto on dokumentoitu valiokuntamme Dropbox jaon alle ”Toimintasuunnitelmat/Online rastit”

RIIPPUVUUDET JA TÄRKEÄT KONTAKTIT

Väliaikarastit

Yhteistyö: Väliajat
 Yhteyshenkilö: Niko-Petteri Salo

Maalirastit

Yhteistyö: Ajanotto, aikataulutus ja käytännön järjestelyt
 Yhteyshenkilö: Matti Lassila

Leimausjärjestelmät

Yhteistyö: Tulospalvelu & yleiset asiat
 Yhteyshenkilö: Timo Kokko

TV-tuotanto

Yhteistyö: TV-tuotanto & grafiikka
 Yhteyshenkilö: Jouni Aaltonen

Kartta ja ratavaliokunta

Yhteistyö: Karttatietojen ja kilpailulliset asiat
 Yhteyshenkilö: Jarmo Pikkarainen

Puolustusvoimat

Yhteistyö: Maaston verkkoyhteydet
 Yhteyshenkilö: Juha Tolonen

TEHTÄVÄT JA VASTUUALUEET

- Onlinen rastien kalustus
- Vaaditun kalustuksen määrittely, generaattorien määrä, johdot ja kaapelit
- Online rastien yhteyksien testaus
- Online rastien väliaikojen varmistus
- Online rastien purku

AIKATAULU

- Erillinen liite
- Kalustus pääosin edeltävään viikonloppuun mennessä
- Moksat edeltävänä päivänä + testaus
- Purkaminen alkaa heti kisan päätyttyä

YLEISTÄ TÄRKEÄÄ HUOMIOITAVAA

- Kaapelointi ja kiinnitys ei saa näkyä TV-kuvassa
- Vaikka tehtävä on yksinkertainen, väliaika on TV:lle erittäin tärkeä ja yrittää voi vain kerran
- Yhteistyötä kilpailun aikana esim. kilpailutoimen ja ajanoton kanssa, sovitaan aikataulut ennakkoon

TALKOOLAISET

Vapaaehtoisten määrä yhteensä noin 20 henkilöä

Rastiryhmä

Rakennusryhmä

- Pekka Rättö
- Huolehtii rastien kalustamisesta ja rakentamisesta (ei rastipukkeja)
- Osa ryhmästä siirtyy kilpailun ajaksi joko konttiin tai maastoon
- Osa ryhmästä huolehtii kisan aikana aggregaateista yms. rastin toimivuudesta
- Huolehtii rastien purkamisesta kisan jälkeen

Varmistajat maastossa

- Varmistetaan tulosten välittäminen maastosta konttiin ja sieltä TV-kuvaan
- Voivat toimia toistensa varamiehinä, tarvittaessa varamiehet esim. maalirastien kautta
- Suunnistustaitoisia
- Kulkee yhdessä rastimanagerin ja kuvausryhmän kanssa

Konttiryhmä

- Maastokontissa oltava ryhmä, joka varmistaa rastiryhmän kanssa, että varmasti saadaan väliaika kärki-joukkueille. Kontissa oltava 4-6 henkilöä.
- Varmistetaan tulosten välittäminen maastosta konttiin ja sieltä TV-kuvaan
- Voivat toimia toistensa varamiehinä, tarvittaessa varamiehet esim. maalirastien kautta

Purku

- Sovitaan ennakkoon kaikkien vapaaehtoisten kesken

Toimintaohje

- Tehtävän tarkoitus ja laajempi kuva TV-tuotannosta ja ajanotosta
- Karkea tehtävien aikataulutus
- Tehtävien kuvaus
- Ohjeet ruokailuun, pysäköintiin, saapumiseen paikalle ja vuorojen aikataulutukseen
- Tietosivu yhteystiedoista ja ohjeet kriittisiin tilanteisiin, esim. loukkaantuminen

ONLINE RASTIT, KOKEMUKSIA JA KEHITETTÄVÄÄ

Organisaatio

Online rastien toiminta laajasti katsottuna jakautui kahdelle eri toimikunnalle: IT -valiokunnalle kun kyseessä oli Online rastin tekninen toiminta (rakentaminen, varmistajat ja maastokontin toiminta) ja Areena tuotannolle, kun kyseessä oli toiminta tv-tuotannon kanssa (eli rastimanagerit). Vastuut rakentamisessa ja purkamisessa oli jaettu näiden kahden ryhmän kanssa, esim. managerit vastasivat aggregaateista, niiden kaapeleista bensasta yms. ja varmistajat rastin muusta toiminnasta. Lahti-Jukolassa näiden kahden ryhmän toiminta oli itsenäistä ja yhteistyö sinänsä sujui hyvin. Käytännön toiminnan kannalta kuitenkin ryhmien itsenäinen toiminta aiheutti tilanteita, että samalla rastilla kävi kaksi ryhmää tunnin välein eri asian johdosta. Lisäksi toiminta oli joitain osilta tehotonta ja resursseja hukattiin.

Parannusehdotus: Online- rasteista vastaa yksi ryhmä (ICT-valiokunnan alainen), joka vastaa kaikesta Online-rastien toiminnasta. Ryhmän päällikkö vastaa koko toiminnasta ja rastimanagereiden päällikkö vastaa yhteistoiminnasta Areena tuotantoon päin. Tällöin koko ryhmää pystytään käyttämään tehokkaammin rakentamisen ja purkamisen yhteydessä. Ei tehdä päällekkäisiä töitä, laitteiden siirrot tehdään tehokkaammin yms. Ei vaikuta viestin aikaisiin henkilömääriin, mutta kaikki ovat saman ”työnjohdon” alaisia. Viestin aikana rastimanagereiden päällikkö vastaa rastimanagereista ja koko ryhmän päällikkö varmistajista ja maastokontin toiminnasta.

RASTIEN RAKENNE JA NIIDEN RAKENTAMINEN

Rakentamista häiritsi, etteivät Online-rasteista vastaavat olleet mukana seuraamassa edellisen vuoden Jukolaa. Näin ollen kokemus toiminnasta puuttui. Kevään aikana saatiin kuitenkin yksittäinen rasti hyvin testattua ja tekninen näkemys ja kokemus asiasta saatiin hyvin kasaan keväällä. Kuitenkin viimeisen 2-3 viikon aikana eteen tuli useita asioita ja tilanteita, jotka olisi voitu välttää, jos toiminta olisi järkevasti kuvattu valmiiksi. Erityisesti asioiden rytmityksen kanssa oli paljon epäselvyyksiä. Liian usein tuli jossain asiassa vastaan toteamus: ”sulle ei varmaan kukaan ole kertonut, että....” Rakentaminen ja purkaminen kuitenkin sujuivat hyvin ja ripeästi. Riittävä määrä rakentajia, niin käytännössä pystyy yhdessä päivässä rakentamaan kaikki rastit kuntoon. Toiminta, jossa rastit olivat ”pingattavissa” heti kun PV oli toimittanut kuidut paikalle, oli hyvä ja antoi varmuuden niiden toimivuudesta. Vähän toiminnassa paistoi, ettei kaikkiin laitteisiin oikein luotettu! Esim jos rastilla oli: PowerBank, Akku, Akkulaturi ja Aggregaatti, niin voi kyseenalaistaa, onko kaikki oikeasti järkeviä?

Parannusehdotus: Toiminnoista pitäisi olla ”Jukola-kortti” (kuten rakentamisessa on RT-kortit), jossa kuvataan yhdellä A4:lla yksittäinen tapahtuma ja toiminta. Kortit siirtyvät seuraavalle järjestäjälle, joka muokkaa niitä ja siirtää seuraavalle. ”Korttia” voidaan suoraan käyttää ohjeena yms. Esimerkkejä korteista: Online rastin tekninen rakenne, Online rastin rakentamisen aikataulu, Radiopuhelimen käyttö viestin aikana, yms. Tein yhden kortin malliksi.

Luotetaan rastilla olevaan varustukseen. Akkulaturit pois, aiheuttavat jo kaapelihässäkkänä riskin oikosululle laatioissa. Akut ja kytkimet rasteille viikkoa aikaisemmin. Raspit ja Powerbankit edellisenä päivänä, kytketään, testataan ja sammutetaan. Akut vaihdetaan kisa-aamuna, samalla viedään ETS-laitteet. Varaudutaan akkujen vaihtamiseen kisan aikana, mutta hätätapauksessa annetaan virta aggregaatista.

MAASTOKONTIN TOIMINTA VIESTIN AIKANA

Maastokontin toiminta ja varmistajien toiminta rastilla sujui kokonaisuudessa hyvin. Radiopuhelin yhteydet toimivat OK ja kaikkiaan toiminta sujui maltillisesti ja rauhallisesti. Jukolan viestin ajaksi olin sopinut työvuorot, jotka todellisuudessa olivat täysin turhat. Kolme henkilöä pyörittää maastokontin toiminnan helposti koko yön. Ylimääräiset henkilöt kontilla aiheuttivat vain turhaa häiriötä muuten vakiintuneeseen toimintaan.

Rastille tulevien juoksijoiden varmistaminen laajasti on mielestäni täysin turhaa. Aiheuttaa enemmän virheitä kuin leimasimet, jotka eivät toimi. Jos TV-tuotanto haluaa varmistuksen, niin sitten varmistetaan vain sovittu määrä juoksijoita, ja lopuissa luotetaan tekniikkaan. On kuitenkin hyvä tiedostaa, että lähes varmasti kilpailun aikana on toimimattomia leimauslaitteita.

Parannusehdotukset: Ylimääräiset maastokontista pois, toimintaan riittää 3-4 henkilöä koko viestin ajaksi. On tietysti kova urakka, mutta parempi kuin jatkuva asioiden opettaminen. Varmistetaan vain 3-5 juoksijaa kärjestä, lopuissa luotetaan tekniikkaan, joka todellisuudessa toimii erittäin hyvin. Kontissa oltavat henkilöt, jotka osaavat käyttää koneita sujuvasti, kuten Lahdessa oli.

PURKAMINEN

Purkamiseen tarvitaan selvät pelisäännöt! Kaikkien Online-rastien pystyssä pitäminen kunnes kaikki juoksijat ovat poistuneet maastosta, on turhaa. Verkon rakenteesta riippuen osa voidaan purkaa sovittuun ajan jälkeen.

Parannusehdotukset: Sovitaan mikä kuidut katkaistaan esim. 2 tuntia yhteislähdön jälkeen. Nopeuttaa muutenkin erittäin väsyneiden vapaaehtoisten toimintaa monella tunnilla. Ei käytännössä vaikuta tuloslaskentaan.

Toiminta PV:n kanssa sujui hyvin ja joustavasti. Edeltävän viikon aikana kommunikointi puhelimen tai WhatsApp:in kautta oli nopeaa, selkeää ja sujuvaa. Vastuut rakentamisessa ja purkamisessa olivat selvät.

Parannusehdotukset: Kaikkien numerot kannattaa laittaa valmiiksi puhelimeen. Vikatilanteessa voi olla vaikea tavoittaa tarvittavia henkilöitä nopeasti. WhatsAppin helpottaa kommunikointia, jos vain kaikki pystyvät sitä käyttämään. Virven käyttö Online-rastilla oli turhaa.

LÄHTÖ, MAALI JA ITKUMUURI

Elli Leino

Lähtö ja maali sekä näiden yhteydessä toimiva itkumuuri koostuvat ICT-valiokunnan kannalta ns. Emit-teltasta, jossa kilpailijat leimataan sisään kilpailuun ja maaliintulijoiden leimat tarkistetaan. Tapauksissa, joissa on epäselvyyksiä rastileimuksissa tai muissa tiedoissa, kilpailija ohjataan itkumuurille, jossa selvitetään tilanne.

Riippuvuudet muihin ryhmiin: Lähtö, maali ja itkumuuri ovat riippuvaisia muista valiokunnista:

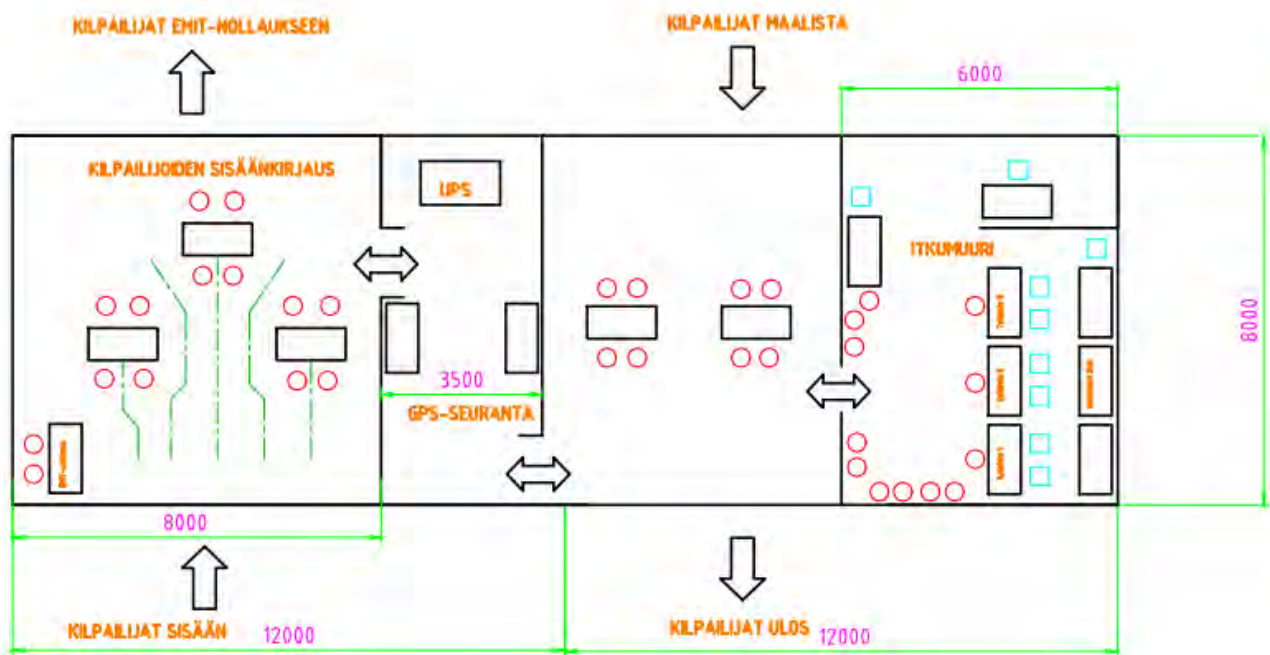
Kenttä ja huoltovaliokunta	Teltan pystytys
Areenatuotanto	GPS-seurantalaitteet
Kilpailuvaliokunta	Emit-nollaus, maaliin tulon ohjaus
Ensi-apu	Keskeyttäneiden kirjaaminen
Media	Kärkijoukkueiden hylkäämisestä ilmoittaminen
Toimistovaliokunta	Vapaaehtoisten värvääminen

Emit-teltan ja itkumuurin vastuuhenkilöiden yhteystiedot

Elli	Leino
Itkumuuri	
Antti	Halme
Juha-Antti	Sorsa
Emit-teltoa	
Hannu	Korhonen
Mika	Markkanen
Maalikamerat	
Tero	Tamminen

Aikataulut:

Aikataulu	Tehtävä	Vastuuhenkilö
9/2017	Ensimmäinen versio toimintasuunnitelmasta valmis	Elli Leino
11/2017	Toimintasuunnitelma: Emit-teltan piirustus	Elli Leino
11/2017	Toimintasuunnitelma: Listat tarvittavasta kalustosta	Elli Leino
3/2018	Toimintasuunnitelma: Vuorolistat ja talkoolaisten koulutussuunnitelma	Hannu Korhonen, Antti Halme
3/2018	Toimintasuunnitelma: Tarkka toimintakuvaus	Hannu Korhonen, Antti Halme, Tero Tamminen
5/2018 – 6/2018	Koulutus	Hannu Korhonen, Antti Halme
10.-12.6.2018	Kilpailupaikan rakentaminen	Elli Leino
13.6.2018	Kenraaliharjoitus	Elli Leino
16.-17.6.2018	Kilpailu	Elli Leino
17.-20.6.2018	Purku	Hannu Korhonen, Antti Halme

EMIT-TELTTA

Hannu Korhonen, Mika Markkanen

Henkilöstö:

2 vastuuhenkilöä, 4 "vuoropäällikköä" ja n. 40 toimitsijaa

Tavoitteet:

Varmistaa, että kaikki kilpailijat kirjautuvat asianmukaisesti sisään järjestelmään ja heidän leimansa tarkistetaan suorituksen jälkeen.

Tehtävät:

Kilpailijoiden sisäänkirjautumiset ja leimantarkistus. Kilpailijoiden ohjaus GPS-seurantaan. Epäselvien tapausten ohjaaminen itkumuurille.

Rakenteet:

Kenttä- ja huoltovaliokunta rakentaa teltan ja vetää sähköt. Tilankäyttösuunnitelma yhdessä itkumuurin sekä Areenatuotannon kanssa (GPS-seuranta). Emit-teltan pohjapiirustukseen merkitään tarvittavat pistorasiat ja niiden paikat.

Tarvikkeet:

Kannettavat tietokoneet	10 kpl	+ vähintään 1 varakone
Viivakoodin lukijat	10 kpl	+ varalaitteita 4 kpl
EMIT- lukijaleimasin	10 kpl	+ varalaitteita 4 kpl
Näyttö/ windows-tabletti	4 kpl	+
Pöydät	5 kpl	Leveämmät leimantarkistukseen?
Tuolit	4x5 20 kpl	
Koulutuskoneet	2 kpl	
Kastelulaitteet helteen varalta?		

Ohjeet ja aikataulut:

Koulutusmateriaali tehdään ennen koulutuksia ja jaetaan vapaaehtoisille. Työvuorot suunnitellaan etukäteen arvioidun kuormituksen mukaan.

Koulutus:

Touko-kesäkuussa 2018 järjestetään yhteensä neljä koulutusta toimitsijoille. Koulutuksiin on ollut vaikea saada osallistujia, ja siksi pääpaino koulutuksissa on kisapäivällä. Tätä varten tarvitaan 1-2 koulutuskonetta, joissa on ohjelmistot asennettuna sekä laitteisto viivakoodinlukijoineen.

Aikataulu:

Ajankohta	Tapahtuma
4/2018	Vastuuhenkilöiden ja vuoro- vastaavien koulutus
5/2018	Talkoolaisten koulutus 1
Kenraaliharjoitus	Talkoolaisten koulutus 2
Kisapäivä ennen Venloja	Talkoolaisten koulutus 3
Kisapäivä ennen Jukolaa	Talkoolaisten koulutus 4

ITKUMUURI

Antti Halme, Antti-Olli Taipale

Henkilöstö, tavoitteet ja tehtävät

Henkilöstö: 2 vastuuhenkilöä, 2 "vuoropäällikköä" ja n. 12 toimitsijaa

Tavoite: Väärien ja puuttuvien leimausten selvittäminen ja dokumentointi niin, että tiedot ovat tarvittaessa käytettävissä myöhemminkin.

Hylkäysten ja keskeytysten käsittely sekä selvityksen tuloksen viestiminen kilpailijalle. Tarvittavien tietojen ja dokumenttien arkistointi. Yhteistyö leimantarkistuksen kanssa.

Yhteistyössä itkumuurin kanssa tarkistaa maalikamerasta maaliintulijat. Jos Emit ei toimi, tai muuten maaliintulijalle ei saada leimaa, tarkastetaan henkilön tiedot maalikamerasta.

Itkumuriin pidetään yhteyttä WhatsApp –ryhmän kautta. Itkumuurille päätyneen kilpailijan kuva lähetetään maalille ja oikea maaliintuloaika tarkistetaan videolta. Oikea aika kirjataan kilpailujärjestelmään maalilla. Kaikille kilpailijoille pyritään saamaan aika osuudesta riippumatta.

Maaliintulon led-taulujen ohjaus (samat vapaaehtoiset voivat toimia myös maalikameroissa). Parannettavaa: miten maalilla tiedetään mitä taulut näyttävät, ja toimivatko ne.

Tarvikkeet: Älypuhelimet itkumuurilla ja maalilla kaikilla henkilöillä. Maaliintulokamerat 3 kpl ja Kokkensin läppäri ja sovellus (vuokrataan Kokkensilta)

Suunnittelu ja tarpeet

Lahti-Hollola Jukolan 2018 itkumuurin toiminnan suunnittelun keskeisenä lähtökohtana oli kahden edellisen Jukolan (Joensuu ja Lappeenranta) kokemukset, joita vastuuhenkilöt olivat kyseisissä tapahtumissa joko itse henkilökohtaisesti kokeneet tai muutoin saaneet tietoonsa. Kaikkia hyväksi havaittuja toimintamalleja hyödynnettiin joko sellaisenaan tai edelleen kehitettyinä toimintatapoina.

Kahden vastuuhenkilön malli aikaisempien yhden päällikön ja vuoropäälliköiden tai pelkästään yhden päällikön sijaan oli toimiva ja riskienhallinnan kannalta selvästi turvallisempi, kuin yhden päällikön malli. Tästä eteenpäin onkin erittäin suositeltavaa jakaa töitä kahdelle vastuuhenkilölle, joilla tulisi olla erityyppistä osaamista; aivan keskeistä on Pirilä-ohjelmiston hyvä hallinta ja nopea ongelmanratkaisukyky odottamattomissa tilanteissa, joihin Pirilä yleensä lähestulkoon aina keskeisesti liittyy sekä toisaalta on tärkeää olla henkilöstöhallinnollista (mm. rekrytointi, työvuorosuunnittelu) osaamista, käytännön viestintäosaamista ja erityistä mielenkiintoa ennakoivaan ryhmän sisäiseen viestintään. Käytännössä vastuuhenkilöstä vähintään toinen oli koko tapahtuman ajan paikalla sekä varsinaisessa itkumuurin asiakaspalvelutyössä 16 itkumuurilaista ennalta suunniteltujen työvuorojen mukaisesti.

Itkumuurin henkilöstö oli todella hyvä kombinaatio pitkäaikaista suunnistuskokemusta, aikaisempaa Jukola-kokemusta itkumuureilta sekä yleistä asiakaspalvelu- tai ”hektisen työn” kokemusta. Lisäksi itkumuurilaisten kieli-taito oli jopa ylimitoitettua muun muassa sen vuoksi, että käytännössä itkumuurilla oli koko ajan joku venäjän osaaja paikalla (venäläisiä osallistujia oli ennalta odotettua selvästi vähemmän ilmoittautunut). Lähes kaikki vieraskielisistä asiakaspalvelutilanteista hoitui käytännössä englanniksi, mutta niissä muutamissa yksittäistapauksissa, joissa asiakkaana oli ainoastaan venäjää puhuva henkilö, oli asiakaskokemus varmasti erittäin hyvä, kun äidinkielenä venäjää puhuva itkumuurilainen esitti hyvin perustellut näkemyksensä rasteja pummanneelle kilpailijalle. Kaiken kaikkiaan itkumuurilaisten kielitaidon osalta englannin lisäksi olisi hyvä olla ruotsin ja venäjän taitoa.

Työnjako itkumuurin kahden vastuuhenkilön osalta suunnittelu- ja kilpailun jälkeisessä raportointivaiheessa meni karkeasti ottaen niin, että vastuuhenkilöistä Halme keskittyi Pirilä-ohjelmiston koulutusympäristön rakentamiseen, koulutusmateriaalin laatimiseen, koulutusten pitämiseen (loppukevästä 2018, vrt. liite *itkumuurikoulutus_07062018_ah*), itkumuurin kenraaliharjoituksen ja Jukolan kilpailun toimintaympäristön rakentamiseen ja ennalta testaamiseen Jukolan EMIT-teltassa sekä loppuraportin tilastojen laatimiseen. Vastuuhenkilöistä Taipale keskittyi henkilöstön rekrytointiin, työvuorojen suunnitteluun, joidenkin toimintaohjeiden ja loppuraportin kirjoittamiseen sekä säännölliseen ja ajantasaiseen viestintään. Molempien tehtävinä oli tarvittaessa olla yhteydessä muihin Jukolan valiokuntiin ja toimintoihin yhteistyössä EMIT-teltan ja IT-toiminnoista vastaavien kanssa. Itkumuurin vetäjät kokoontuivat tarpeen mukaan keskenään säännöllisesti syksystä 2017 alkaen.

Itkumuurin kalustuksen osalta pitäydettiin viimeaikaisten Jukoloiden hyväksi havaituissa ratkaisuissa – 3 asiakaspalvelupistettä (2 itkumuurilaista per asiakaspalvelupiste) kahdella näytöllä, 4. kannettava sermin takana erityisiin selvityksiin sekä kaksi tulostinta. Lisäksi käytössä oli Halmeen oma kone Jukolan tv-lähetysten seuraamiseen (kilpailua on hyvä säännöllisesti seurata muun muassa mahdollisten viivästyttämisten vuoksi).

Käytännössä suunnittelu- ja valmistautumistyöstä suurin osa (arviolta yli 80%) tehtiin kevään 2018 aikana. Rekrytointeja on kuitenkin hyvä selvittää jo edeltävän syksyn aikana. Onkin tärkeää, että ennen h-hetkeä ”tahti kiihtyy” ja edeltävä kevät aikataulutetaan ja resursoidaan hyvissä ajoin niin, että muun muassa koulutukset ehditään ajoissa hoitaa ja mahdollista pelivaraakin jää. Toisaalta esimerkiksi koulutuksia ei kannata tehdä liian aikaisin, koska asiat unohtuvat, mutta etukäteen kannattaa kaikin tavoin varautua kiireiseen toukokuuhun sekä kesäkuun alkupuoliskoon ennen Jukola-tapahtumaa.

Kuva (A-O Taipale): Itkumuurin asiakaspalvelutila kainen tila

Kuva (A-O Taipale): Itkumuurin vetäjien sermin ta-

Toteutus

Lahti-Hollola Jukolan itkumuurilla toiminta sujui jouhevasti, koko tapahtuman aikana ei ollut kovinkaan suuria ruuhkahuippuja. Toiminta oli ohjeistettu teltan seinälle. Myöskään keskiviikon kenraaliharjoituksessa ei ollut lainkaan ruuhkaa, vaan harjoitus täytti hyvin tehtävänsä muutamien erityyppisten itkumuuritalanteiden harjoittelussa. Kilpailun aikana vallinnut helteinen ja erityisen kuivan tuulinen sää aiheutti haasteita hiekkapölyn vuoksi. Itkumuurin tiloja jouduttiinkin säännöllisesti pyyhkimään hiekasta – onneksi tällaiset poikkeusolosuhteet eivät kuitenkaan aiheuttaneet ICT-tekniisiä ongelmia.

Haastavat olosuhteet näkyivät myös asiakaspalvelutyössä. Paperipyyhkeet, juomavesi, proteiinipatukat ja Omar-karkit tulivat todella tarpeeseen – onkin suositeltavaa jatkaa itkumuurilla Joensuusta 2017 alkanutta ”irtokarkki-perinnettä” ottaen huomioon hygienian (kaiken tarjottavan syötävän tulee olla paperipäällysteisiin pakattua). Myös **veden tarjoaminen** on hyvä järjestää.

Itkumuurin toiminnassa asiakaspalvelijat keskittyivät yksittäisten asiakastapausten hoitamiseen ja itkumuurin vetäjät hankalimpien ja erikoisimpien tapausten selvittelyyn yhteistyössä muiden toimintojen asiantuntijoiden kanssa.

Yhteistoimintaa vaihdon, maalikameran, tilannekeskuksen ja tuomarineuvoston kanssa kehitettiin edellisistä vuosista seuraavasti:

- itkumuurin oman whatsapp-ryhmän lisäksi käytössä oli whatsapp-ryhmät ’Itkumuuri ja vaihto’, ’Itkumuuri ja kamera’ sekä ’Tuomarineuvosto2018’. Huom. Whatsapp-ryhmien käyttötarkoituksen päätyttyä (Jukola-raportit yms. kokonaan valmiit) on käytössä olleet ryhmät ja kaikki luonnollisiin henkilöihin liittyvät tiedot (kuvat) poistettava käytössä olleista laitteista
- tilannekeskuksen kanssa viestittiin (pääasiassa loukkaantumisista johtuvat keskeyttämiset) puhelimella ja tekstiviesteillä. Käytössä oli myös VIRVE-puhelin, jota käytettiin lähinnä ainoastaan kuunteluun. Joka tapauksessa turvallisuustoimintojen keskittäminen tilannekeskukseen oli todella hyvä muutos etenkin itkumuurin toiminnan kannalta, kun tällä vältettiin useista eri lähteistä saapuvat hajanaiset viestit ja samalla myös radiopuhelimen käyttö ei ollut tarpeen
- vaihdossa oli käytössä nk. Helppi-piste, jonne ilmoitettiin tiedot keskeyttäneistä ja viivästyttävistä kilpailijoista (toiminta kuvattu liitteessä *Itkumuurin erikoistehtäviä.doc* ja *keltainen lomake 2.doc*)
- tuomarineuvoston suuntaan oltiin varauduttu (yhtään tapausta ei tullut) lomakkeilla ’Vastalause’ ja ’Rikkomusilmoitus’ (liitteenä dokumentit *Vastalauseen_kulku_Jukola 2018.doc* ja *Protest_procedures_Jukola 2018.doc*. Toiminta kuvattu *Itkumuurin erikoistehtäviä.doc -dokumentissa*
- toiminta maalikameran kanssa on kuvattu *Itkumuurin erikoistehtäviä.doc -dokumentissa*
- juoksujärjestysten muutokset ym. tehtiin Infossa itkumuurin sijaan – erittäin suositeltava muutos aikaisempaan. Sitä vastoin itkumuurilla luonnollisesti kirjattiin ’ei lähteneet’. Mutta tämä tehtiin siten, että toiminta keskitettiin kahdelle asiakaspalvelijalle, jotka hoitivat niin Venlojen kuin Jukolan juoksijoiden kirjaukset.

Liitteessä on Itkumuurilla kilpailun aikana käsitellyt asiat.

Yhteenveto ja kehittämisajatuksia

Kaiken kaikkiaan itkumuurilla onnistuttiin varsin hyvin. Kahden vastuuhenkilön malli oli oikea ratkaisu. Varsinaista ruuhkaa (pl. Jukolan viestin ensimmäisen osuuden Pirilä-asetustietojen virhe) ei Venloissa eikä Jukolassa lainkaan ollut, kuten käsiteltävien tapausten määristäkin voi päätellä huolimatta koko tapahtuman ennätyksellisestä osallistujamäärästä. Henkilöstön resursoinnissa kannattaa kuitenkin suosia periaatetta ”vähän liikaa” kuin juuri ja juuri riittävää kapasiteettia. Etenkin itkumuurin stressaavassa ympäristössä on tärkeää muistaa virkistystauot. Lisäksi on varauduttava ”pahan hetken” varalle, vaikka sitä ei koskaan tulisikaan. Liian niukoilla resursseilla riskitkin kasvavat selvästi.

Vaikka itkumuuri toimintona kuuluu ICT-valiokunnan alle, niin kyse tässä toiminnossa on hyvin keskeisesti asiakaspalvelusta, täysin ”ei-tekniisestä” asiasta, johon luonnollisesti kuitenkin hyvin merkittävästi kuuluu Pirilä-

ohjelmiston hallittu käyttäminen. Itkumuurilla on todella tärkeää tiedostaa ja ymmärtää kaikkien ICT-toimintojen rooli ja sisältö yleisellä tasolla. Mutta itkumuurilla kuitenkin kaikkein oleellisinta on hahmottaa rajapinnat ja toimintakäytänteet etenkin Kilpailuvaliokunnan (vaihto) suuntaan unohtamatta maalikameraa, kartoista vastaavia tahoja sekä tilannekeskusta. Lisäksi itkumuurin henkilöstön tulisi olla palvelumyönteisiä, sosiaalisesti taitavia ja kielitaitoisia – ”itkumuurille tulee haluta töihin”!

Jukolan itkumuurin toimintojen osalta onkin kulloinkin tärkeää varmistua siitä, että nimenomaan rajapinnoissa asiat toimivat ja eri puolilla Jukolan toimintoja riittävän hyvin ymmärretään toisia toimintoja. Vaihdon Helppipisteen kanssa kehitetty ”keltaisen lapun -systeemi” oli hyvä uudistus, mutta toiminta olisi pitänyt kokonaisuudessaan varmistaa myös vaihtopuomin päässä, jossa asiaa ei riittävän hyvin aivan kaikissa tilanteissa hallittu. Hallitsemattomuus näkyi käytännössä osittain ”turhana työnä” vaihdon puolella. Jatkossa onkin erittäin suositeltavaa, että IT- ja Kilpailuvaliokunta olisivat entistä enemmän ja hyvissä ajoin yhteydessä toisiinsa erilaisten tilanteiden etukäteen harjoittelussa.

Oleellista on oikea-aikainen ja kohdistettu viestintä niin suunnitteluvaiheessa ennen kilpailua kuin etenkin kilpailun aikana. Mitä paremmin eri toiminnot ja ennen kaikkea ihmiset tutustuvat toisiinsa, sitä parempi on lopputulos. Tähän tutustumiseen ja toisten toimintojen ymmärtämiseen olisi voinut vähän enemmän panostaa siitä huolimatta, että monet käytännön tilanteet Venloissa ja Jukolassa olivat ”trombimaisen” ainutlaatuisia ja osin täysin ennalta arvaamattomia, kuten esimerkiksi Jukolan viestin ensimmäisen osuuden jälkeinen alle puolen tunnin ”itkumuurihässäkä” johtuen väärästä hajontatiedosta jossain käsittelyvaiheessa jossain Excel-sarakkeessa Pirilän konfiguraatioiden ytimessä. Mutta tästäkin selvittiin määrätietoisella johtamisella ja itkumuurin oikein hyvällä yhteishengellä.

Huom. Itkumuurin raporttiosuudessa mainitut liitteet eivät ole saatavilla tämän loppuraportin yhteydessä, vaan ne on erikseen toimitettu Kangasalan Jukolan itkumuurin vastuuhenkilöille”

MAALIKAMERAT

Vastuuhenkilöt ja talkoolaiset

Maalikameroista vastasi Tero Tamminen. Tulostukset ja maalikamerat olivat saman porukan vastuulla ja molempien vastuuhenkilöiden lisäksi oli neljä talkoolaista. Yhteensä porukassa oli siis kuusi henkilöä. Tulostuksen loppuraportista löytyy työvuorolista jota käytimme.

Tavoitteet

Maalikameroiden tarkoituksena on varmistaa maaliintulijat, puuttuvat maaliintuloajat ja ratkoa epäselvyyksiä esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilöltä on jäänyt maaliintuloaika saamatta. Käytännössä maalikamerat toimivat itkumuurin jatkeena, kun maaliintulossa on jotain epäselvää.

Toteutus

Maalikameroiden tehtävä on yksinkertainen ja oli hyvä, että porukka oli jaettu tulostusten kanssa.

Kameroista vastaava talkoolainen (katso tulostuksen alta löytyvä työvuorolista) työskenteli samassa kontissa kuin maalinvarmistus. Kun itkumuurille tuli kilpailija, jonka maaliintuloaika piti selvittää, itkumuri lähetti kilpailijasta WhatsAppin kautta valokuvan. Kuvan kanssa samassa viestissä oli kilpailijan numero ja monennella osuudella kilpailija juoksi. Lisäksi jos itkumuri osasi arvioida maaliintuloajan, itkumuri lähetti sen. WhatsAppia varten kameratiimille oli varattu yksi puhelin ja prepaid liittymä yhteiskäyttöön

WhatsApp viestin saavuttua kameroista vastaava etsii kamerakuvista henkilön, katsoo mihin aikaan hän on ollut leimaavinaan emitin ja lähettää kilpailijanumeron ja maaliintuloajan vastauksena (WhatsAppissa vastaa / reply toiminto) takaisin itkumuurille. Jos kilpailija oli juossut maalista läpi, eikä palannut leimaamaan emittiä maaliin, itkumuurille lähetettiin myös tästä tieto.

Jos itkumuri ei lähetä arvioitua maaliintuloaikkaa, kamerasta kilpailijan löytämistä helpottaa huomattavasti, jos kamerahenkilö osaa katsoa Pirilästä koska kyseinen henkilö on ollut viimeisellä rastilla ja tietää kauanko rastilta kestää maalille. Kilpailijoilla kestää hyvin vaihtelevia aikoja maalilta itkumuurille, joten WhatsApp viestin

saapumisajasta ei pysty helposti arvioimaan koska henkilön olisi kuulunut olla maalissa (erot voivat olla viidestä minuutista puoleen tuntiin).

Haasteet

Maalikameroiden kanssa suurimmat haasteet liittyvät kuvanlaatuun. Itse kameroiden käyttö on melko helppoa ja kenraaliharjoituksissa (Timo Kokko piti lyhyen koulutuksen) sekä kilpailun aikana pidetyt koulutukset riittivät siihen. Venlojen alussa havaitsimme, että suunniteltu kameratietokoneen sijoittelu ei toiminut, joten sitä piti siirtää viereiselle pöydälle, ettei maalinvarmistus ja kamerat häirinneet toisiaan.

Kuvanlaadussa ongelmia tulee etenkin vastavalon kanssa. Päivällä Venloissa aurinko paistoi kameroihin vastaan, joka aiheutti osassa kameroista heijastuksia. Yöllä Jukolassa taas kilpailijoiden lamput aiheuttivat ongelmia. Kun kameraan osuu kirkas valo, kuvasta on erittäin haastavaa nähdä kilpailijoiden numeroita.

Pienemmän ongelman kuvassa aiheutti niiden edessä olevat ihmiset etenkin Venlojen ja Jukolan maaliintulojen yhteydessä, mutta näiden kilpailijoiden kohdalla ei käytännössä kameraa kuitenkaan tarvittu. Kamerat olivat korkeiden kolmijalkojen päällä ja kolmijalkojen sijoittelu on haasteellista suhteellisen pienellä alueella.

Itse kameraohjelmiston käytössä ei ole suurempia ongelmia. Kaikki talkoolaiset oppivat sen käytön, mutta selkeästi on hyötyä, jos henkilö on aikaisemmin käyttänyt erilaisia media-sovelluksia tietokoneella.

Suurin osa osasi entuudestaan WhatsAppin käytön, mutta talkoolaisissa oli, joille se oli vieraampaa.

Maalikameroiden tietokoneet oli alunperin sijoitettu samaan konttiin ja samalle pöydälle kuin maalinvarmistuksen koneet ja työpisteet. Venlojen alussa havaitsimme, että käytännössä tilaa tarvitaan enemmän ja kone jouduttiin siirtämään. Tästä syystä verkkojohto irtosi kamerakoneesta hetkeksi, jolloin kuvan tallennus katkesi pariin minuutiksi. Timo Kokolla oli varmistus tästä, joten se ei aiheuttanut isoa ongelmaa.

Kehitettävää ja hyväksi havaittu

Tulostuksen ja maalikameroiden yhdistäminen yhdeksi tiimiksi oli toimiva ratkaisu. Yksinään kummallakaan tiimillä ei ole niin paljon tai kiireellistä työtä, että erilliset tiimit olisivat pakolliset. Kun talkoolaisia on useampia (tällä kertaa neljä + vastaavat), on työvuorot helpompi jakaa kuin jos talkoolaisia olisi vain pari. Tiimin koko (tulostus + kamerat) oli riittävä, mutta ei olisi haitannut, jos olisi ollut yksi henkilö enemmän, etenkin Venlojen aikaan lauantaina 14-17. Kamerat ja tulostus eivät välttämättä tarvitse omia vastuuhenkilöitään, mutta ei siitä haittaakaan ole.

Oli hyvä, että kameraporukalla oli oma kännykkä WhatsAppia varten. Kaikkia tiimiin kuuluvia ei tarvinnut erikseen liittää WhatsApp ryhmään ja kyseinen puhelin pystyttiin omistamaan pelkästään tätä käyttöä varten. Kännykkä ja liittymä oli jäänyt kuitenkin hankkimatta ja niiden saaminen meni vähän viimehetkeen.

WhatsAppin käyttö pitää kouluttaa talkoolaisille, jotta kaikilla on yhteiset käytännöt. Koska suuri osa käyttää WhatsAppia jo entuudestaan, on turhan helppo olettaa, että kaikki osaavat sen ja käyttävät sitä samalla tavalla. Käytännöistä on siksi hyvä sopia etukäteen itkumuurin kanssa ja itkumuurin porukan kanssa voi yhdessä opetella WhatsAppin käyttöä.

WhatsAppin kautta tulevissa valokuvissa on tärkeää, että kilpailija näkyy mahdollisimman kokonaan koska kamerakuvasta kilpailijan tunnistaminen vaatteista on helpompaa kuin numeron näkeminen. Erilaiset poikkeavat yksityiskohdat on yleensä nopea löytää kuvasta.

Kameroiden tietokoneet (kamerakone ja yksi pirilän ohelmistoa varten) ei voi olla samalla pöydällä kuin maalinvarmistuksen koneet. Voi olla hyvä joissain tilanteissa, että koneet ovat samassa kontissa kuin maalinvarmistus, mutta käytännössä sekään ei ole pakollista. Kamerahenkilön ei tarvitse nähdä ulos ollenkaan. Tärkeämpää on, että maalinvarmistus ja kamerat eivät häiritse toisiaan.

Kameran kuvasta on haastavaa saada selvää, jos siihen tulee vastavaloa tai suuntaus ei ole ihan oikea. Kilpailun aikana valolle ja suuntaukselle ei voi tehdä mitään, ne pitää tarkistaa ennen kilpailua.

Kameran käyttäjille pitää kouluttaa pirilän käyttö. Piriälästä pitää hakea kilpailijan numeron perusteella viimeisen (joskus viimeisten) rastin aika ja osata arvioida niiden perusteella koska henkilön olisi kuulunut olla maalissa. Tätä varten kameran käyttäjällä olisi hyvä olla selkeä lista kauanko eri rasteilta kestää juosta maaliin.

Maalikonttien edessä ylhäällä oli lippa, joka oli tarkoitettu lähinnä led-näytöjä varten. Kameran olisi voinut asentaa kolmijalkojen sijaan myös lipan alle, jos tarvittavat kiinnikkeet olisi sinne etukäteen kiinnitetty. Lippa varjostaisi silloin kameroita päivällä valolta ja kamerat olisivat ylempänä, jolloin kukaan ei olisi niin herkästi kameroiden edessä. Todennäköisesti myös yöaikaan otsalamppujen valot osuisivat silloin hieman harvemmin kameroihin. Kameroiden mahdollista kaatumista ei tarvitsisi myöskään varoa niin paljon.

Jos kamerat kiinnittää lipan alle, lippa voisi olla vähän (10cm) pidempi, jolloin kamerat saisi paremmin suojaan valolta ja säältä. Kameroiden kotelot itsessään kestävät säätä, mutta linssit likaantuvat pölystä ja vedestä.

YHTEISTYÖ MUIDEN VALIOKUNTIEN KANSSA

Yhteistyön varmistus Tiina Järvinen

Keskeistä on varmistaa muiden valiokuntien laite-, ohjelmisto- ja tietoliikennetarve, sekä laitteiden riittävän tarkka sijoituspaikka tietoliikenneyhteyksien ja sähköjohtojen asennusta varten. Haasteena on, että muilla valiokunnilla on vaikeus määrittää tarpeitaan ja sijoituspaikkoja ennen kuin ymmärrys omista käytännön tehtävistä on riittävällä tasolla.

AREENATUOTANTO

- TV-online-rastien kaapelireittien suunnittelu, rastien varustus ja rakennus
- TV-online-rastin varmistustoiminnot ja miehitys
- Kaapelireitit maasto ja kisakeskus
- Tietokoneet kuuluttamoon, tv-selostamoihin ja Netti-TV:lle
- Ohjelmistot, tulostimet
- Online-väliaikaseuranta, GPS-seuranta
- GPS-tilat sisäänkirjautumisen yhteydessä.

KARTTA- JA RATAVALIOKUNTA

- Online-rasteista sopiminen
- Ratatiedostojen ja hajontojen toimittaminen
- Kilpailun aikataulutus
- Emit-koodien toimittaminen
- Itkumuurin yhteyshenkilö

KENTTÄ- JA HUOLTOVALIOKUNTA

- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien reitit ja rakentamistarpeet kilpailukeskusalueella
- Sähkönsyöttö
- Maaston tietoliikenneyhteyksien reitit ja liittymäpisteet kilpailukeskuksen alueella
- Emit -teltan tilantarve, sähkö- ja valaistustarpeet
- Tulospalvelukonttien tilantarpeet, valaistus, jäähdytys, sähkötehon tarpeet
- Jätehuolto

KILPAILUVALIOKUNTA

- Emit-nollauksessa havaittujen toimimattomien Emit-korttien vaihto uusiin sisäänkirjautumispisteessä
- Kuulutussyhteys lähtövalta kenttäkuulutukseen ja radiopuhelinyhteys lähtöpaikalta kuulutukseen sekä lähtömerkin antamiseen
- Joukkueiden lopullinen määrä ja numerointi
- Lähtemättömät joukkueet (lähdöt ja uusintalähdöt) sekä Emit-sisäänkirjautumispisteen miehityksen vahventaminen ennen uusintalähtöä
- Keskeyttäneiden ja hylättyjen joukkueiden viivästys

- Tiedottaminen keskeyttäneistä joukkueista vaihtopuomille
- ICT-valiokunta huolehtii paperitulosteiden tuottamisesta tulostaulua varten, tulostimien hankinnasta, käytöstä ja vikatapausten selvittämisestä sekä tulostuspaperin (A3/A4) hankinnasta.

LOGISTIikkaVALIOKUNTA

- ICT -valiokunnan kuljetustarpeet (laitteiden hankinta, varastointi ja palautus)
- Mönkijä rakennusvaiheessa erityisesti online -rastien kalustukseen

TALOUS- JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA

- ICT -valiokunnan ”oravannahkakaupat” laitteiden hankkimiseksi

TOIMISTOVALIOKUNTA

- ICT -valiokunnan kulku- ja ajoluvat
- Ilmoittautumisjärjestelmän tuki tarvittaessa
- Vuokra-emit-korttien jako ja palautus

TURVALLISUUSVALIOKUNTA

- Viestintävälineiden hankinta: radiopuhelimet, virve
- Perehdyttäminen

VIESTINTÄ- JA MEDIAVALIOKUNTA

- Verkon asennus mediakeskukseen ja nettiyhteyksien toimivuuden varmistaminen
- Median ICT-laitteisto: työasemat, langaton verkko, tulostin, iso näyttö
- Mediakeskuksen IT-tuki
- GPS-seurannan suunnitelma
- Verkkosivujen tulospalvelu
- Verkkosivujen IT-tuki
- Tulospalvelu toimittajille

YMPÄRISTÖVALIOKUNTA

- Oma jätehuolto

TALKOOREKRYTOINTI SEKÄ HENKILÖT:

Tulospalvelun henkilöstö:

<u>Toiminto</u>	<u>Henkilöä</u>
Verkot ja verkkoyhteistyö	10
Laitteet ja tarvikkeet	11
Tulospalveluohjelmisto	11
Online -rastit	24
Lähtö, maali ja itkumuuri	57
Asiantuntijat, johto, muut	6
YHTEENSÄ	119

Tulevien Jukoloiden tulospalveluhenkilöitä oli mukana eri toiminnoissa tutustumassa tulospalvelun kokonaisuuteen.

ICT -valiokunnan ydinryhmä

Keskeistä on löytää **vastuutehtäviin noin tusina ammattilaista**, jotka osaavat oman ammattialansa, ovat sitoutuneita vuoden ajaksi, ja joilla on esimieskokemusta (tai ainakin valmius) oman työryhmän ohjaamiseksi ja kouluttamiseksi. Yhteistyö tämän ydinryhmän kesken pitää olla säännöllistä koko vuoden ajan. Ymmärrys kokonaisuudesta ja kultakin ryhmältä vaadittavista töistä kasvaa portaittain vuoden edetessä. Ydinryhmän osallistuminen edellisen vuoden Jukolaan talkoolaisena on itsestään selvyyttä. Ydinryhmän pitää olla käytettävissä (lomalla tai muuten) rakennusvaiheessa ainakin viikko ennen kisaviikonloppua, ja iltaisin pari viikkoa ennen sitä.

Riskien hallitsemiseksi on tarpeen nimetä varahenkilö jokaiselle ydinryhmän jäsenelle, minimissään ristiin ryhmän jäsenten kesken.

Virtuaaliverkkojen, verkon aktiivilaitteiden ja kaapeloinnin suunnittelussa, konfiguroinnissa ja asennuksessa tarvitaan kovan luokan ammattilaisia. Verkkojen asennus on varsin fyysistä työtä, missä pitää varautua ajettavan nostinlaitteen, tikapuiden, kaivinkoneen ja lapion käyttöön.

Työasemien, verkkolaitteiden ja tulostinten hankinta, perusasennus, laitekannan hallinnointi ja kilpailun aikainen IT -tuki ovat vaativaa ammattityötä.

Pirilä -ohjelmisto vaatii vastuuhenkilöltä ohjelmiston syvää osaamista.

Online-rastien vetäjältä vaaditaan hyvää työn suunnittelua ja ohjaamista. Online-rastit ovat teknisesti edistyksellisiä. Niiden operointi on kuitenkin melko suoraviivaista, mutta opettelu ja asennus on tehtävä huolellisesti. Asennus on fyysisesti haastava. Kilpailun aikana online-rastihenkilöstön yhteydenpito on keskeistä, ja ryhmien ohjaaminen on minuuttipuhua.

Emit -teltan vastuuhenkilöillä pitää olla suunnistus- ja työsuunnittelukokemusta. Suurin osa IT -valiokunnan talkoolaisista on emit -teltassa.

Maksupäätteet vaativat oman vain siihen keskittyvän henkilön. Yhteistyö ravintolan, kauppiaiden ja verkko-rakennuksen kanssa on keskeistä, kuten myös järjestelmätoimittajan kanssa.

Lisäksi tarvitaan sata talkoolaisia, joiden IT -osaamisella ei juurikaan ole merkitystä, mutta oma-aloitteisuus ja ryhmässä toimiminen on keskeistä, ja emit -teltassa myös kielitaito ja sosiaaliset taidot ovat tarpeen.

Tulospalvelun vastuuhenkilöt löytyivät kyselemällä Lahden alueen yritysten ja yhteisöjen tietohallinto-osastoilta sekä kavereilta kysymällä, eli joku tiesi jonkun, joka saattaisi olla kiinnostunut.

Tiedon välitys talkoolaisille

Yhteydenpitoa talkoolaisiin ei voi tarpeeksi korostaa. Aika ilmoittautumisen, kilpailuviikonlopun ja purkamisen välillä on kuukausia, jopa vuosi. Yhteydenpidon pitää olla säännöllistä, ja talkoolaisille pitää niin pian kuin mahdollista saada selkeä käsitys heidän tehtävistään rakennus-, kilpailu- ja purkuvaiheessa. Työsuunnitelma, tehtävälisat ja työvuorot ovat keskeiset tiedonvälityksen kohteet.

Talkoolaiset saattavat ilmoittaa etukäteen olevansa käytettävissä myös purkuvaiheessa. Tämä unohtuu helposti raskaan rakennusvaiheen ja kilpailuviikonlopun aikana. Yhteydenpidossa jo rakennusvaiheen aikana on muistutettava purkamisesta, ja sen työvuorot ovat yhtä tärkeitä kuin rakentaminen ja kilpailu. Seuraavan Jukolan järjestäjän sitouttaminen purkuun on tärkeää kiertävän kaluston vuoksi.

ICT -valiokunnan työryhmien vastuulliset pitivät yhteyden oman ryhmänsä henkilöihin sähköpostilla ja puhelimilla (esim. WhatsApp)

ICT –valiokunnan yhteiset talkootiedotteet lähetettiin joko Lyytillä, sähköpostilla tai WhatsAppilla. Ison WhatsApp -ryhmän kokoaminen on oma haasteensa, kaikki eivät kuitenkaan liity siihen.

Lyytiä toimistovaliokunta käytti kaikkia valiokuntia koskevien talkootiedotteiden lähettämiseen, yleisiin ja toimintokohtaisiin koulutuksiin kutsumisiin sekä ohjeiden välittämiseen.

Työvuorolistat

Kukin ICT-valiokunnan työryhmän vetäjä vastasi ryhmään kiinnitettyjen henkilöiden jakamisesta sopiviin työvuoroihin. Tässä kukin vetäjä toimi omalla parhaaksi katsomallaan tavalla.

Vuorolistat muodostuivat toimintokohtaisesti hyvin erilaisiksi johtuen toimintojen luonteesta sekä siitä, että eri henkilöt haluavat selkeästi eripituisia työvuoroja.

Talkoolaisten rekrytointi

Jukola 2018 käytössä oli talkoolaisten ilmoittautumiseen, talkoolaisten jakamiseen valiokunnille ja tiedon välittämiseen keskitetty Lyyti –palvelu. ICT –valiokunnan Lyyti- & talkoovastaava oli varapj. Yrjö Tolvanen. Vaikka ICT -valiokunnan vastuuhenkilöillä oli pääsy Lyytiin, oli käytännöllisempää, että Lyyti -vastaava piti yllä jatkuvasti (tarkvittaessa päivittäin) talkoolaisrekisteriä excelissä valiokunnan dropbox -kansiossa. Excelin saa muutamalla klikkauksella Lyytistä, kunhan sopiva online- raportti on käytettävissä.

Työnkulku talkoolaisten rekrytoinnissa:

- Talkoolainen ilmoittautuu Lyytiin ja merkitsee ensisijaiseksi tehtävätoiveeksi IT –valiokunnan. Mahdollisesti talkoolainen on jo sopinut tehtävästä jonkun IT –valiokunnan vastuuhenkilön kanssa. Lyytin Online-raportit ovat merkittävä (ja ainoa) apu uusien talkoolaisten tunnistamisessa.
- ICT -valiokunnan talkoovastaava otti jokaiseen talkoolaiseen yhteyden mahdollisimman pian talkoolaiseksi ilmoittautumisen jälkeen, ennen lopullista sijoittamista toimintoon. Samalla kysyttiin tietotaitoja, kielitaitoja sekä kokemusta suunnistuksesta ja suunnistuksen tulospalvelusta.
- ICT –valiokunnan talkoovastaava yhdessä ydinryhmän jäsenten kanssa sijoitti henkilön tulospalvelun eri työryhmiin.
- Jos henkilö selkeästi näyttää kuuluvan johonkin toiseen valiokuntaan, valiokuntien Lyyti –vastaavat vaihtavat tästä tietoa.
- Talkoolaiseksi ilmoittautuneelle lähetetään koko ICT-valiokuntaa koskevia talkootiedotteita sekä toimintokohtaisia tiedotteita Lyytin kautta, koska siellä on viimeisimmät yhteystiedot (joita talkoolainen saattaa myös muuttaa ennen tapahtumaa).
- Yhteisiin koulutuksiin kutsuminen tapahtuu Lyytin kautta.
- Toimintojen vetäjät kommunikoivat suoraan toimintonsa henkilöiden kanssa, ilman Lyytiä, mutta Lyytistä saatavien yhteystietojen avulla.

Lyyti ei tarjoa välineitä talkoolaisten sijoittamiseen valiokuntiin ja toimintoihin, eikä se sisällä toimintoja työvuorolistojen suunnitteluun.

KARTTA- JA RATAVALIOKUNTA

Jarmo Pikkarainen

Kilpailun vastuualue alkaa K-pisteeltä ja päättyy viimeiselle rastille. Lisäksi tulevat muuta organisaatiota avustavat tehtävät ja harjoituspaketit sekä mallisuunnistus.

Tavoitteet:

Hyvät suhteet maanomistajiin, tarkat ja selkeät kartat, monipuoliset harjoitukset, suunnistukselliset ja hajonnoitetaan tasapuoliset radat, kestävät rastirakenteet, juomapaikat kunnossa, toimiva rastivalvonta ja sujuva yhteistyö muiden valiokuntien kanssa.

Tehtävät

- Yhteydenpito ja tiedotus maanomistajien suuntaan
- Osallistuminen maaston käyttöön liittyviin viranomaislupamenettelyihin ja esittelyihin eri järjestöille.
- Yhteydenpito muiden valiokuntien kanssa
- Yhteyshenkilöt; rastivaroittajat, itkumuuri, kutsuvieraat, varakartat
- Kilpailu- ja harjoituskartat
- Karttojen painatus / tulostaminen sekä kilpailukarttojen käsittely
- Viestiradat, karttajarjoitukset ja mallisuunnistus
- TV- ja yleisörastien järjestelyissä avustaminen
- Kilpailun, tv:n ja radion aikataulukot
- Tiedostot gps-seurantaa varten
- Maaston kielletyt alueet ja niiden merkitseminen
- Rasti- ja maastorakenteet
- Rastien valvonta
- Juomapaikat

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Henkilö
TA-Suunnistusliitto	Heikki Peltola
Ratavalvoja	Ari Kattainen
Puheenjohtaja	Jarmo Pikkarainen
Jukolan radat	Juhani Jaskari
	Juha Hirvonen
Venlojen radat	Ville Kauppi
	Jarno Käyhkö
Hajontojen jakaminen	Tauno Haapasaari
Ratapiirroksat	Ari Anjala
Harjoituspaketit	Juha Hirvonen Aleksi Anttolainen
Mallisuunnistus	Jarno Käyhkö
Kilpailukartta	Arvo Paulin
	Jarmo Pikkarainen

Karttojen järjestely	Erkki Laakso
	Reijo Pitkänen
Rastirakenteet	Juha Palo Seppo Kiuru
Rastien valvonta	Tomi Silvonen
	Timo Ahvenainen
Juomapaikat	Timo Lehtonen
	Tero Granqvist
Maaomistajat	Juhani Jaskari
	Juha Hirvonen
Emit- vastaava	Juhani Jaskari
Yhteyshenkilöt	
Tehtävä	Henkilö
Varakartat / Kilpailuvk	Mikko Kotola
EA / Turvallisuusvaliok.	Tomi Lehmusvuori
Itkumuuri / IT	Seppo Järvinen
Rastivaroittajat / Areena	Pasi Kankaapää /Areena
Kutsuvier./Markkinointi	Vuokko Kirvesmies

Talkoolaistarve

Talkoolaisia oli 220, joista juomapaikoilla 125, rastivalvonnassa 30, rastirakentajissa 10, kartta- ja rata-asioissa 10, karttakäsittelyssä n. 20, yhteyshenkilöitä 7, muita 3. Lisäksi talkoolaisia oli juomapaikkojen rakentamis ja purkuvaiheessa.

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

AREENATUOTANTOVALIOKUNTA

- TV-kuvausrasteista ja kaapelireiteistä sopiminen
- GPS-seurannasta sopiminen
- Onlinerasteista ja varoittajatoiminnoista sopiminen
- Valokuvausrasteista sopiminen
- Radiorasteista sopiminen
- Kilpailun aikataulutus, aikataulukot kilpailun johdolle, kuulutukselle, medialle

ICT-VALIOKUNTA

- Online-rasteista sopiminen
- Ratatiedostojen ja hajontojen toimittaminen
- Kilpailun aikataulutus
- Emit-koodien toimittaminen tuloslaskennalle
- Itkumuurin yhteyshenkilö
- Kartta- ja ratatiedostojen toimittaminen itkumuurille.

KENTTÄ- JA HUOLTOVALIOKUNTA

- Viitoitusten osoittaminen K-pisteelle ja viimeisiltä rasteilta maaliin/vaihtoon
- Aitojen ja kielletyn alueen sopiminen kilpailukeskuksen läheisyydessä
- Kuvaustelineiden paikan sopiminen TV-rasteilla
- Kartta- ja ratavaliokunnan huoltopisteiden teltat ja WC:t
- Juomarastien säiliöiden kuljetus.
- Kaluston ja varusteiden hankinta.

KILPAILUVALIOKUNTA

- Karttojen pussitus ja niputus yhteistyössä
- Varakartat-pisteen toiminnan suunnittelu ja toteutus (1+1 henk.)
- Kilpailukarttojen toimittaminen lähtöorganisaatiolle

LOGISTIIKKAVALIOKUNTA

- Maastoparkkialueen sopiminen Vip-parkin läheisyyteen.

VIESTINTÄVALIOKUNTA

- Kuvausrastien ja -paikkojen osoittaminen
- Kilpailun kuvauspaikkojen aikataulutus
- Ratamestarien haastatteluajoista sopiminen
- Harjoituskartta-, kielletty alue- yms. tietojen välittäminen
- Medialle jaettavat kartat sunnuntaiaamuna

RAVINTOLAVALIOKUNTA

- Ruokahuolto Kartta- ja ratavaliokunnan jäsenille (osa maastossa koko ajan)

TALOUS- JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA

- Harjoituskarttojen tulostuskulut
- Kilpailukarttaan tulevista mainoksista sopiminen
- Karttamuovien, kielletyn alueen nauhan hankinta
- Kutsuvieraille jaettavien karttojen toimittaminen kutsuvierasteltalle

TOIMISTOVALIOKUNTA

- Harjoituskarttojen myynti
- Mallisuunnistuskarttojen toimittaminen infoon
- Palautuskarttojen toimittaminen infoon
- Kulku- ja ajoluvat

TURVALLISUUSVALIOKUNTA

- Ensiapupisteiden osoittaminen maastoon
- Yhteyshenkilö pelastustoimeen
- Pelastuskartan tekeminen

Tehtäväkohtainen suunnitelma

KARTTA- JA RATAVALIOKUNNAN PUHEENJOHTAJA

- Osallistuu järjestelytoimikunnan kokouksiin
- Kartta- ja ratavaliokunnan koollekutsuja
- Työn aikataulutus ja varmistaa aikataulussa pysymistä
- Kommunikoinnin avustaminen tehtäväkokonaisuuksien välillä
- Kartta-asiat
- Ratamestareiden avustaminen erilaisissa tehtävissä
- Kartta- ja rataryhmän tiedottamisen organisointi

JUKOLA-RATAMESTARI

- Kartta- ja ratavaliokunnan varapuheenjohtaja
- Jukolan radat
- Jukolan koejuoksujen johtaminen ja aikataulujen laadinta
- Jukolan viestin hajontakaavioiden laadinta
- Jukolan ratatiedoston Ocad-piirtäminen
- Maastoon tulevien viitoitusten rakentamisen johtaminen

VENLA-RATAMESTARI

- Kenraaliharjoituksen koordinointi kartta- ja ratavaliokunnan osalta
- Venlojen radat
- Venlojen koejuoksujen johtaminen ja aikataulujen laadinta
- Venlojen viestin hajontakaavioiden laadinta ratatukihenkilön kanssa
- Venlojen ratatiedoston Ocad-piirtäminen

MAANOMISTAJAT

- Yhteydenpito maanomistajiin

KARTTAHARJOITUKSET (3 HENKILÖÄ)

- Harjoitusten järjestäminen ja yhteyshenkilönä toimiminen seurojen ym. suuntaan

KARTTOJEN KÄSITTELY (N. 20 HENKILÖÄ)

- Yhteistyössä puheenjohtajan kanssa sopivan tilan löytäminen
- Karttojen pussittaminen, saumaaminen, lajittelu ja jako joukkueittain
- Varakarttojen varaaminen
- Palautuskarttojen niputtaminen
- Karttojen kuljettaminen kilpailukeskukseen

RASTI- JA MAASTORAKENTEET (N. 10 HENK.)

- Rastipukkien rakentaminen ja purkaminen
- Tv-maastorastirakenteiden rakentaminen
- Apuna maastoviitoitusten rakentamisessa

JUOMAPAIKAT (N. 125 HENK.)

- Maaston juomapaikkojen rakentaminen (yksi paikka n. 6 – 10 henk.)
- Tilaa tarvittavan juoman ja välineet
- Henkilökunnan aikataulu

RASTIVALVONTA (N. 30 HENK.)

- Vastaa Emit-laitteiden toiminnasta koko kilpailun ajan
- Varaa näytöllisiä Emit-leimasimia
- Laatii ratamestarien kanssa aikataulun ja valvonta-alueet

KUTSUVIERASRASTI (1 HENK.)

- Ohjaus ja opastus media- ja kutsuvieraille
- Ratamestariasiantuntija medialle ja kutsuvieraille Jukolan ratamestarin kanssa
- Taustatietojen kerääminen

Maanomistajaluvat ja ympäristöasiat

Maanomistajaluvat hoiti Juhani Jaskari, jolla on hyvät suhteet paikallisiin henkilöihin. Luvat hankittiin vuonna 2013 hakemusta varten. Kaikki luvat (62kpl) olivat kirjallisia. Muutamia lupia tarkennettiin vielä kisavuonna.

Heti kisan myöntämisen jälkeen käytiin läpi kisamaaston hakkuutarpeet. Maanomistajille pyrittiin markkinoimaan harvennushakkuut heti, jotta hakkuutähteet ehtisivät maatumään vuoteen 2018 mennessä. Tässä onnistuttiinkin hyvin. Vielä syksyllä 2017 lähetettiin ”paimenkirje” alueen puunostajille tiedottaa/pidättäytyä kisa- maaston hakkuista. Tässäkin onnistuttiin hyvin.

Maaston käyttöön otti viranomaispuolelta kantaa Ympäristökeskus. Ympäristökeskuksen pyynnöstä noin 20 hehtaarin Metso-suojelualue Ketarlampien ympäristössä jätettiin kokonaan ratasuunnittelun ulkopuolelle. Ympäristökeskuksen kanssa sovittiin, ettei aluetta nauhoiteta, eikä merkitä karttaan. Muutaman suunnistajan mahdollinen eksyminen suojelualueelle ei ollut ongelma.

Maaston ympäristöasioita on lisäksi Ympäristövaliokunnan raportissa.

Kartoitustyöt

KARTAT

Jarmo Pikkarainen

Jukolakartta: Arvo Paulin, Jarmo Pikkarainen

Harjoituskartat: Jarmo Pikkarainen, Arvo Paulin, Rauno Asikainen, Jussi Silvennoinen, Kristian Liljeström, Ari Anjala

Jukolan **kilpailukartan** kartoitustyö kilpailutettiin keväällä 2015. Maastokartoitus valmistui syksyllä 2016 ja ajantasaistus syksyllä 2017. Sen jälkeen siihen tehtiin vielä tarkennuksia yhteistoiminnassa ratamestareiden kanssa. Kartan pinta-ala oli 8,6 km². Jukola-kartta ja osa harjoituskartoista tehtiin kahtena EU-projektina.

Harjoituskarttoja oli vuonna 2017 6 kpl ja 2018 kolme lisää eli 9 kpl. Viisi karttaa tehtiin Jukolan kartoitusten yhteydessä 2015-2017. Kolme maastoa oli kartoitettu 2013-2017 ja ne ajantasaistettiin. Yksi kartta tehtiin syksyllä 2017 uusintakartoituksena.

Kaikki kartat oli tehty vanhoilla symboleilla ja ne muutettiin **ISOM2017-muotoon** talvella 2017-2018. Apukäyrien vesiviivat ja apukäyrien viimeistely oli aikaa vievää vaihe.

Kilpailukarttaa jaettiin kisaviikolla seuraavasti.

Keskiviikkona Jukolan johtoryhmälle annettiin ratakartat maastokäyntiä varten. Perjantaina annettiin rajoitetusti mediatilaisuuden jälkeen ratakarttoja maastoon haluaville median edustajille. Kumpiakaan ei kerätty pois. Sunnuntaiaamuna yhteislähdön jälkeen info aloitti palautuskarttojen jakelun ja myynnin. Vip- ja mediateltoilla jaettiin sekä ratakarttoja että kaikki rastit karttoja. Karttoja säilytettiin kisan aikana Infon lukitussa kontissa.

Pelastuskarttoja oli kolme erilaista. Pelastusruudukkona käytettiin ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatistoa. Laaja pelastuskartta ns. Isopepa täydentyi pikkuhiljaa Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta tehdyn suunnittelukartan pohjalle. Lisäksi valmistettiin pelastuskartat maastosta ja kilpailukeskuksesta. Ne kierrettiin sopimaan pelastusruudukkoon. Kilpailukeskuksen pelastuskartta pohjautui Kenttä- ja Huoltovaliokunnan vanhan suunnistus-kartan pohjalle tekemään suunnitelmakarttaan. Tilannekeskusta varten suunnistuskartta istutettiin Isopepan sisään. Siitä ja Isopepasta otettiin isot n. neliömetrin kokoiset tulosteet. Tuloste osoittautui hyödylliseksi.

Maaston pelastuskarttoja luovutettiin eri osa-alueiden vetäjille keskiviikon kenraaliharjoituksessa (rastivaroitajat, rastivalvojat, rastimanagerit, juomapaikat, online-rastit, radiorastit). Turvallisuusvaliokunnalle toimitettiin kaikkia kolmea pelastuskarttaa ja he hoitivat itse niiden jakamisen.

Ratamestarit tekivät mediakartan ja rastivalvonnan kartat ja lisäksi radiorastien opastajille Ari Anjala valmisti rastikohtaiset kartat kilpailijoiden tulosuunnista.

KARTAN JA RATOJEN PAINAMINEN SEKÄ PERSONOINTI

Painatus tapahtui Granon Vantaan toimipisteessä. Jukolan karttoja tilattiin yhteensä 69 000 kpl. Kilpailukarttoja 23 000, puhtaita karttoja 500 sekä palautuskarttoina ratakarttoja 23 000 ja kaikki rastit karttoja 22 500. Kilpailukartan ja ratakohtaisen palautuskartan koko oli 32 cm x 40,5 cm ja kaikki rastit kartan 32 cm x 48 cm. Kilpailussa käytettiin vain yhtä karttaa. Em. karttakoolla kartat saatiin personoitua tulostamalla ja painokoneella painettua kaksi karttaa kerrallaan.

Painossa kartta painettiin 10-yksikköisellä painokoneella yhdellä kertaa; logot neliväripainatuksena ja karttaosa sekä jotakin ulkoasukohteita offset-painatuksena.

Logot ja niiden sommittelukartta lähetettiin painoon, missä paino teki ulkoasun painotiedostot. Painon pyyntö oli, että ulkoasun logot olisivat vektorimuotoisesta aineistosta tehtyjä pdf-logoja. Kaikkia ei saatu pdf-muodossa, mutta myös eps- ja ai-muotoiset aineistot soveltuivat painolle. Painosta lähettivät vedoksen ulkoasun tarkistamista varten. Kartta-aineisto (mm. kartta, tekstit, kehykset, tietokaavio) lähetettiin jokainen väri omana pdf-tiedostonaan. Paino olisi halunnut aineiston yhtenä cmyk-tiedostona. Ensin mainittuun paino joutuu tekemään ”käsin” omat tarkistusmerkkinsä painoalueen ulkopuolelle.

Painamisen alussa säädettiin hieman painovärejä. Mallina käytettiin vuoden 2015 SM-yön karttaa. Kartoittajat seurasivat painamista vielä noin tunnin.

Painatusprosessi kesti kolme viikkoa.

- Aineiston toimitus viikko ennen aloittamista
- Karttojen painaminen yksi päivä
- ratapainatus yksi pitkä päivä
- viikko kuivaamiseen
- personointi kaksi pitkä päivää.

Grano toimitti kartat ns. Jukola-talolle Hollolaan.

Ratojen painamisessa ainoa ongelma oli isojen karttanippujen päällimmäisten karttojen kuivuminen. Kartta-arkki oli kutistunut päivässä pari millää. Samoin muutamat kartat ruttaantuivat painokoneen sisään syötössä, koska kartan reuna ei ollut sileä. Kartat olisi joko tullut suojata pinon päällimmäisten osalta painamisen jälkeen jotenkin tai pinkkojen päällimmäisistä olisi nippu karttoja pitänyt ottaa pois ja suorittaa paino ainoastaan sileillä kartoilla. Pakkastalven kylmä ja kuiva ilma vaikutti karttojen liian nopeaan kuivumiseen.

Kartat personoitiin kirjapainossa. Ohessa kuva personoiduista kartoista. Ratakartoista niin kilpailu- kuin palautuskartat personoitiin, joten käytössä oli kaksi täysin identtistä karttasarjaa. Personoinnissa haasteena oli muutamien kuivuessaan käpristyneiden karttojen juuttuminen tai taittuminen lasertulostimessa pienelle vekille. Karttanippujen kulmia jouduttiin taittelemaan suoraksi, jotta ne kulkivat tulostimen läpi ongelmitta. Grano teki hannonnoista excel-tiedoston pohjalta personointi-pdf:t lasertulostinta varten.

Karttamuovit teki Muovijaloste Oy. Niiden koko oli 33,5 cm x 44 cm eli karttaa 1,5 cm leveämpi ja 3,5 cm pitempi. Muovin paksuus oli 0,09 mikronia; ohuehkon tuntuinen, mutta toimi.

RATASUUNNITTELU

Juhani Jaskari ja Ville Kauppi

Heti aloittaessa ratasuunnittelua oli ajatuksena sisällyttää tv-rastit ja juomapaikat kohdilleen. Tämä onnistui hyvin ja lopulliset paikat olivat hyvin pitkälle ensimmäisten suunnitelmien mukaisia. Juomapisteiden ajatuksena oli saada kaikki pisteet autoteiden ja suurten polkujen varsille. Suunnitelma onnistui täydellisesti. Rastit kelpasivat hyvin myös tv-tuotannosta vastaaville, muutamien tv-rastin kohtaa siirrettiin maastokäyntien perusteella niin Jukolassa kuin Venloissa. Jukolan viestin juomapaikkojen suunnitelma olla pääsääntöisesti teiden varsilla toimi hyvin. Tämän ansiosta juomapisteitä oli myös normaalia enemmän, koska osa radoista meni useampaan kertaan saman juomapaikan ohi.

Hajontasysteemi

Hajontasysteemin lähtökohdiksi otimme kaksi asiaa:

- Hajontojen tulee olla koko ajan ajallisesti mahdollisimman tasapuolisia
- Hajontasysteemin ei tarvitse itsessään olla monimutkainen
- TV:n kanssa linjattiin, että näytettäisiin GPS-seurantaa aikaisempaa enemmän. TV:n toiveena oli, että jokaisella osuudella olisi oikeaa näytettävää karttapohjaa, jonkunlainen putkirastiväli tai -välejä

Venlojen viesti oli hajautettu kaikkien 4 osuuden kesken. Ankkureilla oli oma loppuputkensa, jonka pituus oli n. 2 km. Alussa oli neljän osuuden hajonta, sitten 1&3 ja 2&4 osuuden hajonta, osuuskohtaiset putket ja 1&2 ja 3&4 hajonnat sekä lopussa osuusputket. Venloissa hajontaparien sekoittaminen oli normaalista poikkeavaa. Tällä ratkaisulla saatiin 2-4 osuuksille aina puolet rastiväleistä uusia ja erityisesti 2. osuus uuden hajonnan ja putkirastivälinä myötä vaikeammaksi. Ensimmäiseltä tv-rastilta lähdettäessä osuuksien sekoitus aiheutti hyvinkin omalaa-tuisia reitinvalintoja väärää uria sekä suunnistajia seurattaessa. Negatiivisena tietysti on 4. osuutta ennen tulevat vahvemmat urat ja hajonnan mahdollinen päättely. Osuuksien sekoittaminen tietysti lisää aina virheen riskiä läpivientejä toteuttaessa.

Jukolan viestin kolme (3) ensimmäistä osuutta oli hajautettu keskenään, sekä neljä (4) viimeistä. Tämä osittain myös valaistusolosuhteista johtuen, jolloin ainakaan periaatteessa yö- ja päiväosuuksia ei hajautettu keskenään. Ennakkoon vähän pelättiin sitä, miten aikaisempaa suurempi putkiosuuksien määrä helpottaisi suunnistusta. Putkiosuudet oli kuitenkin sijoitettu maaston vaativimmille alueille, jolloin maasto itsessään toimi yhtenä hajontana. Tämä todettiin jo paikan päällä GPS-seurannasta tehtyjen virheiden määränä. Samalla huomattiin, että suunnistajat käyttivät Jukolan ”normaalista” suoraan menon sijasta kaikkia niitä reitinvalintamahdollisuuksia,

joita oli suunniteltukin. Näin TV:n kanssa sovittu linjaus putkiosuuksien lisäämisestä onnistui hyvin ja kilpailusta saatiin entistä mielenkiintoisampaa seurattavaa kotikatsomoihin.

Erilaisia ratoja Venlojen viestissä oli käytössä $16+16+16+16=64$. Teoreettinen maksimi erilaisille kilpailun läpivienneille oli 384, joista käytettiin 80:tä. Jukolassa ratojen määrä oli $9+9+9+16+16+16+16=91$. Teoreettinen läpivientien maksimimäärä oli 1-3 osuus 36 & 4-7 osuus 576, joista käytettiin 36 & 80. Läpivientejä oli 36 & 80 yhdistelmällä 720.

Ratojen laadinta

Ratojen laadintaan käytettiin Ocad12-ohjelmaa. Ratojen koodit syötettiin csv.-muodossa Exceliin, joka imastiin suoraan Ocadiin. Tauno Haapasaari teki Excel-taulukon, jolla hajonnat jaettiin eri joukkueiden kesken. Taulukolla varmistettiin, että kaikki joukkueet juoksevat samat rastivälit. Manuaalinen tarkistus tehtiin 100 kärkijoukkeen kesken ratavalvojan toimesta molemmille viesteille.

Kaikki tiedonsiirto ratamestareiden välillä ratojen osalta tapahtui sähköisesti. Ratatiedostojen osalta käytimme salausohjelmaa, jolloin mitään ratoihin liittyvää tietoa ei siirtynyt selkokielenä. Kaikenlainen kuvatiedostojen siirto - puhelimitse tai sähköpostilla - oli kiellettyä. Näissä yhdessä sovituissa säännöissä pysyttiin koko projektin ajan kiitettävästi.

Parannusehdotukset

TV-tuotanto pyrkii maastokäynneillä siirtämään rastipisteitä parhaaseen mahdolliseen kuvauspaikkaan ja -kulmaan. Rastipisteiden siirto saattaa vaikuttaa ratkaisevasti rastille tuloreittiin tai rastilta lähtöön alkuperäisiin suunnitelmiin verrattuna, joten muutosehdotuksiin tulee suhtautua suurella varauksella, vaikka äkkiseltään muutos maastokierroksella vaikuttaisikin hyvältä. Syksyn 2017 tv-rastikatselmointikierroksella rastien salmiakkipukit olivat valmiita. Tv-ryhmä antoi kiitosta, kun näkymän pystyi arvioimaan oikeaa rastia vasten peilaten.

Eriyisesti Venlojen viestissä aika-arvio alitettiin reilusti. Edellinen kesä oli hyvin rehevä ja sateinen. Tällöin tehdyissä koejuoksussa saadut aika-arviot olivat pessimistisiä, jolloin Venlojen ratoja lyhennettiin ja maastopohjasta saadun palautteen perusteella muutamia ratalinjoja siirrettiin kulkukelpoisuudeltaan parempiin maastonkohtiin, mikä entisestään nopeutti rastivälejä. Kevät 2018 oli kuivin 50 vuoteen. Aluskasvillisuus ei kasvanut juuri ollenkaan ja maapohja oli kuivaa ja kova. Kuivalla kelillä maaston urista tuli myös erittäin nopeita juosta, mikä nosti myöhempien osuuksien juoksijoiden vauhteja entisestään.

Jukolan jälkeisellä viikolla joku sanoi, että Venlojen ratakartta olisi ollut etukäteen esillä Facebookissa. Tarkemman selvittelyn jälkeen paljastui, että kyseessä olikin ollut Hälvälä-pyyhe ja Vihatun harjoituskartta. Tämä kuitenkin muistutuksena, että ratakarttoja jaettaessa esim. koejuoksua varten tulee kartan saajalle korostaa, että karttaa ei tule jakaa edelleen eikä siitä saa ottaa kuvia.

RATATIEDOSTO

Ratatiedoston editoinnista vastasi Ari Anjala.

Ratatiedostojen editoinnista vastaavan henkilön työ alkoi joulunpyhinä 2017 ja vei aikaa noin 100 tuntia.

Lahti-Hollola-Jukolan ratatiedostot olivat käytettävissä tammikuussa 2018. Karttojen painatus oli sovittu aloitettavaksi viikolle 9 ja radat heti siihen perään.

Ratatiedoston rastiympyrä vaikutti alun perin liian suurelta. Rastiympyrän kooksi valittiin pienempi ympyrä, jota oli käytetty sekä Joensuussa, Paimiossa että Lappeenrannassa. Rastiympyrän kokopäätös on tehtävä ennen kuin rastiympyrää aletaan katkoa (räjäyttää).

Rastiväliviivan katkomisissa Ari Anjala teki hyvää työtä. Viiva ei saa peittää suunnistuksen kannalta oleellisia asioita. Rastiympyrän ja rastiväliviivan katkomisessa on kilpasuunnistuskokemuksesta hyötyä, jotta osaa katsoa asiaa suunnistajan silmin. Viivan paksuutena oli 0,35 mm.

Jostain syystä Ocadin automaattinen katkomistoiminto ei toiminut ja Anjala joutui tekemään katkonnan manuaalisesti jokaiselle radalle.

Rastinumeron ja koodin sijoittelu vaatii työtä ja silmää sekä tilaa kartalla. Ahtaissa paikoissa kaksinumeroinen rastinnumero, väliviiva ja kolminumeroinen koodi täytyy sijoittaa hyvällä maulla. Numerot täytyy käydä läpi radoittain, mikä vei eniten aikaa. Sijoittelun periaatteena oli, että sijoittelulla ei saa peittää rastinoton kannalta oleellisia kohteita ja hajontarastia.

Kartan marginaalin tilanpuutteen ja rastimäärän takia rastimääritteiden ruutukokoa jouduttiin pienentämään 6,5 millimetriin.

Palautuskarttatiedosto tallennettiin omaksi tiedostoksi alussa ennen ympyröiden räjäyttelyä, koska ne ympyrät pienennetään ja räjäyttely on siis turhaa. Samoin koodit pienennettiin.

Ratatiedosto lähetettiin Granoon helmikuun puolivälissä. Jokaisesta radasta otettiin pdf-tiedosto, joka laitettiin Granossa karttapohjan päälle ennen painoa. Yksilöidyillä pdf-kuvilla saatiin huomioitua esim. mitkä juomarastit näkyvät milläkin osuudella.

KARTTAHARJOITUKSET

Aleksi Anttolainen ja Juha Hirvonen, apunaan Teemu Niskanen
Verryytelysuunnistus Jarno Käyhkö

Etukäteen oli tiedossa, että harjoituksille tulisi olemaan kysyntää, mutta silti kysyntä yllätti. Vuonna 2017 harjoituksia oli tarjolla 6 kpl ja vuonna 2018 määrää kasvatettiin 9 kappaleeseen jotta tarjontaa oli riittävästi. Päätös lisämaastojen kartoituksesta tehtiin syksyllä 2017 ja ne kartoitettiin syystalvella 17-18. Muuten homma onnistui hienosti, mutta Kukonkoivun kasvillisuuskuvaus vähän kärsi, kun se tehtiin pääosin lumiseen aikaan.

Harjoituskartat olivat A4-kokoisia Granon tulostamia karttoja. Muutamissa kohdin jouduimme tulostamaan itse karttoja, kun kartat loppuivat kesken. Harjoituskarttatiimin tavoite oli tarjota erityyppisiä harjoituksia ja uudet harjoitukset tehtiin vuodelle 2018 ihan jo maaston kulumisen kannalta. Muutama vuonna 2017 kartan hankkinut yritti etsiä rasteja myös seuraavana vuonna, joten tieto harjoitusten vaihtumisesta ei ollut kulkenut kaikille.

Vaikka harjoituksia oli paljon tarjolla, niin moni suomalaisseura halusi tehdä myös omia harjoituksia. Moni olisi halunnut Ocad-pohjan käyttöönsä, mutta emme lähteneet sitä myymään Joensuu-Jukolan tavoin. Sen hinnoittelu on vaikeaa ja alussa tehdystä päätöksestä ei voinut poiketa jonkun yksittäisen seuran kohdalla, vaikka se olisi ehkä ollut helpointa. Toimintamalli oli, että seurat piirsivät itse harjoituksen kuvatiedoston päälle ja lähettivät ne järjestäjän puhtaaksi piirtäjille.

Harjoituskarttojen myynti toteutettiin vuonna 2017 Lahden Suunnistajien toimistolta ja vuonna 2018 Jukola-toimistolta. Keväällä 2018 karttoja saattoi noutaa myös Kukonkoivun ST1-asemalta. Karttojen hinta oli 7 €/kpl ja muutamissa satojen kappaleiden tilauksissa annettiin pieniä alennuksia. Myynti alkoi kevät-kesällä 2017 ja ensimmäinen myyntipiikki oli kesälomien aikaan 2017 ja suurinta kysyntä oli loppusyksyllä, kun seurat leireilivät kisakauden päätyttyä. Harjoitukset olivat maastossa lumiin saakka. Keväällä kysyntä oli tasaisen korkeaa koko ajan. Kaikkiaan karttoja meni syksyllä 2000 kpl ja keväällä 7000 kpl.

Kisaviikonloppuna kisakeskuksen pohjoispuolella oli tarjolla verryytelysuunnistus, jonka menekki jäi odotuksiin nähden pieneksi. Myynti jäi noin kolmeensataan karttaan. Kartan hinta oli 5€/kpl alueen pienuuden ja köyhyyden takia. Verryytelysuunnistuksen kohdalla varottiin erityisesti käyttämästä mallisuunnistus-nimeä, ettei kukaan kuvittele maaston vastaavan kisamaastoa.

KARTTOJEN KÄSITTELY

Erkki Laakso ja Reijo Pitkänen

Karttojen käsittely alkoi, kun kartat saapuivat painosta ja päättyi, kun kartat toimitettiin kilpailupaikalle. Työllistävimmät päävaiheet tällä välillä olivat karttojen tarkastus, pussitus karttamuoveihin, saumaus, lajittelu joukkueittain ja pussitus joukkuepussuihin.

Karttojen käsittelyä varten löytyi Hollolan keskustasta erinomainen, vanha purettavaksi määrätty entinen insinööriomiston rakennus. Rakennuksessa oli paljon lukittavia huoneita ja arkisto. Arkiston hyllyille saimme jokaisen osuuden hajonnat omaan välikköönsä niin Venloille kuin Jukolallekin. Ei tarvinnut rakentaa mitään hyllystöjä. Tarvittavat pöydät, penkit ja tuolit löytyivät Hollolan kunnan varastoista. Tiloissa oli myös toimiva keittiö kalusteineen, joten huoltokin oli helppo järjestää.

Kartat saapuivat painosta 14.3.2018 trukkilavoille pakattuna. Karttoja tuli kaksi sarjaa personoituna ja se oli erinomainen asia. Siitä suuri KIITOS ratamestareille, että saivat radat sopimaan lähes A3 kartalle, näin välttyimme työlläältä tarrojen liimaukselta. Myös karttojen taitto oli helppoa! Lisäksi painosta tuli jokaiselle kilpailijalle kaikki rasti-kartta.

Varsinainen käsittely tapahtui 15.3 – 27.3. välisenä aikana arkipäivisin kahdessa vuorossa 4 -5 tuntia/vuoro. Vuorossa kerralla 6 – 10 henkilöä. Käsittely eteni sujuvasti osuus kerrallaan kaikki hajonnat tarkastaen. Tarkastuksen tekivät kokeneet suunnistajat kolmessa linjassa. Tarkastuksessa löytyi 49 kpl ”viallista” karttaa ja niiden tilalle oli helppo ottaa toisesta personoidusta sarjasta kelvollinen kartta. Viat olivat pieniä kohdistuksen siirtymiä tai taittumuksia. Neljässä kartassa painatus oli siirtynyt useamman sentin.

Tarkastuksesta kartat siirtyivät pussitukseen. Pussituksen hoiti 2 -3 henkilöä ja pussituksesta kartat siirtyivät saumaukseen. Käytössä oli kaksi saumuria. Nämä kolme vaihetta tehtiin isommassa huoneessa ja tärkeää oli säilyttää kartat hajonnoittain numerojärjestyksessä! Saumauksessa jokainen hajonta laitettiin omaan muuttolaatikkoon ja siirrettiin omaan huoneeseen.

Ensimmäisten osuuksien kartat taitettiin keskeltä ja laitettiin 20 kartan nippuihin. Näistä tuli Venloissa 2 muuttolaatikkoa ja Jukolassa 3 muuttolaatikkoa.

Muiden osuuksien kartat kerättiin omissa huoneissaan numerojärjestykseen siten, että Venloissa oli joukkueet 1 – 400, 401 – 800, 801 – 1200 ja 1201 – 1600 omissa muuttolaatikoissa. Jukolassa vastaavasti 1 – 500, 501 – 1000, 1001 – 1500 ja 1501 – 1900 omissa laatikoissa.

Joukkuepusseluihin oli sitten helppo kerätä näistä eri osuuksien laatikoista aina joukkueen numeroa vastaavat kartat. Uutena tuli Jukolaan omat joukkuepussit, eli vanhat käytettiin Venloille.

Pusseihin tuli enemmän tilaa. TÄRKEÄÄ, että kartat laitetaan oikeaan järjestykseen joukkuepussiin. Takimmaiseksi aina pienin osuus, näin saadaan ”suojattua” muut kartat!

Joukkuepussit pakkasimme muuttolaatikoihin siten, että 100 joukkuetta / laatikko.

Näistä tuli 17 laatikkoa Venloille ja 19 laatikkoa Jukolaan.

Ratavalvoja Ari Kattainen ja Jukolan valvojat Heikki Peltola ja Jaakko Lajunen kävivät 26.3. tarkastamassa kumman viestin n. 100 ensimmäisen joukkueen kartat ja hajonnat.

Palautuskartat keräsimme tarkastamattomina joukkueittain niputettuna. Keräys tapahtui samaan tyyliin kuin joukkuepussitus. Toimisto hoiti kaikkirastit-karttojen niputukset neljän ja seitsemän nippuihin. Ylimääräinen työ tuli, kun kaikkiin joukkuepusseluihin piti liimata uusi mainos. Mainokset viivästyivät ja työ piti tehdä jo kartat sisältäviin pusseihin; yhteensä n. 3600 tarraa ja laatikoiden uudelleenjärjestäminen. Työ ei mennyt ihan tunnissa.

Varakarttoja pussitimme 5 kpl/hajonta/osuus ja laitoimme ne keskeltä saumattuun karttamuoviin. Muovin seläkkeeseen maalarinteippi, johon kirjoitettiin osuus ja hajonnan tunnus. Nämä kerättiin sitten osuuksittain omiin pahvilaatikoihin.

Kartat säilytettiin kisaviikon torstaihin saakka samoissa käsittelyn tiloissa. Kartat oli jaoteltu useaan huoneeseen ja palautuskartat omassa tilassaan. Toimi erinomaisesti.

Kisaviikon torstaina toimitimme kaikki kartat kisapaikalle. Kilpailukartat maalialueelle, palautuskartat infon viereen ja varakartat varakarttapaikalle. Kaikissa oli lukittavat kontit.

Rastirakenteet

Juha Palo, Seppo Kiuru

Rastipukkien tolpat ja laudat tuotiin käytettynä Lappeenrannan Jukolasta ja varastoituihin Hälvälään latoon. Tolppien koko oli 50x50x 1200 ja lautojen 22x100x600.

Rastipukkien rakentaminen alkoi syyskuussa 2017, kun saatiin ratamestareilta kartat. Ratamestarit olivat itse pystyttäneet lippukepit ja merkinneet rastikoodin keppiin. Ensimmäinen rasti käytiin rakentamassa porukalla ratamestareiden opastuksella. Rastien rakentaja oli yhteensä n. 10 henkilöä. Jaoimme alueet kartalta 2-3 henkilön ryhmille ja ryhmät saivat toimia oman aikataulunsa mukaan. Syksyn aikana pystytimme tolpat rasteille ja rivasimme rastin risuista puhtaaksi. Kahden viikon kuluttua tolpat olivat valmiina maastossa. Tolpat vietiin auton peräkärjellä metsäteitä lähemmäs rasteja ja kannettiin rasteille isolla rinkalla tai käsin. Pystytyksessä varusteena oli rautakanki ja leka.

Keväällä 2018 rastilautoihin kiinnitettiin Emit-leimasimet ja koodilaput valmiiksi. Kaikki yhden rastin laudat niputettiin muovinauhalla samaan nippuun (2-6 lautaa).

Kesäkuun alussa alettiin rakentaa rasteja valmiiksi. Yksi rakentaja otti heijastimet ja kiersi yksin kaikki yörastit ja asensi heijastimet lippukeppiin ja varmisti kiinnityksen pienellä ruuvilla. Rastilaudat kannettiin rasteille ja ruuvattiin (6x80) ruuveilla molemmista päistä kiinni. Samalla kiinnitettiin rastilippu keppiin ja tarkastettiin että rasti oli kunnossa. Kilpailua edeltävällä viikolla tarkastettiin vielä muutamia rasteja ja katkaistiin muutama kaatunut puu pudottamalla se maahan ja karsimalla oksia.

Kilpailun aikana olimme valmiudessa tarvittaessa lähtemään korjaamaan rasteja mutta mitään ei rikkoutunut.

Rastien purkaminen aloitettiin heti kilpailun jälkeen seuraavana päivänä ja viikon aikana kaikki oli purettu ja tuotu pois metsästä.

Huomioita rastien rakentamisesta:

- tolppien pystyttäminen oli melko työlästä koska kiviä oli maaperässä paljon.
- kilpailukeskus ja lähimaasto ovat puolustusvoimien aluetta ja siellä oli harjoituksia ja sotilaita keväällä ja vielä muutama viikko ennen kilpailua, joten pystytimme näiden rastien tolpat vasta toukokuun loppupuolella (n. 20 rastia).
- Rastilaudat olivat 60 cm pitkiä, mutta ne voisivat hyvin olla 20 cm lyhyempiä niin ne olisivat kevyempiä ja helpompia kantaa rasteille.
- Maastosta kerättiin purkamisen aikana melko paljon tyhjiä geelipusseja, emit-tarkistusliuskoja ja muuta roskaa.

VARAKARTAT

Mikko Kotola

- Varakarttatapahtumia oli Venloissa 14 ja Jukolassa 24, yhteensä siis 38. Venlojen hiekkapyörre aiheutti tapahtumia lopulta kuitenkin melko vähän.

- Merikontti oli erinomainen tila varakarttapisteelle. Se, että kontti oli lukittava, mahdollisti karttojen tuomisen pisteelle jo ennakoon ja pisteen lukitsemisen ennen Venloja ja kisojen välissä.

- 2 henkilöä samaan aikaan työvuorossa on optimi. Jukolan uusintalähdössä kolmelle henkilölle oli käyttöä auttamassa (tuossa kohtaa tuli suurin ruuhka).

ITKUMUURI

Seppo Järvinen

Ratavaliokunnan "yhteyshenkilöitä" oli itkumuurilla kolme kappaletta. Osallistuimme itkumuurin työtehtäviin normaalisti ja autoimme etenkin hieman vaikeammassa tapauksissa. Tuli myös tuettua maaliinlukua aamun uusintalähdön pääjoukkojen saavuttua maaliin. Jokaisella meistä oli melko paljon kisajärjestelykokemusta, mistä oli varmaan eniten hyötyä itkumuurin tehtävissä. Pystyimme järjestelykokemuksen ansiosta tukemaan itkumuurin monipuolisissa kysymyksissä. Varsinaisia todella rataspesifejä tehtäviä tuli yksi, kun muutamalla kymmenellä

Jukolan top 100 -joukkueesta oli määritetty väärä hajonta ensimmäiselle osuudelle ohjelmistoon. Emme olleet perehtyneet ratoihin niin syvällisesti, joten meistä ei ollut suurta apua tapauksen ratkaisussa, vaan Kaupin Ville tarvittiin paikalle. Tästä voisi ottaa oppina seuraavaa:

- Radan yhteyshenkilön olisi hyvä olla perehtynyt ratoihin niin hyvin, että tietäisi, kuinka hajonnat on joukkueille muodostettu. Käytännössä siis yhteyshenkilön olisi hyvä olla mukana laatimassa hajontajärjestelmiä.
- Jos se ei ole mahdollista, niin ratamestarin/hajontojen laatijan pitäisi olla nopeasti tavoitettavissa itkumuurille (kuten tällä kertaa onnistui).

RASTIEN KILPAILUNAIKAINEN VALVONTA

Timo Ahvenainen ja Tomi Silvonen

Henkilöstön rekrytointi

Rastivalvontaporukan rekrytointi suoritettiin siten, että ratamestari Juhani Jaskari rekrytoi Hollolan Urheilijoiden suunnistajia ja Timo Ahvenainen rekrytoi Lahden Suunnistajista. Rekrytointi suoritettiin keväällä 2017 ja sopiva talkooporukka saatiin kasaan helposti. Talkooporukka koostui kovakuntoisista kilpasuunnistajista ja kuntorastisuunnistajista. Edellytimme kaikilta talkoolaisilta hyvää suunnistustaitoa ja hyvää peruskuntoa.

Ohjeistimme kaikkia talkoolaisia hyvissä ajoin ilmoittautumaan Lyyti-palveluun. Ohjeistus kannattaa olla mahdollisimman selkeä, jotta talkoolainen osaa itse valita oikean tehtävän, eikä jää Lyytiin ”toimettomaksi”, jolloin jokin muu valiokunta ottaa henkilön muihin hommiin.

Ratamestari Juhani Jaskari määritteli rastivalvontaan Venlojen viestiin 5 tarkistusaluetta ja Jukolan viestiin 9 tarkistusaluetta. Venlojen viestissä toimineet partiot suorittivat rastivalvontaa myös Jukolan viestissä. Partioiden koko oli 3 henkeä, joten tarvitsimme yhteensä 27 henkeä. Talkoolaisia oli alkuvaiheessa reilut 30 kpl, mutta muutama oli ilmoittautunut useampaan tehtävään ja yksi henkilö peruutti osallistumisen. Lopullinen talkoolaisien määrä oli 28 henkeä. Yhdessä partiossa oli 4 henkeä, josta yksi henkilö oli tarvittaessa siirrettävissä toiseen ryhmään sairastapauksen tmv. sattuessa.

Tammikuussa 2018 rastivalvontaryhmät ja heidän vastualueensa lyötiin lukkoon yhdessä ratamestarin kanssa. Keväällä ratamestari Juhani Jaskari vielä tarkensi valvonta-alueiden aikataulut. Valvontareittien pituudet vaihtelivat 1,5 km – 2,5 km välillä.

Henkilöstön koulutus

Ennakkotietoa ryhmistä, ryhmien toiminnasta ja varustuksesta lähetettiin parilla sähköpostilla toukokuussa 2018. Lisäksi Jukola-organisaatio järjesti yleiskoulutuksen talkoolaisille, jossa rastivalvojat saivat halutessaan käydä.

Torstaina 7.6.2018 järjestettiin kilpailukeskuksessa rastivalvojille koulutus, jossa jaettiin valvonta-alueiden kartat ja käytiin läpi rastivalvojien tehtävät ja ensiapuohjeet. Lisäksi kävimme maastokäynnillä yhdellä rastilla.

Useat ryhmät kävivät tutustumassa valvonta-alueeseen jo kilpailuviikolla, joten kilpailun aikana ei suunnistusongelmia esiintynyt.

Kilpailupäivän aamuna klo 11:00 jaettiin Venlojen viestin rastivalvojille varusteet + eväspussit ja klo 20:00 pelkätään Jukolan viestiin tulleille varusteet + eväspussit. Venlojen viestin partiot saivat Jukolan viestiin uudet eväspussit.

Ryhmiä toimintaohjeet

Ryhmiä toimintaohjeet oli kirjoitettu valvontakarttoihin. Lisäksi oli erillinen kilpailun lääkärin laatima ensiapu-ohje ja erillinen rastivalvonnan toimintaohje. Ohjeet jaettiin paperisena ja sähköpostitse.

Kilpailijan vammautuessa

-pääensiavun numero: 0447660404, tai virvellä kutsu EA1 (pääensiapu)
 -ohjaus lähimmälle maaston ea-pisteelle tai juomarastille
 -jos kilpailija ei pysty varmuudella siirtymään omatoimisesti:
 hälytä ensiapua em. numerosta ja ilmoita:
 -potilaan nimi, kilpailunumero, viesti (Venla/Jukola)
 -sijainti mahdollisimman tarkasti
-älä poistu loukkaantuneen kilpailijan luota ennen kuin ensiapu on saapunut paikalle

LAHTI-HOLLOLA JUKOLA 2018

Ensiapuohjeita

-nyrjähtänyt raaja: KKK-hoito (= kylmä-koho-kompressio)
 -verta vuotava haava: paksu haavataitos ja joustava sidos ympärille, raaja koholle
 -murtunut raaja: kohoasento, tuetaan
 -kyynpurema: raaja pidettävä paikoillaan ja vältettävä liikuttamasta
 -akuuteissa sairautilanteissa (astmakohtaus, allerginen reaktio jne.): rauhoita kilpailija, ota yhteys pääensiapuun ohjeita varten

LAHTI-HOLLOLA JUKOLA 2018

- Pidä aina oma id-korttisi + ajolupa (vihreä) mukana
- Rastien kierto valvontakarttaan merkityssä aikataulussa. 2 henkilöä kierroksella, yksi huilivuorossa
- **Kartat ovat salaista ja luottamuksellista tietoa! Ei valokuvia kartoista!**
- Vaatetuksessa ei heijastimia, eikä kirkkaita värejä. Heijastimet voi myös teipata piiloon
- Valmistaudu viettämään koko yö maastossa
- Valmistaudu siihen, että voit kisan aikana joutua antamaan ensiapua. Tiedä aina sijaintisi, jotta voit opastaa lääkintähenkilöstön paikalle
- Ensiaputapauksista aina ilmoitus suoraan pääensiapuun. Muissa asioissa Timo 040 5312539 tai Tomi 050 3507111 + Whatsapp-ryhmä
- Venlojen ja Jukolan viestin välissä voi käydä talkooravintolassa syömässä
- Vain Jukolassa partioivat voivat käydä syömässä lauantai-iltana ennen "työvuoroa"

LAHTI-HOLLOLA JUKOLA 2018

Rastivalvojen ensiapuvarustus

-kylmäpakkauus
 -joustava side
 -laastareita
 -haavataitos

LAHTI-HOLLOLA JUKOLA 2018

Perjantai-iltana ennen kilpailua käytiin myös tulospalvelun ja itkumuurin kanssa läpi, kuinka toimitaan, jos maastosta löytyy viallinen Emit-leimasin ja siitä tehtiin kirjallinen ohje. Rastivalvoille painotettiin, että toimimaton leimasin teipataan piiloon (tai irrotetaan) ja mitään leimasinta ei saa alkaa vaihtamaan ennen kuin tulospalvelusta siihen tulee lupa ja ohjeet.

Ryhmiä varusteet

Ryhmiä varusteet on eritelty alla olevassa kuvassa. Rastivalvonnassa käytettiin V6 Emit kilpailukortteja, joissa on vilkkuva valo. Kilpailukortit saatiin veloituksetta lainaan Emit / Tommy Jauhojärvi. Yksi rastivalvojen Emit-kilpailukortti katosi sunnuntaiaamuna.

Kuuman sään takia rastivalvoja ohjeistettiin vielä kilpailuaamuna pitämään 1,5 l vesipulloa matkassa, jos joudutaan helteessä uupuneita kilpailijoita virvoittamaan.

Eväspussit oli tilattu kisaravintolasta ennakoon. Venlojen viestin eväspussit noudettiin kilpailuaamuna klo 10:00 ja Jukolan eväspussit noin 19:00. Eväspussissa oli sämpylä,

Varusteet

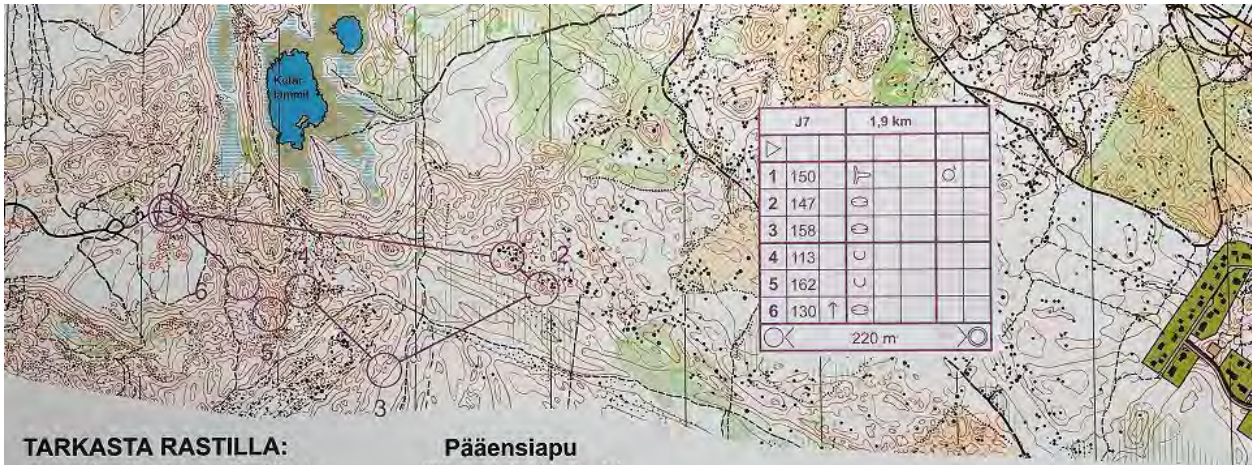
<p>Jukola-materiaali</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rastilippu • 2 kpl vara Emit-leimasin • Heijastin (Teippi) • 3 kpl Emit-kilpailukortti (V6) • Ilmastointiteippi • Tussi • Paperilappuja rastikoodeja varten • Ensiapumateriaali • Eväspussi • Valvonta-alue kartta • Pelastuskartta 	<p>Omat varusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reppu • Ruuvimeisseli (ristipää) • Puukko / monitoimityökalu • Pieni kartanlukuväli • Kompassi • Hyttysmyrky • Majoitusvälineistö • Sään mukainen vaatetus • Puhelin + varavirtalähde • Juoma + omat eväät
---	--

LAHTI-HOLLOLA JUKOLA 2018

banana, suklaapatukka, kaurajuoma ja kaurarahka. Mukana olevan juoman jokainen rastivalvoja huolehti itse ja täydennystä sai juomarasteilta.

Toiminta maastossa

Ryhmät kiersivät maastossa ratamestarin laatiman aikataulun mukaisesti. Partioista aina 2 henkeä oli kierroksella ja yksi huilivuorossa. Lisäksi 1h ennen Venlojen viestin alkua ja 1h ennen Jukolan viestin alkua kaikki rastit tuli olla kierrettyä ja siitä ilmoitus Jukolan TA Heikki Peltolalle. Valvontaa suoritettiin siten, että viimeiset kierrokset tehtiin ennen aamun 09:00 yhteislähtöä. Alla erimerkki valvontakartasta.

	J7	1,9 km		
1	150			
2	147			
3	158			
4	113			
5	162			
6	130			

TARKASTA RASTILLA:
 -lippu/heijastin paikoillaan
 -rastipukit kunnossa
 -kaikki emit-yksiköt toimivat
ÄLÄ HÄIRITSE TAI OPASTA KILPAILIJOITA!

Rastivalvonnan vastaavat:
 Timo Ahvenainen 040-5312539
 Tomi Silvonon 050-3507111

Pääensiapu
 The main first aid
 Puh. / Tel.
 +358 44 7660404

JUKOLA, valvonta 7
 - Jani Pekurinen
 - Olli-Pekka Peltola
 - Jukka Laulumaa

Valvonta alkaa 21.45
 Viimeinen tarkastuskierros klo 9.00

Huom! Rastien 1,2 ja 3 valvonta mukaan klo 3.45 lähtien

Valvonta-aikataulu
 1. 22.15 mennessä
 2. 22.45 lähtien
 3. 23.45 lähtien
 4. Kierto jatkuu tunnin välein yhteislähtöön klo 9.00 asti

Ryhmät saivat vapaasti sopia keskenään lepovuoroista, ruokatauoista ym. Lisäksi heillä oli mahdollisuus käydä kilpailukeskuksen talkooravintolassa syömässä omaan tahtiin. Polkupyörä oli kätevin väline liikkua maastosta kilpailukeskukseen.

Useimmilla partioilla leiripaikka vaihtui Venlojen ja Jukolan viestin välillä. Se koettiin ihan hyväksi asiaksi, jolloin pääsi uuteen maastonosaan partioimaan. Leiripaikka kannattaa olla EA-pisteiden yhteydessä, jolloin EA-ryhmä saa helposti kantoapua rastivalvojilta.

Valvontakartoissa oli lisäohjeistusta rastien kiertoon, tyyliin: rastit 3,4,5 mukaan klo 02:00 ja rastit 7,8 pois klo 06:00 alkaen. TV-rastit eivät olleet rastivalvojien kartoissa.

Kilpailun aikana ei löytynyt yhtään toimimatonta leimasinta, rikkoontunutta rastia, tmv. Yhden rastilipun naru oli pettänyt ja se oli pudonnut maahan.

Rastivalvojien ei tarvinnut kertaakaan soittaa ensiapuun, mutta muutama partio auttoi EA-henkilöstöä parissa loukkaantuneen kilpailijan kuljetuksessa paareilla maastosta EA-pisteelle. Rastivalvojat eivät myöskään EA-laukujen sisältöä tarvinneet.

Yhteydenpito rastivalvojien ja päälliköiden välillä kilpailun aikana suoritettiin lähes 100%:sti WhatsApp ryhmän kautta. Se osoittautui hyväksi tavaksi lähettää viestejä/ohjeita koko porukalle. Valvontaryhmät myös kuittasivat WhatsApp-ryhmään, kun omat alueet olivat kierrettyä ennen kilpailua. Matkapuhelinverkon toiminnassa ei havaittu kilpailun aikana mitään ongelmia.

Tomi Silvosella oli kuitattuna myös Virve, mutta sitä käytettiin vain kisatiken ja EA:n viestien kuunteluun.

Onnistumiset ja kehitettävää

Rastivalvonta toimi kilpailun aikana moitteettomasti. Oletimme, ettei Emit-leimasimissa ja rastirakenteissa tulisi olemaan ongelmia ja näin myös kävi.

Valvontaryhmillä näytti olevan hyvä henki ja huumoria riitti sunnuntaiaamuun asti. Tässä varmasti auttoi mukava sää. Jotta hyvä henki säilyy, on tärkeää huolehtia, että huolto pelaa. Ryhmillä pitää olla mahdollisuus päästä ruokailemaan kilpailukeskukseen ja eväspussien sisältö tulee olla riittävän tukeva. Osa kävi jopa kilpailukeskuksessa saunomassa Venlojen ja Jukolan välissä.

Kehityskohteita / parannettavaa:

- Tulospalvelun/itkumuurin kanssa pitää sopia hyvissä ajoin, kuinka toimitaan rikkoontuneen Emit-leimasimen kanssa. Nyt se jäi perjantai-iltaan, kun tulospalvelulla on paljon muitakin tehtäviä päällä.
- Valvonta-karttoihin jäi ratamestarille muutamia kirjoitusvirheitä. Olisi varmaan hyvä, että rastivalvojien päällikkö vielä tarkistaisi hajontakaavioiden avulla, että oikeat rastit kierretään oikeaan aikaan.
- Kannattaa myös harkita onko järkevää jättää jotain rasteja pois kierrosta. Yhteislähdössä lähtee myös 2.- ja 3.-osuuden juoksijoita, joten heitä varten rastit on hyvä tarkistaa koko ajan, eikä esim. lopettaa 1-3. osuuksien rastien valvontaa 6:00 aamulla.
- TV-rastit eivät olleet rastivalvojien kartoissa. Ne sijaitsivat kuitenkin valvonta-alueilla ja tietyissä paikoissa rastivalvojat kävelivät TV-rastin vierestä, mutta eivät toimintaa tarkastaneet. Ei olisi ollut iso vaiva testata myös TV-rastit. Pelisäännöt pitää tietysti sopia TV-rastiporukan kanssa.
- Jukolan valvontakarttoihin kannattaa merkitä jotenkin millä rasteilla pitäisi olla heijastin. Nyt rastivalvoilta tuli kyselyitä joiltakin rasteilta, että pitääkö olla heijastin vai ei.

JUOMAPAIKAT

Timo Lehtonen, Tero Granqvist

Suunnittelu

Lahti-Hollola Jukolan juomapaikkojen suunnittelu alkoi syksyllä 2016. Yhteensä palavereita pidettiin toistakymmentä ja jo helmikuussa 2017 määriteltiin mm. juomapaikkojen paikat, juoksusuunnat, kävijämäärät ja tarvittavan veden määrä. Suunnitelmia tehtiin myös talkoolaisten kulku- ja huoltoreiteistä metsään, puolustusvoimilta tarvittavien telttojen määrästä ja bajamajojen määrästä. Suunnitelmat tietenkin tarkentuivat matkan varrella, mutta olivat alun perinkin aika oikeanlaiset.

Talkoolaisten värvääminen alkoi myös jo reilu vuosi ennen tapahtumaa. Ajatuksena oli Lappeenrannan tapaan saada juomapaikalle aina joku tuttu kaveriporukka, metsästysseura, partiolaiset... Näissä tutuissa porukoissa yhteistoiminta ja työnjako toimii hienosti. Myös juomapaikkojen vastaavat määrittyivät tätä kautta pääsääntöisesti kuin itsestään. Toki talkoolaisia metsästeltiin myös muuta kautta esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa. Tätä kautta saadut talkoolaiset ripoteltiin sitten juomapaikoille tarpeen mukaan. Talkoolaisten tarpeellisen määrän kasaan saaminen ei ollut ongelma, mutta kaikkien saaminen Lyytin kirjoille teetti työtä.

Palavereja ja talkoita

Juomapaikkojen vastaavien kanssa pidimme yhden palaverin maaliskuussa 2018. Tilaisuus pidettiin yleisen Jukola infon jatkeeksi. Omassa tilaisuudessamme pyrittiin käymään läpi kaikki saapumisesta kilpailupaikalle aina juomapaikoilla toimimiseen asti. Vastaavat hoitivat puolestaan tiedonsiirron eteenpäin omille talkoolaisilleen. Heille ei muuta opastusta järjestetty. Juomapaikkojen rakennustalkoissa, joihin lähes kaikki vastaavat ottivat osaa, vielä palattiin kisa viikonlopun tuleviin haasteisiin. Juomapaikkojen rakentamisen siis hoiti jokaisen juomapaikan väki niin kuin myös purunkin.

Kevät oli muutenkin kiireistä aikaa. Paljon palavereja, suunnittelua, Lyytiä, tiedotusta ja sopimista. Palavereista meille hyödyllisin oli ehkä rajapintapalaveri missä kaikki Jukolan eri osa-alueiden tekijät tapasivat. Talkoissa keskityttiin aluksi juomapaikkojen alueiden siistimiseen risusavotoin ja muutamissa paikoissa teitä paranneltiin sora-kuormin. Itse juomapaikat rakentuivat vasta Jukolaa edeltävällä viikolla 24. Talkoopäiviä oli kolme, tiistai, keskiviikko ja torstai. Juomapaikat rakentuivat kyseisen juomapaikan talkooväen voimin. Ajallisesti juomapaikan rakentaminen vei 2-4h, joten oli hyvä, ettei juomapaikat jääneet yhden rakennusporukan harteille. Juomien kuljetus hoidettiin perjantain klo 18.00 alkaen. 17 kappaletta 1000l konttia täytettiin kilpailualueen vesipisteellä ja

kuljetettiin traktorin lavalla juomapaikoille ja nostettiin kuormalavoista tehdyille alustoille. Lämpimästä säästä huolimatta kuution konteissa vesi pysyi viileänä aina sunnuntaille asti. Vesien kuljetuksen kanssa samaan aikaan juomapaikoille toimitettiin kupit, urheilujuomat, saavit, ym. Tavarat haluttiin viedä vasta perjantaina, jotta eivät häviäisi.

Kisat

Lauantaiaamuna kaikki oli melkein valmista. Melkoinen sääto alkoi aamusta ja kesti aina Venlojen viestin alkuun asti. Vaikka kaikki tuntui olevan valmista, kummasti löytyi pientä viilaamista. Talkoolaiset haettiin sovitulta koontumispaikalta juomapaikalle tunti ennen starttia, jotta kerkeisivät laittaa juomapaikat valmiiksi. Tunti riitti hyvin. Ensimmäisen osuuden eka juomapaikka oli n.15 minuutin juoksun kohdalla ja kiirettä riitti. Vesi laskettiin letkulla saaviin ja saavista kauhottiin kupilla pöytään. Tämä toimi hienosti, kunhan piti huolen, että joku purki kuppiputkia auki. Pöytiä ei kannata muuten täyttää valmiilla juomakupeilla, mutta viestien lähtöjen ja yhteislähtöjen ruuhkiin kannattaa varautua notkuvin pöydin. Näihin ruuhkiin suosittelisin kuuden hengen miehitystä. Venlojen viesti hoidettiin yhdessä vuorossa.

Viestien välissä vaihdettiin miehitykset. Helteisen sään takia tehtiin myös muutamia varotoimia ja käytiin täyttämässä muutama juomakontti vesipisteellä. Käytössä oli myös 2000l varasäiliö traktorin perässä kaiken varalta. Jukolan viestin ensimmäinen juotto oli n. 16 min juoksun kodalla. Kaksi vesipöytää ja yksi urheilujuomapöytä U-muotoisessa mutkassa tuntui selviävän ruuhkasta hyvin. Suurempi ruuhkuhuippu tuli yhteislähdön jälkeiselle ensimmäiselle juomapaikalle. Siellä, ruuhkan pelossa, oli viisi pöytää laitettu niin, että muodostivat avoimen v:n tai suppilon. Leveästä päästä sisään ja kapeasta ulos. Kaksi pöytää toisella puolella, kolme toisella. Tämä sen takia, kun ensimmäinen pöytä yleensä kuormittuu reilusti eniten, niin nyt meillä oli kaksi ensimmäistä pöytää ja kaksi linjaa. Tämä tuntui hyvältä ratkaisulta. Tärkeää olisi saada v oikeaan asentoon. Meillä toinen puoli juotti kuitenkin ehkä 65-70 % asiakkaita. Jukolan viesti hoidettiin pääsääntöisesti yhdessä tai kahdessa vuorossa.

Huomioita, kehittämisen tarpeita ja onnistumisia

Juomapaikkojen pöytien asettelu ja juomien kulutus olivat etukäteen asiat, jotka mietityttivät eniten. Juoman määrän menekkiä laskettiin edellisten Jukoloiden kulutusten perusteella karkeasti 0,6 l / juoksija. Todellisen kulutuksen määrä meni selvästi lähimmäksi arvioitua kulutusta juomapaikoilla, joita käytettiin osuuksilla 5, 6 ja 7. Liikkeellä oli paljon yhteislähtö- ja puulaakiporukoita aamulla lämpeneviin olosuhteisiin. Pöytien sijoittelu puolestaan oli toisessa paikassa helppoa, kun taas toisaalla piti tyytyä kompromissiin.

Pöydistä ensimmäinen kuormittuu aina eniten. Etukäteen ruuhkaisimmilla juomapaikoilla yritettiin ruuhkaa purkaa asettamalla pöydät v-tyylisesti kahdeksi jonoksi. Jos paikka tämän sallii ja tulosuunnat tuntuvat selviltä niin suosittelen. Meillä toinen jono jäi jonkin verran vähemmälle käytölle, mutta purki silti osaltaan ruuhkaa.

Roskiksina käytettiin isoja pahvikontteja. Ne tuntuivat hyvältä ratkaisulta, kun meillä oli paljon juomapaikkoja, joista kilpailijat juoksivat poikkien. Lavan päälle asennettu pahvikontti oli helppo siirtää sinne mihin juoksu-urat muodostuivat. Sadekelillä pahvinen ratkaisu olisi haastavampaa toteuttaa. Roskikseksi kelvanneekin mikä tahansa "isosuinen" keräin oikeassa paikassa. Sitä paitsi suunnistajat ovat siistiä sakkia. Maastosta ei löytynyt kuin muutama yksittäinen kuppi kisan jälkeen siivousvaiheessa.

Pöydät on hyvä merkitä korkealla 2-2,5 m korkeudessa olevin vesi- ja urheilujuoma-kyltein. Merkitseminen vähentää kyselijöiden määrää. Viimeinen roskakori on myös hyvä merkitä, jotta kupit eivät kulkeudu maastoon.

Juomapaikat tulee pitää miehitettyinä, kunnes kaikki kilpailijat ovat päässeet metsästä. Juomapaikalla ei lopussa tarvitse olla kuin yksi ihminen, joka katsoo, että viimeisetkin kilpailijat pääsevät ehjänä maaliin. Meille tuli sunnuntaina iltapäivällä puolikuntoinen kilpailija juomapaikalle ja siitä kyydillä ensiapuun. Juomapaikka on kartalle merkattu piste, mistä kilpailija olettaa saavansa tarvittaessa apua.

Vielä voisi mainita, että Lahti-Hollolassa käytetty kahden "nokkamiehen" malli toimi mielestäni hienosti. Puuhas-telua riitti molemmille.

Yhteenveto

Kisat sujuivat juomarastien osalta, vaativan helteisistä olosuhteista huolimatta, mukavasti. Talkooväki nautti kisatunnelmasta ja jaksoivat hetkittäistä kiireistä ja väsymyksestä huolimatta hoitaa työnsä hyvällä asenteella. Muutamien perumisten takia jouduttiin miehityksiä siirtämään juomapaikkojen välillä. Vettä käytettiin paljon

juomisen sijasta viilennykseen, pikasuihkuksi. Kisan jälkeen purku sujui hienosti. Osa purki juomapaikkansa jo sunnuntaina illalla ja toiset maanantaina tai viimeistään tiistaina. Tehtävät hoidettiin loppuun asti mallikkaasti.

Juomapaikat lukuina:

13 juomapaikkaa

125 talkoolaista

17 *1000l juomakonttia+2000l säiliö peräkärjessä

toteutunut veden kulutus 12600 litraa

5000 litraa varten Dexal-urheilujuomaa

30 pöytää

107200 kuppia (100000 kuppia+ lauontaina aamusta helteen innoittamana hankitut 7200 kuppia lisää)

kuppeja käytettiin 99200 kpl

46 40l:n saavia

125 lavaa (juomakontit laskettiin viiden mielellään 120*100 kokoisen lavan päälle. Lisäksi lavoja käytettiin roskakonttien alla)

160 eväspussia

5 Pv:n puolijoukkueteltaa

6 bajamajaa

Kertakäyttöhanskoja L ja M, tiskiainetta, tiskiharjoja, käsidesiä, roskasäkkejä, lehtiharavoja, teippiä, narua, tussuja, ensiaputarvikkeita, hyttysmyrkkyä, merisuolaa ym. ja pelastuskartat

Rakennusvaiheessa käytettiin vielä lautaa, ruuveja, niittejä ja muovia mm. roskaveneiden ja kylttien tekoon.

Meillä oli sateen varalle varattuna myös kertakäyttöpressuja ja tarkoitus kattaa juomapaikat, jos keli niin vaatisi.

Tarjoilupöydät jalkoineen olivat lainassa Finlandia-hiihto organisaatiolta.

Venlojen viestin juomapaikalla kolmannen osuuden juoksijoita

Jukolan viestin ensimmäisen osuuden ensimmäinen juomapaikka valmistautuu tositoimiin.

Jukolan viestin yhteislähdön vilskettä juomapaikka 3:lla

HUOMIOITA

Jarmo Pikkarainen

Valiokunnan kaikkia osa-alueita koskeneita kokouksia oli 2 kpl; helmikuussa 2016 ja helmikuussa 2018. Ratamestarikokouksia kertyi 16 kpl, joista ensimmäinen tammikuussa 2014. Maastossa toimivien osa-alueiden yhteispalaverejä oli kolme kappaletta huhti-toukokuussa 2018. Niissä oli mukana muidenkin valiokuntien osa-alueiden vetäjiä. Ratamestarikokouksissa oli koolla ratavalvoja, rataryhmä ja usein TA ja tarvittavia asiantuntijoita sekä loppuvaiheessa hajontojen jakaja sekä ratapiirrosten tekijä. Jälkiviisaana ratakokouksissa olisi ennen painatusta voinut olla mukana itkumuurin yhteyshenkilö, rastivalvojen vetäjä ja juomapaikkojen vetäjä. Toinen mahdollisuus olisi ollut järjestää erillinen rataesittely heille ja ehkä muillekin maaston vastuuhenkilöille.

Rastivalvonnan 28 kpl ledivalollista emitä saatiin lainaamalla Emit-yhtiöltä.

Kielletyn alueen nauhaa meni valiokunnilla yhteensä n. 10 km. Maastoalueesta Kenttä- ja huoltovaliokunta nauhoitti kisakeskuksen reunan pääosin. Meidän osuuden nauhoittamiseen ilmoitautui halukas henkilö ja hän hoiti nauhoittamisen ja nauhoituksen purkamisen. Nauhaa jäi yli n. 10 km. Se laitettiin kiertävään materiaaliin. Jos sama tahti jatkuu kahdessa seuraavassa Jukolassa, niin Mynämäellekin riittää nauhaa.

Olisi selkeämpää, jos yhteyshenkilöt olisivat valiokunnista, missä he toimivat kisan aikana.

Keväällä 2018 huomioitiin talkoolaisten pitkä matka talkooparkista maasto-alueille. Vip-parkin läheisyyteen saimme järjestettyä ns. maastoparkin. Se toimi hyvin, vaikka vaati hieman järjestelyjä ajolupien ja tiedottamisen suhteen. Maastoalueella pysäköimiseen oli rajallisesti tilaa. Ongelma selvisi, kun maastoon vietiin osa porukasta kootusti ja osa juomapaikkalaisista pysäköi talon pihaan, mistä heidät opastettiin maaston kautta talkoopaikoille.

Kenraaliharjoituksessa meidän roolimme oli rata- ja kartta-asioissa. Muita osa-alueita ei siellä koulutettu. Rastivalvojat ja juomapaikkalaisia oli suunnistamassa. Yleinen Lyyti-tiedote talkoolaiskoulutuksesta tapahtumassa aiheutti pikaisen ilmoittamistarpeen juomapaikkalaisille, ettei paikalla ole koulutusta, mutta sinne voi tulla. Aina-kin pari meidän tiedotusta lukematonta oli paikalla ja aika äreinä.

Kisan lähetessä tiedottamisen ja yhteydenpidon merkitys talkoolaisten suuntaan korostui. Kartta- ja ratavaliokunnan talkoolaismäärä saatiin täyteen jo ennen kilpailua. Siitä huolimatta tarvittiin kuitenkin varmistelua, jotta kaikki saivat talkootyönsä. Viime tingassa talkoolaiset haluavat vielä vaihtaa valiokuntaa tai tulla tiettyyn hommaan kaverinsa mukana tms. Meiltä myös siirrettiin talkoolaisia toisiin valiokuntiin. Lyytiin ilmoittautuneista samoja nimiä löytyi sekä ennakkoon sovittujen että ”ensisijainen toive” -osastoista. Niitä oli yli 20 eli yllättävän paljon. Asia tuli ilmi ID-korttilistoja valmistettaessa.

Lähekkäin olevat ja eri aikaan toiminnassa olevat juomapaikat kannattaa merkitä kaikkien niiden kautta kulkevien osuuksien karttoihin, etteivät vähemmän suunnistaneet sekoita niiden sijainteja. Se tosin tarkoittaa, että ns. käyttämättömilläkin täytyy olla jonkun vahdissa.

Jukolan yleisörastilta blokattiin pois joukkueet, jotka tulivat sinne klo 14 jälkeen. Tehtävä aiheutti vain yhden joukkueen keskeyttämisen. Se tosin vaati hieman neuvottelua kilpailijan ja toimitsijoiden välillä.

TA Heikki Peltolan merkitys meille oli varsin suuri omissa ja valiokuntien rajapinta-asioissa. Kysyimme ohjeita ja saimme neuvoja asioiden hoitamiseen. Timo Kokkoa myös häiritsimme kysymyksillä koskien etenkin emitejä ja ICT:n rajapintoja. Markku Mäkäräisen TV-rastien ja Juha Tolosen valokuitujen asiantuntijuus hoitui varsin leppoisissa merkeissä palavereissa ja maastokäynneillä.

KENTTÄ- JA HUOLTOVALIOKUNTA

Tavoitteet

- Kilpailukeskuksen hyvä toimivuus; toimintojen mitoitus mahdollisimman tarkkaan alusta saakka, jotta sijoittaminen olisi todenmukaista
- Kilpailukeskuksen toiminnot ja kokonaisuus Jukola-brändin mukaisesti riittävän näyttäviä ja tyylikkäitä
- Kilpailukeskuksen rakenteiden turvallisuus ja kustannustehokkuus
- Teknisen huollon toimintavarmuus; osaavat vastuuhenkilöt ja talkooväki
- Kilpailukeskukseen liittyvien ympäristöasioiden moitteeton hoito

Tehtävät

- Kilpailukeskuksen suunnittelu muiden valiokuntien tarpeet huomioiden
- Yhteydenpito kilpailukeskusalueen toimintaan vaikuttavien Puolustusvoimien, Metsähallituksen, kunnan ja toiminnanharjoittajien kanssa
- Kiertävän Jukola-materiaalin vastaanotto, kuljetus, varastointi ja luovutus
- Kilpailukeskuksen rakentaminen, kilpailun aikainen talkootoiminta tehtäväalueittain ja toimintojen/rakennelmien purkaminen kisan jälkeen
- Kilpailukeskuksen opasteet (LOG hoiti liikenteeseen ja pysäköintiin liittyvät opasteet)
- Sähköhuollon suunnittelu ja toteutus (IT hoiti kilpailuun liittyvän datapuolen suunnittelun ja toteutuksen)
- Vesi- ja jätevesihuollon suunnittelu ja toteutus, sisältäen myös pesu- ja saunatoiminnot
- Jätehuollon suunnittelu ja toteutus
- Kenttä-/telttamajoituksen suunnittelu ja toteutus (yt TSTO)
- Materiaali- ja henkilökuljetukset (yt LOG)
- Ympäristöasiat omalta osaltaan (yt YMP)
- Jälkikatselmukset kilpailutapahtuman ja purkutöiden jälkeen (yt YMP)

Vastuuhenkilöt

Tehtävä/vastuu	Henkilö
Kenttä- ja huoltopäällikkö	Ismo Ojala
Valiokunnan vpj.	Pekka Rekola
Rakennustyöt	Ismo Ojala Pekka Rekola
Metsänhoitotyöt	Juhani Jaskari Juha Hirvonen
Maapohjatyöt	Ismo Ojala Pekka Rekola Antti Leiskallio
Sähköhuolto	Raimo Kaukiainen Risto Anjala Arto Nuutila
Vesihuolto	Juha Lehti Matti Tervala
Jätehuolto ja käymälät	Leena Seppälä Laura Heikkinen
Pesupaikka ja saunat	Hannu Backman
Materiaaliasiat	Esa Rajala
Kenttämajoitus	Sari Ojansuu Lars Ojansuu
Opasteet	Lars Ojansuu

Kenttä- ja huoltovaliokunnan yhteisiä kokouksia järjestettiin yhdeksän kappaletta. Näihin kokouksiin osallistui kunkin toimialan vastuuhenkilöt. Kokoukset oli yleensä rytmitetty järjestelytoimikunnan kokousten rytmien mukaisesti, mutta ei kuitenkaan jokaisen järjestelytoimikunnan kokouksen jälkeen. Kokouksissa käytiin yleensä läpi järjestelytoimikunnan kokouksissa esillä olleet asiat, muut yhteiset ja ajankohtaiset asiat sekä kunkin toimialan tilanne. Lisäksi kullakin toimialalla oli vaihteleva määrä oman alan kokouksia/palavereja, joihin tarpeen mukaan osallistuivat myös kenttäpäällikkö ja toisten toimialojen vastuuhenkilöt.

Talkoolaistarve

Valiokunnassa työskenteli kaikkiaan yli 200 henkilöä. Lyytissä valiokuntaan oli kirjattu 194 henkilöä, joista noin 30 talkoolaisista oli mukana vain rakentamis- ja/tai purkuvaiheessa. Lisäksi etenkin rakentamis-, mutta myös purkuvaiheessa, työskenteli valiokunnan tehtävissä lukuisa määrä muiden valiokuntien henkilöstöä. Lisäksi joitain ilmoittautuneita jäi kokonaan tulematta mukaan missään vaiheessa. Kilpailuviikonlopun aikana henkilöstö riitti melko hyvin kaikkiin tehtäviin. Eniten henkilöstöpuutetta oli jätehuollon tehtävissä.

Kilpailukeskuksen suunnittelu

Kilpailukeskus kaikkine toimintoineen sijoittui Puolustusvoimien Hälvälän harjoitusalueelle. Toiminnot sijoitettiin alueen halki menevän Kirkkotien molemmille puolille. Tien länsipuolella entisen lentokentän alueella sijaitti mm lähtö-, vaihto- ja maalialue, kauppa-alue, ravintola-alue, tuulisuoja-alue sekä osa telttamajoitus-alueista. Itäpuolella olivat mm pesupaikka ja saunat, ensiapu, tilannekeskus, talkoopiste, jäteasema sekä telttamajoitusalueita. Alueella oli vain kaksi rakennusta, joista toiseen sijoitettiin toimitsijakeskus/talkoopiste ja toiseen tilannekeskus ja ensiapu. Eri toimintojen sijoittuminen näkyy tarkemmin liitteenä olevasta kilpailukeskuksen kartasta. Kirkkotie katkaistiin yleiseltä liikenteeltä kilpailun ajaksi (pe iltä – su ip). Katkaisemiseen haettiin lupa ELY:ltä logistiikkavaliokunnan toimesta.

Kilpailukeskuksen suunnittelu tehtiin teknisen päällikön ohjaamana yhteistyössä kilpailuvaliokunnan ja muiden valiokuntien kanssa. Suunnitelmaa ylläpidettiin ocad – ohjelmalla. Toimintojen suunnitteluun kriittisesti tai merkittävästi vaikuttaneet asiat ratkaistiin 2017 kesällä. Tällaisia olivat mm ympäristöluvut, sähkön ja veden käyttöön liittyvät sopimukset, Kirkkotien käyttö, jne. Kilpailukeskuksen toimintojen lopulliset paikat oli tarkoitus ratkaista 2017 loppukevääseen mennessä ja suunnitelman toimivuutta tarkasteltiin 2017 Joensuu-Jukolan havaintojen perusteella. Elokuussa 2017 TA hyväksyi kilpailukeskuksen suunnitelman ja tarkoitus oli, ettei suunnitelmaa enää muutettaisi sen jälkeen. Tapahtumaan oli kuitenkin tulossa ennakoitua useampi urheiluvälinekauppa, jonka vuoksi suunnitelmaa jouduttiin vielä tarkentamaan lokakuussa 2017.

Kilpailukeskuksen suunnittelussa ja eri toimintojen sijoittelussa haluttiin ottaa huomioon myös metsänhoidolliset näkökulmat ja alueen varsinaisen käyttäjän toiveet, joiden johdosta joissain osin jouduttiin tekemään kompromisseja. Muun muassa varsinaisen areenan alueelle haluttiin jättää suuremmat puut pystyyn, jonka johdosta esimerkiksi isot kauppateltat jouduttiin sijoittamaan vähän haluttua kauemmas. (kartta liitteenä)

Kiertävä materiaali

Jukolan kiertävän materiaalin tilanne kartoitettiin jo Lappeen-Jukolan purkamisen yhteydessä, jossa kenttäpäällikkö ja varakenttäpäällikkö olivat mukana perehtymässä materiaaliin ja samalla auttamassa Joensuu-Jukolan järjestäjiä. Joensuu-Jukolan purkuun osallistuttiin erillisellä purkuosastolla, jossa oli n 15 henkilöä. Kiertävän materiaalin purkaminen aloitettiin sunnuntaina 18.6. välittömästi kilpailukeskuksen sulkeutumisen jälkeen ja työ saatiin valmiiksi keskiviikko 21.6. iltapäivällä päivittäisen työajan ollessa klo 08 – n klo 20. Materiaali inventoitiin Joensuu-Jukolan yhteydessä. Materiaalin kuormaukseen tarvittavat koneet saatiin käyttöön Joensuusta. Kiertävän materiaalin rakenteet ovat pääosin sellaisia, etteivät ne mahdu normaaliin tapaan kuormalavalle. Etukäteen määriteltiin myös kuormalavoille tehtävien kollojen maksimikorkeus siten, että yhdistelmäajoneuvon lavoille saatiin mahtumaan kaksi kolia päällekkäin. Varakenttäpäällikkö suunnitteli kollojen koon perusteella yhdistelmien kuormauksen tarkasti ja kaikki saatiin juuri ja juuri sopimaan neljään yhdistelmään. Irtotavara pakattiin kiertävään kalustoon kuuluviin kolmeen konttiin ja kontit kuljetettiin yhdellä yhdistelmällä. Materiaali vietiin pääosin suoraan kilpailukeskuksen alueelle Hälvälään alueen hoitajan kanssa sovittuun paikkaan. Varastotilojen

rajallisuudesta johtuen osa kiertävästä materiaalista säilytettiin Hälvälässä kestopeitteillä suojattuna. Lämpimässä säilytettävä materiaali vietiin Ilmarisentie 3:ssa sijainneeseen Jukolan varastoon. Rakennustöiden alkuun mennessä kontit ja materiaali siirrettiin kilpailukeskukseen suoraan kyseisen materiaalin kohteille.

Kilpailukeskuksen rakentaminen ja rakenteet

Ismo Ojala, Pekka Rekola

METSÄNHÖITOTYÖT

Vanha lentokenttäalue oli siinä määrin metsittyä, että kilpailukeskuksen toimintojen sijoittaminen vaati jossain määrin hakkuita ja puuston harvennuksia. Puuston raivaamisesta sovittiin yhteistyössä puolustusvoimien ja Metsähallituksen kanssa. Sopimista helpotti merkittävästi Metsähallituksen hakkuusuunnitelma, jossa oli yli kolmekymmentä kohdetta lentokentällä ja ampumarata-alueella. Esimerkiksi osaa lentokentän päätehakuista aikaisettiin Jukolan tarpeita palvelevaksi. Metsähallitus toteutti kaikki merkittävät hakkuut ja harvennukset hoitosuunnitelmansa puitteissa. Harvennuksissa huomioitiin Jukolan ja leirialueen käyttäjien tarpeet. Metsähallituksen työt alkoivat jo joulukuussa 2014, mikä helpotti oleellisesti kilpailukeskuksen suunnittelua. Järjestelyorganisaatio huolehti pienemmän puuston ja aluskasvillisuuden raivauksista pääosin yksityisen yrittäjän toimesta ja osin talkootyönä. Työt tehtiin pääosin jo vuoden 2016 kuluessa.

Telttamajoitusalueilta poistettiin kaatuneet puunrungot ja pientä puustoa (tyvimitta alle 8 cm). Risut kerättiin talkootyönä vuosien 2016 ja 2017 aikana. Risutalkoita järjestettiin kaikkiaan neljänä lauantaipäivänä. Eri päivien osallistujamäärä vaihteli 15 ja n 60 henkilön välillä.

MAAPOHJATYÖT

Kilpailukeskuksen alueella jouduttiin tasaamaan jossain määrin maapohjaa ja tiestöä. Myös kilpailukeskuksen telttojen pohjat tasattiin sorakerroksella. Lisäksi alueella sateiden jälkeen seisovan veden arveltiin olevan jossain määrin ongelma, jonka johdosta niille alueille ajettiin ohut sorakerros. Kaikki maapohjatyöt suunniteltiin yhteistyössä puolustusvoimien ja Hollolan kunnan kanssa. Maapohjatyöt toteutettiin Hollolan kunnan tuella siten, että kunta tilasi tarvittavat työt ja maa-ainekset osana kunnan Jukolalle myöntämää tukea. Lisäksi osan töistä teki yhteistyöyrittäjä, joka myös antoi soraa/mursketta käyttöön.

Työt oli tarkoitus tehdä pääosin kesän ja syksyn 2017 aikana, mutta sateisen syksyn vuoksi suuri osa niistä tehtiin vasta keväällä 2018 heti lumien sulamisen jälkeen. Lumen sulaminen ja maapohjan kuivuminen kuitenkin viivästyti, jonka johdosta myös tasaustyöt viivästyivät. Tämä taas vaikeutti hiukan muita rakennustöitä jouduttaessa tekemään niitä osittain päällekkäin.

Pesupaikan pohjatyöt suunniteltiin ja toteutettiin v 2017 aikana yhteistyössä puolustusvoimien ja Hollolan kunnan kanssa siten, että pohjarakenteet palvelevat puolustusvoimien toimintaa kilpailun jälkeen. Alue hakattiin avoimeksi, tasattiin sorakerroksella siten, että sadevedet ohjautuvat alueen ulkopuolelle. Alueen keskelle asfalttoitiin 15x15 m suihkualue siten, että suihkuvedet saatiin johdettua siihen tehtyjen viemärikaivojen kautta kunnalliseen jätevesiviemäriin.

Telttamajoitusalueille ei tehty laajoja maapohjatyöitä tiestön pieniä tasauksia lukuun ottamatta.

VARSINAINEN RAKENTAMINEN

Kilpailukeskuksen eri kohteiden rakentamisesta oli alun perin tarkoitus laatia tarkka aikataulu, jossa olisi suunniteltu tarkasti, milloin mikin kohde tehdään, paljonko siihen menee aikaa ja kuinka monta henkilöä kuhunkin tarvitaan. Rakennettavat kohteet listattiin kyllä tarkasti, mutta sen tarkemman suunnitelman laatimisesta luovuttiin, koska ei nähty sen palvelevan riittävästi kokonaisuutta etenkin huomioiden sen laatimisen edellyttämä työmäärä. Joiltain osin hieman tarkemman aikataulun laatiminen olisi kuitenkin ollut paikallaan. Merkittävin aikataulullinen hidaste oli arenan kaapeliurien peittämisen viivästyminen, koska kenttäpäällikkö ei ollut kertonut riittävän ajoissa ICT-valiokunnalle ajankohtaa, milloin valokuidut tuli olla valmiina maahan laitettavaksi.

Varsinainen kilpailukeskuksen rakentaminen aloitettiin toukokuun alussa ja tavoite oli saada rakenteet valmiiksi kilpailua edeltävän viikonlopun aikana. Kenttä- ja huoltovaliokunnan osaksi koottiin oma rakentajaosasto, johon

Hollolan kunta tuki rakentamista antamalla kesätyöntekijöidensä 10 kuukauden työpanoksen käyttöön. Tämän kautta saatiin rakentamiseen kaksi henkilöä touko – kesäkuun ajalle ja kaksi henkilöä vielä kesäkuun ajalle. Osa näistä oli rakennusalan opiskelijoita. Kesätyöntekijät sijoitettiin osaksi rakentamisosastoa ja he olivat mukana rakentamassa eri kohteita yhdessä talkoolaisten kanssa.

Lisäksi kaksi kesätyöllistettyä henkilöä oli touko – kesäkuun ajan talkooruokailun järjestelyissä.

Lahden kaupunki tuki rakentamista antamalla 13 päivän ajaksi käyttöön nuorisopalveluiden Reppuryhmän. Ryhmään kuului 10 henkilöä ja kaksi heidän ohjaajaa. Reppuryhmälle osoitettiin omia työkohteita eri päiville.

Kilpailuviikonlopun ajaksi rakentamisosastoon ilmoittautuneista talkoolaisista muodostettiin neljän hengen päivystysryhmät, jotka työskentelivät kuuden tunnin vuoroissa. Ryhmän tehtävänä oli hoitaa mahdollisia akuutteja korjaustehtäviä sekä muita pikaisesti esille tulleita tehtäviä. Alun perin kuhunkin vuoroon oli tarkoitus sijoittaa 6-7 henkilöä, mutta rakentamisosastoon ilmoittautuneista talkoolaisista osa ei joko tullut töihin missään vaiheessa tai ei päässyt osallistumaan kilpailuviikonloppuna. Lisäksi osa ryhmien henkilöstöstä sitoutui jossain määrin Kirkkotien sulkemisessa käytettyjen kuorma-autojen siirtoon pelastusajoneuvojen liikkumisen mahdollistamiseksi. Tämä oli alun perin sovittu turvallisuusvaliokunnan tehtäväksi, mutta heidän huonomman henkilöstötilanteen vuoksi se siirtyi kesken kilpailun kenttä- ja huoltovaliokunnan tehtäväksi. Ja kun vielä myöhemmin päätettiin pitää ajoneuvot koko ajan miehitettyinä, haittasi tehtävä ryhmän varsinaisten tehtävien toteuttamista siinä määrin, että joitain Kساتiken/Helpdeskin antamia ryhmälle kuuluvia tehtäviä ei pystytty toteuttamaan.

RAKENTEET

Eri kohteissa hyödynnettiin mahdollisimman pitkälle kiertävään kalustoon kuuluvaa materiaalia. Koulutuskeskus Salpauksen rakennusalan opiskelijat tekivät oppilaitoksen tiloissa kevään aikana Jukolaportin tolpat sekä joitain muita rakenteita, joista on kerrottu tarkemmin raportin Salpausta koskevassa osuudessa.

Tärkeimmät rakennettavat kokonaisuudet/vast. tehtiin seuraavasti:

- Vaihto- ja maalialueen sekä K-pisteen uran aidat tehtiin pääosin kiertävän kaluston puisia aitaelementtejä ja lisäksi Lahden kaupungilta lainattua verkkoaitaa käyttäen. Aitaelementit tuettiin osin puutolpilla ja osin vuokratuilla betonipainoilla.
- Yleisörastille johtavan tien reunan ja lastenmaailman aidat kiertävässä kalustossa olevasta oranssista muovaidasta

- pesupaikan näkösuoja-aidat ja kauppojen väliseinäaidat sekä lähtöpaikan tilapäisessä rajaamisessa käytetyt aidat vuokrattiin
- Puisille aitalopille (muovinauha-aidat, puuaitojen tukitolpat) tehtiin koneella maahan valmis asennusreikä ("Rammer-tekniikka").
- Selostus, maali- ja tulostuspalvelukontti kokonaisuus, portaat ja kulkusillat neljä työmaakonttia 2,4x6m alla ja kuusi (4 kpl 2,4 x 3m ja 2 kpl 2,4x6) poikittain päällä vuokrattiin, alakonttien ja yläkonttien väliin tehtiin tukirakenteet 150x150 puupalkeista, yläkonteista kuuluttamon kaksi konttia yhdistettiin pitkältä sivulta toisiinsa ilman väliseinää
- Vaihtopuomi tehtiin kiertävän kaluston esivalmistetuista elementeistä
- Vaihdon infopisteenä (Helppi) käytettiin järjestävän seuran iltarastivaunua.
- Karttatelineet, n 240 juoksumetriä, kasattiin n 80 kpl elementistä (a' 3m), kiertävässä kalustossa
- Leimauskorokkeet maaleille kiertävästä materiaalista
- Juhlalava vuokrattiin telttoimittajalta. Juhlalavan katsomon tuolit n 300 kpl saatiin Lahden kaupungilta
- Jukola-portti, Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijat rakensivat pylvää omista opetustiloissa ja ne tuotiin kokonaisina paikoilleen, jossa niihin asennettiin valaistus, logot ja tekstit. Portin aidat tehtiin paikan päällä samasta puutavarasta kuin pylväiden ulkopinnat. Portin suunnitteli JM Design/Johanna Sivenius ja puutavaran lahjoitti Versowood Oy.
- Opaspaalu rakennettiin hyödyntäen MM-hiihdoista saadut runkorakenteet
- Opas-/infotaulut rakennettiin paikoillaan ja P-alueilla sekä seurabussien purkupaikoilla hyödynnettiin MM-hiihdoilta saatuja opastekoppeja
- Lipputangot kiertävässä materiaalissa. Jalusta kiertävässä kalustossa (=lipputankojen kuljetuspakkaus)
- Tulostaulut kiertävästä kalustosta
- YLE:n kisastudion ja ravintola-alueen laavut tilattiin paikalliselta hirsirakentajalta, katot ja lattiat rakennettiin itse.
- Kutsuvieraskatsomo lainattiin Lahden kaupungilta.
- TV-kameroiden telineet rakennettiin puutavarasta, pl yksi vuokrattu saksinostin.
- Juomavesipisteiden (12 kpl) telineet rakennettiin puutavarasta ja kuormalavoista
- Roska-astioiden "asemat" saatiin MM-hiihdoilta
- Saunat kiukaineen ja lauteineen sekä suihkuseinät ja pääosa pukeutumistilojen penkeistä kiertävästä kalustosta
- Varustepesupaikka, 2 kpl altaita ja 10kpl hanoja on kiertävässä kalustossa. Tukirakenteet tehtiin itse puutavarasta.
- Palvelutiskit ravintolaan, kahvilaan ja mallasrastille kiertävästä kalustosta
- Infon, grillien ja Jukola kaupan palvelu-/myyntitiskienä käytettiin Finlandia hiihdolta lainattuja pöytiä.
- Ravintolan ja kahvion asiakaspöydät kiertävästä kalustosta ja lisäksi rakennettiin itse n 30 kpl pöytiä MM-hiihdoilta saadusta valmiiksi maalatusta Osb-levystä
- Ravintolan ja saunan lipunmyyntikopit 6+2 kpl kiertävästä kalustosta.

Puutavaraa yhteensä eri kohteisen rakentamiseen käytettiin n 20 km ja levytavaraa yhteensä n 570 m² jakautuen seuraavasti:

- lauta 22X100(-125) mm n 10200 m
- lankku 50x100 mm n 2600 m
- lankku 50x125(-150) mm n 300 m
- parru 100x100 mm n 80 m
- parru 150x150 mm n 50 m
- rima 22x50 mm n 5100 m
- rima 50x50 mm n 500 m
- rima 45x35 mm n 1400 m
- vaneri 9 mm n 50 m²
- vaneri 12 mm n 70 m²
- vaneri 15 mm n 280 m²
- vaneri 18 mm n 40 m²
- osb-levy 12 mm n 130 m²

Luvuissa ei ole mukana kiertävässä kalustossa valmiina olevia rakenteita. Kiertävän kaluston materiaaleista tehtävät ao. rakenteet on helppo toteuttaa, kunhan ensin osallistuu niiden purkuun edellisissä Jukoloissa tai sitten vähintäänkin hyödyntää esim. Louna-Jukolan aineistoja, josta löytyy eri rakenteiden kokoamisohjeet. Jotkin rakenteet / elementit tarvitsevat jo päivitystä tai korjausta, koska niitä säilytetään talvet ulkona tai niitä hieman muutetaan kulloistakin kisapaikkaa vastaaviksi.

TV -KAAPELIT

Tv-tuotantoalue oli sijoitettu hieman kauemmas vaihto- ja maalialueesta, jonka johdosta TV:n ja screenien vaatimat kaapelit jouduttiin vetämään yleisöalueen poikki. Tämän vuoksi kaapelit jouduttiin sijoittamaan maahan kaivettuihin uriin ja peittämään soralla. TV:n myöhäisen saapumisen ja heti TV-lähetyksen päättymisen jälkeen poistuminen aiheuttaa omat vaatimukset kaapeleiden vetämiselle. Sen johdosta helpointa on tehdä kaapeloinnit maanpäällisinä. Tämä on hieman työläämpi toteuttaa, mutta purussa säästää rutkasti aikaa ja vaivaa. Peittäminen maamassoilla ei ole kovin hyvä tapa.

Pystytettävät teltat

Ismo Ojala, Pekka Rekola

Kilpailukeskuksen teltoista pyydettiin tarjoukset viideltä yritykseltä. Tarjoukset pyydettiin sisältäen telttojen vuokran lisäksi pystytyksen ja purun sekä myös siten että tarjous sisälsi telttavuokran lisäksi vain pystytys- ja purkutyön ohjaukset/työnjohdon ja pystytys sekä purku tehtäisiin talkootyönä. Lisäksi tarjouksissa ja tarjousten vertailuissa huomioitiin myös mm tarvittavat koneet ja nosturit, kuljetuskustannukset, mahdolliset asentajien majoitus-, matka- ja ateriakustannukset. Edellä mainitut asiat huomioiden telttatoimittajaksi valikoitui UCrent niminen yritys, jolta teltat vuokrattiin siten, että yritys hoiti myös telttojen pystytyksen ja purun. Sopimukseen sisältyi myös juhhalava.

UCrent toimitti kaikkiaan 26 telttaa ja juhhalavan. Teltat olivat kooltaan 24 m² (4x6m) ja 1065 m² (21,3x50m) väliltä. Yhteispinta-alaa teltoissa oli 6778 m².

Lisäksi käytössä oli kaksi telttaa järjestävältä seuralta, kolme grillituotteiden toimittajalta sekä kolme puolustusvoimilta. Kaikkiaan telttapinta-alaa oli yhteensä vähän yli 7000 m².

Teltat olivat pääosin sopivan kokoisia. Ravintolateltoa (10 x 60 m) olisi voinut olla hiukan lyhempi ja vastaavasti ravintolan takana ollut varasto-/tiskausteltoa (10x15m) olisi voinut olla hiukan suurempi.

Juhhalava

Juhhalavan koko oli n 15 x 10m. Juhhalava on syytä pystyttää vähintään 2-3 viikkoa ennen kilpailua sen vaatiman tekniikan johdosta. Kerrallaan asennustöissä lavan valmistuttua voi olla, lähes aina, vain yhden toimialan tekijöitä (valo, ääni, sähkö, jne.) nosturitarpeen ja tilan takia. Myös mahdolliset lavasteet sekä koristeet vaativat

oman aikansa. Näiden suunnittelu kannattaa jättää suosiolla henkilöille, jotka tiedostavat korkeat, ulkona sijaitsevat ja säälle alttiit paikat.

Kuva Sami Tuori

Kenttämajoitus ja tuulisuoijat

Sari Ojansuu, Lars Ojansuu

Majoitusalueille ja tuulisuojoille oli varattu yhteensä n. 55 hehtaaria puustoista kangasmetsää. Alueella jouduttiin tekemään jonkin verran metsänhoidollisia toimenpiteitä poistamalla risukkoa ja pienempää puustoa (tyvimitta alle 8cm), keräämällä hakkuujätettä ja kaatuneita puunrunkoja kasoihin. Kantojen poistamista ja suurempia maapohjan tasauksia ei alueilla tehty. Telttojen sijoittamisen mahdollistava puuston ja pienemmän kasvillisuuden raivaus sovittiin metsähallituksen ja puolustusvoimien kanssa. Majoitustelttojen varaaminen tehtiin netissä, jonka ohjelma vaati, että suunnittelussa oli huomioitava paikkojen koordinaattitiedot. Puolijoukkuetelttojen, samoin kuin seurojen tuulisuojojen, varaamisen ja jaon käyttäjille hoiti toimistovalioikunta.

Talkoolaistarve kenttämajoituksen osalta oli sekä rakennusvaiheessa että varsinaisena kisaviikonloppuna n. 15 henkeä.

TELTTAPAikkojen vieminen VARAUSJÄRJESTELMÄÄN

Maastossa mitatut ja cad-ohjelmalla piirretyt teltta- ja tuulisuojojen paikat siirrettiin QGIS-paikkatieto-ohjelmaan. Viivamuotoiset cad-kuvat muutettiin alueiksi paikkatieto-ohjelman toiminnoilla. Varausjärjestelmää varten telttapaikkojen aineisto tuli toimittaa konsultille shp-tiedostona euref-fin tm-35 koordinaatein. Esimerkiksi avoimella QGIS-paikkatieto-ohjelmalla saa tuotettua tarvittavan aineiston ja taustalle saa ladattua Maanmittauslaitoksen peruskartta-aineiston, jonka avulla päästään riittävään tarkkuuteen telttapaikkojen sijainneista. Apuna olivat myös ocad-ohjelmalla tehdyt kilpailukeskuksen kartat. Telttapaikat numeroitiin ja majoitusalueiden opaskartat tehtiin paikkatieto-ohjelmalla. Teltta-alueiden opaskarttojen ulkoasu tehtiin kisailmeen mukaisin värein, fontein ja elementein. Aineistosta saatiin myös pelastussuunnitelmaa varten tarvittavat kartat telttapaikoista ja sammutuskalustosta.

Telttapaikkoja merkittiin yhteensä 1500 kpl. Majoitusruudut (10 x 10 m) mitattiin ja merkittiin maastoon edellisenä syksynä. Talven kaatamia merkkikeppejä korjailtiin keväällä lumien lähdettyä ja viimeisteltiin vielä lähellä kisaviikonloppua. Majoitusalueet jaettiin kortteleiksi, joita reunusti 4-8 metrin kävely-/tieurat.

Nuotiopaikat sijoitettiin jokaisen majoitusalueen välittömään läheisyyteen, yhteensä 4 kpl. Kuivan kesän takia nuotiopaikoilla sallittiin ainoastaan trangian käyttö ja tupakointi, muu avotulen teko oli kielletty.

Tuulisuoja- ja paikkoja merkittiin maastoon 350 kpl, näistä n. puolet jäi käyttämättä. Ruudut olivat 8 x 8 metrin kokoisia niin että puustosta johtuen jokaiseen ruutuun sai sijoitettua n. 5 x 6 metrin teltan. Telttapaikat sijoitettiin niin että ainakin osa oli yhdistettävissä yhdeksi suuremmaksi paikaksi.

Puolijoukkueteltoja pystytettiin yhteensä 400 kpl. Pystytyksen hoiti Puolustusvoimat. Telttojen paikat merkittiin maastoon edellisenä syksynä. Alue sijaitti vilkkaalla harjoitusalueella ja tämän vuoksi merkkeipit eivät pysyneet paikoillaan vaan ne jouduttiin uudelleenmittaamaan vielä lähellä kisaviikonloppua. Teltat sijoitettiin min. 4 metrin etäisyydelle toisistaan ja tasaisin välimatkoin laitettiin vielä min. 8 metrin palokatkot. Telttoja hankittiin vielä 10 kpl lisää kisoja edeltävällä viikolla. Kaikki PJ teltat myytiin loppuun ja menekkiä olisi ollut enemmänkin.

Majoitusalueiden suunnittelu ja karkea piirtäminen aloitettiin n. 2 vuotta ennen kisoja. Aluksi tehtiin karkeat suunnitelmat alueittain. Niiden pohjalta teltta- ja tuulisuoja- ja paikat mitattiin ja merkittiin maastoon edellisen syksyn aikana. Lopulliset kartat piirrettiin vasta kun kaikki telttapaikat oli merkitty maastoon. Telttapaikkojen pystytykseen syksyllä kului n. 350 talkootuntia, lisäksi suunnittelu ja piirtämistyötä n. 150 tuntia. Talven aikana kaatuneita telttapaikkojen nurkkakeppejä korjattiin kevään aikana vielä n. 100 tunnin verran. Telttapaikkojen varausjärjestelmän kanssa yhteensopivaksi edellyttämä karttatyö vei lisäksi arviolta noin 50 tuntia.

Lopulliset kartat olivat valmiina joulukuun alkuun mennessä ja myyntiin telttapaikat tulivat tammikuussa.

Karttoihin merkittiin katujen nimet, tulentekopaikat sekä myös sammuttimien paikat.

Karttoja sijoitettiin jokaisen sisääntuloväylän varteen ja jokaisen majoitusalueen välittömään läheisyyteen, tämä helpotti majoittujia löytämään oma ruutunsa.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Suunnittelu kannattaa aloittaa yhteispalaverilla pelastusviranomaisten kanssa. Kun vaadittavat palo- ja pelastusvaatimukset ovat selvillä, niin säästyy turhalta piirtämistyöltä.

Riittävän talkoolais määrän värvääminen heti alusta alkaen on todella tärkeää, monet lupautuneet eivät kuitenkaan tehneet montaakaan tuntia ja näin ollen työ kasaantui muutaman ahkerimman kontolle. Myös purkutöihin on hyvä varata riittävästi henkilöstöä.

Teltpaikkojen merkitseminen ennen lopullisten karttojen piirtämistä osoittautui onnistuneeksi ratkaisuksi koska maasto oli varsin haasteellista eikä alkuperäisiä suunnitelmia pystytty maastossa aina toteuttamaan.

Majoitusalueille kulku opastettiin jokaiselta sisääntuloväylältä ja jokaisen majoitusalueen välittömään läheisyyteen laitettiin ko. alueen kartta. Tämä helpotti huomattavasti oman teltpaikan löytymistä.

Telpta- ja tuulisuojapaikkojen viemistä varausjärjestelmään vaikeutti eri ohjelmistojen käyttö sekä aineisto- ja koordinaattimuunnokset näiden ohjelmien välillä (ocad, cad-ohjelma, paikkatieto-ohjelma).

Yhteistyötä varausjärjestelmän ja ilmoittautumisjärjestelmän toimittajien kanssa vaikeutti myös epäselvyys järjestelmien toiminnasta ja tarvittavien aineistojen muodoista ja aikatauluista sekä eri vaiheissa tehtävistä toimenpiteistä. Näiden välttämiseksi tulisi järjestäjän ja järjestelmän toimittajien kesken pitää yhteinen ”aloituspalaveri” hyvissä ajoin viimeistään kilpailua edeltävän vuoden loppukesällä. Jukola-organisaation sisällä vastuut oli jaettu osin kenttä- ja huoltovaliokunnalle sekä osin toimistovaliokunnalle, ja osittain tästä syystä eri henkilöt asioivat järjestelmien toimittajien kanssa. Vaikka tietoa välitettiin organisaation sisällä eri toimijoille, aiheutti useamman eri henkilön yhteydenotot epäselvyyttä erityisesti toimittajan puolella. Selkeämpää olisi valita yhteyshenkilö Jukola-organisaation puolesta ja hoitaa yhteydenpito keskitetysti.

Sähköistys

Risto Anjala, ryhmän päällikkö ja suunnittelija
Raimo Kaukiainen, käytönjohtaja

SUUNNITTELU

Sähköverkon suunnittelu kilpailukeskusalueelle aloitettiin Jukolan viestin hakemuksen yhteydessä vuonna 2014. Toimintojen sijoittuminen muuttui useampaan kertaan ja sähkösuunnitelmaa piti tarkentaa aina sen mukaiseksi. Syksyllä 2017 näytti jo olevan lähes lopullinen toimintojen sijoittuminen valmiina mutta vielä sitä muutettiin sen jälkeen mm. mallastrastin ja -grillin osalta sekä ravintolatoiminnan ruuanvalmistuksen suhteen. Päätettiin valmistaa ruoka paikan päällä. Myös kauppapaikkoja tuli lisää vielä kevään mittaan.

Lähtökohtana kilpailukeskuksen sähköverkolle oli Kirkkotien länsireunalla ja aivan kilpailukeskuksen vieressä sijainnut LE-Sähkönsiirto Oy:n 20 kV:n suurjänniteilmajohto sekä siinä sijainnut pylväsmuuntamo. Puolustusvoimien Kastarlammin kiinteistöjä palveleva 200 A:n sähköliittymä oli kytketty tähän muuntamoon. Liittymän pääkeskus sijaitsi kuitenkin Kirkkotien itäpuolella, josta ei varsinaiseen kilpailukeskusalueeseen ollut mahdollista ottaa syöttöjä. Itse muuntamosta se olisi tietenkin onnistunut mutta olisi edellyttänyt mittauskeskuksen rakentamista siihen sekä muuntajatehon lisäämistä.

LE-Sähkönsiirto Oy:n edustajien kanssa käydyn neuvottelun perusteella päädyttiin siihen, että alueelle rakennetaan Jukolan viestiä varten oma puistomuuntamo (Lahti Energia Oy lupasi lainata ja sponsoroida tämän), jossa on riittävä pääkeskus (1500 A) ja sähkönmittaus valmiina. Tämän sijoitukselle nähtiin sopivaksi paikka pylväsmuuntamon pohjoispuolella ja lähellä tulevaa Jukolan porttia. Yhden muuntamon 500 kVA katsottiin riittävän tässä vaiheessa (v 2016) kun ravintolan ruuanvalmistus oli tarkoitus tehdä muualla ja pitää vain lämpimänä itse kilpailupaikalla (kuten Lappeen Jukolassa) ja kun PV:n pylväsmuuntamon syöttämäksi jäisi kuitenkin osa Jukolan toiminnoista (TIKE, toimitsijakeskus, metsäkirkko ja osa pesupaikan toiminnoista).

Kilpailukeskusalueen sähkönjakelu- ja yleisvalaistus- sekä it-suunnitelma valmistui tältä pohjalta loppukesästä 2017. Päädyttiin rakentamaan etelä- pohjoissuuntainen AMKA-ilmajohtoverkko, joka syöttää etelän ravintola- aluetta ja pohjoisen myymäläaluetta ja josta haaroina otetaan alueen sivuille tarvittava piensähkö-, valaistus- ja it-verkko. Lisäksi maakaapelina suunniteltiin syötettävän kilpailukeskuksen ydin (maali, tulospalvelu, isot screenit sekä YLE:n alue). Syöttävä puistomuuntamo sijoittuisi verkon risteyskohdan lähelle eli melko keskelle aluetta.

Ravintolatoiminnan organisoimisen muututtua ja selkeydyttyä loppuvuodesta 2017 sekä ruuan valmistuksen ja mallasgrillin vaatimien sähköuunien tarpeen (5 x 37 kW) selvittyä jouduttiin sähkönjakelun yleissuunnitelmaa muuttamaan lisäämällä toinen puistomuuntamo ravintola-alueen välittömään läheisyyteen sekä mukauttamaan jo rakennettu AMKA-ilmajohtoverkko sekä kaapeliverkko siihen.

Sähköverkon suunnittelua haittasi koko ajan se, että eri laitteiden vaatimasta sähkötehosta ja niiden määristä oli huonosti tietoa saatavilla. Suunnittelua ohjasi suurelta osin se tieto, joka oli aiemmista Jukolan viesteistä saatu itse paikan päällä tutustumiskäynneillä (Kuopio 2014, Paimio 2015, Lappee 2016 ja Joensuu Eno 2017).

Sähkönjakelun runkoverkko toteutettiin 4-johdin järjestelmänä maakaapeli- ja ilmajohtoverkon sekä niiden risteys- ja päätepisteissä olleiden jakokaappien osalta (LE-Sähkönsiirto Oy lainasi nämä), joista verkko muutettiin 5-johdin järjestelmän mukaiseksi kumikaapeliverkoksi ja joiden avulla loppujakelu hoidettiin eri sähkökäyttöpaikkoihin.

RAKENTAMINEN

Runkoverkon ilmajohtot, yleisvalaistus ja päätepisteiden jakokaapit rakennettiin jo syys- lokakuussa 2017. Verkko jäi kylmäksi talven ajaksi. Keväällä 2018 rakennettiin puistomuuntamot 2 kpl ja paksut maakaapelit aluetta syöttämään sekä niistä sitten touko- kesäkuussa kumikaapeleilla ja ryhmäkeskuksilla teltojen valaistuksen, konttien, pesupaikkojen, saunojen, screenien, juhralavan ym. paikkojen sähköntarve.

Talvehtiva Jukolan AMKA-verkko kuvattuna ravintolan jakokaappi-pylväältä pohjoiseen päin.

Sähköverkon rakentajat avustivat it-verkon rakentamista siten, että valokuitukaapeleita sidottiin nippusiteillä AMKA riippukierrejohtoihin kiinni ja saatiin siten it-verkko vedettyä samoja reittejä pitkin kuin sähkönjakelukin. Myös maakaapeliverkon kaivantoihin asennettiin pääsääntöisesti myös kuitu. Tässäkin työssä sähkömiehet avustivat it-puolta. Kaapelit suojattiin maassa xys120 kouruilla ennen peittämistä. Putkituksia pyrittiin välttämään. Kuitenkin Kirkkotien alitukseen saatiin ELY-keskukselta lupa ja sen kautta vedettiin pesupaikan pumppujen sähköt ym, it-verkon yhteys TIKE-keskukseen sekä vesijohdot kilpailukeskusalueelle.

Syksyllä 2017 rakennettu ja keväällä 2018 lisätty runkoverkko sisälsi

- 42 kpl johdon kannatuspuupylvästä (9 m), 20 kpl pylväiden tukipylvästä (8 m), 2 kpl YLE:n vaijerikamerapylvästä (15 m).
- 47 kpl lyhytvartisia (HQ 125 W) tievalaisimia puupylväisiin.
- 7 kpl teräspylvästä (6 m) ja 7 kpl HQ 125 W valaisimia niihin.
- 10 kpl ABB/Kabeldohn jakokaappeja (400-630 A) kytkimineen.
- 4 kpl 63 A ja 4 kpl 25 A työpaikkakeskuksia puupylväisiin ja ilmajohtoihin kytkettävinä.

- Riippukierrekaapelia AMKA 3x70+95 1100 m ja AMKA 3x35+50 1300 m.
- 8 sarjaa ylijännitesuojia Raychem LVA-280-CS jakokaappien kiskoihin kytkettynä.
- Kaksi puistomuuntamoita muuntajineen kytkettynä tilapäisesti Kirkkotien suurjänniteverkkoon. Muuntajat 500 kVA ja 800 kVA olivat ylisuuria tarpeeseen nähden, kuten jäljempänä olevista mitatuista huipputehoikäyristä voi nähdä.
- AXMK 4x185 S maakaapelia 690 m, AMCMK 3x25+16 maakaapelia 400 m, MCMK 4x2,5+2,5 maakaapelia 410 m.
- XYS120 kaapelisuojakouruja 1200 m.

Runkoverkon tarvikkeista pääosa saatiin käyttöön lahjoituksina tai lainaan joko käytettyinä aiemmista käyttökohteista purettuina tai uusina. Tarvikkeita toimittavat mm Lahti Energia Oy/LE-Sähköverkko Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy, Lahden kaupunki ja Hollolan kunta, Tyco Electric, ABB, REKA Oy ja Uponor Oy

Sähkönjakelun runkoverkko muuntamoineen, ilma- ja maakaapeliverkkoineen saatiin valmiiksi toukokuun alussa 2018 ja sen varmennustarkastus pidettiin Inspecta Tarkastus Oy:n toimesta 8.5.2018. **Ohessa kuva** tarkastuksesta ja siinä Lahti-Hollola Jukolan sähköverkon käytönjohtaja Raimo Kaukiainen vasemmalla sekä Inspectan tarkastaja Reijo Karppinen oikealla. Kohteena kaapeli- ja ilmajohtoverkon risteysjakokaappi "ALUE" sekä tpk-keskus "Vaihtopuomi/tv-studio". Tarkastuksessa ei ilmennyt ongelmia sähköverkossa. Oikosulkuvirrat olivat riittäviä ja sulakesuojaus ja maadoitukset kunnossa.

Telttojen valaistusta varten asennettiin 150 kpl led-valaisinta 22 W/230 V (vuokraamosta) lähinnä isojen ja korkeiden myyntitelttojen (3 kpl a 1000 m²), VIP- ja yleisöruokailutelttojen (a 450 m²) valaistukseen. Matalampien telttojen valaistukseen käytettiin 36 W 1- tai 2-putkisia loistevalaisimia yhteensä n. 150 kpl. Näistä kiertävään kalustoon kuului 56 kpl ja loput saatiin lahjoituksena Lahti Energia Oy/LE-Sähkönsiirto Oy:ltä (käytettyjä). Saunatelttoihin asennettiin 15 kpl roiskevedenpitäviä loisteputkivalaisimia vuokraamosta. Yksi näistä meni rikki kuumuudesta johtuen.

Kumikaapeliverkko, joka lähti osin suoraan muuntamoilta ja pääosin jakokaapeilta sekä ryhmäkeskuksilta sisälsi yhteensä seuraavat määrät keskuksia ja johtoja:

- 1 kpl 3x125 A ryhmäkeskus, 100 m kumikaapelia 3x125 A, (vuokraamosta)
- 17 kpl 3x63 A pää- ja ryhmäkeskuksia, 650 m kumikaapelia 3x63 A, (vuokraamosta)
- 33 kpl 3x32 A ryhmäkeskuksia, 450 m kumikaapelia 3x32 A, (kaapelit vuokraamosta sekä seuroilta ja Jukolan kiertävästä kalustosta). Kesukset vuokraamosta sekä SEU:lta.
- 40 kpl 3x16 A ryhmäkeskuksia, 500 m kumikaapelia 3x16 A, (kaapelit vuokraamosta sekä seuroilta ja Jukolan kiertävästä kalustosta). Kesukset vuokraamosta sekä SEU:lta.
- 30 kpl 1x16 A ryhmäkeskuksia, 650 m kumikaapeliroikkia kilpailukeskusalueelle, (kaapelit vuokraamosta sekä seuroilta ja Jukolan kiertävästä kalustosta).
- 36 kpl 2-os. a 20 m ja 12 kpl 3-os. a 50 m kumikaapeliroikkia yhteensä 1320 m tv-rasteja, viimeistä rastia ja kilpailukeskuksen telttoja varten. Nämä tehtiin itse kumikaapelista, pistotulpista ja -rasioista.
- Lukuisa määrä valkoisia kalustejatkoroikkia 3-os, 4-os ja 6-os. Mm mediateltiltaan 14 kpl 6 os. Näitä oli kiertävässä kalustossa ja niitä ostettiin lisää huomattava määrä.

SÄHKÖMIESRYHMÄ

Ryhmään kuului yhteensä 16 alan ammattilaista, jotka kaikki osallistuivat talkoisiin rakentamis-, kilpailu- ja purkamistöissä kukin hieman eri pituisia aikoja. Ryhmän ytimen muodostivat Risto Anjala, Raimo Kaukiainen ja Tapani Vertanen, jotka olivat pisimpään talkoissa mukana. Raimo Kaukiaisesta nimitettiin TUKES:lta käytönjohtaja-asema. Risto Anjala toimi ryhmän päällikkönä ja suunnitelmien tekijänä. Tapani Vertanen kokeneena alan ammattimiehenä. Koulutuskeskus Salpauksen sähköasentajaoppilaita oli myös mukana jonkin verran sekä syksyllä 2017 että kevään telttojen sähköistysaikaan ja vielä purkuvaiheessakin.

YLLÄPITO

Kilpailukeskuksen sähköverkko oli täysin valmiina (YLE:n kalustoa lukuun ottamatta) kenraaliharjoitusta edeltävänä päivänä, jolloin sähkömiesryhmälle pidettiin oma koulutustilaisuus varavoimakoneiden käynnistämistä ja kilpailukeskusverkkoon tutustumisesta. Varavoimakoneilla (2 kpl a 400 kVA ja 1 kpl 250 kVA) varmistettiin kaikki kolme muuntamoaa, jotka alueella Jukolan toimintoja syötti. Varavoimakoneet (2 isompaa) saatiin lainaksi LE-Sähkösiirto Oy:ltä ja pienempi Hollolan kunnalta. Varavoimakoneiden koulutuksen pitivät LE-Sähköverkko Oy:n asentajat.

Samalla sovittiin myös siitä, että kenraaliharjoituspäivänä tehdään käyttökatkos kaikkiin kolmeen muuntopiiriin klo 16.30 ja käynnistetään varavoimakoneet sekä ajetaan verkkoja n. 5-10 min näin. Tarkoituksena oli harjoitella käynnistämistä ja mitata aika, joka menee ennen kuin kilpailuverkkoon saadaan varavoimakoneiden syöttämä sähkö päälle. Tämä toteutettiin kenraaliharjoituspäivänä ja todettiin ajaksi n. 8 min. Käyttökatkoksesta oli hyötyä it-verkon ylläpitäjille, sillä näin havaittiin erään tärkeän toiminnon jääminen ilman sähköä ja jota ei voitu sallia.

Kilpailuaikaista sähköpäivystystä varten muodostettiin kolme päivystysryhmää a 3-henkilöä ja päivystysaika 6-7 h alkaen la 16.6. klo 8.00. Päivystysaikavuorot päättyivät su 17.6. klo 11.00, josta lähtien siirryttiin purkutyötilanteeseen. Ryhmän vastuualueena oli yksi kolmesta muuntopiiristä, jotka alueelle syöttivät sähköä. Talkosähkömiesryhmän lisäksi paikalla olivat LE-Sähköverkko Oy:n vikapäivystysryhmä työauton (2 asentajaa) sekä käytönjohtaja Pasi Heinonen lauantai iltapäivän ja illan ajan.

Kilpailujen aikana ei varsinaisia vikoja esiintynyt. LE-Sähköverkko Oy:n käytönjohtaja, joka oli paikalla, raportoi n. klo 17.00 aikaan, että heidän verkossaan oli havaittu ohimenevä maasulkuvika kilpailuverkon alueella. Tämä saattoi johtua suurjänniteavojohtoon lentäneestä puun oksasta tai irti päässeestä ilmapallosta, joita oli ripustettu merkiksi mm. vesipisteistä. Näitä oli jo aiemmin pyydetty alentamaan korkeudeltaan, etteivät ne mahdollisesti aiheuttaisi tällaista ilmiötä.

Vikavirtasuojien laukeamisia havaittiin edeltävinä päivinä mm. emit-teltassa kaksi kertaa. Tämän johdosta kyseinen keskus vaihdettiin ja tilanne ei enää uusiutunut. Jäätelökioskissa huomattiin myös vikavirtasuojan laukeaminen onneksi ajoissa. Jätepuristimien tyhjentäjät aiheuttivat kahden puristimen liitänkäapelin vaurioitumisen, kun he laskivat kontit näiden päälle. Sähkömiesryhmämme korjasi kaapelit. Lisäksi sähkömiesryhmämme jäsen avusti tiistai-iltana suurimman screenin pystyttäjiä korjaamalla heidän sähkölaitteitaan käyttökuntoon.

Kilpailua edeltävinä päivinä voimakas tuuli ravisutti telttoja ja aiheutti valaistuksessa vikoja. Liitokset ja kiinnitykset pettiin joiltakin osin. Varsinaisia vahinkoja ei sattunut. Kiinnityksiä parannettiin.

Kilpailuajaisen sähköverkon toimintaa seurattiin mittaamalla joistakin keskeisistä jakokaapeista kuormitusvirtoja. Näin pyrittiin tarkistamaan, että jakautuuko kuormitus tasaisesti eri vaiheille sekä että pysykö kokonaiskuormitus hallinnassa. Ongelmia tässä suhteessa ei esiintynyt.

Muuntamoiden sähkömittareista saimme jälkepäin LE-Sähkösiirto Oy:ltä raportin kokonaiskuormituksesta. Liitteinä käyrät kaikista kolmesta muuntamosta.

Kuormituskäyrästä voidaan havaita, että suurin kuormitus ajoittuu lauantai-iltaan klo 20-21 aikaan ja on ALUE-muuntamolla n. 180 kW, RAVINTOLA-muuntamolla n. 130 kW ja PV:n muuntamolla n. 23 kW eli yhteensä n. 333 kW. Kuormitusvirtana tämä lienee n. 700 A loiskuormituksesta riippuen. Kokonaisenergian kulutus oli n. 18500 kWh, sisältäen myös rakentamisen ja purkamisen aikaisen energian kulutuksen.

PURKAMINEN

Purkaminen aloitettiin sitä mukaan kuin se toimintoja häiritsemättä oli mahdollista ja vauhdittui sen jälkeen, kun kilpailukeskus virallisesti sulkeutui su klo 16.00. Ensimmäisenä voitiin purkaa varakarttapisteen sekä vaihtoalueen näyttöjen ja screenien sähköistys sen jälkeen, kun yhteislähdöt oli saatu matkaan. Teltojen valaistus ja muu sähköistys purettiin sitä mukaan kuin myynti- ja muu toiminta niissä oli päättynyt. Viimeiseksi jäivät ravintola- ja toimitsijaruokalatelat sekä kylmäkontit ja jätepuristimet. Jätepuristimet olivat viimeiset, jotka alueella sähköä tarvitsivat ja niistäkin voitiin ke 20.6. pidetyn roskienkeruutalkoiden jälkeen sähköt ottaa pois. Sähkömiesryhmä teki erinomaista työtä myös purkuvaiheessa ja kumikaapeliverkon ryhmäkeskukset sekä kaapelit saatiin kerättyä ja luetteloitua (laskettua) jo ke 20.6 iltapäivään mennessä ja vuokraamon kontti näine tarvikkeineen palautettiin ennen juhannusta pois.

Tulevan Jukolan 2019 henkilökuntaa Kangasalalta olisi ollut syytä olla sähköverkon rakentamis- ja purkutöissä enemmän. Nyt varsinaisia sähköalan ammattilaisia ei ollut lainkaan. Sen sijaan Kangasalan it-henkilökunta osallistui melko hyvin purkutöihin. Siirtyvän kaluston kontti saatiin kuitenkin pakattua, luetteloitua ja lähtemään to 28.6.

Lahden sähkömiesryhmä valmisti itse kuten ylempänä olleesta taulukosta selviää noin 48 kpl eli 1300 m eri pituisia kumikaapelirokkia. Nämä sekä paksut maakaapelit ja loisteputkivalaisimet seuraava järjestäjä osti vuoden 2019 kisakeskuksen tarpeisiin.

Kentän yleisvalaistuksen ja ilmajohtoverkon johdot ja pylvää oli purettu juhannuksen jälkeen ke 27.6. Paksut maakaapelit (AXMK 185) nostettiin ylös viimeisenä työnä la 30.6. ja nämä lähtivät sitten kohti Kangasalaa su 1.7. LE-Sähkösiirto Oy:n urakoitsija poisti kaksi puistomuuntamoaa kuitenkin vasta tämän jälkeen eli heinäkuun toisella viikolla.

SÄHKÖNKÄYTTÖ TOIMINNOITTAIN

Huolto ja ympäristö

Jätepuristimista 5 keskittyi lopulta ravintola-alueen yhteyteen ja vain yksi sijoittui kauppatehtojen taakse. Sähköliittymä näille oli joko 3x32 A tai 3x16 A. Pieniä lämminvesivaraajia (1-v) kytkettiin maalin ea-pisteeseen, lasten maailmaan, mallasgrillin yhteyteen sekä ravintolan henkilökunta WC:n yhteyteen. VIP-ravintolan viereen sijoitettiin vesi-wc-kontti, joka tarvitsi 3x32 A liittymän.

Tilannekeskus sijoittui PV:n kiinteistöön Kastarlammin äärelle eikä sähköntarpeeltaan ollut merkittävä. Pelastuslaitoksen kalustoa (2-3 autoa) sekä oman valiokunnan johtokonttia ja teltanpystytysfirman toimistokonttia (32 A) varten sähköistettiin em. rakennuksen pihalle tarvittavat 1- ja 3-v liittymät. Tilannekeskuksen radiopuhelintuki-asema (masto) pystytettiin kuitenkin YLE:n tekniikka-alueelle, josta se sai tarvitsemansa sähkön.

Ravintola

Sähkölaitteet

LAITE	SIJOTUS	MÄÄRÄ / yht. kpl	SÄHKÖLIITÄNTÄ
Uuni	Pääravintola	3	3 x 63 A / 37 kW
Uuni	Mallasrgilli	2	3 x 63 A / 37 kW
Lämpölevy	Pääravintola/VIP /talkooravintola	20	1 x 16 A
Lämpökaappi	Pääravintola 6, mallas-/vegegrilli 6, talkooravintola 4, Vip 4	20	1 x 16 A
Mikroaaltouuni	Pääravintola ja kahvila	4	1 x 16 A

Kylmiökaappi	Mallas/vegegrilli /pääkahvila	4	1 x 16 A
Kylmävitriini	Pääkahvila	3	1 x 16 A
Jääkaappi	Vip/talkoo/media	3	1 x 16 A
Juomakaappi	Mallas/vip/grillit/kahviot	14	1 x 16 A
Kylmähaude	Mallas ja vegegrilli	3	1 x 16 A
Maksupäätteet	Ruokalippupisteet mallas-/vegegrilli kahvilat	21	1 x 16 A
Veden lämmitysboileri	Pääravintola	1	3 x 16 A/4,5 kW
Jätevesipumppu	Pääravintola	1	1 x 16 A

Pääravintolan tarjoilu- ja myyntitiskien (55 m) alle sijoitettiin pienlaitteita syöttävä verkko 3-vaiheisena. Tämän runko oli 3x63 A ja haarat 3x16 A. Tällä haluttiin varmistaa tehon jakautuminen tasaisesti 3-vaiheelle.

Ravintolatoimintaa tukevat kylmäkontit (6 kpl a 3x16 A) sijaitsivat pääravintolan sekä mallasgrillin takana.

Lisäksi ravintolatoiminnaksi voidaan lukea myös muikkuyrittäjä, joka omalla myyntipaikallaan tarjosi palvelujaan. Hän tarvitsi kylmäkonttiaan varten 3x32 A liittymän.

TV -tuotanto

YLE:n tekniikka sijoittui lähtösuoran taakse, jonne keskittyi TV-tuotantokalusto ja mastot. Sähkö otettiin vieressä olleesta maakaapeliverkon jakokaapista, josta heitä varten oli rakennettu 1 kpl 3x63 A:n kumikaapelilähtö ja 3 kpl 32 A:n lähtöjä ryhmäkeskuksineen (ei vikavirtasuojia) ja joista YLE rakensi itse tarvitsemansa liittymät alueelle sijoittuneeseen kalustoonsa. Maastosta tuleva valokuituverkon (väliaikarastit) päätepiestekontti sijoittui myös tänne ja yhdistyi kilpailukeskuksen kuituverkkoon siellä. Kamerakaapelit lähtivät täältä maalialueen ja lähtösuoran eri pisteisiin ja noudattivat sähköverkon kaapelireittejä ja osittain heitä varten kaivettuja (matalia) reittejä. Kamerat itsessään eivät tarvitse erillistä verkkosähköä (kaapeleissa oma virtapiiri näille) mutta joihinkin paikkoihin tarvittiin kameran kääntövarvarta varten 1x16 A pistorasia. Haasteellisimmaksi sähkönkäyttöpaikaksi muodostui yleisölle tarkoitettu väliaikarasti ja sinne tarvittiin 10 A:n pistorasia kameraa ja valokuituverkkoa varten. Sähköverkon kokonaispituudeksi muodostui 940 m loppuosan (410 m) ollessa 1-v kaapelia. TV-studio sijaitsi maalialueen vieressä ja sen sähköntarve oli vähäinen (valot ja 1-v pistorasiat).

Metsäkirkkoa varten tarvittiin sekä äänentoistoa, että YLE:ä varten sähköistys. Kirkkoalueen reunaan vedettiin 3x25+16 AMCMK kaapeli (n. 115 m) maan pintoja pitkin lähtien PV:n rakennuksen (TIKE) 63 A ryhmäkeskuksesta.

Puolustusvoimat

Puolustusvoimien esittelyaluetta varten (YLE:n alueen takana) rakennettiin 63 A kumikaapeliyhteys ja ryhmäkeskus juhhalavan jakokaapilta. He rakensivat itse oman verkkonsa tästä eteenpäin.

Muut sähköntarpeet

Alueelle rakennettiin yhteensä 4 kpl screenejä. Suurin scr60 sijaitsi lähtöryhmitysalueen kohdalla ja sen sähköntarve (2 kpl 3x63 A kumikaapeliliittymää ja 1 kpl 3x32 A liittymä ja ryhmäkeskus) otettiin viereisestä ja tätä varten rakennetusta kaapelijakokaapista. Scr40 sijaitsi ravintola-alueen reunassa ja sen tarvitsema sähkö (1 kpl 3x63 A kumikaapeliliittymä sekä 1 kpl 3x32 A ryhmäkeskus äänentoistolle) otettiin AMKA 70 ilmajohtoverkosta ja tätä varten alas otetusta jakokaapista. Yksi SCR20 sijaitsi vaihtoalueen eteläreunassa ja sai sähkönsä (1 kpl 3x32 A) sinne rakennetusta AMKA 70 ilmajohton ryhmäkeskuksesta. Toinen scr20 sijaitsi juhhalavan takaseinällä ja sai sähkönsä juhhalavan 3x63 A:n ryhmäkeskuksesta. Juhhalavan muu sähkönkäyttö tuli myös tästä samasta keskuksesta. Juhhalavan metallirakenteiden maadoittaminen ukkosyliännitteiden vuoksi saatiin helposti toteutettua, sillä sähköverkon maakaapeli kulki lavan alitse ja samassa ojassa kulki myös erillinen verkon maadoitus CU 16 kupariköysi.

Peseytymisalueen sähköntarve muodostui tuloveden ja jäteveden pumpuista, pukeutumis- ja saunateltojen sekä suihkualueen valaistuksesta. Tuloveden pumppuja sekä teltojen valaistusta varten rakennettiin Kirkkotien alitse Jukolan puistomuuntamolta 3x63 A:n kumikaapeliyhteys ja ryhmäkeskus. Jäteveden pumppuina toimivat PV:n alueen omat kiinteät pumput, jotka oli uusittu edellisenä syksynä PV:n toimesta.

Kauppa-alueen teltoja (3kpl a 1000 m² + pienempiä teltoja) palveli ilmajohtoverkon pohjoinen päätepylväs jakokaappeineen. Liittymät olivat 3x63 A (Suunnistajan kauppa + lisäkuorma teltan takana) 3x32 A Intersport ja 3x32 A Neonsport/Jukola-kauppa.

Erilaiset pienemmät myynti- ja esittelypisteet reunustivat kilpailukeskusaluetta ja niitä varten vedettiin 3x32 A kumikaapeliverkko läheisiltä jakokaapeilta tai muilta keskuksista.

YHTEENVETO

Tämänkertaisen Jukolan viestin kokonaiskuormitus asettui kuten tehokäyristä on nähtävissä n. 340 kW:n tasolle. Se olisi ollut hoidettavissa yhden muuntamon ratkaisulla, mikäli alueen muoto olisi sen sallinut. Kilpailukeskuksen verkko muodostuu aina paikallisten reunaehtojen mukaiseksi (maantiede ja toimintojen sijoittelu sekä käytettävissä oleva kiinteään sähköverkkoon liittymismahdollisuus). Yleisesti ottaen jakeluverkko pitää mitoittaa ja rakentaa aina ns. varman päälle. Kilpailun ydintoimintoja kuten tulospalvelu ja maali- ja vaihtoalueen toiminnot pitää varmistaa luettaviksi ja vikaantumisen kestäväksi (vaihtoehtoisia sähkönsyöttömahdollisuuksia/reittejä sisältäväksi).

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTU

Maalialueen emit-teltan sähkönsyöttöratkaisu pitäisi tulevaisuudessa suunnitella ilman vikavirtasuojia sisältäväksi.

Sähkönjakelu-, valokuitu- ja vesijohtoverkon kaivantojen yhteiskäyttöä on haasteellista hoitaa, kun eri intressit ohjaavat näiden verkkojen suunnittelua ja toteutusta. Hyöty on kuitenkin huomattava, mikäli tähän päästään. Lahti-Hollolassa kaivuu-urakoitsijoiden aikataulut ja valokuituasennuksien alihankintojen hidas valmistuminen vaikeuttivat tätä yhteistyötä.

Vesi ja viemärointi

Juha Lehti, Matti Tervala

Kilpailukeskuksen läpi kulkevan Kirkkotien varressa meni Hollolan kunnan vesijohto- ja viemäriverkkojen runkolinjat. Alueella oli lisäksi puolustusvoimien harjoitusalueen rakennuksien vaatima vesijohto- ja viemäriverkosto. Kunnallisista runkoverkoista rakennettiin tarvittavat liittymät omia jakelu- ja viemäriverkkoja varten. Pesupaikan osalta sekä joiltain muilta osin vesi- ja viemäriverkoissa tukeuduttiin harjoitusalueen verkkoihin.

Vesihuollon toteuttamista varten saatiin erittäin hyvää kokemusta, kun vesihuollon vastuuhenkilö oli jo ollut aktiivisesti mukana Louna-, Lappee- ja Joensuu-Jukoloiden vesihuollon järjestelyissä.

Vesihuollon tehtäviin meni talkootunteja seuraavasti:

- Vesivastaavan työskentely neljän vuoden aikana n 430 tuntia.
- Koulutuskeskus Salpaus oppilaiden tunnit yhteensä n 720 tuntia.
- Lvi-alan talkoolaisten työtunnit yhteensä n. 380 tuntia.

SUUNNITTELU

Suunnittelu aloitettiin Lahti Aquan Jyrki Hiltusen ja Ari Jousimäen kanssa 2017 maaliskuussa. Vesi- ja viemäriverkostosta laadittiin kaksi suunnitelmaa, ns. varmuusvaihtoehto ja minimivaihtoehto. Verkosto toteutettiin varmuusvaihtoehdon mukaisesti, jossa tärkeimpiin vedenkulutuskohteisiin oli varmistettu vesijohtoyhteys.

Suihkuvesien viemärointi suunniteltiin ja rakennettiin yhteistyössä puolustusvoimien kanssa osaksi alueen viemäriverkkoa, ja näin ollen se palvelee jatkossa alueen käyttöä. Tästä johtuen suurimman riskitekijän ennakoitiin olevan Kastarlammin rannassa oleva pumppaamo, josta suihkuvedet johdettiin kunnan verkostoon. Pumppaamo saatiin kuitenkin uusittua hyvässä yhteistyössä Puolustusvoimien ja Lining Oy kanssa.

RAKENTAMINEN

Vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen aloitettiin toukokuun alussa ja ne olivat pääosin valmiita toukokuun loppuun mennessä. Putkistojen levitys paikoilleen tehtiin yhden päivän aikana 10 lvi-alan talkoolaisen voimin. Sen jälkeen suurimman osan verkostojen liitoksista tekivät Koulutuskeskus Salpauksen talotekniikan ensimmäisen vuoden opiskelijat (8 opiskelijaa), jonka vuoksi työt tehtiin jo toukokuun aikana. Opiskelijoiden ohjauksesta

huolehti vuorotellen kuusi eläkkeellä olevaa lvi-alalla työskennellyttä talkoolaista. Opiskelijoiden poistuttua työt saatettiin loppuun vesivastaavan ja talkoolaisten voimin. Yksi opiskelijoista oli kuitenkin vielä mukana täysipäiväisenä ja erittäin aktiivisena talkoolaisena lopun rakentamisajan sekä purkuajan.

Lahti Aqua uusi kevään aikana myös ennen kunnan viettoviemäriä olevan viimeisen pumppaamon.

Areenan alueella vesijohdot upotettiin maahan sähkö- ja tietoliikennekuitujen kanssa samoihin kaivantoihin. Ravintola-alueen harmaavesien poisjohtaminen kunnan viemäriverkkoon tehtiin paine viemärillä ja pumpulla.

Vesijohtoverkoston valmistuttua putkisto kloorattiin Lahti Aquan toimesta. Kloorauksen ja huuhtelun jälkeen vedestä otettiin tarvittavat vesinäytteet, jotka analysoitiin ja tulosten mukaan vesi täytti talousveden mikrobiologiset laatuvaatimukset.

Kilpailuviikonlopun ajan alueella päivysti lvi-alan talkoolaista muodostettu neljän hengen ryhmä, joka toteutti putkistoissa ja laitteissa havaitut korjausta vaativat toimenpiteet.

PURKAMINEN

Vesi- ja viemäriverkostat purettiin välittömästi kilpailuviikonlopun jälkeen lvi-alan talkoolaisten toimesta. Liitokset ja muut maanpäälliset osat saatiin purettua heti kilpailua seuranneen viikon aikana. Maahan upotetut vesijohdot poistettiin johdon päästä kaivinkoneella vetämällä sen jälkeen, kun kaivannoista oli ensin kerätty talteen sähkö- ja tietoliikennekaapelit.

TOTEUTUNEEN VEDEN KULUTUSTIEDOT

Jukolan, ml rakentamis- ja purkuvaiheet, aikana kului vettä huomattavasti odotettua enemmän. Syitä tähän olivat mm. verkoston rakentaminen jo aikaisessa vaiheessa ja siitä sekä lämpimistä ilmoista johtunut veden jatkuva juoksuttaminen veden laadun varmistamiseksi, kilpailun aikainen helteinen sää, kilpailijoiden lukumäärän kasvu ja pesupaikalla uutuutena olleet paljut.

Veden kulutus eri kohteissa oli seuraava:

- putkiston klooraus 5 m³
- verkoston huuhtelu n 350 m³
- maaston juomapistet 24 m³
- ravintola, juomavesipisteet, grillit ja varustepesupaikka n 193 m³
- suihkut 408 m³, josta paljujen osuus n. 45 m³.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Vesi- ja viemäriverkoston rakentaminen Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijoiden toimesta oli erittäin onnistunut ratkaisu niin järjestävän organisaation kuin oppilaitoksen ja opiskelijoiden kannalta.

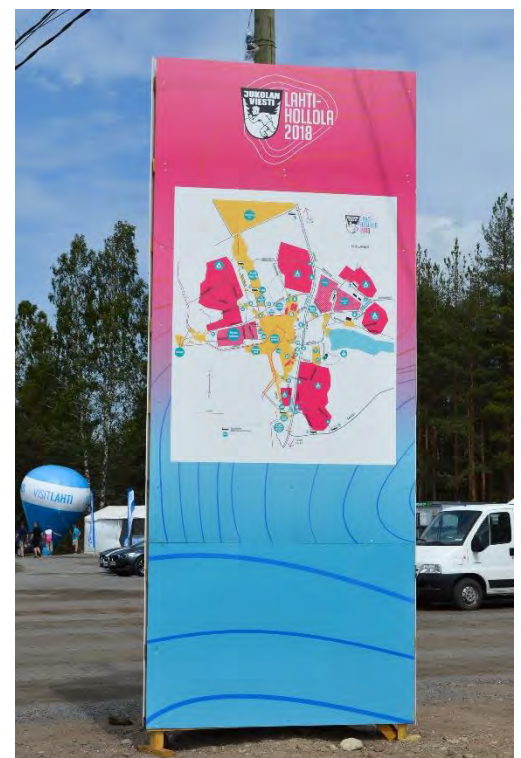
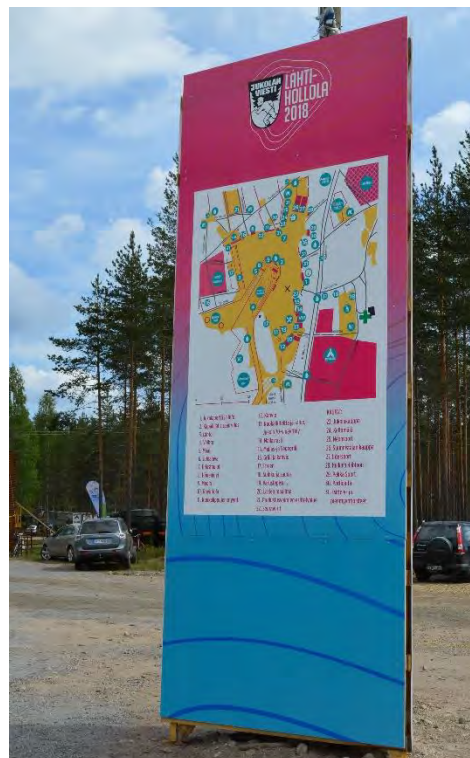
Juomavesipisteitä (11 kpl) oli sopiva määrä ja niiden sijainti oli hyvä, mutta helteisen sään vallitessa välittömästi vaihtopuomin läheisyydessä olisi myös pitänyt olla juomavesipiste. Tämän toteuttaminen olisi ollut varsin helppoa lämmittelyalueen vesipisteelle johtavan vesijohdon kulkiessa muutenkin läheltä vaihtopuomia. Lisäksi vaihtoalueen sisään- ja ulosmenoportin viereiselle juomavesipisteelle olisi ollut hyvä varata juomamukeja. Juomavesipisteiden merkitseminen ilmapalloilla osoittautui hyväksi ratkaisuksi.

Opastus

Lars Ojansuu

Kilpailukeskuksen opastus kuului kenttä- ja huoltovälikunnan tehtäviin ja liikenneopastus logistiikka välikunnan tehtäviin. Tehtävien rajapinnat oli hyvin määritelty, logistiikka opasti autot, bussit yms. pysäköintipaikoille ja ihmiset kilpailukeskukseen, kenttä- ja huolto opasti koko kilpailukeskusalueen.

Opasteita varten kaikilta valiokunnilta oli pyydetty ilmoittamaan omat tarpeet, jotta saatiin tehtyä opastetilaukset yhdellä kertaa. Opasteita oli iso määrä myös kiertävässä materiaalissa, joita käytettiin hyödyksi.

Iso määrä opasteita tehtiin itse tulostamalla ja laminoimalla, jossa toimisto oli isona apuna.

YHTEENVETO

Kilpailukeskuksen opastusten suunnittelu aloitettiin n. 2 kk ennen kilpailua ja siihen meni arviolta noin 40-50 tuntia. Opasteiden paikalleen laittoon meni arviolta n. 300 tuntia.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTU

Opastus on tärkeä toiminto, joten siihen pitää valita vastuhenkilö + varahenkilö. Opastusvastuu Lahti-Hollola Jukolassa siirtyi n. 2 kk ennen kilpailua pakottavista syistä johtuen. Varahenkilöä ei ollut nimetty, joten vastuu jaettiin kenttä- ja huoltopäällikön ja majoitustien kanssa, koska aikataulu oli tiukka ja nämä tunsivat toiminnot parhaiten.

Opastusten suunnittelussa on hyvä olla mukana henkilö, joka ei tunne aluetta/toimintoja, joten tulee huomioitua ”ensikertalainen” Jukolassa.

Tulostin ja laminointilaitte saatiin kilpailukeskukseen kilpailuviikolla, jolloin saatiin tehtyä lisäopasteita paikan päällä, viimeisimmät vielä lauantaina kilpailupäivänä, kun havaittiin puute.

Pesu- ja saunahuolto

Hannu Backman

Pesupaikka rakennettiin täysin kankaalle. Se tehtiin viime vuosien Jukoloiden tapaan kahteen osaan, joista toinen on suurempi. Suuremmassa osassa oli kaksi saunaa ja pienemmässä yksi pienempi. Suurempi alue oli Venlojen viestin aikana naisten käytössä ja Jukolan viestin aikana miesten käytössä. Suihkut sijoitettiin alueen keskellä olleelle 15x15 m asfaltoidulle ja viemäröidylle alueelle. Muuten pesupaikan pohja oli sorapintainen, jonka päälle levitettiin viira/huopa. Pukeutumistilat sijoitettiin telttoihin ja osin telttojen ja suihkujen väliin. Telttoihin sijoitettiin kiertävässä kalustossa olevat penkit sekä Lahden kaupungilta saatuja penkkejä.

Pesupaikan sisääntulon yhteydessä oli kaksi kiertävän kaluston lipunmyyntikoppia saunamaksujen keräystä varten. Saunalippuja myytiin myös Kilpailuinfosta.

Suihkuvesien lämmityksen hoiti Höyryässä niminen yritys useamman Jukolan kokemuksella ja lämmitys onnistui erinomaisesti.

Saunojen lämmitykseen tarvittavat polttopuut oli osittain järjestävän seuran omaisuutta ja osin hankittiin yksityiseltä yrittäjältä. Polttopuita kului n. 20 m³.

Varusteiden pesupaikka sijaitsi pesupaikan välittömässä läheisyydessä.

Uutta pesupaikalla oli kaksi kuorma-auton lavoille rakennettua **paljua**. Lavoille asennettiin penkit eristelevypaketeista ja osin puusta. Niiden päälle asennettiin vesieristeeksi kestopeitteet. Vesi paljuihin johdettiin samoista vesisäiliöistä kuin suihkuihinkin. Lavojen ulkopuolelle rakennettiin portaat puusta.

Paljujen vieressä oli kaksi TV:a, joista pystyi seuraamaan kilpailua.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Pesupaikka perinteisine järjestelyineen on melko toimiva ratkaisu. Tilan mitoitus erityisesti pukeutumistilan osalta kannattaa miettiä tarkasti, jotta tilaa on riittävästi. Saunojen ja veden lämmitys onnistuivat hyvin. Pesupaikan pohjarakenteet olivat hyvät ja etuna on, että ne palvelevat jatkossa alueen varsinaisen käyttäjän puolustusvoimien tarpeita.

Pesualueella käytetyt teltat ja niiden koko, toimi kohtuudella lähes koko kilpailun ajan. Mitä enemmän on katettua penkkitilaa, sen kauemmin ihmiset ”viihtyvät” rupattelemassa ja eivät vapauta tilaa seuraaville. Tärkeää on panostaa myös maapohjaan, koska jossain vaiheessa kuitenkin esiintyy ruuhkia ja silloin ihmiset voivat levittyä isommalle alueelle suoraan ”taivasalle”. Kierto pitää saada nopeaksi.

Kiertävässä kalustossa oleva **pieni sauna (ns. naisten sauna) tulee uusiksi** ja vaihtaa vastaavaksi kuin nyt käytössä olevat isot saunat. Sen pystytys on hankalaa/erilaista ja yhden kiukaan lämmöntuotto tilaa kohden riittämätön. Helppo ratkaisu on ehkä 1-2 uuden kiukaan hankinta tuohon saunaan, mutta se ei poista koko ongelmaa. Naisten määrä Jukolassa ja sen yöosuuksilla tulee vain kasvamaan, jolloin nykyisen saunan kapasiteetti ei enää riitä.

Pesupaikalle sijoitetut paljut olivat käyttäjien mielestä hyvä lisä oman juoksun jälkeiseen rentoutumiseen. Mikäli paljuja aiotaan jatkossa käyttää, kannattaa myös pikkusaunan puolelle laittaa oma palju.

WC- ja jätehuolto

Leena Seppälä, Laura Heikkinen

WC- ja jätehuolto suunniteltiin yhteistyössä eri toimipisteiden käyttäjien ja ympäristövaliokunnan, paikallisen jäteyhtiön sekä valitun yhteistyökumppanin kanssa. Jätehuolto toteutettiin Lassila & Tikanoja Oy:n (L&T) kanssa, joka valittiin kilpailutuksen perusteella.

Jätehuollon järjestämisestä tehtiin erillinen jätehuoltosuunnitelma yhdessä ympäristövaliokunnan kanssa. Jätehuoltosuunnitelma toimitettiin etukäteen Hollolan kunnan ympäristöpuolelle.

Jäte- ja WC-huollossa oli keskimäärin 17 talkoolaista kerrallaan töissä kilpailuviikonlopun ajan. Yksi talkoovuoro kesti 6 tuntia. Useat talkoolaiset tekivät 2 tai 3 talkoovuoroa. Lauantain ja sunnuntain aikana tehtiin yhteensä 68 kuuden tunnin työvuoroa 37 eri henkilön voimin. Työmäärään nähden talkoolaisia olisi saanut olla kaksinkertainen määrä per vuoro.

Bajamajoja tilattiin yhteensä 368 kpl, 4 hengen pisuaareja 40 kpl ja INVA-veikkoja 3 kpl, joista kaksi oli varustettu lastenhoitotasolla. Lisäksi VIP-asiakkaille tilattiin yksi VIP-veikkokontti, jossa oli sekä naisten että miesten puoli. Siihen kuului lämminvesivaraaja, valaistus ja vesi- sekä viemäriiliitäntä. Alueella olevat 10 erillistä käymälää olivat myös käytössä tapahtuman aikana.

L&T vastasi vessojen kilpailunaikaisesta huolto-, tyhjennys- ja pesutoimenpiteistä. Talkoolaiset huolehtivat vessanpaperien ja käsidesien täytöstä. Tyhjennysreitit suunniteltiin mahdollisimman sujuviksi, niin ettei se häiritse kilpailua.

L&T toi ja jakeli vessat sovittuihin paikkoihin kilpailua edeltävän viikon keskiviikkoon klo 12 mennessä ja haki ne pois kilpailun jälkeen tiistai-iltaan mennessä. Sopimuksessa oli liite kilpailun laatutavoitteista, joissa oli sanktioita, jos tavoitteisiin ei olisi päästy.

Kilpailun aikana kuluvat WC-paperit ja käsidesit sisältyivät L&T:n sopimukseen.

Talkoolaisille tehtiin selkeä ohje, jossa oli tärkeimmät yhteystiedot, tapaamispaikat, aluekartat ja oleelliset asiat työtehtävistä. Kartoissa näkyi mm. jäteastioiden ja vessojen sijoittelu.

WC -KALUSTON SIOITTELU

Rakentamisen ajaksi kilpailukeskukseen tilattiin 3 bajamajaa alueella olevan yhden kiinteän vessan lisäksi.

Kilpailun ajaksi käymälöitä sijoitettiin seuraaville alueille 2-50 vessan ryhminä:

- kilpailukeskuksen keskeinen alue
- lähtö- / vaihtoalue (lämmittelyalue)
- majoitusalueet
- ravintola
- pesupaikka
- ensiapu
- media
- kaupat
- VIP-alue
- juomarastit/maaston ea-pisteet
- TV-kuvauspisteet
- pysäköintialueet.

Alueelle laitettiin selkeät kyltit ja ilmapallot kertomaan vessojen sijainnista. Käymälöiden tarkat määrät ja sijoittelut selviävät liitteistä 1 ja 2.

Pääosa vessoista sijoitettiin niin, että ne olivat tyhjennettävissä kilpailun aikana. Täyttyneet vessat lukittiin tarvittaessa nippusiteillä. Tyhjennykseen varattiin viikonlopun ajaksi yksi pesuletkulla varustettu imuauto. Lisäksi toinen imuauto oli apuna lauantai-iltana, sunnuntiaamuna ja maanantaina yhteensä 20 h.

Bajamajojen sisällä oli kiinteät, lukittavat käsidesi- ja WC-paperitelineet. Jokaiselle WC-alueelle varattiin 600 litran jäteastioita WC-paperi ja käsidesivarastoiksi. WC-paperien ja käsidesien keskusvarasto oli kilpailukeskuksen jäteasemalla, josta mönkijät veivät niitä vessojen luo. WC-paperia kului noin 3000 rullaa.

Vessoja huolsi jatkuvasti 3 talkooparia. Kaksi mönkijäkuskia osallistuivat työhön kiireisimpinä hetkinä. WC-paperirullien ja paperirullarostien kantamiseen varattiin 1 iso reppu/talkoopari. WC-paperitelineet avattiin avaimilla, joita annettiin yksi avainnippu/talkoopari. Talkoolaisille varattiin myös hanskoja, puukkoja, savetteja, otsalampuja, maalarinteippiä ja tusseja (voi kirjoittaa pois käytöstä –tekstin) ja nippusiteitä, joilla pystyi lukitsemaan vessan pois käytöstä likaantumisen tai täyttymisen takia.

Lähes kaikki vessat tyhjennettiin 3-4 kertaa kisan aikana. Käymäläjätettä syntyi yhteensä 65 m³. Tyhjennysten ajankohdat olivat seuraavat:

lauantai 16.6.2018

Klo 19:09 6,8 m³

Klo 20:41 5,8 m³

sunnuntai 17.6.2018

Klo 00:52 5,3 m³

Klo 07:46 5,2 m³

Klo11:01 16,3 m³

maanantai 18.6.2018

Klo 10:02 12,3 m³

Klo 13:01 3,1 m³

Klo 13:48 10,5 m³

JÄTTEIDEN KERÄILY- JA KÄSITTELYKALUSTO

Kerättävät jätelajit ja astiat suunniteltiin yhdessä käyttäjien, valiokuntien sekä alueellisen jätehuollon ja La&T:n kanssa. Tapahtuman suunnittelussa painopisteenä oli jätteen synnyn ehkäisy ja lajitella jätteet mahdollisimman hyvin ja toimittaa pääosa jätteistä hyödynnettäväksi materiaalina (paperi, kartonki, biojäte, palautuspullot- ja tölkit) tai energiana (energia- ja sekajäte).

Alueella lajiteltiin jätteet paikallisen jäteyhtiön ohjeiden mukaisesti:

Jätelaji	Lajitteluohje
Kartonki	<ul style="list-style-type: none"> • kartonkitölkit, esimerkiksi maito- ja mehutölkit • kartonkiset ruokapakkaukset kuten keksipaketit • paperipussit ja -kassit • WC- ja talouspaperirullien hylsyt • aaltopahvipakkaukset • juomien pahviset monipakkaukset, esimerkiksi sixpackit
Palautuspullot	<ul style="list-style-type: none"> • palautuspullon tunnistaa PALPAn panttimerkinnästä
Palautustölkit	<ul style="list-style-type: none"> • palautustölkkin tunnistaa PALPAn panttimerkinnästä
Biojäte	<ul style="list-style-type: none"> • ruuantähteet ja paperiset lautasliinat
Energiajäte	<p>Muovipohjainen jäte ja vähän likaantuneet kartonki- ja paperipakkaukset sekä tekstiilit</p> <ul style="list-style-type: none"> • elintarvikemuovit, esim. purkit, pussit, rasiat, kääreet ja alustat • käytetyt kertakäyttöastiat, myös kartonkiset • likaantuneet kartonkipakkaukset esim. pizzalaatikat, jäätelöasiat • tekstiilit kuten vaatteet
Sekajäte	<p>Materiaalikierrätykseen kelpaamaton jäte, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> • geelipussit • kahvi- ja sipsipussit • lääkkeiden tyhjät läpipainopakkaukset ym. alumiinia sisältävät pakkaukset, jotka eivät kelpaa metallinkeräykseen • vaipat, siteet ja muut käytetyt hygieniatuotteet • kengät ja muut kumi-, nahka- ja tekonahkatuotteet • PVC-muovit, 03-merkityt ja muut tunnistamattomat muovituotteet
Paristot, akut ja sähkölaiteromut	<ul style="list-style-type: none"> • sähkölaiteromuja ovat kaikki sähköllä ja paristolla toimivat laitteet • voi palauttaa kilpailuinfoon

Ennen ja jälkeen kilpailun jätteitä syntyi alueen rakentamisesta ja purkamisesta sekä rakentamisen aikaisen talokkeittion toiminnasta. Rakentamisen ajaksi tilattiin 1 lava, sillä tyhjennettiin vuorotellen energia- ja puujätettä. Purkamisen ajaksi tarvittiin lavat energia-, puu- ja sekajätteille.

L&T toi, tarroitti ja jakeli jäteastiat sovittuihin paikkoihin kilpailua edeltävän viikon keskiviikkoon klo 12 mennessä ja haki ne pois kilpailun jälkeen keskiviikkoiltaan mennessä. Sopimuksessa oli liite kilpailun laatuavoitteista, joissa oli sanktioita, jos tavoitteisiin ei olisi päästy.

Jäteastioiden sijoittelussa huomioitiin:

- kilpailukeskuksen keskeinen alue
- katsomoalue
- lähtö- / vaihtoalue

- majoitusalueet
- ravintola
- pesupaikka
- ensiapu
- media
- kaupat
- mallasrasti
- juomarastit
- pysäköintialueet

Jätehuollolle varattiin kolme keräyspistettä, jotka varusteltiin puristimilla ja lavoilla:

- Pääravintolan lähelle sijoitettiin energia-, bio-, kartonki- ja sekajätepuristimet. Bio- ja sekajätepuristimet oli varustettu kippilaitteilla
- Kauppojen lähelle sijoitettiin kartonki- ja energiajätepuristimet
- Kilpailukeskuksen jäteasemalle sijoitettiin energia- ja sekajätelavat.

Kilpailun aikana eri toimipisteiden henkilöstö vastasi niissä syntyvän jätteen keräämisestä ja toimipisteen sisällä olevien jäteastioiden tyhjentämisestä lähimpään suurempaan jäteastiaan (240 – 600 l). Kenttä- ja huoltovaliokunnan talkoolaiset vastasivat näiden jäteastioiden tyhjentämisestä.

Talkoolaiset toivat jätteet lähialueilta maitokärryillä ja kauempaa mönkijäkuljetuksina em. keräyspisteille. Biojäteastiat kuljetettiin vetämällä puristimen luo. Biojäteastioissa ei käytetty biojätösäkkejä. Kartonki-, energia-, sekajäteastioissa käytettiin säkkejä. Energia- ja sekajätteet heitettiin säkkeineen päivineen puristimiin, kartonkijätteet tyhjennettiin säkeistä. Palautuspullo- ja tölkkisäkit sidottiin nippusiteillä kiinni ja kuljetettiin mönkijöillä jäteaseman varastorakennukseen odottamaan uudelleen lajittelua.

Kaupoista syntyy suuri määrä pahvia ja muovista pakkausjätettä kauppojen varustelun ja myynnin aikana. Energiajätteet kerättiin jätösäkeillä varustettuihin 240 l jäteastioihin, kartonki 600 l jäteastioihin ja pahvirullakoihin, joista jätteet tyhjennettiin puristimiin. Kauppojen henkilöstön tuli toimittaa kauppojen omat jätteet itse puristimille.

Palautuspulloista ja -tölkeistä tehtiin sopimus PALPAN kanssa. Niille tilattiin omat 240 l jäteastiat L&T:lta ja ns. muovinkeräystelineet. 240 l jäteastioissa oli juomapakkauksen mentävä aukko kannessa. Keräysastioita sijoitettiin ravintola-alueille, pesualueelle ja lähtö- ja vaihtoalueelle. Pullot ja tölkit lajiteltiin kilpailun jälkeen uudelleen ja säkitettiin PALPAN säkkeihin ja suljettiin PALPAN nippusiteillä. Palautuspulloja ja -tölkkejä toimitettiin OLVIn kautta PALPALLE 50 säkellistä (1 kontillinen). Tölkkejä palautettiin yhteensä 5956 kpl (pantillisia 5089 kpl ja pantittomia 867 kpl) ja pantillisia muovipulloja 3845 kpl. PALPAN säkkiin mahtui keskimäärin 230 tölkkiä tai 160 muovipulloa.

Pesupaikalle varattiin palautuspullojen ja tölkkien lisäksi energiajäte- ja sekajäteastiat sekä astiat hylätyille vaatteille ja pyyhkeille. Jäteastiat sijoitettiin tihein välein suihkujen läheisyyteen ja pukeutumistiloihin. Shampoo-pulot, pefletit, teipit ym. roskat tahtovat jäädä pesupaikoilla maahan. Peseytymisessä sallittiin omat shampoot, mikä vähentää jätteen määrää.

Pääravintolan sisälle sijoitettiin 240 litran jäteastioita, jotka ravintolan henkilökunta tyhjensi suoraan puristimiin. Ravintolasta ylijääneet lämmitetyt ruuat lajiteltiin biojätteeseen.

Aiemman kokemuksen mukaan ruokailijat eivät ole osanneet lajitella biojätettä, joten ruokailun jätepiisteet ml. talkooravintola olivat miehitettyjä. Niissä lajiteltiin jätteet bio-, energia-, kartonki ja sekajätteeseen. Lisäksi kerättiin palautuspulloja ja tölkkejä. Ruokailualueen lajitteluastioissa oli selkeät valokuvat niihin lajiteltavista jätteistä. Ruokalan jättepiisteiden yhteyteen tehtiin opastaulut.

Anniskelualueelle vuokrattiin L&T:ltä ns. Mukimikkoja, jotka pa-kottavat laittamaan kertakäyttötuopit sisäkkäin jäteastiaan.

Majoitusalueille vietiin 240 l astioita energia- ja sekajätteille vessojen yhteyteen ja keskeisille kulkureiteille. Telta-alueille jaettiin joukkumateriaalin mukana 240 l jätessäkkejä, jotka palautettiin jäteastioihin.

Juomarasteilla ja maastoensiapupisteillä juomamukit, geelipussit ja ensiapupisteiden jätteet kerättiin isoihin pahvilaatikoihin. Pahvilaatikot teipattiin lopuksi kiinni ja tuotiin mönkijöillä jättepiisteelle ja heitettiin energiajätepuristimeen. Geelipussit ovat sekajätettä, koska niissä on alumiinia. Paikallisen jäteyhtiön jätteenkäsittelylaitoksessa on kuitenkin alumiinierotin, joka erotteli geelipussit pois energiajätteestä.

Infopisteeseen ja mediateltaan järjestettiin astiat keräyspaperille. Infopisteeseen järjestettiin lisäksi astiat sähkölaiteromuille ja paristoille.

Jätehuollon astia- ja kalustomäärät:

- 2 energiajätepuristinta (kaupat + ravintola)
- 2 kartonkipuristinta (kaupat + ravintola)
- 1 biojätepuristin (ravintola)
- 1 sekajätepuristin (ravintola)
- 1 lava sekajätteelle (jätehuollon varastoalue)
- 1 lava energiajätteelle (jätehuollon varastoalue)
- 1 puristava jäteauto (ei tarvittu)
- 140 l jäteastioita 7 kpl
- 240 l jäteastioita 257 kpl
- 660 l jäteastioita 6 kpl (+ 26 kpl wc-paperivarastoiksi)
- Muovinkeräystelineitä 8 kpl
- Mukimikkoja 4 kpl
- Noin 2500 kpl jätösäkkejä
- 240 l metalliastioita tuhkan keräykseen 3 kpl
- 10 l metalliämpäreitä tuhkan keräykseen 3 kpl

Jäteastioita tyhjensi jatkuvasti 2 talkooparia, joilla oli käytössään 1 maitokärry/talkoopari ja kaksi peräkärryllä varustetuilla mönkijöillä liikkuvaa talkoolaista. Talkoolaisille varattiin hanskoja, puukkoja, savetteja, otsalampuja ja nippusiteitä.

JÄTEASTIOIDEN TYHJENNYS

L&T:n pakkaava jäteautoa ei tarvittu. Energiajätepuristin tyhjennettiin kerran ja pahvipuristin kahdesti kilpailun aikana, loput tyhjennykset tehtiin kilpailun jälkeen. Jätekeskukseen oli järjestetty 24 h pääsy viikonlopun ajaksi.

Kilpailun ja sen rakentamisen ja purkamisen aikana syntyi jätettä:

Puujätettä	11,2 t	32 %
Energiajätettä	7,2 t	20 %
Sekajätettä	10,3 t	29 %
Biojätettä	3,6 t	10 %
Kartonkia	3,0 t	9 %
YHTEENSÄ	35,3 t	

YHTEENVETO

Yhteistyö Lassila&Tikanoja Oy:n kanssa oli kiitettävää. Myös kaikki ilmoittautuneet talkoolaiset hoitivat työnsä kiitettävästi. Muutama joutui perumaan tulonsa hyvän syyntä, mutta hekin ilmoittivat asiasta etukäteen.

Jätettä ja käymäläjätettä syntyi hieman enemmän kuin oli arvioitu. Jätteen syntyyn vaikutti tapahtuman suosio ja ehkä myös hellekausi, jolloin alueella ei saanut metsäpalovaroituksen takia tehdä tulta, joten suuri osa ihmisistä kävi syömässä ravintolassa.

Vessojen lukumäärä oli hyvä, vessoihin ei syntynyt jonoja, mitä kiiteltiin. Vessojen tyhjennyksissä oli huippuhetkinä vajausta. Samoin talkoolaisia olisi tullut olla enemmän, jotta vessapapereita olisi ehditty jakaa riittäväällä tahdilla.

Lajitteluneuvonta ravintoloiden jättepisteillä sai kiitosta. Kansainvälinen yleisö arvosti ystävällistä lajitteluapua!

Kisaviikonloppuna tarvitaan jäte- ja wc-huoltoon n. 100 talkoolaista, jotka työskentelevät 6 h vuoroissa.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Varaa jätehuoltoon vara-astioita! Perjantaina tuli jonkin verran viimehetken toiveita jäteastioista – osa herää jäteasioihin vasta silloin.

Jaoimme alueen kahteen osaan ja molemmille osille eri talkoolaiset, jotka tekivät töitä pareina. Näin käveltävää/ajettavaa aluetta on vähemmän.

Talkoolaisiin kannattaa pitää yhteyttä ja jakaa tietoa etukäteen. Se sitouttaa ja helpottaa talkoisiin tuloa.

Työnjohtoa on syytä olla 2 per vuoro. Puhelimessa menee paljon aikaa! Mm. Jukolan Helpdesk soittelee paljon ja ilmoittelee puutteista ja toiveista. Ja yhteydenpito L&T:n työnjohtoon ja työntekijöihin vie aikaa.

Imuautolle tulee suunnitella sellaiset reitit, että sen ei tarvitse kiertää ulkokautta alueen puolelta toiselle. Muuten aikaa hukkaantuu siirtymisiin. Jos alueella on 2 imuautoa, niille on helpompi suunnitella kummallekin omat järkevät alueet ja reitit.

Imuautoja olisi paras olla koko kilpailun ajan kaksi. Vessoissa syntyy yhtä aikaa ruuhkaa lauantai-iltana, kun ihmiset palaavat teltoille ja sunnuntaina aamupäivällä, kun ihmiset lähtevät yhtä aikaa alueelta pois. Sunnuntai-aamuna voisi paikalla olla jopa kolme imuautoa.

Työnjohdolla tulee olla paperimanuaali aina kainalossa (tai tabletti). Siinä on oltava kartat, yhteystiedot ja työvuorolistat.

Jäte- ja WC-huolto tarvitsee mönkijää ja peräkäräjä jo kilpailua edeltävällä viikolla!

WC-huollossa kätevin vessanpaperien ja käsidesin kuljetusväline on pieni IKEAn kassi. Ja tavallinen ostoskassi vessoista kerättäville pahvihylsyille.

Metsätiet olivat paikoin niin huonot, että juomapisteiden hoitajien käyttöön tarkoitettut bajamajat vaihdettiin osittain kannettaviin vessoihin eli ns. sisäköihin.

Talkoolaisten työvuorot tulisi limittää 0,5 h, jolloin edellinen vuoro opettaisi työt seuraavalle vuorolle. Tässä säästyisi työnjohdon aikaa paljon.

Käytimme whatsappia työnjohdon ja L&T:n väliseen ja työnjohdon ja mönkkärikuskien väliseen tiedonkulkuun. Muille talkoolaisille työnjohto soitti tai laittoi whatsapp-viestejä tai tekstareita.

Maitokärkyt olivat ensiarvoisen tärkeitä, mutta liian pienet usean täyden jätessäkin yhtäaikaan kuljettamiseen. Niiden aisojen päälle kiinnitettiin rimoja kuljetustilan kasvattamiseksi.

Myöskään talkoolaiset eivät osaa lajitella jätettä, joten varaa jäteopas myös talkoolaisten ravintolan luo jo perjantaille.

Tuhkaa syntyi saunasta n. 100 litraa, joten yksi 240 l metalliastia riittäisi hyvin.

Ruokaloiden jättepisteillä on helpointa, jos tarrat ovat sekä kyljessä että kannessa, mutta mieluiten astian yläpuolella seinässä tai kyltissä. Ruokalan tarroissa ei kannata olla minkään muun kuin ruokalan jätteiden kuvia. Ja ne tulisi kuvata mahdollisimman tarkasti juuri niitä tuotteita ja pakkauksia, mitä ruokailussa käytetään: lautaset, haarukat, servetit, juomapakkaukset, kääreet, voinapit ja ruuantähteet.

Kauppiaisiin kannattaa olla etukäteen tai viimeistään perjantaina yhteydessä jäteasioissa. He eivät saa täyttää jätteillään asiakkaille tarkoitettuja jäteastioita.

PALPA-astiat teipattiin kiinni, muuten asiakkaat avaavat kannen ja laittavat sinne muitakin jätteitä.

Vessanpaperia kannattaa varata vähintään 4 vaihtopaperirullat per vessa varastoihin vessojen lähelle. Varastoastiat olisi hyvä olla lukittuja. Vessanpaperivarastoiksi varatut 600 l jäteastiat olivat vessarivien takana ja niiden päällä oli tarrat, joissa luki kahdella kielellä, että ”huolto, ei jätettä”, mutta niihin ilmestyi silti myös jätteitä.

Suunnittele jo etukäteen, miten loppusiivous tehdään. Sunnuntai-aamuna lähtijät kasasivat teltoista jätösäkkejä suuriksi kasoiksi jäteastioiden viereen. He jättivät myös suuria palautuspullo- ja tölkkikasoja majoitusalueen jätösäkkikasojen viereen. Majoitusalueille tulee varata jätelavoja ja palautuspullo- ja tölkkiastioita. Ja suunniteltava koko alueen siivoustalkoot alkavaksi heti sunnuntaina tai maanantaina, etteivät linnut ja ulkopuoliset ihmiset avaa jätösäkkejä ja levitä sisältöä ympäristöön. Työhön tulee varata astioiden tyhjennykseen soveltuva jäteauto ja peräkäräilyisiä mönkijöitä ja runsaasti jalkaväkeä.

Materiaaliasiat

Esa Rajala

Materiaalitoimintoja varten oli tarkoitus muodostaa valiokuntaan oma ryhmä, joka keskittyisi materiaalitarpaiden (ml työkalut ja -koneet) koordinointiin, materiaalin hankkimiseen, jakoon, käyttöön ja varastointiin. Tämä ei kuitenkaan toteutunut kunnolla, vaan materiaalin hankinta jäi suurelta osin yhden henkilön hoidettavaksi.

Kenttä- ja huoltovaliokunta hankki myös kaikkien valiokuntien yleismateriaalin ja valiokunnat itse oman erikoismateriaalin. Tämä toteutettiin siten, että valiokunnat ilmoittivat helmikuun loppuun mennessä omat materiaalitarpensa hyödyntäen heille etukäteen jaettua aiempien Jukoloiden pohjalta tehtyä exel-taulukkoa. Sen jälkeen materiaalivastaava teki yhteenvedon materiaalitarpeista. Materiaalilistoilta poimittiin erikseen listaus sellaisista, joiden hankinnat katsottiin olevan mahdollista keskittää yhdelle toimittajalle. Tämän listan mukaisista materiaaleista pyydettiin tarjoukset useammalta yritykseltä ja tarjousten perusteella valittiin yksi yritys toimittajaksi. Yrityksen kanssa sovittiin alkuun toimitettavaksi tietty määrä materiaalia ja lisää haettiin tai yritys toimitti tarpeen mukaan tarjouksensa mukaisilla hinnoilla. Yritys otti myös takaisin kaiken käyttämättömän materiaalin hyvittäen ne laskussaan.

Materiaalilistoilla havaittiin aika paljon yhtäläisyyksiä ja jopa päällekkäisyyksiä eri valiokuntien tarpeissa. Yhtäläisyyksistä, päällekkäisyyksistä ja muista listoilla ilmenneistä epäselvyyksistä keskusteltiin vielä valiokuntien vastuhenkilöiden kanssa, jotta varmistettiin että hankitaan oikeanlaista ja oikeat määrät materiaalia. Tämän jälkeen materiaalivastaava, kenttäpäällikkö ja varakenttäpäällikkö kävivät listat vielä yhdessä läpi ja siinä yhteydessä päätettiin mm. kuinka paljon hankitaan mitään sellaista, jota useampi valiokunta tarvitsee. Usean materiaalin kohdalla päädyttiin hankkimaan vain noin puolet esitetystä kokonaistarpeesta ja varauduttiin tarvittaessa myöhemmin hankkimaan niitä lisää. Tällaisia olivat erityisesti työkalut ja erilaiset koneet, ruuvit ja muut kiinnikkeet, jne. Tällainen materiaali oli pääosin kenttä- ja huoltovaliokunnan hallussa ja muut valiokunnat saivat niitä käyttöönsä tarvitsemakseen ajaksi. Myöhemmin lisää jouduttiin hankkimaan lähinnä vain ruuveja ja muita kiinnitystarvikkeita sekä joitain yksittäisiä tarvikkeita ja alun perin hankittu riitti hyvin eri valiokuntien tarpeisiin.

Tarvittavista konteista ja tiloista pyydettiin tarjoukset useammalta toimittajalta. Ennen toimittajasta päättämistä heidän kanssa myös neuvoteltiin maalikonttirakennelman toteuttamismahdollisuuksista/-vaihtoehtoista. Paikallisilta rakennuskonevuokraamoilta pyydettiin samassa yhteydessä myös tarjoukset koneista, nostimista, telineistä, aidoista, sähkötarvikkeista, jne arvioidun tarpeen perusteella. Lopullinen ratkaisu toimittajasta tehtiin huomioiden kaikki em. asiat siten, että kontit ja muu vuokraamomateriaali voitiin ottaa yhdeltä toimittajalta. Toimittajaksi valittiin Hämeen Rakennuskone Oy, jonka kanssa yhteistyö toimi koko ajan erittäin hyvin ja joustavasti.

Kaikessa toiminnassa käytettiin mahdollisuuksien mukaan kiertävään kalustoon kuuluvaa materiaalia. Kaikki rakentamisessa tarvittava puutavara saatiin lahjoituksina paikallisilta isänniltä, Koskitukki Oy:ltä ja Versowood Oy:ltä. Lisäksi materiaalia saatiin jonkin verran mm. MM-hiihdoilta ja Lahden kaupungilta. Lisäksi erilaista materiaalia saatiin melko paljon eri yhteistyökumppaneilta ns. näkyvyyttä vastaan.

Kilpailun jälkeen Lahti-Hollola Jukolan omistuksessa olleesta materiaalista osa jäi järjestävien seurojen käyttöön ja loput myytiin seuraavalle järjestäjälle ja talkoolaisille. Osa puutavarasta jätettiin puolustusvoimille harjoitusalueen rakentamista varten.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Kiertävän materiaalissa on vielä jotain uusimisen tarpeessa olevaa, kuten pikkusauna, osa kalusteista, jne. Kasvan osanottajamäärän vuoksi myös saunojen kokonaiskapasiteetin lisäämistä kannattaa jatkossa harkita.

Keskittämällä eri valiokuntien tarvitseman ns. yleisen materiaalin hankinnat vältyttiin hankkimasta tarpeettoman paljon materiaalia. Mikäli jokainen valiokunta olisi hankkinut kaiken tarvitsemansa materiaalin, olisi hankittu melko paljon samoja tarvikkeita, joita loppujen lopuksi kuitenkin tarvittiin kussakin kohteessa vain vähän aikaa.

Purkaminen

Purkaminen aloitettiin välittömästi kilpailun päättymisen jälkeen siten, että eri pisteiden toimijat purkivat ja veivät pois sinne tuomansa käytössään olleen materiaalin sunnuntain tai viimeistään seuraavan päivän kuluessa. Sen jälkeen purettiin kalusteet ja rakenteet yhteistyössä rakennusosaston ja toimipisteen henkilöstön kanssa. Purkaminen aloitettiin vuokrateltoista, jotta telttatoimittaja pääsi purkamaan niitä mahdollisimman nopeasti.

Purkaminen ja materiaalien kuormaaminen poiskuljetettavaksi tehtiin yhteistyössä v 2019 Jukolan järjestäjän kanssa. 2019 järjestäjä hoiti kiertävän materiaalin purkamisen ja sille siirtyvän materiaalin kuljetukset.

Purkaminen oli tehty suurelta osin kilpailua seuranneen viikon aikana, mutta seuraavalle viikolle jäi myös jonkin verran purettavaa. Viimeiseksi purettiin maahan upotetut sähkö- ja tietoliikennekaapelit sekä vesijohdot. Purkaminen oli tehty kesäkuun loppuun mennessä lukuun ottamatta joidenkin materiaalien pois toimittamista. Alue luovutettiin puolustusvoimille heinäkuun alkupuolella erikseen sovittuna ajankohtana.

Purkamiseen kelpaa kaikki ”käsiparit”, työtä on enemmän, kun luullaan. Käytössä on oltava vähintään 3 kuormaajaa, joiden kuljettajilla kohtuullinen kokemus ja tieto sekä omasta että kiertävän kaluston määrästä ja laadusta. Myös tieto mihin ko. materiaali menee tai mitä siitä on sovittu, auttaa turhilta siirroilta. Lisäksi tulee vielä kaiken vuokrakaluston, teltojen, jätteiden ja eri toimijoiden materiaalsiirrot. Kilpailuviikolla ja viikonloppuna tavaraa ja materiaalia tuo paikalle tuhansia ihmisiä, kuitenkin siivoamiseen ja purkuun on kilpailun jälkeen käytössä vain muutama kymmenen tekijää.

Aikataulu

2015

- 30.6. Suunnittelun käynnistäminen
- 31.12. Areenan ja pesupaikan avohakkuut

2016

- 25.1. Valiokunnan kokous 1
- 30.4. Avainhenkilöiden rekrytointi
- 30.4. Areenan lähiympäristön puuston harvennukset
- 26.5. Valiokunnan kokous 2
- 2.5.-23.6. Avainhenkilöstön perehtyminen Lappeen-Jukolaan ja osallistuminen talkoisiin
- 10.8. Valiokunnan kokous 3
- 31.8. Alustava kenttäsuunnitelma
- 30.11. Eri osa-alueiden alustavat suunnitelmat ja ns. budjettitarjoukset
- 31.12. Majoitusalueiden ja yksittäisten toimintojen vaatimat puuston hakkuut

2017

- 14.3. Valiokunnan kokous 4
- 30.4. Alustavan suunnitelman täydentyminen
- 22.5. Valiokunnan kokous 5
- 2.5.-30.6. Perehtyminen Joensuu-Jukolaan ja osallistuminen talkoisiin
- 30.6. Sitova kenttäsuunnitelma
- 9.8. Valiokunnan kokous 6
- 15.8. TA:n kilpailukeskuksen tarkastus / yksityiskoht. kilpailukeskuksen suunnitelma
- 12.-13.9. Kilpailukeskuksen rakenteiden paikkojen merkitseminen areenalle
- 30.9. Teltojen, konttien, katoksien, telineiden, yms. varaaminen ja käyttö sopimuksien laadinta

30.9.	Puuston ja risujen raivaukset/kerääminen kilpailukeskusalueelta ja majoitusalueilta
30.10.	Lopullinen yksityiskohtainen kenttäsuunnitelma
31.10.	Sähköpylväiden pystytys sekä valaisimien ja ilmakaapeleiden asennus
31.10.	Telttä- ja tuulisuojapaikkojen merkitseminen maastoon
1.11.	Valiokunnan kokous 7
31.11.	Areenan, pesupaikan ja kulkuväylien pohjatytöt
31.12.	Eri osa-alueiden (sähkö, vesi, veden lämmitys, jätehuolto, käymälät ym.) toimitus-, kuljetus-, palvelu- yms. sopimukset valmiina

2018

7.2.	Valiokunnan kokous 8
21.3.	Valiokunnan kokous 9
14.4.	Rajapintaharjoitus
31.3.	Rakennustarvikkeiden tilaaminen
30.4.	Rakennustarvikkeiden toimitus alkoi
2.5.	Kilpailukeskuksen rakentamisen aloitus
25.-31.5.	Kilpailukeskuksen telttöjen pystytys
13.6.	Kenraaliharjoitus
14.6.	Kilpailukeskusalueen rakenteet valmiit ja käyttökunnossa
16.-17.6	Kilpailupäivät
17.6.	Purkutyöt alkuun
30.6.	Purkutyöt valmiina
29.7.	Kaikki materiaali pois alueelta

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Kenttä- ja huoltovaliokunta tarvitsi tehtävänsä toteuttamiseksi muiden valiokuntien vaatimukset ja tarpeet eri kohteilla. Tarpeita käsiteltiin eri valiokuntien yhteistyökokouksissa ja ne täsmentyivät suunnittelun edetessä. Tarvittavia tietoja eri valiokunnilta ja muilta tahoilta olivat mm:

KARTTA- JA RATAVALIOKUNTA

- Kilpailukeskuksen suunnitteluun liittyvät ratatiedot kuten viimeisten rastien paikat, k-piste ja kielletyn alueen rajat.
- Reitit kilpailukeskuksesta maastoon liikkumista varten
- Telttä-, kontti- ja telinetarpeet
- Jätehuoltopisteiden tarpeet rata-alueella

KILPAILUVALIOKUNTA

- Varustarkastuksen ja emit-nollauksen tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot ja it- ja jätehuoltotarpeet
- Tulostaulujen, karttakonttien tilantarpeet ja varustelutarpeet
- Lähdön- vaihdon ja maalin rakennetarpeet ja opasteet
- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien reitit ja rakentamistarpeet kilpailukeskusalueella
- Maastoyhteyksien reitit ja liittymäpisteet kilpailukeskuksen alueella

ICT-VALIOKUNTA

- Emit-teltan tilantarve, kalusteet, sähkö- ja valaistustarpeet
- Tulospalvelukonttien tilantarpeet, kalusteet, valaistus, sähköntehon tarpeet
- Jätehuoltotarpeet

TURVALLISUUSVALIOKUNTA

- Ea-teltan ja sairaalan tilantarpeet, varustus, sähkö-, jätehuolto – ja vesipistetarpeet
- Opasteet, paloturvallisuus
- Johtokeskuksen sijainti, varustelu, yhteydet
- Rakentamis- ja purkuvaiheiden vartiointijärjestelyt

LOGISTIikkaVALIOKUNTA

- Parkkialueiden tilantarpeet ja varustus, liikenneyhteydet
- Materiaali- ja henkilöstökuljetukset
- Kuljetuskaluston varaaminen/hankkiminen
- Linja-autojen purku- ja lastauspaikat
- Lentokentän alueelle tulevien parkkialueiden järjestelyt
- Asuntovaunu ja –autoparkit
- Talkoolaisten parkkialueen järjestelyt
- Sähkö-, jätehuolto – ja vesipistetarpeet
- Opasteet

TALOUS- JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA

- Kauppojen sähkötarpeet, teltojen määrät ja koot, kalusteet, jätehuoltotarpeet
- VIP-palveluiden sähkötarpeet, teltojen määrät ja koot, kalusteet, jätehuoltotarpeet
- Käytettävissä olevat sopimuskumppanit rakentamisen toteuttamiseksi
- Mainosten sijainti ja kiinnitystarpeet

TOIMISTOVALIOKUNTA

- Infotelan, Jukolatoimiston, toimitsijavastaanonon, metsäkirkon ja lastenmaailman tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot, jätehuoltotarpeet, vesipistetarpeet
- Kenttämajoitusalueiden suunnittelu ja järjestelyt, majoituspaikkojen jako
- Opasteet
- Matkapuhelinten latauspisteet
- Toimitsijamajoituksen järjestelyt

VIESTINTÄ- JA MEDIAVALIOKUNTA

- Mediatelan tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot, it- ja jätehuoltotarpeet

AREENATUOTANTOVALIOKUNTA

- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien rakentamistarpeet kilpailukeskusalueella
- Juhlalavan tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot, jätehuoltotarpeet, vesipistetarpeet
- Sähkö- ja it-kaapeleiden ja pisteiden tarpeet kilpailukeskusalueella
- Kuvauspaikkojen varustus- ja rakennustarpeet kilpailukeskusalueella
- Kuuluttamot, selostamot, GPS-tilojen tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot, it- ja jätehuoltotarpeet
- Areenatuotantoalueen tilantarpeet
- Kuulutuslaitteiden ja screenien tilantarpeet, sähkötarpeet, sijoittelu
- Maastoyhteyksien yhteensovituspaiste kenttäkaapeloinnin kanssa

RAVINTOLAVALIOKUNTA

- Ruokalatoimintojen tilantarpeet, kalusteet, laitteet, sähkötehot, internetyhteydet
- Huoltotiet, jätehuoltopisteet, vesipisteet
- Grillien ja kahvi-/virvokerastin tilantarpeet, kalusteet, laitteet, sähkötehot, internetyhteydet
- Eri toimipisteiden teltojen koot
- Mallasrastin tilantarpeet, kalusteet, laitteet, sähkötehot, internetyhteydet
- Opasteet

PUOLUSTUSVOIMAT

- Alueen ja siellä olevien rakennusten käyttö
- Puuston hakkuista ja harvennuksista sopiminen
- Maapohjan ja tiestön parantamisesta sopiminen
- Pv-alueen varaaminen kisakeskusalueelta
- Pesupaikan pohjan rakentaminen
- Pv-mainosten kiinnitys sovitusti
- Pv-kenttäkeittiövarusteiden tilantarpeet
- Sotilasteltojen pystytys ja purku
- Pv-maastoyhteyksien yhteensovituspaiste kenttäkaapeloinnin kanssa

Riskienhallinta

Keskeisiä kenttä- ja huoltovaliokunnan tunnistamia riskejä olivat mm

- Talkooväen riittävyys
- Sähkösaannin turvaaminen
- Vedensaannin turvaaminen
- Jätehuollon toimivuus
- Rakentamisen ja purkamisen työturvallisuus
- Budjetissa pysyminen

Em. riskit pystyttiin pääosin välttämään, pl talkooväen hieman pieni määrä jätehuollossa. Työturvallisuuden näkökulmasta valiokunnan työt onnistuivat hyvin, eikä valiokunnan alaisissa työtehtävissä toimineille sattunut mitään vakavampia työtapaturmia. Budjetissa pysyminen onnistui myös hyvin, sillä se alittui lähes 20 prosentilla.

Yhteenveto

Kokonaisuutena kenttä- ja huoltovaliokunnan vastuulla olevat toiminnot onnistuivat hyvin. Eri toimialojen yksityiskohtien osalta toki vielä seuraaville järjestäjille jäi jossain kohdin hiukan parantamisen varaa.

Talkoohenkilöstöä oli useimmilla toimialoilla riittävästi, mutta puutetta oli erityisesti jätehuollon osalta. Valiokunnan johto- ja vastuuhenkilöiden työskentely onnistui erittäin hyvin kaikkien hoitaessa aktiivisesti omia vastualueitaan. Eri toimintojen vastuuhenkilöiksi oli onnistuttu saamaan oman alansa erinomaisia ammattilaisia, jotka hoitivat oman alansa suunnittelua ja toimintoja itsenäisesti. Valiokunnassa vallitsi erinomainen yhteishenki, mutta myös rakentavaa kritiikkiä annettiin tarvittaessa myös muista kuin oman vastualueen asioista. Myös valiokunnan tehtävissä työskennelleiden kesken vallitsi hyvä yhteishenki, kuten talkootyössä yleensäkin tapahtuu.

Kilpailukeskuksen ja sinne sijoitettujen eri toimintojen suunnittelu onnistui saadun palautteen perusteella hyvin, joskin toki joitain negatiivisiakin kommentteja palautteen joukossa oli. Järjestäjän näkökannasta kilpailukeskus oli kuitenkin onnistunut. Jälkikäteen tehtynä huomiona voisi todeta, että areenan toiminnot olisi voinut olla vielä hiukan tiivistetympin. Tätä rajoitti kuitenkin se, että suunnittelussa haluttiin ottaa huomioon myös metsänhoitolliset näkökannat.

Eri toimintojen suunnittelun osalta oltiin heti alkuvaiheessa yhteydessä eri viranomaistahoihin ja heidän kanssa keskusteltiin alustavista suunnitelmista sekä toiminnoissa huomioitavista asioista. Varsinaiset suunnitelmat ja toiminta toteutettiin nämä huomioiden. Tämä menettely osoittautui erinomaiseksi, sillä myöhemmin tehdyissä viranomaistarkastuksissa oli harvoin mitään huomautettavaa. Muutenkin yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa oli erinomaista.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Telttojen ja juhlatavan vuokraaminen telttatoimittajan pystyttämänä ja purkamana oli erittäin onnistunut ratkaisu muutenkin kuin kustannussyistä. Yhden tapahtuman vuoksi ei telttojen pystytystä kannata opetella ja toimittajan hoitaessa pystytyksen vapautuu talkootyövoimaa muihin rakennustehtäviin.

Rakentamisessa ja eri toiminnoissa tarvittavien materiaalien hankinta ”oravan nahka kaupalla”, jolloin materiaalia saadaan hankittua tai muuten käyttöön näkyvyyttä vatsaan, on suositeltava tapa. Tämä onnistui Lahti-Hollola Jukolassa erittäin hyvin erityisesti muutaman henkilön toimiessa erittäin aktiivisesti asiassa.

Pienmateriaalien toimitus ja hankinta kannattaa tehdä ”lähitoimijan kanssa”. Hinnalla ei ole niin suurta merkitystä, kunhan materiaalia saadaan ajallaan. ”Toimitusvaikeuksiin” menee turhan paljon aikaa ajellessa pieniäkin tavaroita kymmenien kilometrien päästä. Mikäli kauppa ei ole alle 10 km päässä, kannattaa työmaalle toimittaa konttivarasto ja sinne enemmän kuin riittävästi tarvikkeita. Ja mahdollisuuksien mukaan kannattaa sopia laskutus toteutuneen (+ avatut paketit) mukaan.

Hankintojen ja muiden rakentamisessa syntyvien kustannusten maksuliikenne ja -tapa (tili, kortti, käteinen) tulee hoitaa valmiiksi jo kuukausia ennen tapahtumaa. Maksujärjestelyt kannattaa olla valmiina heti kun rahaa tarvitaan, eli jo edellisenä kesänä.

Hyviin työkaluihin ja välineisiin kannattaa panostaa jonkin verran. Sellaisilla on helppo työskennellä ja myös turvallisuus paranee. Kunnolliset työkalut ja välineet on helppo myydä kilpailun jälkeen eteenpäin esimerkiksi talokoolaisille.

Mönkijät ovat monipuolisia ja yksinkertaisia työvälineitä, eikä niiden käyttöä tule arastella vaan neuvoa se kaikille. Lähes jokainen niistä tulee varustaa peräkärriellä tai tarvittavalla lisälaitteella. 1 – 2 kpl tulee olla työnjohtajan käytössä, joka nopeuttaa opastusta, kommunikointia, työn tarkastusta ja suunnittelua. Etenkin rakentamisen loppuvaiheessa, ennen kilpailua, pitää olla fyysisesti lähes joka paikassa ja samaan aikaan.

Myös radiopuhelimet helpottavat yhteydenpitoa kentällä eri toimialueiden ja työkoneiden kuljettajien kesken. Ne kannattaa olla samat ja käytössä koko ajan kilpailukeskuksen rakentamisen ja purkamisen sekä kilpailupäivien aikana.

KILPAILUVALIOKUNTA

Mikko Sani

Tavoitteet

Kilpailuvaliokunnan tehtävänä oli hoitaa onnistuneesti ja luotettavasti Venlojen sekä Jukolan viestien lähtö-, vaihto- ja maalitoiminnot:

1. Kenraaliharjoituksen kilpailullisen osion suunnittelu ja toteutus.
2. Emit-nollaus
3. Venlojen ja Jukolan viestien lähdöt uusintalähtöineen
4. Maalitoiminta
5. Vaihto- ja varakarttatoiminta
6. Mahdollisen ADT-testauksen liittyvät tukitoimet

Tehtävät

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Henkilö
Kilpailupäällikkö	Sani Mikko
Varapäällikkö	Laine Simo
Lähtö	Gröhn Timo
Lähtö, vara	Jokinen Heikki
Maali	Kotilainen Matti
Maali, vara	Koivuniemi Kirsi
Vaihto	Elonen Markku
Vaihto, vara	Gröhn Mervi
Emit nollaus	Vesanto Arto
Emit nollaus, vara	Sani Tuula
ADT	Örn Ossi
Lyyti	Paula Jaskari

Talkoolaistarve

Kilpailuvaliokunnan vastuuhenkilöt rekrytoitiin tehtäviinsä molemmista seuroista vuosien 2015 – 16 aikana. Valiokunta piti yhteisiä kokouksia 7 kertaa. Niiden välillä keskustelu tapahtui sähköpostitse. Vastuuhenkilöitä osallistui tiedonsiirtokokouksiin Lappeenrannassa ja Joensuussa sekä talkoolaisina järjestelyihin jo Louna-Jukolasta lähtien. Järjestelytoimikunnan kokouksiin osallistui aina vähintään yksi henkilö ja muiden valiokuntien kokouksissa käytiin tarpeen mukaan.

Tarvittavien talkoolaisten määräksi suunniteltiin 220 – 230. Vapaaehtoisia ilmoittautui runsaasti Lyyti-ohjelman kautta jo talvella ja keväällä tilanne näytti hyvältä. Kuitenkin kesäkuun alussa vajaan oli vielä parinkymmenen hengen verran. Tämä johtui suurelta osalta siitä, että n. 40 henkeä halusi olla töissä vain osan kilpailuajasta ja heistä ylivoimainen enemmistö Venlojen juoksun aikana. Niinpä tarvittavaa henkilöstön määrää piti nostaa ja riittävä määrä saatiinkin kokoon. Kun vielä talkoolaisten listaan lisättiin seuraavien Jukola-järjestäjien edustajat, jotka osallistuivat töihin vaihtelevassa määrin, tuli kilpailuvaliokunnan kokonaisvahvuudeksi 256. Talkoolaiset olivat valtaosin innostuneita ja tehtäviinsä sitoutuneita. Tulevien kilpailujen järjestäjiä kannattaa kehottaa

osallistumaan talkoolaistoimintaan viimeistään vuotta ennen omaa kilpailuansa. Toiminnot oppii käytännössä parhaiten. Ryhmänjohtajat valittiin ilmoittautuneiden joukosta jo maaliskuussa 2018, jotta he ehtivät valmistautua tehtäviinsä. Ryhmänjohtajille järjestettiin myös valiokunnan oma koulutustilaisuus viikkoa ennen varsinaista kilpailua. Muutoin talkoolaiset koulutettiin talkoolaisten yhteisissä koulutustilaisuuksissa ja kenraaliharjoituksessa, osin paikanpäällä kilpailujen aikana.

Lyyti-vastaava Paula Jaskari hoiti yhteydenpidon talkoolaisiin lähettäen heille myös yleisiä tiedotteita ja valiokunnan tekemät omat talkoolaisohjeet. Talkoolaisten sijoittelun työtehtäviin hoiti kilpailupäällikkö. Tämä aiheutti toukokuun ja kesäkuun alun aikana huomattavan paljon töitä. Sijoittelussa pyrittiin huomioimaan paitsi toiveet niin myös kokemus ja talkoolaisen ikä. Kaikkein vanhimmat sijoitettiin istumatöihin ja nuoria aamun raskaille tunneille.

Kalusto ja rakentaminen

Kilpailuvaliokunnan tarvitsema kalusto on valtaosin kiertävässä materiaalissa. Karttatelineet riittivät juuri 1900 joukkueelle. Jos joukkueiden määrä jatkossa vielä lisääntyy, on niitä hankittava lisää. Telineet numeroitiin sadan joukkueen välein molempiin suuntiin. Joukkueiden karttapusseja korjattiin aluksi ja pahasti rikkoutuneiden tilalle tilattiin uusia n. 50 kappaletta. TA Peltolan ohjeistuksesta päädyttiin kuitenkin tilaamaan kokonaan uusi pussisarja, jotta Venlojen ja Jukolan karttoja ei enää tarvitse laittaa samoihin pusseihin. Vanhaa sarjaa käytettiin Venlojen viestissä ja uutta Jukolan viestissä. Tämä edellytti vaihdon henkilöstöltä pussien vaihtoa telineisiin viestien välissä. Aika kilpailujen välissä riitti hyvin. Vanhat lähtöalueen numeronauhat olivat huonokuntoiset ja väärän mittaiset. Niiden tilalle hankittiin uudet, kevyemmät nauhat, jotka numeroitiin ja pätkittiin sopivan mittaisiksi. Ennen kilpailua tehdyissä kokeiluissa osoittautui kuitenkin, että ne eivät pysyneet paikoillaan tuulisella kiitoradalla. Nauhat korvattiin kalkkiviivoilla ja kartanjakajille annettiin ohjeet tarkistaa juoksijoiden oikea järjestys rivissä. Järjestelmä toimi näissä olosuhteissa hyvin.

Kenttä- ja huoltovaliokunta hoiti muiden tarvittavien rakenteiden, kuten aitojen ja teltojen pystytyksen sekä maapohjan parannustyöt. Rakenteiden suunnittelu ja toteutus yhteistyössä Kenttä- ja huoltovaliokunnan kanssa toimi erinomaisesti.

Kilpailuvaliokunnalla oli käytössään kolme merikonttia. Yksi oli lähellä K-pistettä ja siitä annettiin varakartat niitä tarvinneille joukkueille. Kaksi muuta oli emit-nollausteltan vieressä. Toinen oli avoin toimitsijoille henkilökohtaisten tavaroiden säilytystä varten ja toisessa, lukitussa kontissa oli kilpailukartat. Toimitsijoiden käyttöön oli varattu kaksi bajamajaa. Ne tosin ruuhkaantuivat koska niitä pyrkivät käyttämään myös monet muut. Vaihtopuomin päässä oli ns. Iltarastivaunu, jossa toimi Helppi-piste. Kilpailijat pystyivät asioimaan siinä kummalta puolelta puomia tahansa.

Kehitettävää

Kaikenlaisten pikkutavaroiden hankinta keskitetysti on kankeaa ja tulokseltaan epävarmaa. Vaihtoon tulevien vesipiste olisi hellesäällä voinut olla lähellä vaihtopuomia eikä vasta uloskirjautumisen jälkeen. Erilaiset opaskyltit olisivat voineet olla vielä selkeämpiä ja korkeammalla erottuakseen suuressa väkimäärässä. On varauduttava myös vastuuhenkilöiden sairastumisiin.

Kenraaliharjoitus

Simo Laine

TAVOITTEET

Kenraaliharjoituksen keskeisenä tarkoituksena oli testata Jukolan viestissä käytettävien toimintojen sujuvuus ja toimivuus. Keskeisiä testattavia osa-alueita olivat lähdön, vaihdon ja maalitoimintojen, Emit-nollauksen sekä tuulospalvelun toiminta kaikissa tilanteissa sekä antaa vielä viime hetken ohjeet tehtävissä toimiville ja nostattaa kisahenkeä.

Harjoituksen aikana viestin toimitsijat valmennettiin työskentelemään kaikissa em. toiminnoissa. Harjoituksen aikana tarkistettiin poikkeustilanteita varten laadittujen ohjeiden toimivuus sekä se, että toimitsijat ymmärtävät ohjeiden tarkoituksen ja noudattavat niitä.

Kenraaliharjoituksen aikana harjoiteltiin myös kilpailukeskuksen muut keskeiset toiminnot kuten liikenteenohjaus, ravintolatoiminnot, ensiapu, info yms. Harjoituksen aikana toiminnoista vastaavat henkilöt varmistivat myös työvuoroissa työskentelevien henkilöiden riittävyyden sekä tietoisuuden työvuoroistaan.

Kenraaliharjoituksesta tiedotettiin vastuullisille valiokuntalaisille kevään järjestelytoimikunnan kokouksissa ja talkoolaisille kilpailuvaliokunnan toimitsijainfoissa toukokuussa sekä erillisellä tiedotteella kesäkuussa talkoolaisille osoitetulla kenraaliharjoituskutsulla.

Muiden valiokuntien kanssa käytiin asioita läpi puhelimitse, sekä informoitiin kenraaliharjoituksesta järjestelytoimikunnan kokouksissa. Puhelinkontakti oli tiivistä kenraaliharjoituksen ratamestarin kanssa.

Kenraalisharjoitus toteutettiin keskiviikkona 13.6. Saapuminen kenraaliharjoitukseen tapahtui omatoimisesti autolla, pyörällä yms. Käytössä oli vip-parkki kilpailukeskuksen pohjoisosassa.

Harjoituskilpailuun osallistui 50 juoksijaa. Harjoituskilpailuun osallistui järjestävien seurojen jäseniä. Osallistujaksi sai ilmoittautua kenraaliharjoituksen vastuuhenkilölle. Tarkoituksena oli antaa mahdollisimman monelle juniorille mahdollisuus aistia kilpailun tunnelmaa.

Aikataulu

klo 8:00- 15:00	Talkoolaisten tutustuminen kilpailukeskukseen, valiokuntakohtainen valmennusohjelma
klo 14:50	Verkon kuormitus (areena tuotanto)
klo 15:00	Tervetulo puhe, sekä johtoryhmän ja avainhenkilöiden esittely
Klo 15:20- 17.00	Toimitsijoiden kohdekoulutus
klo 16:00	Kilpailijoiden kokoontuminen ja perehdytys harjoituskilpailuun
klo 16:30	Sähkökatko
klo 16:30	Joukkumateriaalin jako Infossa
Klo 17:00	Ensimmäisen osuuden juoksijoiden sisäänkirjaus alkaa
klo 17:22	Kilpailijat päästetään lähtöalueelle
klo 17:30	Kenraaliharjoituksen lähtömerkki
klo 17:45	Kenraaliharjoituksen 1. vaihto
klo 18:00	Kenraaliharjoituksen 2. vaihto
klo 18:12	kenraaliharjoituksen 3. vaihto
klo 18:24	Kenraaliharjoituksen maaliintulo
klo 18:30	Kenraaliharjoituksen vaihto suljetaan
klo 18:40	Kenraaliharjoituksen uusintalähtö
klo 19:20	Maali suljetaan
klo 19:30	Valiokuntien palautetilaisuudet sektoreittain/ ryhmittäin/ toiminnoittain
klo 20:00	Loppupalaveri mediateltassa (mukana järjestelytoimikunta ja johtoryhmä)

Harjoitusviestin toteutus

- Harjoitusviesti oli 4-osuuskainen.
- Joukkue muodostui kahdesta (2) kilpailijasta. Kilpailu juostiin siten, että osuudet 1 ja 3 juoksi sama suunnistaja ja joukkueen toinen jäsen juoksi osuudet 2 ja 4. Haluttiin mallintaa Venlojen viestiä.
- Osuuspituus oli noin 1,5- 2,2 km.
- Kaikilla osuuksilla oli hajonta ja kolme rastia. Matkoihin sisältyi viitoitusta yhteensä 700 m.
- Harjoitusviestissä kaikki rastit olivat todellisia Venlojen/Jukolan viestin rasteja online toimintoiheen (lähestymisrasti, viimeiset rastit/osuus ja maali-/vaihtoleimaus).
- Kilpailumateriaali jaettiin infosta kenraaliharjoitukseen osallistuville joukkueille. Samalla kenraaliharjoituksen johtaja kertoi lyhyesti kenraaliharjoituksen luonteen mainiten samalla virhetilanteiden ohjaajista, joiden ohjeita piti noudattaa.
- Ennen kenraaliharjoituksen alkua noin tunnin ajan toimitsijat kertasivat ja harjoittelivat aiemmin toukokuussa koulutuksessa opetettuja asioita oman toimintonsa päällikön ja ryhmänjohtajien opastamina. Samalla toimitsijat tutustuivat oman ryhmänsä muihin jäseniin, ryhmänjohtajiinsa ja toiminnon päällikköön sekä tietenkin omaan toimipaikkaansa.

- Kello 17.00 alkaen kenraaliharjoituksen kilpailunomaiset toiminnot käynnistyivät ja etenivät edellä esitetyn aikataulun mukaisesti.
- Koejuoksijat käyttivät erillisiä kenraaliharjoitusta varten teetettyjä numeroita. Numerot olivat 1-30, 501- 505 ja 1501 -1505. Uusintalähtöä varten jouduttiin joitakin joukkueita viivästyttämään maastossa, jotta uusintalähtöön saatiin osallistumaan riittävästi joukkueita.
- Kilpailunaikaisia virhetilanteita teetettiin lähinnä osuuksilla 3 ja 4. Aluksi haluttiin testata tulospalvelun ja muiden toimintojen oikea toimivuus. Virhetilanteita varten oli laadittu suunnitelma ja etukäteen laitettu kenraaliharjoituksen käsikirjoitukseen joukkue ja juoksija, jolla virhetilanteet tullaan toteuttamaan. Tämä helpotti kenraaliharjoituksen ohjaajien toimintaa. Virhetilanteita pyrittiin tekemään kohtuullinen määrä. Pää tarkoituksena oli mallintaa kilpailun normaalitoiminnot ja näin saada varmuutta toimitsijoille. Virhetilanteet olivat etukäteen tiedossa vain harjoituskilpailun ohjaajilla, joita oli 2 kenraaliharjoituksen johtajan lisäksi.
- Varakarttapisteen toimintaa testattiin muutamilla virhetilanteilla. Testatut virhetilanteet hoituivat kuntoon ilman vaikeuksia.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Kenraaliharjoitus onnistui pääosin hyvin ja antoi varmuuden siihen, että toiminnot ovat kunnossa lauantaina alkavaa kilpailua varten. Kenraaliharjoituksessa käytettiin neljää tarkkailijaa, jotka seurasivat erikseen sovittuja toimintoja ja antoivat palautteen harjoituksen jälkeen. Kenraaliharjoituksen johtaja oli päävastuussa kilpailijoiden ohjeistuksesta, apunaan 2 henkilöä. Tämä yhteistyö toimi hienosti ja ohjaajien pieni määrä toi varmuutta käsikirjoituksen mukaisesta toteutuksesta.

Kenraaliharjoitukseen on tärkeää sopia vastaako kenraaliharjoituksen johtaja vain kilpailutapahtumasta vai koko kenraaliharjoituspäivästä.

Kenraaliharjoitus vaatii tiivistä yhteistyötä eri valiokuntien kanssa.

Nyt käytettiin seurojen omia suunnistajia, jotka ilmoittautuivat itse kenraaliharjoituksen johtajalle. Tämä toimintamalli oli pääosin hyvä. Epävarmuutta jäi kuitenkin lopulta paikalle tulijoista ja joukkueita jouduttiin viime hetkillä muokkaamaan. Tällä toisaalta saatiin harjoiteltua it:n kanssa äkillisiä muutoksia ja yhteistyötä.

JOHTOPÄÄTÖKSET

- Kenraaliharjoitus tulee toteuttaa kuulutuksia myöten täsmälleen kilpailun mukaisesti. Näin saadaan kaikille toimitsijoille varmuus siitä, miten kilpailussa tullaan toimimaan. Tämä toiminta rytmittää myös harjoituksen kulun luontevasti varsinaiseen kilpailuun.
- Harjoitusradalla tulee käyttää vain varsinaisessa Jukolan viestissä olevia rasteja, jolloin vältetään ylimääräisten rastien aiheuttama mahdollinen turha virhe. Tätä asiaa painotti jo keväällä kilpailun TA.
- Eriyisen tärkeää oli tiivis yhteydenpito kenraaliharjoituksen ratamestarin kanssa. Tämä helpotti huomattavasti käsikirjoituksen ja aikataulun laatimista.
- Virhetoimintojen toteutus sujui 3 ihmisen ohjaamana hyvin. Radiopuhelimia tai muita viestivälineitä ei tarvittu avuksi. Etukäteen käsikirjoitettu suunnitelma, siitä kenelle virheet toteutetaan ja missä vaiheessa, oli toimivaa.
- Käytössä oli omat numerolaput kenraaliharjoitukseen ja joukkueet jaettiin hieman eripuolille vaihtoaluetta numeroin ja näin saatiin vaihtoalueen toimitsijoille myös parempaa kuvaa varsinaisesta kilpailusta.
- Harjoitusrata oli lyhyt ja helppo ja harjoitus haluttiin viedä läpi nopeatempoisena ja kilpailunomaisena. Tämä tuntui toimivan hyvin. Pää tarkoituksena ei ole suunnistus, vaan saada mallinnettua varsinaista kilpailua ja toimintoja. Suunnistustaidon omaavien käyttäminen oli hyvä ratkaisu ja palveli suunniteltua aikataulua hyvin. Ongelmaa lähinnä tuotti, ettei kaikki ilmoittautuneet saapuneet paikalle. Juoksijoita oli tarkoitus ottaa 60 ja paikalle saapui 50. Tällä määrällä kuitenkin pärjättiin hyvin.

Emit-nollaus ja varustarkastus

EMIT -NOLLAUS

Arto Vesanto ja Tuula Sani

Emit - nollausryhmän tehtävänä oli valvoa Emit-korttien nollausta ja sallia ainoastaan kilpailunumerolla olevien kilpailijoiden kulku Emit – nollauspisteen läpi lähtö- ja vaihtoalueelle. Lisäksi varmistettiin, että kilpailunumero oli kiinnitettynä neljällä hakaneulalla näkyvälle paikalle. Erillistä varustetarkastusta ei ollut.

Emit – nollaus tapahtui sisäänkirjautumispisteen jälkeen olevassa noin 9 m x 4 m valaistussa teltassa, jossa oli kangaslattia. Sisäänkirjautumisen ja Emit-nollauksen telttojen väli oli noin 10 metriä. Ruuhka-aikana kilpailijoita ohjattiin tulemaan Emit – nollaukseen sekä sisäänkirjautumispisteen ”Emit – sisään” että ”Emit – ulos” porteista. Kulkureitti Emit – nollaukseen oli aidattu.

Emit-nollausteltassa oli kiinteitä nollauspisteitä 8 kpl. Tämän lisäksi varalla oli 2 kpl käsissä pidettävää nollauslaitetta ja 4 kpl varanollaleimasinta. Kaksi irtonollainta oli käytössä vain lähtöjen ja uusintalähtöjen aikana. Talkoolaiset ohjasivat kilpailijoita käyttämään kaikkia nollauslaitteita esim. nostamalla käden pystyyn vapaan nollauspisteen merkiksi. Ruuhka-aikoina yksi toimitsijoista ohjasi kilpailijoita vapaille nollauspaikoille. Näin saimme tasaisesti käyttöön kaikki 8 kiinteää nollauspistettä, eikä ruuhkia tai jonoja päässyt missään vaiheessa syntymään. Kilpailijat menivät sujuvasti meidän pisteemme läpi verryttelyalueelle. Pystyimme myös ratkaisemaan kaikki ongelmatilanteet nopeasti viestien aikana.

Emit-nollaus:

Toimimattomien (vilkkumattomien) Emit-korttien varalta talkoolaisia neuvottiin ohjaamaan kilpailija ensin vieriselle nollaleimasimelle, ja mikäli kortti ei vilkkunut siinäkään, kilpailija ohjattiin takaisin sisäänkirjautumistelttaan. Sieltä hän sai ohjeet noutaa oma varakortti tai hän sai järjestäjän vuokrakortin käyttöönsä. Näitä tapauksia tuli muutama.

Mikäli suunnistajalla ilmeni este suunnistamaan lähtemiselle, esim. kompassi oli jäänyt lähtöalueen ulkopuolelle, aurinkolasit päähän tms. ja hän halusi palata Emit-nollauksen jälkeen takaisin teltoille, hän sai lipukkeen tekstillä ”sisään kirjautuminen suoritettu”, jonka kanssa kulki sisään kirjautumisen ja emit-nollauksen läpi uudelleen. Mikäli joukkue kilpailunumerolla alle 300 olisi joutunut poistumaan lähtö - vaihtoalueelta sovimme, että silloin talkoolainen lähtee mukaan. Tällaista tilannetta ei tullut.

Emit-nollausteltan jälkeen oli pöytä, jossa oli tarkistuslipukkeita jaossa. Pöydällä oli kyniä, teippiä ja ohjeet lipukkeiden merkitsemiseksi. Emit-tarkistuslipukkeiden asennus ja merkinnät olivat pöydällä selkeinä kuvallisina ohjeina. Tämän lisäksi joku toimitsijoista oli välillä em. pisteellä opastamassa (vaikkakin lipukkeen kiinnitys on kilpailijoiden vastuulla). Lipukkeita kului kaikkiaan satoja. Tämä piste ruuhkaantui pahasti sekä Venlojen että Jukolan viestin aikana, lisäksi piste sitoi aika-ajoin talkoolaisen lukuisten kysymysten johdosta.

Kilpailunumeroiden sääntöjenmukaisesta kiinnittämisestä ei jouduttu juurikaan huomauttamaan.

Pari yksittäistä huoltajaa pyrki kilpailijan seurassa kilpailualueelle, mutta näiden käännäyttäminen sujui onnistuneesti. Yksi kilpailijoista palasi kilpailualueelta pyytäen päästä vessaan kilpailualueen vessojen jonojen vuoksi.

Koska kilpailija epäili muuten myöhästävnsä lähdöstä, sallittiin hänen käyttää toimitsijoiden vessaa, jonne talkoolainen saattoi hänet. Yksi ulkomaalaisista kilpailijoista pyrki vaihtoalueelle Emit-nollausteltan kautta seuraavan osuuden kartta kädessään. Toimitsija saattoi hänet vaihtoalueelle takaisin.

Henkilöstö ja työvuorot

Emit-nollauksessa oli yhteensä 22 talkoolaista; Emit – nollauspäällikkö, varapäällikkö, 3 ryhmänjohtajaa sekä 17 talkoolaista. Talkoolaiset oli jaettu kolmeen ryhmään. Kunkin ryhmän työvuoro oli yhteensä 9 h 15 min. Emit – nollauspäällikkö tai varapäällikkö olivat paikalla koko Emit – nollauspisteen toiminnan ajan. Emit – nollauspiste oli miehitettyinä lauantai klo 12-19.15 ja klo 22 – sunnuntai klo 10 välisen ajan.

Venlojen ja Jukolan lähdöt sekä uusintalähdöt hoidettiin kahdella ryhmällä. Viestien normaaliaika hoidettiin yhdellä ryhmällä. Työvuorot olivat 15 min limittäin ja niiden kesto vaihteli 1½ tunnista 4 tuntiin siten, että kaikille pyrittiin mahdollistamaan riittävä lepo ja esim. lähistöllä asuvien kotona käyminen.

Talkoolaiskoulutukseen 24.5.2018 pääsi osallistumaan noin puolet toimitsijoistamme. Tässä tilanteessa käytiin ensimmäisen kerran konkreettisesti läpi toimitsijan tehtävät Emit-nollauspisteessä. Kenraaliharjoitukseen 10.6.2018 pääsi mukaan samoin noin puolet Emit – nollausten talkoolaisista. Kirjalliset toimintaohjeet ja työvuorolistat lähetettiin talkoolaisille sähköpostilla noin 3 viikkoa ennen tapahtumaa. Talkoolaisia pyydettiin kokoontumaan Jukola-lauantaina Emit-nollauspisteeseen kello 12. Siinä kävimme vielä tehtävät kertaalleen läpi ja teimme Emit-teltassa tarkastuksen, että kaikki oli huomioitu, nollausrakennukset toimivat ja tarkastuspiste on kilpailukunnossa. Tämän lisäksi tutustuimme kilpailualueeseen niiden henkilöiden kanssa, jotka eivät olleet mukana kenraaliharjoituksen aluekierroksella. Tällä perehdyttämällä halusimme varmistaa, että talkoolaiset osaavat tarvittaessa vastata kysymyksiin esim. juomapisteen, WC:n tai seurantalaitteiden sijainnista. Koska Emit-nollausten tehtävät ovat nopeasti opastettavissa ja omaksuttavissa, ei itse toiminnassa ollut ongelmia. Talkoolaiset olivat innokkaita, aktiivisia, palveluhaluisia ja hyvin sitoutuneita työvuoroihinsa ja tehtäviinsä.

Lisäksi meillä oli Kangasalalta tulevan Jukola 2019 Emit - nollauspäällikkö talkoolaisena tutustumassa toimintaamme. Myös Rovaniemen Jukola 2020 henkilöstö kävi tutustumassa toimintaamme.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Vaikka kilpailualueelta ei kilpailusääntöjen mukaan ole mahdollista peruuttaa enää taaksepäin (esim. takaisin sisäänkirjautumiseen), palasi useita kilpailijoita nollaustelttaan huolestuneena Emit-korttinsa toimivuudesta. Syynä tähän oli kilpailualueella ajoittain toimimaton seurantalaitte, joka ei tunnistanut kilpailijan Emit-korttia. Vaikka Helppi-piste rauhoitteli asiassa kilpailijoita ja myös nollausteltassa kerrottiin todennäköinen syy tähän ”tuntematon kortti”-ilmoitukseen, sallittiin kilpailijan halutessaan käydä varmistamassa emitinsä toimivuus sisään kirjautumisessa. Jatkossa olisi tärkeää varmistaa, että em. seurantalaitteet toimivat mahdollisimman luotettavasti tai ainakin tieto laitteen toimimattomuudesta olisi välittömästi kilpailijoiden saatavilla.

Venlojen ja Jukolan viestissä kilpailijat tarvitsivat paljon Emit- tarkastuslipukkeita (satoja), vaikka ne oli jaettu joukkuemateriaalin mukana. Kilpailuohjeisiin olisi hyvä laittaa maininta niistä pakollisista asioista, joista kilpailijan tulee huolehtia ennen lähtö - vaihtoalueelle siirtymistä muistuttaen samalla mitä kilpailusäännöissä kerrotaan kilpailualueelta poistumisesta. Sama muistutus voisi olla myös nähtävillä esim. erillisessä taulussa ennen sisään kirjautumiseen astumista.

Jatkossa voisi olla eduksi, jos Emit-nollauksesta vastaavat henkilöt voisivat itse huolehtia tarvittavien pienten tarvikkeiden, kuten maalarinteipin, saksien, kynien yms. hankkimisesta, jotta myös nämä pienet, mutta tarpeelliset asiat olisivat helposti saatavilla.

Vaikka itse talkoolaisten tehtävä on yksinkertainen, on se hyvä käydä huolellisesti ja perusteellisesti läpi, jotta turha epävarmuus ei kuormita usein ensikertalaista toimitsijaa. Tässä asiassa koimme hyvänä, että teimme erikseen ”Toimitsijan käsikirjan”, jossa yleisen infon lisäksi kerrottiin sekä sanallisesti että kuvien kera toimitsijan tehtävistä Emit-nollauksessa.

Lähtö

Lähtöpäällikkö Timo Gröhn ja lähdön varapäällikkö Heikki Jokinen

Perehtyminen toteutettiin kolmessa edeltävässä Jukolassa 2015-2017 toimimalla lähdössä talkoolaisena. Useampi kerta mahdollistavat perehtymisen eri rooleissa: kartanjakajana, ryhmänjohtajana/ valvojana, lähtöpäällikön seuraajana sekä lähtörivistön edestä, sivulta ja takaa kokonaisuutta seuraten.

Henkilöstö, tehtävät ja ennakkovalmistelut selviävät etukäteen laadituista tuotteista, joista keskeisiä olivat:

- lähdön toimintasuunnitelma (lähes valmis ennen edellistä Jukolaa)
- ”Näin toimit Jukolassa” sekä kilpailuohje; lähdön osuudet nettiin (3 kk ennen, ml. jatkossa havainnepiirros lähtöruudukosta)
- lähdön toteutus ja ohjeistus (luonnos 2 vko ennen ja lopullinen kenraalin jälkeen; tarkka toteutus ja työnjako lähdössä toimiville vastuullisille)
- Ohje kartanjakajille ml. saatesanat (1 vko ennen LYYTI:n kautta KV:lle) ja kenraalin jälkeen lopullinen käteen jaettava paperinen ohje

Yhteistoiminnasta on hyvä huomioida rakenteiden ja yleisjärjestelyiden lisäksi mm. yhteistoiminta kuulutuksen ja PV:ien kanssa, turvallisuus (viestiyhteydet, EA ja järjestyksenvalvonta) sekä lähtöön kertyvä materiaali; mihin roskat ja vaatteet?

TOTEUTUS

Lähdöt ja uusintalähdöt toteutuivat, kuten oli suunniteltu. Lähtöpäällikkö päivitti kenraaliharjoituksen havaintojen pohjalta toimintaohjeet ryhmänjohtajille ja kartanjakajille sekä laati havainnepiirroksen lähtörivistöstä. Havainnepiirros tulisi olla laadittuna jo vuotta aiemmin, jolloin se olisi käytössä mm. nettimateriaalia laadittaessa. Lopulliset ohjeet kartanjakajille tulostettiin vasta perjantai-iltana, joka oli riittävä aikataulu. Kenraalissa käytössä ollut ja etukäteen talkoolaisille sähköpostilla lähetetty ohje muuttui mm. lähtönauhojen osalta (muutostarpeiden takia kenraalin paperiversiot kerättiin pois väärin ohjepapereiden välttämiseksi). Lähtönauhoista luopuminen ja siirtyminen kalkkiviivoihin viikkoa ennen Jukolaa oli onnistunut ratkaisu. Kuuluttaja areenatuotannon osana vastasi lähdön kuulutusten sisällöistä, joten muutos olisi tullut informoida myös kuuluttajalle.

Lähtöjen valmisteluun varattu aika oli sopiva. Kalkkiviivojen vetoon meni Venloissa puolitoista tuntia ja Jusseissa vajaa tunti (rivistöjen mitat täytyy olla mitattuna etukäteen).

Karttojen koskemattomuus on säilytettävä alusta loppuun asti ja kaikki ensimmäisen osuuden kartat pitää olla annettavissa kartanjakajille, vaikka jokin joukkue ei lähtisikään metsään. Liian kanssa pärjää aina! Kartta- ja ratavaliokunta poisti tänä vuonna peruneiden joukkueiden kartat, mutta tieto poistetuista kartoista ei tavoittanut missään vaiheessa lähdön johtajia. Niinpä puuttuvat kartat aiheuttivat turhaa hätäannystä ja epätietoisuutta - ei ollut tietoa, puuttuuko kartta virheellisesti vai tarkoituksella. Ohjeistuksen mukaisesti kartanjakajat, ryhmänjohtajat ja valvojat reagoivat puuttuviin karttoihin, jolloin päällikön toimesta käynnistetään puuttuvien karttojen haku varakarttapisteeltä. Jokainen ylimääräinen kajoaminen karttoihin on turha riski.

Varapäällikkö vastasi toiminnasta lähtörivistössä ml. rivistön ulkopuolelta lähtevät poikkeukset. Varapäällikkö tulosti "erikoisjoukkueista" ko. kartanjakajien rintaan lisälaput normaalien 20 joukkueen numeroiden lisäksi. Lappussa oli isolla joukkueen numero ja pienellä sen joukkueen numero, jonka viereen erikoisjoukkue tuli. Ylimääräinen numerolappu selvensi toteutusta niin kartanjakajalle, ryhmänjohtajalle, valvojalle kuin kilpailijallekin. Varapäällikkö keräsi erikoisjoukkueiden kartat kartanjakajilta alkuperäisistä nipuista noin 25 min ennen lähtöä ja jakoi ne lopullisille kartanjakajille lisälappujen mukaisesti.

Venlojen viestissä ryhmänjohtajien punaiset liput ja niiden lasku näkyivät hyvin. Jukolan hämärässä takarivit menivät osittain arpoessa. Valotikut voisivat olla apu tässä, joka täytyy tapauskohtaisesti kokeilla.

Kärkipään kilpailijoiden ”pakottaminen” lähtörivistöön jonkun toimesta ei ole näkynyt edellisten vuosien suunnitelmissa eikä asiaan ole tullut kiinnitettyä huomiota ennen Hälvälää. Nyt lähtöpäällikkö ja varapäällikkö varmistivat kilpailijoiden tilannetietoisuuden jäljellä olevasta lämmittelyajasta (kuulutus ei kuulunut koko lämmittelyalueelle esim vessoille) työntäen kilpailijat edellään kohti lähtöruudukkoa. Onko pakottaminen tarpeen vai ovatko kilpailijat löytäneet paikoilleen ilmankin? Tilanteen aktiivinen hoitaminen rauhoitti toiminnan lähdön ympärillä,

kun lämmittelymahdollisuus lopetettiin ennen 4 minuutin aikarajaa (kartanjakajat aloittavat aktiivisen toimintansa 4 minuutin kohdalla).

Kenttäkuulutus tippui yllättäen pois pelistä sunnuntaina klo 09:15, kun kuulutuksen olisi tullut ohjeistaa sekä lähettää uusintalähtö. Syynä kuulutuksen hiljentymiseen olivat TV-miehet, jotka omia kaapelointeja purkaessaan nykäisivät myös kuulutuksen kaapelit irti. Näin ollen jälkimmäinen uusintalähtö toteutettiin lähtöpäällikön komennoilla megafonia hyödyntäen. Megafoni ei kuulunut takimmaisille karttatelineille, jonka takia osa suunnistajista otti karttansa enneaikaisesti. Kuulutuksen poissaoloon ei ollut varauduttu. Lähdön johdolla tulee olla kuulutustekstit tulostettuna ja harjoiteltuna. Toinen jatkaa suunnistajien ohjeistusta megafonilla ja toisella tulee olla yhteys viestivälillä kuuluttamoon aktiivisena (yhteysoikeilu otettuna), jotta hän voi selvittää tilannetta kuuluttamon kanssa samaan aikaan. Minuuttiaikataulu vaatii kahden henkilön sitoutumisen lähettämiseen joukon etupuolelta.

Lähtö on auki aina 15 minuuttia kunkin lähdön jälkeen myöhästyjiä varten. DNS-kartat voi kerätä valmiiksi yhteen nippuun odottamaan viemistä itkumuurille, mutta valmius kartan antamiseen myöhästyjälle on oltava loppuun asti. Nyt viimeinen myöhästyjä lähti matkaan sunnuntaina klo 09:33.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

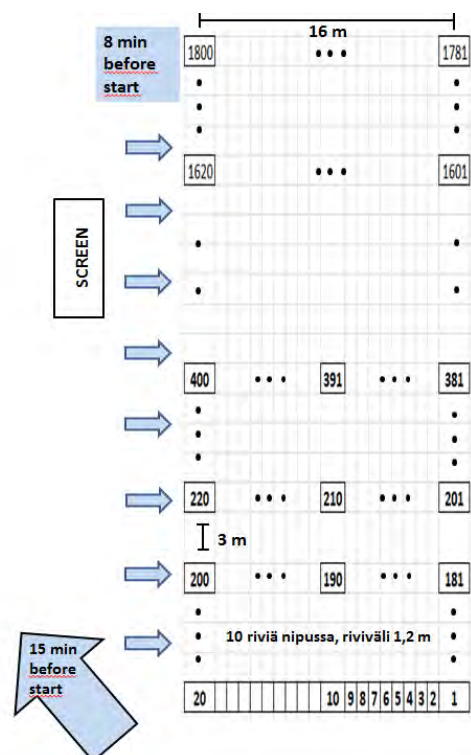
Kilpailijat selvisivät omille paikoilleen lähtöruudukossa määräajassa minimaalisella informaatiolla ilman kiinteitä numerokylttejä tai omaa numeroa maassa. Numerolappu kartanjakajan rinnassa ja kalkkiviiva maassa olivat riittävä informaatio.

Työnjako, henkilöiden roolitus ja etukäteen laadittu ohjeistus toimi. Yhteistyö vaihdon ja maalin kanssa toimi hyvin. Lähtö ei tarvitse kartanjakajien nimilistoja eikä erillistä nimenhuutoa lähdössä tarvita. Riittää, että kartanjakajien henkilömäärä täsmää tarpeeseen. Kartanjakajat eivät tarvitse etukäteisperehdytystä tai harjoittelua ennen viikonloppua vaan yksi tunti ennen lähtölaukausta riittää kartanjakajien tehtäväkoulutukseen. Vaihdoissa tehty ryhmien työvuorosuunnitelma oli toimiva ja Venloissa tapahtunut ryhmäytyminen sekä harjaantuminen tehtävään palvelivat Jussien toteutusta (vaihdon 2. ja 3.ryhmä toimivat molemmissa lähdöissä kartanjakajina). Seuraavien vuosien Jukola-vastuullisten käyttö lähdön ryhmänjohtajina oli onnistunut ratkaisu.

Vaihdon ja Helppi-pisteen kanssa on sovittava työnjako opastuksesta lämmittelyalueella. Kokemuksien mukaan kilpailijoilla on paljon kysyttävää, jos vain järjestäjien liivit pyörivät alueella. Osa huolista ja murheista on ratkaistavissa helposti. Esim. lämmittelyalueen liityntävesijohdon sulkua oli kiinni, jolloin juomapisteen vesihanoista ei tullut vettä. Sulkujen väli oli 30 cm, jolloin joku oli epähuomiossa sulkenut väärän hanan. Osa taas vaatii viestiyhteyksien käyttöä, kuten wc-paperin määrä tai väliaikankäyttäjien ongelmat.

Aikaisempien vuosien kokemusten perusteella varauduttiin isompaan siivoustarpeeseen lähtöihin liittyen, kuin mitä lopulta oli tarve. Roskiksien määrä ja sijoittelu käytiin ympäristöpuolen kanssa läpi sekä jatkettiin Enossa hyväksi havaittua käytäntöä vaatteiden osalta (sisääntulon ja ulosmenon välinen aita). Kuulutuksessa toistettu viesti ”antakaa vaihdossa juomapullonne edelliselle juoksijalle” vähensi huomattavasti vaihtopuomilla olevien pullojen määrää. Vallitseva säätila ratkaisee lopulta paljon niin lämmittelyvaatteiden kuin kertakäyttösedakkien määrän osalta. Lähtöalueen siivoukseen ja mahdolliseen purkamiseen kannattaa varata työresurssi valmiiksi – myös sunnuntaiaamuksi.

Havainnepiirros lähtöruudukosta

Vaihto ja vaihtopuomin varakarttapiste

Vaihtopäällikkö Markku Elonen ja vaihdon varapäällikkö Mervi Gröhn sekä varakarttapiste Mikko Kotola

Vaihdolla oli kolme päätehtävää: toiminta karttatelineillä ja vaihdon Helppi-pisteellä sekä varakarttapisteellä.

Kaiken kaikkiaan vaihdon tehtävissä oli 145 henkeä, joista lähes 40 oli töissä vain osan aikaa.

Vaihtokarttatelineiden ja Helppi-pisteen toimihenkilöt oli jaettu kolmeen vaihtoryhmään. Näistä ryhmistä yksi erikoistui joukkueiden karttapussien telineisiin kiinnittämiseen sekä irrottamiseen ja kaksi muuta ryhmää olivat vaihdon tehtävien lisäksi karttanjakajina lähdöissä.

Lähellä K-pistettä oleva varakarttapiste teki tiivistä yhteistyötä vaihtopuomin päässä olevan Helppi-pisteen kanssa. Toiminta on selostettu alempana.

Kärkipään hylättyjen ja keskeyttäneiden joukkueiden viivästyttämiseen kehitti vaihdon varapäällikkö Mervi Gröhn neljällä kielellä kirjoitetun keltaisen lomakkeen, jonka itkumuuri toimitti tarvittaessa vaihdon päällikölle. Keltainen lomake vietiin joukkueen karttapussiin ja seuraavan osuuden kartta Helppi-pisteeseen. Vaihtoon tuleva suunnistaja vei keltaisen lomakkeen vaihtopuomilla odottavalle seuraavan osuuden suunnistajalle, joka tuli lomakkeen kanssa Helppi-pisteelle hakemaan karttansa. Helppi-piste myöhästytti suunnistajaa, kunnes 30 minuuttia kärjen vaihdosta oli kulunut. Helppi-piste kirjasi Exel-taulukon lähtijän lähtöajan.

Samaa keltaista lomaketta käytettiin myös ”ei myöhästyttävien” ja keskeyttäneiden/hylättyjen joukkueiden kanssa. Itkumuuri toimitti keltaisen lomakkeen vaihtopäällikölle, joka otti keskeyttäneiden joukkueen kartan karttapussista ja vei sekä kartan että keltaisen lomakkeen Helppi-pisteelle. Helppi-piste kirjoitti vaihtoalueen ilmoitustaululle keskeyttäneiden joukkueiden numerot näkyviin. Keskeyttäneiden joukkueiden seuraavan osuuden suunnistajat tulivat hakemaan karttansa Helppi-pisteeltä ja Helppi-piste kirjoitti suunnistajan lähtöajan Exel-taulukon lähtöajan saamiseksi tulospalvelua varten.

HENKILÖSTÖ

Kilpailua edeltäviä vaihtoa koskevia tehtäviä

- Vaihdon toimintojen suunnittelu, aloitus 1-2 vuotta ennen kilpailua.
- Kiertävään materiaaliin tutustuminen ja lisämateriaalien hankinta.
- Joukkueiden karttapussien kunnan tarkistus, korjauskelpoisten korjaaminen ja uusittavien tilaaminen. Kartta- ja ratavaliokunta hoiti pussituksen yhdessä sovitulla tavalla.

- Opas- ja numerokylttien tarkistaminen ja tarvittavien uusien tilaaminen.
- Vaihtoalueen karttatelineiden pystytys ja opaskylttien kiinnittäminen.
- Toimitsijoiden ohjeistus ja koulutus:
 - Koulutustilaisuus noin kuukausi ennen varsinaista kilpailua ja vaihdon ryhmänvetäjien viikko ennen kilpailua
 - Toimitsijaohjeiden kirjoitus.
- Vaihtoryhmien kokoaminen
- Työvuorojen suunnittelu.
- Kenraaliharjoitus: Viimeiset ohjeistukset ja vaihtotoimintojen käytännön harjoittelu vaihdon toimitsijoille
- Varakarttapisteen sekä Helppi-pisteen toiminnan suunnittelu sekä ohjeiden ja materiaalin valmistus.
- Myöhästettävien joukkueiden myöhästyttämisen suunnittelu.

Kilpailun aikainen toiminta

Kilpailujen aikana karttatelineillä oli pääsääntöisesti toimitsija aina 50 joukkuetta kohti. Suurempi numeroisilla telineillä oli toimitsija 100 joukkuetta kohti. Kilpailun edetessä näitä määriä voitiin muuttaa tarpeen mukaan. 2 – 3 henkilöä oli telineiden edessä ohjaamassa juoksijoita oikeille telineille. Helppi-pisteellä oli koko ajan 2 – 3 henkilöä.

Oikean kartan ottamisessa opastettiin toimitsijoita siten, että he eivät saaneet koskea karttaan sillä vastuu oikeasta kartasta on kilpailijalla. Toimitsijat osoittivat kartan sijainnin niille kilpailijoille, jotka eivät sitä itse löytäneet. Lisäksi toimitsijoiden tehtävänä oli nostaa seuraavan osuuden kartta esiin.

Ennakkoinformaatioissa oli kilpailijoille korostettu kartan oikeaa ottamistapaa. Siitä oli myös tehty Jukolan sosiaaliseen mediaan opasvideo. Tuloksena olikin aiempiin Jukoloihin verrattuna varsin pieni määrä rikkoutuneita karttapusseja. Toimitsijat oli opastettu korjaamaan pussit valkoisella ilmastointiteipillä, mutta sen tarve oli vähäistä.

Karttatelineiden numerointi tehtiin myös vaihtopuomilta päin 100, 200, 300, 400 jne. Tämä olikin tarpeen, kun puomille tullut suunnistaja oli ottanut väärän kartan ja lähti hakemaan oikeaa karttaa tai muuten juossut karttansa ohi. Numerointi nopeutti oikean kartan löytämistä. Tämä numerointi helpotti oikean kartan löytymistä myös uusintalähdöissä kartoille siirryttäessä.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

- Vaihtoalueella voisi olla suurikokoinen kello.
- Vaihtoalueella vaihtopuomin läheisyydessä on oltava vettä ensiapua varten metsästä tulevien kilpailijoiden viilentämiseksi (esim. saavi ja kauhoja).
- Helppi-pisteen henkilöstön koulutukseen on kiinnitettävä huomiota (myös radiopuhelimien ja Helppi-pisteen ilmoitustaulun käyttökoulutus).
- Helppi-pisteellä on oltava vähintään 3 henkilöä/vuoro.
- Helppi-pisteen sijainti vaihtopuomin päässä sekä Helppi-pisteen vaihtopuomin kummallekin puolelle olevat palveluluukut koettiin hyväksi. Näin Helppi-piste palveli suunnistajia vaihtopuomin molemmin puolin.
- Helppi-pisteen työntekijöiltä kyseltiin tapahtuman aikana monenlaisia asioita vessapapereista vaihtokompasseihin. 1 tai 2 vaihdon työntekijää lämmittelyalueella olisi hyvä lisä tuleviin tapahtumiin.
- Toimitsijoiden määrän on oltava riittävä aina aamuun saakka. Meillä se riitti, mutta ylimäärää ei ollut.
- Toimitsijoiden toimintaolosuhteiden, kuten ruokailu, varusteiden säilytys jne., pitää olla kunnossa läpi vuorokauden ja erilaisissa sääoloissa.
- Valiokunnan kannattaa tehdä omat toimitsijaohjeet.
- Joukkueiden karttapussien päälle kannattaa vetää narut pitämään karttoja paikoillaan. Trombi nosti tai vaalle kymmeniä karttoja, mutta ilman naruja hävikki olisi voinut olla paljon suurempi kuin mitä se oli. Kun tilanne oli ohi, vedettiin kärkijoukkueiden karttapusseille tuplanarut. Sekä toimitsijat että yleisö keräsivät nopeasti melkein kaikki ilmaan lentäneet kartat takaisin. Varakarttapiste hoiti loput, eikä joukkueet kärsineet trombista.

- Jukolan uusintalähdön jälkeen kannattaa viimeinen paikalla ollut vaihdon ryhmä aikatauluttaa hoitamaan karttapussien irrottaminen ja telineiden purku yhdessä seuraavan vuoden järjestäjien kanssa.

Varakarttapiste (Helppi)

Mikko Kotola

Varakarttapisteellä oli yhteensä neljä (4) henkilöä. Tarkoitus oli, että työ tehdään kahden hengen tiimeissä, toisen parin levätessä. Kaikki talkoolaiset olivat kilpailuvaliokunnasta. Neljä henkeä oli riittävä määrä varakarttapisteen toiminnan kannalta. Kiinteitä työvuoroja ei sovittu, ainoastaan se, että pisteellä olisi koko ajan vähintään kaksi henkilöä paikalla. Tämä järjestely toimi hyvin.

Varakarttapisteen pystytyksen ja purkamisen hoiti kenttävaliokunta.

VARUSTUS

- telttä
- pöytä (riittävän suuri)
- tuoleja
- karttahyllykkö (-hyllyköt)
- kyniä, paperia, teippiä, nippusiteitä jne.
- valo

OHJEISTUS

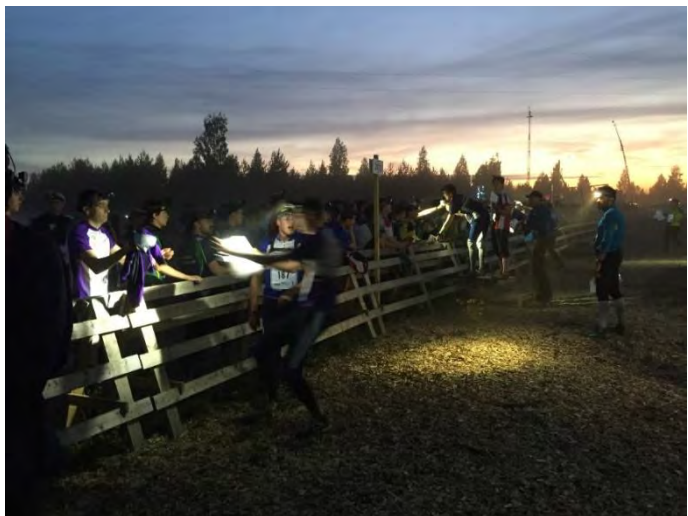
Varakarttapisteen vetäjä kävi tutustumassa varakarttapisteen toimintaan Joensuu-Jukolassa. Lisäksi hän osallistui Jukola-tiedonsiirtopäivään syksyllä 2017 ja muutamaan Joensuu-Jukola organisaation yhteiseen tapaamiseen, joissa käytiin läpi eri toimintoja, järjestelyjen tilannetta, kilpailun kulkua jne.

Varakarttapisteen toimitsijat osallistuivat mahdollisuuksien mukaan ennen kilpailua pidettyihin talkoolais-infoihin ja kilpailuvaliokunnan omaan infotilaisuuteen. Lisäksi pidettiin ennen Jukolaa yksi tapaaminen varakarttapisteen toimitsijoiden kesken. Tapaamisessa sovittiin tarkemmin käytännön järjestelyistä ja toiminnasta kisapaikalla. Lisäksi katsottiin järjestelyjä ja tarkennettiin sovittuja toimintoja itse kisapaikalla ennen kisan alkua.

Kartta- ja ratavaliokunnan edustajilta saatiin opastus hajontataulukoiden käyttöön.

Toiminta

Varakarttapiste toimi yhteistyössä Helppi-pisteen kanssa. Kun Helppi-pisteeseen tuli tieto puuttuvasta kartasta, seuraavan osuuden suunnistajalle annettiin varakarttalappu Helppi-pisteeltä. Varakarttalappuun merkittiin Helppi-pisteellä joukkueen numero ja osuus. Varakarttalappussa oli myös kartta, jonka perusteella suunnistaja löysi varakarttapisteelle, joka sijaitsi noin 360 metrin päässä vaihtopuomista K-pisteelle johtavan viitoituksen varrella. Helppi-pisteeltä välitettiin varakarttapisteelle radiopuhelmella tieto joukkueesta ja osuudesta, jonka kartta tuli etsiä valmiiksi annettavaksi varakarttalappua vastaan. Aikaa ko. tehtävään oli riittävästi ts. varakarttapisteen etäisyys vaihtopuomilta oli sopiva.

Varakarttapisteellä yksi henkilö hoiti radiopuhelinta ja samalla kirjasi joukkueen numeron ja osuuden. Toinen henkilö etsi hajontataulukosta oikean karttakoodin ja sen jälkeen etsi oikean kartan. Jokaista karttaa oli

vähintään kaksi kappaletta (tämä varmistettiin ja tarkastettiin etukäteen). Muistiin kirjattiin myös annetun kartan koodi ja kartanluovuttamisen ajankohta.

Varakarttoja tarvittiin Venlojen viestissä neljätoista (14) kappaletta ja Jukolan viestissä 24 kappaletta. Ainoa ruuhkapiikki varakarttapisteellä koettiin Venlojen viestin ensimmäisen osuuden vaihdossa, kun trombi kiskaisi kymmeniä karttoja ilmaan. Kolmen hengen tiimi hoiti tämän tehtävän hienosti ja pidemmiltä odotuksilta vältyttiin.

Yhteistyö Helppi-pisteen kanssa sujui hyvin, pelisäännöt oli sovittu etukäteen ja viestintä oli selkeää ja täsmällistä.

Havaintoja ja kehitysajatuksia

Varakarttapisteen toimitsijoiden yhteinen tapaaminen osoittautui hyväksi käytännöksi. Pelisäännöt ja toimintatavat voitiin sopia yhdessä. Varakarttapisteellä etukäteen kulloinkin sovitut roolit ja vastuut kartan luovutuksessa auttoivat nopeaan ja tarkkaan toimintaan.

Varakarttapisteen etäisyys vaihtopuomilta oli sopiva, aikaa jäi riittävästi kartan etsimiseen.

Maali

Maalipäällikkö Matti Kotilainen ja varapäällikkö Kirsi Koivuniemi

Perehdyttäminen tehtäviin alkoi Joensuu-Jukolassa. Maalipäällikkö toimi maalin toimihenkilönä ja kilpailua edeltävinä päivinä Enossa valmisteluissa.

HENKILÖSTÖ

Kilpailun aikana maalissa toimi 54 henkilöä. Heidät oli jaettu neljään ryhmään. Kolme ryhmistä toimi maalikonttien tuntumassa keräten karttoja, dokumentoiden niitä ja varmistaen loppuleimauksen. Osaa toimitsijoista tarvittiin myös lähtöjen toteuttamiseen. Näillä kullakin ryhmällä oli kaksi työvuoroa viikonlopun aikana. Ryhmien koko oli 13-15 hlöä. Jokaisella ryhmällä oli vuorovastaava/päällikkö. Näiden ryhmien työajat menivät osittain (15 min) päällekkäin, jolloin voitiin taata riittävä miehitys toiminnoissa. Tämä antoi myös mahdollisuuden opiskella tehtäviä niille, jotka eivät olleet koulutuksissa. Neljäs ryhmä hoiti maalikarsinoiden etupuolella ohjausta karsinointiin. Tämä ryhmä oli jaettu kahtia (4+4 hlöä), joilla molemmilla oli 3 työvuoroa viikonlopun aikana. Ryhmää johti maalin varapäällikkö Kirsi Koivuniemi.

Kolmesta maalissa toimineesta ryhmästä nimettiin yksi kilpailijan kanssa samaa sukupuolta oleva dopingsaattaja ennen viikonloppua. Heille annettiin lyhyt perehdytys tehtävään. Yleisesti maalitoimitsijoiden koulutus hoidettiin toukokuussa lähettämällä sähköpostilla jokaiselle työvuorolista ja Power Point-esitys ”maalitoimitsijan käsikirja”. Siinä oli esitelty lyhyesti maalitoimitsijan tehtävät, aikataulun ja toimitsijoille yleisohjeita. Varsinainen toimitsijakoulutus pidettiin 24.5. Koulutuksessa oli paikalla noin 40 % maalihenkilöstöstä. Viimeisin vaihe koulutuksissa oli 13.6. pidetty kenraaliharjoitus, jossa toimitsijat tutustuivat valmiiksi rakennettuun maalialueeseen ja saivat toimia maalitehtävissä demonstraatiokilpailun aikana. Tilaisuudessa tuli runsaasti kysymyksiä ja vastauksia, jotka huojensivat osan toimitsijoista tuntemaa stressiä. Osa maalin toimitsijoista auttoi viestien lähtöjärjestelyissä. Heidät koulutettiin kartanjakoon tuntia ennen viestien lähtöjä alkaneessa koulutuksessa.

TOTEUTUS

Kilpailijoiden maaliin ohjauksessa käytettiin kolmea karsinaa. Osuuden kärki ohjattiin noin 15 minuutin ajan vasemmanpuoleiseen karsinaan tv-kuvauksen takia. Muihin karsinointiin ohjattiin edellisten osuuksien juoksijoita ennalta laaditun aikataulun mukaisesti (Kokkens). Karsinoiden työtaakkaa pyrittiin jakamaan tasapuolisesti. Kuitenkin käytännössä ”tv-karsinaan” juoksi selvästi vähemmän kilpailijoita kuin muihin. Vaihto- ja maalikarsinoiden lopussa olivat leimaustasot. Toimitsijat valvoivat leimauksen suorittamista näillä. Useita kilpailijoita jouduttiin palauttamaan takaisin leimauksen unohduttua. Leimaustapahtumat kuvattiin myös videokameroilla. Leimauksen jälkeen kilpailijat luovuttivat karttansa toimitsijoille. Kartat oikaistiin ja asetettiin laatikoihin (kilpailukarttalaatikot) järjestyksessä. Karttojen väliin laitettiin ajoittain (3 cm nippu) tussilla kellonaika. Laatikoihin laitettiin tieto karsinasta ja kellonajat, millä välillä siihen oli karttoja kerätty. Täydet karttalaatikot siirrettiin varastokonttiin. Itkumuurilta tuli 1 pyyntö Venlojen ja 8 pyyntöä Jukolan-viestissä etsiä kilpailijan kartta. Kaikki kartat

yhtä lukuun ottamatta löytyivät parissa minuutissa. Pari pyyntöä (osuuden kärkijoukkueiden osalla) johtui siitä, että tulospalvelussa oli syötetty väärät ratatiedot kilpailijoille. Tulospalvelu korjasi nopeasti tilanteen. Maalitoimitsijoiden tehtäviin kuului juoksijoiden kulun ohjauksen muutokset viestin aikana. Tämä koski tilanteita, joissa ankkurit tulevat maaliin tai viestissä valmistaudutaan uusintalähtöön. Tilanteiden varalle oli hankittu sopivaa aitamateriaalia. Kaikesta huolimatta vaihdon sulkeuduttua useat kilpailijat pyrkivät väkisin aitojen yli karttatelineille. Maalin tehtävänä oli kirjata maaliintulojärjestys 50 parhaan joukkueen osalta. Maalipäällikkö ja v. 2020 Jukolan kilpailupäällikkö hoitivat tehtävää apunaan sihteeri. Tulkinnanvaraisia tilanteita ei ollut. Helteisestä säästä johtuen toimitsijat antoivat nestehuoltoa ja viilentävää vettä keholle. Tämä koski erityisesti ankkureita ja uusintalähdöissä olleita. He jäivät maalitoimitsijoiden alueelle. Medialle oli varattu tarkoin rajattu kuvausalue. Heidän toimintansa oli asiallista eikä vaaratilanteita syntynyt. Doping-testejä ei järjestetty.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Toimitsijoiden koulutus oli riittävä. Kuitenkin työvuorojen muutoshalukkuutta oli runsaasti. Jokaisessa ryhmässä on hyvä olla yksi varahenkilö, joka korvaa muuttuvia tilanteita. Toimitsijoiden sitoutuminen tehtävään oli kiitettävää tasoa. Useat tarjoutuivat hoitamaan ylimääräisiä vuoroja. Työvuorojen saaminen tasapuoliseksi on haastava tehtävä maalipäällikölle. Yön tunnit 2.00 – 6.00 ovat raskaimpia. Myös työpaine viestien aikana vaihtelee. Ensimmäisten osuuskien ja uusintalähtöjen vaihtoon tulot ovat kiireisimpiä. Viimeiseen vuoroon sunnuntai-ilta-päivällä riittää muutama toimitsija. Osan heistä voi ohjeistaa purkutoimintoihin. Pölyävä kenttä ja helteinen ilma koetteli kilpailijoita. Maalialueella ei oltu varauduttu riittävästi kilpailijoiden viilennykseen. Olisi tarvittu juomavesiletku aivan maalin taakse. Erikoisen hyvin Lahti-Hollola Jukolassa toimi kenttävaliokunta. Maalipäällikön eikä maalihenkilöstön tarvinnut osallistua maalialueen rakennustöihin juuri mitenkään, kuten poikkeuksetta aiemmin on tapahtunut.

ADT

Ossi Örn

Antidoping-testaajien tuloon varauduttiin ja siitä tehtiin oma suunnitelma. Testaajia ei kuitenkaan tälläkään kertaa ilmaantunut paikalle. Doping-testauksen suorittaa joko Suomen antidopingtoimikunnan valtuuttama(t) (ADT) testaaja(t), Maailman Antidopingtoimisto WADA, tai kansainvälisen suunnistusliiton (IOF) testaaja(t). Heillä on aina mukanaan henkilökortti osoittamaan statuksensa. Lahti-Hollola-Jukolassa olimme varautuneet osoittamaan testauksen suorittamiseksi sopivan tilan Hävälän ampumahiihtostadionilta, joka sijaitsi noin 2,5 km:n päässä maalista. Vastuuhenkilö oli varautunut kuljettamaan testattavat autolla maalialueelta testitiloihin ja takaisin (tarvittavat ajoluvat!). Tiloissa oli varattuna huone istuimien kera odottelua varten, jääkaapit juomien viilentämiseen, useammat tilavat WC-tilat niin että niihin mahtuu yhtä aikaa testaaja ja testattava, sekä saunaosasto mahdollisten verinäytteiden ottoon. ADT -testaajat olisivat järjestäneet paikalle juotavaa urheilijoita varten, mutta järjestäjänkin toimesta paikalle varattiin vettä, kivennäisvettä ja Fantaa (juomien tulee olla kofeiinittomia ja alkoholitonta, eivätkä kolajuomat sovellu tarkoitukseen). Lahti-Hollola-Jukolan puolesta oli nimetty yksi yhteyshenkilö (Ossi Örn), ja hänelle varahenkilö (Eeva-Leena Labaut) viestien testaustilannetta varten. Testaamisen avustushenkilöitä (jatkoissa ohjaajat) varattiin jokaisesta maalitoimitsijoiden työvuorosta kaksi kappaletta siten, että Venlojen viestin aikana he olivat naispuolisia toimitsijoita, ja Jukolan viestissä puolestaan pääosin miespuolisia. Tämä siksi, että ohjaajan on oltava (täysi-ikäinen ja) samaa sukupuolta testattavan kanssa. Lahti-Hollola-Jukolan ADT-vastuuhenkilö oli noin viikko ennen viestejä yhteydessä Suomen Urheilun Eettisen Keskuksen (SUEK) testauspäällikköön, jolta saa aina viimeiset vinkit testauspuitteiden järjestämiseksi. SUEKin sivuilta löytyvät myös kattavat ohjeet kilpailunjärjestäjille.

TESTAUKSEN TOTEUTUS

Ohjaajien tehtävä on tärkeä sääntöjen mukaisessa, luotettavassa ja oikeudenmukaisessa dopingtestauksessa. Suurissa, erityisesti kansainvälisissä kilpailuissa ohjaajia tarvitaan aina, ja heidän tulee olla kielitaitoisia. Ohjaajat allekirjoittavat vaitiolositoumuksen, ja saavat ADT:n toimihenkilöiltä tarvittavat ohjeet ja viralliset Doping-testilomakkeet, joihin he ottavat valitun (ADT:n osoittaman) urheilijan allekirjoituksen heti vaihtoon- tai maaliintulon jälkeen. Tämän jälkeen ohjaajat ohjaavat urheilijat testitiloihin testin antoa varten. Urheilijalla on oikeus lyhyeen verryttelyyn ja vaatteiden vaihtoon ennen testiä. Verryttely ja vaatteiden vaihto on kuitenkin tehtävä ohjaajan jatkuvan valvonnan alaisena lähialueella. Ohjaajan tulee raportoida mahdollisista epäselvyyksistä tai sääntörikkomuksista vastaavalle testaajalle. Ohjaajan tulee myös olla

esteetön suhteessa testiin kutsuttavaan urheilijaan (esimerkiksi ei sukulainen). Kun urheilija on valmis testiin, testitiloissa oleva ADT:n testaaja ottaa lomakkeen ja täyttää sen loppuun yhdessä urheilijan kanssa. Kun urheilija on mennyt testiin, ohjaajan työ on ohi ja hän voi palata normaaliin työtehtäväänsä.

Arvio kilpailuvaliokunnan runkohenkilöstön talkootyötunneista

Kilpailupäällikön talkootuntien määrä oli n. 510 ja varapäällikön n. 160.

Emit-nollaus: päällikkö 80, varapäällikkö 115

Lähtöpäällikkö 336, varapäällikkö ?

Vaihtopäällikkö ?, varapäällikkö 100

Maalipäällikkö 170, varapäällikkö ?

ADT 54

LOGISTIikkaVALIOKUNTA

Antti Kumpulainen

Tehtävät ja tavoitteet

Logistiikkavaliokunnan tehtävänä oli toteuttaa seuraavat asiakokonaisuudet turvallisesti ja lainmäärämillä reunaehdoilla:

- liikenteenohjaus ja liikenteenopastus
- pysäköinnit
- kuljetukset
- alueen asukkaiden opastus ja informointi

Tavoitteena oli, jokainen kilpailija, toimitsija, kisavieras ja kutsuvieras saapuvat kilpailualueelle turvallisesti ja poistuvat kilpailualueelta turvallisesti. Samoin tavoitteena oli, että edellä mainitut kokonaisuudet toteutetaan taloudellisesti ja kustannustehokkaasti turvallisuudesta tinkimättä. Keskeistä oli myös se, että toteutetaan asiakokonaisuudet hyvässä yhteisymmärryksessä paikallisten henkilöiden, maanviljelijöiden ja yrittäjien kanssa. Hollolan kunnan ja Lahti-Energian

kanssa tehtävä yhteistyö oli myös keskeistä. Pyrimme myös hyödyntämään opiskelijayhteistyötä LAMK:n logistiikkaopiskelijoiden kanssa.

Logistiikkavaliokunta kokoontui kesäkuun 2015 jälkeen 19 kertaa seuraavasti: 3 kokousta vuonna 2015, 4 kokousta vuonna 2016, 6 kokousta vuonna 2017 ja 6 kokousta vuonna 2018. Lisäksi eri toimintojen omia tapaamisia ja eri tyyppisiä tapahtumia oli ko. aikana kymmeniä.

Vastuuhenkilöt

Nimi	Tehtävä
Antti Kumpulainen	Logistiikka
Timo Sassila	Pysäköinti (vastaava)
Petri Pelkonen	Liikenteenohjaus ja opastus (vastaava)
Harri Vuontila	Pysäköinti
Aapo Aronen	Liikenteenohjaus ja opastus sekä työvuorot
Ilpo Kurki	Logistiikka
Veli Kaasalainen	Toimitsija- ja VIP-pysäköinti
Raine Lehmusvuori	Kuljetukset
Pekka Kuisma	Henkilöstöasiat/Logistiikka ja turva
Pekka Lauren	Linja-autokuljetukset
Juha Hartman	Caravan
Juha Rinne	Caravan
Timo Äijö	Toimitsija- ja VIP-pysäköinti
Juha Ilmoniemi	Kuljetukset
Harri Mäki-Saari	Ylikulkusillat
Kai Natri	Logistiikka

Talkoolaistarve

Logistiikkavaliokunnan osalta alkusuunnitelmissa määriteltiin kokonaistalkoolaistarpeeksi valiokunnan osalta 200 henkilöä. Talkoolaistarve määriteltiin siten, että Turva-valiokunnan kanssa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä talkoolaisten sijoittelussa ja käytössä itse tapahtuman aikana.

Tehtäväkohtainen suunnitelma

LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Yleistä

Liikenteenohjauksen ja -opastuksen sekä pysäköintien suunnittelu aloitettiin kesällä 2015. Tuolloin oli olemassa suulliset sopimukset kilpailukeskuksen lähialueen maanviljelijöiden kanssa peltojen käytöstä pysäköintialueina.

Ensimmäisessä vaiheessa suunnitelma laadittiin näiden peltoparkkien varaan siten, että niiden lisäksi vara-alueeksi suunniteltiin Kukonkoivun teollisuusalue. Kokonaiskapasiteetiksi parkkipeltojen osalta saatiin reilut 7000 ajoneuvoa. Parkkipellot sijaitsivat kilpailukeskuksen eteläpuolella heti Vesalan risteyksen pohjoispuolella Kirkkotien molemmin puolin sekä pohjoisessa Kiikuntien ja Kirkkotien risteysalueella Kirkkotien länsipuolella. Asunto-auto- ja asuntovaunuparkit suunniteltiin Kukonkoivun teollisuusalueelle ja Kukonkoivun urheilukentälle. VIP-, Media-, Inva- ja kauppiaspysäköinti suunniteltiin kilpailukeskuksen pohjoisosaan. Toimitsijaparkki suunniteltiin Hälvälän ampumarata-alueelle. Pysäköinnit toteutettiin myös näin.

Peltoparkkien osalta (5 kpl) parkkipelloille merkittiin lohkot riittävässä ajoin ennen kilpailutapahtumaa. Lohkot ohjasivat pysäköintiin tulevat autot helposti perille ja ruuhka-aikoina pystyttiin ohjaamaan useammalle alueelle. Lahti-Energian toimenpitein pysäköintipeltojen ajorampit vahvistettiin siten, että jokaiselle pellolle saatiin useampi ajoura, joka helpotti sekä täyttöä että purkua. Parkkipelloilta henkilöt ohjattiin kilpailukeskukseen useampaa merkittyä reittiä pitkin, joiden varrelle oli myös rakennettu tilapäiset suojatiet jalankulkijoiden turvallisen liikkumisen takaamiseksi.

Pysäköintejä tukemaan varattiin linja-autokuljetukset (maksulliset) Matkakeskuksesta-Kilpailukeskukseen. Perustettiin erillinen Jukola-linja-autovuoro, joka liikennöi 24/7, ja poimi halukkaat kyytiin kolmelta eri pysäköintialueelta. Kuljetukset toteutti ulkopuolinen ammattiliikennöitsijä. Talkookuljetuksia ja yleiskuljetuksia helpotti lisäksi LSL:n bussin numero 4 reitin muuttaminen siten, että linjan päätepysäkki Hollolan päässä oli Hälvälän ampumarata-alueella.

Suunnitelmat ja luvat

Jukolan Viestin 2018 lupa-asioiden kokonaisvastuu määrättiin siten, että itse lupa-asioiden koordinoijaksi päätettiin Tauno Haapasaari. Logistiikkavaliokunta laati oman toimialueensa tarvittavat luvat yhteistyössä Tauno Haapasaaren kanssa. Lupia tarvittiin seuraaviin paikkoihin ja asioihin:

- Kirkkotien katkaisu ja erityisjärjestelyt liikenteen osalta Kirkkotiellä (ELY)
- liikennemerkit ja liikenteen poikkeusjärjestelyt Hollolan kuntakeskuksen alueella (Hollolan kunta ja ELY)
- liikenteenopastuksen järjestelyt eri tulosuuntien valtatiestöllä
- yksityisteiden tienhoitokuntien tienkäyttöluvat
- parkkipeltojen käyttöluvat (peltojen omistajat)
- poikkeavat liikennevalojärjestelyt (ELY)
- Rouvintien käyttöluva (kunta)
- Kukonkoivun urheilukentän käyttöluva (kunta)
- Kukonkoivun teollisuusalueen maa-alueiden käyttö (alueen yritykset)

Pysäköinneistä, liikenteenohjauksesta, liikenteenopastuksista ja kuljetuksista laadittiin jokaisesta oma erillinen suunnitelmansa. Pääsuunnitelmiin haettiin kommentit ja kannanotot ELY-keskukselta. Lopullisesti ne hyväksyttiin Päijät-Hämeen Poliisilaitoksella.

Henkilöstön rekrytointi

Henkilöstön rekrytoinnissa logistiikkavaliokunta epäonnistui osin. Luotimme liikaa keskitettyyn Lyyti-järjestelmään, josta uskoimme saavamme motivoitunutta ja osaavaa henkilöstöä eri tehtäviimme. Kevättalvella 2018

huomasimme, että meidän valiokuntaan ei ole ohjautumassa riittävästi henkilöstöä. Sovimme Turva-valiokunnan kanssa henkilöstön joustavasta käytöstä kilpailun aikana, jolloin henkilöstöä ohjattaisiin sinne, missä suurin tarve kulloinkin on. Tämä toimi osittain. Samoin meille lupautuneen liikenteenohjauksen ja pysäköintien ammattiryhmästä käyttöömmä saatiin vain pieni osa ko. tehtäviin lupautuneista talkoolaisista.

Positiivisena asiana kevään aikana joukkoomme saatiin mukaan Lahden Seudun Karavaanarit. Heidän kanssaan tehtiin sopimus siten, että he hoitavat asuntoautojen ja asuntovaunujen pysäköinnit omalla organisaatiollaan erillistä korvausta vastaan. Logistiikkavaliokunnan tehtäväksi heidän osaltaan jäi liikenteenopastus alueille sekä materiaali- ja jätahuollon järjestäminen sekä talkoolaisten muonitus. Tämä toimi erinomaisesti.

Pysäköintialueet

Pysäköintialueet jakautuivat seuraavasti:

- A. Peltoparkit 5 kpl (etelä 4 peltoa ja pohjoinen 1 pelto)
- B. Asuntoauto ja asuntovaunuparkit 3 kpl (Speedin kenttä, Kukonkoivun Urheilukenttä ja Ruskon Betoni)
- C. VIP-, Media-, Inva- ja kauppiasparkki (kilpailukeskuksen pohjoispää)
- D. Moottoripyöräparkki
- E. Talkoolaisparkki
- F. Seurabussiparkki 1 kpl
- G. Polkupyöräparkit 3 kpl

Parkkialueilla oli jokaisella vastuhenkilöt, jotka koordinoivat kokonaistoiminnan eli suunnittelun, rakentamisen, toteuttamisen ja purkamisen.

Pysäköintialueet toimivat todella hyvin. Hyvät suunnitelmat ja erinomainen toteuttaminen takasivat sen, että pahoja ruuhkia ei pääsyyt muodostumaan parkkipelloille eikä tuloväylille. Parkkipellot kantoivat loistavasti. Täytöaste kokonaisuudessaan/pelto oli noin 80%, joten reserviä vielä oli. Ainoa uhka pelloilla oli kuivuuden takia uhanneet mahdolliset tulipalot autojen katalyysaattorien aiheuttamina, mutta tähän oli varauduttu sammutuskalustolla.

Liikenteenohjaus ja opasteet

Liikenteenohjauksen lähtökohdaksi otettiin opastuksen aloittaminen VT 12:n varrelta lännessä Sairakkalan tasalta ja idässä Pekanmäen tasalta. Kaikilta tuloväyliltä opastettiin ja ohjeistettiin löytämään VT 12:sta. Opasteita valmistettiin noin 170 kpl, joista 150 kpl otettiin käyttöön. Opasteet olivat paikallaan 2 päivää ennen kilpailutapahtumaa, ja ne oli kerätty pois vuorokausi kilpailun jälkeen. Ennen pysäköintipaikkaa pitää olla maininta maksullisuudesta sekä tieto mihin sen voi maksaa.

Hanskat naulaan Jukolan ajaksi

Ajoluvat

Ajoluvat jaettiin Jukola-organisaatiossa keskitetysti. Jokainen valiokunta sai tilata itselleen ja talkoolaisilleen tarvittavan määrän ajolupia.

Kilpailun aikana ns. liikenteen sulkualueella oli yhteensä n. 250 taloutta, noin 190 omakotitaloa ja noin 40 rivitaloasuntoa.

Alueelle asennettiin huhti-toukokuun vaihteessa risteyksiin ja katujen päihin 17 asukastiedotetta (laminoitu A 3) miten kullakin alueella liikenne tapahtuu. Toukokuun lopulla jaettiin vielä jokaiseen postilaatikkoon tarkemmat ohjeet ja yksi asukaskululupa, jossa Jukolan yhteyshenkilön yhteystiedot kyselyjä ja lisälupia varten.

Valtaosalla talouksia on kaksi autoa, varsin moneen talouteen tuli kisavieraita, lisäksi 4 rippijuhlat ja yhdet ristiäiset, joten lisäkulkulupia jaettiin yhteensä 196 kpl.

Yleisökuljetukset

Yleisökuljetukset toteutettiin ulkopuolisen liikennöitsijän (Reissu-Ruoti) toimenpitein. Heidän kanssaan aloitettiin neuvottelut noin vuosi ennen kilpailutapahtumaa. Reissu-Ruoti hoiti ammattimaisesti kaiken liikennöintiin liittyvän lupapolitiikan. Jukolan vastuulle jäi ainoastaan kapasiteetin mitoittaminen eri vuorokauden ajoille aikaisempien tapahtumien tietojen pohjalta. Samoin järjestimme opastuksen koko linja-autoreitin varrelle. Reissu-Ruoti varasi kalustoa ja henkilöstöä riittävästi, joskin linja-autokuljetuksen suosio aiheutti pahimpana aikana pienoiset ruuhkat ja enimmillään noin puolentunnin odotusajan. Reissu-Ruoti hoiti myös rahastuksen ja tilitti sovitun summan järjestävälle organisaatiolle.

LSL tuki samoin yleisö- ja toimitsijakuljetuksia bussilinja numero 4:llä, jonka päätepysäkki muutettiin kilpailun ajaksi Hälvälän ampumarata-alueelle. Toimitsijakuljetukset molemmilla bussivuoroilla olivat ilmaisia.

Parkkipelloilta yleisön ja kilpailijoiden tavarankuljetuksia tuettiin ilmaisilla traktori+peräkärrykuljetuksilla sekä kilpailuun saavuttaessa että poistuttaessa. Kuljetukset olivat erittäin suosittuja ja kuljetuksia kertyi kymmeniä/kuljetusyksikkö.

HENKILÖSTÖN KOULUTUS JA TIEDOTTAMINEN

Logistiikkavaliokunnan osalta runkohenkilöstöä eli eri osalohkojen vastuuhenkilöitä koulutettiin koko valmisteluajan erityyppisissä tapahtumissa (tutustuttiin aikaisempiin Jukolan viesteihin esim.). Lisäksi valiokunta piti säännöllisesti kokouksia, joissa myös perehdytettiin kunkin vastualueen vaatimiin tehtäviin.

Varsinaista talkoohenkilöstöä emme ehtineet kouluttaa kuin kahdessa tilaisuudessa. Ensimmäinen oli keväällä, jolloin tapasimme talkoolaiset ensimmäisen kerran ja saimme heidän yhteystietonsa ja halukkuutensa eri tehtäviin. Toisen kerran koulutimme heitä kenraaliharjoituksessa ja kilpailua edeltävinä rakentamispäivinä, jossa henkilöt perehtyivät oman tehtäväänsä.

Lisäksi MpK koulutti yhden päivän koulutuksessa 12 henkilöä liikenteenohjaajiksi, joissa tehtävissä he myös sitoutuneesti toimivat.

Valiokunnan toimitsijoita ja avainhenkilöitä tiedotettiin eri tapahtumista useaan kertaan pääsääntöisesti sähköpostin välityksellä. Kuittauksia viesteihin ei aina saatu, joten hieman epävarmaksi jäi, saavuttiko kaikki informaatio tietoa tarvitsevat.

YHTEENVETO

Positiivisina asioina voidaan logistiikan osalta pitää yleistä tyytyväisyyttä (kilpailijat, asukkaat, yleisö...). Kolareita tai vahinkoja ei syntynyt yhtä pyöräilijän kaatumista lukuun ottamatta kuljetukset toimivat sujuvasti ja karavaanarit hoitivat osuutensa tyylikkäästi.

Yhteistyökumppaneiden ja isäntien kanssa kaikki meni erinomaisesti ja sovitut toimenpiteet hoidettiin moitteettomasti ajallaan.

Ydintalkooporukka oli hyvähenkistä ja erittäin sitoutunutta pitkin kevättä aina purkutöiden loppuun asti, ja mm. pitkän linjan poliisien vankka rutiini tuli esiin kiireisimpinä aikoina.

Negatiivisina asioina tulee esiin talkoolaisten määrä ja taso. Liian paljon jäi liian harvojen hartioille ja luvattua apua ruuhkatilanteissa turvan osalta ei saatu. Talkoolaisten rekrytointia tulee tehostaa. Samoin osa logistiikan tehtävistä (liikenteenohjaus ja parkkipellot) kannattaa myydä talkoina esimerkiksi urheiluseuroille jo hyvissä ajoin ennen kilpailutapahtumaa.

Peltoparkkien poislähtevien rahastus petti. Lauantai iltana noin klo 21.00 jälkeen pois lähteviä ei saatu rahastettua, koska parkkilippuja ei pelloilla ollut antaa tositteeksi eikä myöskään vaihtokassaa. Tilanne korjautui osin noin klo 23.00, kun liput ja vaihtokassa tuli etelään ja pohjoiseen parkkiin. Sunnuntaina puolen päivän maissa lähtijää oli niin paljon, että kaikki väki piti irrottaa liikenteenohjaukseen, eikä ehditty rahastamaan. Noin 80 -85 % oli karkean arvion mukaan jo maksanut parkkimaksun netissä, joten arviolta noin 5-7000 euroa jäi tältä osin tuloja saamatta.

Myös VIP parkin lippujen luvaton kopiointi aiheutti isoja ongelmia. Tästä voitaisiin selvittää selkeästi numeroimalla kulkuluvat (kuten tehtiin asukaskululupia jaettaessa, mustekynällä numerosarja joka lapun kulmaan, vaikka numeroilla ei mitään logiikkaa ollutkaan).

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Saatujen kokemusten pohjalta voidaan todeta, että tiettyjen toimien osalta liikenteenohjauksessa ja parkkipelloilla toimet kannattaa ulkoistaa samaan tapaan kuin karavaanialueet. Urheiluseurat, palvelukoirayhdistys, omakotiyhdistys tms. saisi parkkimaksuista tietyn osuuden ja hoitaisi sovitut osa-alueet itsenäisesti ja sitoutuneesti.

Peltoparkkien rahastus tulee hoitaa huolellisemmin ja etukäteen nimetä siihen vastuuhenkilö. Maksutositteet ja vaihtokassa tulee olla koko ajan käsillä. Tärkein asia olisi jo tullessa sekä poistuttaessa parkkialueille pystyttää isot kyltit, joissa kehoitetaan maksamaan parkkimaksu infoon tai varautumaan siihen, että pelloilla rahastetaan. Säästytään turhilta "neuvotteluilta" pois lähtiessä eikä kävijöille jää huonoa makua lähtiessä.

RAVINTOLAVALIOKUNTA

Marko Viljamaa

Ravintolavaliokunnan tehtävänä oli Lahti-Hollola Jukolan ravintolatoimintojen järjestäminen ja koordinointi sekä rakennus- ja purkuajan ruokailuiden järjestäminen. Kokoontumisia vaihtelevalla kokoonpanolla oli ravintolavaliokunnalla 5. Valmistelu aloitettiin lokakuussa 2017.

Ravintolavaliokunta hoiti kaikki Jukola-alueen ravintolapisteet pois lukien kalamyyntipiste, sotilaskoti sekä jäte-lömyynti. Varsinaisten ravintolapisteiden lisäksi ravintolavaliokunnan vastuulla oli mediateltan välipala ja juoma-tuotteet sekä eväspussien valmistus ja jakelu toimitsijoille, jotka eivät päässeet talkooravintolaan.

Vastuualueet toiminnoittain:

Ravintolapäällikkö	Marko Viljamaa
Ruokavastaava pääravintola	Jari Tauren
Mallasgrilli/vegegrilli	Anita Kauhala
Kassapalvelut	
Grillit	Matti Ronkainen
Vip-ravintola	Matti Ronkainen
Toimitsijaravintola/talkoolaiset	Arja Tommo
Kahvilat/ opiskelijat	Marja Olenius
	Tarja Tauren
	Terhi Saarinen
Mallasrasti	Antti Huostila, Heli Koskinen, Kaija Taipale
Kenttäkeittiö	Timo Vento
Varastointi/logistiikka	Aila Saarinen
	Samuli Peltola
	Timo Sairanen
Salpaus Kulinaari (vitriinituotteet)	Päivi Hilden
	Katri Juures

Toimijat ja henkilökunta

Ravintolavaliokunta teki yhteistyötä seuraavien ulkoisten toimijoiden kanssa:

- Fazer Food Service: pääravintola, VIP, kahvila
- Koulutuskeskus Salpaus: Mallasrasti, täytetyt vitriinituotteet, Vegegrilli, opiskelijayhteistyö
- Maatila liha Meronen: Mallasgrilli
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys: aamupuuro, kahvinkeitto, kenraalipäivän lounas
- Talkoolaisten määrä oli n. 220 henkeä
- Opiskelijoita n. 40 henkeä sekä heidän ohjaajansa ja opettajat 8 henkeä

Työvuorot

Työvuorolistalla määriteltiin ensin vastuuhenkilöiden ja opiskelijoiden työvuorot. Loput työvuorot täydennettiin talkoolaisilla. Noin 6h Työvuoroja oli kaikkiaan 350, jotka saatiin täyteen. Haasteeksi muodostui ilta/yöaika, jolloin jäi saapumatta useita työvuoroon merkittyjä talkoolaisia.

Varasto

Varastolla oli 3 vastuuvetäjää ja lisäksi talkoolaisia 2-3/ työvuoro. Varasto vastasi tavaran vastaanotosta ja luovutuksista eri ravintolapisteisiin. Lisäksi varasto vastasi eväspussien jakelusta ja omavalvontakirjauksista varastoinnin osalta. Säilytykseen oli varattu 6 kylmäkonttia ja lisäksi 1 kylmäkontti vegegrillin/mallasgrillin yhteyteen. Kuivatavarat säilytettiin pääravintolan takateltassa. Lisäksi oli toimistokontti joka toimi tukikohtana ja talkoolaisten ilmoittautumispaikkana. Varastotoiminnot sujuivat hyvin ja ammattitaitoisesti ja varaston henkilökunta ehti avustamaan muissakin pisteissä.

Tavarat toimitettiin Jukola-viikolla maanantain ja perjantain välillä. Lauantaina toimitettiin vain vitriini tuotteiden lisätilaus

Pääravintola

Pääravintolassa oli 5 eri ruokavaihtoehtoa ja lisäksi aamiainen ja puurobaari. Ruuat valmistettiin Fazerin keittiöllä ja toimitettiin kylmänä kisa-alueelle. Ruuan lämmityksestä ja ruokatuotteesta vastasi 3 Fazerin työntekijää ja jakelusta talkoolaiset ja opiskelijat yhdessä salpauksen taitovalmentajien kanssa.

Ruokalinjastoja oli 12 ja varauduttiin tarvittaessa lisäämään linjoja 14. Aamiaisaikaan klo 5-10 oli aamiaiselle varattu 3 linjaa. Teltan toiminta oli suunniteltu niin että kylmiöt olivat suoraan teltan takaseinää vasten, josta ruuat siirrettiin 3 uuniin lämmitykseen. Valmiit ruuat siirrettiin lämpökaappeihin tai suoraan ruokalinjastoihin. Ruuan jakelussa oli 3 henkeä/linjasto. Asiakkaat ottivat itse ruokailuvälineet ja leivät sekä juoman ja ruoka-annos nosteltiin valmiiksi lautaselle. Kullakin ruokalinjalla tarjottiin vain yhtä ruokavaihtoehtoa ja ruokalinjojen määrä/ruoka-annos määriteltiin sillä oletuksella mitä annosta myydään eniten.

Kuva Sami Tuori

Ravintolan kokonaisyhteensä oli yhteensä 12909 ruoka-annosta, 1105 puuroannosta ja 2945 aamiaista. Ylivoimaisesti suosituin oli pasta- jauhelihavuoka, jota myytiin n. 7000 annosta. Muiden annosten myynti jäi selkeästi pienemmäksi. Kokonaisuutena ruoka-annoksissa varauduttiin 25000 annokseen, joka piti sisällään myös talkooravintolan annokset.

Pääravintolasta toimitettiin myös talkooravintolan ruoka n. 9000- 10000 annosta

Pääravintolan toimitilat olivat hyvät ja tilaa oli riittävästi, jopa reilusti. Myös työntekijämitoitus oli riittävä sekä talkoolaisten/opiskelijoiden, että Fazerin puolelta.

Ruokaa oli tarjolla lauantaina aamusta alkaen koko ajan. Kiireellisin aika alkoi klo 11 ja päättyi illalla klo 19. Kiire aika alkoi aikaisemmin kuin Jukolassa normaalisti, mihin saattoi osaltaan vaikuttaa metsäpalovaroitus ja siitä johdettu tulenteko kielto.

Kipupisteeksi muodostui uunikapasiteetti, joka loppui kesken, kun sekä pääravintola, että talkooravintola oli kiireisimmillään n. klo 12 alkaen. Lisäksi samoilla uuneilla lämmitettiin myös VIP ravintolan ruuat, mikä katkaisi ilta-päivällä muiden annosten kuumennuksen. Ruuhkautunutta pääravintolaa ei pystytty ottamaan kunnolla kiinni 3 uunin voimin. Lisäksi yksi uuni oli vian takia pois käytöstä osan aikaa ja se hidasti entisestään ruuan lämmitystä. Ruuhkautuminen vaikutti osaltaan myös ruoka-annosten myyntiin, jossa jäätiin selkeästi tavoitteesta.

Ruuan toimitus ja tarjoilutapa olivat onnistuneet ja samanlaisella konseptilla jatkossakin onnistutaan. Kuitenkin yllättävien tilanteiden varalta 2 lisäuinin (VIP-ravintola ja Talkooravintola) ottaminen on tarpeellista.

Henkilökunta hoiti tilanteen ammattitaitoisesti ja hermostumatta. Tunnelma sekä talkoolaisten että opiskelijoiden keskuudessa oli kiireestä huolimatta hyvä.

Fazer Food Service vastasi pääravintolan aterioiden toimittamisesta ja lämmittämisestä. FFS kommentoi pääravintolan haasteita: ” Ravintolapalveluiden tuottaminen yhdessä Jukola-organisaation kanssa hoitui koko suunnittelu- ja toteutusprosessin ajan avoimesti ja hyvässä hengessä. Suunnitteluvaiheessa pyrittiin huomioimaan kenttäolosuhteet ja niiden mahdollisesti aiheuttamat haasteet. Toteutuksen osalta vip-palveluiden palaute oli hyvää. Pää- ja talkooravintolan toteutuksessa oli haasteita. Asiakaspalaute koskien näitä ravintolapalveluita oli edellisiin vuosiin verrattuna huonompaa. Ravintolapalveluiden suurimpana haasteena nähtiin jonojen muodostuminen, joka johtui liian vähäisestä uunikapasiteetistä ja yhden uunin toimintahäiriöstä. Myös talkoolaisten ruokailumäärät olivat ennakoitua huomattavasti suurempia.”

Talkooravintola

Talkooravintola toimi pääravintolan takana ja tarjoi aamiaista, pääruokaa ja kahvia lauantai aamusta alkaen koko ajan. Asiakkaat ottivat itse ruuan buffet pöydästä ja istumapaikkoja oli n. 100.

Talkooravintolaa hoiti 1-2 henkilöä kerrallaan. Talkoolaisten määrää voisi lisätä talkooravintolan hoitamiseen. Työllistävä vaikutus on melko suuri.

Talkooravintolassa ei ollut ruokalippuja tai muuta kontrollia ketkä pääsivät syömään. ID kortti vaadittiin, mutta sen valvominen sekä kuinka monta aterialla/ talkoolainen ei pystytty seuraamaan.

Pääruoka-annoksia meni varastomenekistä laskettuna n. 8000-9000 annosta ja lisäksi aamiaista n. 1000 ja kahvia n. 10000-12000 annosta. Määrä ylitti odotukset ja laskennallisesti jokainen talkoolainen söi 4 aterialla ja joi 5 kuppia kahvia. Jatkossa kannattaa ehkä miettiä tarkempaa kontrollia talkooravintolaan ja jos määrät ovat noin suuria, niin sekin tarvitsee oman lämmitysuuninsa. Kiireellisin aika talkooravintolassa oli lauantaina klo 12-18, mutta asiakkaita riitti koko ajan.

Talkoolaisille tehtiin myös n. 1000 eväspussia aikaisempien Jukolan viestien mukaisesti, mutta tällä kertaa niille ei ollut juurikaan tarvetta. Eväspusseja meni lopulta vain hieman yli 100 kpl.

Kahvilat

Pääkahvila sijaitsi pääravintolan yhteydessä ruokalinjastojen päässä. Lisäksi 3 makkaragrillillä ja mallasgrillillä oli myynnissä kahvia ja suppeampi valikoima kahvilatuotteita. Kahviloiden tuotevalikoimasta vastasivat ravintolavaliokunta ja ne toimitti Fazer. Täytettyjen vitriinituotteiden valmistuksesta vastasi Salpauksen opiskelijat ja täyttämisen tapahtui Lahdessa Salpauksen tiloissa.

Kahvitoimittajana toimi Nova Cafi ja kahvi valmistettiin pakastetiivisteestä. Käytössä oli 5 kahvikonetta VIP ravintolassa, Mediateltassa, Mallasgrillillä ja talkooravintolassa. Muihin kahvipisteisiin kahvi keitettiin MPKn kenttäkeittimillä ja toimitettiin termossäiliöissä myyntipisteisiin. Kahvikone todettiin niin toimivaksi, että niiden määrän lisäämistä kannattaa miettiä tulevaisuudessa. Kahvi sai kiitosta myös maustaan. Kahvia myytiin n. 10000 annosta ja lisäksi talkooravintolassa n. 12000 annosta. Kahvinmyynti olisi ollut suurempi, jos makkarapisteiden huolto olisi toiminut paremmin ja sinne olisi saanut toimitettua täydennystä. Suosituimmat tuotteet olivat pulla, täytetty sämpylä, kolmioleipä ja reissumies.

VIP

VIP ravintolaan oli ennakoilmoittautuneita n. 800. Kattauksia oli lauantaina kaksi klo 17 ja 19 sekä sunnuntaina aamiaisen. Todellisuudessa VIP vieraita oli hieman enemmänkin. Päivällisen lisäksi tarjolla oli koko ajan pientä suolaista ja makeaa syötävää ja virvoitusjuomia. Vip ravintolassa oli anniskeluoikeudet, mutta ei alkoholimyyntiä. Asiakkaat kävivät ostamassa itse juomansa viereiseltä mallasrastilta, johon heillä oli oma kulku. VIP ravintolaan oli varattu 1 Fazerin työntekijä ja 1 vastuu talkoolainen. Lisäksi paikalla oli kellonajasta riippuen 2-5 talkoolaista/opiskelijaa. VIP ravintola sai kiitosta ruuastaan ja palveluista ja ravintolan näkökulmasta se oli selkeä ja onnistunut kokonaisuus.

Mallasgrilli

Mallasgrillissä oli yhteistyökumppanina Maatila-liha Meronen, joka toimitti raaka-aineen pyttipannuun ja myi lisäksi omia tuotteitaan. Mallasgrilli oli auki läpi yön ja kiireimpänä aikana lauantaina klo 12-22 oli jatkuva jono neljälle kassalle. Tuotteet olivat kuitenkin nopeita valmistaa ja grilli toimikin oikein hyvin, jonoista huolimatta. Mallasgrilli oli samassa yhteydessä Vegegrillin kanssa ja heillä oli käytössä 2 yhteistä uunia sekä kylmäkontti. Ruuat valmistettiin wok pannuilla ja lisäksi oli tarjoi luun lämpökaappeja sekä kylmäaltaita. Mallasgrillillä myytiin lisäksi kahvia ja virvoitusjuomia. Työntekijöitä oli vuorossa 4-5 ja lisäksi Merosen työntekijät

Vegegrilli

Vegegrillin toiminnan suunnittelivat Salpauksen työntekijät yhdessä opiskelijoiden ja Kasvua Hämeestä hankkeen toimijat. Vegegrillissä hyödynnettiin reseptejä, jotka oli suunniteltu kotimaisten palkokasvien käytön lisäämiseksi perustettuun hankkeeseen. Tuotteet esivalmisteltiin Salpauksen tiloissa Lahdessa ja paikan päällä käytettiin wok pannuja, uunia sekä lämpökaappia ja kylmähaudetta. Vegegrillin suosio oli kova ja lisämyynnin esti ainoastaan tilan ahtaus ja kassojen lukumäärä (2). Sijainti mallasgrillin vieressä oli hyvä ja asiakkaat saivat aidosti valita kasvis ja liharuuan väliltä. Kaikki valmistetut vege-annokset myytiin loppuun. Tulevissa tapahtumissa kannattaa panna nostaa aidosti vege tuotteiden myyntiin ja antaa sille yhtä iso tila kuin perinteisellekin grilliruualle. Vegegrillin asiakaspalautte oli hyvää. Sekä Vegegrillin, että Mallasgrillin työpisteet olivat erittäin kiireisiä, mutta työilmapiiiri säilyi rentona ja sekä työntekijät, että asiakkaat viihtyivät. Työntekijöitä oli vuorossa 3-5, mikä oli mitoitukseltaan sopiva.

Makkaragrillit

Makkarapisteitä oli 3 ja ne oli sijoitettu eri puolille kisakeskusta ja yksi myös metsään telta-alueen viereen. Grillissä myytiin makkaroiden lisäksi kahvia, pullaa, makeisia ja virvoitusjuomia. Olvi toimitti kaikki virvoitusjuomakaapit alueelle. Makkaragrillit, teltat ja makkarat/mausteet tulivat Atrialta. Vuorossa oli aina 2-3 henkeä ja erikseen oli kaksi kuljettajaa, jotka toivat täydennystä makkarapisteille.

Makkaragrilleissä näkyi selvimmin haasteet kassajärjestelmän kanssa. Aikaa kassakoulutukseen oli liian vähän ja grilleihin oli vaikea löytää henkilöitä, jotka olisivat osanneet tai uskaltaneet käyttää kassakonetta. Kun tuli lisäksi ongelmatilanteita, niin selvittäminen oli vaikeaa. Vielä isompi haaste muodostui huollosta. Grillit oli sijoitettu niin, että täydennysten vieminen oli erittäin hidasta ja metsässä sijaitsevaan pisteeseen lopulta mahdotonta. Siitä syystä jouduimme sulkemaan ennen aikaisesti 1 pisteen ja muissakin oli tuotepuutteita. Tämä on hyvä ottaa tulevissa tapahtumissa huomioon ja joko sijoittaa kaikki ravintolapalvelut yhdelle alueelle tai sitten järjestää suljetut huoltoreitit mönkijälle/autolle.

Mallasrasti

Mallasrasti oli Salpauksen opiskelijoiden ja henkilökunnan järjestämä. Kassapisteitä oli 5 ja anniskelualue oli 400hengelle mitoitettu. Mallasrasti sijaitsi VIPin ja Mallasgrillin välissä, niin että mallasrastin puoleltakin pystyi ostamaan grilliruokaa. Tuotevalikoima oli olutta, siideriä, lonkeroa ja virvoitusjuomia. Viinejä ja väkeviä alkoholeja ei kysytty. Anniskelualue oli rajattu ja vain täysi-ikäisille.

Mallasrasti oli hyvin vilkas koko lauantai päivän ja iltaa kohti vilkastui entisestään. Jonoja muodostui etenkin Jukolan lähdon jälkeen, mutta toiminta oli hyvin organisoitua ja toimi hyvin. Myynnin arviointi on tällaisessa tapahtumassa vaikeaa ja Olvin kanssa olikin sovittu palautussopimus myymättä jääneistä juomista. Mallasrastin juomien kokonaisuusmyynti oli 8633 tölkkiä.

Henkilökuntaa oli 3-6 henkeä vuorossaan. Jonkin verran jäi tulematta työvuoroihin, mutta se onnistuttiin paikkaamaan ammattitaitoisten vastuuhenkilöiden venymisellä. Mallasrastin tunnelmaa ja aluetta keuhuttiin useaan kertaan tapahtuman aikana.

Opiskelijat Jukolassa

Salpauksen ravintola- ja matkailualan opiskelijoiden osallistuminen suurella joukolla oli tapahtuman toimivuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kaikkiaan opiskelijoita oli n. 40 eri työvaiheissa ja lisäksi heidän ohjaajansa n. 7 henkeä. Talkooväen saamisen hankaluus ja toisaalta talkoolaisten vuosi vuodelta korkeampi ikä on

ravintolatoiminnoille suuri haaste. Tehokkaalla oppilaitosyhteistyöllä toiminnot pystyttiin rakentamaan opiskelijatyön ympärille ja saatiin ns. nuorta voimaa. Tulevissa Jukolan viesteissäkin talkoo asia kannattaa ottaa vakavasti ja sopia jo hyvissä ajoin yhteistyöstä paikallisen oppilaitoksen kanssa.

Kuva Kimmo Hirvonen, Ravintola, Salpauksen opiskelijoita

Opiskelijoille pidettiin useita info tilaisuuksia koululla ja halukkaat ilmoittautuivat opettajalle tai taitovalmentajalle. Työskentelypisteet jaettiin opintojen mukaan ohjaustehtäviin (matkailu), kahvilapalveluihin, tilaus ja juhlaruoka, anniskeluravintolassa toimiminen sekä lounasruokien tarjoilu. Muutama opiskelija oli lisäksi töissä grillipisteellä.

Koska opiskelijat saivat itse hakeutua tapahtumaan, oli heidän asenteensa ja motivaationsa hyvää ja kesti koko pitkän viikonlopun. Lähes kaikissa pisteissä oli opiskelijoita, mutta erityisesti mallasrasti ja vegegrilli olivat käytännössä kokonaan opiskelijoiden ja heidän ohjaajiensa hallinnassa. Myös kahvilapalveluissa oli runsaasti opiskelijavuoroja. Matkailun opiskelijat ohjasivat asiakkaita pääravintolan jonotuksessa ja lisäksi heidän vastuullaan oli media teltan juoma ja välipalahuolto. Opiskelijat selvisivät tehtävistään hyvin, vaikka matkailun ryhmä olikin pienempi. Media teltta työllisti yllättävän paljon ja vei matkailuopiskelijoiden työaikaa muulta ohjaustyöltä. Jatkossa ohjaustehtäviin kannattaa varata mahdollisuuksien mukaan enemmän väkeä.

Tuotteiden myynti

TUOTE	MYYNNTI KPL	TUOTE	MYYNNTI KPL	TUOTE	MYYNNTI KPL	TUOTE	MYYNNTI KPL
Halko	4 144	Makkara	5 680	Pyttipannu	3 058	Jauhelihapasta	6 881
Ipa	760	Broilmakkara	344	M. herkkugril	2 091	Nautapata	2 729
Summer	907	kahvi	2 210	M.chorizo	248	Kasvislasagne	947
Sandels	384	virvoitusjuoma	937	m.nyhtötasku	2 329	Kanakeitto	1 518
Ale	58	kivennäisvesi	697	M.Hot dog	816	Kanapasta	834
Karpalo	657	kolmioleipä	810	Falafel laut	996	Puurobaari	1 105
Lonkero	776	täyt sämpylä	1335	Härkäp. Pita	681	aamiainen	2 945
Fizz	552	rieskarulla	562				
Virv.juoma	312	täyt reissumies	874				
kivennäisvesi	83	pullat	2224				

Haasteet

- uunit, huoltotiet, yö talkoolaiset
- kassajärjestelmän hankinta viivästyi ja koulutus oli liian lyhyt. Erityisesti iäkkäämmät talkoolaiset eivät osanneet/uskaltaneet käyttää kassaa, mikä aiheutti ongelmia työvuoroissa. Opiskelijat pelastivat tässäkin paljon.
- Talkooravintola oli liiankin suosittu, ruokaliput jatkossa. Jokainen talkoolaiseksi ilmoittautunut söi keskimäärin 4 aterialla/ viikonloppu ja se aiheutti kovaa painetta pääravintolalle.

- valiokunnan suunnittelutyö oli haastavaa aikatauluongelmien vuoksi. Suunnittelu-aikaa oli käytännössä n. ½ vuotta ja se oli liian lyhyt. Ajanpuutteen vuoksi jouduttiin tekemään liikaa kompromisseja ja nopeita päätöksiä. Myös tehtävät ja vastuut jakaantuivat liiaksi parille henkilölle.
- Rakennus ja purkuajan ruokailuiden järjestäminen oli työlästä ja tekijöitä oli haastava löytää. Pelastus oli Hollolan kunnan 2 kesätyöntekijää, jotka ottivat ison vastuun ruokien tarjoiluista ja myös kuljetuksista.

Onnistumiset

- henki oli hyvä ja opiskelijat onnistuivat tehtävissään loistavasti
- Asiakaspalaute vege, mallasgrilli, mallasrasti oli hyvää
- VIP ravintola toimi hyvin ja sai kiitosta. Loppuvaiheessa kävijämäärän yllättävä lisääntyminen toi pieniä haasteita

TALOUS JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA

Antti Orkola,

Tausta

Jukolan viesti on merkittävin vuotuinen suunnistustapahtuma Suomessa ja se saa runsaasti mediahuomiota. Tapahtuman suora televisiointi on tehnyt Jukolan Viestistä ilmiön, johon halutaan tulla ja jossa yritykset haluavat näkyä ja olla mukana. Tämän vuoksi Jukolaa on huomattavan helppo markkinoida verrattuna muihin suunnistustapahtumiin ja suunnistusseurojen kumppanuuksiin.

Jukolan viestin talouden ja markkinoinnin lähtökohtia

- 1) Jukolan viestin pakolliset kulut ovat tasolla, joita ei voi kattaa pelkästään osanottomaksuilla. Tapahtuman taloudellinen onnistuminen lepääkin kulukuurin ohella yhteistyösopimusten tms. ja tapahtuman aikaisen myynnin harteilla.
- 2) Jukolan viesti on laajasti tunnettu ja arvostettu tapahtuma, joka tunnetaan koko suunnistavassa maailmassa. Viestin markkinointi kilpailijoille kohdistuu kilpailukeskuksen saavutettavuuden ja kilpailumaaston ympärille. Ulkomaisten kilpailijoiden/joukkueiden houkuttelemiseen Jukolaan on haaste. Ulkomaisten joukkueiden osanottajamäärät riippuvat kilpailupaikkakunnan saavutettavuudesta. Pohjoismaissa Suomea lukuun ottamatta ei ole samanlaista harrastussuunnistustoimintaa, joka houkuttelisi työpaikka- tai harrastajajoukkueita osallistumaan Jukolan viestiin. Venäläisten joukkueiden määrä näyttää vakiintuneen reiluun 50 joukkueeseen.
- 3) Jukolan viestin televisiointi on kattavaa ja laadukasta ja kilpailun seuraaminen on helppoa myös kotisohvalta. Siksi katsojille ja muille seuraajille kohdistuva markkinointi pitääkin perustua elämyksellisyyden korostamiseen ("koe Jukolan tunnelma")
- 4) Lahti-Hollola Jukolan sijainti lähellä pääkaupunkiseutua ja Päijät-Hämeen maakunnan keskellä oli tapahtuman markkinoinnin kannalta etu.

Markkinoinnin toimintaperiaatteet

- 1) Suunnistajille kohdistuvassa markkinoinnissa pääpaino kohdistui mm. kilpailukeskuksen saavutettavuuteen palveluineen, ympäröivän maakunnan matkailutarjontaan sekä innokkaimmille monipuolisten harjoittelumahdollisuuksien tarjontaan (suppakuurit).
- 2) Tapahtumaa markkinoitiin isoille valtakunnallisille yrityksille ajatuksena vahvistaa brändiä ja tuoda tuotteitaan tunnetuksi suunnistusta seuraavalle kansalle ja Jukolaa seuraaville penkkiurheilijoille. Maakunnan yritykset haastettiin mukaan yhteiskuntavastuun ja paikallisen velvollisuuden tunnon argumentein.
- 3) Yleisölle tiedotettiin tapahtumasta monikanavaisesti korostaen kilpailukeskuksen saavutettavuutta esimerkiksi ilmaisoin linja-autokuljetuksin, yleisöystävällisyyttä ja palveluita.

Vastuuhenkilöt

Valiokunnan pj.	Antti Orkola
Kirjanpito & kassatoiminnot	Sari Virolainen
Laskutus	Helena Kämäräinen
Jukola-kauppa ja posti	Jari Sundqvist
Osallistujamarkkinointi	Paavo Nikkari
Toimitsija-asut, palkinnot	Virpi Remahl
Markkinointipäällikkö	Markku Kotala
Rahahuolto	Veikko Simula
Maksupäätteet	Ari Painilainen

Markkinointiyhteydet	Paavo Valonen
Markkinointiyhteydet	Pekka Kotiaho
Kutsuvierastoinnot	Satu Rinkinen

Talous- ja Markkinointivaliokunnan tehtävät

- 1) Jukolan kumppanuuksien hankinta sekä mainosmyynti ja tavaranhankinta yhteistyösopimusten avulla ml. suhteiden hoitaminen yhteistyökumppaneihin ja sovitun näkyvyyden varmistaminen.
- 2) Myynti- ja esittelypaikkojen myynti
- 3) Tapahtuman markkinointi niin kilpailijoille kuin yleisölle yhdessä viestinnän ja muidenkin sektoreiden kanssa.
- 4) Kutsuvierastointojen organisointi ja järjestäminen
- 5) Palkintojen hankinta
- 6) Talkoosujen suunnittelu ja hankinta
- 7) Jukola- kaupan tuotteiden hankinta ja kaupan hyvä taloudellinen tulos
- 8) Taloushallinnon, kassatoimintojen ja rahahuollon organisointi

1. YHTEISTYÖKUMPPANUUDET

Osuusisännyydet ja pääyhteistyökumppanit

Tavoitteena oli saada hyvissä ajoin osuusisännät varmistettua. Kumppaneiksi haettiin sekä vahvoja paikallisia toimijoita että valtakunnallisia yrityksiä. Osuusisännät olivat kisan jälkeen tyytyväisiä saamaansa näkyvyyteen ja osa oli valmis jo osallistumaan seuraavien vuosien Jukoloihin. Tämä vahvistaa näkemystä, että osuusisännyyden hintalappu on kohdallaan. Paikallisten yritysten mukaan saaminen oli haasteellista, koska monet heistä kokivat Jukolassa mukana olon sponsorointina. Kolmessa tapauksessa osuusisäntä maksoi lisäksi osuutensa kilpailunumeroiden teettämisestä jolloin lasku tuli suoraan Granolta kumppanille – tätä käytäntöä kannattaa yrittää laajentaa, sillä järjestäjä säästää lisäksi ALV:n.

Liiton vahvasti tukema numeroliivi antoi mahdollisuuksia lisänäkyvyyden myyntiin. Numeroliivien logot näkyivät TV-kuvissa todella hyvin ja tavallaan pelastivat normaaleissa kilpailunumeroissa olevat osuusisäntien logot. Numeroliivit saivat jonkin verran kritiikkiä monelta huippuseuralta, koska ne peittivät seurojen omien sponsoreiden logot. Selkeästi joitakin seuroja (esim. KooVee, KR...) oli ohjeistettu ottamaan numeroliivi pois ennen TV-haastattelua. Numeroliiveistä saatu kokonaistuotto oli 2-3 osuusisännyyden luokkaa ja jatkossa sitä on mahdollista jopa nostaa. Pääyhteistyökumppaneiden logoilla selkeästi varustetut logoseinät teetettiin VIP-tiloihin, Pressiteltaan sekä haastatteluiden taustaseiniksi. Tämä panostus meni osittain hukkaan sillä TV-haastatteluissa sekä omissa areenatuotannon haastatteluissa logoseinä loisti poissaolollaan.

Osuusisäntien ja yhteistyökumppanien hankintaa tehtiin valiokunnassa laajalla rintamalla ja neuvotteluissa oli mukana useampi henkilö. Täten ”taakkaa” saatiin jaettua ja hyödynnettiin henkilökohtaisia kontakteja. Tässä työskentelytavassa oli myös jonkin verran haasteita, koska kaikki valiokunnan jäsenet eivät sitoutuneet asiaan riittävällä vakavuudella (= sovittuja yhteydenottoja ei tehty). Tästä johtuen muutama kumppanuus jäi viime metreille. Lisäksi viesti potentiaalisille kumppaneille oli epäyhtenäinen. Päävastuun pienemmistä kumppanuuksista sekä paikallisista yrityksistä kantoi markkinointipäällikkö Markku Kotala. Osuusisännöyksistä seitsemän oli Puolustusvoimien lisäksi valtakunnallisia ja kolme paikallisia. Kuusi osuusisäntäsopimusta oli euromääräisiä, muut olivat suurlta osalta palvelu- ja tavaravaihtosopimuksia.

Isojen kumppanuuksien hankkiminen kannattaa aloittaa riittävän ajoissa. Viesti kumppaneille tulee tiivistää muutama perusasiaan ja tarina pitää rakentaa niiden ympärille (”less is more”). Henkilökohtaiset kontaktit kannattaa toki hyödyntää – niillä pääsee ainakin ovesta sisään.

Muut yhteistyökumppanuudet

Muita merkittäviä yhteistyökumppanuuksissa oli kahdenlaista.

- 1) Kilpailun järjestämisen kannalta välttämättömiä hankintoja ja palveluita saatiin hankittua näkyvyyttä tai esim. kutsuvieraspalveluita vastaan. Joitakin onnistuttiin saamaan täysin näillä elementeillä ja useita muita subventoimalla näkyvyydellä palvelun/tavaroiden arvoa.
- 2) Puhtaasti euromääräisiä yhteistyösopimuksia, joissa käytettiin kaikkia käytössä olevia yhteistyöelementtejä osuusisännöytystä vähäisemmässä määrin.

Pienempiä yhteistyösopimuksia toteutettiin pääsääntöisesti aita- ja screenimainoksien sekä myymällä mainostilaa Jukola-lehtiin ja käsiohjelmaan. Kaikkiaan Jukola-lehtiä painettiin osana ESA-median osuusisännöyttyssopimusta viisi kappaletta sekä lisäksi tabloid-kokoinen käsiohjelma. Jukola-lehdet palvelivat hyvin tahtuman markkinointia Päijät-Hämeen alueella.

Kenttävaliokunta hoiti omine kontakteineen ison osan hankinnoista ja sai kustannuksia pudotettua merkittävästi. Markkinointivaliokunta avusti näkyvyselementtien sopimisessa sekä sopimusasioissa.

Erilaisia yhteistyökumppanuuksia myynti- ja esittelypaikat pois lukien oli 175 kappaletta.

Osassa yhteistyösopimuksissa käytettiin apuna aiempien Jukolan viestin järjestäjien luomia sopimus pohjia, joita muokattiin kunkin yhteistyökumppanin tarpeita vastaaviksi.

2. MYYNTI- JA ESITTELYPAIKOJEN MYYNTI

Kaikki kauppapaikat ja esittelypisteet rakennettiin vuokrattaviin telttoihin. Lähes kaikki teltat hankittiin Virossa UC-rent yhtiöltä pystytettyinä. Kauppapaikat ja esittelypisteet sijaitsivat kilpailukeskusalueen reunoilla. Suurimmat kaupat olivat Intersport ja Suunnistajan kauppa (1000 m²) sekä Neonsport Oy (500 m²) ja Seppo Keltamäki (250 m²). Lisäksi kolme muuta urheilu- ja retkeilytarvikemyyjää. Joiltakin kauppiailta tuli kritiikkiä siitä, että myyjiä samalta alalta oli liikaa. Jatkossa pitänee rajoittaa saman alan myyjien lukumäärää. Intersport sopimus oli liiton neuvottelema lisättyinä paikallisella lisäso-
pimuksella.

Pienemmät myynti- tai esittelypaikat oli sijoitettu pitkiin teltoihin kilpailukeskuksen reunalle. Muutamilla toimijalla oli omat telttansa. Etäisyydet vaihtoalueelta olivat kaupoille ja esittelypisteille lyhyet, joten väkeä vieraili tiloissa runsaasti – sää tietenkin edesauttoi asiaa.

Pienempiä myynti- ja esittelypaikkoja oli yhteensä 41 kappaletta.

Ruokaa myyviä toimijoita olisi tullut alueelle lisää, mutta rajoitimme ne vain mallasgrilliin (Maatila Mero-nen) ja Joen Ruokaprihaan (muikun paisto). Oman ruokalan jonoista johtuen nämä kaksi toimijaa tekivät hyvän tilin. Lakumyyjä oli alueella yksinoikeudella samoin kuin liiton neuvottelema jäätelökauppias (Unilver).

Mallasrasti päätettiin hoitaa etukäteisvertailun perusteella omin voimin. Jälkilaskelma osoitti päätöksen oikeaksi. Juomatoimittaja (OLVI) oli kokemusten perusteella innokas toimimaan tulevissakin Jukoloissa.

Kaikkiaan myynti- ja esittelypaikoista tuli tuloa 180.000 EUR sekä lisäksi jonkin verran tavaraa/palveluja.

3. TAPAHTUMAN MARKKINOINTI

Osallistujamarkkinointi

Osallistujamarkkinoinnin vastuulliseksi vetäjäksi ei löytynyt markkinoinnin ammattilaista, joka varmaan olisi osannut käyttää nykyisiä sähköisiä kanavia. Niinpä markkinointitehtäviä alettiin askarrella eteenpäin perinteisellä tyyllillä. Sosiaalisen median kanavilla markkinointiviestintää tehtiin Media- ja viestintävaliokunnan ohjauksessa.

Osallistujamäärän vaikutus tapahtuman tulokseen on merkittävä. Osallistumismaksujen ja osallistujien maksamien palvelumaksujen nettokassavirta on lähes 50 % kokonaisnettokassavirrasta

Osallistujamäärätavoitteeksi päätettiin noin 20 000 suunnistajaa perustuen aiempien Jukoloiden osallistumismääriin ja Hollolan Hälvälän sijaintiin keskellä Etelä-Suomea hyvien liikenneyhteyksin varrella.

Visuaalinen ilme

Osallistujamarkkinointi käynnistyi operatiivisesti kesällä 2016. Sitä ennen kilpailunjohtajan toimesta käynnistettiin kilpailu Jukola-logosta. Siinä voittajaksi valikoitu kuopiolaisen Ilme-toimiston Kaisa Kokon visualisoima logo: Lahti-Hollola Jukola 2018 – pääväreinä pinkki ja turkoosi. Tämä logon ilme kulki sitten monissa Jukolan koh-teissa: beach flagit, Jukola-asut jne.

Käytännön yhteistyön helpottamiseksi mainosmateriaalin suunnitte-lijaksi valittiin lahtelainen MBE-toimisto. Toimisto oli joustava ja yh-teistyö sujui hyvin. Merkittävää oli, että työstä 40 % voitiin vaihtaa näkyvyyteen – MBE sai näkyvyyttä Jukolassa. Edellisestä seurasi kui-tenkin, että mainosmateriaalin ilmeeseen tuli värejä ja viivoja toimis-ton designereiden linjauksina. Se ei suuremmin haitannut – lähes kaikki markkinointimateriaali oli tämän linjauksen mukaista.

Työryhmä

Kesällä 2016 kasasin Osallistujamarkkinointiryhmän – seitsemän suunnistusta harrastavaa henkilöä eri aloilta. Ryhmän voimin ideoitiin markkinointiviestintää ja briiffattiin mainostoimistoa. Kenttätyövaiheeseen mennessä ryhmä olikin sitten kutistunut puoleen – perhe, opiskelu ja työesteiden saattelemana. Talkooväkeä ei tullut lisää markkinointiin, vaikka sitä huudeltiin seurojen sivuilla. Merkittävää apua saatiin, kun organisaatioon palkattiin Markku Kotala markkinointikoordinaattoriksi. Hyvä tuki oli myös SSL:n markkinointipäällikkö Aki Lindroos.

Markkinointisuunnitelma – segmentit

Markkinointisuunnitelma, jonka tärkein osa oli kohdesegmenttien kirjaaminen:

- Pääkaupunkiseutu
- Suunnistajat ja kuntoilijat yrityksissä
- Kuntosuunnistajat
- Kestävyysurheilulajien harrastajat
- Naapurimaiden suunnistajat

Tarkoitus oli keskittää markkinointiviestintä erityisesti noihin kahteen ensimmäiseen perustuen oletukseen:

- pääkaupungin alueella on miljoona ihmistä, niin siellä viesti osuu moneen suunnistusmieliseen kansalaiseen
- jo nyt Jukolassa on yli 60 % yritys- ja kaverijoukkueita, niin kyllä siitä segmentissä saadaan lisääkin

Markkinointimateriaalia

MBE:n tuotti markkinointimateriaalia:

- 6-sivuinen esite (9000 kpl)
- A4 esitteitä – viidellä eri kielellä
- 500 x 700 julisteita
- A1 julisteita
- 850 x 200 rolluppeja
- 2400 x 800 banderolleja
- bannereita ja lehti-ilmoituksia

Markkinointiviestintään ei löytynyt yhtä selkeää pysäyttävää markkinointisanomaa. MBE:n ehdottama **Kokoa joukkue Jukolaan** kelpuutettiin sitten niin, että se esiintyi kaikessa materiaalissa erilaisin lisukkein. Viestintävaliokunta askarteli omia taikajuttujaan mm. verkkosivulle.

Materiaalit teetettiin Granolla, jonka kanssa liitto oli tehnyt sopimuksen. Työn jälki on hyvää ja toimitukset pelasivat. Mutta kustannus oli kohtuukorkea.

Markkinointi kohdesegmenteittään

Helsinginseutua oli ajatus tykittää kattavasti printtimedian kautta. Kävimme neuvotteluja Sanoma-median kanssa. Olihan Hesari ollut yksi Jukolan päätukija menneinä vuosina. Alku kuulosti lupaavalta, mutta kun meillä ei ollut valtuuksia käyttää rahaa, vaan ainoastaan ”oravannahkoja” – tarjottiin näkyvyyttä Jukolassa, neuvottelut eivät johtaneet sopimukseen.

Helsingin Suunnistajien kanssa tehty yhteistyö korjasi osaltaan tilannetta. HS-iltarasteilla oltiin kuusi kertaa Jukola-teltan kanssa – esiteltiin tulevaa Jukolaa ja jaettiin esitteitä ja Jukola-lehteä. Myös KU-rasteilla oltiin sekä Sibbo Vargarnan Raatojuoksu-tapahtumassa.

Vaikka Lahti-Hollola Jukolan markkinoinnissa emme tässä kohdin onnistuneetkaan, olen varma, että kohtuukustannuksella Helsingin seutu ja sen liikunnalliset ihmiset voidaan tavoittaa nykymedioiden markkinointiviestinnällä.

Yritysjoukkueet oli toinen tärkeäksi arvioitu segmentti. Neuvottelimme Alma-median kanssa ja saimme tarjouksen – Painike Kauppalehden verkkosivulla. Painiketta napauttamalla Jukola-viesti olisi bongautanut ruudulle. Tämä ja muutkin Alman tuotteet olisivat vaatineet rahaa, koska vaihtokauppa näkyvyyteen ei kelvannut.

Erilaisia e-postirekistereitä tutkittiin. Sitten päädyttiin erilaisista lähteistä kasattuun 3300 yrityksen rekisteriin, jolla lähetettiin E-mailerin kautta kolme erillistä lähetystä. Yhdessä lähetyksessä oli useita aiheita ja viestejä.

Yhdessä kirjeessä tarjottiin yrityspakettia. Sitä myytiin vain kuusi pakettia. Se ei ollut tarpeeksi houkutteleva tai e-posteja ei luettu.

E-postin ongelmia on ainakin kolme: osa posteista ohjautuu tarjous- tai spämmifailiin, osaa ei vaan avata. Niinpä tätäkin viestintäkanavaa on syytä jonkun ammattilaisen tutkia ja kehittää.

Kuntosuunnistajat oli kolmas segmentti. Heitä tavoitettiin kohtuuyhyvin seuraavasti:

- Jukkola-teltalla oltiin kymmenessä kuntorastitapahtumissa liputtamassa ja materiaalia jakamassa:
 - HS-iltarasteilla
 - KU-rasteilla
 - Tampere-rasteilla
 - Turku-rasteilla

Jukola-bech flagit oli koko kesän käytössä LS:n ha HU:n iltarasteilla. Isoja 500 x 700 julisteista oli n. 20 kuntoreitin varrella eri puolilla Etelä-Suomea.

Markkinointiaktiviteetteja olisi voinut tehdä enemmänkin, jos olisi ollut edes muutama talkoolainen enemmän liikkeellä.

Kestävyysurheilulajien harrastajia tavoitettiin kohtalaisen hyvin. Yhteistyötä tehtiin printti- ja e-postisaralla SUL:in HCR/HCM organisaatoin kanssa. Saimme Jukola-viestintää runsaasti heidän kanavilleen, kun tarjosimme heidän markkinoinnille tilaa Jukola-utiskirjeissä ja Jukola-lehdissä. (molemmista enemmän jäljempänä).

Edellisen lisäksi osallistuimme Jukola-teltan kanssa kymmeneen trail-run tai vastaavaan tapahtumaan.

Aktiivisuunnistajat ei ollut segmenttinä alun perin, mutta heitäkin tavoittelimme seuraavien kanavien kautta:

- osallistuimme Jukola-teltan kanssa yhdeksään kansallisen tason suunnistuskilpailuun ja rastiviikoille – KRV ja Fin5
- kun Suunnistusliiton Petteri Palmi kehitti ja käynnisti Jukola-utiskirjeen (n. 6000 lisenssisuunnistajaa), kasasimme suunnistajille tärkeitä uutisia ja lähetimme heille neljä erillistä postitusta

Naapurimaiden suunnistajille kohdistettu markkinointi jäi vähäiseksi. Yksi talkoolainen osallistui WOC:iin Virossa. Ajatus oli, että Virossa tavoitetaan Baltian ja Venäjän suunnistajia.

O-ringin torilla oli esittelyosasto pitkässä teltassa. Apuna oli Ruotsissa asuva, kielitaitoinen suunnistaja. Osastolla poikkesi väkeä tungokseen asti. Kaikki tiesivät ja tunsivat Jukolan. Esillä ollut vanha Hälvälän kartta kiinnosti kovasti.

O-ringin- organisaation kanssa oli sovittu markkinointiyhteistyötä: heille tarjosimme teltan ja näkyvyyttä Hälvälässä. Myös uutiskirje- ja printtimedian sektoreilla teimme vaihtoyhteistyötä: meidän viestit O-ringenin kanavilla ja heidän vastaavasti Jukola-lehdissä ja Jukola-utiskirjeissä.

Jukolaan osallistui 305 ruotsalaisjoukkuetta, mikä on ilmeisesti samaa tasoa kuin aikaisempinakin vuosina. Ruotsalaisia yritys- ja kaverijoukkueita ei vielä ollut merkittävästi mukana Hälvälässä. Ruotsalaiset eivät ole vielä oppineet suomalaista kuntosuunnistuskäytäntöä. Aktiivisella markkinoinnilla naapurimaan potentiaalia voitaisiin saada jonkin verran enemmän liikkeelle.

Lisäksi Jukola oli esillä Saksassa ja Gotlannissa.

Seppo Jokinen otti tehtäväkseen toimia **Jukola-koulun** rehtorina. Hän suunnitteli ja organisoï koulutuksen – syksyllä viisi ja keväällä neljä koulutuskertaa. Osanottajia oli runsaasti: syksyllä 84 ja keväällä 142. Tukena oli tarpeellinen määrä apukouluttajia niin, että opetusryhmien koko saatiin pysymään 5 – 7 oppilaassa. Oppilaista yli puolet tähtäsi osallistuvansa Hälvälän Jukolaan, jossa nähtiinkin useita oppilaista koostuneita joukkueita. Myös iltarasteilla vilahteli koulutuksessa olleita suunnistajia. Jukola-koulutoimintaa kannattaa kehittää ja jatkaa.

Markku Kotala tuotti yhteensä **kuusi Jukola-lehteä**, joista viisi paikallislehtien liitteenä Päijät-Hämeen alueelle ja käsijakeluna tapahtumissa. Kuudes oli Jukolan käsiohjelma. Lehtiin sisältyi kohtuullinen määrä osallistujamarkkinointia tukevaa materiaalia.

Jukolan verkkosivuston ylläpito kuului Media- ja viestintävaliokunnan vastuualueeseen. Osallistujamarkkinoinnin ja viestintävaliokunnan kiinteä yhteistyö on tärkeää, jotta kiinnostavaa viestiä tulee säännöllisesti sivustolle. Viestinnässä kannattaa miettiä asioita osallistumista harkitsevan kansalaisen näkövinkkelistä. Mediavaliokunnan resurssipulaa paikkailtiin talkoovoimin monella tavalla ja sivulle saatiin varsin hyvääkin markkinointiargumentaatiota. Puutteen pelastivat Terhi, Saara ja Henna.

Sivustolla julkaistiin mm. reitinvalintatehtäviä suppamaastoissa. Ne kiinnostivat sivujen lukijoita kovasti ja oletettavasti saattoivat palvella myös osallistujamarkkinointia.

Myös **some** kuului Media- ja viestintävirikailijoiden tehtäviin. Siinä Henna Tanhuanpää teki hyvää työtä. Hän syötti verkkosivuston ja some-ryhmän tekemää materiaalia Facebookiin, Instagramiin ja Twitteriin.

Loppusanat

Saavutimme pyöreän lukemin 20-tuhannen suunnistajan tavoitteen. Virallisena lukemana pidetään 19 883, joka pyöristettynä on tuo 20.000. Se on Jukolan osallistujamääräennätys. Osallistujamarkkinointiin käytettiin selkeästi enemmän rahaa kuin esim. Joensuun Jukolassa. Toteuman seuranta oli vaikeaa, koska talousjärjestelmästä ei saanut kovin helposti ulos kustannustietoja.

Jukola on tunnettu ja arvostettu brändi. Osallistujamäärää on varmasti mahdollista kasvattaa edelleenkin tehokkaalla ammattimaisella markkinoinnilla. Kuten edellä on todettu, Helsingin seudun liikuntaa harrastavat kunto- ja työyhteisösuunnistajat ovat potentiaalinen kohdesegmentti.

Osallistujamäärä ja siitä tulevat osanottomaksutulot ovat tärkeä osa Jukolan taloudellista tulosta. Osanottajat myös käyttävät järjestäjien ja paikalla olevien yritysten myyntipaikkojen palveluita. Mutta toisaalta - on syytä tiedostaa, että väkimäärältään nykyistä suurempi Jukola alkaa olla vaikea järjestää ja hallita. Vuosittain eri paikoissa ja kokemattomin talkoovoimin toteutettavalla tapahtumalla on omat haasteensa. Olisiko syytä perustaa pieni pysyvä asiansa osaava perusorganisaatio ja ehkä asettaa Jukolan osallistujamäärälle yläraja. Asiaa kannattaa pohtia ennakkoiden.

Tapahtumamarkkinointi

Tapahtumaa markkinoitiin käytännössä vain maakunnan alueella olettaen, että osallistujamarkkinoinnin toimenpiteet palvelevat myös valtakunnallisesti tapahtuman markkinointia. Viestintätiimi teki hyvää työtä sosiaalisessa mediassa sekä sai paikallisen median hyvin mukaan

1) Jukola-lehdet

- o Etelä-Suomen sanomien välissä jaettiin talousalueelle viisi Jukola-lehteä, joissa kerrottiin tapahtumasta. Lisäksi Jukolassa oli jaossa erillinen käsiohjelma (Tabloid-koko). Lehtiin saatiin kirjoituksia eri vastuuhenkilöiltä ja yhteistyökumppaneilta.

2) Mainostaulut

- Banderollit vuoden 2017 ja 2018 Finlandia-hiihdon ladun varteen.
- VT12 varrella oli pieni ilmoitus Jukolasta Hollolan yrittäjien mainostaulussa
- Mytäjäisten ja Kivimaan risteyksessä oli Jukolan mainostaulu ja banderolli pari kuukautta ennen H-hetkeä.

3) Paikallinen media

- Etelä-Suomen Sanomat kirjoitti viikon ajan päivittäin Jukolan viestistä aukeaman kokoisen jutun. Lisäksi paikalliset radioasemat (YLE Lahti ja Radio Voima) kertoivat Jukolan viestistä vahvasti kilpailun alusviikolla. Voidaan väittää, että suurin osa Päijät-Hämeessä asuvista olivat tietoisia siitä, että Jukolan Viesti järjestetään Hollolassa.

4) Oppilaitokset

- Paikallisten oppilaitosten (Salpaus, LAMK) tilaisuudet ja yhteistyöprojektit, mikä palveli myös talkoolaisrekrytointia.

5) Sosiaalinen media ja Internet

- Viestintätiimi syötti kiitettävästi uutisia ja juttuja Jukolan Viestistä Jukolan web-sivuille, Facebookiin ja Twitteriin tihentävällä tahdilla. Tätä kautta viesti meni todennäköisesti parhaiten perille aktiiviväestön keskuudessa
- Viestintätiimi ymmärsi myös hyvin yhteistyökumppanien tärkeyden ja yhteistyötä koskevat jutut saatiin nopeasti kisasivuille ja someen. Tämä tuki ratkaisevasti muutaman kumppanuuden onnistumista.

Kilpailukeskukseen järjestettiin maksullinen bussikuljetus yhteistyössä Reissu-Ruoti bussiyhtiön kanssa (toimitsijat pääsivät ilmaiseksi toimitsijakortilla). Tästä tiedotettiin paikallismediassa ja somessa.

4. KUTSUVIERASTOIMINNOT

Tehtävät

- Kutsuvierastoimintojen suunnittelu ja resursointi
- Kutsuvieraslistan kokoaminen ja yhteydenpito yhteistyökumppaneihin kutsuttavien osalta
- Kutsujen suunnittelu ja lähettäminen, ilmoittautumisten vastaanottaminen
- Kutsuvierastilan somistuksen suunnittelu ja toteutus
- Kutsuvierasohjelman suunnittelu ja toteutus
- Kutsuvieraiden vastaanotto

Organisaatio

Kutsuvieraspäällikkö vastasi kutsuvierastoimintojen suunnittelusta ja toteuttamisesta yhdessä talous- ja markkinointivaliokunnan kanssa. Kutsut ja muu kutsuvieraille toimitettava materiaali suunniteltiin yhdessä toimistovaliokunnan kanssa. Kutsuvierasvastaava vastasi kutsujen lähettämisestä ja ilmoittautumisten vastaanottamisesta. Suunnitteluvaiheessa kutsuvierastiimissä oli myös kaksi henkilöä vastaamassa perjantain kutsuvierastilaisuuden järjestelyistä ja arvovieraiden ohjelman suunnittelemisesta.

Toimistovaliokunnan lisäksi kutsuvierastoimintojen suunnittelu ja toteuttaminen edellyttivät yhteistyötä erityisesti ravintolavaliokunnan (tarjoilut), kenttä- ja huoltovaliokunnan (tilat, kalustus, tekniikka), rata- ja karttavalio-kunnan (yörasti, palautuskartat), logistiikkavaliokunnan (yörastikuljetukset, VIP-parkki) ja areenatuotannon (ohjelma, äänentoisto) kanssa.

Toteutus

Kutsuvierastoimintojen käytännön toteutus aloitettiin vuoden 2018 alussa. Tammi- ja helmikuun aikana suunniteltiin kutsuteksti ja eri kutsupohjat, ja luotiin ilmoittautumispohja Lyytiin. Talven aikana kerättiin yhteistyökumppaneilta kutsuttavien yhteystiedot kutsujen lähettämistä varten. Yhteystietojen toimittamisen määräaika oli 31.3., mutta sitä pidennettiin vielä huhtikuun puoliväliin asti. Käytännössä kutsuttavia ilmoitettiin erityisesti yrityskumppaneiden osalta pitkin kevättä, viimeisiä vasta touko-kesäkuun vaihteessa. Suurin osa kutsuista saatiin kuitenkin lähetettyä vastaanottajille alustavan aikataulun mukaisesti huhtikuun lopussa.

Kutsut pyrittiin lähettämään pääosin sähköisesti Lyyti-järjestelmän kautta. Kutsut lähetettiin Lyytin kautta erissä niin, että kutsun alkusanoihin muokattiin kutsuvan yhteistyökumppanin nimi, jotta kutsuttavalle ilmeni, kuka kutsuva taho on. Niille, joiden sähköpostiosoitetta ei saatu tietoon (tai henkilöllä ei ollut sähköpostiosoitetta), kutsu lähetettiin postitse. Muutama yhteistyökumppani toivoi saavansa lähettää kutsun vierailleen itse. Näitä

varten kutsusta tehtiin myös pdf-versio, jossa oli avoin ilmoittautumislinkki Lyytiin. Avoimen ilmoittautumislinkin haasteena on, että kuka tahansa pystyy ilmoittautumaan kutsuvieraaksi sen kautta. Pdf-kutsua käyttäneitä pyydettiin toimittamaan lista henkilöistä, joille he olivat kutsua jakaneet, jotta ilmoittautunut henkilö pystyttiin yhdistämään kutsujatahoon ja näin valvomaan ilmoittautumisia. Postitse lähetetyissä kutsuissa oli ilmoittautumista varten Lyyti-linkki, sähköpostiosoite ja puhelinnumero. Kutsuja lähetettiin Lyytin kautta 645kpl ja postitse 196kpl. Pdf-kutsulla kutsuttavia oli 56kpl. Yhteensä kutsuttavia oli siis noin 900.

Kutsuvierasilmoittautumisen määräajaksi oli kutsussa ilmoitettu 20.5. Käytännössä Lyytin ilmoittautumislinkki oli auki 8.6. asti ja viimeisiä ilmoittautumisia otettiin vastaan sähköpostitse vielä Jukola-viikolla. Jukola-viikkoa edeltävällä viikolla ilmoittautuneille vieraille lähetettiin postitse infokirje ja parkkilippu. Infokirje sisälsi tietoa Jukolaan saapumisesta ja kutsuvieraspalveluista sekä tarkemman kutsuvierasohjelman. Viime hetken ilmoittautuneille toimitettiin infokirjeet ja parkkiliput tapauskohtaisesti joko sähköpostitse, noutona kilpailukeskuksesta tai suoraan vastaanottajalle toimitettuna.

Henkilöstö

Kutsuvierasteimissä oli yhteensä 26 talkoolaista. Näistä 11 työskenteli kutsuvierasinfossa ja 15 kutsuvierastellassa. Yörastille oli varattu opastajiksi 15 talkoolaista, joista 4 toimi matkalla bussi-isäntinä/-emäntinä.

Talkoolaisten rekrytointi aloitettiin syksyllä 2017 ja tarvittava määrä ilmoittautuneita talkoolaisia oli koossa huhutikuun 2018 lopussa. Talkoolaisille järjestettiin yhteinen tutustumis-, info- ja koulutustilaisuus toukokuun lopussa. Kutsuvierasjärjestelyjä varten pidettiin touko-/kesäkuussa myös kolmet ennakkotalkoot (ennakkomateriaalin postitus, lahjakassien kokoaminen, kutsuvierastilan somistus), joihin saatiin apua myös toimistovaliokunnan talkoolaisista.

Kutsuvieraiden vastaanotto

Kutsuvieraiden vastaanotto tapahtui VIP-teltan vieressä sijaitsevassa VIP-infotellassa. VIP-info oli auki ilmoittautumisia varten perjantaina klo 18-21 ja kilpailuviikonloppuna lauantaiamusta klo 9 sunnuntaihin klo 12 asti. Kutsuvieraat saivat infosta saapuessaan rannekkeet, joiden avulla valvottiin kulkua VIP-telttaan. Lisäksi 800 ensimmäiselle vieraalle jaettiin kankainen Jukola-lahjakassi, joka sisälsi yhteistyökumppaneiden tuotteita (myslipaketti, suklaapatukka ja heijastin) ja suunnistusaiheisen parkkikiekon.

Kutsuvierasinfossa oli edellisten vuosien perusteella varauduttu talkoolaisten määrällä ruuhkaan lauantaina aikanvälillä 10-14. Suurta ruuhkaa ei missään vaiheessa syntynyt, mutta kiireisin aika infossa oli hieman ennen Venlojen viestin alkua ja ennen klo 16 alkanutta ruokailua. Vieraita saapui pitkin viikonloppua, jonkin verran myös yöllä ja vielä sunnuntaiaamuna.

Kutsuvieraita saapui kilpailuviikonloppuna paikalle yhteensä 838 henkilöä. Näistä 690 olivat ennakkoon ilmoittautuneita ja loput 148 ei-ilmoittautuneita. 112 ennakkoon ilmoittautunutta jätti lopulta saapumatta paikalle.

Kutsuvierastila ja ohjelma

Kutsuvieraita varten oli varattu 30m x 15m kokoinen VIP-teltoa, jonka edustalla oli pienempi infoteltoa kutsuvieraiden vastaanottoa varten. Kutsuvierasteltoa oli auki lauantaista klo 9 sunnuntaihin klo 12 asti. VIP-teltassa oli 41kpl ruokapöytiä penkkeineen (yhteensä 328 istumapaikkaa), pieni lava juontoa ja haastatteluja varten, ruokalinjasto, 6m x 5m kokoinen yhteistyökumppanin toteuttama lounge-tila ja 5 TV-ruutua, joista pystyi seuraamaan viestejä. VIP-teltasta oli suora kulku Mallasrastille.

Kutsuvierasteltoa

Suurin väkimäärä teltassa oli ruokailun (klo 16-19) aikana. Tilaa ja istumapaikkoja oli sopivasti suhteessa väkimäärään, sillä hyvästä säästä johtuen vieraat viettivät paljon aikaa muualla kuin VIP-teltassa. Teltan somistus suunniteltiin yhdessä kilpailun visuaalisesta ilmeestä vastaavan henkilön kanssa niin, että teltan somistus toisti tapahtuman yleistä värimaailmaa. Teltan somistuksena käytettiin koristekankaita ja pöytäliinoja, ”logoseinää” ja kukkia.

Lauantain kutsuvierasruokailu oli suunniteltu toteutettavaksi kahtena kattauksena, mutta ruokailu toteutui lopulta jatkuvana klo 16-19. Ruokailun lisäksi vieraille oli koko ajan tarjolla pientä suolaista ja makeaa välipalaa ja virvokkeita.

VIP-teltan ohjelmaa veti juontaja, joka myös muistutti vieraita muusta juhlahavalla tapahtuvasta ohjelmasta ja viesteihin liittyvistä aikatauluista. VIP-teltan ohjelmaan kuului myös haastatteluja. Haastatteluilla ei ollut tarkkaa aikataulua, vaan niitä pidettiin joustavasti haastateltavien aikataulujen mukaan.

VIP-teltassa oli tarjolla aamupala sunnuntaina klo 7-9. Vieraille jaettiin sunnuntaiaamuna klo 9.30 alkaen myös ”kaikki rasti” -karttoja ja Jukolan viestin ja Venlojen viestin ratakarttoja.

Yörästi

Kutsuvieraille oli järjestetty mahdollisuus seurata Jukolan viestin ensimmäistä osuutta maastossa kutsuvieraiden yörastilla. Yörastille oli ennakoilmoittautuminen tapahtumaan ilmoittautumisen yhteydessä. Yörästi-ilmoittautumisia tuli 8.6. mennessä noin 280kpl, jonka mukaan varattiin bussikuljetukset kilpailukeskuksesta yörastille (6 linja-autoa). Jälki-ilmoittautumisia ei otettu. Yörastille lähti lopulta n. 180 henkilöä.

Opastus yörastille lähti vaihtoalueen vieressä sijaitsevan VIP-katsomon luota välittömästi Jukolan viestin lähdön jälkeen. Linja-autot odottivat VIP-parkissa, mistä ajomatka yörastille oli noin 5 minuuttia. Jokaisessa bussissa oli nimetty bussi-isäntä/-emäntä, joka ohjeisti vieraita yörastille kulkemisesta ja siellä olemisesta. Linja-autot pysähtyivät tien laitaan, josta oli n. 200m kävelymatka rastille. Rastille ehdittiin hyvissä ajoin ennen kärjen saapumista rastipaikalle. Rastin luona oli aikaa seurata viestiä noin 20min, minkä jälkeen palattiin samaa reittiä busseilla takaisin kilpailukeskukseen.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Kutsuvierastointojen henkilökunta, tarjoilut, ohjelma ja tila saivat kiitoksia ja kehuja vierailta. Tilan toteutus oli visuaalisesti onnistunut ja käytännön kannalta toimiva. Yörastivierailu ilahdutti erityisesti Jukolan viestissä ensimmäistä kertaa vierailleita ja sai kiitoksia myös tapahtuman vakiokävijöiltä.

Kutsuvieraiden vastaanotto VIP-infossa oli auki jo perjantai-iltana klo 18-21, mikä todettiin hyväksi ratkaisuksi, sillä ilmoittautuneita vieraita kävi useita kymmeniä noutamassa kulkurannekkeensa jo perjantaina.

Kutsuvierastointojen suurimmat haasteet liittyivät kutsuttavien yhteystietojen keräämiseen, kutsujen lähettämiseen ja ilmoittautumisiin. Yhteystietoja ei meinattu saada ajoissa, mikä taas lisäsi ilmoittautumisiin ja ennakkomateriaalin lähettämiseen liittyvää viime hetken ”hässäkkää”. Erityisesti yhteistyökumppaniyritykset odottivat oman kutsuvieraskiintiönsä verran ”VIP-lippuja”, joita he voisivat itse jakaa haluamilleen henkilöille omassa aikataulussaan. Vaikka kutsussa pyrittiin korostamaan ennakoilmoittautumista, tulisi se tehdä vielä näkyvämmiin heti kutsun ensimmäisillä riveillä. Kutsumisten ja kutsumäärien hallinnan kannalta tärkeää on myös oman valio-kunnan sisäinen viestintä erityisesti kumppanuussopimuksia tekevien henkilöiden kanssa.

Kutsuvieraille oli alun perin edellisten vuosien tapaan suunniteltu jaettavaksi VIP-infossa rannekkeiden lisäksi nimellä varustetut kulkukortit. Kulkukortit jäivät lopulta kokonaan pois ja kulkua VIP-telttaan valvottiin järjestysmiesten toimesta vain rannekkeiden avulla. Tämä toimi hyvin, joten olisi hyvä miettiä tarvitaanko nimellä varustettuja kulkukortteja VIP-vieraille välttämättä jatkossakaan.

Kutsuvieraiden käyttöön oli varattu VIP-teltan takana sijaitseva konttivessa. Vessa sijaitsi niin, että sinne pystyi lopulta kulkemaan myös VIP-teltan vieressä sijaitsevalta ruuhkaiselta Mallasrastilta, eikä kulkua vessaan pystytty kunnolla valvomaan. Mallasrastin läheisyyteen ei oltu sijoitettu muita käymälöitä, joten kutsuvieraille varattu konttivessa oli jatkuvasti epäkunnossa liian suuren käyttäjämäärän vuoksi. Mallasrastin läheisyyden vaikutus VIP-vessan käyttöön ja sinne kulkemiseen olisi pitänyt huomioida suunnitteluvaiheessa paremmin yhdessä kenttä- ja huoltovaliokunnan kanssa.

Kutsuvierastoimintojen toteutuksessa eniten työtä vaati kutsumiseen ja ilmoittautumisiin liittyvät tehtävät. Kutsuvierastiimissä olisi hyvä olla oma henkilö/pieni tiimi hoitamassa kutsumiseen liittyviä tehtäviä ja toinen vastaa kutsuvierastilaan ja ohjelmaan liittyvistä järjestelyistä. Kutsuvierastoimintojen onnistuminen edellyttää yhteistyötä useiden eri valiokuntien kanssa, ja nämä yhteistyön paikat on hyvä käydä läpi hyvissä ajoin suunnitteluvaiheessa.

Yksityiskohtaisemmat tiedot esim. kutsuista, infokirjeen sisällöstä ja ohjelmasta on saatavissa kutsuvierasvastaa-valta.

Kutsuvieraille jaettu VIP-parkkilippu oli pääasiassa paperisena ja viime tipan kutsuissa sähköisessä muodossa. Kopiointi ja tulostus on pieni riski. Tähän kannattaa miettiä joku keino tämän estämiseksi. Nyt VIP-parkki oli ”ylättävän täynnä”

5. PALKINTOJEN HANKINTA

Talous- ja markkinointivaliokunta vastasi Jukolan palkintojen hankinnasta. Jukolan järjestelyohjeissa on hyvät ja selkeät ohjeet palkintojen hankintaan. Muistopalkinnot saatiin kaikki yhteistyökumppaneilta, joten niistä ei tullut ylimääräisiä kustannuksia. Voittajille jaettiin muistopalkinnon ja mitalin lisäksi ”Winner” t-paidat sekä kukkakimput Jukola värein. Tämä sai paljon positiivista huomiota sosiaalisessa mediassa. Sekä Venloissa että Jukolassa palkittiin seitsemän parasta joukkuetta. Huomioitavaa, että lahjakortteja kannattaa välttää, sillä ulkomaalaisilla on vaikeampi niitä lunastaa. Haastavuutta tuo se, kun yhteistyökumppanit saattavat pysyä samoina vuodesta toiseen, jolloin palkintoina voi olla samoja tuotteita. Kannattaa keskustella yhteistyökumppanin kanssa eri vaihtoehdoista. Juhlalavan vastaavan ja/tai palkintojen jakajan kanssa on hyvä käydä läpi palkinnot ja se, miten palkintoja lahjoittavat yritykset tuodaan palkintojen jaossa esille (markkinointiyhteistyö) etukäteen. Venlojen viestin kasvavan osallistujamäärän ja uuden osallistujaennätyksen siivittämänä esitys Kaukametsäläisille, että Venloissa palkittaisiin myös sijoille 21.-25. yltäneet joukkueet Jukolan tapaan. (liite muistopalkinnot + kuvat)

6. TALKOOASUJEN SUUNNITTELU JA HANKINTA

Talkooasuista lähetettiin tarjouspyynnöt 9 eri yritykselle keväällä 2016. Samassa pyydettiin tarjous myös Jukola kaupan perustuotteista (T-paita, tekninen paita, lippis, puffihuvit, ulkoilutakki). Talkoolaisten vaatettaminen on taloudellisesti iso satsaus, mutta kokonaisuudessa kannattava (yhtenäinen ilme ja yhteisöllisyyden tunne) ja erittäin merkittävä motiivi monelle talkoolaiselle tulla mukaan. Sopimus asutoimittajan Nonamen kanssa tehtiin tammikuussa 2017. Sopimus oli laaja ja kattoi myös Jukolan kaupan tuotteita. Sopimukseen liittyi myös osuussännyys Jukolan 6. osuudella. Heti sopimuksen solmimisen jälkeen suunniteltiin 300 kpl erä Lahti-Hollola Jukolan liiviä järjestelytoimikunnalle ja muille seurojen ydinihmisille. Myös talkooasujen suunnittelu alkoi heti sopimuksen teon jälkeen. Keväällä 2017 sovittiin toimittajan kanssa talkoolaisille maksuttomat (T-paita, lippis tai huivi) ja maksulliset (takki, housut) mallit. Mallikappalet oli talkoolaisten sovitettavana toukokuusta 2017 alkaen. Kappalemäärät eri kokoluokissa ja lopullinen tilaus tehtiin 9/2017. Toimitsija-asut saatiin tuotantoon 11/2017 eli 7 kuukautta ennen Jukolaa. T-paitoja oli kahta eri väriä (turkoosi, pinkki). Turkoosi väri oli ns. varastoväri, mutta pinkki T-paita teetettiin omien väritoiveiden mukaan. Se vaati minimi 1000 kpl tilauksen. Molemmat T-paidat olivat teknistä materiaalia ja unisex – mallia. Talkooasut tulivat toimitusaikatauluja etuajassa Nonamelta, maaliskuussa 2018. Jakelu toimitsijoille alkoi toukokuun alussa. Jakelun organisoi ja hoiti hyvin toimitsijainfo. Yhteistyö Nonamen kanssa

oli sujuvaa ja toiveitamme kuunneltiin hyvin. Lopputuloksena oli Jukola asut, joihin molemmat osapuolet olivat erittäin tyytyväisiä.

Kappalemääriä eri kokoluokissa mietittäessä pohjatietona olivat edellisen vuoden tilausmäärät sekä alustavat talkooilmoittautumiset Lyytiin. Lahti – Hollola Jukolaan ilmoittautui viime metreillä ennätysmäärä talkoolaisia ja kaikki eivät olleet ilmoittautuneet Lyytiin. Tästä syystä lippikset loppuivat kesken jo ennen Jukolaa. Samoin T-paitoja tilattiin kaksi päivää ennen Jukolaa 500 kpl lisää kokoluokissa M, L, XL. Tilaus vaati joustavaa yhteistyötä Nonamen ja Painajainen painofirman kanssa. Yhteistyö toimistovaliokunnan, Lyyti – vastaavan ja talkooinfon vastaavan kanssa jo heti alusta alkaen on suotavaa asujen sopivan määrän ja joustavan jakelun varmistamiseksi. Asutoimittajan ja painajan kanssa kannattaa myös sopia varasuunnitelma, mikäli asuja tarvitaan pienellä aikataululla lisää. Huomioitavaa myös yhteistyökumppaneiden toimitsija-asu tarpeet, esim. Puolustusvoimat n. 200 henkilöä, joihin pitää muistaa jatkossa varautua.

Talkooasujen värimaailman suunnittelussa on tärkeää yhteistyö koko Jukolan visuaalisesta ilmeestä vastaavan henkilön kanssa. Logojen värit, koot ja sijoittelu asuissa vaativat 2-4 henkilön vuoropuhelua ja mielipiteiden vaihtoa ennen päätöstä. Puolustusvoimien MarsMars-logo painettiin T-paitoihin. Oikeiden värimääritysten saaminen painajalle on tärkeää kaikissa painettavissa logoissa ja vaati PV:n viestintäosaston kanssa yhteistyötä. Talkooasu ja värien valinnassa on syytä miettiä, halutaanko kopioida järjestävän seuran perinteisiä värejä vai seurata aikaa ja teettää talkooasut "trendiväreillä". Lahti-Hollola Jukolassa iso osa talkoolaisista ei ollut järjestävien seurojen jäseniä. Kun talkooasut loppuvat ennen Jukolaa, niin on syytä olla tyytyväinen ja olettaa, että suuri kysyntä johtui osin onnistuneista Jukola asuista. (liite kuvat)

7. JUKOLA-KAUPPA

Myyntiin valmistautuminen

Tuotevalikoiman suunnittelu aloitettiin hyvissä ajoin alkusyksyllä 2017. Tavoitteena oli rakentaa monipuolinen tuotesortimentti ja löytää myyntiin myös uusia tuotteita, joita ei aiemmin Jukola-kaupassa ole nähty. Myyntitavoite asetettiin korkealle ja jo varhaisessa vaiheessa päätettiin myös, että perinteistä alennusmyyntiä ei tule. Prosessi ideoinnista tilauksiin tehtiin pienellä 5-8 hengen tiimillä. Mukana oli luonnollisesti talkooasuvastaava ja näin pyrittiin hyödyntämään synergiaedut.

Toimittajavalintoja ohjasi/selkeytti muutamissa perustuotteissa kumppanuussopimukset. Suurimpana Noname, jonka kanssa yhteistyö sujui jouhevasti. Lisänä pakkaan otettiin tuleva Jukola toimittaja Sanser Oy. Heidän tuotteensa olivat provisiomyynnissä ja myymättömät tuotteet palautettiin. Kokonaisuudessaan toimittajia oli kymmenkunta läheltä ja kaukaa. Toimitusaika oli monilla valmistajilla pitkä ja myös se vaikutti valintoihin.

Haasteellisin aihe oli varmasti tilausmäärät. Näihin sai mukavasti osviittaa aiemmista Jukola järjestäjien raporteista varsinkin perinteisten tuotteiden osalta. Niihin kannattaa perehtyä huolella. Uusien tuotteiden kohdalla suoritettiin muutama kysely esim. talkooväeltä kiinnostuksesta.

Tuotevalikoima

Tuotevalikoima rakentui kahteen pääkategoriaan: tapahtumatuotteet (Lahti-Hollola Jukola logolla) ja Jukola tuotteet (Jukola peruslogolla). Tapahtumatuotteet ostettiin ja Jukola tuotteet olivat Sanserin toimittamia provikka myynnissä. Lisäksi myynnissä oli Pia Westerbergin suunnistusaiheisia koruja sekä luonnollisesti talkooasuja. Infon painetta tasattiin myymällä parkkilippuja sekä kilpailukarttaa. Muovikassin tilalle valittiin ympäristöystävällisemmät kangas- ja paperikassit.

Perinteisistä tuotteista kuten tekniset t-paidat, lasten puuvillaiset t-paidat, lippikset, putkihiivit, kangasmerkit ja postikortit tehtiin suuri osa myynnistä ja katteesta. Postikorttien myyntiä vauhditti merkittävästi oma

postimerkki ja juhlaleima. Leima toteutettiin ns. vierileimana virallisen leiman lisänä, jolloin kulu oli mitätön. Postitettavat tuotteet leimasi ja toimitti eteenpäin Lahden Postimerkkikerho.

Suurimmaksi hittituotteeksi nousi Hälvälä karttapyyhke, joka loppui lauantaina puoliltapäivin. Sen jälkeen siirryttiin jälkitoimitusmyyntiin ja pyyhkeet postitettiin jo seuraavalla viikolla asiakkaille. Valmistelut tälle operaatiolle aloitettiin heti kun huomattiin kysynnän taso. Pyyhkeet painoi ja toimitti Sanser Oy erittäin nopealla aikataululla.

Talkooasujen suhteen elettiin vaihtelevissa tilanteissa. Osa talkooasuista loppui kesken talkooväeltä, jolloin varetta paikattiin kaupan tuotteilla. Osa t-paidoista (pinkki), lippiksistä ja putkihuiveista jouduttiin antamaan talkoolaisille, jolloin nämä loppuivat kaupassa kesken. Paikkona saatiin lisäerä turkoosia talkoopaitaa myyntiin, mutta se ei kokonaan paikannut menetettyä myyntiä.

Kassat ja talkoolaiset

Jukolakaupassa oli talkoolaisia yhteensä noin 40 henkilöä. Talkoolaiset jaettiin etukäteen kolmeen ryhmään; kassahenkilöt, myymälä ja korupiste. Tämä kannattaa tehdä ajoissa, koska koulutukset eri ryhmille ovat erilaiset. Kassahenkilöstölle koulutettiin kassojen toiminta omana koulutuksena pari viikkoa ennen tapahtumaa. Kenraali-harjoituspäivänä koulutusta jatkettiin. Myymäläpuolen henkilöille sekä koruvastaaville koulutus tapahtui kenraalissa sekä kunkin vuoron alussa, koska kenraalissa eivät kaikki olleet läsnä.

Työvuorot kaupassa noudattelivat edellisen vuoden Jukolan vuoroja. Kassahenkilöitä meillä oli noin kymmenen, myymälän puolella noin 25 ja korupisteellä viisi henkilöä. Henkilöistä osa oli työvuorossa kerran ja suurin osa kaksi/kolme kertaa. Vahvuus oli muina ajankohtina hyvä, mutta perjantaina meitä oli asiakasmäärään suhteutettuna ehkä liikaa. Toisaalta kaupassa oli vielä materiaalin esille laittoa, kassojen koulutusta ja muuta puuhaa.

PERJANTAI:	Kassa 1	Kassa 2	Kassa 3	Kassa 4	Myymäälä 1	Myymäälä 2	Myymäälä 3	Myymäälä 4	Myymäälä 5	Myymäälä 6	Koru 1
Klo 10-16	X	X		X	X	X	X	X			X
Klo 12-18	X	X	X		X	X	X	X			X
Klo 18-22	X	X	X		X	X	X	X			X
LA/SU:											
Klo 9-15	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Klo 15-21	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Klo 21-03	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Klo 02-07	X	X			X	X	X				X
Klo 07-12	X	X	X	X	X	X	X				X
Klo 12-15	X	X	X	X	X	X	X	X			X

vuorot Jukola-kaupassa

Työ-

Kassajärjestelmä tuli Kouvolan konttorikoneelta. Järjestelmä oli käyttäjälle helppo ja selkeä. Korjaaminen tapahtui helposti, koska sitä ei saanut tehdä. Kaikki korjaukset tehtiin käytännössä jälkikäteen. Käytössä oli lähimaksuominaisuus. Maksuvälineeksi hyväksyimme virallisesti setelit aina 50 euroon saakka. Kaikkiaan järjestelmä toimi moitteettomasti, joskin sunnuntaiaamuna oli korttimaksamisessa vaikeuksia hetken aikaa.

Jukola-kaupassa oli käytössä neljä kassaa. Kassoja oli käytössä vuoroluettelon mukaisesti 2-4 kerrallaan ja niiden määrä osoittautui oikeaksi. Kassat sijoitettiin niin, että kaksi kassaa oli peräkkäin molemmin puolin pöytiä, jolloin saatiin muodostettua asiakkaista kaksi selkeää jonoa ja ne vielä jaettua kahdelle eri kassalle. Tämä mahdollisti myös kassahenkilöstön taukojen pitämisen.

Kassojen pohjakassojen sekä tilitysten laskemiselle kannattaa olla oma tilansa, jossa saa rauhassa laskea rahat. Meillä se oli tehty taukotilan yhteyteen takaseinustalle erilliselle pöydälle. Rahahuollon kanssa kannattaa suunnitella asiat mahdollisimman hyvin etukäteen, jotta kilpailun aikana kaikenlaiselta turhalta säätämiseltä välttytään. Tästä kannattaa antaa vastuu jollekin kaupan henkilölle, jotta joku oikeasti tietää miten rahojen ja rahahuollon kanssa toimitaan, milloin pohjakassat vaihdetaan, kuka kirjoittaa nimensä mihinkin lomakkeeseen, miten ja mistä vaihtorahat tilataan jne. Kyseinen henkilö voi sitten olla kassahenkilöiden tukena ja opastamassa heitä.

Myymääläpuolen henkilöissä korostuu kyky ”tehdä kauppa” eli markkinoida ja esitellä tuotteita rohkeasti muttei liiaksi tyrkyttäen. Heidän on oleellista tietää tuotteista perustiedot. Tähän heitä pitää kouluttaa.

Jukola-kaupan talkoolaisista noin puolet oli ennestään tuttuja. Kaikki talkoolaisiksi ilmoittautuneet tulivat paikalle. Talkoolaisiin pidettiin yhteyttä sähköpostilla ennen tapahtumaa sekä työvuorosuunnittelua tehdessä. Kaikki kaupassa toimineet olivat sitoutuneita ja asiakaspalveluhaluja.

Esillelaitto

Alusta alkaen pidettiin kiinni kahdesta perusasiasta: kaupan on oltava hyvällä paikalla ja tilaa on oltava riittävästi. Molemmat toteutuivat ja kaikki saatiin esille mukavasti. Pohja oli tehty siten, että koko kauppa oli kierrettävä, jotta pääsi ulos. Sisääntulon kohdalla oli mallituotteet esillä joko pöydällä tai mallinuken päällä. Takaseinältä löytyi myös televisio viihdyttämään asiakkaita. Pääsääntöisesti tuotteet olivat myyntipöydillä ja osa tuotteista myyntitelineissä, joita löytyi kiertävästä materiaalista. Lisäksi oli omalta porukalta lainassa erilaista rekvisiittaa. Henkilökuntaa ja tuotteita varten oli oma tauko/varastohuone.

Pöydät vuorattiin pöytäliinoilla (suodatinkangas, edullinen ja kestävä). Kaikki tuotteet hinnoiteltiin selkeästi. Josain vaiheessa lisäiltiin myös tuotenimikkeisiin englanninkieliset tekstit. Koruille oli oma pisteensä. Kaikkia tuotteita pyrittiin aktiivisesti myymään koko tapahtuman ajan.

Yhteenvedo

Kokonaisuudessaan Jukola kauppa 2018 oli onnistunut operaatio. Sekä myynti että tulos olivat hyvällä tasolla ja palaute asiakkailta oli mukavan positiivista, mikä on myös tärkeää. Talkooväki oli reipasta ja osaavaa. Yllätyksiä tulee matkan varrella aina ja niihin kannattaa varautua, kuten työmäärään koko prosessissa, joka yllättävän iso.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Heti alusta alkaen tiimissä on hyvä olla useampi aktiivinen ja luotettava henkilö eri toimintoihin. Kauppiaan kakosmiehen on myös hyvä olla koko ajan kartalla missä mennään.

8. TALOUSHALLINNON, KASSATOIMINTOJEN JA RAHAHUOLLON ORGANISOINTI

Taloushallinnon tehtävinä olivat

- Talousarvion laadinta sekä hankinta- ja maksatusohjeistuksen laadinta
- Taloushallinto (kirjanpito, laskutus, palkanlaskenta, rahaliikenne yhdessä toimiston kanssa)
- Kassatoiminnot
- Muun kilpailuorganisaation tukeminen esim. sopimus- ja hankintatehtävissä

Talousarvion laadinta sekä hankinta- ja maksatusohjeistuksen laadinta

Ensimmäinen talousarvio sekä hankintaohjeet ja periaatteet kulujen korvauksista ja hyväksynnästä tehtiin keväällä 2016. Budjettiin saatiin arviot kunkin jaoston vetäjältä ja puuttuvat tiedot arvioitiin perustuen edellisten Jukoloiden kulurakenteeseen.

Kulujen seuranta kulki koko ajan jälkijunassa ja tulosta seurattiin lähinnä kassavirran ja toteutuman ennustamisen kautta. Budjettia ei juurikaan päivitetty syksyn 2017 jälkeen.

Taloushallinto

Taloushallinnossa työkuorma oli aluksi liikaa yhden henkilön varassa. Alkuvuodesta ja keväällä 2018 saimme eriliset vastuuhenkilöt rahahuollolle, laskutukselle ja kassapäätteille ja homma alkoi pelittämään.

Laskutuksessa kannattaa miettiä erityisesti yksityishenkilöiden kohdalla jonkinlaista etukäteismaksua pikkutavalle sekä harjoitus- ja karttamaksuille (luottokortti, pankkimaksu tms.). Nyt paljon pieniä eriä on saamatta ja niiden periminen haasteellista.

Laskujen maksatuksessa tilinkäyttöoikeudet käyttötilille olivat toimistolla sekä talousjaoston puheenjohtajalla ja kilpailunjohtajalla. Lisäksi varojen ”varastointiin” oli käytössä varatili, johon käyttöoikeudet olivat vain kilpailunjohtajalla ja talousjaoston puheenjohtajalla. Molemmat tilit olivat Lahden Suunnistajien nimissä ja tilien käyttöoikeuksien myöntäminen vaati aina Lahden Suunnistajien hallituksen päätöksen. Jonkin verran toimistolle tulleita laskuja unohtui mappeihin maksamattomina ja tästä aiheutui jonkin verran lisätyötä ja hieman lisäkustannuksia. Saapuneet laskut kannattaa sopia lähetettäväksi sähköisesti ja arkistointi kannattaa hoitaa myös sähköisesti.

Kirjanpidon hoiti Sari Virolainen osittain talkoovoimin.

Pääsihteeri hoiti palkanmaksut, joita oli vain muutama. Muut korvaukset maksettiin pääasiassa kulukorvausperiaatteella. Pääsihteeri toimi myös kiitettävästi kulupoliisina pienemmissä hankinnoissa ja ostoissa kisaorganisaatiolle.

Kassat ja maksupäätteet

Ks. ICT-valiokunta

TOIMISTOVALIOKUNTA

Tavoitteet

- nopea, ystävällinen ja asiallinen kilpailijoiden palvelu kilpailutoimiston ja kilpailujen infon kautta.
- ajantasainen ja seurojen sekä toimitsijoiden yhteishenkeä vahvistava sisäinen viestintä
- edellytysten luominen järjestelytoimikunnan tuloksekkaalle työskentelylle

Tehtävät

- ilmoittautumisten, juoksujärjestysten ja majoitusvarausten vastaanotto
- kilpailijoiden palvelu ennen kilpailua, kilpailun aikana ja sen jälkeen (osallistumiseen ja majoitukseen liittyvät asiat)
- neuvonta ja opastus, mm. ilmoittautumisiin ja maksuihin liittyviin kyselyihin vastaaminen
- joukkueateriaalin kokoaminen ja jakaminen
- sisäinen tiedotus
- järjestelytoimikunnan kokousten järjestäminen
- vuokraemitien jakaminen ja palautus
- maksuliikenteen hoitaminen ilmoittautumismaksujen ja majoitusmaksujen osalta
- seuroittain jaoteltujen palautuskarttojen jakaminen
- toimitsijoiden/talkoolaisten rekrytoinnissa apuna toiminen ja talkoorekisterin ylläpitäminen
- toimitsija-asujen jakaminen
- yleisten toimitsijainfojen ja talkoojuhlan järjestäminen yhdessä muiden valiokuntien kanssa
- viestinnässä avustaminen
- majoitusjärjestelyistä huolehtiminen
- kilpailukutsun kokoaminen yhdessä muiden valiokuntien kanssa
- avustaminen muita valiokuntia erilaisten lippujen ja lappujen tekemisessä ja laminoinnissa
- Metsäkirkon järjestelyt
- Lastenmaailman järjestelyt

Vastuuhenkilöt

Tehtävä/vastuu	Henkilö
Pääsihteeri	Tuula Tjäder
Kilpailuinfo	Anniina Niirainen
Kilpailuinfo/vara	Mervi Aherto
Joukkueateriaalit	Minna Valio
Vuokra-emitit	Annukka Leppänen
Toimitsijapiste	Sanna Halme
Toimitsijapiste/vara	Kirsi Arvela
Toimitsija rekrytointi	Esko Saari
Toimitsija rekry./vara	Heidi Passila
Majoitus	Helena Kämäräinen
Lastenmaailma	Caroline Steiner
Metsäkirkko	Ilmo Leinonen

Talkoolaistarve

- Kilpailuinfo 56 henkilöä
- Emit-korttien vuokraus 12 henkilöä

- Lastenmaailma 60 henkilöä
- Talkoopiste 36 henkilöä
- Metsäkirkko 39 + rakentaminen ja suunnittelu 20 henkilöä

Valiokunnan aikataulu

2015

Toukokuu	Valiokunnan kokous 1, valiokunnan sisäinen työnjako
Kesäkuu	Tutustuminen omaan vastuualueeseen Louna-Jukolassa
Lokakuu	Valiokunnan kokous 2
Marraskuu	Jukola-kokous, Lappeenranta

2016

Helmikuu	Valiokunnan kokous 3, valiokunnan toimintasuunnitelmaluonnos
Maaliskuu	Yhteinen toimintasuunnitelmaluonnos valmis
Toukokuu	Valiokunnan kokous 4
Kesäkuu	Osallistuminen Lappee-Jukolan tehtäviin omalla vastuualueella
Lokakuu	Valiokunnan kokous 5
Marraskuu	Jukola-kokous, Joensuu

2017

Tammikuu	Valiokunnan kokous 6, valiokunnan toimintasuunnitelmaluonnos versio 2
Huhtikuu	Yhteinen toimintasuunnitelmaluonnos versio 2 valmis
Toukokuu	Valiokunnan kokous 7
Kesäkuu	Osallistuminen Joensuu-Jukolan tehtäviin
Syyskuu	Toimisto avattiin Urheilukeskuksessa Pääsihteeri aloitti työt Toimistoon palkattiin työntekijä Toimintasuunnitelma valmis Toimitsija-asujen sovittamistilaisuudet
Lokakuu	Valiokunnan kokous 8 Kilpailukutsu julkaistiin
Marraskuu	Jukola-kokous, Lahti Ennakkokirje seuroille ja yhteisöille ”kutsu ilmoittautumaan”

2018

Tammikuu	Valiokunnan kokous 9
Helmikuu	Ensimmäinen maksukynnys Valiokunnan kokous 10
Maaliskuu	Kilpailuohjeet valmiina
Huhtikuu	Käsiohjelma valmis Toimitsijainfotilaisuudet
Toukokuu	Ilmoittautuminen päättyi Kilpailu- ja Näin toimitaan Jukolassa-ohjeet Toimitsijamateriaalin jakotilaisuudet Kutsuvieraskutsut lähetettiin Ennakkomateriaalin lähetys ilmoittautuneille seuroille ja joukkueille
Kesäkuu	Joukkumateriaalin pussitustalkoot Kenraaliharjoitus Lahti-Hollola Jukola
Elokuu	Toimitsijajuhla

Lokakuu Loppuraportti valmis
Marraskuu Jukola-kokous, Kangasala

Jukola -toimisto

Tuula Tjäder

Jukola-toimistossa toimivat pääsihteeri (osa-aikaisesti toimistolla syyskuu-joulukuu 2017 ja täysipäiväisesti 1.1.-30.6.2018 sekä osa-aikaisesti 17-30.9.2018) Toimistoon palkattiin työllistämistuella henkilöitä seuraavasti: 1.9. yksi, 1.11.seuraava sekä kolmas 1.3. Jokaiselle heistä saatiin työllisyystukea vain puoleksi vuodeksi. Touko-kesäkuuksi saimme vielä toimistoon kolmanneksi henkilöksi aikuisopiskelijan työharjoitteluun.

Pääsihteerin tehtäviin kuuluivat mm. järjestelytoimikunnan kokousten valmistelu yhdessä kilpailunjohtajan kanssa, kokousten sihteerinä toimiminen, toimintasuunnitelman ja loppuraportin toimitus, Jukola-kokouksen valmistelu, pienempien laskujen maksu, ilmoittautumisjärjestelmän seuranta ja ajan tasalla pitäminen, asiakirjojen ja sopimusten dokumentointi, ID-korttien ja kilpailunumeroiden tilaukset, sekä toimiston päällikkönä toimiminen.

PÄÄSIHTEERIN TEHTÄVIEN AIKATAULU

Kevät 2017

Toimintasuunnitelman ensimmäinen versio (helmikuu)
Toimintasuunnitelman toinen versio (toukokuu)
Järjestelytoimikunnan kokouksia

Syyskuu

Toimintasuunnitelma valmis
Kilpailukutsun kokoaminen
Ilmoittautumisjärjestelmän paikkavarausjärjestelmän ”sorvaaminen”
Tiedonsiirtokokouksen valmistelut ja ennakkokutsu tuleville järjestäjille

Lokakuu

Kirje tiedonsiirtokokoukseen ilmoittautuneille
Tiedonsiirtokokouksen asiat valmiina ja sovittuina
Kilpailukutsu valmis, myös kieliversiot

Marraskuu

Tiedonsiirtokokous
Kilpailukutsun julkaisu
rajapintakokouksia (näitä oli muinakin kuukausina)
valiokunnan toiminnat täydessä käynnissä (Lastenmaailma, Toimitsijapiste, Kilpailuinfo, metsäkirkko...)
Valiokuntien Lyyti-vastaavien koulutus

Joulukuu

tiedusteluihin vastaamista
rauhallista

Tammikuu

maksukynnyksen aikaan päivystystä järjestelmässä
Sähköpostit lisääntyvät
(hiljaisena aikana kannattaa aloittaa erilaisten lippujen ja lappujen suunnittelu, mitä tarvitaan, kuinka paljon, tehdäänkö itse, ulkoasu...)

Helmikuu

päätös, minkälaisia ajolupia, parkkilupia yms. tarvitaan (turva mukaan tekemään ehdotusta) kilpailuohjeiden luonnos valmiiksi

Maaliskuu

Vip-kutsulistat valmiit (valiokunnilta tullut toivomuksia) ja kutsut matkaan
 Rekrytilaisuuksia
 Kilpailuohjeet valmiiksi ja kääntäjille
 Näin toimitaan -ohjeiden luonnos valmiiksi

Huhtikuu

Näin toimitaan -ohjeet valmiiksi ja kääntäjille
 Seuraaville järjestäjille kenraaliharjoituskutsu
 Rekrytilaisuuksia
 Talkoolaisten koulutuksia
 Kilpailunumeroiden ja ID-korttien ulkoasu valmiina
 Palkintomitalien ”nouto”

Toukokuu

Kilpailunumerojen tilaus kuun alussa
 Viimevuoden voittajille muistutus, että palauttavat kiertopalkinnot
 Joukkuenumeroiden anto yhdessä TA:n kanssa
 Gps-joukkueille kirje
 Ilmoittautuneille joukkueille kirje
 Vip-ilmoittautumiset perillä (toukokuun 20.)
 Ilmoittautumisjärjestelmässä oleville maksamattomille muistutus
 Talkoolaisten koulutuksia
 Ilmoittautuneille kutsuvieraille kirje
 ID-korttien tilaus

Kesäkuu

Pääsihteeri on vain kilpailijoita varten
 Kilpailuinfossa jaettavat joukkueiden ja yksityishenkilöiden kirjeet valmiina heti kuun alussa (Pv ruokaliput yms., mahdolliset lisäpalvelut, parkkiliput yms.)
 Infolle maksamattomien lista sekä majoituspaikkavarausten listat ja kartat ennen kisaa
 Palautteisiin vastaamisia
 Laskujen maksamista

Heinäkuu

Laskujen maksamista
 Sähköpostiviestintää

Elokuu

Loppuraportin kokoaminen
 Tavaroiden selvittely
 Toimiston alasajo
 Tietokoneiden ”siivous”

Syyskuu

Loppuraportin viimeistely

Marraskuu

Tiedonsiirtokokous

JUKOLA -TOIMISTON TEHTÄVÄT

tiedusteluihin vastaaminen ja neuvonta, erityinen päivystys ilmoittautumisportaiden vaihtuessa
 Jukola –kokouksen järjestelyt
 järjestelytoimikunnan ja työvaliokunnan kokousjärjestelyt
 ilmoittautumisiin liittyvät toiminnot

- ilmoittautumisten ja juoksujärjestysten vastaanotto
- maksujen kirjaus ja seuranta

suomalaisten seurojen/joukkueiden puolijoukkuetelttavaraukset
 yksityishenkilöiden majoituspaikkojen välitys nettisivujen kautta
 harjoituspakettien myynti
 kilpailuviikonlopun jälkeen

- Jukola-kaupan tuotteiden myynti
- löytötavaroista vastaaminen ja niiden toimittaminen löytötavaratoimistoon viikko kilpailun jälkeen

Jukola-toimiston sijaitsi 1.9. 2017 alkaen Lahden Urheilukeskuksen katsomorakennuksessa olevassa toimistohuoneessa. Toimistoon hankittiin langaton tulostin. Toimisto oli auki arkipäivisin klo 9-16.

Kenraaliharjoitusaamusta lähtien toimisto sijaitsi kilpailukeskuksessa kontissa.

KEHITETTÄVÄÄ

Majoituspaikkojen varausohjelma ei toiminut heti alussa eikä kilpailuviikonloppuna. Pitää varmistaa kirjallisesti ko. yritykseltä, että siellä on päivystys alussa sekä kilpailuviikonlopun aikana. Kannattaa myös sopia ajoissa kirjallisesti, että myös tuulusuojat ja pj-teltat voi varata järjestelmän kautta. Nyt oli vain telttapaikat.

Toimistolla oli välillä niin hiljaista, että kahdelle työntekijälle ei ollut riittävästi töitä. Valiokunnissa ei vielä syksyllä osattu suunnitella etukäteen tehtäviä töitä. Kannattaa jo valmiiksi pohtia, mitä he voivat tehdä (esim. rakennuspuolelle tai lippuja ja lappuja).

Kannattaa yrittää työllistää pitemmäksi ajaksi kuin puoleksi vuodeksi, jos vain mahdollista. Kun työntekijä oli puolessa vuodessa oppinut juuri työt, tuntemaan ihmiset ja pääsyt sisälle suunnistusmaailmaan, toinen henkilö tuli hänen tilalleen.

ONNISTUMISET

- Toimisto sijaitsi keskeisellä paikalla ja sinne oli helppo tulla.
- Toimiston työntekijöiden kesken oli hyvä henki.
- Hyvä asiakaspalvelu

HAASTEET

- Touko-kesäkuussa olisi tarvittu lisää työntekijöitä.

Kilpailuinfo

Anniina Niiranen

VASTUUHENKILÖT

Infovastaavat: Anniina Niiranen ja Mervi Aherto

Joukkuematerialivastaava: Minna Valio

Vuoropäälliköt: Päivi Einonen, Anniina Harjapää, Tuija Jokiniemi, Sari Liikonen, Sanna Mantere, Riikka Penttinen, Riina Raskunen ja Tarja Taipale

ENNAKKOVALMISTELUT JA KOKOUKSET

Tutustuminen infon toimintaan aloitettiin osallistumalla talkoolaisena Lappee- ja Joensuu Jukolaan. Infon vastuuhenkilöt osallistuivat toimistovaliokunnan kokouksiin vuodesta 2015 lähtien. Infotiimi aloitti omat kokouksensa syksyllä 2017 ja piti yhteensä 7 kokousta. Joulukuun kokouksesta lähtien paikalla olivat myös

vuoropäälliköt sekä keväällä 2018 joukkoon liittyi alueoppaista vastaava henkilö. Lisäksi infovastaavista Anniina Niiranen osallistui järjestelytoimikunnan kokouksiin. Periaatteena kaikessa suunnittelussa oli tehdä kaikki mahdollinen ajoissa etukäteen, koska keväällä ja alkukesästä oli kuitenkin paljon tehtävää.

Tehtävienjako vastuuhenkilöiden kesken onnistui hyvin. Vuoropäälliköt otettiin suunnitellusti mukaan kokouksiin ja suunnitteluun riittävän ajoissa. Näin saatiin varmistettua mm. tietojen siirto ja että tiedot ja vastuu eivät olleet vain yhden ihmisen varassa.

KOULUTUKSET

Infon omia koulutuksia pidettiin kaksi. Yleisen jukolan toimitsijakoulutuksen yhteydessä 26.4. info koulutti omia talkoolaisiaan, osallistujia oli reilut 40. Kenraaliharjoituksen yhteydessä koulutus järjestettiin infotellassa ja saman päivän aikana tutustuttiin myös kisa-alueeseen. Paikalla oli lähes 40 talkoolaista.

Koulutusmateriaaliksi valmistettiin Infon toimitsijan käsikirja, joka sisälsi mm. kaavioina joukkumateriaalin jakoon liittyvät eri tilanteet, suunnistussanastoa eri kielillä sekä Usein kysytyt kysymykset.

Asiakaspalvelukoulutus oli kaikille talkoolaisille yhteinen: samansisältöinen koulutus 21.5. tai 31.5. Kassaohjelma muuttui aivan loppumetreillä. Käytössä olleen kassaohjelman koulutus pidettiin 4.6. sekä kenraaliharjoituksen yhteydessä.

TOIMITSIJAT JA TYÖVUOROT

Infossa työskenteli Jukola viikonlopun aikana 56 toimitsijaa (sis. vuoropäälliköt). Muutama henkilö työskenteli viikonlopun aikana infon lisäksi myös muissa tehtävissä.

Infossa työskenneltiin perjantaiaamusta klo 8 sunnuntaihin klo 17 saakka. Työvuorot olivat 5-7 h pituisia, niin, että vuoronvaihdon tapahtuessa vuorot työskentelivät tunnin ajan yhdessä. Jokaiseen työvuoroon oli nimetty vuoropäällikkö, joka vastasi infon toiminnasta vuoronsa aikana. Talkoolaisena oli myös toinen vuoropäällikkö varavuoropäällikkönä. Infon vastuuhenkilöt olivat paikalla lähes koko ajan perjantaista sunnuntai-iltaan. Vuoroissa työskenteli n. 10–12 henkilöä/vuoro, yöaikaan miehitys oli pienempi, 6 henkilöä. Ennakoiduissa joukkumateriaalin jaon ruuhkahuipuissa oli 14 henkilöä ja palautuskarttojen jaossa materiaalin jakajia oli 17. Jokaisessa vuorossa oli riittävästi kielitaitoisia henkilöitä, jotka tarvittaessa auttoivat myös muualla. Osasta vuoroista irrotettiin muutama henkilö proteiinipatukoiden jakoon.

Työvuorojen varaus tapahtui Lyytin kautta, josta jokainen sai valita itselleen sopivat 1-2 työvuoroa. Varauslomake avattiin huhtikuun lopussa. Lomakkeessa kysyttiin halukkuutta kassalla työskentelyyn. Lopulliset työvuorot saatiin ajoissa valmiiksi ja lähetettiin toimitsijoille kesäkuun alussa.

Useampi toimitsija oli halukas tekemään useampia vuoroja, joten työvuorojen täytyttyä siirsimme muutaman henkilön infosta toisiin tehtäviin pääasiassa alueoppaiksi /Jukola-kauppaan.

Ensimmäinen sähköpostiviesti infon talkoolaisille lähetettiin 20.1.18, jossa oli yleistä asiaa infossa työskentelystä. Yhteensä kevään aikana Infon talkoolaisille lähetettiin 12 viestiä, joista viimeinen oli kiitosviesti Jukola viikonlopun jälkeen. Toimitsijoiltamme saimme kiitosta hyvää tiedottamisesta. Tämä oli osaltaan varmasti vaikuttamassa, että saimme sitoutettua toimitsijamme tehtävään siten, että yksikään ei jättänyt saapumatta omaan työvuoroonsa.

VARUSTUS

Infotelta sijaitsi keskeisellä paikalla kilpailukeskuksessa heti Jukola-portin vieressä 10 x 21 m kokoisessa tellassa. Telta kalustettiin reilu viikkoa ennen Jukolaa ja somistettiin kisaviikon maanantaina. Somistuksessa käytettiin pääasiassa Lahden v. 2017 MM-hiihdoilta saatuja kankaita sekä Lahti-Hollola Jukolan banderolleja. Kukat saatiin lahjoituksena kahdelta paikalliselta kukkakauppiaalta. Infon opasteet valmistettiin itse talven aikana. Info oli varustukseltaan täysin toimintavalmiina kenraalipäivästä lähtien.

Infossa oli käytössä yhteensä kuusi (6) tietokonetta, joista tulostinkonetta lukuun ottamatta muut olivat IT:n kautta hankittuja:

- 1 kpl takaseinällä tulostin- ja taustakoneena

- 1 kpl infon palvelutiskillä juoksujärjestysten tarkistusta varten (netti-kone)
- 1 kpl infon palvelutiskillä juoksujärjestysten kirjausta varten (Pirilä-kone)
- 2 kpl yleisön/kilpailijoiden käyttöön
- 1 kpl emit-vuokrauksen käyttöön.

Lisäksi infon käytössä olivat seuraavat:

- 1 kpl tabletti, jota majoitusopastus käytti osan aikaa
- 1 kpl A3 väritulostinkopiokone
- 1 kpl matkapuhelin, joka oli kulloinkin vuorossa olevan vuoropäällikön hallussa. Infovastaavat käyttivät lisäksi omia puhelimiaan.
- 1 kpl TV, josta oli katsottavissa Ylen Venla ja Jukola-lähetys
- 2 kpl kassaa ja maksupäätettä
- 20-paikkainen matkapuhelimien latauspiste yleisön käyttöön (Lahti-Energian)
- 1 kpl maitokärryjä

Aukioloajat ja tehtävät

Infon aukioloajat kilpailukeskuksessa:

pe 15.6. klo 10.00-22.00

la 16.6. klo 8.00 – su 17.6. klo 16.00

Infoteltassa toimivat yleisinfo ja joukkuemateriaalin/palautuskarttojen jakopisteen lisäksi omilla toimitsijoillaan majoitusopastus sekä emit-vuokraus.

Kilpailuinfon vastuulla olivat seuraavat:

- yleinen opastus ja neuvonta
- joukkuemateriaalin ja palautuskarttojen jako
- juoksujärjestysten tarkistus ja juoksujärjestysten/-muutosten vastaanotto ja kirjaus Pirilään
- löytötavaroiden vastaanotto
- ilmoitustaulun ylläpito
- kassatoiminnot
- matkapuhelinten latauspisteen tarvittava valvonta ja ohjeistus
- Tupla proteiinipatukoiden jako maaliin tuleville kilpailijoille Venlojen ja Jukola-viestissä.

Infossa oli myynnissä seuraavat tuotteet: harjoitus- ja verryttelykartat, kaikki rastit -kartta (sunnuntaina), karttamuovi, hakaneulat, parkkilippu, saunalippu, telttä, lattiamajoitus- ja riippumattomajoituspaiikka. Lisäksi otettiin vastaan maksuja emit-vuokrauksista ja karttojen postituksista.

Infon myyntimäärät yllättivät täysin, kolmas kassakone olisi ollut tarpeen. Erityisesti perjantai oli todella ruuhkainen päivä harjoituskarttojen myynnin suhteen. Parkkilippujen myynnille olisi ollut hyvä olla oma erillinen myyntipisteensä esim. infoteltan ulkopuolella. Ohjeistus toimitsijoille harjoitusmaastoihin liittyen olisi pitänyt olla tarkempi. Tämän takia olisikin voinut olla harjoituskartoille oma kassansa. Nyt neuvonta esim. sijainneista aiheutti välillä jonoa. Pahimpaan ruuhka-aikaan myimme parkkilippuja jonossa oleville tasarahalla maksaneille. Infon toimitsijoista olimme hyvin saaneet rekrytoitua halukkaita työskentelemään kassalla, joten kassahenkilökunnan kanssa ei ollut ongelmia. Infopäälliköt vastasivat kassojen avaamisesta, loppukassojen sulkemisesta ja rahojen luovutuksesta. Näihin liittyviin asioihin olisi tarvittu tarkempi ohjeistus rahahuollosta vastaavilta ajoissa etukäteen, rahankäsittelyyn liittyvät toimenpiteet työllistivätkin infovastaavia oletettua enemmän viikonlopun aikana. Kassavastaavaksi olisi ollut hyvä nimetä oma henkilönsä, joka olisi vastannut vain kassojen toimintaan liittyvistä asioista.

Kilpailijoille oli jaossa Lahti-Hollola Jukolan kisa- sekä käsiohjelmalehteä. Lisäksi tulostimme jakoon A4-koosta kilpailukeskuskarttaa, joita meni reilusti viikonlopun aikana.

Kilpailuinfon puhelinnumero oli ensimmäistä kertaa julkisesti kilpailijoiden nähtävillä ja käytössä. Tähän soitettiinkin runsaasti mm. juoksujärjestyksiin liittyvissä asioissa.

Käytännössä infossa oli vähintään vastuuhenkilöt paikalla melkein aamusta iltaan keskiviikosta lähtien ja saimmeikin palvella sekä toimitsijoita, kilpailijoita ja kauppiaita erinäisissä asioissa virallisten aukioloaikojen ulkopuolella. Hyvä sää vaikutti varmasti osaltaan siihen, että joukkuemateriaalin kysyjä /harjoituskarttojen ostajia oli jo torstaina runsain määrin kilpailukeskuksessa. Muutama työvuoro olisi kannattanut laittaa jo torstaille, näin vastuuhenkilöille olisi jäänyt aikaa tehdä viimeistelytyöt rauhassa.

Jatkossa varsinkin kauppiaiden ennakkoinformaatioon kannattaa panostaa. Jukola-toimiston/päsihteerin kontti oli onneksi infoteltan vieressä, jonne ohjasimmekin suoraan mm. ajolupakyselijät. Sisäisesti valiokuntien kesken kannattaa myös painottaa, että info ei ole toimitsijoiden palvelupiste. Toki meillä talkoopisteen syrjäisempi sijainti vaikutti osaltaan siihen, että toimitsijat kävivät infosta kyselemässä ID-korttejaan yms.

Infon toimitsijoiden käyttöön kokosimme infokansion, lisäksi olimme koonneet Kilpailu- ja Näin toimitaan -ohjeista tärkeimpiä tietoja.

Löytötavaroita kirjattiin tapahtuman aikana yhteensä 131 (sis. osittain myös kilpailukeskuksesta kerättyjä). Osalle tavaroista löydettiin omistaja jo viikonlopun aikana. Kaikki tavarat vietiin tapahtuman jälkeen Jukola-toimistoon, ja viikon päästä Etelä-Suomen löytötavaratoimistoon.

Kesäkuun alkupuolella selvisi, että info saa vastuulleen jakaa kaikille maaliin tuleville Venlojen – ja Jukolan viestin kilpailijoille Tupla-proteiinipatukka. Patukat (25 000 kpl) saapuivat kilpailukeskukseen 8.6. Patukat purettiin isompiin laatikoihin ja varastoitiin talkoopiste Riimu-rakennukseen kisaviikon torstaihin asti, jolloin ne siirrettiin infon konttiin. Patukat jaettiin emit-teltan ulkopuolella, paikassa, jossa kilpailijat poistuivat leimantarkistuksesta. Jakamiseen saimme riittävästi halukkaita infon toimitsijoista. Patukoiden kuskaus kontista jakopaikalle piti info- ja joukkumateriaalivastaavat kiireisenä viikonlopun ajan.

Onnistumiset

- Osaavat, asiakaspalveluhenkiset ja kielitaitoiset toimitsijat sekä vuoropäälliköt. Luottavaisin mielin pystyi antamaan vastuun infoteltasta vuoropäälliköille, jos vastaavat eivät olleet paikalla.
- Vuoropäällikkö ja varavuoropäällikkö vastuupari toimi hyvin.
- Vuoroissa oli sopivasti henkilöstöä, kassa oli ainut, johon jonoja muodostui ajoittain. Infon päälliköt toimivat joustovaroina koko tapahtuman ajan.
- Kassataitoisia/-halukkaita oli runsaasti.
- Somistus ja yleisilme infoteltassa oli onnistunut.
- Infon valmistelut pysyivät aikataulussa koko ajan, mahdollisimman paljon tehtiin etukäteen talven aikana.
- Jukola-toimiston kontin sijainti infon vieressä.

Kehitettävää jahuomioita jatkoon

- Infon myyntimäärät yllättivät, joten kolmas kassakone olisi tarvittu.
- Kassoihin ja rahahuoltoon liittyvät asiat työllistivät vastuuhenkilöitä oletettua enemmän.
- Harjoitusmaastoihin liittyviä kysymyksiä tuli paljon, muutama toimitsija olisi ollut hyvä perehdyttää tarkemmin näihin.
- Kauppiaiden palvelupiste ja palvelu talousvaliokunnan alaiseksi.
- Info olisi kannattanut avata muutamaksi tunniksi jo torstaina, näin vastuuhenkilöt olisivat vapautuneet viimeistelytyöhön.
- Oman organisaation toimitsijoiden ohjeistaminen kilpailijainfon ja talkoopisteen erosta

JOUKKUMATERIAALIN PUSSITUS

Joukkumateriaalit pussitettiin kilpailukeskuksessa sijaitsevassa Riimu rakennuksessa 9.6.2018. Kilpailuiden aikana tässä tilassa toimi talkoolaisten infopiste. Joukkumateriaalilaatikat (yht. 40 laatikkoa) varastoitiin pussitus-rakennus Riimussa, josta laatikat siirrettiin infotelttaan perjantaiamuna klo 8 alkaen.

Talkoot hoidettiin kahdessa vuorossa, klo 9-14 ja 14-19. Talkookutsu jaettiin suoraan kaikille Lyytin kautta talkoolaiseksi ilmoittautuneille ja innokkaita löytyi niin paljon, että lopulta osalle jouduttiin sanomaan, ettei joukkoon enää mahdu. Aamuvuorossa oli 23 ja iltavuorossa 26 talkoolaista.

Olimme saaneet numerolaput painosta vasta edellisenä päivänä ja illalla suoritettu pesutesti paljasti, ettei laipuissa pysynyt kastuessa värit. Emme heti aamusta saaneet kiinni ketään, jolta varmistaa miten numeroiden kanssa toimitaan, joten aloitimme joukkumateriaalien kasaamisen ilman numeroita.

Joukkuekuoret kasattiin omissa pisteissään, Jukola ja Venla omilla puolilla huonetta, ja seurapussit omassa pisteessään huoneen keskellä. Kuoria täytti molemmilla puolilla kolmessa pisteessä neljä (4) henkeä, joista yksi liimasi tarran kuoreen kertoen samalla joukkueen numeron toiselle, joka varmisti numeron ja keräsi laput, kolmas lisäsi kuoreen emit –tarkistusliuskat ja tarvittaessa kartan palautuskortin. Neljäs tarkasti vielä tarran ja kuoren sisältämien numerojen vastaavuuden, liimasi kuoren kiinni sekä laittoi kuoren muuttolaatikkoon. Aluksi kuoriin ei siis tullut lainkaan numeroita ja kuoret jätettiin sulkematta. Kun saimme vahvistuksen numerolappujen käyttämisestä, homma jouduttiin osittain aloittamaan alusta, kun jo tehtyihin kuoriin lisättiin numerot.

Huoneen keskelle oli sijoitettu iso pöytäryhmä, jossa joukkumateriaalipusseja kasattiin seuroittain kahdessa linjastossa. Aluksi niputettiin pusseihin tulevia mainoksia 4 ja 7 kappaleen nippuihin valmiiksi pöydälle. Paperisia mainoksia oli kolme (3) erilaista ja lisäksi kylmä/kuuma geelipusseja. Linjasto toimi niin, että molemmiin puolin yksi liimasi seuratarran pussiin ja yksi katsoi kunkin seuran Venla ja Jukola joukkueiden lukumäärän ja keräsi

tarvittavan määrän mainoksia sekä geelipusseja pussiin ja laittoi pussin pöydän päässä odottavaan laatikkoon. Täydet laatikot nosteltiin aakkosjärjestyksessä huoneen nurkkaan. Numerokuoret lisättiin pusseihin myöhemmin.

Numeroiden lisäämisvaiheessa todettiin pusseista tulevan aivan liian paksuja ja varatut muuttolaatikat eivät olisi millään riittäneet. Tässä vaiheessa pusseista jouduttiin poistamaan geelipussit ja päätettiin lisätä ne pussiin joukkuemateriaalin jaon yhteydessä. Muistakin mainoksista tuli todella paksu nippu ja mainokset veivät pussista suuremman tilan, kun itse numerokuoret. Jatkossa kannattanee pohtia tarkoin mainosten muotoa ja jakotapaa, koska infoteltan vetämä muuttolaatikoiden määrä on rajallinen. Jos mainostajia on useampi, ei paperisiakaan mainoksia mahdu pussiin jokaiselle suunnistajalle vaan parempi olisi joukkuekohtainen mainos.

GPS- ja huippujoukkueiden käyttämät numeroliivit saapuivat 11.6. Näiden joukkueiden kuoret otettiin joukkuemateriaalin pussituksessa erilleen. Ko. joukkueille tehtiin omat pussit, jossa oli numeroliivit ja tarkistusliipukkeet. Tavalliset kilpailunumerot otettiin erilleen ja toimitettiin sovitusti lähtökirjaukseen.

Joukkuemateriaalin jako

Joukkuemateriaali luovutettiin sähköpostilla toimitetun Joukkuemateriaalin noutolappua vastaan ja kaikkien seuran tai yhteisön maksujen piti olla maksettu sekä juoksujärjestys ilmoitettuna. Mikäli seuralla tai yhteisöllä ei ollut mukana joukkuemateriaalin noutolappua, materiaalin hakija pyydettiin täyttämään **varanoutolappu, joita täytettiin yht. 588 kpl.**

Infovastaava otti ilmoittautumisjärjestelmästä perjantaiamuna tiedon maksamattomista maksuista (yht. 14 seuraa/yhteisöä). Lista käytiin pääsihteerin kanssa läpi ennen kuin ko. seurojen pusseihin merkattiin M-kirjain maksamattomien maksujen merkiksi. Toimitsijat ohjeistettiin pyytämään vuoropäällikkö paikalle, jos seurojen materiaalia tultiin noutamaan. Listan seuroista ainoastaan yksi tuli materiaaliaan noutamaan.

Perjantaihin klo 18 asti kaikki joukkuemateriaalin hakijat ohjattiin ensin palvelutiskin tietokoneelle, jossa toimitsija tarkisti ilmoittautumispalvelusta seuran juoksujärjestykset. Mikäli ilmoittamattomia juoksujärjestyksiä oli, niin hakija ohjattiin täydentämään puuttuvat järjestykset infon yleisökoneille. Juoksujärjestyksen tarkistukseen oli suunniteltu kaksi konetta, mutta toinen kone olikin vain Pirilän verkossa ilman nettiyhteyttä. Yhdellä koneella pärjättiin kuitenkin hyvin. Perjantaina klo 18 jälkeen otimme ilmoittautumisjärjestelmästä listauksen seuroista, joilla oli juoksujärjestyksiä jättämättä. Perjantai-illan aikana tuli pääsihteerin sähköpostiin useita juoksujärjestysilmoituksia, jotka sovittiin välitettäväksi suoraan infovastaavalle. Juoksujärjestyksiä oli jättämättä lauantaiamuna 30 Venla ja 31 Jukola joukkueella. Lauantaina aamulla merkattiin näiden seurojen/yhteisöjen joukkuemateriaalipusseihin ”J”-kirjain. Joukkuemateriaalia noudettaessa heitä pyydettiin täyttämään paperilomakkeella juoksujärjestys ennen kuin joukkuemateriaali voitiin luovuttaa. Joukkuemateriaalia haettaessa tuli useampi tapaus esiin, että seura oli ilmoittanut Jukola-toimistolle, että ko. joukkue ei starttaa. Näitä tietoja ei Jukola-toimiston toimesta oltu ilmoittautumisjärjestelmään päivitetty.

ICT:n kanssa olimme sopineet, että info hoitaa kaikki juoksujärjestyksiin liittyvät lisäykset/muutokset suoraan Pirilään koko Venlojen ja Jukolan viestin ajan. Yhteensä viikonlopun aikana juoksujärjestysmuutoksia kirjattiin yht. 226 kpl. Yhteistyö ICT:n kanssa toimi hyvin, saimme riittävän ohjeistuksen Pirilän käyttöön ja tarvittava käytötuki koko kilpailun ajan toimi hyvin.

ONNISTUMISET

- Pussituksiin saatiin hyvin talkoolaisia ja enemmänkin olisi ollut halukkaita. Kutsu pussituksiin laitettiin kaikille toimitsijoille valiokunnasta riippumatta.
- Joukkuemateriaalin pussitustila oli loistava sekä sijainniltaan että kooltaan.
- Joukkuemateriaalin jako sujui hyvin.
- Infovastaavalla on hyvä olla omat tunnukset ilmoittautumisjärjestelmään. Näin saimme itse otettua kaikki tarvittavat listaukset, emmekä työllistäneet turhaan pääsihteerinä näillä.
- Juoksujärjestyksen /muutosten kirjaus sopii hyvin infon vastuulle.

KEHITETTÄVÄÄ/HUOMIOITA JATKOON

- Joukkumateriaalin joukkoon tulevan mainosmateriaalin järkevöittäminen. Osa mainosmateriaalista jouduttiin jakamaan pusseihin infotiskiltä, koska tila ei olisi suuremmalle määrälle laatikoita enää riittänyt.
- Kaikki vuokraemit-kortit olisi hyvä jakaa infoteltan emit-vuokrauspisteestä. Joukkuepusseissa emitit vievät yllättävän paljon tilaa.
- Infoa muistettava tiedottaa joukkueista, jotka ilmoittavat etukäteen perumisesta.

PALAUTUSKARTTOJEN PUSSITUS

Palautuskartat pussitettiin 26.5.2018 Jukola talolla. Toimistovaliokunnan talkookutsulla ei saatu riittävää talkoolaisten määrää kokoon, joten kutsu lähetettiin kaikille talkoolaisille, jotka olivat ilmoittaneet voivansa työskennellä ennakoivissa talkoissa. Lopulta talkoopäivänä paikalla olikin kiitettävä joukko talkoolaisia, 39 henkeä, joka piti sisällään myös kilpailuinfon vastaavan Anniina Niirasen sekä joukkumateriaalivastaavan Minna Valion, jotka huolehtivat hommien sujumisesta ja ongelmatilanteiden ratkaisemisesta.

Talkoot toteutettiin kahdessa vuorossa klo 9-14 ja 13-18. Iltavuoro aloitti talkoonsa ruokailulla ja aamuvuoro päätti omansa siihen. Lisäksi paikalle oli varattu kahvia, teetä ja pikku purtavaa vapaaseen käyttöön.

Karttavalioikunta oli niputtanut kartat valmiiksi joukkueittain ja karttaniput oli jo edellisenä päivänä levitely numerojärjestyksessä pinoihin pitkille penkeille isoon aulatilaa, Jukolan kartat omalle ja Venlojen omalle puolelle. Myös kaikki rastit –kartat oli valmiiksi niputettu 21.4.2018 talkoissa neljän ja seitsemän kartan nippuihin omiin muuttolaatikoihinsa. Itse pussien kokoaminen tapahtui viereisessä huoneessa.

Karttoja pussitettiin neljässä pisteessä. Jokaisella pisteellä oli vähintään 4 talkoolaista. Yksi antoi seurapussiin tarvittavien joukkueiden numerot toiselle, joka haki tarvittavat karttaniput sekä oikean määrän kaikki rastit -karttoja. Kolmas tarkisti tuotujen karttojen numerot ja antoi kartat seuraavalle pussiin, joka järjesti pussin muuttolaatikkoon säilyttäen aakkosjärjestyksen. Karttojen noutajia oli pisteillä 1-3.

Aamuvuoro opasti iltavuoroon tulijat hommaan ja poistuivat sitä mukaa paikalta, kun olivat saaneet tilalleen tekijän. Viimeiset talkoolaiset pääsivät poistumaan paikalta klo 17 aikoihin. Minna Valio ja Anniina Niiranen jäivät vielä selvittämään joitakin päivän aikana ilmenneitä epäselviä seurapusseja. Useammasta tarkistuksesta huolimatta pusseihin oli päätyneet vääriä joukkuenumeroita. Esim. joukkueen 374 sijaan pussissa saattoi olla joukkueen 347 kartat tai pussiin oli livahtanut myös seuraavan joukkueumeron kartta. Lopulta kaikki kartat oli kuitenkin oikeissa pusseissa ja pussit oikeassa järjestyksessä laatikoissa. Joitakin jälki-ilmoittautuneiden joukkueiden pusseja lisäiltiin joukkoon vielä seuraavilla viikoilla.

PALAUTUSKARTTOJEN JAKO

Kartta- ja ratavaliokunta hoiti palautuskarttojen siirron pussituspaikasta infon vieressä olevaan konttiin kisaviiikon torstaina. Laatikoiden siirto infoteltaan aloitettiin sunnuntaiaamuna n. klo 7. Avarasta kilpailukeskuksesta johtuen emme rakentaneet infoteltan eteen mitään erillistä "jonotusaitausta". Karttojen palautus aloitettiin yhteislähdön tapahduttua klo 9.20. Pitkä jono oli ehtinyt kertyä infoteltan viereen tässä vaiheessa. Paikalla oli kaksi järjestysmiestä ovella valvomassa. Jonossa oleville jaettiin valmiiksi täytettäväksi kartanpalautuslappuja (varalappuja täytettiin yht. 189 kpl). Ovella oli pari toimitsijaa päästämässä hakijoita sisään sitä mukaa kun toimitsija vapautui. Jonon purku kesti reilun tunnin. Kiitosta saatiin hakijoilta paljon siitää, miten jouhevasti kartan palautus sujui jonotuksesta huolimatta.

Infossa vastaanotettiin koko viikonlopun ajan palautuspyyntöjä ja maksuja postituksesta. Karttojen postituspyyntöjä täytettiin yhteensä n. 50. Jos palautuskarttoja ei löytynyt, niistä tehtiin palautuskarttojen selvityslomake. Kahdelta joukkueelta puuttui pusseista Jukolan 2.osuuden kartat. Näille postitettiin kartat jälkikäteen.

ONNISTUMISET

- Karttojen niputus ja pussitus omina talkoopäivinä, molemmat sujuivat reippaasti.
- Talkoolaisia olisi ollut enemmän kuin voitiin ottaa.
- Pussitus- ja varastointipaikka olivat loistavat, sekä yhteistyö kartta- ja ratavaliokunnan kanssa toimi erinomaisesti.
- Jakaminen sujui sujuvasti, toimitsijat jaksoivat iloisesti toivottaa kaikille mukavaa kotimatkaa.

KEHITETTÄVÄÄ/HUOMIOITA

- Joukkueiden numerointi erityisesti jälki-ilmoittautuneiden osalta tapahtui oletettua myöhemmin ja aiheutti kiirettä ennen pussituksia mm. tarrojen/listojen teon suhteen.
- Jälki-ilmoittautuneita tuli yllättävän paljon ja näiden karttoja jouduttiin käymään lisäämässä pusseihin pariin otteeseen.

VUOKRAEMITIT

Annukka Leppänen

Aloin luonnostella emit-sopimusta marraskuussa 2017, allekirjoitettavaksi se lähti maaliskuussa 2018. Sopimuksessa emit-kortteja oli 1100 kpl, niitä saatiin 1088. Emitit luvattiin saapuvaksi pääsiäisen jälkeen Tanskasta ki-soista, ne saapuivat vapun jälkeisellä viikolla (8.5.) suoraan kotiini. Puolustusvoimista lainasin 110 emitä + näytölliset 10 kpl.

Emit-korteista "nauhat" olivat irti, joten ensimmäinen tehtävä on niiden pujottaminen paikalleen. Omat ja naapurin lapset pujottelivat nauhoja innoissaan heti ensimmäisenä iltana monta sataa. Tämän jälkeen syötin Emit-korttien numerot excel-tiedostoon. Tein tätä käsin iltaisin, noin 100 korttia kerrallaan.

Ennakoon vuokratut Emit-kortit pussitettiin valmiiksi joukkueateriaaleja varten 30.5.2018. Pussiin laitettiin palautusohje ja joukkueen tilaama määrä Emit-kortteja. Pussin päälle liimattiin tarralla joukkueen nimi ja Emit-korttien lukumäärä (tarrat sain valmiiksi tulostettuina). Pussit laitettiin aakkosjärjestyksessä laatikkoon. Etukäteen vuokratut emitit pussitettiin joukkueateriaalien joukkoon 9.6.2018.

Perehdytystä vedin kenraali-iltana 13.6., lähes kaikki pääsivät silloin paikalle. Loput perehdytin vuoron alkaessa. Excel-taulukko oli yksinkertainen.

Etukäteen keväällä kokosin talkoolaisista 14 hengen Emit-vuokratiimin, joista muutama joutui perumaan. Työvuoroja viikonlopun aikana hoiti 11 + emit-vastaava. Työvuorot oli miehitetty 2 hlöä kerrallaan, mutta käytännössä olin itse lähes koko ajan paikalla (pl. yöt), tauottamassa työvuorolaisia. Sunnuntaiaamupäivänä meitä oli 4 aikuista ja pikkutyöt repimässä nauhoja pois emiteistä, ja silti piteli kiirettä. Ruuhka-ajat olivat lauantaina noin klo 11-14 ja illalla ennen Jukolan lähtöä. Kaikkein ruuhkaisin oli karttojen palautusajankohta sunnuntaina noin klo 9:30-12. Näihin vuoroihin on hyvä varata enemmän talkoolaisia, muuten pärjää 1-2 talkoolaisella/vuoro. Perjantai oli hiljaisin, silloin pärjää 1 talkoolaisella + 1 tauottajalla. La-su välinen yö oli hiljainen, mutta kylmä.

Emit-kortteja vuokrattiin tapahtumassa yhteensä 888 kappaletta. Etukäteen kortteja vuokrattiin 700 kappaletta 174 seuralle/joukkueelle. Lähtökirjaukseen varattiin 200 kappaletta, joista vuokrattiin 91 kappaletta ja ja viikonlopun aikana Emit-vuokrapisteestä kilpailuinfosta vuokrattiin 97 kappaletta.

Emit-korttien vuokra 1.6.2018 mennessä varattuina oli 20 euroa/kappale ja sen jälkeen 40 euroa. Paikanpäältä kilpailuinfosta vuokrattuna hinta oli 40 euroa/kappale. Vuokrahinnasta tuli sanomista ja jotkut lähtivätkin Suunnistajan Kaupasta ostamaan oman emitin. Hävinneistä korteista ilmoitimme perivämme 80 euroa, ja muutama niitä laskutettiin. Osa paikan päällä, osa jälkikäteen. Tämän vuoksi on tärkeää, että vuokrauslomakkeessa on puhelinnumero ja sähköpostiosoite, jotta laskutuksesta pääsee sopimaan. Kaksi Emit-korttia palautui Jukola-toimistolle Liettuasta kirjatussa kirjeessä, koska osallistuja oli unohtanut palauttaa Emit-kortin kilpailuinfoon.

On tärkeää, että joukkue palauttaa emitit siinä pussissa, joissa ovat ne saaneetkin. Silloin palautuksessa on helppo tarkistaa, että kaikki emitit palautuvat. Palautettujen emittien numeroita ei palautushetkellä tarkistettu kunhan määrä oli oikea.

Yhteensä 3 emit-korttia jäi kateisiin lähtökirjauksesta. Ne eivät olleet käyneet metsässä.

Tommy Jauhojärvi (Emit A/S) kävi sunnuntaina n. klo 10 hakemassa 500 emitä mukaansa. Loput palautettiin Suunnistajan Kaupan autolle kesäkuun lopussa. Myös puolustusvoimat kävi hakemassa lainaamansa emitit mukaansa Jukola-sunnuntaina.

ALUEOPPAAT

Anniina Harjapää

Tavoitteet ja tehtävät:

Alueoppaiden tavoitteena oli helpottaa kilpailukeskuksella suunnistamista, toimia apuna kaikenlaisiin esiintyviin kysymyksiin ja auttaa matkakeskuksella, jotta bussiliikenteen käyttö olisi asiakkaille mahdollisimman mielekästä ja helppoa. Jukolan kilpailukeskus oli laaja ja majoituspaikkoja oli useassa paikassa. Yksi tärkeimpiä tavoitteita opastamisessa olikin, että ihmiset löytävät helposti telta-alueilleen ja heitä autetaan niiden löytämisessä.

Suurimmiksi tehtäviksi työvuorojen aikana alueoppaille muodostui karttojen jako, bussiaikatauluissa opastaminen, erilaisiin Jukola aiheisiin kysymyksiin vastaaminen sekä infon antaminen.

Esimerkiksi metsäpalovaroituksen takia nuotio- ja tupakkapaikkoja kyseltiin paljon oppailta ja siksi oppaille jaettiin kartat kaikista nuotiopaikoista. Tupakkapaikat oli merkattu kisakeskus karttaan.

Alueoppaille ehdottomasti tärkeintä oli oma-aloitteisuus. Työvuorojen aikana huomattiin, että asiakkaat kysyvät todella niukasti itse apua, vaikka sitä tarvitsisivatkin. Alueoppaille painotettiin menemään rohkeasti kysymään asiakkailta tarvitsevatko he apua ja onko kaikki paikat löytyneet hyvin.

Alueoppaiden varusteisiin kuului: Talkoolaisten paita ja lippis, ID-kortti, Keltainen INFO-kylltti selässä, iso keltainen ilmapallo, toisella parista reppu juotavaa yms. varten sekä kansio. Kansio sisälsi tulostettuja aluekarttoja, telta-alueiden kartan, laminoidun aluekartan, kynän, kilpailuohjeen ja Lahti-tietoa.

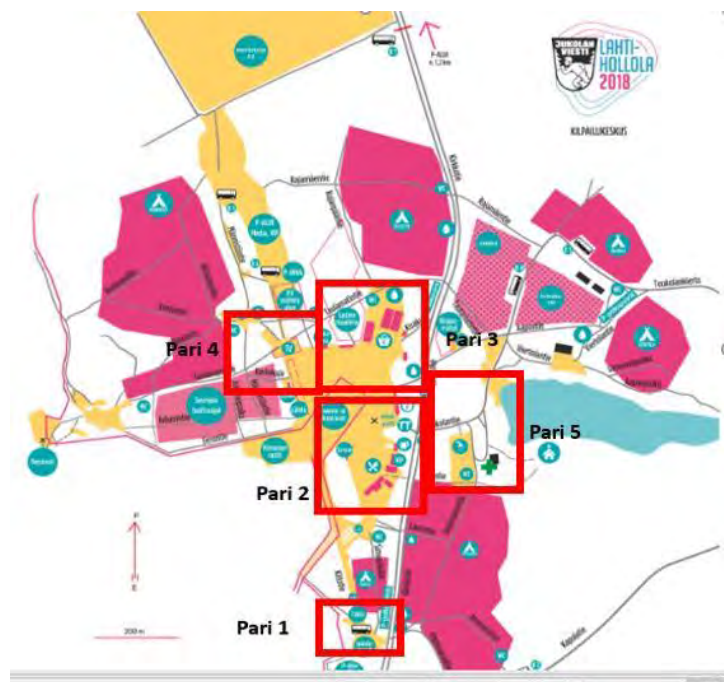

Talkoolaistarve ja parien sijainnit

Alueopaspareja oli työvuorossa kerralla yhteensä 6 paria, joista yksi oli aina matkakeskuksella opastamassa. Illalla, klo 19 jälkeen, kun opastuksen tarve väheni, pareja oli liikenteessä 3. Alueoppaat toimivat vain lauantaina 16.6.2018, jolloin opastuksen tarve oli suuri.

Pareja olisi hyvä olla vähintään 2 lisää jokaisessa vuorossa, jotta tauottamiset onnistuisivat helpommin. Tällä kertaa tauottamiset hoidettiin niin, että matkakeskuksen ja kisakeskuksen päässä oleva bussipysäkin parit eivät pitäneet taukoja. Toki kuumun sään takia alueoppaille neuvottiin, että parit voivat myös näillä pisteillä pitää taukoja vuorotellen, jos tällainen tarve tulee. Näissä kahdessa pisteessä kukaan ei ollut yli 3 tuntia. Kun parit siirtyivät toiselle pisteelle, he saivat vapaasti pitää ruokatauot yms. kun kokivat, että oli hiljaisempi hetki.

Alueopaspareja varten kisakeskus jaettiin viiteen osaan. Lisäksi yksi pari oli matkakeskuksella. Pari 1:en tärkein tehtävä oli ottaa ihmiset vastaan busseilta, takseilta sekä heidän puoleisilta parkkipaikoilta. Heidän lähellään oli myös yksi telтта-alue, jonne oppaat opastivat ihmisiä. Parit 2 ja 3 opastivat kisakeskuksen palveluihin sekä vessoihin, vesipisteille. Pari 4 oli lähellä media ja VIP-parkkia sekä joukkuebussi pysäkkiä. Heidän päätarkoituksena oli siis opastaa sieltä tulleita asiakkaita sekä lähellä olevaan telтта-alueeseen meneviä asiakkaita. Pari 5 toimii kirkkotien toisella puolella ja auttoi löytämään telтта-alueille, suihkuille, vesipisteille ja vessoille. Tämä oli myös ns. varapari, eli he pystyivät paikkaamaan muita pareja, mikäli tarve oli. Esimerkiksi ruuhka-aikaan bussit ruuhkaantuivat niin pahasti, ettei toinen matkakeskuspari päässyt sieltä lähtemään, kun vuoro vaihtui. Näin ollen pari 5 meni paikkaamaan heidän paikkaansa kisakeskuksella.

Nämä olivat parien sijaintien mukaan päätehtävät, mutta toki kaikki parit opastivat myös paikkojen kuten ensiapu, löytämisessä.

Hyväksi havaittua

Ilmapallot olivat todella hyvä ja toimiva idea, niin kauan, kun pysyivät ehjinä eivätkä tuulleet sivuun. Tätä varten olikin varapalloja. Pallot olivat myös hyvät vessoilla ja vesipisteillä, sillä asiakkaita oli helppo opastaa pallojen suuntaan. Lisäksi INFO-kyllit selässä auttoivat huomaamaan oppaat myös lähietäisyydeltä.

Kartoilla oli suuri kysyntä ja niitä tulisikin varata paljon. Jukolan pilotti mobiilisovelluksen kartta tuntui monelle asiakkaalle hankalalta lukea ja zoomailu oli vaikeaa. Tämän takia moni valitsikin paperisen kartan mobiilisovelluksen sijaan. Karttoihin oli alueoppaiden myös helppo merkata paikkoja, joita asiakkaat kysyivät.

Esimerkki alueoppaiden oma-aloitteisuudesta ja sen tärkeydestä: ”Oman opasvuoron aikana päätettiin auttaa yhdellä vesipisteistä, kun huomattiin, että jono vaan kasvoi ja kasvoi, kun hanat ovat vähän vaikeakäyttöisiä. Minä ja opasparini seisomme hanojen takana ja käänsimme auki ja kiinni niin nopeasti, kun pysyimme. Saimme helpotettua jonoja hyvin, ainakin hetkeksi. Ehkäpä kätevämmät hanat nopeuttaisivat vedenottoa, nyt todistettiin taas kerran, kuinka monet unohtivat mihin suuntaan hana meni kiinni...”

Kehitysideat

Matkakeskuksen pysäkin olisi voinut merkata paremmin, nyt busseilla oli Jukola kyltit ikkunoissa ja pysäkki oli merkattu viirillä. Bussijonoja selkeyttämään voisi piirtää maahan (jollakin ympäristöystävällisellä) maalilla/sprayllä viivat.

Alueoppailta tuli huomio, että paremmilla opasteilla ja aikataulujen selkeällä merkkauksella (esimerkiksi bussipysäkille) voisi matkakeskus toimia itseksään ilman oppaita. Aikataulut olivat monelle todella epäselvät ja etenkin yö bussit olivat ihan arvuuttelua. Alueoppaat onneksi osasivat vastata aikataulukysymyksiin, mikäli joku tajusi kysyä. Hiljaisina aikoina oppailla oli todella vähän töitä matkakeskuksella. Kuitenkin asiakkaat ruuhka-aikoina kiittelivät, että paikalla oli oppaat neuvomassa jo valmiiksi bussilippujen ostamisessa ja aikatauluissa.

Haasteeksi muodostui etäisen toimipaikan henkilöstön tautus. Kesän helle vaikutti kovasti juomisen tarpeeseen. Myös WC:n käyttö tulee selvittää ennakkoon. Tällä kertaa edes bussikuskeille ei tarjottu tauko/vessatiloja matkakeskuksella, joten oppaillakin ainoa vaihtoehto oli käydä matkakeskuksen vessassa kahvikupin hinnalla, mikä ei ollut toimivien ratkaisu. Ideana tulevaisuuteen: Bussipysäkin läheisyydessä voisi olla joku makkara-limukoju. Tällä saataisiin näkyvyyttä ja koju tuottaisi varmasti hyvin.

Alueoppaille olisi hyvä laittaa myös eteen tai kansiin isolla, että INFO, sillä nyt osa asiakkaista luuli oppaiden olevan kyselylomakkeiden jakajia, jos heitä lähestyi edestä. Tämä lisäisi asiakkaiden uskallusta tulla itse kysymään asioita. Tulostettujen karttojen laatu tulisi olla parempi.

Yhteenveto

Yhteenvetona, Alueoppaat saivat paljon hyvä palautetta toiminnastaan. Alueoppaat tuovat paljon lisäarvoa ja ne kannattaa säilyttää Jukolan palveluihin. Alueoppailta itseltäänkin tuli palautetta, että tehtävä oli kiva ja heille jäi positiivinen fiilis. Ilmapallot mahdollistivat oppaiden huomaamisen jo kaukaa. Alueoppailta kysyttävät asiat olivat todella laaja-alaisia, joten oppailta edellytettiin kotitehtävänä muun muassa Jukolan historiaan ja alueeseen tutustumista.

Huomasin, että toisille oppaille riitti, että kävimme kenraaliharjoituksessa tärkeimpiä asioita läpi ja kansiin oli tulostettu tietoa Lahden alueen ruokapaikoista ja nähtävyyksistä, tärkeimmät puhelinnumerot, talkoolaisen käsikirjan, kilpailuohjeet ja kartat. Lisäksi aiemmin sähköpostilla oli jaettu lista linkeistä, joihin olisi hyvä tutustua. Jäi siis talkoolaisen omalle vastuulle, että hän tutustui lähetettyihin linkeihin omalla ajallaan.

Toiset olisivat kaivanneet enemmän yhdessä asioiden läpikäyntiä. Ehkäpä siis kenraaliharjoituksessa alueoppaille olisi hyvä löytää tila, jossa myös eniten kysytyjä kysymyksiä yms. voisi rauhassa käydä yhdessä läpi. Toki opettelee asiat mieluummin omassa rauhassa omalla ajallaan. Nyt seisoi hetken ulkona ja käsitelimme työvuoroja, kansioden sisältöä yms. asioita, minkä jälkeen kiersimme aluetta yhdessä.

Yleistä palautetta oppailta

- Bussien kuljettajat olivat hyvin joustavia ja vaikuttivat kaikin puolin pätevältä.
- Lisää busseja ruuhka-aikoina, eniten ihmisiä lähtöä edeltävinä tunteina.
- Bussikuskit tiesivät miten itse ajavat, mutta eivät aina tiedäneet miten kollegat tekevät, ehkä selkeämmät ajoaikataulut olisivat auttaneet.
- rahastajien käyttöä lähtöpaikalla nopeuttaisi bussien lastaamista.
- yhden linjan sisäänpääsy ruuhkautui, kun maksun vastaanottamisessa oli vaikeuksia.

Talkoolaiset

Esko Saari
Heidi Passila

TALKOOLAISTEN REKRYTOINTI JA VIESTINTÄ

Talkoorekisteriä varten käyttöön otettiin Lyyti-järjestelmä. Lyyti avattiin talkoolaisten ilmoittautumista varten marraskuun loppupuolella 2016, ja rekisteriin kirjautui aluksi joukko Jukolan vastuuhenkilöitä. Vastuuhenkilöt aloittivat omaan ryhmäänsä rekrytoimisen hyvissä ajoin. He houkuttelivat tuttuja ja puolituttuja mukaan talkootyöhön. Ensimmäinen talkoolaisten rekrytointitilaisuus oli Lahden MM-hiihdoissa helmi-maaliskuussa 2017. Tilaisuudessa tavoitettiin joitakin Lahden MM-hiihtojen vapaaehtoisia ja muita kävijöitä, jotka kiinnostuivat talkootyöstä Jukolassa. Toukokuussa 2017 Lyytiin oli kirjautunut noin 300 henkilöä. Syksyllä 2017 ja talvella 2018 järjestettiin Asukasinfo- ja talkoolaisten rekrytointitilaisuuksia, joista tiedotettiin Lahden ja Hollolan ilmaisjakelulehdissä. Syksyn tapahtumat olivat ma 4.9. Hollolassa Heinsuon koululla ja to 7.9. Lahden Urheilukeskuksessa. Talvella Hollolan kunnanvirastolla pidettiin info- ja rekrytointitilaisuus ke 14.3. ja Lahden Urheilukeskuksessa ke 21.3. Tilaisuuksien tavoitteena oli saavuttaa paikallisten huomio tulevaa Jukolaa kohtaan, tiedottaa tapahtumasta ja saada ihmisiä innostumaan vapaaehtoistyöstä Jukolassa. Tapahtumissa oli paikalla noin 50-80 henkilöä, joista kymmeniä ilmoittautui vapaaehtoiseksi illan aikana. Tapahtumien jälkeen Lyytissä oli havaittavissa ilmoittautumisryppäitä. Tuhannen talkoolaisen raja meni rikki helmikuun lopussa 2018.

Talkoolaisten viestintä aloitettiin toukokuussa 2017. Kaikkia talkoolaisia koskevat tiedotteet ja ilmoitukset lähetettiin Lyyti-järjestelmän kautta. Aluksi viestejä laitettiin talkoolaisille noin kerran kuussa, mutta esimerkiksi ennen tapahtumaa pelkästään viimeisen kuukauden aikana yleisiä tiedotteita toimitettiin talkoolaisille 17. Lyyti-viestit eivät tavoittaneet kaikkia, sillä ne saattoivat mennä sähköpostiohjelman roskapostikansioon. Asiasta pyrittiin kuitenkin muistuttamaan vastuuhenkilöitä, jotta he osasivat ohjeistaa talkoolaisia tarkistamaan myös muut kansiot sähköpostin ensisijaisen kansion lisäksi. Vastuuhenkilöitä kehoitettiin viestimään myös suoraan sähköpostin kautta, jotta viestit tavoittaisivat kaikki talkoolaiset. Talkoolaisten yleisissä viesteissä tiedotettiin esimerkiksi Jukola-lehden ilmestymisestä, talkoolaisten koulutuksista, talkooasujen myynnistä ja jaosta sekä juuri ennen tapahtumaa Kenraaliharjoituksesta ja saapumisesta kilpailukeskukseen Jukola-viikonloppuna. Talkoolaisten yleisten viestien lisäksi Lyytin kautta lähetettiin myös mm. kutsuja rakennus-, joukkuematerialipussitus-, ja siivoustalkoisiin henkilöille, jotka olivat ilmoittaneet talkootyön onnistuvan myös ennen Jukola-viikonloppua. Lisäksi talkoolaisille koottiin Talkoolaisten käsikirja, johon oli mahdollista perehtyä Jukolan nettisivujen kautta. Käsikirjassa oli mm. tietoa saapumisesta Jukolaan, Talkoopisteestä, turvallisuudesta ja ympäristöasioista sekä linkkejä esimerkiksi karttoihin ja Näin toimitaan Lahti-Hollola Jukolassa -ohjeeseen.

Valiokunnat viestivät itsenäisesti omaa valiokuntaansa koskevista asioista talkoolaisilleen. Lähes kaikki valiokunnat nimesivät Lyyti-vastaavan, joka poimi Lyytistä valiokuntaan ilmoittautuneiden yhteystiedot. Muutama valiokunta käytti Lyytiä myös omaan viestintäänsä ja työvuorojen valintaan. Henkilöstörekrytointi koulutti valiokuntien Lyyti-vastaavia ja ohjeisti heitä hyödyntämään Lyytiä työvuorojen varaukseen. Lisäksi sovittiin, että valiokunnat merkitsevät Lyytiin talkoolaistensa kohdalle valitun valiokunnan. Näin voitiin varmistua siitä, että talkoolaiseen on oltu yhteydessä. Muutama talkoolainen oli kuitenkin yhteydessä talkoot.2018@jukola.com -kautta henkilöstörekrytointiin ja ihmetteli, ettei hänelle oltu nimetty talkotehtävää. Valiokunnissa olisi ollut hyvä kontrolloida, että heidän viestinsä olivat tavoittaneet valiokuntaan nimetyn henkilön. Valiokuntien Lyyti-vastaavien valinta helpotti henkilöstörekrytoinnin työtä. Henkilöstörekrytointi toimi Lyyti-vastaavana valiokunnissa, joissa ei ollut Lyyti-tunnuksia käytössä. Henkilöstörekrytointi toimitti online-raportteja ja Excel-tiedostoja talkoolaisista valiokuntiin, joissa ei oltu nimetty Lyyti-vastaavaa. Lisäksi henkilöstörekrytointi auttoi tarvittaessa työvuorolistojen teossa.

Valiokunnat toimivat henkilöstön sijoittelussa itsenäisesti. Henkilöstövastaavien olisi kuitenkin ollut hyvä käydä läpi tarkka henkilöstötilanne valiokuntakohtaisesti noin kuukautta ennen tapahtumaa. Toukokuun lopussa talkoolaisia oli ilmoittautunut Lyytiin yli 1800, jolloin valiokuntia tiedotettiin, että Lyyti tullaan sulkemaan. Alkuperäinen arvio talkoolaisten tarpeesta oli 1800, ja talkoolaisille tarkoitettuja t-paitoja oli tilattu 1900. Vain muutama valiokunta ilmoitti vielä tarvitsevan joitakin talkoolaisia, minkä vuoksi päätettiin sulkea Lyyti-ilmoittautumisen linkki Jukola.com -sivustolta 31.5.2018. Lyyti oli kuitenkin edelleen auki, mutta sinne saattoi ilmoittautua vain ennakkoon sovitut henkilöt erikseen lähetetyn linkin kautta. Tämä helpotti myös rekrytointia, sillä näin voitiin varmistaa, että kaikille loppumetreillä ilmoittautuneille oli annettu tehtävä. Lyyti-linkin sulkemisen jälkeen

pysäköintivastaava oli yhteydessä henkilöstörekrytointiin, ja ilmoitti, että lauantain työvuoroista puuttuu noin 40 tekijää. Pysäköintiin oli sovittu ennakoon joitakin henkilöitä, mutta se oli vain muutamilla vapaaehtoisilla ensisijaisena toiveena. Lisäksi pysäköintiin lupautuneisiin ei oltu ajoissa yhteydessä, minkä vuoksi osa oli siirtynyt muihin tehtäviin. Talkoolaisia alettiin kontaktoida systemaattisesti. Osa pysäköintiin ilmoittautuneista tavoitettiin, ja saatiin työvuoroihin. Henkilöstörekrytointi lähetti myös Lyyti-viestin kaikille ilmoittautuneille talkoolaisille, minkä kautta muutamat halusivat lisätyövuoron oman valiokuntansa työn lisäksi. Henkilöstövastaavat lähestyivät myös seudun yhdistyksiä ja seuroja, joita pyydettiin mukaan talkoisiin korvausta vastaan. Seuroista ja yhdistyksistä saatiin mukaan kymmeniä henkilöitä lyhyellä varoitusajalla. Ennen Jukola-viikonloppua pysäköintiin oli saatu noin kolmenkymmenen henkilön lisäksi noin 60 henkilöä apuun. Viimehetken puutoksia havaittiin vielä Jukola-viikonlopun sunnuntiaamuna, kun talousvaliokunnasta toivottiin pysäköintilippujen myyjä pysäköintialueille. Liikenne- ja talousvaliokunnan rajapintaa ei osattu huomioida etukäteen. Viime hetken henkilöstövajeelta olisi välttytty, mikäli henkilöstövastaavat olisivat käyneet talkoolaisten tilanteen tarkemmin läpi vastuualueittain. Myös rajapintaharjoituksessa huhtikuussa olisi voitu käsitellä henkilöstöpuutoksia ja rajapintoja myös henkilöstön suhteen. Lyyti-linkin sulkemisella ei nähty olevan suurta merkitystä pysäköinnin talkoolaisten rekrytointiin, sillä linkin kautta ei olisi välttämättä tavoitettu juuri pysäköintiin ohjautuvia vapaaehtoisia.

Lyyti oli toimiva järjestelmä talkoorekisterin ylläpitämiseksi. Lyytistä saatiin helposti poimittua henkilöt kiinnostuksen kohteiden mukaisesti valiokuntiin. Myös ennakoon sovitut ohjautuivat oikeisiin valiokuntiin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Joillekin oli epäselvää, mihin valiokuntaan sovittu tehtävä sijoittui. Osa ennakoon sovitusta talkoolaisista ei ollut kirjautunut Lyytiin, ja viimeisen kahden viikon aikana Lyytiin kirjattiin pysäköinnin ohjaajat mukaan luettuna noin 200 talkoolaista, mikä aiheutti osaltaan talkoolaisille varattujen t-paitojen yllättävän lisätarpeen viimeisellä viikolla. Henkilöstövastaavien olisi myös ollut hyvä asettaa selkeät säännöt tuleville Jukola-järjestäjille Lyytiin kirjautumiseksi. Nyt Lyytiin saattoi kirjautua myös henkilöitä, joilla ei ollut työvuoroa Jukolassa. T-paidat jaettiin Lyyti-listan mukaisesti, eikä siinä yhteydessä tarkistettu, oliko henkilölle osoitettu työvuoro. Tulevat Jukola-järjestäjät olisivat myös voineet ilmoittautua hyvissä ajoin, sillä nyt he kuormittivat järjestäjiä viimeisten viikkojen aikana viime hetken ilmoittautumisilla. Epäselvyyttä Lyyti-ilmoittautumisten suhteen oli myös puolustusvoimien henkilöiden kohdalla, mistä olisi niin ikään ollut hyvä tehdä selkeä ohjeistus etukäteen.

Henkilöstövastaavat huolehtivat myös talkoolaisten koulutuksista. Syksyllä 2017, ma 25.9. ja ke 4.10. pidettiin Lahden Urheilukeskuksessa vastuuhenkilöille valmennustilaisuus, jonka vetämisestä vastasi Kari I. Mattila Johtajuustaito.fi yrityksen edustajana. Iltojen tavoitteena oli valmistaa vastuuhenkilöitä ryhmän vetäjän tehtäviin ja luoda asennetta ja halua selvittää myös yllättävistä tilanteista. Iltoihin osallistui yhteensä noin 50 henkilöä. Ke-väällä 2018 järjestettiin kaikille talkoolaisille Koulutuskeskus Salpauksen tiloissa kolme saman sisältöistä koulutusta, joissa käytiin kaikkia talkoolaisia koskevia yleisiä asioita läpi. Koulutusten tavoitteena oli tiedottaa talkoolaisia yleisistä asioista, mutta myös sitouttaa ilmoittautuneita vapaaehtoistyöhön. Koulutuksista tiedotettiin Lyytin kautta ja lisäksi valiokunnat kutsuivat omat talkoolaisensa vielä erikseen koulutukseen, jolloin he saattoivat samalla mainita omaa valiokuntaa koskevasta koulutuksesta. Koulutuksiin toivottiin ennakkoilmoittautumista kahvitarjoilun järjestämisen vuoksi. Koulutuksen yleinen osuus kesti noin 1h 15 min ja siinä käytiin läpi alueen esittely, liikennejärjestelyt, turvallisuusasiat, ympäristöasiat, kenraali-harjoitus ja talkoolaisia koskevat käytännön asiat. Yleisen osuuden jälkeen valiokuntien oli mahdollista kokoontua omien talkoolaisten kanssa. Koulutuspäivät oli jaettu ensisijaisesti tiettyjen valiokuntien

talkoolaisille, mutta yleistä tieto-osuutta oli mahdollista käydä kuulemassa muun kuin oman valiokunnan koulutuspäivänä.

TALKOOLAISTEN KOULUTUS

Ensimmäinen talkoolaisten koulutuspäivä oli to 26.4. illalla, ja se oli suunnattu toimisto-, kenttä- ja huolto sekä kartta- ja ratavaliokunnan talkoolaisille. Valiokunnat pitivät myös oman koulutusosuuden yleisen osuuden jälkeen. Koulutukseen ilmoittautui yhteensä noin 220 talkoolaista. Toinen koulutus oli la 19.5. aamupäivästä, ja se oli tarkoitettu ensisijaisesti liikenne- ja turvallisuus-, viestintä-, sekä talous- ja markkinointivaliokuntien talkoolaisille. Koulutukseen ilmoittautui noin 170 talkoolaista. Viestintävaliokunta ei pitänyt omille talkoolaisille koulutusta yleisen koulutuksen yhteydessä. Kolmas koulutus oli to 24.5. illalla, ja se oli ensisijaisesti kilpailu-, ravintola-, areenatuotanto-, ja ICT-valiokuntien talkoolaisille. Koulutukseen ilmoittautuneita oli noin 270, mutta 500:lle tarkoitettu tila oli lähes täynnä, joten mahdollisesti koulutukseen osallistui enemmän kuin ilmoittautuneita oli. Areenatuotantovaliokunta ei pitänyt valiokuntakohtaista koulutusta yleisen infon yhteydessä. Näiden koulutustilaisuuksien lisäksi valiokunnat pitivät valiokuntakohtaisia koulutuksia erikseen. Myös kenraaliharjoituksen yhteydessä ohjeistettiin talkoolaisia talkootyöhön.

Keväällä 2018 talkoolaisille suunniteltiin ja toteutettiin myös asiakaspalvelukoulutus. Lahden ammattikorkeakoulu oli suunnitellut yhteistyössä MM-hiihtojen kanssa vapaaehtoistyöntekijöille asiakaspalvelukoulutuksen, jota he lähtivät ideoimaan oppilastyönä myös Jukolan talkoolaisille. Opiskelijat suunnittelivat osallistavan koulutuksen, jossa käytiin asiakaspalveluun liittyviä asioita kuten ensivaikutelman merkitystä läpi. Koulutusiltoja oli kaksi saman sisältöistä, ja ne pidettiin Lahden ammattikorkeakoulun tiloissa FellmanniCampuksella. Ensimmäinen koulutus oli ma 21.5. ja toinen oli to 31.5. Koulutusten suunnittelun lisäksi opiskelijat vastasivat myös toteutuksesta. Koulutuksiin ilmoittautui yhteensä noin 200 talkoolaista. Koulutuksissa tarjottiin kahvit.

Talkoovastaavien vastuulla oli myös talkoolaisille suunnatun päätösjuhlan järjestäminen. Talkoovastaavien vastuulla oli myös Lahti-Hollola Jukolan päätösjuhlan järjestäminen talkoolaisille. Päätösjuhla pidettiin pe 31.8.2018 klo 17-23 Lahden Sibeliustalolla. Kutsut juhlaan lähetettiin Lyyti-järjestelmän kautta kuukautta ennen tapahtumaa. Lisäksi kutsut laitettiin myös sähköpostitse, sillä Lyyti-viesti ei tavoittanut kaikkia talkoolaisia. Päätösjuhlaan ilmoittaututtiin kaksi viikkoa ennen tapahtumaa Lyytin ilmoittautumislomakkeen kautta. Päätösjuhlaan ilmoittautui 744 talkoolaista, joille lähetettiin tarkemmat ohjeet mm. aikataulusta sähköpostitse viikko ennen juhlaa. Ilmoittautuneista n. sata jäi saapumatta. Talkoolaisten päätösjuhla alkoi ilmoittautumisella klo 17-17.30. Ilmoittautumisen yhteydessä jaettiin ruokajuomalippu jokaiselle ilmoittautuneelle. Kilpailunjohtaja, kilpailunsihteeri ja henkilöstöpäällikkö ottivat vastaan henkilökohtaisesti jokaisen talkoolaisen, ja talkoolaisille tarjottiin tervetuliaismalja. Ilmoittautumisten ja vastaanoton jälkeen kilpailunjohtaja avasi tilaisuuden puheella, minkä jälkeen myös seurojen puheenjohtajat kiittivät talkoolaisia arvokkaasta työstä Jukolassa. Illan aikana talkoolaisille tarjottiin ruoka buffet-pöydästä, jälkiruoka ja kahvi. Illan aikana myytiin Jukolasta jääneitä tuotteita ja myytiin euron arvoja periaatteella ”joka arpa voittaa”. Arpavoittona oli Jukolasta jääneitä pysäköintikiekkoja, takkeja, kangaskasseja jne. Tapahtumassa nähtiin Koulutuskeskus Salpauksen sirkusartistiopiskelijoiden esityksiä ja illan musiikki-esiintyjänä oli Ilpo Kaikkonen. Talkoolaiset olivat tyytyväisiä päätösjuhlaan, ja illan aikana saatiin useita kiitoksia talkoolaisten huomioimisesta.

YHTEENVETO

Talkoolaisten rekrytoinnissa onnistuttiin, sillä talkoolaisten määrässä saavutettiin tavoitteet. Myös viime hetken pysäköinninohjauksen henkilöstövajeeseen pystyttiin reagoimaan niin, että pysäköinti oli mahdollista järjestää turvallisesti. Talkoolaisten viestinnästä saatiin paljon positiivista palautetta. Tiedotteet tavoittivat suurimman osan talkoolaisista, sillä jo tiedotetuista asioista kysyttiin huomattavan vähän sähköpostitse tai puhelimitse talkoovastaavilta. Kaikkiin talkoolaisten tiedusteluihin pystyttiin reagoimaan. Talkoolaiset saattoivat kysyä sähköpostitse (talkoot.2018@jukola.com) heitä mietityttäviä asioita ja jos talkoovastaavat eivät osanneet vastata, ohjattiin kyselyt asiasta tietävälle. Lyyti oli toimiva järjestelmä talkoorekisterin ylläpitämiseksi, vaikka viestintä sitä kautta ei tavoittanut kaikkia talkoolaisia. Lyyti-päävastaavan lisäksi oli hyvä, että Lyyti-tunnuksia oli myös valiokunnissa, jolloin työmäärä jakaantui useammalle henkilölle. Koulutusten järjestämistä pidettiin tärkeänä tiedon jakamisen ja vapaaehtoistyöhön sitouttamisen näkökulmasta.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Talkoovastaavien olisi ollut hyvä käydä systemaattisemmin ja valiokuntakohtaisesti vapaaehtoisten tilanne läpi. Tulevien Jukola-järjestäjien ja Puolustusvoimien kanssa tulisi tehdä ennakkoon selkeät ohjeet Lyyti-ilmoittautumisen suhteen. Myös ennakkoon sovitut talkoolaiset pitäisi saada hyvissä ajoin Lyyti-järjestelmään.

Henkilökorttien teettäminen olisi voinut olla talkoovastaavien vastuulla. Näin ollen Jukola-toimiston työtaakkaa olisi saatu pienennettyä ja henkilökorttien tilauksen myötä olisi ollut aikaa tarkistaa, että henkilökorttitilauksen henkilöt ovat kirjautuneet Lyytiin.

Talkoopiste

Sanna Halme

TALKOOASUJEN JAKO

Talkoolaiset saivat teknisen T-paidan ja lippiksen tai buff-huivin talkooasukseen. Lisäksi oli mahdollisuus varata ennakkoon tai ostaa varaamatta takin ja/tai housut. Lisäksi jaoimme ID-kortit, talkoolaisen pysäköintiliput ja talkoolaisen tietopakettia. Tietopaketti oli ensin A5 -koossa, mutta myöhemmin A4. Siinä oli tärkeimpiä asioita talkoolaisen kannalta, ja toisella puolella kilpailukeskuksen kartta.

Salpakankaalla

Kilpailukeskuksessa

Asuja jaettiin ja myytiin Hollolan Prisman yläkerrassa arki-iltoina 16.5., 1.6., 6.6. ja 7.6. klo 17-20. Parempi aukiolo olisi ollut klo 16-19, mutta työssäkäyvinä pidimme sitä liian hankalana järjestää. Ihmisiä oli joka kerran oven takana jo neljältä. Jaoimme Prismalla yli tuhat paitaa, ja asujen myynnistä oli 2/3 siellä. Pieni osa ID-korteista tuli jakoon kolmanteen päivään.

Jukolan kilpailukeskuksessa toimimme talkoopisteellä, joka sijaitsi n. 400 m Jukolaportista olevassa rakennuksessa. Käytössämme oli suuri luokkatila, joka soveltui hyvin tarkoitukseen.

Aukioloajat talkoopisteellä:

ke 13.6. klo 12-20 kenraaliharjoituspäivä

pe 15.6. klo 10-20

la 16.6. klo 8-24

su 17.6. klo 0-14

Kenraaliharjoituspäivä oli erittäin kiireinen, olisi voinut avata jo aiemminkin. Lauantai ja sunnuntai olivat hyvin rauhallisia, paljolti jopa todella hiljaisia.

Takkien ja housujen etukäteisvaraus suljettiin 14.5. eli ennen ensimmäistä myyntitilaisuutta ja varatut asut vapautettiin myyntiin kisavkl:n lauantaina klo 10. Varatuista asuista tulostettiin lista, ja samaa käytettiin koko ajan. Varatut asut laitettiin erilleen vapaista, ja vaihdoimme kokoa haluttaessa, jos vapaista löytyi sopiva. T-paidan väriä ja kokoa sekä lippis/buff -valintaa annoimme myös vaihtaa noutohetkellä.

Maksuvälineinä kävivät käteinen ja kortti. Käytössämme oli kaksi kassapistettä. Kahdella ensimmäisellä myyntikerralla, ja kenraaliharjoituspäivänä se oli hyvä, muuten olisi riittänyt yksi.

T-paitojen isommat koot (L-XXL) ja lippikset loppuivat kesken. Niitä saatiin lisää Jukolakaupasta, myös buff-huiveja. T-paitoja myös tilattiin, ja saatiin nopealla aikataululla lisää. Tosin Puolustusvoimien logoa ei ehditty painaa uusiin. Varusmiehille ja osittain muullekin PV:n välle luvutut T-paidat eivät olleet alkuperäisissä tilausmäärissä mukana, ja joillekin ryhmille oli paitoja luvattu, vaikka tekivätkin työtä omaan laskuunsa.

Talkoopisteeltä vietiin Jukola-kauppaan asuja myyntiin kenraaliharjoituspäivästä alkaen, aluksi vain pienempiä paitoja sekä takkeja ja housuja.

ID-korttien kaulanauhatkin uhkasivat loppua kesken, ja vähän erilaisia nauhoja haettiin lisäksi seuran toimistolta. Alkuperäisiä vapautui kuitenkin vip-teltalta käyttöömmme.

Lyytiin kirjautumattomat ja uudet talkoolaiset kirjattiin Lyytiin ja heidän asutoiveensa kirjoitettiin paperilapulle, jolla he saivat asunsa jakopisteeltä. Jakajat lisäsivät nimen jakolistaansa.

Koska uusia talkoolaisia ilmoittautui pitkin kevättä, laitettiin Lyytiin Talkooasu noudettu -kohta. Jokaisen jakotilaisuuden jälkeen merkittiin Lyytiin noudetut ja tulostettiin seuraavaksi kerraksi uudet listat noutamattomista. Näin tehtiin, kunnes ilmoittautuminen suljettiin.

Talkoopisteellä oli kaksi vetäjää, viisi vuorovastaavaa ja neljä kassaa. Myös vetäjät ja vuorovastaavat kävivät kassakoulutuksen, ja päävetäjää lukuun ottamatta kaikki myös tekivät kassavuoroja. Yhteensä talkoopisteellä työskenteli 36 hlöä. Työ painottui aikaan ennen Jukolaviikonloppua, joten oli hyvä, että suurin osa asui lähiseudulla.

Työvuorot laitettiin Lyytiin varattaviksi. Prismalla oli 13-15 hlöä illassa. Kenraaliharjoituspäivänä oli 30 hlöä, jaetuna kahteen vuoroon. Pe-su olisi riittänyt muutama jakaja, yksi kassa ja vetäjä sekä osaksi aikaa toinen Lyytin käyttötaitoinen henkilö. Meillä Lyytiä käyttivät molemmat vetäjät, sekä koulutusvastaava, joka työskenteli myös talkoopisteellä. Etenkin kenraaliharjoituspäivänä kaikki kolme olivat hyvin työllistettyjä. Tämä johtui paljolti siitä, että monet talkoolaiset olivat jättäneet kirjautumatta Lyytiin, tai heidät oli luvattu kirjata sinne, sitä kuitenkaan tekemättä. Myös ID-korttien puuttuminen monilta työllisti paljon.

Talkoopisteellä oli myös infotaulu. Siellä oli mm. Talkoolaisen käsikirja, Näin toimitaan Lahti-Hollola Jukolassa -ohje, bussiaikataulut, monenlaisia karttoja alueesta sekä saapumisesta ja vastuuhenkilöiden kuvat yhteystietoi-neen.

Talkoolaisten telttä-alue oli talkoopisteen vierellä. Myös lattiamajoitusta oli tarjolla läheisellä koululla.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Talkoopiste toimi mielestäni hyvin, pienistä vastoinkäymisistä huolimatta. Henkilöstö oli motivoitunutta ja asiakaspalveluhenkistä.

Iltaisin jako kannattaisi aloittaa jo klo 16.

Voisi miettiä kannattaako maksullisille asuille laittaa etukäteisvarausmahdollisuutta vai laittaa ne vain suoraan myyntiin. Lisääkö varausmahdollisuus myyntiä? Monet varaavat sovittamatta asuja, ja haluavat vaihtaa kokoa ostohetkellä saatuaan sovittaa asua ensin. Aina ei kuitenkaan ole sillä hetkellä vapaana haluttua kokoa, mutta mahdollisesti olisi hetkeä myöhemmin jonkun toisen vaihdettua omansa.

Lippis/buff -valinnan vaihtomahdollisuus olisi kannattanut jättää pois. Monien mielestä lippis näytti niin hyvälle, että halusivat vaihtaa siihen. Lippikset loppuivatkin kesken, ja jouduimme pyytämään Jukola-kaupasta lisää, joskin erilaisia.

Talkooasujen tilausmäärissä pitäisi huomioida mahdollinen talkoolaisten ennakoitua suurempi määrä. Eri ryhmien talkooasujen ja ID-korttien saantiperusteet pitäisi olla selkeästi sovittu hyvissä ajoin etukäteen ja kaikkien

valiokuntien vetäjien ym. vastuuhenkilöiden tiedossa. Myös Lyytiin kirjautumisen välttämättömyyttä kiireestäkin huolimatta pitäisi painottaa enemmän.

Majoitus

Helena Kämäräinen

HENKILÖSTÖ

Toimiston kaksi työntekijää hoiti kyselyt ja ulkopuoliset varaukset. Yksityismajoitusilmoitukset laitettiin nettiin ja siitä perittiin 35 €. Kaupallinen majoitus hoitui samalla periaatteella. Toimistossa hoidettiin mökki- yms. majoitusasiat, joiden laskutus Jukolan kautta ja näistä tehtiin kirjalliset sopimukset vuokraajan kanssa.

MAJOITUSPAIKAT

Hollolan kunnan tyhjä vanhainkoti Pyhäniemessä toimi kauppiaiden ja tulevien ja menevien järjestäjien majoitus-tiloina. Vaikka kyseessä oli lattiamajoitus niin huoneissa oli oma vc/suihku. Huoneet olivat 4 – 8 hengen huoneita ja varsin viihtyisiä. Majoittujia ilmoittautui enemmän kuin todellisuudessa siellä oli. Suunnistajan kauppa varasi 50 hengelle tilat, todellisuudessa heitä oli 22. Yöpymisiä oli 102.

Tiilikankaan koulu toimi suunnistajien ja muiden halukkaiden lattiamajoitustilana 14.6. – 18.6. Tilaa oli runsaasti ja luokkatiloihin mahtui 10 – 16 henkeä. Yöpymisiä oli 203.

Hollolan ja Lahden seurakuntien lähellä olevat leirikeskukset oli myös varattu Jukolalle. Niissä yöpyi ulkomaisia seuroja.

Lisäksi varasimme ajoissa välitettäväksemme kaksi yksityistä isompaa majoituspaikkaa lähistöltä.

YHTEENVETO

Hollolan kunta antoi majoitustilat maksutta, viralliset sopimukset tehtiin kunnan kanssa toukokuussa. Sähkö- ja jätekulut kuitenkin maksettiin kulutuksen mukaan. Tiilikankaalle ja vanhainkotiin tehtiin Pelastuslaitoksen toimesta 2- 3 tarkastuskäyntiä. Majoitusilmoitus tehtiin Pelastuslaitokselle n. kuukautta aiemmin (liite). Tiilikankaan koululle asennettiin palovaroittimet. Vanhainkotiin ei niitä tarvinnut koska siellä oli vesisprinklerit jokaisessa asuinhuoneessa. Yöpyjien nimet kirjattiin huonekohtaisesti ja huoneissa oli aina ns. vastuuhenkilö.

Tiilikankaalla oli ympärivuorokautinen valvonta. Paikalla vastaanotossa 1 – 2 henkilöä ja järjestysmies. Vanhainkodissa oli sovittuina aikoina henkilö. Yleensä aamulla klo 7 – 10 ja iltapäivällä klo 17 – 21. Järjestysmies kävi yöllä tarkastuskäynnillä.

Talkoolaiset saatiin majoitukseen Lyytin kautta. Ennakoin 20 hengen tarvetta ja sen verran henkilöitä oli hommissa. Kisapäivänä tuli pari oleellista muutosta, kun talkoolaisen lapsi sairastui ja yksi jäi tulematta sovittuun vuoroon. Pari-kolme lisähenkilöä olisi paikannut puuttuvia valvojia.

Kilpailuinfossa tehtävät olivat pelkästään neuvonta- ja opastustehtäviä. Talkoolaiset työskentelivät pääosin kahden henkilön voimin vuorossaan. Vilkkainta on la iltapäivällä niin Kilpailuinfossa kuin majoituspisteissä.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Viestintävälineinä majoitustalkoolaisten kesken käytettiin sähköpostia ja netin talkoolaissivustoa. Osa tutustui *Näin toimitaan Lahti-Hollola Jukolassa* -ohjeisiin todella mallikkaasti. Kilpailupäivinä majoitusryhmän tärkein viestintäväline oli suljettu whatsapp-majoitusryhmä. Se osoittautui todella hyväksi ja nopeaksi viestintävälineeksi. Esim. työvuorojen vaihtamisessa ehdoton nopeutensa ja saavuttavuutensa vuoksi. Majoituspiste infotel-tan ensimmäisenä tiskinä ei ollut hyvä ratkaisu. Majoitusmaksut hoidettiin infotel-tan perällä, jossa oli kassat. Talkoolaiskoulutukset ovat ehdottoman tärkeitä toimijoille.

Infotel-tassa oli todella ammattitaitoisia talkoolaisia. Kokemusta oli Salpausselän Kisojen ja MM-hiihtojen toiminoissa olleita, joten he osasivat suhtautua erilaisiin kysymyksiin ja tilanteisiin palveluhenkisesti.

Majoituspaikkojen välittäminen työllistää paljon. Silti, jos lähellä on suuria majoituspaikkoja, ne kannattaa varata ajoissa (edellisen vuoden keväällä) Jukolan käyttöön. Ulkomaalaiset seurat olivat tosi tyytyväisiä saadessaan isot ryhmämajoitustilat käyttöönsä.

Lastenmaailma

Carolin Steiner ja Kirsi Makkonen

TAVOITTEET

Tavoitteena oli tarjota mielekästä, hauskaa, monipuolista, ohjattua ja turvallista tekemistä tapahtumaan osallistuville lapsille ja nuorille kisaviikonlopun aikana, sekä järjestää vanhemmille mahdollisuus ruokailuun, WC:ssä käyntiin ja lasten kanssa yhdessä olemiseen.

TOTEUTUS

Lastenmaailman suunnitteluvaihe alkoi jo hyvissä ajoissa lähes 2 vuotta aiemmin. Suunnitteluryhmä oli silloin hyvin pieni. Silloin jo mietittiin, ketkä kaikki voisivat olla tekijöinä mukana toteuttamassa Lastenmaailmaa.

Elokuussa 2018 oli lopullinen Lastenmaailman suunnitteluryhmä koossa, eli noin 20 henkilöitä. Lastenmaailmassa oli tekijöitä Koulutuskeskus Salpauksesta, Lahden ammattikorkeakoulusta, Hollolan seurakunnasta, Partio-osta ja Mannerheimin lastensuojeluliitosta.

Meillä oli monia kokouksia, joissa suunnittelimme Lastenmaailman toimintaa. Kokousten lisäksi olimme yhteydessä sähköpostitse.

Viikonlopun aikana Lastenmaailmassa työskenteli yli 60 innokasta vapaaehtoista.

Lastenmaailma oli avoinna

- lauantaina klo 11 - 21, ohjattu toiminnot klo 12 - 20
- sunnuntaina klo 8 - 12, ohjattu toiminnot klo 9 - 12

TOIMINNOT

- Satutunnit
- Maalaus ja askartelu
- Ekoammunta
- Labyrintti
- Mitä välii
- Jättisukset
- Sumopaini
- Leimausrata
- Jättiritza
- Luontopolku
- Pallopelit
- Majarakennus
- Kasvomaalaukset
- Ihmismölkkyy
- Vesileikit
- Kotileikit

Lastenmaailman toiminnot sujuivat suunnitelmien mukaan.

Kaikki toiminnot olivat maksuttomia ja koemme, että se oli hyvä päätös, koska lasten määrä oli varsinkin lauantaina iso. Olemme varmaa sitä, että monet olisivat jääneet tulematta, jos olisi ollut sisäänpääsymaksut. Meillä oli leimauspassit ja lapset saivat palkinnoksi tikkarin, kun olivat suorittaneet yli 10 meidän toimintapisteistä.

Askartelupiste sijoitettiin teltaan ja teltan eteen. Askartelupisteessä tehtiin esim. Jukolan viestin huiveja ja maalattiin kiviä. Sen lisäksi oli iso piirtoseinä teltan edessä, johon lapset yhdessä loivat taidetta. Askartelupiste oli todella suosittu ja siellä oli runsaasti vieraita.

Satutunnit pidettiin LAMK:in Linkku-bussilla joka oli parkkeerattu Lastenmaailman portin viereen.

Luontopolku toimii myös aistiratana, jossa oli reitin varrella luontoon liittyviä kysymyksiä ja tehtäviä. Lapset pääsivät tutustumaan luonnon tarjoamiin aistikokemuksiin.

Ekoammunta on ehdottoman turvallinen ampumalaji: meluton, luoditon ja laseriton. Tämä oli hauska tapa lasten kokeilla, kuinka oma tähtäinsilmä toimiikaan!

Labyrintti oli rakennettu köysistä ja lakanoista. Lapset juoksivat innoissaan sen montaa kertaa läpi saadakseen paremman ajan.

Sumopaini-pisteessä nauru raikui ja hiki virtasi.

Jättiritse-pisteessä pehmolelut lensivät kauas!

Jättisuksilla harjoiteltiin yhteistyötä.

Vesileikkipisteessä lapset voivat testata veden ihmeellistä voimaa, pumppaamalla veneitä vedessä ilman voimalla.

Ihmismölkkyä oli muutettu versio Mölkky-pelistä, jossa pelinappulat kaatuivatkin ihmisellä.

Mitä välii-pisteessä annettiin lasten ymmärtää, kuinka tärkeä jätteiden lajittelu ja luonnon ylläpitäminen on. Siellä lapset myös pelasivat minuuttipeliä ja ottivat selfien linnunpöntössä.

Lasten leimausrata oli myös suosittu! Sinne oli vedetty siimalanka, jotta myös perheen pienimät pystyivät suorittamaan radan.

Kotileikki-toimintapiste oli varsinkin pienemmille lapsille tosi hauskaa. Siellä oli paljon erilaisia nukkeja ja pehmoleluja sekä nukken-sängyt, uuni, ruuat ja ruokavälineet. Lisäksi löytyy eläimiä, autoja ja puupaloja, joiden kansa voi rakentaa vaikka mitä.

Majan rankennukseen käytettiin monipuolisesti erilaisia materiaaleja: pudonneita oksia, puiden lehtiä, suojapeitot, kartonkia ja joukko innokkaita lapsia!

Palloveli-pisteessä annettiin lapselle mahdollisuuden pelata koripalloa ja harjoitella sähly-tarkkuuslaukauksia. Perheen pienemmille oli oma pallo-sankoheittopaikka ja kaksi tahmeaa maalitaulua, joihin heitettiin tarrapalloja.

Lapsille tehtiin myös kasvomaalauksia, koska kasvomaalaus on aina hauska ja mieluinen ohjelma numero lapsille.

Kaikkien lisäksi saatiin suosituin lastenelokuvaahmo SUPERMARSU käymään. Lapset olivat tosi iloisia, kun he saivat mennä halaamaan Supermarsua ja ottaa hänen kanssa kuvia.

Toiminta pyöri hyvin ja kaikki saivat toteuttaa omia pisteitään ja vastata niistä. Lapsia kävi paljon ja monet tulivatkin uudestaan ja uudestaan. Lapset nauttivat mukavista päivistä ja olivat iloisia.

Lasten vanhemmat olivat saadun palautteen perusteella tyytyväisiä toimintaan. Vanhemmat olivat myös iloisia siitä, että toimintaa järjestettiin juoksun aikana. Kaikki olivat tyytyväisiä toimintaan ja kaikilla oli hauskaa, sekä perheen pienillä että isoilla.

VAIPANVAIHTO JA RUOAN LÄMMITYS

Vaipanvaihdot, vessakäynnit ja ruuanlämmitys toteutettiin Lastenmaailman alueella. Pääteltäessä oli rajattu ja näkösuojattu alue, missä löytyi lämmin-vesipiste sekä pyllynpesupiste. Ruokapöytien ja lastenpöytien lisäksi teltassa oli mikro, vedenkeittimin, hoitopöytä ja 2 pottaa. Teltan ulkopuolella oli kaksi bajamajaa ja kylmä juomavesipiste.

ALUEEN RAKENTAMINEN JA PURKAMINEN

Lastenmaailman rakentaminen alkoi jo keskiviikkona ennen kisaviikonloppuna. Silloin pystytettiin teltat ja maasto tasautettiin. Itse toimintapisteen rakentaminen tapahtuu vasta perjantaina. Lastenmaailman toimintapisteen purku alkoi heti sunnuntaina klo 12 jälkeen. Lainatut tavarat (huonekaluja ja askartelutarvikkeet) palautettiin sunnuntai-iltapäivän aikana ja maanantaina.

TURVALLISUUS

Lastenmaailmaan osallistui lapsia vanhempiensa kanssa. Vapaaehtoisia työntekijöitä oli enemmän kuin tarpeeksi ja lastenmaailmassa oli myös oma pieni ensiapupiste sekä tieto pääensiapupisteen sijainnista.

Lastenmaailmassa otettiin huomioon riittävä kyltitys ja kaikilla talkoolaisilla oli kortti mukana, missä olivat tärkeät puhelinnumerot hätätilanteen varalle.

Lastenmaailman kaksi vastuuhenkilöä olivat koko ajan paikalla. Toimitsijoille järjestettiin yleinen koulutus, jossa esiteltiin yleiset talkooasiat sekä kerrottiin turvallisuus asioista. Myös omissa kokouksessa menttiin turvallisuusasioita tiukasti läpi.

Meillä oli tiivis yhteistyötä sähköpostin ja puhelimen kautta turvallisuus asiantuntijan kanssa jo 3 kuukautta ennen Jukolan viestiä. Hän oli kokouksessa mukana ja kävi myös useaan kertaan Lastenmaailman rakennusvaiheessa sekä kisanviikonloppun aikana katsomassa, että kaikki oli kunnossa.

Metsäkirkko

Ilmo Leinonen

Metsäkirkon suunnittelu alkoi keväällä 2016. Metsäkirkkoa suunnittelua varten perustettiin viiden hengen suunnitteluryhmä, jossa oli edustus Lahden seurakunnista ja Hollolan seurakunnasta. Projektia veti Ilmo Leinonen ja ryhmän muina jäseninä olivat kirkkoherra Heikki Pelkonen, kanttorit Marjaana Turunen ja Vesa Koskimaa ja pastori Hanna-Leena Penttilä.

Metsäkirkon rakentaminen alkoi vuonna 2017 kaatamalla alueelta puita, jotka sahattiin penkeiksi. Lahden ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutin opiskelijat suunnittelivat Metsäkirkon visuaalisen ilmeen (alttari, kuoro – ja bändilavat) talven ja kevään aikana 2018. Ne rakennettiin Launeen seurakunnan miestyön toimesta toukokuun aikana. Penkkejä tuli 520 ihmiselle.

Metsäkirkossa saarnasi piispa Matti Repo. Musiikista vastasi Lahden Gospelkuoron 12 laulajaa ja neljän hengen bändi. Aiheena oli Luomakunnan sunnuntain. Ehtoollinen jaettiin 10 eri pisteessä. Metsäkirkon pituus oli 55 minuuttia. Yle TV 1 taltioi Metsäkirkon ja se tuli televisiosta 1.7.

Metsäkirkon onnistumisen edellytyksenä oli hyvä yhteistyö kilpailun johdon ja eri valiokuntien kanssa. Metsäkirkon paikan valinta, alueen raivaus, sähköjen vetäminen, penkkien sahaus, kulkuteiden suunnittelu ja opasteiden pystytys tapahtuivat Jukola-organisaation kautta. Seurakunnat vastasivat Metsäkirkon lavojen ja penkkien rakentamisesta, äänentoistosta, käsiohjelman painatuksesta ja muista Metsäkirkon kuluista.

KEHITETTÄVÄÄ JA HYVÄKSI HAVAITTUA

Metsäkirkon toteutus onnistui saadun palautteen mukaan erinomaisesti. Paikkana oli rauhallinen rinnenotko Kastarlammin rannalla lähellä kilpailukeskusta. Metsäkirkon markkinointi niin Jukola-organisaation kautta kuin

seurakuntien omien kanavien kautta onnistui hyvin. Metsäkirkkoon osallistui reilu 700 ihmistä. Metsäkirkon televisiointi toi Metsäkirkolle myös paljon laajempaa näkyvyyttä.

Metsäkirkon toteutuksessa oli mukana 39 ihmistä. Alueen suunnitteluun ja rakentamiseen osallistui lisäksi 20 ihmistä.

Metsäkirkon paikka, visuaalinen ilme, sanoma ja musiikki saivat runsaasti myönteistä palautetta. Kirkko panosti tapahtumaan paljon. Metsäkirkon markkinointi eri kanavien kautta oli tärkeää. Kirkko oli esillä Jukola-lehdessä ja Jukolan www-sivuilla ja sitä mainostettiin myös kilpailuareenalla

TURVALLISUUSVALIOKUNTA

Raine Nurminen

Yhteystiedot

Turvallisuuspäällikkö	Raine Nurminen
Turvallisuuskoordinaattori	Tauno Haapasaari
Järjestyspäällikkö	Pertti Hintsanen
Pelastuspäällikkö	Esko Jokinen
EA-päällikkö	Juha Virtanen
Kisatike	Harri Koponen
Viestiliikenne	Marko Niskanen
Liikenne ja logistiikka	Antti Kumpulainen

Yleistä

Turvallisuusvaliokunnan tehtävänä oli vastata ja johtaa kilpailujen turvallisuus- lääkintä ja palo sekä pelastustoimintaa ennen kilpailua ja kilpailun aikana sekä toimia yhteistyössä eri viranomaisten kanssa; poliisi, pelastuslaitos ja ensihoito.

Kilpailun turvallisuusjärjestelyihin liittyen turvallisuuspäällikkö laati yhteistyössä apulaisturvallisuuspäällikköjen, pelastuspäälliköiden, ensiapupäälliköiden ja järjestyspäälliköiden kanssa turvallisuus suunnitelman, jonka liitteeksi laadittiin ensiapusuunnitelma ja pelastussuunnitelma ja riskianalyysi.

Turvallisuusvaliokunta toimi yhteistyössä muiden valiokuntien kanssa tapahtumaan suunnittelussa ja toteutuksessa. Turvallisuspäällikkö, apulaisturvallisuuspäälliköt, pelastuspäälliköt, ensiapupäälliköt ja järjestyspäälliköt osallistuivat tarpeen mukaan järjestelytoimikunnan ja muiden valiokuntien kokouksiin. Muista valiokunnista tärkeimmät olivat kenttähuolto ja liikenne- ja logistiikka valiokunnat.

Kilpailujen ajaksi perustettiin koko tapahtuman ”kattava” Kisatike, jossa tilanteen seuranta hoiti MPK:n johtamistaidon kurssilaiset. Kisatiken yhteydessä toimi myös Help-Desk, joka hoiti tapahtumaan liittyviä opastus- ja neuvonta tehtäviä ja vastasi erilaisiin kyselyihin. Kisatiken henkilöstö koostui lisäksi poliisista, ensihoidon henkilöstä sekä pelastuslaitoksen henkilöstä. Kisatiken tärkein tehtävä oli seurata yleistä tilannetta; liikennettä, majoitusalueita, säätilaa, yleistä järjestystä - ja turvallisuutta tapahtuma alueella ja sen välittömässä läheisyydessä ja informoida em. asioista turvallisuuspäällikköä ja jv-päällikköä sekä järjestyksenvalvonnan esimiehiä.

Tilannekeskus avusti JV- päällikköä yhteistyössä poliisin kanssa VIP henkilöiden kuljetuksissa ja henkilösuojauksissa. Mahdollisissa onnettomuus- ja loukkaantumistilanteissa Kisatike hoiti viestinnän.

Virallisesta tiedottamisesta tapahtuman aikana vastasivat ao. viranomaiset ja kilpailutapahtumaan liittyvästä tiedottamisesta ao. valiokuntien puheenjohtajat.

Valmistelut

Turvallisuusvaliokunnan osalta valmistelut aloitettiin vuoden 2015 alussa. 2016 marraskuussa Jukola organisaatio järjesti järjestyksenvalvoja koulutuksen. Kurssille osallistuneet muodostivat järjestyksenvalvojen rungon. Samoihin aikoihin aloitettiin pelastussuunnitelman, ensiapusuunnitelman ja riskianalyysin laadinta sekä viranomaispalaverit eri tahojen kanssa. Turvallisussuunnitelma toimitettiin valmisteluvaiheen aikana 4 kertaa eri

viranomaistahojen ”tarkistettavaksi”. Viranomaisyhteistyö toimi erittäin hyvin. Eri valiokunnilta pyydettiin lausunnot turvallisuussuunnitelman osalta. Tärkein yhteisvaliokunta oli kenttä- ja huoltovaliokunta, joka näytteli erittäin tärkeää roolia turvallisuusjärjestelyiden valmistelussa ja toteutuksessa. Henkilöstön rekrytointi valiokunnan tarpeisiin onnistui hyvin, valiokunnan kirjoilla oli yhteensä n. 360 henkilöä. Turvallisuussuunnitelman lopullinen versio henkilöstöluetteloinen oli valmis 2.5.2018, jolloin se toimitettiin viranomaisille.

Tilannekeskuksen toiminnot

KISATIKE

- Miehitetty tapahtuman ajan 24/7
- MPK kurssilaiset muodostivat rungon
- Paikalla poliisin, pelastuslaitoksen ja ensihoidon edustajat
- Turvallisuuspäällikkö, ea-päällikkö, turvallisuuskoordinaattori ja JV päälliköt päättivät toimenpiteisiin ryhtymisistä
- Viestiliikennepäällikkö hoiti kaluston jaon ja koulutuksen
- JV päällikkö hoiti painopistetehtävät yhdessä apulaispäällikön kanssa
- Matkapuhelimet, virvet, kantoradiot
- Suora yhteys pelastuslaitokseen
- Piti yllä reaaliaikaista tilannekuvaa

HELP-DESK

- 24/7 tapahtuman ajan
- Toimi yhteistyössä Kisatiken kanssa
- Hoiti muut kuin ”YJT” tehtävät
- Neuvova, opastava ja ohjaava toiminta
- Vähintään 2 henkilöä paikalla
- Viestintä kantoradion ja matkapuhelinten kautta (oma numero)

JV-TOIMINNOT

- JV päällikön toimitilat sijaitsivat eri rakennuksessa
- JV päällikkö hoiti kaluston ja varusteiden jaon sekä määräsi esimiesten avulla tehtävät
- Päätti ”joukkojen” siirroista sekä eri valiokuntien avustamisista
- Piti kirjaa, kuka on missäkin
- Hoiti työvuorojen suunnittelun
- Apulais-JV-päällikkö toimi sijaisena ja johti ”painopisteryhmää”
- Käytössä virvet, kantoradiot sekä matkapuhelimet

Johtopäätökset

1. Turvallisuusvaliokunnan kokoonpano oli onnistunut ja toimi eri osa alueineen hyvin, kiitos hyvin suoritettujen valmistelujen ja ammattitaitoisen ja motivoituneen henkilökunnan.

2. Turvallisuusvaliokunnan toimintojen suunnittelu onnistui hyvin ja se aloitettiin riittävän ajoissa, tarvittaessa turvallisuuspäällikkö olivat yhteydessä osa-alueiden vetäjiin. Valiokunnan sisäinen viestintä onnistui hyvin. Oli viisas valinta valita valiokunnalle oma **sihteeri**, perustaa oma sp-osoite, sekä ryhmäpostit. Valiokunnan sihteeri arkistoi kaikki muistiot ja pöytäkirjat sekä laati ryhmäpostit ja tiedotteet.

3. Turvallisuusvaliokunnan tehtävät tulisi jakaa Lyyti järjestelmään seuraavasti, joihin talkoolaiset voivat **ilmoittaa suoraan**: järjestyksenvalvonta, ensiapu, palo- ja pelastustoiminta, liikenne.

4. Jukola tapahtuman ajaksi kannattaa perustaa asianmukaisin viestintävälinein varustettu oma Kisatike sekä Help Desk, joka helpottaa reaaliaikaista tilanteen seurantaa, johtamistoimintoja sekä tiedonkulkua. Kisatikeen hyvä saada viranomaisedustus.

5. Organisaation **sisäiseen viestintään** tulee kiinnittää erityistä huomioita ja tulee valita riittävän ajoissa **viestipäällikkö**, joka hoitaa kaluston hankinnat sekä luo muut radiopuhelinviestintään liittyvät edellytykset sekä vastaa

kalustosta. Lahti-Hollola Jukolassa viestintäpäällikön toiminta oli erinomaista. Viestintäpäällikön ei välttämättä tule toimia turvallisuusvaliokunnan alaisuudessa vaan omana yksikkönään.

6. Poliisin toiminnasta tapahtuma alueella ja sen välittömässä läheisyydessä vastasi kenttäjohtotason poliisimies. Ensihoidon alueesta, sairaalaan kuljetukset, vastasi paikalla oleva ensihoidon yksikkö, ja palo-pelastustoimesta 24/7 valmiudessa oleva pelastuslaitoksen päällystötason esimies.

7. Kuriiritoiminnot siirtyivät n. 2 kk ennen kilpailua turvallisuusvaliokunnan alaisuuteen. Kuriiritoiminnot onnistuivat hyvin. Kuriiritoimintoihin osallistui yhteensä 16 henkilöä ja toimintojen johtovastuu oli vara turvallisuus-päälliköllä. Kuriiritoiminnoille tulee varata riittävät tilat (nyt olivat liian ahtaat). Kassatoiminnoissa olevien henkilöiden koulutusta tulee tehostaa ja varojen ”kuittauksiin” liittyviä lomakkeita yksinkertaistaa.

8. Ennalta sovitut tehtävät riittävän ajoissa JV päällikön tietoon, jotta työvuorosuunnittelu onnistuu ja osataan varautua mahdollisiin peruuntumisiin, joita oli nyt järjestyksenvalvojen osalta n. 15%.

Kokonaisuutena turvallisuusvaliokunnan toiminnot onnistuivat todella hyvin. Vierailijoiden määrä tapahtuman aikana oli n. 50 000 henkilöä eikä järjestysongelmia ilmennyt.

Jukolan viesti ja viranomaisluvat

Tauno Haapasaari

Jukolan Viestin lupa- ja sopimusprosessi käynnistyy jo Jukolaa aottaessa. Perusteet pitää olla kunnossa eli kilpailualueen maanomistajien suostumukset/luvat ja kilpailupaikan haltijan kanssa aiesopimus kilpailukeskusalueen käytöstä oltava kirjallisesti valmiina.

Lahti-Hollolan Jukolan hakuvaiheen ja kilpailutapahtuman 2013- 2018 välille sattui sekä kilpailukeskuksen maan-käyttäjän eli Puolustusvoimien rakenneuudistus että myös isäntäkuntia koskeva kuntaliitosneuvotteluvaihe, josta syystä käytännön sopimusvaiheeseen päästiin vasta 2015 aikana muutosten astuttua voimaan.

Kilpailutapahtuman työllistävin ilmoitus on Poliisille tehtävä ”ilmoitus suuresta yleisötilaisuudesta” https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/14831_Yleisotilaisuus_SU_v5.pdf?46f4c97a9dc4d588 .

Yleisötilaisuusilmoitus kerää liitteineen yhteen suurelta osalta keskeisimmät toiminnot turvalliselle tapahtumalle. Liitteet valmistuvat tapahtuman lähestyessä lopullisesti vasta loppumetreillä ja liitteiden valmistumiseen onkin ilmoituksessa annettu täydennösmahdollisuus. Jukolassa 2018 poliisin kanssa sovittiin, että ilmoitus jätetään 2.5.2018 ja täydennökset (lähinnä henkilöluetteloita tai karttakuvia tms.) valmistellaan 25.5.2018 mennessä. Jukolassa 2018 käytetty liiteluettelo on esitetty loppuraportin liitteenä. On huomattava, että eri tahojen vaatimien liitteiden valmistumisella on erilaiset valmistumisajat viranomaisportaassa. Viiveitäkin saattaa tulla esim. virkamiesten lomien tai sairastumisten yms. syiden tähden eli liitteiden minimiajat kannattaa unohtaa ja olla aktiivinen jo etukäteen.

Aikataulultaan varhaisin aloitettava lupaprosessi oli liikenteenohjaussuunnitelma, jonka lopullinen työstäminen alkoi jo syksyllä 2017. Liikenteeseen liittyi poikkeavana tekijänä Lahden ja Hollolan välillä oleva kehätietyö, jonka vaikutukset yltivät kohtuullisen paljon Jukolan liikenneohjaukseen kilpailukeskukseen saavuttaessa. Tierakentajien suhtautuminen tapahtumaan oli joustavaa ja ansaitsee kiitokset.

Poikkeuksellinen liite on lastenmaailmaan liittyvä turvallisuussuunnitelma. Sen valmistumista valvoo Tukes, mutta itse liitettä ei tarvitse lähettää minnekään vaan Tukes päättää valvonnasta omin perustein (=pistokokein). Asiakirja pitää kuitenkin olla olemassa.

Asiasisältö liitteisiin valmisteltiin ja liitteiden kirjoittaminen suoritettiin pääasiassa Jukolan ao. valiokunnissa. Esi-merkiksi sähkötyöt ovat vahvasti säänneltyä ja alalla työskentely vaatii omat määritellyt pätevyudet joka tapauksessa.

Lupaprosessi pitää sisällään myös viranomaisten yleisinformoinnin. Tärkeä osa tätä ketjua oli Taulamattien kokoukset, jotka aloitettiin syyskuussa 2015. Paikalle oli kutsuttuna aina mm. eri viranomaisten edustus.

Jukolaan liittyvä telttamajoitus vaati pitkän valmisteluajan ja pelastusviranomaisten kanssa aloitettiin valmistelutyö maaliskuussa 2017. Työn edetessä pidettiin maastokatselmukset syksyllä 2017 ja uudelleen toukokuussa 2018. Lopputarkistus tehtiin Jukola-viikolla.

Poliisin kanssa operatiivinen yhteistyö aloitettiin toukokuussa 2017.

Tärkeä osa lupaprosessia on ympäristön asukkaiden ja toimijoiden informointi. Erityisen tärkeää roolia Jukolassa 2018 siinä pelasi Kirkkotien nopeusrajoitusten muutokset ja Kirkkotien katkaisun vaikutusten informointi kilpailukeskuksen lähistön asukkaille, loma-asukkaille, kotihoidolle, kaupolle, seurakunnalle, takseille, hoitolaitoksille jne. Tämä työ tehtiin useiden asukastilaisuuksien, jalkatyön, informaatiotaulujen ja suorien yhteydenottojen avulla.

KISATIKE

Syksyllä 2017 tehtiin kilpailujohdossa päätös järjestää Jukola 2018 turvallisuuden tilannejohtaminen tilannekeskuskonseptin mukaisesti. Päijät-Hämeessä oli käytettävissä Puolustusvoimien valmiiksi poikkeusolojen tilannekeskustoimintaan kouluttamia reserviläisiä. Reserviläiset sitoutuivat toteuttamaan Jukolan KISATIKE:n, eli keskitetysti turvallisuuden tilannejohtamispalvelun toteuttavan elimen osana kilpailun turvallisuusorganisaatiota.

KISATIKE-valmistelusta vastasi ensisijaisesti tilannekeskuksen päällikkönä toiminut reserviläinen. Keskeiset periaatteet:

- kaikkien Jukola-organisaation turvallisuuden toimialojen tilannejohtaminen ja turvallisuusviranomaisten yhteistoiminta keskitetään KISATIKE:en
- KISATIKE ei tuota muita palveluja (esim. erillisen help deskiin ohjattavat neuvontapalvelut, yleiset toiminnanohjauspalvelut)
- KISATIKE toimii Jukolan turvallisuuden puheverkon johtoasemana, ja sen sisäänsoittolinja (matkapuhelin) ensisijaisena turvallisuuden ilmoitusnumerona
- KISATIKE toimii pe-aamusta su-iltaan, turvallisuustehtävien jatkuessa kilpailun päätyttyä, kunnes ne ovat valmiit

KISATIKE toiminnasta pois rajattiin ”kysy mitä vain” –palvelunumero, joka toteutettiin erillisenä help desk -elimenä. Help deskin konseptointi tapahtui tosiasiallisesti vasta tapahtuman alettua, sillä henkilöstö vaihtui viime hetkellä, eikä asialle löytynyt varsinaista valmistelijaa aiemmin.

Turvallisuusorganisaation osana toiminut viestitoiminta ei ollut KISATIKE tehtävä, vaan rajapinta, johon KISATIKE antoi osaltaan vaatimukset.

KISATIKE VALMISTELU

Jukola KISATIKE-konsepti on pohjimmiltaan Puolustusvoimien poikkeusolojen tilannekeskus. Se on sovitettu siviilitapahtuman tarpeisiin yksinkertaistamalla, poistamalla pitkäkestoisen toiminnan edellyttämät prosessit ja vaihtamalla työkaluja siviilitoiminnassa käytettävissä oleviin.

KISATIKE henkilöstö koottiin eri viranomaisten kouluttamista henkilöistä. Ensiapu- ja ensihoitotehtävissä oli ensihoitopalvelun ammattilaiset, poliisista samoin koulutettu tilannekeskuspäivystäjä. Pelastuksen osalta yhteistoimintaan osallistuvat olivat sopimuspalokuntalaisia esimiehiä. Puolustusvoimien reserviläiset on koulutettu usean vuoden aikajänteellä omaan poikkeusolojen tehtäväänsä. Reserviläisten suunniteltu vahvuus KISATIKE:ssä oli 1+8, mutta loukkaantumisesta ja sosiaalisesta esteestä johtuen tarkoitukseen varatusta joukosta mukana oli vain 1+6. Lisäksi kutsuttiin mukaan yksi tilannepaikkakoulutettu maakuntajoukkojen reserviläinen, jolla on myös suunnistustausta.

Jukola-organisaation suuntaan suuri osa valmistelutyöstä oli KISATIKE palvelujen ja vaatimusten kuvaaminen ja jalkauttaminen muille Jukola-toimijoille. Konsepti oli Jukolassa uusi, ja sen roolin ja muiden toimintaan vaikutuksen avaaminen henkilöille, joilla ei ole turvallisuustaustaa oli ajoittain työlästä. Viranomaisten ja Jukola-turvaorganisaation osalta yhteensovittamista tarvittiin lähinnä viesti- ja help desk -osien roolin ja tehtävien selvittämisessä.

Rajapintaharjoituksessa KISATIKE esiteltiin ensi kertaa Jukolan varsinaisille toimijoille. Jatkossa rajapintaharjoitukseen pitää liittää KISATIKE-yhteistoimintaan liittyviä tehtäviä ja / tai harjoituksia. Nyt niitä ei vielä ollut, mutta tämän vuoden kokemusten pohjalta rajapintaharjoitus on helposti muokattavissa em. suuntaan. Rajapintakouksen tuloksena tulee syntyä vähintään KISATIKE yhteystaulukko kaikkien valiokuntien / toimijoiden tiedoista, niin että toimijat itse ovat kertoneet / vahvistaneet tietonsa. Tämän tulee kattaa kaikkien valmisteltujen hälytystaulukoiden / tehtäväkorttien edellyttämät toimenpiteet, myös epätodennäköisimmät kuten drone-kameroiden komentaminen maahan lääkärihelikopterin tieltä, terroristisen rikoksen toimenpiteet jne.

Jukolan kenraaliharjoitus palveli hyvin KISATIKE fyysisten valmistelujen tekemistä, mutta jäi puutteelliseksi johtamisyhteyksien ja -käytänteiden testaamisessa. Koska VIRVE-päätelaitteita ja VIKE-järjestelmää ei ollut käytettävissä kenraaliharjoituksessa, suurella osalla käyttäjistä oli viestillistä osaamisvajetta omaan työvuoroonsa tullessa. Suppea soveltava harjoitus ei mahdollistanut varsinaista monitoimijaharjoittelua. Turvallisuusjohtamisen operatiivisten prosessien käyttöönotto tapahtui käytännössä vasta kisaperjantaista alkaen. Kenraaliharjoituksessa tulee vähintään tarkastaa KISATIKE yhteystaulukko (kaikkien turvallisuuden kannalta tärkeiden tahojen puhelinnumerot, työskentelyajat, puhelinnumerot ja kutsut, mukaan lukien yhteistyöviranomaiset) sekä jakaa ja harjaannuttaa viestittämiseen turvallisuustoiminnan viestivälineet kaikille organisaation osille - vähintään avainhenkilöille. On myös syytä harjoitella muutama tyyppitapaus (loukkaantuneen kilpailijan paikantaminen ja maastoevakuointi, liikennehäiriö, viestiyhteyden katkeaminen tärkeälle turvatoimijalle), jotta työskentely kisaviikonloppuna alkaa ongelmitta.

Erillisenä pelastussuunnitelmaan liittyvästä pelastuslaitos-yhteistoiminnasta tilannekeskuksen päällikkö tapasi PHPELA apulaispelastusjohtajan ja viestimestarin, jolloin yhteistoiminnan periaatteet, viestiyhteydet ja hälytysvastealueen muodostamista varten aluerajat tarkennettiin.

Ensihoidon osallistuminen KISATIKE toimintaan valmisteltiin Jukolan oman EA-päällikön kautta, jolla on ammatinsa kautta osaaminen ja yhteydet. Ensiavun ja ensihoidon järjestelyt esitetään omassa kokonaisuudessaan.

Poliisin osallistuminen KISATIKE toimintaan valmisteltiin turvallisuussuunnitelman laatimisen ja hyväksyttämisen yhteydessä. Jukola turvapäälliköllä on taustansa vuoksi osaaminen ja yhteydet.

Puolustusvoimat osallistui Jukolaan hyvin monipuolisesti. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen Hämeen alue-toimisto asetti Jukolan turvaviestitoiminnan ja KISATIKE:n tueksi ammattisotilaan, jonka toiminnanaikainen tarve jäi suhteellisen vähäiseksi. Sen sijaan valmisteluvaiheessa paikallinen, johtamisjärjestelmiin syvästi perehtynyt, vapaaehtoisen maanpuolustuksen menettelytunteva ja valmiiksi KISATIKE henkilöstön tunteva henkilö oli kullannarvoinen. Puolustusvoimien valmistava koulutus mönkijäkurssilla oli selkeä ja hyvin toteutettu, mutta kouluttajien operatiivinen käyttö tapahtuman aikana ei ollut selkeästi suunniteltu. KISATIKE otti myöhemmässä vaiheessa kouluttajat johtoonsa maastoevakuointikapasiteetin kasvattamiseksi. Myös Panssariprikaatin logistiikkaosien tukea pyydettiin ja saatiin.

KISATIKE:n kartta-aineisto (seinäkartat, käsikartat ja sähköinen aineisto tilannekartan pohjaksi) saatiin Jukola-organisaation karttavastaavalta. Käsikarttoja jaettiin myös kaikkien maastossa toimivien turvallisuustoimijoiden käyttöön eri vaiheissa.

Viestimateriaalin tilaaminen, käytön suunnittelu, viestiperusteiden laatiminen, viestikoulutus ja viestitoiminnan tuki toteutettiin erillisen viestiorganisaation toimin. Viestipäällikkönä toimi kokenut reserviläinen, jolla on kokemusta myös aiemmista suur tapahtumista, mm. Lahden MM-hiihtojen viestipäällikkönä toimisesta. KISATIKE antoi vaatimukset omalta osaltaan ja osallistui vähäisessä määrin toiminnanaikaiseen viestitukseen VIKE-kouluttajana ja viestiliikenteen johtoasemana.

Valmistelussa jäi osin puutteelliseksi kenttähuollon yhteydenotot. Tästä ja kenttähuollon toiminnanaikaisen johtamiselimen puuttumisesta johtuen osa kisaviikonloppuun yhteydenotoista kuormitti turhaan KEHU-päällikköä ja muita avainhenkilöitä.

KISATIKE JÄRJESTELYT

KISATIKE sijoitettiin kilpailukeskuksen ytimen ulkopuolelle samaan rakennukseen pääensivun kanssa.

KUVA 1. Sijoituspiirros

Ratkaisu oli hyvä: jatkuvaa kulkija-virtaa ei ollut, rakennus tarjosi ääni- ja sääsuojaa, sähköä, valoa ja kalusteita oli hyvin saatavilla, pääensivun kanssa tehtävä yhteistointi oli vaivatonta. Käytävissä ollut huone oli hieman liian pieni – 1-2 metriä suuntaansa olisi helpottanut työskentelyä. Tilan lämpötila oli aluksi toimintaa haittaavasti liian suuri, eikä varattu suuri tuuletin auttanut riittävästi. Ensihoitopalvelun tuoma siirrettävä ilmastointilaitte sai työskentelylämpötilan siedettäväksi.

Johtamistila oli järjestetty niin, että saapuva viestiliikenne (puhelin, VIRVE työkanava, KISATIKE-sähköposti) ja sähköisen tilannekuvan

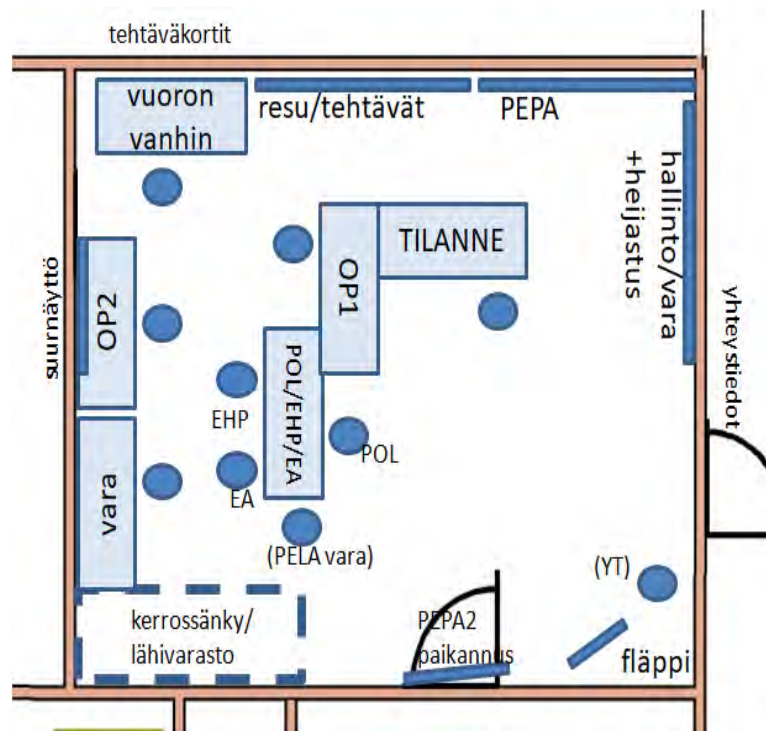
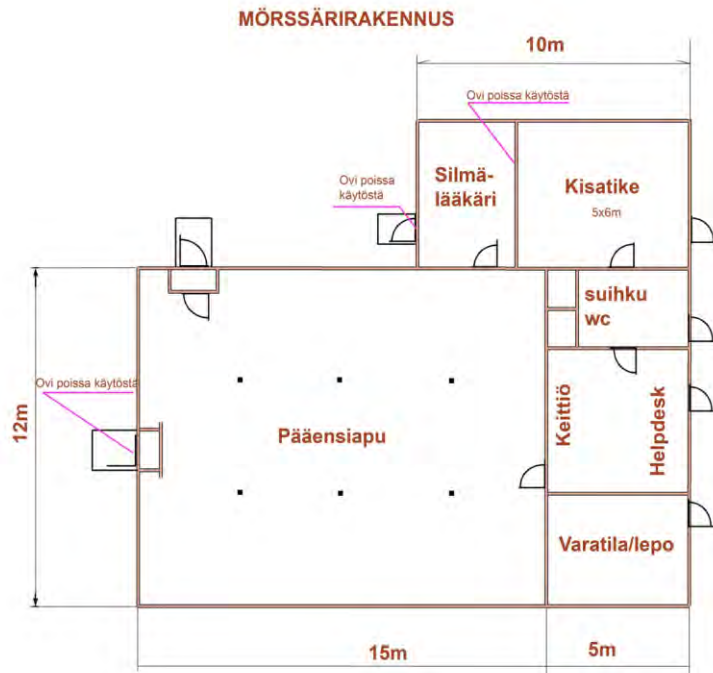
päivitys oli sijoitettu yhteen työpisteeseen ”tilanepöytä”. Käynnistettävät tehtävät hoidettiin toisessa työpisteessä ”operaatiopöytä”, jossa oli käytävissä myös moniviranomais-viestiyhteys (VIRVE TKU YL 1) ja pelastuslaitoksen yhteys-VIRVE (PH PELA Harjoitus7). Operaatiopöytä vastasi tehtävien nostamisesta tehtävätaululle, ja niiden hoitamisesta ratkaisuun saakka. Työkuorman kasvaessa aktivoitiin toinen operaatiopöytä, jolloin tehtävät voitiin jakaa OP1 ja OP2 välillä. Pöytäryhmässä oli kolme L-muodossa 50x100 cm pöytää, joka oli juuri ja juuri riittävä pinta-ala. Toinen OP-piste ja vuoron vanhimman työpiste olivat seinän vieressä 50x100 cm pöydissä, ja valkotaulujen, fläppitaulun sekä toisen PEPA-kartan edessä seisomatyöpisteet.

KUVA 2. Johtamistilan järjestelyt

KISATIKE vuoron vanhin ei lähtökohtaisesti hoitanut itse mitään tehtävää, vaan vastasi sisäisestä johtamisesta ja käytti tilannejohdon ratkaisuvalltaa. Vuoron vanhimpana toimi joko KISATIKE-päällikkö, tai hänen poissa ollessaan nimetty vuoron vanhin. Henkilöstöä oli kerralla paikalla kolmesta kuuteen, kuitenkin niin että kolmen henkilön miehityksellä hiljaisena aikana toimittaessa kolmas saattoi huoltaa samassa rakennuksessa toimien samalla lähireservinä.

Keskeiset työkalut paikkatiedon, tehtävien ja viestiliikenteen hallintaan:

- toiminnan alkuvaiheessa suurkanne (ns. PEPA-iso, 120x150 cm) PEPA-ruudukolla; pelastustiet, ensiapupisteet, juomapisteen jne. merkittynä; pohjana peltinen valkotaulu, jotta

värikoodatuilla magneettinupeilla voitiin merkitä esim. parkkistatukset ja kiinnittää tehtävälaput oikeille paikoilleen

- kilpailun alettua suurkartan vaihto pelastuskarttaan (ns. maasto-PEPA), jossa myös kaikki rastit merkittynä
- kilpailun alettua toinen pelastuskartta eri puolelle johtamistilaa, tarkoituksena maastopaikannuksen hajauttaminen toiseen työpisteeseen
- sähköinen kartta (Google Maps-pohja), jota ylläpidettiin KISATIKE:n toimesta ja jaettiin halukkaille organisaation avainhenkilöille
- kolme Jukola-organisaation kannettavaa tietokonetta tietoliikenneyhteyksin
- Jukola-organisaation jaettu tulostin, johon tulostusmahdollisuus kaikilta Jukola-koneilta
- Jukola-organisaation matkapuhelin ja liittymä (KISATIKE numero), jota käytettiin yksinomaan puheluiden vastaanottamiseen
- Puolustusvoimien verkkopuhelin, jolla soitettiin lähteviä puheluja
- lisäksi yksityisiä matkapuhelimia, joilla soitettiin loput lähtevät puhelut
- varayhteytenä ”mökkula”, eli langattoman verkon jakava matkaviestiverkon modeemi
- VIKE (Viranomaisen Kenttäjohtamisjärjestelmä), puolustusvoimien paikkatietojärjestelmä, joka mahdollisti evakuoitimonkijöiden ja muiden alueella toimivien VIRVE-päätelaitteella varustettujen toimijöiden paikantamisen karttapohjalla
- sähköinen viesti- ja tehtäväpäiväkirja (Google Sheets), jota ylläpidettiin KISATIKE toimesta ja jaettiin halukkaille organisaation avainhenkilöille; olennaista oli mahdollisuus ylläpitää yhtä päiväkirjaa yhtäaikaaisesti useilta tietokoneilta (ja tarvittaessa matkapuhelimilta liikkeessä oltaessa)
- tehtävätaulu (peltinen valkotaulu tussi- ja magneettikiinnityspohjaksi)
- resurssitaulu (käytettävissä olevat Jukola turvaorganisaation ja viranomaisten resurssit käytettävyyssietoserrannalla punainen/vihreä)
- sisäisten tehtävien peltivalkotaulu, joka toimi lisäksi paisuntareservinä operatiivisille tehtäville sekä videotykin heijastuspintana
- suurnäyttö, jossa jatkuvasti päiväkirja näkyvissä
- mappi, jossa osuuskartat ja hajonnat paikannuksen tueksi
- hälytystaulukot / tehtäväkortit eri turvallisuustapahtumien varalta
- VIRVE-kutsut ja matkapuhelinnumerot tärkeimpiin tahoihin suurella tekstillä seinällä
- täydelliset yhteystietolistat ym. tukiaineistot sähköisenä ja tulosteena
- mukana tuotuna ”kaikenvarana” useita varatietokoneita mobiiliyhteyksin, kaapeleita, hiiriä, monitoimitulostin, retkimuonaa, naposteltavaa, toimistotarvikkeita jne.

Viranomaiset toivat johtamistilaan POKE:n (poliisin kenttäjohtojärjestelmä), ensihoidon tietojärjestelmän ja omat viestivälineensä. Lisäksi sopimuspalokunnan yksikössä oli käytettävissä PEKE (pelastustoimen kenttäjohtojärjestelmä). Täysin yhtenäistä sähköistä tilannekuvaa ei saavutettu, mutta toiminnan aikana luotiin VIKE:llä viranomaisyhteistyöryhmä, jonka avulla suurin osa resursseista oli nähtävissä yhteisessä tilannekuvassa. Poliisin partiot ja ne muiden viranomaisten yksiköt, joita ei oltu sidottu Jukolaan, vaan ne kävivät paikalla muutoin, eivät olleet siinä näkyvissä. VIKE:n viranomaisyhteistyönäkymä olisi ollut järkevää heijastaa seinälle (tarkoitukseen oli varattu videotykki ja heijastuspinta), mutta toiminnan aikana se jäi tekemättä.

Tilassa oli käytettävissä yhteensä n. 15 pistorasiaa johtamispöytien yhteydessä ja 20 seinillä. Pöydän pistorasioita olisi saanut olla n. 5 enemmän. Yhteensä lähes 30 pistorasiaa oli enimmillään käytössä tietokoneille, viestivälineille, näyttöille ja videotykkille sekä mm. otsalamppujen lataukselle, virranotto ilmastointilaitte mukaan lukien yli 20A. Lisäksi työskentelyvalaistuksena oli loisteputkivalaistus. Johtamistilan yhteydessä tarvittiin neljälle ensihoidon ja poliisin ajoneuvolle ylläpitolataus, kullekin 2-5A pitkän roikan päässä. Pelastuslaitoksen yksiköille oli järjestetty erillinen sähköistys.

KISATIKE työrauha ja tietoturva/tietosuoja pidettiin korkealla tasolla koko ajan. Yleistä vierailuoikeutta ei ollut, ja muutamat sidosryhmien avainhenkilöt saivat lyhyen esittelyn ovensuusta tai sen sisäpuolelta. Työskentelyyn osallistumaton henkilöstö poistettiin tiloista, myös Jukola-organisaation henkilöt. Muiden uteliaiden pääsy tilaan estettiin. Tila oli suhteellisen hiljainen, ja sisään katselu estettiin tekemällä Jukolan merkitsemisnauhasta verhot oviaukkoon.

KISATIKE TOIMINTA

Jukolan turvallisuustoiminta onnistui hyvin. Vakavimmilta loukkaantumisilta ja menehtymisiltä vältyttiin, maastopaloja ei syttynyt eikä merkittäviä järjestyshäiriöitä ollut. Liikenne sujui muutamaa lyhytaikaista ja paikallista hidastumista lukuun ottamatta hyvin. Viranomaisyhteistyö sujui erittäin hyvin heti alusta alkaen.

KISATIKE:n kautta toteutui pe-aamusta su 16.30 välillä noin 550 tehtävää tai tiedoksiantoa. Lisäksi Jukola EA-päällikkö toteutti itsenäisesti, ilman varsinaista TIKE-tehtävähallintaa arviolta 80-100 tehtävää maastoevakuointeihin ja maastoensiapuun liittyen.

Tehtävien pääosa oli ensiapuun ja maastoevakuointeihin liittyviä. Kaikkiaan noin 700 potilasta hoidettiin pää- ja maastoensiapuun toimesta. Lisäksi selvitettiin useita epäiltyjä sotilasräjähteitä, jotka osoittautuivat vaarattomiksi, tuettiin ensihoidon päivittäistoimintaa alueen ulkopuolisessa liikenneonnettomuudessa ja ohjattiin poliisin toimenpitein karavaanarialueeseen vaikuttanut kilpailun ulkopuolinen järjestyshäiriö loppumaan. Paloturvallisuuden liittyen tehtävät rajoittuivat muutamaankin tarkastus- ja valmius-/tukitehtävään.

KISATIKE aloitti toimintansa turvallisuuden tilannejohtamista toteuttaen, mutta otti tilanteen edetessä osin turvallisuuden yleisjohdon tehtäviä hoitaakseen. Tähän vaikutti se, että järjestyksenvalvoja- ja liikenteenohjausresurssi jäi niin vajaaksi saapumattomien henkilöiden vuoksi, että kaikki toimijat sitoutuivat tehtäviin. Reservin puute johti siihen, että järjestyksenvalvontatehtävien järjestäminen vei huomattavasti turvallisuuden yleisjohdon kapasiteettia. Lisäksi reservin puute kertautui mm. kuorma-autoin toteutettujen tiesulkujen henkilöresurssin vaikeutena. Kaiken kaikkiaan voi todeta, että reservin ja kutsuttavissa olevan varareservin puute tuottivat kertautuvaa työkuormaa koko turvallisuustoiminnan osalta. KISATIKE teki useita resurssintä- ja toimintatapa-päätöksiä ja antoi ne tiedoksi muulle turvallisuusorganisaatiolle. Lisäksi KISATIKE toimi hyvin itsenäisesti viranomaisyhteistyössä.

Toiminnan aikana KISATIKE suorituskyky kehittyi erityisesti Jukola-kilpailijan lähtökohdista tapahtuvan paikanmäärityksen näkökulmasta. Myös sisäisiä käytänteitä ja yhteistoimintaa pystyttiin kehittämään onnistuneesti. Tämän mahdollisti vuoron vanhimman toiminta yksittäisiin tehtäviin sitoutumatta, ja johtamisreservi tilannekeskuksen päällikön osallistuessa kehittävässä roolissa välittömän tilanteen ulkopuolisena.

Todennäköisestä KISATIKE käyttäjävirheestä johtuen VIRVE puheryhmässä TKU YL 1 eli Turun hätäkeskusalueen kutsuryhmässä oli osan aikaa pois kuuntelulta. Tänä aikana sen kautta oli tulossa yksi tehtävä, sotilasräjähd epäily, joka päättyi sitten perille poliisin KISATIKE-henkilön kautta. Viestivälineiden hyvin perusteellisesta merkinnästä (puheryhmä/kanava/numero ja kutsut) huolimatta ajoittainen tarkastus on syytä tehdä vuoron vanhimman toimesta. Muilta osin johtamisyhteydet toimivat erinomaisesti.

Henkilöstömitoitus, toiminnan valmistelut, johtamisvälineet, johtaminen ja yhteistoiminta onnistuivat hyvin. KISATIKE-konseptia ja sen tuottamaa palvelua voidaan pitää hyvin onnistuneena.

Kisatike toiminnassa

KISATIKE-KONSEPTIN TOTEUTTAMINEN MYÖHEMMISSÄ JUKOLA-TAPAHTUMISSA

Myönteisten kokemusten perusteella suositellaan KISATIKE-konseptin hyödyntämistä myös myöhemmissä Jukola-tapahtumissa.

Toteutunut KISATIKE-toiminta ja toimintamallit on dokumentoitu ja taltioitu tulevien järjestäjien hyödynnettäväksi. Tietosuojasyistä mm. päiväkirjaa ei voida säilyttää ja luovuttaa sellaisenaan, vaan aineistosta muokataan ja täydennetään jatkohyödyntämistä varten tiedonsiirtopaketti.

Jukola 2018 KISATIKE osallistuu 1-2 henkilön voimin tiedonsiirtoon ja on tarvittaessa valmis tukemaan 2019 KISATIKE:n toiminnan käynnistämistä.

Help-Desk

Tuula Pajunen

LUKUJA:

Yhteydenottoja;

KE - 14 kpl

TO - 5 kpl

PE - 22 kpl

LA - 65 kpl

SU - 55 kpl

Suurin osa yhteydenotoista oli ilmoituksia siivouksen tarpeesta (roskis täynnä, vessa paperi loppunut, bajamaja siivoton yms.). Toiseksi eniten tuli yhteydenottoja koskien rahanvaihtoa, koska olimme sopineet toimivamme kassatoimintojen tukena. Kysymyksiä tuli niin kuljetuksista, ajo-oi-keuksista, tarvikkeiden tarpeesta sekä kilpailijoiden tarpeisiin liittyviä kysymyksiä.

Pääasiallisesti kysymyksiin kyettiin vastaamaan välittömästi, mutta osaan joutui tavoittelemaan useampia tahoja. Erityisesti talkooruuan loppuminen aiheutti useita yhteydenottoja, joita emme pystyneet selvittämään, koska puheluihimme ei vastattu. Paikanpäällä käyminenkin ei tuottanut vastausta, mutta onneksi asia ratkesi ajan kanssa.

MIELEENPAINUVIMPIA YHTEYDENOTTOJA

- Eikö Jukola bussilla ole matkalla pysäkkejä. Kiukkuinen yhteydenotto, kun ostetuilla mobiililipuilla ei tehnyt mitään
- Sveitsiläiseen joukkueeseen piti saada yhteys.
- Parkkipaikalta kuljetettujen tavaroiden etsintä
- Kiertopalkinnon metsästys (Kiertopalkintoa oltiin jo toimittamassa paikalle)

ONNISTUIMME

- sijainti KISATIKE:n läheisyydessä palveli erinomaisesti, viesti kulki
- motivoitunut työryhmä (tehtiin suunniteltua pidempiä vuoroja)
- rahanvaihdon taustatuki (sijainti mahdollisti ja toimi erinomaisesti)
- IT-ryhmän työvuorolista ja ohjeistus Helpparille oli loistava apu

HAASTEET JA KEHITETTÄVÄÄ

- alkuun materiaalin puutteellisuus (onneksi KISATIKE auttoi)

- EA-väen taukotila oli todella rauhaton läpikulkuliikenteen vuoksi
- yhteystietojen vajaavaisuus
- henkilökohtaiset numerot lähtivät toimijan mukana kotiin
- vähintään kaksi henkilöä vuoroon (tauottaminen, liikkuminen)
- Helpparin tulee olla toiminnassa perjantaina iltapäivästä sunnuntain iltapäivään
- materiaalin toimitus Helppariin hyvissä ajoin
- valiokuntakohtaiset tiedot Helpparille (kuten nyt IT- porukka teki)
- tehtäväkohtaiset puhelimet, tavoitettavuus koko tapahtuman ajan.

Viestiliikenne

Marko Niskanen

Viestiliikenne toteutettiin yhteistyössä puolustusvoimien, MPK Lahden sekä paikallisten toimijoiden Bandercom ja TotalSec avulla, joilta saatiin yhteensä 140kpl UHF-radiota vuokralle. Virve-kalusto saatiin Panssariprikaatin viestivarastolta lainaan, yhteensä 45kpl. MPK toimitti 15kpl VIRVE-päätelaitetta jotka olivat varattu ainoastaan Kivatiken viestiliikennöintiin, näin saatiin Kivatiken viestiliikenne rauhoitettua. Koulutus toteutettiin yhteistyössä MPK Lahden koulutuspaikan kanssa erilaisin viestikurssein ja niissä painotettiin radiokaluston käyttöä ja viestiliikenneperusteita.

Virve-päätelaitteet tilattiin MPK-järjestelmän kautta tukipyynnöin hyvissä ajoin tammi-helmikuun aikana ja toimitus sovittiin Jukola- viikolle, joka myös toteutui. On huomattava, että lainattava virve-kalusto on aktiivisessa harjoituskäytössä, josta syystä kaluston saaminen, huoltaminen ja koulutuksen antaminen jää valitettavasti viime tintaan.

UHF-radiolle oli varattuna 2kpl toistimia joilla vahvistettiin radioiden kuuluvuus kaikissa maaston paikoissa, hankalimpia olivat syvät supat. Yhteydet myös käytännössä testattiin ja todettiin toimivaksi. Toistinasemille tarvitaan sähkönsyöttö.

Viestikaluston lataaminen tarvitsee noin 15 pistorasiaa käyttöönsä Jukolan kokoisessa tapahtumassa. Toiminnan pyörittämisessä käytettiin apuna 3 koulutettua viestimiestä eri vuoroissa.

MPK Lahden koulutuspaikan toiminnasta pitää antaa erityinen kiitos.

Pelastus

Esko Jokinen

Pelastustoimi oli yksi osa turvallisuusjaostoa. Pelastuspäällikkönä toimi Esko Jokinen Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen evp. apulaispelastusjohtaja. Apulaispelastuspäällikkönä toimi Vexi Salminen Lahden VPK:n kunniapuheenjohtaja. Joukkoina heillä oli käytettävissään henkilöstöä Lahden VPK:sta ja Hakosilta-Nostavan VPK:sta. Hälvälässä oli valmiudessa keskiviikkona 13.6.2018 aamusta iltaan sekä perjantai 15.6.2018 aamusta sunnuntai 17.6.2018 iltaan vähintään 1+5 henkilöä. Heillä oli käytössään pelastusauto, säiliöauto ja mönkijä pumpulla varustetulla peräkärillä, jossa oli pieni vesisäiliö. Lisäksi käytössä oli pelastuslaitoksen neliveto lava-auto. Pelastuspäälliköllä oli käytössään mönkijä. Yhteensä henkilöstöä pelastustoimella oli 28.

Pelastuslaitoksen yhteyshenkilönä oli paloinsinööri Ari Heikkinen. Alustavasti Heikkiselle käytiin kertomassa tulevasta tapahtumasta noin vuosi aikaisemmin. Ajan kuluessa käytiin useita palavereja ja tarkastuksia ennen tapahtumaa. Pelastuspäällikkö valmisteli pelastussuunnitelman, joka hyväksyttiin pelastuslaitoksella. Paloinsinööri Heikkinen antoi kiitokset siitä, että hänet pidettiin ajoissa ja riittävästi tietoisena valmisteluista. Pelastuspäällikkö kävi ennen tapahtumaa kertomassa Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen Hollolan asemalla kaikille työvuoroille Jukolan järjestelyt. Työvuorot kävivät tutustumassa alueeseen. Tapahtuman aikana pelastuslaitoksen päällikköpäivystäjä oli Lahdessa Paavolan pelastusasemalla valmiudessa tulemaan tarvittaessa Hälvälään Kivatikeen.

Päällikköpäivystäjät kävivät alueella tutustumassa ja tarkkailemassa useamman kerran Jukolan pelastuspäällikön opastamana.

Alueelle sijoitettiin noin 150 käsisammuttinta ja noin 100 vesisaavia. VPK kävi täyttämässä saavit vedellä. Jokaiseen saaviin laitettiin muovisanko. Organisaatio oli luvannut käsisammuttimet kaikkiin myyntipisteisiin ja tekniisiin tiloihin. Käsisammuttimien toimittaminen ja merkitseminen sekä poistumisteiden merkitseminen vei valtavasti aikaa. Pysäköintialueille ja karavaanialueille toimitettiin myös sammuttimia ja vesiastioita. Keskusteluissa tuli ilmi, että suurin osa myyjistä olisi tuonut omat sammuttimet ja merkit, jos ne olisi heiltä vaadittu. Majoitusalueiden hoitajille pitää esittää kiitokset, sillä he toimittivat käsisammuttimet ja vesiastiat merkkaisineen alueelle ennalta sovittuihin paikkoihin. Pelastuslaitos järjesti keskiviikkona vapaaehtoisille mahdollisuuden alkusammuttimien käyttöön. Paikalla kävi vajaa viisikymmentä henkilöä. Koulutusajankohta ei ollut onnistunut.

Maasto oli erittäin kuiva. Siksi alueella oli avotulen teko ja tupakointi kielletty muualla kuin merkityillä paikoilla. Kieltoa noudatettiinkin suhteellisen hyvin. Ihmisten aiheuttamana ei syttynyt yhtään paloa. Ennen kilpailuviikonloppua oli alueelle tuotu hakekasa alkanut savuamaan, jolloin yövahdissa olleet joutuivat pyytämään pelastuslaitoksen yksikön paikalle kahteen otteeseen. Kasassa oli tapahtumassa itsesytyminen. Telttailualueella havaittiin partioinnin aikana kaasukeittimien käyttöä, vaikka käyttö oli kielletty. Tarkkailua telttailualueella on hyvä tehdä jalkaisin. Ajoin mönkijällä telttailualueen pelastusteillä, mistä ei keittimien käyttöä nähty. Alueelle piti jalkautua. Isot pelastusajoneuvot eivät olleet pienillä metsäteillä tarkkailuun hyviä, koska ne nostattivat kovan pölyn ja olivat liian isoja sinne. Mönkijät olivat parempia.

Pysäköintiin tarkoitetut pellot kestivät hyvin, eikä pelättyjä katalysaattorien aiheuttamia palojakaan syttynyt. Syttymisen varalta toiselle peltoalueelle siirrettiin säiliöauto valmiuteen ja toiseen suuntaan mönkijä peräkärryineen. Kummassakaan paikassa ei onneksi niitä tarvittu.

Esitän kiitokset koko organisaatiolle hyvästä yhteistyöstä. Kiitokset myös Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle yhteistyöstä ja kalustoavusta, kuten myös Lahden VPK:lle ja Hakosilta-Nostavan VPK:lle. Alkuun tuntui osin vaikealta, kun ei tuntenut ihmisiä suunnistuksen ulkopuolisena henkilönä. Joutui työstämään itseään kovin, löytääkseen aina oikean henkilön, kenen puoleen missäkin asiassa kääntyy. Tuleville järjestäjille olen valmis vastailemaan ja kertomaan lisää kokemuksista, mikäli tarvetta on. Opettavainen tapahtuma.

Ensiapu

Ensiavun vastuulääkäri Juha Virtanen

TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Tehtävänä oli huolehtia kilpailijoiden, katsojien ja toimitsijoiden ensiavusta, lähinnä akuuteista vammoista ja mahdollisista sairauskohtauksista. Aiempien Jukolan viestien ensiapukokemusten perusteella ensiavun henkilökunta päädyttiin kokoamaan vapaaehtoisista ja ensisijaisesti henkilökohtaisesti tuntemistamme terveydenhuollon ammattilaisista. Ensiaputoiminnan painopistealueeksi asetimme potilasevakuoinnin maastosta ja suunnittelu tehtiin sen vuoksi alusta asti puolustusvoimien yhteyshenkilön (majuri Timo Gröhnin) kanssa. Yleiseksi tavoitteeksi asetettiin mahdollisimman omavarainen lääkintähuolto, jossa potilaiden ei tarvitsisi jonottaa ensiapupisteissä eikä odottaa pitkään kuljetuksen saapumista maastossa. Potilaiden maastokuljetuksissa päätettiin hyödyntää puolustusvoimien kalustoa.

AIKATAULU

Ensiaputoiminnan suunnittelu aloitettiin vuonna 2015 tutustumisella Louna-Jukolan ensiaputoimintaan. Sen jälkeen kerättiin vuoden 2016 aikana yhteensä 6 lääkäristä ja ensihoidon kenttäpäälliköstä koostuva ensiapuvaliokunta. Lappee -Jukolan ensiaputoimintaan osallistui organisaatiostamme 2 henkilöä ja Joensuu -Jukolan ensiaputoimintaan 1 henkilö. Ensiapuvaiokunnan kokouksia pidettiin yhteensä 5 kertaa, joista vuoden 2018 aikana 2 kertaa. Lisäksi osallistuttiin koko organisaation yhteisiin kokouksiin 2 kertaa ja pidettiin useita yhteispalavereita etenkin puolustusvoimien yhteyshenkilön kanssa. Joensuu -Jukolan tiedonsiirtokokoukseen ei päästy osallistumaan.

TOIMITSIJAT JA REKRYTOINTI

Ensiavun vastuulääkärinä toimi Juha Virtanen (kirurgian erikoislääkäri) ja hänen varahenkilönään Kaarin Viljakka (anestesiologian erikoislääkäri). Vastuusairaanhoitajana ja rekrytoinnista vastaavana henkilönä toimi sh Mari Virtanen. Potilasevakuoinnista vastaavana toimi Päijät-Hämeen ensihoidon kenttäpäällikkö Jukka Laine yhdessä kilpailun tilannekeskuksen kanssa. Suurin osa henkilökunnasta saatiin Päijät-Hämeen keskussairaalaista ja pieni osa muista terveydenhuollon yksiköistä. Rekrytoinnissa käytettiin ensisijaisesti henkilökohtaista kontaktia. Lääkäreitä oli yhteensä 17, joista useimmat tekivät 2 työvuoroa. Anestesiaalääkäreitä oli 6, kirurgeja 5 (joista 1 ortopedi), sisätautilääkäreitä 2, silmälääkäreitä 2 sekä 1 työterveyslääkäri ja 1 neurologi. Tämä erikoisalakajakauma myös vastasi hyvin sitä tarvetta, mitä Jukolan raporttien perusteella odotimme. Sairaanhoitajia oli yhteensä 41, joista useimmat kirurgisia, teho- tai anestesiahoitajia. Lisäksi henkilökuntaan kuului 1 perushoitaja, 2 fysioterapeuttia, 1 lääkintävahtimestari, 1 ensihoitaja, 1 SPR ensiapupäivystäjä ja 10 Lahden ammattikorkeakoulun sairaanhoidon opiskelijaa. Myös hoitohenkilökunnasta suuri osa teki 2 työvuoroa. Lisäksi pääensiavun ja maalin ensiavun välillä toimi 1 lähetti sekä 2 suunnistustaitoista kantajaa/ opasta oli jatkuvasti tavoitettavissa mahdollisiin potilaskuljetuksiin. Talkootyöntekijöiden rekrytointi osoittautui helpoksi, sillä suurin osa henkilöstöstä oli ensiapuvaliokunnalle entuudestaan tuttuja. Tämä osoittautui myöhemmin tärkeäksi tekijäksi ensiaputoiminnan onnistumisen kannalta.

Onnistumiset ja kehittäminen

Entuudestaan tunnettua henkilöstöä saatiin rekrytoitua riittävästi.

Lyyti -järjestelmää käytettäessä kannattaa siihen perustaa omana ryhmänään ensiapuvaliokunta, jolloin ihmiset osaavat heti ilmoittautua oikeaan paikkaan. Nyt se oli järjestetty liikenne- ja turvallisuusvaliokunnan alle ja aiheutti paljon sekaannuksia. Lääkäreitä olisi voinut olla hieman enemmän.

HENKILÖSTÖN KOULUTUS JA TIEDOTTAMINEN

Koska henkilökunta oli koostettu ammattilaisista, ei varsinaisia koulutustilaisuuksia järjestetty kuin 1 kpl kenraaliharjoituspäivänä. Tuolloin kerrattiin elvytystoiminta, suunnistajan tyyppivammat ja saatiin pikakoulutus virvepuhelimien käyttöön. Lisäksi tutustuttiin ensiapupisteiden varustukseen ja toimintaperiaatteisiin. N. 70% ensiavun henkilökunnasta osallistui tähän koulutukseen. Koulutusta vastaava materiaali lähetettiin sähköpostitse kaikille talkoolaisille.

Onnistumiset ja kehittäminen

Koulutustilaisuuteen osallistui suurin osa talkoolaisista. Koulutus järjestettiin 3 päivää ennen siinä valmiiksi sisustetussa tilassa, jossa ensiapukin toimi kilpailun aikana.

Opiskelijoille olisi ollut hyvä järjestää oma perehdytystilaisuus.

Ammattitaitoisia ihmisiä ei juuri tarvitse kouluttaa. Suunnistus urheilulajina ei ole kuitenkaan kaikille entuudestaan tuttua, joten siinä mielessä koulutus on hyödyllinen järjestää.

Varsinaiseen kenraaliharjoitukseen ei osallistuttu laisinkaan vaan kenraaliharjoituspäivänä keskityttiin järjestämämme koulutuksen puitteissa ensiavun organisaatioon ja varustukseen sekä tiedonsiirtoon Jukolan viestin aikana.

TILAT JA VARUSTUS

Jo suunnittelun alkuvaiheessa pääensiapu haluttiin sijoittaa puolustusvoimien harjoitusalueella noin 400m päässä viestin vaihtoalueesta sijaitsevaan puolustusvoimien kiinteään rakennukseen, jossa oli tarkoitukseen riittävät tilat, sähköt, juokseva vesi sekä valaistus. Mahdolliseksi varatilaksi suunniteltiin puolustusvoimien ilmakääriteltaa pääensiavun lähellä. Maalin välittömään läheisyyteen, heti emit-uloskirjauksen jälkeen sijoitettiin maalin ensiapu 4x6 m kokoiseen valaistuun teltaan, josta oli kohtuullinen näkyvyys vaihtoalueelle ja josta kaikki ohijuoksevat suunnistajat pystyttiin havainnoimaan. Ratamestari oli suunnitellut 3 maaston ensiapupisteiden paikkaa, joista 2 oli käytössä Venlojen viestin aikana. Maaston ensiapupisteinä toimi puolustusvoimien korotettu ja valaistu puolijoukkueteltoa

Pääensiapu

Pääensiapuun sijoitettiin suureen luokkahuoneen tyyppiseen tilaan yhteensä 11 vuodepaikkaa, jotka eroteltiin toisistaan katosta riippuvilla väliverhoilla. Hoitotarvikkeet sijoitettiin tilan keskelle pitkälle pöydälle, josta ne olivat helposti otettavissa käyttöön ja tavaraa ei tarvinnut kuljetella pitkiä matkoja. Oven takana oli myös suihkutila, jota suunniteltiin esimerkiksi likaisimpien haavojen pesuun, mutta tälle ei ollut lopulta tarvetta. Kilpailijoiden suihkutilat oli sijoitettu maalin ja pääensiavun väliin, joten kilpailijat saattoivat käyttää sitä haavojen alustavaan pesuun. Erilliseen huoneeseen sijoitettiin silmälääkärin toimitila varusteineen. Jääkaappi kuului rakennuksen kiinteään varustukseen ja siinä säilytettiin osaa lääkkeistä. Pääensiapu avattiin suppealla miehityksellä perjantai-aamuna klo 10 alkaen ja varsinainen toiminta käynnistettiin eri ensiapupisteissä tuntia ennen Venlojen viestin lähtöä. Henkilökunnan vahvuus eri ensiapupisteissä suunniteltiin kuormitustilanteen mukaan painopisteinä lauantai-iltapäivä sekä lauantain ja sunnuntain välinen yö. Työvuorot järjestettiin 8 tunnin pituisiksi lukuun ottamatta perjantapäivää. Jokaiseen työvuoroon nimettiin yksi vastuulääkäri ja yksi vastuusairaanhoitaja. Pääensiavussa oli käytössä potilaiden tarkkailuun ja seurantaan 5 kpl Päijät-Hämeen ensihoidosta lainattua monitoridefibrillaattoria, joissa oli vitaalielintoimintojen tarkkailuun soveltuva varustus. Lisäksi varustukseen kuului kiertävään kalustoon kuuluvaa materiaalia, kuten yksi korkeussäädettävä tutkimuspöytä ja kohdevalaisin haavojen hoitoa varten. Päijät-Hämeen keskussairaalaasta saatiin lainaksi pyörillä varustettu instrumenttipöytä, happipommi, sähköinen lattiaimu ja silmälääkärin mikroskooppi sekä muuta silmälääkärin välineistöä. PH:n ensihoidosta lainattiin 2 kpl täysin varustettuja ensihoitoreppuja, joista yksi liikkuvan ensihoitoryhmän käyttöön ja yksi pääensiavun omaan käyttöön. Pääensiavun kanssa samassa rakennuksessa seinän takana toimi koko kilpailun tilannekeskus (kisatike), joka osoittautui erittäin toimivaksi ratkaisuksi. Kisatiken osana toimi myös ensiapuorganisaation tärkeä avainhenkilö ja ensiavun tilannekeskuksen (ea-tike) vastaava, ensihoidon kenttäpäällikkö Jukka Laine. Potilaskuljetukset pystyttiin järjestämään tiken kanssa lähes välittömästi ja kuljetusten etenemistä pystyttiin seuraamaan gps:n kautta. Pääensiavussa oli ajankohdasta riippuen 4-6 lääkäriä, joista aina vähintään yksi oli

kirurgi ja 2 anestesialääkäriä. Lisäksi jatkuvasti käytettävissä oli silmälääkäri. Sairaanhoitajia sekä muuta hoitohenkilökuntaa oli pääensiavussa 8-10 henkeä kerrallaan. Sairaanhoitajia vaihdettiin pääensiavun ja maalin ensiavun välillä noin 4 tunnin välein eli kerran työvuoron aikana. Pääensiavussa oli jatkuvasti valmiudessa liikkuva ensihoitoryhmä koostuen yhdestä hoitajasta ja yhdestä anestesialääkäristä. Äkillisiä tilanteita varten oli tällä ryhmällä käytössä oma ensihoitoreppu ja Medidyne Oy:n lainaama monitoridefibrillaattori sekä kuljetuskalustona maastokootteri, ambulanssi tai henkilöauto.

EA1 valmiina toimintaan

Onnistumiset ja kehityskohteet

Pääensiapu oli varustukseltaan ja henkilökunnaltaan riittävä. Jonoja ei syntynyt. Sijainti oli sopiva, n. 400 metrin päässä maalista.

Monet talkoolaiset tekivät 2 työvuoroa, joista osan putkeen, jolloin henkilökunta oli varsinkin aamuyöstä aika väsynyttä.

Työvuoroihin kannattaa sisällyttää suunniteltuja taukoja. Tunninkin pituiset torkut ja syöminen auttavat jaksamaan pidempään.

Ambulanssi

Lauantaina ennen Venlojen viestin alkua pääensiavun välittömään läheisyyteen sijoitettiin Päijät-Hämeen ensihoidolta vuokrattu ensihoitoyksikkö miehistöineen ja varustuksineen aina Jukolan viestin loppuun asti. Tätä käytettiin ensisijaisesti kiireellisempiin potilaskuljetuksiin pääensiavun ja Päijät-Hämeen keskussairaalan välillä. Lisäksi se toimi välineistön osalta taustatukena.

Maastopiste

Maastoevakuointi perustui puolustusvoimien kuljetuskalustoon, jonka henkilökuntana toimi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämän kurssin vapaaehtoiset (8 henkeä) ja heidän esimiehinään PV:n henkilökunta. Kuljetuskalustoa oli varattu kaikille maastopisteille ja lisäksi pääensiapuun. Maastopisteille sijoitettiin puolustusvoimien maastoskooteri (mönkijä) joka oli varustettu potilasevakuointiin suunnitellulla peräkärjellä. Jokaisessa ajoneuvossa oli MPK:n kursittama kuljettaja. Kuljettajat olivat harjoitelleet evakuointiin soveltuvien maastourien ajoa jo kilpailua edeltävällä viikolla. Jokaiselle maastopisteelle varattiin 3 sairaanhoitajaa/ työvuoro. Periaatteena oli, että yksi sairaanhoitajista oli mahdollista jalkauttaa maastopisteeltä tarvittaessa lähimaastoon välitöntä ensiavun antoa varten. Lisäksi kullakin maastopisteellä oli vähintään 2 suunnistustaitoista kantajaa potilasevakuointia varten. Maastopisteiden sijoittelu osoittautui onnistuneeksi 2 pisteen osalta, koska kävijöitä näillä pisteillä oli runsaasti ja myös useita potilasevakuointeja järjestettiin näiltä maastopisteiltä käsin. Yksi maastopiste oli niin hiljainen, että sille ei osunut kuin muutama kävijä koko kilpailun aikana. Jokaiseen maastoevakuointijoneuvoon oli sijoitettu Medidyne Oy:n lainaama opastava ns. maallikko defibrillaattori. Evakuointijoneuvoissa oli lisäksi kauhapaarit potilaiden siirtoon maastosta ja erilaisia tyhjiölastaperiaatteella toimivia tuentavälineitä. Näille varusteille oli paljon tarvetta. Muuten varustus maastopisteillä oli lähinnä haavanhoito- ja sidontatarvikkeita, kylmäpakkauksia ja kipu- ja allergialääkkeitä sekä vettä haavojen puhdistusta ja käsien pesua varten. Kaikkien maaston ea-pisteiden lähettyvillä oli myös kilpailijoiden käyttämä juomarasti. Lämmitykseen varauduttiin, mutta sitä ei lämpimän ilman vuoksi tarvittu. Työvuorot olivat 8 – 9 tunnin pituisia. Hoitotarvikkeita toimitettiin maastopisteille tarvittaessa lisää henkilökunnan työvuorojen vaihtuessa. Maastopisteillä henkilökunnan vaihdot pyrittiin minimoimaan, jotta autoa vaativat henkilökunnan kuljetukset olisivat kilpailualueella mahdollisimman vähän suunnistajien häiriöksi.

Onnistumiset ja kehityskohteet

Maastopisteiden varustus oli riittävä ja potilaat saatiin hoidettua. Evakuointisysteemi, jossa kalustoa oli sijoitettu maastopisteille, osoittautui toimivaksi. Ensiapupisteet oli sijoitettu sopivien kulku-urien varsille.

Yksi maaston ensiapupiste osoittautui vähäisen kävijämäärän vuoksi tarpeettomaksi.

Liian monta ensiapupistettä sitoo henkilökunnan resursseja turhaan. Maaston ensiapupisteiden sijoittelu on suunniteltava ratamestareiden kanssa tarkasti.

Maalin ensiapu

Maalin ensiapuun oli sijoitettu 2 kpl kenttävuodetta, penkkejä, hoitopöytä hoitotarvikkeille ja kiinteä lavaaari, jossa oli viemäröinti. Varusteita ja hoitotarvikkeita saatiin tarvittaessa lisää pääensiavusta lähetin avulla. Maalin ensiapuun oli sijoitettu aluksi 2 sairaanhoitajaa, mutta päivällä maalin ruuhkautuessa määrää nostettiin 4

sairaanhoidajaan. Hoitajat vaihdettiin pääensiavusta käsin. Maalin ensiapu osoittautui tarpeelliseksi erityisesti Venlojen viestin aikana, sillä monet kärsivät lämpöuupumuksen oireista ja he hakeutuivat ensin maalin ensiapuun, jossa heitä nesteytettiin ja viilennettiin mahdollisuuksien mukaan. Myöhemmin päivällä Venlojen viestin aikana vaihtopuomille saatiin järjestettyä henkilö, joka heitteli kylmää vettä juoksijoiden päälle. Osa potilaista ohjattiin pääensiapuun, tarvittaessa maastokootterilla tai autokuljetuksella, osa pienemmistä vaivoista ja haavoista hoidettiin paikan päällä. Varustus oli samankaltainen kuin maaston ensiapupisteillä. Erityisesti kylmäpakkauksia kului runsaasti. Vaihtoalueelle ei tarvinnut lähteä ensiaputehtäviin. Lähtöjen sekä uusintalähtöjen aikana varauduttiin kilpailijoiden loukkaantumisiin siten, että 2 kpl maastokoottereita (kyydissään sairaanhoitaja ja lääkäri) ajoi lähtijöiden perässä aina K-pisteelle saakka. Mitään onnettomuuksia ei kuitenkaan lähtöjen yhteydessä sattunut.

Onnistumiset ja kehityskohteet

Kiireestä huolimatta maalin ensiapu toimi hyvin.

Jotkut potilaat jäivät oleilemaan liian pitkäksi aikaa maalin ensiapuun. Ensiapu ruuhkautui ajoittain ja käytössä ollut tila olisi voinut olla suurempikin.

Mietittävä maalin ensiavun sijainti tarkasti. Paras paikka lienee välittömästi emitien uloskirjauksen yhteydessä. Maalin ensiapua ei kannata jättää pois.

Hoitotarvikkeet ja lääkkeet

Lääkitys suunniteltiin aikaisempien Jukolan viestien lääkesuunnitelmiin perustuen ja lisäksi ns. kovat kipulääkkeet ja elvytyslääkkeet oli pakattu valmiiksi PH:n ensihoidolta lainattuihin ensihoitoreppuihin. Peruslääkkeet ja nesteet saatiin lahjoituksena Hollolan apteekilta. Kaikki kertakäyttöiset hoitotarvikkeet kuten sidontamateriaali ja haavanhoitotuotteet tilattiin Mediq Oy:ltä. Lisäksi Fysioline Oy lahjoitti 600 kpl kertakäyttöisiä kylmäpakkauksia ensiavun käyttöön. Suurin osa kulutetuista lääkkeistä oli peruskipulääkkeitä, antibioottien kulutus oli vähäistä.

Onnistumiset ja kehityskohteet

Kaikkia hoitotarvikkeita ja lääkkeitä oli riittävästi. Mitään erityistä ei jääty kaipaamaan.

Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kulutuksen arviointi on erityisen vaikeata. Käytimme tässä aiempien Jukolan viestien tilausluetteloita, mutta silti joitakin tiettyjä materiaaleja jäi runsaasti yli. Nämä tarvikkeet siirtyivät seuraavan Jukolan Viestin käyttöön.

Kiertävä, ensipuun kuuluva kalusto, on monin osin vanhentunutta ja käyttökelvotonta.

POTILAAT JA HOITO

Suunnittelussa varauduttiin alun perin n. 600 potilaan hoitoon. Lopullinen potilasmäärä oli n. 700 potilasta, johon tilat ja materiaali kuitenkin riittivät hyvin. Suurin osa vammoista oli vähäisiä, kuten nirhaumia ja niistä selvitettiin pienillä toimenpiteillä. Kuuma ilma aiheutti poikkeuksellisen runsaasti lämpöuupumus- ja kuivumisoireita, joista osa vaati pidempiaikaista seurantaa pääensiavussa. Merkittävämmät vammat ja sairastapaukset kirjattiin aiemmissakin Jukolan viesteissä käytössä olleelle hoitokaavakkeelle (yhteensä 286 potilasta). Vähäisemmät naarmut, ruhjeet tai kylmäpakkausta tarvitsevat merkittiin tukkimiehen kirjanpidolla vihkoihin, osaksi myös maalin ensiavun ajoittaisen ruuhkan vuoksi (yhteensä 392 potilasta). Potilaiden kokonaismääräksi tuli siten 678 potilasta. Eri maastopisteillä oli käyntejä 6, 52 ja 24 kpl kullakin sekä maalin ensiavussa 176 käyntiä. Hoitokaavakkeille kirjatut vamma- ja sairausprofiilit olivat seuraavat:

- -lämpöuupumus/ kuivuma 20 potilasta
- -ripuli 2 potilasta
- -kipu/ turvotus/ kramppi 55 potilasta
- -venähdys 71 potilasta
- -murtuma tai sijoiltaanmeno 13 potilasta
- -haava/ruhje 70 potilasta (joista ommeltuja haavoja 15)
- -silmävamma tai piilolinssiongelman 24 potilasta

- rintakipu/ hengenahdistus 10 potilasta
- punkin tai hyönteisen purema 11 potilasta
- allerginen oire 7 potilasta
- virtsatieinfektio 1 potilas
- rectumprolapsi 1 potilas
- raskauden keskeytymisepäily 1 potilas

Vaikeampi loukkaantuminen sattui vähän ennen Venlojen viestin alkua, kun kilpailupaikkaa lähestyvä pyöräilijä kaatui satuttaen päänsä ja menetti tajuntansa. Tilanteesta saatiin tieto lähes välittömästi, paikalle lähetettiin ensihoitoyksikkö ja hänet intuboitiin anestesia- ja hengityslääkärimme toimesta paikan päällä ja lähetettiin eteenpäin ambulanssilla. Sairaalasiirtoja Päijät-Hämeen keskussairaalaan oli yhteensä 10 kpl ja muutama potilas hakeutui oma-toimisesti kotipaikkakunnalleen jatkohoitoon. Ensiavussa täytetyistä hoitokaavakkeista koostettiin potilasrekisteri ja siihen kuuluva rekisteriseloste, joka sijoitettiin Lahden Suunnistajien lukittuun säilytystilaan määrääjäksi.

Onnistumiset ja kehityskohteet

Suuri määrä potilaita onnistuttiin hoitamaan ilman suurempaa jonottelua tai viiveitä. Tämän mahdollisti erityisesti ammattitaitoinen henkilökunta, joista suurin osa tunsu toisensa. Yhteistyö sujui näin ongelmitta.

Kaikkia potilaiden vammoja ei ehditty ruuhkatilanteissa kirjaamaan hoitokaavakkeelle erityisesti maalin ensiavun ruuhkautuessa ajoittain.

Jukolan hoitokaavaketta voisi edelleen yksinkertaistaa, jotta sen käyttö kiireessä helpottuisi.

VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Pelastussuunnitelmaan kuuluva ensiapusuunnitelma lähetettiin Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle hyväksyttäväksi ennen kilpailua ja se kävi lausuntokierroksella Päijät-Hämeen ensihoidossa, jossa se hyväksyttiin. Ensihoitoyksikön (ambulanssi) paikallaoloa kilpailun aikana pidettiin välttämättömänä tämän kokoluokan tapahtumassa. Lisäksi PH:n ensihoidosta oli jatkuvasti paikalla yksi kenttäpäällikkö. Erityisesti alaraajaansa loukanneet potilaat tarvitsivat kuljetuksia myös parkkipaikoille, jota emme alun perin olleet riittävästi ajatelleet. Puolustusvoimien apua saatiin kuitenkin järjestymään joustavasti kilpailun aikana erilaisiin kuljetuksiin. Lopulta käytössämme oli koko kilpailun aikana em. maastokoottereiden lisäksi myös puolustusvoimien maastoajoneuvo kuljettajineen sekä pakettiauto silmämikroskoopin kuljetukseen. Puolustusvoimat toimitti myös maastopisteiden teltat ja niiden varustuksen sekä järjesti MPK:n kurssin varusteet, erityisesti maastoevakuointikaluston kokonaisuudessaan. Yhteistyö näiden em. viranomaistahojen kanssa sujui erinomaisesti. Poliisin kanssa ei oltu kontakteissa lainkaan.

Onnistumiset ja kehityskohteet

Hyvät yhteydet erityisesti puolustusvoimiin mahdollisti koko potilaskuljetuksen onnistumisen.

Kuljetuskalustoa on oltava riittävästi saatavilla kilpailualueella myös ei kiireellisiin kuljetuksiin.

Kilpailun suunnitteluvaiheessa olisi hyvä nimetä puolustusvoimilta yksi yhteyshenkilö, jonka kanssa hoidettaisiin kaikki yhteistyö.

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Yhteistyötä oli ennen kilpailua erityisesti toimistovaliokunnan kanssa, joka hoiti kaikenlaisten lomakkeiden ja ohjeiden monistamisen ja laminoinnin aina kilpailua edeltävään iltaan saakka. Kilpailun aikana tärkein yhteistyökumppani oli turvallisuusvaliokuntaan kuuluva kilpailun tilannekeskus. Sen sijainti ja ammattimainen toiminta pääensiavun seinän takana oli ratkaiseva, jotta potilaskuljetukset saatiin järjesteltyä sujuvasti ja ilman merkittäviä viiveitä. Kenttä- ja huoltovaliokunnan kanssa sovittiin jo varhaisessa vaiheessa ensiapupisteiden sijainti (maastopisteitä lukuun ottamatta) ja niihin tarvittava varustus.

Viestiliikenne

Kaikki potilaita koskeva viestintä ensiapupisteiden ja kisatiken välillä tapahtui Virve-puhelimilla. Puhelimia oli käytössä 1kpl jokaisella maastopisteellä, 1 kpl maalin ensiavussa ja 2 kpl pääensiavussa (1 kpl ea-päälliköllä ja 1

kpl kunkin työvuoron vastuulääkärillä). Virve-puhelinten käyttöön saatiin vielä jokaisen työvuoron alkaessa lyhyt käyttökoulutus kunkin vuoron vastuuhenkilöille. Pienen alkuharjoittelun jälkeen puhelinten käyttö sujui ongelmitta. Myöskään kuuluvuusongelmia ei esiintynyt. Varajärjestelmänä oli jokaisella talkoolaisella oma matkapuhelin, mutta niitä ei tarvittu yleiseen viestintään. Ensiavun käyttöön muodostettiin vain yksi puheryhmä, johon kuului ea-tike, kisatike ja kaikkien ensiapupisteiden virve-puhelimet. Näin jokaisesta loukkaantuneesta ja kuljetusta tarvitsevasta potilaasta sekä keskeyttämisistä saatiin tilannekeskukseen reaaliaikainen tieto ja kuljetuksen järjestelyihin voitiin ryhtyä heti. Ensiavun henkilökunnan ei tarvinnut olla erikseen yhteydessä esim. itkumuuriin.

ONNISTUMISET JA KEHITYSKOHEET

Yksi ensiavun ja tilannekeskuksen puheryhmä toimi erittäin hyvin ja virve –puhelinten kanssa ei esiintynyt ongelmia.

Kaikkia virve –käyttäjiä ei ehditty kouluttaa kovin perusteellisesti puhelimen käyttöön.

Viestinnästä kannattaa suunnitella mahdollisimman yksinkertainen ja Virve –puheliiniin perustuva. Tiivis yhteistyö tilannekeskuksen kanssa on olennaista.

VIESTINTÄ-JA MEDIAVALIOKUNTA

Juha Reinikainen

Tavoitteet

Viestintä- ja mediavaliokunta tuottaa ulospäin suuntautuvaa viestintää Jukolasta 2018. Jukolan valmisteluvaiheessa viestinnän tavoitteena on luoda edellytyksiä yhteistyökumppaneiden ja tukijoiden löytämiselle sekä talkooväen rekrytoinnille.

- Tiedottaa Jukolaan 2018 liittyvistä asioista
- Herättää suunnistajien, kuntoilijoiden, paikallisen väestön, median ja sidosryhmien kiinnostus tapahtumaa kohtaan
- Saada tapahtumalle laajaa ja positiivista näkyvyyttä eri medioissa
- Edesauttaa eri viestintävälineiden sujuvaa työskentelyä Jukolan yhteydessä
- Luoda Jukolalle tapahtuman arvoinen tunnelma
- Tukea ja vahvistaa tapahtuman markkinointia

Tehtävät

- Viestinnän kokonaissuunnittelu ja -koordinointi
- Säännöllinen ja laadukas uutis- ja kuvatuotanto
- Mediatiedotteet
- Verkkoviestintä ja sosiaalisen median hyödyntäminen
- Markkinointimateriaalit, kisalehti ja käsiohjelma (ei päävastuuta)
- Kirjoittavan median palveleminen ennen Jukolaa ja Jukolan aikana (mediakeskus)
- Tapahtuman jälkeinen tiedotus

Vastuuhenkilöt

Viestintäpäällikkö Juha Reinikainen, viestintäpäällikön varahenkilö + kuvaajaopastuspäällikkö Antti Nousiainen, pr-päällikkö Annamaria Väli-Klemelä, verkkopäätoimittajat Saara Kukkonen ja Terhi Sillanpää Reitti, asiantuntija Arvo Martikainen, kuvatuotantopäällikkö Kimmo Hirvonen, some-päällikkö Henna Tanhuanpää, mediakeskuspäällikkö Eeva-Maria Vainio, mediainfopäällikkö Hanna Laakso.

Talkoolaisten tarve oli noin 70 henkilöä.

Tehtäväkohtaiset suunnitelmat

Mediainfon vastuulla oli huolehtia tapahtuman aikana toimittajien palvelemisesta ja akkreditoinnista sekä mediakeskuksen käytännön toiminnasta. Mediainfon työt painoutuivat kisaviikonlopulle. Sitä ennen viestintäjohtaja ja mediakeskuspäällikkö valmistelivat tilat ja vastasivat yhteydenpidosta toimittajiin. He myös hoitivat käytännössä toimittajien akkreditoinnin Lyyti-järjestelmän kautta ja toimittivat tiedot akkreditoituista toimittajista infon vastuuhenkilölle.

Toimittajia akkreditoitiin tapahtumaan ennakkoon yhteensä 128. Viestintäjohtaja vastasi siitä, että akkreditointia hakeneille meni tieto siitä, hyväksyttiinkö heidät tapahtumaan vai ei. Hän myös vastasi akkreditointikorttien tilaamisesta ja kuvaajaopastuksesta vastaava määrittä, kenelle akkreditoituneista kuvaajista jaetaan ns. prioriteettiivi.

Mediainfon tiimiin kuului vastaavan lisäksi 8 tiimiläistä. Vapaaehtoisia oli ilmoittautunut Lyytin kautta huomattavasti enemmän, mutta useampi ilmoitti lähellä tapahtumaa, ettei pääsekään tulemaan paikalle. Tiimiläiset työskentelivät hyvin vaihtelevasti tapahtuman aikana kahden tunnin vuorosta useaan 6 tunnin vuoroon. Tiimin koko oli sopiva, koska vapaaehtoiset olivat kokeneita tapahtumatalkoolaisia, ja vuorot pystyttiin pitämään riittävän lyhyinä, mikä oli hellesäällä tarpeen. Tiimin työtä ja koordinointia vaikeutti hieman vastuuhenkilön vaihtuminen vain n. 1,5 kuukautta ennen tapahtumaa.

Ennakkoviestintä tiimin kanssa toteutettiin sähköpostitse ja myös työvuorot suunniteltiin google driven kautta muutamaa viikkoa ennen tapahtumaa. Ennen tapahtumaa tiimi kokoontui vain kenraali-harjoitukseen, jossa käytiin läpi mediainfon tehtävät sekä katsottiin mediakeskuksen toiminnot läpi. Tärkein ennakkovalmistelu tiimiläisille oli tutustua tapahtuman ohjeistuksiin ja kilpailukeskuksen karttoihin, jotta he osaavat viikonlopun aikana vastata toimittajien kysymyksiin.

Kuvatoimituksella oli kaksi päätehtävää: toimittaa nopeasti kuvia verkkotoimituksen ja joskus sometiimin käytettäväksi artikkelien kuvitukseksi ja julkaista kisan jälkeen kaikki hyvät kuvat Jukolan tuoreella kuvasivustolla tägättyinä.

Verkkotoimitukseen ensiksi rekrytoitu verkkopäätoimittaja lupautui alunperin tehtäviin vain kisaviikon ajaksi avustamaan varsinaista päätoimittajaa. Ns. ykköspäätoimittajaa ei kuitenkaan saatu rekrytoitua. Syksyllä 2017 verkkopäätoimittaja ja some-päällikkö laativat yhteisen julkaisusuunnitelman viimeisten 8 kuukauden ajalle. Tammikuussa 2018 löytyi myös toinen päätoimittaja, jonka jälkeen kaikki kolme tiiminvetäjää työskentelivät tiiviisti yhdessä julkaisuviestintää suunnitellen ja toteuttaen.

Tavoitteena oli julkaista talven aikana vähintään yksi uutinen viikossa ja tiivistää tahtia kevättä kohden. Juttuja tuli jo tammi-huhtikuussa 2-4 viikossa. Toukokuun alusta lähtien suunnitelma oli päiväkohtainen ja juttuja tulikin siitä eteenpäin 1-2 päivässä. Kisaviikolla jo useita päivässä. Kisaviikonlopun aikana julkaistiin perjantaina 7, lauantaina 27 ja sunnuntaina 17 uutista.

Talven kuluessa uutisten teemoina vaihtelivat kilpailujärjestelyt, yhteistyökumppanit ja sidosryhmät, suppa-maastoihin suunnitellut reitinvalintatehtävät, blogit sekä joukkuejutut, muutamia juttuja julkaistiin myös liittyen Hälvälän Jukola-historiaan. Osa sisällöstä tuli talven 2018 aikana ja etenkin kisaviikonlopun lähestyessä "Ilenosta" toisin sanoen juttuja tehtiin myös pikaisesti muiden valiokuntien tai TA:n ehdotusten ja tarpeiden pohjalta.

Yhteydenpito tiiminvetäjien välillä oli sähköpostitse ja puhelimitse lähes päivittäistä viimeisen puolen vuoden ajan. Tiiminvetäjät pitivät suunnittelupalavereja noin 2 kk välein marraskuusta 2017 lähtien. Tammikuussa 2018 pidettiin yksi avoin palaveri kaikille some-/nettitiimiin siihen mennessä ilmoittautuneille. Tiimit pitivät yhteyttä myös WhatsApp-ryhmissä, Facebook-ryhmässä ja sähköpostitse. Julkaisusuunnitelma oli jaettuna Driven kautta koko tiimille ja kaikilla tiimin jäsenillä oli mahdollisuus vaikuttaa sen sisältöön. Käytännössä vastuu suunnittelusta oli kuitenkin tiiminvetäjillä.

Julkaisutiimi piti talven 2018 aikana muutaman palaverin myös osallistujamarkkinoinnin kanssa. Sekä nettisivujen että somen sisältöjä suunniteltiin palvelemaan myös osallistujamarkkinointia.

Toimittajia ei ollut käytettävissä kovin montaa ennen tapahtumaa. Juttuja tarjottiin toimittajille tehtäväksi, mutta vain muutamat tarttuivat niitä tekemään. Kisalehtien sisältö sekä verkkosivujen muunkin kuin uutisvälön päivittäminen työllistivät päätoimittajia yllättävän paljon. Näihin tehtäviin olisi ollut hyvä olla omat henkilöt.

Kääntäjiä oli ilmoittautunut talkoisiin jo hyvissä ajoin, mutta he eivät olleet kovin aktiivisia ottamaan töitä vastaan. Joitakin juttuja jäi kääntämättä kääntäjien puutteen vuoksi ja joitakin käänsivät myös muut kuin varsinaiset kääntäjät. Olisi hyvä, jos suunnistussanasto olisi kääntäjille tuttua, nyt näin ei kaikkien kohdalla ollut ja se näkyi jonkin verran käännöksissä.

Verkkopäätoimittajien toimenkuva laajeni pelkästä nettisivujen uutistuotannon päätoimittajuudesta kevään 2018 aikana myös käsiohjelman ja lehtien sisällöntuottamiseen sekä nettisivujen webmasterin tehtävien hoitamiseen. Työtä oli hetkittäin melko paljon.

Valiokunnan toiminta oli heikosti johdettua ja yhteisiä kokoontumisia oli vähän. Viestintäpäälliköltä oli vaikea saada vastauksia kysymyksiin tai ohjeita toimintaan, monenlaisissa asioissa käännyttiin usein tiiminvetäjien puoleen. Kaikki viestinnän tiimit toimivat lopulta itsenäisesti ilman viestintäpäällikön ohjausta. Tämä tuotti jonkin verran haasteita, jotka näkyivät kisaviikolla epäselvyytenä käytännöistä ja vastuualueista.

Lehdistötiedotteita tehtiin vähän. Tällä saatettiin menettää julkisuutta isoissa lehdissä (mm. Hesari) ja sitä kautta ehkä myös osallistujia esim. pääkaupunkiseudulta. Lehdistötiedotteiden teko oli sovittu viestintäpäällikön vastuulle. Kilpailuviikonlopun perjantain mediatilaisuuden lehdistötiedotteen tekivät päätoimittajat.

Sometiimi

Sometiimi toimi vuoden aikana hyvässä yhteistyössä verkkotoimituksen kanssa ja yhteisesti tämä kokonaisuus toimi julkaisutiiminä. Työvuorot sekä toimintaa on kuvattu myös verkkotoimituksen kohdassa. Sosiaalisen median kanavina käytettiin ennen tapahtumaa facebookia, twitteriä sekä instagramia. Tapahtumaviikonlopun aikana julkaistiin tunnelmia myös snapcahtissa. Sosiaalisen median tavoitteena oli julkaista uutisia, herättää kiinnostusta tapahtumaa ja suunnistusta kohtaa sekä vastata osallistujien kyselyihin. Julkaisut julkaistiin aina kuvan kera.

Sosiaalisen median päällikkö rekrytoitiin tapahtumaan 1,5 vuotta ennen tapahtumaa. Tätä ennen oli jo tehty kevyttä suunnitelmaa, millaista viestintää sosiaalisessa mediassa halutaan näkyvän. Some-päällikön tehtäviin kuului kanavien vaihto Joensuu-Jukolan jälkeen Lahti-Hollola Jukolalle, julkaisujen suunnittelu sekä tuottaminen ja sometiimin organisointi / johtaminen tapahtumaviikonlopun aikana. Some-päällikkö myös itse tuotti kanavissa julkaistut infograafit sekä kevyitä videoita. Some-päällikkö vastasi itse julkaisuista ja kanavien ylläpidosta tapahtumaa edeltävän vuoden. Muutama tuurausjakso toteutettiin viestintäpäällikön ja sometiimin tekijöiden toimesta. Tunnuksia ei jaettu usealle tekijälle, jotta julkaisut pysyvät hallinnassa ja koko ajan ollaan selvillä mitä on tehty. Pääosin vuoden aikana julkaisut tehtiin suomeksi. Tapahtumaviikonlopun lähestyessä ja tärkeitä uutisia kaikille osallistujille julkaistiin myös englanniksi. Tapahtumaviikonloppuna pyrittiin tekemään julkaisut suomeksi ja englanniksi.

Sosiaalisen median seuraajia Jukolan viestintäkanavissa oli 2.7.2018 yhteensä 31 900. Eniten kasvava sosiaalisen median kanava oli selkeästi instagram. Suurin osa seuraajista tavoitettiin tapahtumaviikon aikana. Sosiaalisessa markkinoitua mainontaa käytettiin kahdesti, naistenpäivä-kampanjan aikaan sekä ennen viimeistä ilmoittautumisporrasta. Yhteensä markkinoitua mainontaan käytettiin rahaa 100€. Yleisesti kanavissa tavoitettavuus oli hyvää ja tasaista läpi vuoden ilman rahallistakin markkinointia.

Lahti-Hollola Jukola vastasi sosiaalisen median kanavista 2.7.2017 - 2.7.2018.

	Yhteensä	Facebook	Twitter	Instagram
1.7.2017	28300	19000	4900	4400
2.7.2018	31900	20750	5450	5700

Kuvaajaopastus

Tavoitteena oli järjestää sekä akkreditoituneen että Jukolan oman viestinnän valokuvaajille mahdollisimman hyvät olosuhteet kilpailutapahtumien kuvaamiseen sekä kilpailukeskuksen alueella, että maaston kuvausrasteilla. Toimintaa veti kuvaajaospäällikkö, jonka apuna tapahtumaviikonloppuna toimi 5-henkinen opasryhmä. Kuvaajia oli lopulta 57.

Suunnittelu aloitettiin alkuvuonna 2017 käymällä tavoitteet läpi ratamestariryhmän kanssa. Keväällä 2017 osallistuttiin kilpailukeskuksen suunnitteluun sopimalla lähtösuoran ja maaliintulon kuvausjärjestelyistä sekä tarvittavista kulkureiteistä kenttä- ja huoltopäällikön kanssa. Kesällä 2017 katsottiin ratamestarin kanssa mahdolliset

kuvausrastit ja syksyllä rasteista seulottiin kuvauksen kannalta järkevät (kuvaajien sijoittuminen, taustan sopivuus, kulkureitit).

Keväällä 2018 viimeisteltiin ja kelloitettiin kulkureitit sekä laadittiin aikataulu kuvaajakiertueille. Lisäksi sovittiin tarkemmin lähdön ja maalin kuvausjärjestelyistä kenttä- ja huoltovaliokunnan sekä kilpailuvaliokunnan kanssa. Järjestelyitä testattiin kenraaliharjoituksessa ja maaliintulon osalta niitä viilattiin viimeisinä päivinä ennen tapahtumaa yhteistyössä kilpailuvaliokunnan kanssa. Kilpailuviikolla osallistuttiin myös TV-tuotannon kenttäkierrokseen, jolla varmistettiin, etteivät kuvaajat häiritse TV-tuotantoa tai toisinpäin. Kuvaajaliivien jako sovittiin kilpailun aattona mediainfon kanssa.

Opasryhmä koottiin täsmäkrytoineilla keväällä 2018 kun tarvittava henkilömäärä vahvistui. Oppaat toimivat pareittain ja heidät koulutettiin tehtävään kilpailuuantain aamupäivällä käymällä läpi kuvauspaikat, kulkureitit ja periaatteet. Oppaille jaettiin tiedot kiertueista etukäteen ja lisäksi tehtiin karttapalat, joissa oli esitetty kuvausrastit ja kulkureitit. Samat oppaat työskentelivät molemmissa viesteissä.

Ennen tapahtumaa haastavinta oli saada sovitettua kuvauspaikat (erityisesti maalin kuvaus) siten että kuvaajat pystyivät toimimaan häiritsemättä kilpailuvaliokuntaa ja TV-tuotantoa.

Kisaviikonlopun organisaatio, vastuut ja toiminta

Mediainfon vastuuhenkilönä toimi Hanna Laakso. Lisäksi toisena vuorovastaavana toimi Heidi Kosamo. Tiimissä toimi lisäksi 7 jäsentä, aina kaksi kerrallaan vuorossa. Tämä riitti hyvin. Periaatteessa yöllä ja sunnuntaiaamuna riittäisi yksikin henkilö vuoroon, mutta aina on hyvä olla toinen paikalla tauottamassa.

Mediainfo oli auki perjantaina klo 14-18, lauantai-iltana alkaen klo 9 sulkeutuen sunnuntaina klo 15. Suurin osa toimittajista oli lähtenyt sunnuntaina jo aamupäivän aikana, joten myös vastuuhenkilöt poistuivat puolen päivän maissa. Yksittäinen toimittaja jäi kuitenkin vielä jatkamaan kirjoittamista aukioloajan loppuun asti. Mediainfo palveli toimittajia pääosin suomeksi ja englanniksi.

Mediainfon työt painottuivat perjantaille ja lauantai-aamupäivään, jolloin info vastasi toimittajien akkreditoinnista ja materiaalien, kuten kuvaajaliivien jaosta. ID-kortit ja -listat järjestettiin kuntoon perjantaina, mikä nopeutti toimintaa merkittävästi. Median ID-korttien järjestämisessä oli tapahtunut jokin väärinkäsitys, ja kortit oli talkoolaisinfossa aakkostettu talkoolaisten korttien sekaan. Tämä selvisi perjantai-iltana, jolloin ne piti uudelleen erotella ID-korttipinoista. Selkeyden vuoksi voisi olla hyvä, että median ID-kortit olisivat eri värisiä kuin talkoolaisten, jolloin ne olisi helpompi tunnistaa paitsi akkreditoinnissa, myös mediateltan ovella. Nyt järjestyksenvalvojilla oli hetkittäin epäselvää, kenet päästetään mediatelttaan ja ketä ei.

Tapahtuman aikana tuli joitain yksittäisiä toimittajia kysymään vielä mahdollisuutta akkreditoitua tapahtumaan. Pääosa heistä oli ulkomaalaisia. Osa oli saanut jo ennen tapahtumaa kielteisen päätöksen akkreditoinnista ja osa ei ollut huomannut ennakoakkreditointia. Tähän on hyvä varautua ennakkoon ja määrittää, kuka vastaa tapahtuman aikana kysymyksiin akkreditoinnista. Nyt tapaukset tarkistettiin aina viestintäjohtajalta, mikä toimi hyvin. Suurin osa tapahtuman aikana tulleista akkreditointipyyntöistä hylättiin.

Perjantai-iltana YLE toivoi tulosteet juoksujärjestyksistä sekä Venlojen viestin että Jukolan viestin 100 ensimmäisen joukkueen osalta useina kappaleina. Tähän tulostukseen kannattaa varautua ja selvittää jo etukäteen, mistä juoksujärjestykset saa helpoiten tulostettavaan muotoon.

Tapahtuman aikana mediainfo tiedotti ilmoitustaululla toimittajille ajankohtaisista asioista ja tulosti uusimmat osuuskohtaiset tulokset toimittajien käyttöön. Toimittajille tulostettiin myös muuta heidän tarvitsemaansa materiaalia tarpeen mukaan. Tällaisia tarpeita ei kuitenkaan ollut paljon, pois lukien YLE:n tulostustarpeet liittyen lähetyssuunnitelmiin. Lisäksi mediainfo huolehti tapahtuman aikana mediakeskuksen yleisestä toiminnasta ja siisteydestä, sekä ruokahuollon toimimisesta. Mediakeskuksen jääkaapissa oli toimittajien ja oman media käyttöön vettä, virvoitusjuomia, sämpylöitä ja hedelmiä. Lisäksi tarjolla oli kahvia ja teetä. Toimittajat saivat myös käydä syömässä talkoolaisten ruokalassa. Hetkittäin yhteydenpito ravintolan kanssa oli haasteellista, kun siellä vuoron vaihtuessa ei välttämättä ollut tietoa, että myös mediakeskuksen jääkaappia tulee täydentää.

Sunnuntaina mediakeskus tyhjentyi jo aikaisin aamupäivällä, eikä talkoolaisia enää silloin tarvita kovin montaa. Kannattaa kuitenkin huolehtia, että myös sunnuntaiamun talkoolaiset ovat paikalla virkeinä tuorein silmin. Sunnuntaiamuna infossa jaettiin kilpailukartat toimittajille. Niiden saatavuus kannattaa varmistaa hyvissä ajoin. Toimittajia kiinnostaa kaikki rasti-kartan lisäksi yksittäiset radat, nyt jaossa oli Jukolan ja Venlojen viestin ankkuriosuuskien kartat.

ONNISTUMISIA JA KEHITETTÄVÄÄ

Toimittajilta tuli runsaasti kiitoksia sujuvista mediakeskuksen ja -infon palveluista. Joustavuus palveluissa, kuten tulostuksissa ja ripeä akkreditoituminen saivat kiitosta. Mediainfon toiminnan onnistumisessa ratkaisevaa oli kokenut ja palveluhenkinen tiimi, joka suhtautui kaikkiin vastaan tuleviin kysymyksiin ratkaisukeskeisesti ja positiivisesti.

Mediakeskuksen tulostimen tulisi olla mahdollisimman tehokas, sillä hetkittäin sitä tarvitaan runsaasti. ID-korttien sijainti kannattaa varmistaa aiemmin kuin perjantaiamuna.

Kuvatoimitus

Kuvatoimituksesta vastasi Kimmo Hirvonen. Hänen tehtäviinsä kuului ennen kisaa koota sopiva joukko kuvaajia, pistää Jukolan uudet kuvasivut pystyyn (<https://jukola.smugmug.com/>), ohjeistaa kuvaajia niiden käytössä (minikälaisia kuvia laitetaan, mitä tägejä ym.), koordinoida kisaviikonloppuna, että kaikki tarvittavat tapahtumat tulevat kuvattua ja keskustella verkkotoimituksen kanssa tarvittavista artikkelikuvista.

Kuvatoimitukseen oli alkuun ilmoittautunut kahdeksan ihmistä, joista yksi perui ja toinen kieltäytyi tulemastakin, kun ei päässyt kuvaamaan omilla säännöillään. Lisäksi yksi kuvaaja kuvasi puhtaasti tulevan Jukolan tarpeisiin omalla aikataululla.

ONNISTUMISIA JA KEHITETTÄVÄÄ

Koordinointi verkkotoimituksen kanssa onnistui hyvin, kun istuttiin vierekkäin. Lisäksi kuvasivustolle oli selkeästi tarvetta. Kuvia oli käyty katsomassa viikko kisan jälkeen n. 650 000 kertaa.

Kuvasivustolle olisi voitu laittaa osio, johon olisi nopealla aikataululla laitettu kuvia sellaisten medioiden käyttöön, jotka eivät omaa kuvaajaa paikalle lähettäneet. Tänä vuonna esim. ainakin yksi isompi media käytti viime vuoden kuvaa uutisoinnissaan.

Verkkotoimitus

Kisaviikonloppun työvuorot laadittiin koko julkaisutiimille toukokuussa lähetetyn Doodle-kyselyn ja muiden toiveiden perusteella. Keskiviikon kenraaliharjoituksessa paikalla oli jo suurin osa tiimiläisistä ja silloin voitiin harjoitella toimintaa käytännössä. Tämä helpotti kilpailuviikonloppun työskentelyä paljon.

Perjantaina toimitus työskenteli virallisesti klo 14-18. Lauantaina ja sunnuntain vuorot olivat 11-18, 17,30-22, 21.30-05, 4.30-9, 8.30-12. Nettitoimituksessa molempien päätoimittajien lisäksi oli aina vuorossa vähintään yksi toimittaja, mikä oli riittävä määrä. Muutamia yön tunteja lukuun ottamatta molemmille päätoimittajille riitti koko ajan tekemistä. Englannin kääntäjistä yksi oli koko ajan vuorossa ja työtä riitti uutisten kääntämisessä. Ruotsin kääntäjiä talkooporukassa oli vain yksi ja hän teki kaksi vuoroa, jolloin hän käänsi jo valmiiksi tehtyjä uutispohjia. Molemmista kielistä olisi hyvä olla yksi kääntäjä koko ajan vuorossa. Somen puolella joka vuorossa pyrittiin siihen, että joka kanavalle (FB+Twitter, Insta+Snapchat, some-kommentit) olisi kaksi tekijää vuorossa, mutta se ei täysin toteutunut. Silti sosiaaliseen mediaan saatiin paljon hienoa materiaalia läpi kisaviikonloppuna.

Sunnuntaiaamun viimeinen työvuoro oli hiljainen ja nettitoimituksen puolella toimittajat vapautettiin vuorosta ja päätoimittajat huolehtivat sunnuntaipäivän julkaisuista. Viime hetken perumisia talkoolaisilta tuli muutamia, joten varahenkilöt tulivat tarpeeseen.

Yhteensä julkaisutiimissä työskenteli kisaviikonlopun aikana 29 talkoolaista päätoimittajien ja some-päällikön lisäksi. Siitä neljä teki vuoroja nettisivuille ja loput somen puolelle. Osa teki viikonlopun aikana jopa kolme vuoroa, osa vain yhden.

Yhteistyö valokuvaajien kanssa toimi mutkattomasti. Pääasiallisesti yhteyttä pidettiin valokuvaajien päällikön kautta, mutta päätoimittajat olivat mukana myös kuvaajien WA-ryhmässä, jonka kautta he saattoivat tilata lennosta juttuihin tarvittavia kuvia. Suurimman osan uutisten kuvista toimittajat ottivat kuitenkin itse.

Mediakeskuksen olosuhteet eivät olleet toimituksen kannalta parhaat mahdolliset; sisään tuli hiekkaa, jota oli sitten myös tietokoneissa, kameroissa. Tuuli hankaloitti kisaviikolla teltassa työskentelyä, lennättäen hiekkaa ja paukuttaen telttapressuja.

Koneita oli toimituksen käytössä riittävästi, mutta niissä ei ollut valmiina mitään tarvittavia ohjelmia, vaikka näiden perään oli kysely ja toivottu varmistusta jo kevään kuluessa. Vasta keskiviikkona, kun päätoimittajat näkivät varustelun, tehtiin suunnitelma siitä, miten toimitus työskentelee viikonlopun aikana. Esim. kuvankäsittelyn suhteen oltiin ohjelmien osalta omien koneiden varassa. Kaikki koneet eivät toimineet kunnolla, eikä varakoneita ollut. Tilannetta paikattiin käyttämällä omia laitteita.

Tiiminvetäjien keskinäinen työskentely sujui koko projektin ajan mutkattomasti. Hyvä henki auttoi jaksamisessa myös haastavina hetkinä sekä innosti työskentelemään ja viritti uusia ideoita.

Sometiimi

Some-päällikkönä toimi Henna Tanhuanpää. Sosiaalisessa mediassa oli jokaiselle kanavalle viikonlopun ajan oma suunnitelma. Instagram sekä snapchat toimivat samalla suunnitelmallaan. Näin saatiin kaikkiin kanaviin hieman yksilöllistä sisältöä.

Facebookissa julkaistiin tärkeimmät uutiset viikonlopun aikana, twitterissä seurattiin tarkasti viestien kulkua ja instagramiin sekä snapchatiin pyrittiin välittämään kokonaisvaltaisesti tapahtuman tunnelmaa. Some-päällikkö vastasi tapahtumaviikolla maanantaista perjantaiamuun julkaisuista sekä lauantaiamuuna ja sunnuntai-iltapäivänä. Muun ajan some-päällikön tehtäviin kuului tiimiläisten johtaminen. Erityisesti Venlojen viestin aikana some-päällikön tehtävänä oli organisoida tiimiläiset oikeisiin tilanteisiin ja päivittämiseen ei jäänyt aikaa.

Viikonlopulta puuttui kriisiviestintäsuunnitelma. Kriisiviestintään luettavia tapahtumia oli viikonlopun aikana 2kpl, trombi sekä ravintolan jonot. Lisäksi web-tv:n kaatuminen Jukolan avauksen kanssa samaan aikaan ruuhkautti somen tekijöitä vastaamaan asiaan liittyviin kysymyksiin. Iso tiimi sekä tässä kohtaa some-päällikön mahdollisuus käyttää omaa aikaansa päivittämiseen, mahdollistivat erityisesti Jukolan aikana kriisien hoitamisen somessa

Kuvaajaopastus

Opastettuja kuvauskiertueita järjestettiin lähtöön 2 eri pisteelle (kuvaajakoroke ja K-piste), Venloissa maastoon 3 ensimmäiselle osuudelle, Jukolassa maastoon 1., 4.,5. ja 6. osuudelle sekä molempien viestien maaliintuloon. Suurin osa kuvausrasteista oli alle 1 km päässä mediakeskuksesta. Yksi rasti oli 1,7 km päässä. Kaikille rasteille mentiin jalan oppaan johdolla. Suosituimpia kiertueita olivat lähdöt ja maaliintulot, joille osallistui n. 30 kuvaajaa / kuvauspaikka. Venlojen metsäkiertueille osallistui 10 – 20 kuvaajaa. Jukolan aamuyön kiertueille osallistui vain 1 – 5 kuvaajaa.

Jukola photo-liivillä (kiertävässä materiaalissa) kuvaajat saivat omatoimisesti mennä vaihtopuomille lähtevien puolelle sekä maalisuoran varteen kuvaajille varatulle välille. Kuvaajilta kiellettyjä alueita olivat karttatelineet, maalikonnttien seutu sekä kilpailumaasto ilman opasta. Kieltoja valvottiin ja niitä noudatettiin melko hyvin.

Median kuvaajilta saadun suullisen palautteen perusteella kuvausjärjestelyissä onnistuttiin hyvin. Haasteita järjestelyihin tapahtuman aikana aiheutti eniten se, että molemmat viestit kulkivat oletettua aikataulua nopeammin, jonka johdosta aikatauluja jouduttiin muuttamaan lennossa.

Uutena asiana pidettiin la klo 12:30 mediateltassa n. 30 minuutin ”photo briefing”, jossa käytiin yleiset ohjeet ja järjestelyt läpi. Briiffimateriaali oli nähtävillä kuvaajien ilmoitustaululla koko viikonlopun. Ilmoitustaululle tehtiin infolappu jokaisesta kuvausrastikiertueesta, jossa ilmoitettiin lähtöaika, keskeiset tiedot ja esillä oli mallikuva.

Toinen uusi asia oli prioriteettikuvaajien erottelu sinisillä photo-liiveillä. Prioriteettikuvaajat määritettiin etukäteen ja he edustivat 8 tärkeintä mediaa (YLE, STT, ESS, HS, Aamulehti, SSL, Jukola 2018 & Jukola 2019). Prioriteettikuvaajat saivat valita kuvauspaikkansa ensimmäisenä. Järjestely toimi hyvin ja sitä kannattanee soveltaa jatkossakin.

Aikataulu

Viestintä noudatti toiminnsa kilpailunjohtoon asettamaa ”etupainotteista” aikataulutusta, muun muassa verkkouutisoinnin osalta oltiin jopa vuosi edellä aikaisempia Jukoloita. Muutamat avainhenkilöt saatiin rekrytoitua jo 1-2 vuotta ennen tapahtumaa mikä helpotti toimintaa koko valmistelujen ja tapahtuman ajan. Viestintäpäällikön tehtävässä eniten käytännön työtä oli ennen kuin muita vapaaehtoisia viestintän tekijöitä saatiin sitoutettua mukaan, eli vuosina 2016 ja 2017. Verkkopäivitykset, sivustorakenteen muutokset ja esimerkiksi harjoittelualueiden karttapäivitykset ym. työllistivät viestintäpäällikköä mittavasti ennen itse tapahtumaa.

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Viestintävaliokunnan edustajia ja valiokunnan vetäjä oli eniten mukana osallistujamarkkinoinnin palaverissa, muihin valiokuntiin yhteyttä pidettiin lähinnä sähköpostitse. Aktiivisinta yhteistyö oli markkinointivaliokunnan ja tapahtuman läheisyydessä myös turvallisuus- sekä liikenne- ja logistiikkavalioikunnan kanssa.

Yhteenveto

Lahti–Hollola Jukolan viestintä pyrittiin toteuttamaan ammattimaisesti vapaaehtoistyöllä, niin että viestintä tukee paitsi menestyksestä Juhla-Jukolaa, suunnistusharrastusta myös jatkossa. Valiokunta kokoontui alkuvuodesta 2016 alkaen säännöllisesti (yhteensä 8 kertaa) ja yhteyttä pidettiin myös whatsapp-ryhmissä, Facebook-ryhmissä ja sähköpostitse. Viestintäpäällikölle jäi varsinkin pitkän valmisteluprosessin aikana monesti vain hyväksyjän rooli, kun paikalliset vapaaehtoiset ammattilaiset esittivät ja toteuttivat vastuualueelleen ratkaisuja. Johtamisen ja tekemisen mahdolliset puutteet johtuivat pääosin siitä, että vapaaehtoiset olivat työssäkäyviä tai täysipäiväisiä opiskelijoita, jolloin kaikkea organisaation toivomaa viestintää ei aina pystytty välittömästi tekemään. Yhteistyö erityisesti kilpailunjohtoon, alueellisen median, kartta- ja ratavalioikunnan sekä markkinoinnin ja osallistujamarkkinoinnin kanssa oli hyvää.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Oma-aloitteiset ja sitoutuneet tiiminvetäjät ansaitsevat kiitoksen. Joitain vaihdoksia vastuutehtävissä tapahtui elämäntilanteen muutosten takia. Muun muassa some-viestinnässä, kuvatuotannossa ja kuvaajaopastuksessa toteutettiin merkittäviä uudistuksia hyödyntäen edellisvuosien kokemuksia mutta erityisesti viimeisintä saatavissa olevaa tietoa. Ulospäin suuntautunut viestintä erityisesti verkkosivuilla oli jatkuvaa liki kahden vuoden ajan mikä toi hyvän rutiinin ja rohkeutta sisällöntuotantoon. Somekanavat ja verkkosivusto pyrittiin profiloimaan entistä voimakkaammin erillisiksi kanaviksi. Verkkopäätöimittajat ottivat mukaan tultuaan vastuun päivityksistä ja sisällöntuotannosta kiitettävästi. Markkinointivaliokunnassa toiminut, erillinen vastuuhenkilö printtilehtien liitteiden koordinointiin osoittautui myös hyväksi ratkaisuksi.

Parhaat julkaisut

JUKOLA.COM (1.7.2017-30.6.2018)

Julkaistuja uutisia: 429

Erillisiä kävijöitä: 311 435

Istuntoja: 849 212

Sivujen katseluja: 2 482 808

YMPÄRISTÖVALIOKUNTA

Anna-Lea Rantalainen

Tavoitteet

Valiokunnan tavoitteena oli varmistaa ympäristöasioiden huomioon ottaminen tapahtuman kaikilla osa-alueilla. Lahti-Hollola Jukolassa hyödynnettiin Ekokompassi -ympäristöohjelmaa, johon keskeiset suunnitelmat kirjattiin ja tunnusluvut kerättiin. Kilpailumaastossa ja –keskuksessa olevien suojeltavien alueiden, kilpailukeskuksen rakenteiden ja toimintojen sekä liikennejärjestelyjen tuli täyttää ympäristönsuojelulliset tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi tehtiin läheistä yhteistyötä Kenttä- ja huoltovaliokunnan sekä Kartta- ja ratavaliokunnan kanssa.

Tehtävät

- Yhteydenpito ja yhteistyö ympäristöviranomaisten kanssa
- Osallistuminen suunnistusratojen, kilpailukeskuksen ja liikenteen suunnitteluun ympäristönäkökohtien huomioimiseksi
- Maaston luonnonsuojelua vaativien kohteiden arviointi ja kilpailun ulkopuolelle rajaaminen (yhdessä rata-mestareiden kanssa)
- Kilpailukeskuksen luontoarvojen säilyttäminen
- Vesihuollon (pesu- ja saunatoiminnot, ravintola) suunnitteluun osallistuminen (yhdessä kenttä- ja huoltovaliokunnan kanssa)
- Jätehuollon suunnitteluun osallistuminen (yhdessä kenttä- ja huoltovaliokunnan kanssa)
- Oppilaitosyhteistyö Lahden Ammattikorkeakoulun (LAMK) kanssa

Vastuuhenkilöt

Tehtävä/vastuu	Henkilö
Ympäristöpäällikkö	Anna-Lea Rantalainen
Ympäristönsuojelutarkastaja	Lotta Kölli
Hollolan kunta	
Ympäristösihteeri	Kirsi Järvinen
Hollolan kunta	
Ympäristönsuojelusihteeri	Ulla Lehtinen
Hollolan kunta	
Vesiensuojelupäällikkö	Ismo Malin
LYP	
Luonnonsuojeluvalvoja	Asko Riihelä
LYP	
LAMK yhteistyö	Maarit Virtanen
LAMK opinnäytetyö	Laura Heikkinen
Luontoarvot	Heikki Setälä

Ympäristöjärjestelmä Ekokompassi

Jukolan viesti haki Joensuu Jukolaan 2017 Ekokompassi ympäristöohjelman sertifiointia ja se myönnettiin Joensuu Jukolan yhteydessä. Ekokompassi on pk-yrityksille ja tapahtumille tarkoitettu ympäristöjärjestelmä. Ympäristöjärjestelmään kirjataan monilta eri osa-alueilta ympäristönsuojelulliset tavoitteet ja niiden toteutuminen. Näitä osa-alueita ovat jätteet, energia, alihankinnat, materiaalitehokkuus, logistiikka ja ympäristöviestintä. Ekokompassin sertifiointi on voimassa kolmen vuoden ajan 2017 auditoinnista lähtien ja auditoidaan seuraavan kerran vuoden 2020 Jukolan viestissä.

Jukolan viesti oli mukana keväällä 2015 alkaneessa Ekokompassi tapahtuma –hankkeessa, jossa järjestelmä rakennettiin lukuisille yleisötapahtumille ja järjestelmälle luotiin ja pilotoitiin lisäpalveluita yhteistyössä hankekumppanien kanssa (<http://www.ekokompassi.fi/tapahtumat/ekokompassi-tapahtuma-hanke-2015-2017/>). Osallistuminen hankkeeseen oli tapahtumille maksuton, mutta hankkeen päätyttyä tapahtumat maksavat Ekokompassin vuosimaksun.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Ekokompassia noudattelevat tavoitteet omalle tapahtumallemme keskittyivät jätteiden lajitteluun, materiaalien kierrättämiseen, uusiutuvaan energiaan ja logistiikkaan. Alla olevaan taulukkoon on kerätty tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tehdyt toimenpiteet.

Tavoite	Toimenpiteet
Uusiutuvan energian käyttö	<ul style="list-style-type: none"> - Pesuveden lämmittämiseen käytettiin neste MY biodieseliä - Lahti Energia toimitti uusiutuvaan energiaan pohjautuvaa sähköä - Infossa oli aurinkokennoilla toimiva latauspiste
Julkisen liikenteen suosiminen	<ul style="list-style-type: none"> - Seurabussien ilmainen pysäköinti - Polkupyörien ilmainen pysäköinti lähellä kilpailukeskusta - Edullinen bussikuljetus Lahden matkakeskuksesta (talkoolaisille ilmainen)
Jätteen lajittelu	<ul style="list-style-type: none"> - Yksityiskohtaiset suunnitelmat jäteastioiden määrästä ja paikoista - Jäteastioiden selkeät merkinnät - Ravintola-alueella ekoneuvojat neuvoivat lajittelussa - Lajitteluohjeiden jakaminen talkoolaisille
Materiaalitehokkuus	<ul style="list-style-type: none"> - Kiertävän materiaalin hyödyntäminen - Lahden MM hiihtojen materiaalin hyödyntäminen - Pesupaikan pohjan rakentaminen PV:n kanssa, rakenne jää PV:n käyttöön - Rakentamisessa käytettiin kierrätysmateriaaleja, joita saatiin mm. Lahti Energialta
Ravintolatoimintojen ekologisuus	<ul style="list-style-type: none"> - Tarjolla oli lähiruokaa, kasvisruokaa ja luomua, myös luomukahvia - Ruokahävikin minimointi

Toteutus ja kehittämisideat

Ympäristövaliokunta ei varsinaisesti toteuttanut itse mitään edellä mainituista toimenpiteistä, sillä toteuttamisesta vastasivat muut valiokunnat, lähinnä kenttä- ja huoltovaliokunta, ravintolavaliokunta sekä liikennevaliokunta. Toteutuksesta voi lukea raportista kyseisten valiokuntien kohdalta. Valiokunnalla ei myöskään ollut omia talkoolaisia. Luontoarvojen kartoittaminen sen sijaan tehtiin ympäristövaliokunnan toimesta.

Jätteen lajittelun onnistumiseen oli panostettu, mutta jälleen se osoittautui todella haastavaksi. Jätteet päätyivät oikeisiin roska-astioihin lähinnä silloin, kun paikalla oli ekoneuvoja ohjaamassa lajittelua. Koska neuvojat eivät olleet jatkuvasti paikalla, osa energijäte-eristä päädyttiin laittamaan sekajätteeksi. Tosin Päijät-Hämeen jätehuollon sekajätteen lajittelulaitos hoitaa lajittelun jälkikäteen, joten jakeet päätyivät hyötykäyttöön. Kertakäyttö-astioiksi oli valittu kartonkiset astiat, jotka voitiin kerätä energijätteeksi. Biohajoavat astiat olivat käytössä juomarasteilla, koska metsään pelättiin jäävän juomamukeja. Jälkikäteen suoritetun tarkastuksen jälkeen metsästä ei löytynyt muutamaa yksittäistä astiaa enempää. Kauppojen henkilökuntaa pyydettiin keräämään pakkauskar tongit erillisiin astioihin ja ne päätyivät uusiokäyttöön. Jatkossa kerta-astioiden materiaalin valintaa kannattaa harkita tarkoin. Tällä kertaa oli tarkoituksenmukaista kerätä energijätettä, koska paikallisella jätehuolto-yhtiöllä sen hyödyntäminen oli tarkoituksenmukaista. Mikäli bio-alkuisia kerta-astioita käytetään pitää varmistua siitä, että kompostoitavat astiat todella ovat biohajoavia. Käsitteiden viidakko on kirjava ja osa muoveista on biopohjaisia, vaan ei biohajoavia.

Uusiutuvan energian käyttö toteutui laajalla rintamalla. Tapahtumaan saatiin vihreää sähköä, minkä lisäksi Lahti Energia toimitti tapahtuman käyttöön aurinkopaneeleilla toimivan mobiililaitteiden latauspisteen. Myös pesuveiden lämmittämiseen käytetty diesel korvattiin biodieselillä.

Ympäristöasioiden huomioonottaminen hankinnoissa on haasteellista, koska hankintoja tekevät monet henkilöt. Tarjouspyynnöin hoidetuissa hankinnoissa olisi hyvä olla ohjeistus ympäristönäkökohtien sisällyttämisestä tarjouspyyntöön ja niiden vaikutuksesta hankintapäätökseen. Taustalla vaikuttaa myös jatkuva pelko kulujen karkaamisesta pilviin. Sen vuoksi taloudellisuus ajaa usein ekologisuuden edelle kaiken kokoisissa hankintapäätöksissä.

Jukolan viestin yksi kantavista toimista on kiertävän materiaalin hyödyntäminen. Tällä kertaa pystyimme hyödyntämään paikkakunnalla aikaisemmin järjestettyjä MM-hiihtoja ja niiden materiaaleja. Sieltä saatiin jäteasioille kehikoita, opasteita ym. tarpeistoa.

Valiokunnan liittyminen muiden valiokuntien toimintoihin

Ympäristövaliokunta osallistui jätehuollon suunnitteluun yhdessä kenttä- ja huoltovaliokunnan kanssa. Suunnitelma koski jätejakeiden lajittelua ja keräämistä sekä WC-toimintojen järjestämistä. Myös materiaalihankintojen osalta käytiin keskustelua. Toiminnot ympäristönäkökohtineen on kuvattu kenttä- ja huoltovaliokunnan yksityiskohtaisessa toimintasuunnitelmassa.

Kartta- ja ratavaliokunnan kanssa suunniteltiin maaston käyttöä luontoarvot huomioon ottaen. Näin voitiin välttää herkimpien alueiden kilpailukäyttöä. Tästä on kirjoitettu tarkemmin luontoarvojen yhteydessä.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Yhteistyö Lahden Ammattikorkeakoulun (LAMK) kanssa aloitettiin tammikuussa 2017, jolloin opiskelijoilla alkoi projektikurssi. Kurssin kaksi ryhmää valitsivat projektikseen Jukola-aiheen. Toinen ryhmä keskittyi Ekokompassi ympäristöjärjestelmän vaatiman alkukartoituksen tekemiseen. Heidän avullaan kartoitukseen saatiin kerättyä runsaasti eri valiokuntia koskevia asioita, joissa ympäristöasiat voitiin huomioida. Nämä yhteydenotot valiokuntien vetäjiin saivat myös heidät pohtimaan ympäristöystävällisempiä tapoja toimia.

Yhteistyö ympäristöviranomaisten kanssa oli edellytys kisojen pitämiseksi ja se aloitettiin jo kilpailun hakuvaiheessa. Tällöin Hollolan kunnan alueella olevan tapahtuman ympäristöasioista vastasi Lahden seudun ympäristöpalvelut. Vuoden 2017 alusta ympäristöasiat siirtyivät Hollolan kunnalle, jolloin myös yhteyshenkilöt vaihtuivat. Siirto tapahtui kivuttomasti, kun kilpailun järjestäjät toimittivat aikaisemmat pöytäkirjat uusille henkilöille.

Luontoarvot

Luontoarvot pyrittiin selvittämään hyvissä ajoin ennen tapahtumaa ja maastokatselmukset aloitettiin jo kesän 2016 aikana ja niitä jatkettiin kesällä 2017. Varhainen aloitusaika aiheutti turhaa työtä, sillä rastipisteet muuttivat vielä vuonna 2017 melkoisesti. Tässä raportissa on kerrottu luontoarvoista lyhyesti ja täydellisempi selvitys on saatavissa valiokunnan puheenjohtajalta.

Hälvälän maastossa on kaksi luonnonsuojelualuetta ja yksi METSO-alue. Radat suunniteltiin niin, että ne eivät ulottuneet luonnonsuojelualueille. METSO-alueen kautta saivat satunnaiset reitiltä harhautuneet suunnistajat juosta. Muiden luontokohteiden osalta toimittiin maanomistajien toivomalla tavalla. Alueen metsästysseuroihin oli oltu yhteydessä jo hakuvaiheessa 2013-14. Rastipisteiden sijoittelua tarkasteltiin lajiliiton suositusten mukaisesti pyrkien välttämään erityisen herkästi kuluvia maastonosia, esimerkiksi kosteikoita ja kallioiden jäkälikköä. Myös paikallisille ympäristöjärjestöille järjestettiin mahdollisuus tutustua järjestelyihin ja tuoda esille huomioon otettavia seikkoja.

Lintuhavainnot selvitettiin Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen avustuksella. Hälvälän kilpailukeskuksen alueella tiedettiin pesivän kangaskiurun ja kehrääjän. Juuri ennen tapahtumaa tuulisuoja-alueelta löytyikin kehrääjän pesä. Pesä merkittiin kielletyn alueen nauhoihin ja kyseiset ruudut varanneille annettiin uudet tuulisuojapaikat. Kehräjä jatkoi hautomista tapahtuman ajan, eikä näyttänyt häiriintyvän. Rakentamisen aikana

viimeisen rastin vierestä havaittiin teeren pesä, joka myös merkattiin. Pesän poikaset kuoriutuivat juuri ennen kilpailun alkua ja tiettävästi selvisivät tapahtumasta huolimatta.

Maastossa tehtiin kanalintujen pesien etsintää kanalintukoirien avulla kesäkuussa 2018. Etsintä kohdistettiin todennäköisimpään kanalintujen pesintäalueeseen kilpailumaaston luoteisosassa, koska koko alueen läpikäyminen olisi ollut koirille liian vaativaa. Koirien avulla havaittiin paikkoja, joissa kanalinnut ovat liikkuneet, mutta yhtään pesää ei paikallistettu. Ajankohta oli koirille haastava kuumuuden ja pölyn vuoksi. Maastosta oli havaittu järjestäjien toimesta yksi teerenpesä rastin vieressä ja se oli merkattu maastoon. Tämän pesän emolinnun hautominen häiriintyi Jukolayönä niin pitkäksi aikaa, että pesintä epäonnistui.

Vasemmalla kanalintukoira oppaansa kanssa töissä, keskellä varvikkoon syntyneitä selkeitä uria ja oikealla kulunut maastonkohta rinteessä.

Maaston kulumisen seuraamiseksi osa rastipisteistä käytiin valokuvaamassa ennen kilpailua ja sen jälkeen. Rastipisteiden kuluminen vaihteli suuresti riippuen paikalla olleen kasvillisuuden määrästä ja laadusta. Pitkään jatkunut kuiva kausi – ennen ja jälkeen kilpailun - oli kuivattanut sammaleet, jotka näyttivät kuitenkin sietävän hyvin kulutusta. Pitempikestoinen seuranta osoittaa, kuinka nopeasti painunut sammal palaa alkuperäiseen muotoonsa. Joillakin rasteilla ja rastiväleillä kuluminen oli huomattavaa, etenkin rinteisiin oli paikoin muodostunut selkeitä uria. Myös juomarastien kohdat olivat kovalla kulutuksella. Metsä oli kaiken kaikkiaan hyvin siisti roskien suhteen; vain muutamia yksittäisiä geelipakkauksia ja juomamukeja löytyi juhannuksen jälkeen tehdyssä katselmuksessa. Juomapisteet ja ensiapupisteet oli siivottu täydellisesti, eikä niiden läheisyydestä ole havaittu yhtään roskaa.

Rasti 97 perjantaina 15.6. ennen Jukolan viestiä, Jukolan jälkeen 1.7. ja 18.9. (alinna). Kuluminen on selvästi havaittavissa vielä kolme kuukautta tapahtuman jälkeen.

Yhteenveto

Ympäristövaliokunnan tehtävät jakoutuivat selkeästi kahteen osaan. Toinen keskittyi tapahtuman ympäristöystävällisyyden varmistamiseen kaikilla osa-alueilla yhteistyössä muiden valiokuntien kanssa. Tässä työssä apuvälisenä oli Ekokompassi ympäristöjärjestelmä, joka on toimiva ja helpottaa seuraavaa järjestäjää havaitsemaan kaikki osa-alueet, joissa ympäristö tulisi ottaa huomioon. Toinen osa tehtävästä keskittyi luonto arvojen vaalimiseen. Tämä onnistui erityisen hyvin valiokuntaan värvätyn luonto- ja ympäristöasioiden asiantuntijan avulla. Tämän lisäksi luonnon kartoittamisessa avustivat viranomaiset, luontojärjestöt ja metsästäjät, joiden kanssa yhteistyö sujui mainiosti.

PUOLUSTUSVOIMAT

Mika Hakala

Puolustusvoimien toteuttama tuki Lahti - Hollola Jukolassa

Puolustusvoimat toimi tapahtuman päätukijana. Tuki toteutettiin Kaukametsäläiset ry:n ja Puolustusvoimien välisen puitesopimuksen sekä Lahdessa 30.10.2017 allekirjoitetun Lahden Suunnistajat -37 ja Hollolan Urheilijat -46 sekä Maavoimien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Lahti - Hollola Jukola oli kolmivuotisen puitesopimuksen viimeinen tapahtuma. Yhteensä tapahtuman tukeen osallistui noin 150 sotilasta, vahvuuden ollessa suurimmillaan tapahtumaviikonloppuna (sunnuntaina) hieman yli 120 henkilöä.

Tuen toteuttamista ohjasi kapteeni Heikki Nousiainen Maavoimien esikunnasta. Käytännön järjestelyistä vastasi PV:n yhteysupseeri, kapteeni Mika Hakala Panssariprikaatista. Yhteysupseeri osallistui tapahtuman järjestelytoimikunnan työskentelyyn. Järjestelyjen toteuttamiseksi nimettiin suunnitteluryhmä, jota johti yhteysupseeri. Ryhmään kuuluivat lisäksi kapteeni Juha Papinsaari vuoden 2017 loppuun asti ja sen jälkeen kapteeni Mika Avelin (yhteysupseerin sijainen), yliluutnantti Lassi Salo (materiaali ja huolto), yliluutnantti Ilkka Keränen (kuljetukset) ja yliluutnantti Jarkko Piekkari (PV:n esittelyalue).

Tietoliikenneyhteydet

PV tuki tapahtuman televisiointia ja tulospalvelua rakentamalla tietoliikenneyhteydet televisio- ja väliaikarastien sekä kilpailukeskuksen välille. Yhteyksien suunnittelusta vastasi yliluutnantti Juha Tolonen Panssariprikaatista yhdessä Maasotakoulun (ylil Ari Vanhatalo) ja Panssariprikaatin (Inskapt Petteri Tuura) henkilöstön kanssa. Yhteyksien rakentamisesta vastasi Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskuksen (PVJJK) 2. verkko-osasto sekä heille alistettu Panssariprikaatin Johtamisjärjestelmäkompanian kaapelijoukkue. Vastuuhenkilönä toimi PVJJK:lta majuri Juha-Matti Salmenpohja ja rakentamisvaiheessa olleen kaapelijoukkuetta johti ylikersantti Antti Leppikoski. Yhteyksien rakentaminen aloitettiin lauantaina 9.6.2018 kaapelijoukkueen toimesta ja sunnuntaina 10.6.2018 2.VOS:n rakentava ryhmä aloitti harjoituksen ja yhteydet purettiin tapahtuman jälkeisellä viikolla 2.VOS:n toimesta.

Peltosen Hannu (Kaukametsäläiset ry.) toteutti langattomien yhteyksien testaamista Lahti - Hollola Jukolassa ja hänen kommenttinsa testistä on seuraavana:

Vaihtoehto B (WLAN tekniikka): WLAN verkon rakentaminen TV-rasteille 2,4 GHz ja/tai 5 Ghz taajuuksilla.

Vaihtoehtoa B testattiin Lahti-Hollola Jukolassa maastokontilta. Testaus tehtiin erillään muusta toiminnasta.

TPLink CPE510 (5Ghz) linkki testaus: riittävä kaista ja toimiva yhteys saadaan alle 200 metrin yhteyksillä, edellyttää kuitenkin lähes näköyhteyttä, eli toimiva yhteys saatiin vain kontin läheisyydessä

johtopäätös: tämä ei ole käyttökelpoinen TV-rastien toteutukseen

TPLink CPE TL-WA5210G (2,4Ghz) linkki testaus: laiteparilla sai yhteyden maastokontilta TV-rasti aukolle (= noin 800 metrin yhteys), yhteys oli kuitenkin niin huono ja hidas (max nopeus 1 Mbit/s), että se ei riitä TV-rastille

johtopäätös: tämä ei ole käyttökelpoinen TV-rastien toteutukseen

Vaihtoehto A (mobiilidataverkot): Teleoperaattoreiden mobiilidataverkkojen käyttö TV-rastien IP-tietoliikenteen alustana.

Tämä vaihtoehto oli TV-tuotannon käytössä yhdellä rastilla. Kokemukset olivat ilmeisesti hyvät.

Puolijoukkuetelttakylä

PV pystytti 400 puolijoukkuetelttä varusmiesten voimin tapahtuman järjestäjän käyttöön 11.–14.6.2018. Telttanpystytysorganisaatiossa oli 50 varusmiestä. Telttakylä purettiin sunnuntain ja maanantain aikana. Teltat kuljettiin puhdistettavaksi ja pakattavaksi Parolannummelle. Telttakylästä vastasi vääpeli Jukka Järvinen Panssariprikaatista apunaan yliluutnantti Kari Pötrönen. Lisäksi telttanpystytys osastosta jätettiin kunnossapitoryhmä keskiviikko-perjantai väliseksi ajaksi ja he pystyttivät kolme kappaletta korjaamosuojia torstaina järjestäjien

osoittamiin paikkoihin. Torstai-perjantaksi jätimme 10 varusmiehen kunnossapitopartion, jonka toimia tarvittiin perjantaina muutamien teltojen kiristykseen.

Talousskalusto

PV lainasi talousskalustoa järjestäjälle sekä MPK:lle tapahtuman ajaksi. Kalustoon kuului viisi kappaletta kenttäkeittimiä, viisi kappaletta Teuva-keittimiä, 60 kpl 30 litran lämpöastioita, 20 kpl 1000 litran vesisäiliöitä, 3 kpl 2000 L vesiperävaunuja, 20 kpl muovipystöjä (40 L), kylmäkontti sekä erilainen määrä vispilöitä, ämpäreitä, vajeja, lämpölaatikoita. Yliluutnantti Lassi Salo luovutti ja kuittasi materiaalin MPK:lle ja järjestäjälle tarkastuksen jälkeen. Materiaali oli pakattu merikontteihin kokonaisuuksittain, jotta laskeminen, luovuttaminen ja vastaanotto oli toteutettavissa hallitusti. Kaikkiaan talous- ja vaatetusmateriaalia oli kuusi (6) merikontillista. Kontit toimitettiin tilaajan määrittämään paikkaan, jossa suoritettiin laskenta ja kuittaus. Materiaali vastaanotettiin MPK:lta ja järjestäjältä sunnuntaina. Järjestäjä vastasi kaluston oikeasta käytöstä.

Lisäksi Puolustusvoimat toimittivat 410 puolijoukkueteltoa (58 trukkilavaa), 45 Virve -päätelaitetta Täyd. (ml. laturit ja vara-akut), 13 telttasänkyä (Kaaderileijonat), Maastopukuja, kenkiä, pooloja, t-paitoja, lippalakkeja, maakuupusseja, telttapatjoja 100 kpl /paria (6 trukkilavaa) sekä ensihoitopaikan ensihoitovarusus sekä siihen kuuluvat irtotavarat (-)(9 trukkilavaa).

Ylii Salo teki täydennystilauksen Puolustusvoimien Logistiikkalaitokselta 400 teltan ja ensihoitopaikan osalta. Moilemmat tilaukset toimitti Hälvälään Puolustusvoimien sopimuskuljetusyhtiö (Schenker) ja sama yhtiö nouti kilpailun jälkeen ensihoitopaikan varusteineen takaisin Lääkintävarikolle, Ilmajoelle ja teltat toimitettiin Parolannummelle. Puhdistuksen ja pakkauksen jälkeen Schenker toimitti teltat Talousvarikolle.

Panssariprikaati toimitti kokonaisuudessaan 9 merikontillista materiaalia MPK:n kurssija tai Jukolan järjestäjä varten Hälvälään.

Raivaajapartio

Jukolan viesti pidettiin Panssariprikaatin harjoitusalueella Hälvälässä. Puolustusvoimat ovat pitkään käyttäneet aluetta eri tarkoituksiin. Hälvälässä on ammuttu monilla eri kaliiberin aseilla, joten harjoitusalueen raivaamisesta johtuen asetimme tapahtuma ajaksi raivaajapartion turvaamaan tapahtumaa. Raivaajapartion johtajan toimi kapteeni Pasi Suvitie ja jäsenenä kapteeni Arto Hakala Maasotakoululta. Raivaajapartiolla oli kaksi tehtävää kilpailuviikon aikana sekä yksi harjoitustehtävä kenraaliharjoituksessa. Raivaajapartion henkilöt osallistuivat esittelyalueen vaunujen ja koneiden siirtämisiin valmisteluviikolla sekä purkamisviikolla.

Kenraaliharjoitus

Kenraaliharjoitus pidettiin keskiviikkona. Siinä harjoiteltiin mm. lähtölaukauksen ampuminen sekä sen varmentaminen. Harjoitus oli Panssariprikaatin mielestä onnistunut, koska kyseinen harjoitus oli ensimmäinen tilanne, kun simulaattorin paukkulaukaus ei toiminut. Ensimmäinen lähtö toteutettiin varajärjestelmillä ja sen jälkeen kokeiltiin varsinainen järjestelmä onnistuneesti. Onnistuneen harjoituksen jälkeen saimme luvan toteuttaa oikea lähtölaukaus ampumalla viikonloppuna.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) järjestämät kurssit

MPK järjesti tapahtuman yhteydessä kolme eri kurssia PV:n tilaamana koulutuksena vapaaehtoisina harjoituksina. Viesti-, muonitus- ja liikenteenohjauskurssit palvelivat poikkeusolojen joukkojen koulutusta ja samalla auttoivat järjestäjää tapahtuman toteuttamisessa. Yhteyshenkilönä toimi MPK:n Hämeen maanpuolustuspiirin Lahden koulutuspaikan Arne Kumpulainen. Viestikurssi sisälsi viestilaitteiden koulutuksen sekä kilpailun aikana tilannekeskuspäivystyksen eri viranomaisten kanssa.

Lahden koulutuspaikka järjesti lääkintäkurssiin liittyen maastokootterikurssin kilpailun alustavalla viikolla. Muonituskurssi harjoitteli toimintaansa kenraaliharjoituksen yhteydessä toteuttamalla kyseisen päivän ruokatarjoilun. Viestitikurssilla harjoiteltiin ennen tapahtumaa viestivälineiden käyttöä sekä toimintaa tilannekeskussa.

Sotilasjoukkojen majoitus ja ruokailut

Tukea toteuttavat sotilasjoukot majoittuivat Hälvälän harjoitusalueen parakeissa sekä ampumakatoksessa. Ruokailut toteutettiin pääosin kilpailukeskuksessa, valmistelu- ja purkuviikoilla Mörssärissä.

Puolustusvoimien esittelyalue ja näkyvyys

PV järjesti alueellaan kalustonäyttelyn kilpailuvieraita ja näkyvyyttä varten. Kalustonäyttelyssä esiteltiin Panssariprikaatissa käytössä olevaa kalustoa. Kalustonäyttelyn vastuuhenkilönä toimi yliluutnantti Jarkko Piekkari. PV:n esittelyalue oli hieman syrjässä yleisöltä juhralavan takana olevan metsikön takana. PV:n muut näkyvyys-elementit toteutettiin sopimusten mukaisesti. PV vastasi aineiston toimittamisesta järjestäjälle ja järjestäjä vastasi esillepantosta.

Puolustusvoimien varusmiessoittokunta esiintyi Jukola-juhlassa kilpailukeskuksessa lauantai-iltana.

Kilpailun johtaja oli sopinut suoraan Ilmavoimien kanssa Hornetin ylilennosta avajaisten yhteydessä lauantaina kello 19.00.

Kilpailukeskus

Kilpailukeskus sijaitsi Metsähallituksen omistamalla maalla, jonka käyttäjänä toimii Panssariprikaati. Panssariprikaatin harjoitusaluevastaavana toimii raivauspartion johtaja kapteeni Pasi Suvitie. Kilpailukeskus sijaitsi pohjavesialueella. Helteisestä ja kuivasta säästä johtuen, kilpailun järjestäjät suolasivat kilpailunaikana lähtösuoraa muutama kertaan. He toteuttivat suolaamisen ensimmäisen kerran lupaa kysymättä. Tämän jälkeen heille muistutettiin pohjavesialueella olemisesta. He toteuttivat suolausta vielä turvallisuuteen vedoten.

Kuljetukset

Kuljetuksien suunnittelusta ja tilaamisista vastasi yliluutnantti Ilkka Keränen. Hän vastasi niin esittelyalueen kaluston siirron suunnittelusta, erikoiskuljetuslupien hakemisista ja kaluston siirron toteuttamisesta. Hänellä oli apunaan Panssariprikaatin palkattua henkilöstöä, joilla oli raskaan lavetin kuljetusoikeudet sekä erikoiskuljetusten liikenteenohjaaja oikeus. Puolustusvoimien esittelyalueen kaluston ja lähtölaukausvaunun kuljetuksia varten toteutettiin 9 lavettikuljetusta Hälvälään (kaksi päivää valmisteluvaiheessa) ja saman verran kuljetuksia Hälvälästä pois (kaksi päivää purkuvaiheessa). Raskaiden panssarivaunujen osalta tarvittiin erikoiskuljetuslupa ja yksi lupa maksoi 480€/suunta (lupa oli vaunukohtainen). Jokainen lupa Leopard -kalustolle vaati Hämeenlinnassa 10-tien sillan ylityksen dokumentoinnin valokuvin tai videolla kuvaamalla. Näin toteutettiin. Kaluston siirto onnistui suunnitelman mukaisesti.

YHTEISTYÖ OPPILAITOSTEN KANSSA

KOULUTUSKESKUS SALPAUS OSANA JUKOLAN VIESTIN 2018 JÄRJESTELYJÄ

Yleistä

Yhteistyö Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymän ja Jukolan organisaation kanssa aloitettiin hyvissä ajoin vuoden 2017 alussa. Aloituspalaveri pidettiin 7.3.2017, jossa paikalla oli Jukolan edustajien lisäksi Salpauksesta mm. rehtori ja toimitusjohtaja. Tavoitteena aloituspalaverille oli, että käydään keskustelua yhteistyömahdollisuuksista eri osa-alueittain sekä saavutetaan yhteisymmärrys siitä, miten yhteistyössä edetään ja mitkä ovat Salpauksen kapasiteetit vastata Jukolan viestin organisaation tarpeisiin tapahtumajärjestelyissä.

Yhteistyöstä laadittiin yhteistyösopimus Jukolan organisaation sekä Koulutuskeskus Salpauksen välillä. Yhteistyösopimuksen tavoitteena oli sopia osapuolten välisen tapahtumaan liittyvän yhteistyön periaatteista seuraavasti: ”Yhteistyö kehittää ja vahvistaa osapuolten toimintaa siten, että toiminta tukee molempien osapuolten operatiivisia tavoitteita sekä yhteisiin hankkeisiin osallistuvien opiskelijoiden osaamisen kehittämistä ja valmistumista ammattiin. Jukola pyrkii tarjoamaan opiskelijoille haastavia ja mielekkäitä sisältöjä todellisessa kansainvälisessä tapahtumaprojektissa. Yhteistyö voi toteutua monimuotoisesti, kuten opiskelijaprojekteina tai harjoitteluina. Salpauksen opiskelijat voivat osallistua myös yksilöinä tai ryhminä kisojen vapaaehtoistyöhön sen eri toimintasektoreilla”.

Jokaisesta mukaan tulleesta koulutusalaista / toiminnosta tehtiin oma sopimuksensa, jonka Salpauksen puolelta allekirjoitti kyseisestä toiminnasta vastaava opetusalaajohtaja ja -päällikkö. Sopimuksen kohteena olivat koulutusalat ja toimintaan osallistuvien opintolinjojen opiskelijoiden tehtävät tarkennettiin koulutusalan / toiminnon sopimuksissa.

Osapuolet nimesivät toimintakohtaisesti yhteyshenkilöt, joiden tehtävät on määritelty tarkemmin yhteistyösopimuksen liitteessä. Yhteyshenkilön mahdollisesta vaihtumisesta tuli ilmoittaa toisen osapuolen yhteyshenkilölle.

Yhteyshenkilön tehtävänä oli mm. seuraavaa:

- toimeenpanna ja seurata sopimuksen käytännön toteutumista
- tiedottaa oman organisaationsa sisällä ja toisille osapuolille yhteistoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyvistä asioista
- huolehtia, että jokaiseen toimeksiantoon on nimetty asianmukainen tukihenkilö (opettaja / taitovalmentaja Salpauksessa ja/tai vastuuhenkilö Jukolassa) opiskelijoita varten
- huolehtia tarvittavien taustatietojen toimittamisesta opiskelijoille sekä toimintaa koskevista ilmoittautumis- ja vaatetuskäytännöistä
- Salpauksen yhteyshenkilö auttaa yhteistyön käynnistämisessä ja ohjaa opiskelijoita sovitun mukaisesti.

Yhteistyösopimus allekirjoitettiin 19.6.2017 ja sopimus oli voimassa 30.8.2018 asti. Sillä, että sopimus oli voimassa vielä yli 2 kk kisatapahtuman jälkeen, taattiin, että Jukolan purkamis- ja siirtojärjestelyt olivat kailta osin toteutettu.

Yhteistyösopimuksen toteutumista ja yhteistyömuotoja arvioitiin ja kehitettiin yhteyshenkilöiden järjestämissä osapuolten säännöllisissä tapaamisissa. Järjestelyihin liittyvät kokousajankohdat olivat seuraavat:

7.3.2017 (aloituspalaveri, jossa mukana mm. Salpauksen rehtori ja toimitusjohtaja)
 24.4.2017
 16.5.2017
 17.9.2017
 27.11.2017
 12.3.2018
 25.4.2018
 31.5.2018
 15.8.2018 (palautepalaveri)

Jokaisesta palaverista koottiin yhteen koontimuistioon kulloinkin sovitut asiat. Koontimuistio todettiin hyväksi, koska siitä pystyi hyvin käymään läpi asiakoko-naisuusittain ja koulutusaloittain asiat, joista oli aiemmin sovittu ja miten järjestelyt edelleen etenivät.

Edellä mainittujen palaverien lisäksi pidettiin säännöllistä yhteyttä koulutusalojen yhteyshenkilöiden sekä Jukolan yhteyshenkilöiden välillä. Salpauksen yhteyshenkilönä toiminut opetusalojohtaja Risto Salmela osallistui mm. myös Jukolan organisaation ja Taula-Mattien kokoukseen 30.5.2017, tiedonsiirtokokoukseen 11.11.2017 sekä muihin Jukolan järjestelytoimikunnan kokouksiin.

Osapuolten välisissä tapahtuman järjestelyyn liittyvissä neuvotteluissa sovittiin konkreettisista toimenpiteistä ja yhteistyö aloitettiin jo kesästä 2017 lukien tulevan tapahtuman etukäteisvalmisteluilla. Salpaus oli mukana niin etukäteisvalmisteluissa, kuin itse tapahtumassa sekä tapahtuman jälkitoiminnoissa. Yhteistyötä tehtiin monen eri koulutusalan kanssa; mm. rakennusala, sähköala, talotekniikka, tietoliikennetekniikka, tieto- ja viestintätekniikka, logistiikka-ala, ympäristöala, sosiaali- ja terveysala, ravitsemispalvelut, turvallisuusala, media-ala jne. Salpaus toimii myös vapaaehtoisten ravitsemispalveluihin osallistuvien henkilöiden hygieniapassikouluttajana. Koulutukset toteutettiin pääosin loppukeväästä 2018. Lisäksi Salpaus tuki Jukolan tapahtumaa myös vuokraamalla Jukolan tarpeisiin tiloja (esim. auditoriot, kokoustilat).

Yhtenä yhteistyön muotona oli viestintä. Salpauksen näkyvyyttä tapahtumajärjestelyissä esiteltiin mm. Jukola –lehdessä sekä Jukolan viestin 2018 verkkosivuilla. Salpaukselle varattiin myös mahdollisuus esitellä koulutustarjontaansa tapahtumapaikalla esittelypisteessä. Salpaus vastavuoroisesti julkaisi verkkosivuillaan opiskelijanäkökulmasta laadittuja tarinoita konkreettisista tapahtumajärjestelyihin liittyneistä toiminnoista.

Kaiken kaikkiaan Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijat olivat merkittävässä roolissa Jukolan viestin 2018 järjestelyissä. Suur tapahtumassa työskenteleminen antoi opiskelijoille hyvää työelämän kokemusta, sillä työtä tehtiin oikeille asiakkaille.

Koulutusalohtaiset toiminnot

Rakennusala

opetusalapäällikkö Hannu Rinne

Rakennusala toteutti Jukolan viestiin 2018 noin 4500 kappaletta päistään teroitettua telttakeppiä pituudeltaan noin 700 mm, joista osa maalattiin päistä punaiseksi. Tämän lisäksi tehtiin noin 700 pidempää tienvarsiopasteisiin tullutta keppiä. Näiden lisäksi tehtiin kymmenen räkkiliniettä laudasta sekä suurimpana kohteena Jukolan viestin sisääntulo portti.

Telttakeppien tekeminen osui hyvin rakennusalan perustutkintoa aloittavien opiskelijoiden ensimmäiseksi työksi, jonka avulla he tutustuivat erilaisiin työkaluihin ja sen kautta myös työturvallisuuteen. Opiskelijat kehittivät itse keppien pakkausmenetelmän, jossa nippuun tuli aina 20 keppiä. Nippu sidottiin päistään pakkausmuovilla. Tämä osoittautui hyväksi ratkaisuksi myös keppejä asentaneille talkoolaisille, koska pakkaus piti kepit kasassa viimeiseen keppiin asti ja siitä oli helppo paketteja kantaa. Keppijä tekemässä oli kaiken kaikkiaan noin 80 opiskelijaa.

Räkkiteline

Räkkitelineeseen tuli valmiit mitat, joiden mukaan ne tehtiin. Mitat osoittautuivat hieman virheelliseksi, mutta onneksi asiaa käytiin testaamassa. Korjaustoimenpiteet asiassa olivat suhteellisen helppo toteuttaa.

Varsinaisen Jukolan portin rakentaminen alkoi sen jälkeen, kun piirustukset tulivat. Alun perin pylväissä oleva rimoitus oli tarkoitus asentaa pystyyn, mutta viimeisessä muutoskuvassa suunnittelija oli kääntänyt ne vaakaan ja nurkat jiiriin. Opiskelijoiden suunnitteluun ja toteutukseen opettajan johdolla jäi pylvään tukirakenteet, jotta pylväs ei huoju tai taivu kovassakaan tuulessa. Pohja tehtiin kuormalavan päälle, ja tarkoitus oli, että siihen laitettaisiin painot. Toteutuksen edetessä huomattiin, että pelkät painot eivät riitä ja tornit tulee reivata jotenkin molempiin suuntiin. Reivaus toteutettiin paikan päällä.

Pylväiden rakentaminen opiskelijatyönä onnistui rakennusalan hallissa vaaka tasossa. Pintakäsittely tehtiin rimojen asentamisen jälkeen. Pylväät kuljetettiin kokonaisina paikanpäälle, jossa ne pystytettiin.

Ajankohta pylväiden rakentamiseen oli keväällä, jolloin ensimmäisen vuoden opiskelijoilla oli jo kokemusta ja osaamista rakentamisesta. Aikataulun suhteen pylväät ehdittiin tekemään, vaikka puutavaran toimitus olikin hieman myöhässä.

Rakentamisesta yleisesti voidaan sanoa, että Jukolan viestiin tehdyt tuotteet osuivat ajankohdallisesti hyvin rakennusalan perustutkinnon opetussuunnitelmaan sekä toteutussuunnitelmiin.

Sähkö- ja automaatioala

opetuslapäällikkö Hannu Rinne

Sähkö- ja automaatioala aloitti jo edellisenä syksynä sähköpylväiden kalustamisen paikan päällä. Toteutuksena opiskelijoilla oli meneillään opintojen täydentäminen automaatioasentajasta sähköasentajaksi, jolloin ajankohta oli hyvä tuollaiseen toteutukseen. Toukokuun lopussa ja kesäkuun alussa sähköasentajia on muutamia avustavissa töissä.

Sähkö- ja automaatioalan opiskelijat aloittivat sähkötöiden tekemisen alueella 16.-17.10.2017. Alue kuuluu puolustusvoimille ja opiskelijat liikkuvat siellä opettajan johdolla. Alueella tehtiin ennen töiden aloittamista puolustusvoimien puolesta aluekartoitusta. Alueella liikkuminen edellytti opiskelijoilta ja opettajalta asianmukaisten lupien ja kuvallisen henkilöllisyystunnuksen henkilökortin mukana kantamista, unohtamatta

työturvallisuusvarusteita. Vaikka luvat kattoivat isommankin alueen, oli opiskelijoilla tiedossa oma alueensa, jossa he liikkuvat. Tämä oli hyvää harjoitusta opiskelijoille valvotulla alueella liikkumisen vuoksi.

Opiskelijat harjoittelivat elokuussa Heinolan kampuksen pylväskentällä ja Vipusenkadun maakaapeliverkon ympäristössä ennen töiden aloittamista Jukolan viestin kisa-alueella. Harjoittelulla opiskelijoille saatiin riittävät perusteet, jotta työt maastossa onnistuivat.

Sähköalan opiskelijat mm. kytkivät alueella jakeluverkon, joka otettiin käyttöön myöhemmin. Lisäksi laitettiin katujakokaapit ja ilmanjohtolinjat kuntoon. Opettajan lisäksi opiskelijoita oli neuvomassa myös alan ammattilainen energialaitokselta.

Yleisesti voi todeta, että opiskelijatyönä toteutettavaksi ajatellut rakennustuotteet olivat tiedossa riittävän aikaisin, jotta ne saatiin sijoitettua joustavasti meneillään oleviin toteutus suunnitelmiin. Kaikkea rakentamista, jota oli suunniteltu opiskelijatyönä tehtäväksi ei toteutettu, koska siihen oli löytynyt toisenlainen ratkaisu. Jukolan viesti toimi loistavana oppimisympäristönä opiskelijoille.

Talotekniikka

opetusalapääällikkö Jari Pöyhönen

Talotekniikan opiskelijat osallistuivat vesi- ja viemärijärjestelmien asentamiseen.

Opiskelijoita oli töissä yhteensä kahdeksan hengen tiimi, joka hyödynsi projektin työpaikalla tapahtuvana oppimisena. Ajankohtana oli toukokuu 2018. Kesäkuussa yksi opiskelija jatkoi työskentelyä Jukolan organisaatiossa kesäajan koulutus sopimuksessa.

Työt koostuivat pääosin asennustöistä siten, että pääosa putkista ja linjoista oli vedetty paikoilleen ja opiskelijat harjoittelivat kytkentää sekä asentamista. Opiskelijoiden palautteen perusteella projekti oli heille erittäin hyödyllinen sekä ke-hitti heidän osaamistaan toivotulla tavalla. Opiskelijoita ohjasi Juha Lehti; Jukolan vastaava työnjohtaja. Lisäksi opiskelijoiden kuljetuksesta vastasi taitovalmentaja Markku Immonen. Opettajat Anna Forsström ja Jorma Hakkarainen valmensivat sekä ohjasivat opiskelijoita ennen projektin alkua yhteistyössä Jukolan työnjohtajan kanssa.

Opiskelijat kuljetettiin oppilaitoksen autolla työmaalle ja organisaatio muonitti heidät sekä tuki työkalujen ja muiden erikoisvarusteiden osalta. Opiskelijoilla oli oppilaitoksen työvaatteet.

Kokonaisuutena projekti oli hyvä kokemus: Yhteistyö Jukolan kanssa sujui erin-omaisesti, opiskelijapalaute oli hyvä, opiskelijoiden työn jälki oli kiitettävää ja opiskelijat oppivat toivotulla tavalla.

Merkonomit sekä datanomit

opetusalapääällikkö Pia Hemmilä

Liiketalouden perustutkinnon ja tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon osalta kevääksi 2018 suunnitellut yhteistyömuodot, esim. työssäoppimisjaksot kisaorganisaatiossa eivät valitettavasti toteutuneet.

Tietoliikennetekniikka

opetusalapääällikkö Anu Snellman

Tietoliikennetekniikan opiskelijat (kaksi henkilöä) osallistuivat tapahtumajärjestelyihin työssäoppimisen kautta Lahden telepalveluissa. Opiskelijat toteuttivat kuituhitsausta. Työ ajoittui touko-kesäkuulle. Kokonaisuus käsitti

yhden kuituverkon, joka käytännössä tarkoitti kilometreittäin hitsattua kuitua sekä kymmenittäin hitsattuja valokuituliittimiä.

Toteutus sujui hyvin. Onneksi sää oli myötämielinen, eikä satanut, koska työ toteutettiin ulkotyönä. Kehittämiskohteena todetaan ohjauksen resurssoinnin vähäisyys.

Logistiikka

opetusalanpäällikkö Ismo Hämäläinen

Salpaus oli mukana logistiikka-alan osalta tapahtumajärjestelyissä. Kaikkiaan n. 15 opiskelijaa hoiti vaihtelevasti erilaisia kuljetuksia; tarvikkeiden kuljetusta (esim. tyhjiä ja täysiä keloja) sekä henkilökuljetuksia. Salpaukselta oli Jukolassa käytössä mm. kappaletavarannostin, vaihtolava-auto sekä umpikaappiauto /perälautannostin. Henkilökuljetuksissa käytössä oli pikkubussi ja linja-auto.

Salpaus oli mukana kierrätettävän materiaalin siirtokuljetuksissa (Jukolan tapahtumasta Joensuusta Hälvälään Hollolaan) kesä-heinäkuun vaihteessa.

Kesäajan pienen opiskelijaresurssin johdosta mm. opetuslajohtaja Risto Salmela hoiti Salpauksen tila-autolla erilaisia elintarvikeajoja ja kaupakäyntejä. Myös Salpauksen taitovalmentajat Juuso Pöyhönen ja Markus Lukkarinen olivat töissä kisa-aikaan.

Lisäksi Salpaus hoiti myös IT-laitteiden kuljetusta (isot monitoimilaitteet, työasemia). Alan opettaja toimi itse kuljettajana, kun oppilaat eivät enää olleet käytettävissä. Tämä oli saadun palautteen mukaan IT -valiokunnalle hyvä ja tarpeellinen työ, mitä ilman heillä olisi ollut ylimääräisiä vaikeuksia hoitaa kuljetukset.

Opiskelijakuljetuksia tarvittiin mm. pe 15.6.2018 klo 12 alkaen su 17.6.2018 iltaan saakka sekä kenraaliharjoitukseen 13.6.2018 (lähtö n. klo 12 ja paluu n. klo 16). Laitetoimitusten kuljetus tehtiin 5.6. (Salpauksen opiskelija- ja henkilöstöravintola Kampus 2:sta ja Kulinaarista nouto: uuni, kylmävitriiniä jne.). Takaisintoimitus toteutettiin Jukolan kisojen jälkeisellä viikolla heti maanantaista alkaen.

Yleisesti ottaen Salpauksen näkökulmasta kaikki sujui hyvin ja logistiikkajärjestelyt toteutettiin suunnitellun mukaisesti pääosin opiskelijatyönä ja taitovalmentajien avustuksella.

Pääportin kuljetus jäi viime hetkille (parin päivän viivästyminen portin valmistuttua, joka johtui kalusto ja opiskelija resurssien puutteesta). Salpauksessa tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota vastaavanlaisten tapahtumien suunnittelussa siihen, että kiinnitetään hyvissä ajoin opiskelijaryhmä tai tietyt kortilliset opiskelijat projektiin. Osittain haastetta tuotti Salpauksen kalusto, joka oli Jukolan tarpeisiin nähden sidottuna toisaalle Salpauksen omiin tarpeisiin liikenneopetukseen. Haastetta tuotti myös kuljetustilausten tulo useasta eri paikasta sekä epäselvyys kuljetustarpeissa (toisinaan kyyditykseen ei ollutkaan tarvetta ja asia ilmeni vasta paikan päällä ja toisinaan oli varattu liikaa kalustoa kuljetuksiin). Kaiken kaikkiaan projekti oli opiskelijoille mielenkiintoinen ja he pitivät siitä. Projekti toimi myös hyvänä osana alan opetustoimintaa.

Ympäristöala

opetusalanpäällikkö Heikki Tuomainen

Alustavasti ympäristöalan osalta käytiin keskustelua tapahtumapaikalla järjestettävästä neuvonnan toteuttamisesta jäte-/kierrätyspisteillä. Toimintoon olisivat liittyneet osin myös Kiinteistöpalveluala / kiinteistöhoitajat. Ympäristöselvityksen osuuden toteuttaminen todettiin olevan paremminkin Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kuin Salpauksen opiskelijoiden ominta alaa. Jätehuollosta vastaavan yrityksen kanssa suunniteltiin alustavasti työssä oppimisen toteuttamisen mahdollisuutta. Salpaus ei lopulta ollut mukana ympäristöalan ja kiinteistöhoitajien osalta tapahtumajärjestelyissä.

Ravitsemispalvelut

ravintolapalvelujohtaja Marko Viljamaa, opetusalapäällikkö Tarja Laaksonen

Ravitsemuspalveluista on tarkemmin Ravintolavaliokunnan osuudessa.

Turvallisuusala

opetusalapäällikkö Marko Arkko

Opetusalapäällikkö Marko Arkko keskusteli alustavasti kisaorganisaation turvallisuusvastaavan Raine Nurmisen kanssa mahdollisesta turva-alan opiskelijoiden osallistumisesta tapahtumajärjestelyihin järjestyksenvalvojina. Todettiin, että kisaorganisaatiossa oli jo tuolloin aloitettu järjestyksenvalvojakoulutukset (n. 30 hlöä). Lisäksi poliisin kanssa neuvottelut asiasta olivat meneillään.

Salpaus ei lopulta ollut mukana turvallisuusalan osalta tapahtumajärjestelyissä. Lainsäädännön mukaan järjestyksenvalvojan tulee olla 18-vuotias. Tapahtuman aikaan valtaosa Salpauksen opiskelijoista oli töissä, jolloin toteutus ei valitettavasti onnistunut ajankohdan, tarvittavan ikävaatimuksen sekä tarvittavan opiskelijamäärän vuoksi.

Media-ala

opetusalapäällikkö Marko Arkko

Media-alan yhteistyötä suunniteltiin alustavasti mm. mediakeskuksessa toimimisessa, kuvaamisessa sekä sometamisessa. Myöhemmin yhteistyötä viestinnän ja media-alan toimijoiden kartoitettiin ja todettiin, että mm. somettaminen toteutetaan Salpauksen viestintä- ja markkinointipalvelujen kautta.

Media-alan yhteistyö muodostui lopulta lähinnä äänentoistoon liittyvään toteutukseen; media ja VIP-teltan äänentoisto. Media-alan opiskelijat tutustuivat toimintoihin jo siinä vaiheessa, kun äänentoiston päätuottaja rakensi aluetta/toimintoja/kokonaisuutta.

Sirkusala

opetusalapäällikkö Katja Arasola

Sirkusalan osalta aluksi suunniteltiin mahdollista sirkusartistien esitystä tapahtuma-alueella kisaviikonloppuna. Neuvotteluja jatkettiin mm. kevään 2018 ajan, mutta todettiin lopulta, että tapahtuman aikaan sirkusartistit ovat jo valmistuneita esiintyviä taiteilijoita ja veloittavat esityksistään. Näin ollen todettiin, että Salpauksen sirkusopiskelijat eivät osallistu tapahtumaan.

Viestintä

markkinointi- ja viestintäpäällikkö Jonna Uski

Salpaus toteutti yhdessä Jukolan kanssa laaja-alaista viestintää. Salpaus näkyi mm. Jukolan lehdissä (artikkelit lehdissä 6/2017, 4/2018, 6/2018), lehtimainoksina (Salpauksen mainokset Jukolan lehdissä 4/2018 ja 6/2018) sekä käsiohjelmassa (Jukola yhtenä rastina matkalla ammattiin + mainos).

Salpaus oli näkyvillä myös Jukolan verkkosivuilla (artikkeleina: Koulutuskeskus Salpaus mukana Jukolan valmisteluissa, Salpauksen opiskelijat ovat jo rakentamassa ensi kesän kisa-alueita, Jukolassa maistuu kotimainen ja lähiruoka) ja sai myös useita mediaosumia eri tiedotusvälineissä (esim. ESS, Itä-Häme). Lisäksi Salpaus uutisoi

Jukolan viestistä omilla verkkosivuillaan (uutinen Jukolan viesti oli opiskelijoille ainutlaatuinen ympäristö oppia). Kisa-alueella Salpauksen näkyvyyttä tuotiin esiin mm. Salpauksen beach flag -lipuilla.

Sosiaalisessa mediassa Jukola näkyi Salpauksen some-kanavissa (Instagram, LinkedIn, Facebook ja Twitter). Yhteensä näissä kanavissa oli 33 julkaisua ja 38 842 näyttökertaa.

Esimerkit eri kanavien julkaisuista ja tarkemmat kanavakohtaiset tilastot ovat raportin liitteenä 4.

Sosiaali- ja terveysala

opetusalapääällikkö Irina Oksanen

Jukolan Lastenmaailman valmistelu alkoi Salpauksen sosiaali- ja terveysalan osalta jo syksyllä 2016. Tällöin koonnuttiin ensimmäisen kerran Tuula Tjäderin johdolla ja yhdessä Hollolan seurakunnan, partiolaisten ja MML kanssa käynnistettiin suunnittelutyö. Työn pohjana olivat aikaisemmin toteutuneet Jukolan Lastenmaailmatoteutukset, niiden onnistumiset ja mahdolliset korjausta vaatineet asiat. Valmistelutyötä jatkettiin 2016 -2018 koontuen alkuun harvemmin ja loppua kohden tiheämmin. Matkan varrella mukaan tulivat myös Lahden ammattikorkeakoulun sosionomi opiskelijat ja opettajat.

Alkuun työskentelyä ja kokoontumisia hieman haittaisi varsinaisen vetovastuun epäselvyys, mutta myös tämä asia korjaantui suunnittelutyön edetessä. Yhteistyö eteni hyvin ja tuotti lopulta todella onnistuneen tapahtuman.

Lähihoitajaryhmä 20 opiskelijan voimin osallistui Jukolan viestin Lastenmaailman suunnitteluun ja toteutukseen. Ryhmästä valittiin 4 opiskelijaa, jotka osallistuivat Lastenmaailman suunnittelukokouksiin. Koko ryhmä suunnitelti ja toteutti tapahtumaa osana lähihoitajaopintoja. Ennen tapahtumaa opiskelijat ilmoittautuvat vapaaehtoisiksi Lyyti-järjestelmän kautta. Huhtikuussa muutama opiskelija osallistui Lastenmaailman maastokatselmuksen. Keskiviikkona ennen kisaviikonloppua opiskelijat tutustuivat alueeseen koko ryhmänä ja perjantaina Lastenmaailma rakennettiin paikan päälle. Itse tapahtumassa opiskelijat pääsivät käytännössä toteuttamaan lasten ohjaamista.

Lastenmaailmaa oli suunnittelemassa ja toteuttamassa myös LAMK:n opiskelijoita, MLL:sta henkilöitä, partiolaisia, seurakunnan työntekijöitä, urheiluseuran aktiiveja (Hollolan Urheilijat, Lahden Suunnistajat, Hollolan hirvenhiihtäjät) ja muutamia ulkopuolisia vapaaehtoisia. Salpauksen opiskelijat toteuttivat urheilupisteen ja kasvomaalauksen. Lastenmaailmassa oli myös oma ensiapupiste, mutta sitä ei onneksi tarvittu itse tapahtumassa. Lisäksi Salpauksen opiskelijat olivat apuna ekoammunnassa ja muuallakin missä apua tarvittiin. Lauantaina Lastenmaailmassa oli ruuhkaa, sunnuntaina oli hiljaista. Lastenmaailma oli hyvä kokonaisuus, jossa lapset huoltajineen saattoivat mukavasti viettää aikaa. Sää suosi; ei satanut ja oli kuuma. Kuumuudesta johtuva ongelmana oli, että kasvovärit sulivat.

Salpauksesta mukana oli opettaja Pekka Salovaara (osallistui myös vapaaehtoisena tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen) sekä taitovalmentaja Salla Miettinen.

Oppilaitoksen työskentelyn näkökulmasta oli todella hyvä, että suunnittelutyö käynnistyi tosi varhaisessa vaiheessa, vaikka itse opiskelijoiden valinta itse toteutukseen tapahtuikin kuitenkin vasta tapahtumaa edeltävänä keväänä. Alkuun haasteita aiheutti ajatus, että tapahtuma on kesäkuussa ja vielä viikonloppuna. Opettajan ja opiskelijoiden joustavuuden ansiosta sekään ei kuitenkaan lopulta osoittautunut esteeksi.

Opiskelijat olivat tyytyväisiä ja pitivät osallistumista mukavana vaihteluna opiskeluun. Palaute paikan päällä ja sen jälkeen on ollut myönteistä. On ollut hienoa saada olla mukana näin ison ja merkittävän tapahtuman toteutuksessa ja se on ollut myös hieno kokemus opiskelijoillemme. Tärkeintä tällaisen tapahtuman järjestelyssä on hyvin ennakoitu, johdettu ja organisoitu suunnittelu, tällöin toteutus tulee varmasti onnistumaan!

Lastenmaailma sai erittäin hyvää palautetta myös kansainvälisesti erään sveitsiläisen äidin kirjeen muodossa: *Thank you Childrens world To all of you, who organized this fantastic Jukola viesti! I'd like to thank you all for doing such a great work!! My spouse was participating in your competition and my children and I came along to support him and his team. As you have gotten for sure plenty of positive response for the whole competition – and we'd like to join them all, because it was VERY GOOD ORGANIZED ALL THROUGH THE WAY!!!! – I'd like to make sure that also your "Lastenmaailma" gets the amazing feedback they deserve!!!* ♥

Never until now have we seen a childrens world such perfectly organized as this one was!! You can really be proud of all of you because I have seen nothing but satisfied children playing there and lots of relaxed parents because they could finally chill out knowing that there was plenty of stuff to do for the youngsters. I have three little children. The youngest being just 5 months old, it's not always easy for the two elder ones to get as much attention as they would like and need. During a competition like this it's definitely a challenge keeping them occupied for the time being there. And previously, as we had just two children and actually it would have been much easier to do just that, it was never possible! They got bored out quite soon and we parents had to come up with stuff to do. So as you can imagine, it was nothing to look forward to knowing that it's not going to be a nice experience for our kids.

BUT YOUR CHILDRENS WORLD SURPRISED US TOTALLY!!! And in an extremely positive way!!! THANK YOU for that! There was so much to do and really great things to do, so they never got bored and actually they wanted to do the same stuff over and over again. They were so happy as they could paint scarves in the color of your Jukola theme, because they felt as being a part of the event! They felt as if they belonged to the competition! That was a really nice idea and the joy I felt watching them drawing and painting was tremendous. The stuff working at this station was really friendly and nice and I know that my children are very shy, but they felt safe with those girls and they even tried to talk with them! Unfortunately, my children cannot speak English, so it was a bit difficult! But thank you for those moments!

The eco-shooting was another highlight! Really friendly men, who helped all through the way and helped them target the goal so that they could shoot some of the targets right in the middle! My kids were really proud and we took photos of our shooting-stars! That shooting-point was a great idea!!! All of the children loved it! Thank you for that!!

There was a sumo-fighting place which all children adored and was a lot of fun. A fantastic idea!! This was a opportunity which they hardly ever get and was much appreciated. Thank you for that! There was a happy, smiling redhaired woman who had an unbelievable hard job of lifting those children up all the time, because it was too hard for them being stuck in their sumo-suits. I felt so sorry for her having to do that over and over again, but she never quit smiling and making jokes! Thank you for that!

The giant sling-shot was also great and the nature trail kinda fun too. The giant skis were unusual and at first difficult, but once they got the hang of it they loved them really very much. They never played Unihockey but it was cool to try it out! The basketball hoop was a bit too high for them, but I loved that they put small buckets with balls for the little kids! You really thought of everything! Thank you!

The facepainting was a nice touch and the kids liked it really very much. I think you can never go wrong with that! Thanks for the ladybugs!!

There was a painting and craft station inside the tent and two wonderful old ladies were waiting for all the children to come get crafty with them. They were nice old women who seemed to have a lot of experience with children and our kids loved to hang out with them! Thank you, sweet grannys!

There was a labyrinth and I thank you so much that you didn't make it scary with high walls so that they wouldn't know where to go. The children could see us parents at all times and so it was fun for them to find their way out of the woods. It was a super nice idea! Another THANK YOU for that, because our kids ran the track many many times and found it kinda funny and challenging to beat their old "personal record" over and over again.

This giant furball, the mascot you had coming, with the pilotglasses was gorgeous!! It was hugging and waving all the time and it was really sweet. It was a nice surprise and my children loved it very much. Looking at all the other children around us, they loved it too. They were just as excited as my kids and for that a big fat THANK YOU!

But my biggest THANK YOU goes to all of the people working there!!! They were superbe and absolutely kind and friendly. They smiled all the time and had nice little conversations not only with the children but also with us parents. They helped and guided us if we had questions and I never got an "I don't know" answer – no matter how stupid my questions!! I absolutely loved the Childrens world and we all enjoyed being there. One of your workers, a darkhaired woman, even saved my son from a biker who would have crushed into my son really badly. She got a hold of my boy just as a man was about to pass by my boy who wanted to cross the road. It was quite close and my boy got scared but she handled the situation perfectly. ♡As it turned out she even spoke german (which is our native tounge) and we had a long chat about everything going on there in your Jukola. She was really sweet and nice gave my boy a hug at the end and apologized for scaring him that much. It felt good knowing that there are other people watching out for my children too! You can be lucky that you have people like them working for you! Without all of them I don't think Jukola viesti would have been the same.

So THANK YOU ALL for giving us a good time, making us feel welcome, making my children happy and keeping them safe at all times. Thank you for a well organized Jukola race! God bless you all and I hope all of the future Jukola races are going to be just like yours.

The best wishes to all of you Martina with Felix, Melissa and Andreas from Switzerland 4 happy customers of your Childrens world

Please make sure the stuff gets our greetings! They need to know they are awesome! ♡♡♡

Salpauksen palaute yhteistyöstä

opetusalaohjaaja Risto Salmela

Koulutuskeskus Salpaus osallistui tapahtuman järjestelyihin monella eri osa-alueella. Haastetta järjestelyihin loi tapahtuman ajoittuminen kesäajalle, jolloin Salpauksen opiskelijat olivat pääosin lomalla tai kesätöissä. Järjestelyistä selvittiin sovittu mukaisesti opiskelijoiden sekä henkilöstön avustamana. Kehitettävää aina löytyy ja otamme niistä oppia. Olemme erittäin kiitollisia, että saimme olla osana suurta tapahtumaa ja sen järjestelyitä. Saimme tästä runsaasti hienoa kokemusta ja oppia suuren tapahtuman erilaisista järjestelyistä; tämä oppi oli erityisen tärkeää mukaan osallistuneille opiskelijoillemme. Iloksenne voimme myös todeta, että Salpauksesta osallistui vapaaehtoistoiminnan kautta henkilöstöä tapahtumajärjestelyihin.

Liitteet

Salpauksen näkyminen Jukolan viestin yhteydessä

Jukola-lehdet

- Salpauksen opiskelijat mukana Jukolan viestin järjestelyissä, 6/2017: <http://portfolio-web.ess.fi/www/Jukola/1706/pubData/mobile/index.htm#/7/>
- Salpauksen opiskelijat ovat mukana tekemässä tapahtumaa + mainos, 4/2018: https://cdn.jukola.com/wp-content/blogs.dir/14/files/2018/04/Jukolan-viesti_4_2018.pdf
- Jukola yhtenä rastina matkalla ammattiin + mainos, 6/2018: <https://cdn.jukola.com/wp-content/blogs.dir/14/files/2018/06/jukola-lehti.pdf>
- Käsiohjelma: Jukola yhtenä rastina matkalla ammattiin + mainos, 6/2018: https://cdn.jukola.com/wp-content/blogs.dir/14/files/2018/06/Jukolan-viesti_kasiohjelma_web.pdf

Jukolan verkkosivut

- Koulutuskeskus Salpaus mukana Jukolan valmisteluissa, 12.7.2017: <http://www.jukola.com/2018/koulutuskeskus-salpaus-mukana-jukolan-valmisteluissa/>
- Salpauksen opiskelijat ovat jo rakentamassa ensi kesän kisa-alueita, 10.11.2017: <http://www.jukola.com/2018/salpauksen-opiskelijat-ovat-jo-rakentamassa-ensi-kesan-kisa-alueita/>
- Jukolassa maistuu kotimainen ja lähiruoka, 28.5.2018: <http://www.jukola.com/2018/jukolassa-maistuu-kotimainen-ja-lahiruoka/>

Mediaosumat

- Tiedote lähti 18.6. alueen medialle, sisältönä nettisivujen uutinen. Osa alla olevista jutuista oli sekä printti- että verkkolehdessä
- Etelä-Suomen Sanomat: Jukolan kilpailukeskus rakenteille, Kirkkotien nopeudet alas (28.4.2018)
- Etelä-Suomen Sanomat: 50 000 asukkaan Jukolan kylä nousee reilussa kuukaudessa ja katoaa parissa viikossa (8.5.2018)
- Itä-Häme: Jukolan kylästä ei jää jälkiä (9.5.)
- ESS:n kesälehti: Mennään metsään (toukokuu 2018)
- Etelä-Suomen Sanomat: 7 000 annosta pyttipannua ja yli tuhat kiloa makkaraa – katso grafiikasta, min-käläisen ruokkimisihmeen suunnistuskisa vaatii (9.6.2018)
- Etelä-Suomen Sanomat Jukola-grillipihvi, pidennetyt aukioloajat, mökkikylä täynnä norjalaisia – näin Lahden ja Hollolan yrittäjät varautuvat yleisöryntäykseen
- Etelä-Suomen Sanomat: Jukolan kisakahvi kiehuu puuvoimalla ja ruokaa on tarjolla 12 000 kiloa (15.6.2018)
- Etelä-Suomen Sanomat: Pyykkinarut paljastuvat labyrintiksi - Jukola tarjoaa lapsille ja muillekin vieraille monenlaista tekemistä (15.6.2018)
- Fazerin tiedote: Hyvän tapahtuman kruunaa hyvä ruoka – Fazer on Jukolan viestin yhteistyökumppani (15.6.2018)
- Etelä-Suomen Sanomat: Kisakahvi kiehuu puuvoimalla (Jukola) (16.6.2018)
- Itä-Häme: opiskelijat saivat oppia (19.6.2018 - tiedotteen pohjalta)

Muu näkyminen

- Salpauksen beach flag -lippuja oli kilpailualueella
- Salpauksen sivuilla uutinen: Jukolan viesti oli opiskelijoille ainutlaatuinen ympäristö oppia, 18.6.2018: <https://www.salpaus.fi/2018/06/18/jukolan-vesti-oli-opiskelijoille-ainutlaatuinen-ymparisto-oppia/>

Sosiaalinen media

- Jukola näkyi Salpauksen some-kanavissa: Instagramissa, LinkedInissä, Facebookissa ja Twitterissä
- Yhteensä näissä kanavissa oli:
 - o 33 julkaisua
 - o 38842 näyttökertaa

Lahden ammattikorkeakoulu

Marjo Leppä

Lahden ammattikorkeakoulu oli vahvasti mukana toteuttamassa Lahti-Hollola Jukolaa. Opiskelijayhteistyö aloitettiin jo keväällä 2017 ja yhteistyöprojekteihin osallistui kaiken kaikkiaan lähes 300 opiskelijaa. Mukana oli opiskelijoita kaikilta LAMK:n koulutusaloilta (tekniikka, liiketalous ja matkailu, muotoilu, sosiaali- ja terveysala).

Tapahtuman valmisteluvaiheen projekteja olivat mm.:

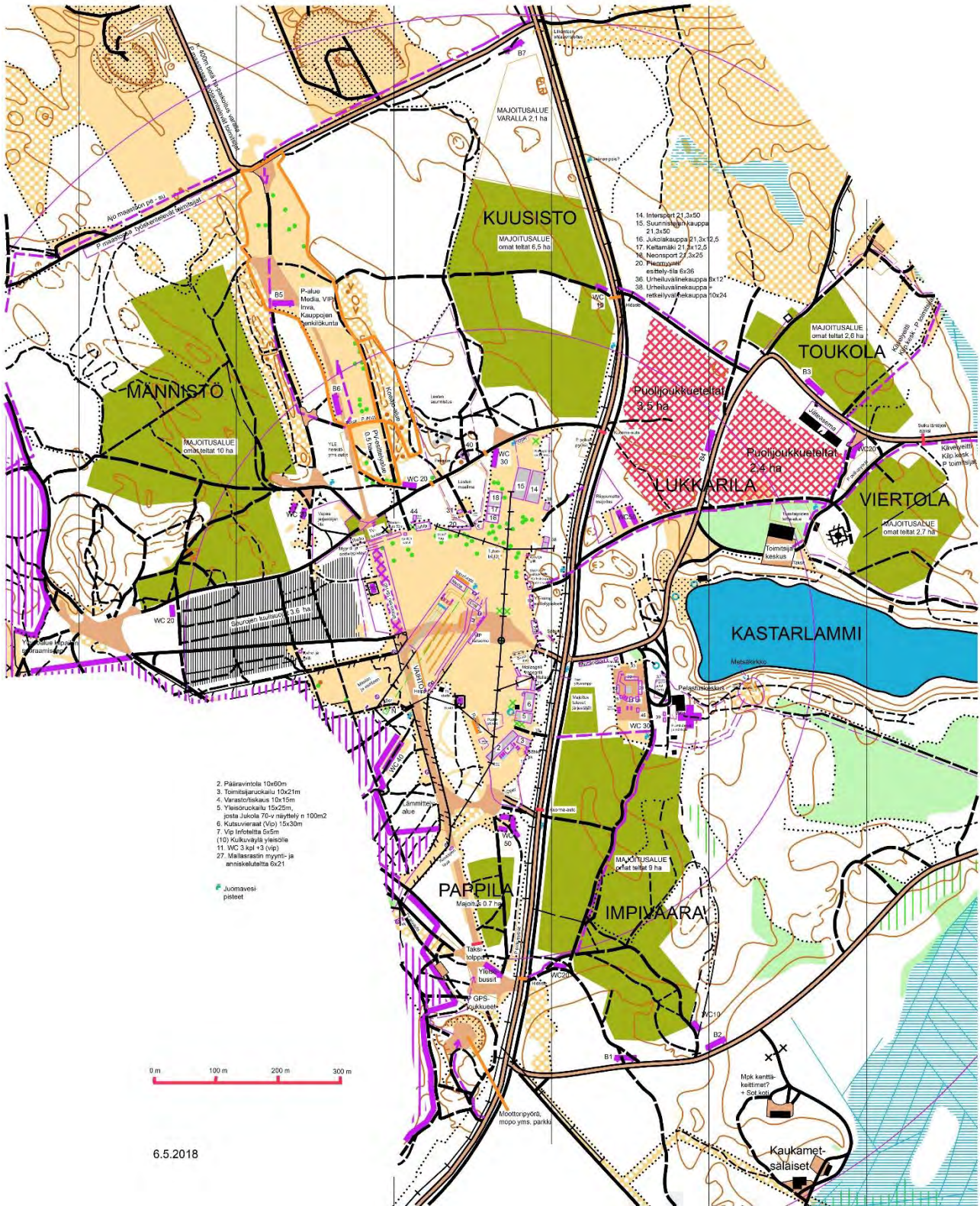
- asiakaskokemukseen liittyvät palvelut (mm. Vip)
- ympäristö- ja jätehuollon suunnitteluprojektit
- Jukola-applikaation suunnittelu
- asiakaspalvelukoulutuksen suunnittelu ja toteutus
- logistiikka –projektit
- metsäkirkon suunnittelu

Itse tapahtumaviikonloppuna opiskelijoita työskenteli kilpailuvaliokunnassa, areenatuotannossa, ensiavussa, yleisöopastuksen tehtävissä, ICT-valiokunnassa sekä tapahtumaviestinnässä. Jukolan lasten maailman toteutuksessa oli vahvasti mukana LAMK:n sosiaali- ja terveysalan opiskelijatiimi ja älybussi Linkku oli myös paikalla.

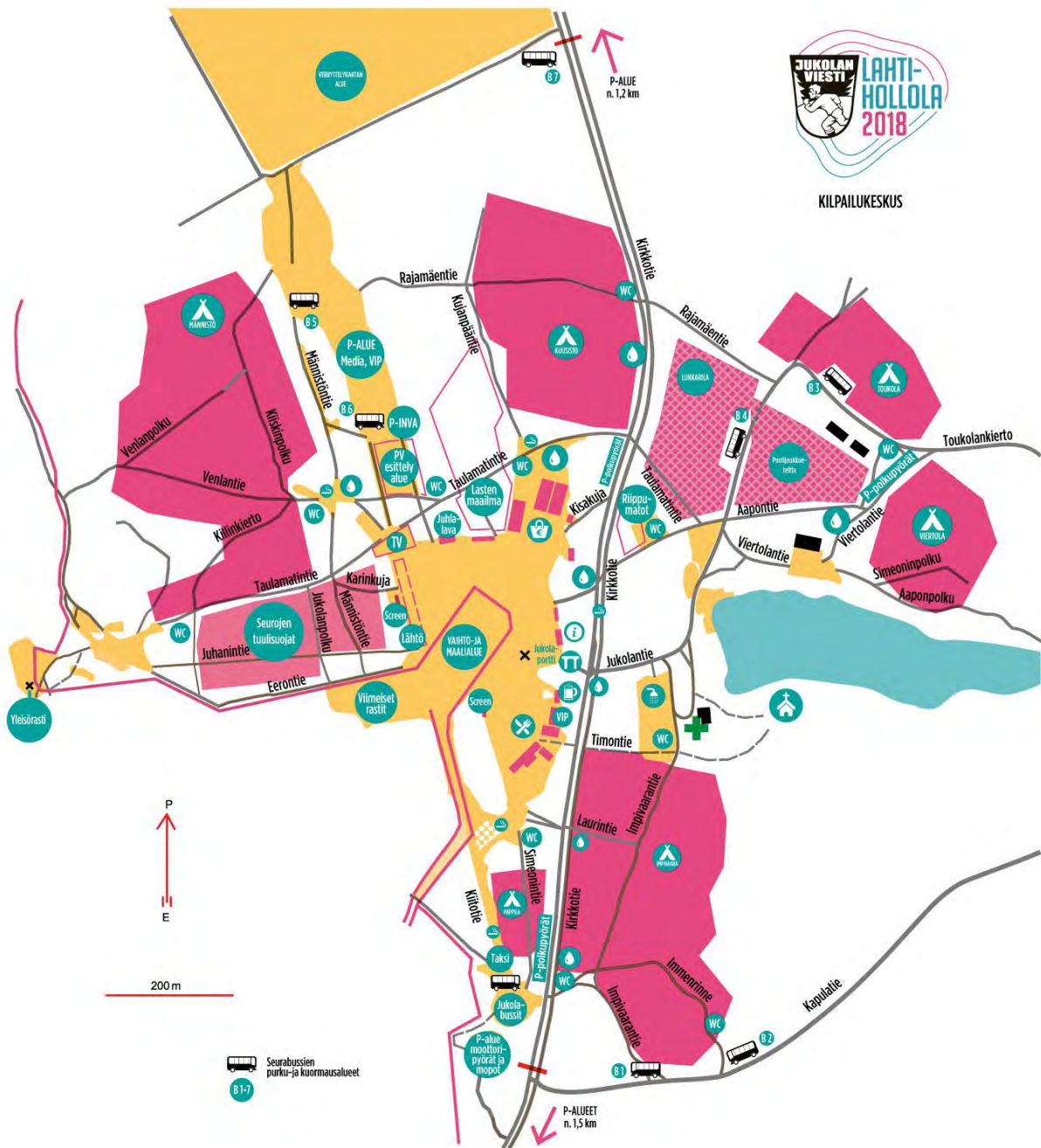
Yhteistyö Lahti-Hollola Jukolan kanssa antoi LAMK:n opiskelijoille todella monipuolisen oppimisympäristön. Alakohtaisen osaamisen lisäksi tapahtumaprojekteissa oppimista kertyy myös projektihallinnassa ja tiimi-työskentelytaidoissa. Projektioppiminen ja käytännön tapahtumaprojektit tuovat opiskelijoille loistavan mahdollisuuden verkostoitua ja lisäksi jokainen tapahtuma on itsessään ainutlaatuinen kokemus.

LIITTEET

Kilpailukeskus 1

Kilpailukeskus 2

Arena

1. Jukolaportti ja info
2. Kilpailijat sisään/ulos
3. Lähtö
4. Vaihto
5. Maali
6. Juhlalava
7. Tulostaulut
8. Hiidenkivi
9. Media
10. Ravintola
11. Ruokalippujen myynti

12. Kahvio
13. Ruokailutelta ja -alue, Jukola 70-v näyttely
14. Mallasrasti
15. Mallas- ja Vegegrilli
16. Grilli ja kahvio
17. Screen
18. Suihku ja sauna
19. Varustepesu
20. Lasten maailma
21. Puolustusvoimien esittelyalue
22. Seuraviirit

KAUPAT:

23. Jukolakauppa
24. Keltämäki
25. Neonsport
26. Suunnistajan kauppa
27. Intersport
28. Hulluna hiihtoon
29. Pekka Sport
30. Partioaitta
31. Esittely- ja pienmyyntipisteet

Kilpailukartta

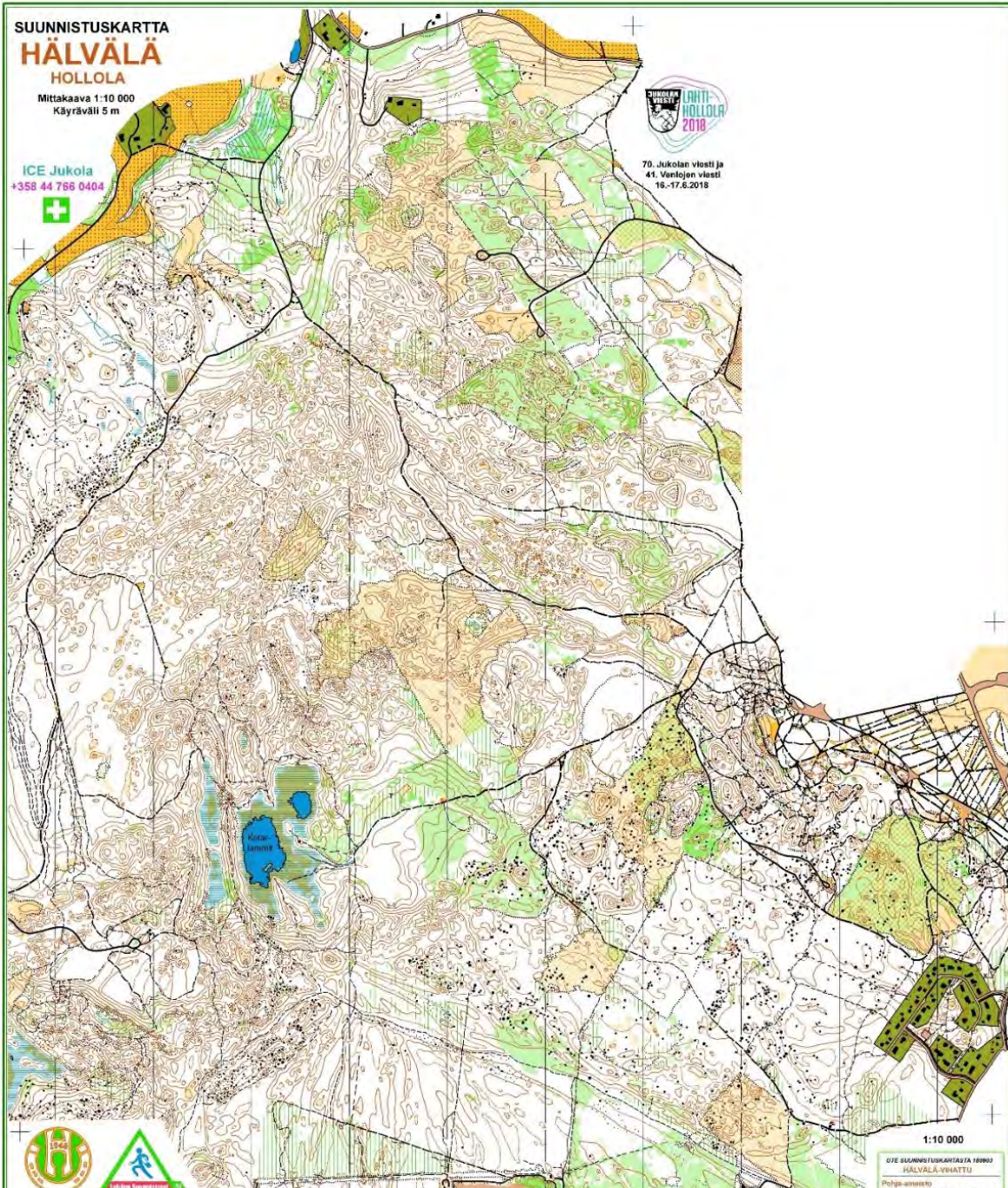
<p>JUKOLAN VIESTIN SANOMA 2018</p> <p>"Seisoivat he pian rivissä, tuliset kekäleet aseina käsissä. Etunenässä seisoi Juhani, silmät ympäröisinä kuin hukkaanmenneen ja katsellen silmää vankkurien takana, joka ennonsaalisella hanteella katsoi häntä vastaan."</p> <p>Näin kuvaa kansalliskirjailijamme Aleksis Kivi Jukolan seitsemän pojan asettumista tuntematon vihollista vastaan. Sanat kuvaavat hyvin veljesten tahtoa puolustaa omaa ja oikeaksi koettua.</p> <p>Puolustusvoimat takaa Suomen turvallisuuden ja on siten yhteiskuntamme tukiranka. Ydintehtäviä ovat sotilaallinen maanpuolustus, virka-apu viranomaisille ja osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Puolustusvoimilla on tärkeä tehtävänsä myös kasvattajana. Suomessa maanpuolustustaito on säilynyt korkealla tasolla.</p> <p>Suomen Puolustusvoimat juhli tänä vuonna 100-vuotista toimintaansa. Olemme kurtjettaneet viestimme tänä kesänä Hälvälän haastavissa suopuissa orientoitsimme juhlan hetkellä ja kiitoksemme Puolustusvoimia Suomen ja suomalaisuuden puolesta.</p> <p>Hollolassa 17. kesäkuuta 2018 Jukolan viestin suunnistajat</p>	<p>OSUUSISÄNNÄT mediatalo</p>
--	---

SUUNNISTUSKARTTA
HÄLVÄLÄ
HOLLOLA

Mittakaava 1:10 000
Käyrävälä 5 m

ICE Jukola
+358 44 766 0404

70. Jukolan viesti ja
44. Vartioiden viesti
16.-17.6.2018

1:10 000

OSUUSISÄNNÄT
HÄLVÄLÄ-VIHTTU

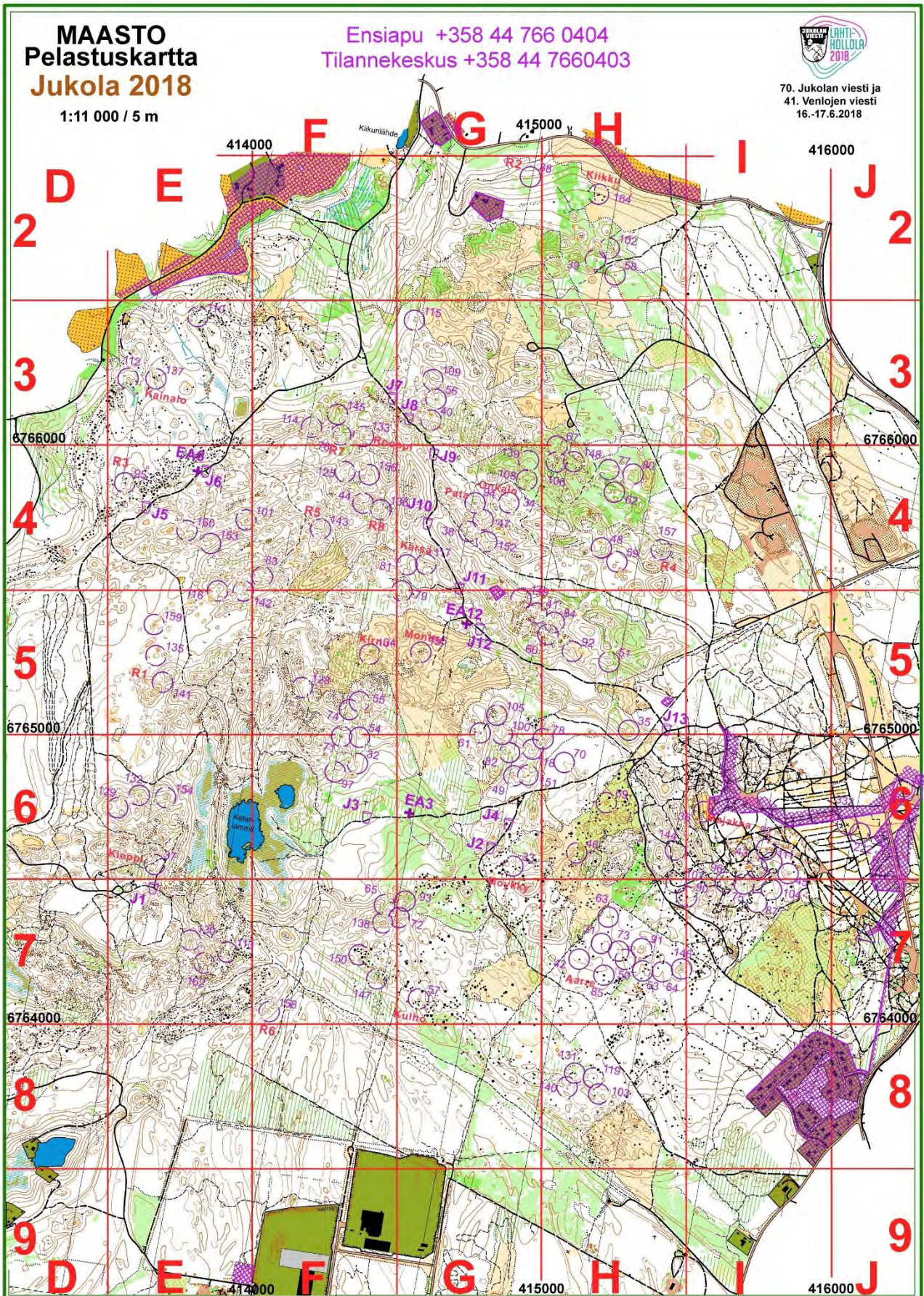
Pohja-ainesisto
Suunnistuskartta / Pm Orientierung
Lisäkartta: Orava-ohje © MML 2015
Karttoitus ja pärittäminen 2016
Arvo Paavola
Jarmo Piikarainen
Kuvataiteilija 2017
Arvo Paavola
Jarmo Piikarainen
Arvo Paavola
Painatus
Grano

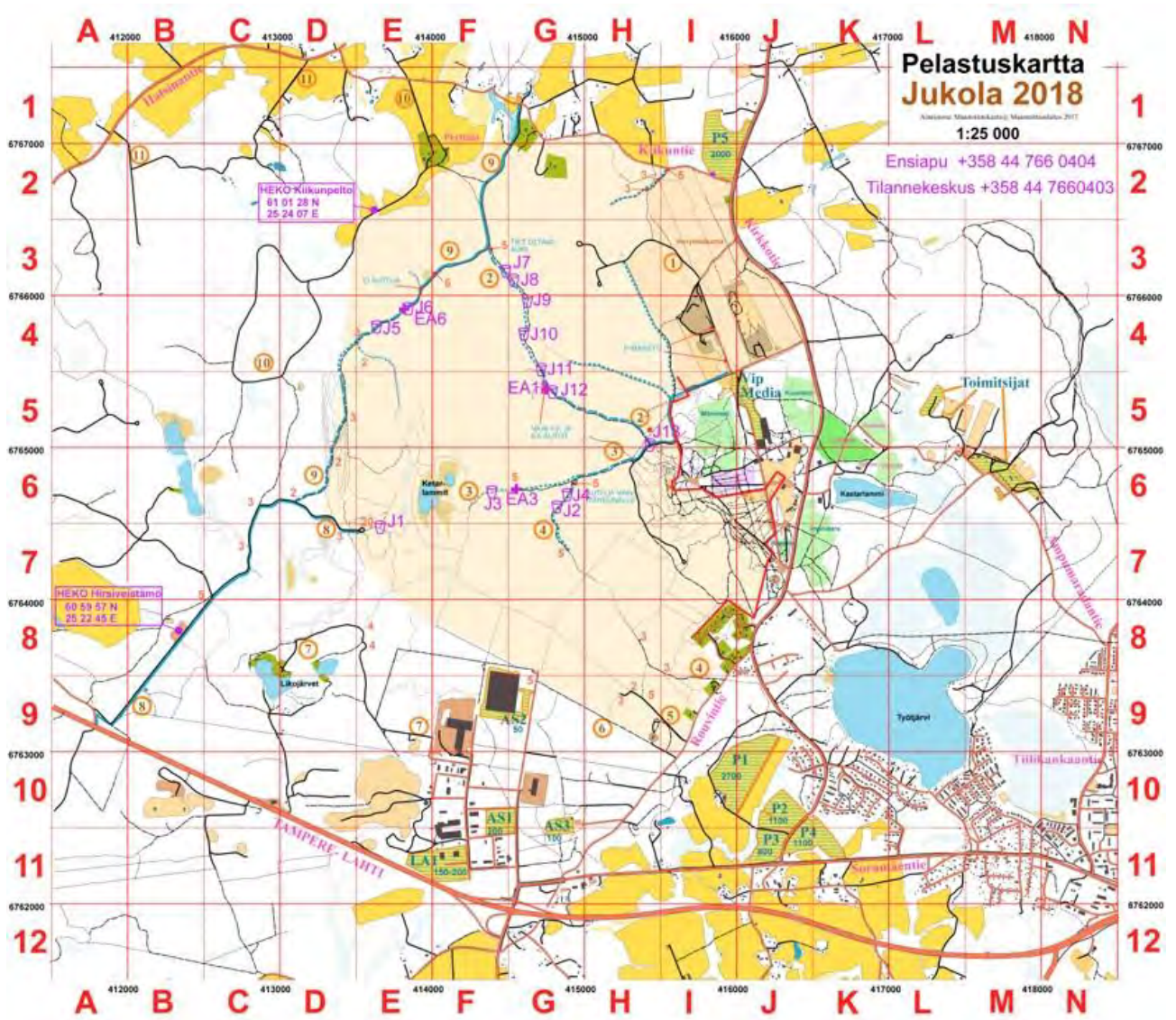

Kaakkois-Suomen Suunnistusliitto Suomen Puolustusvoimat Forsvarsmakten • The Finnish Defence Forces LAHTI Hollola Lahden Seutu

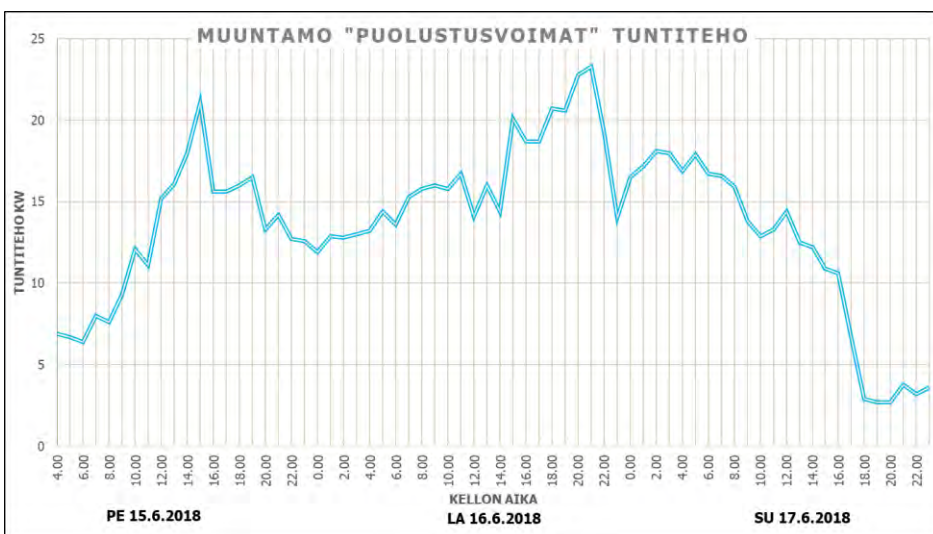
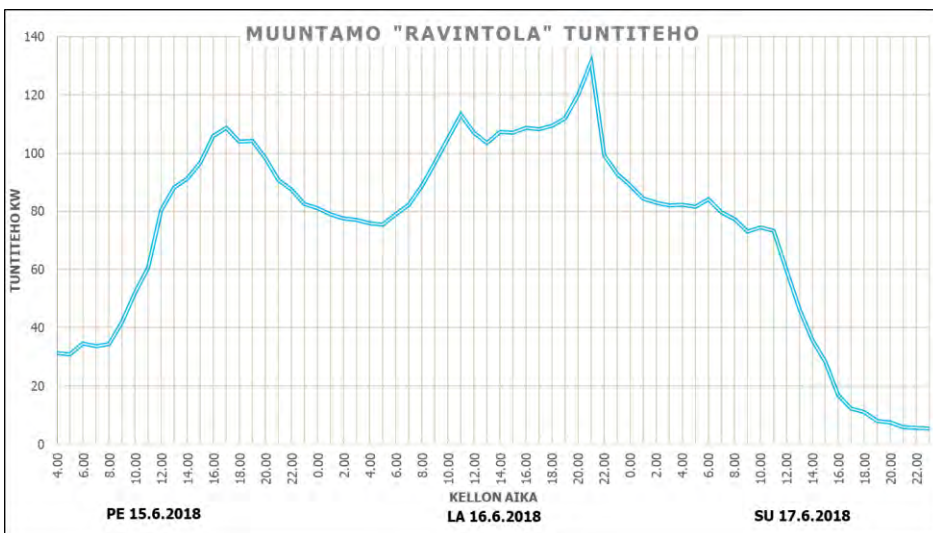
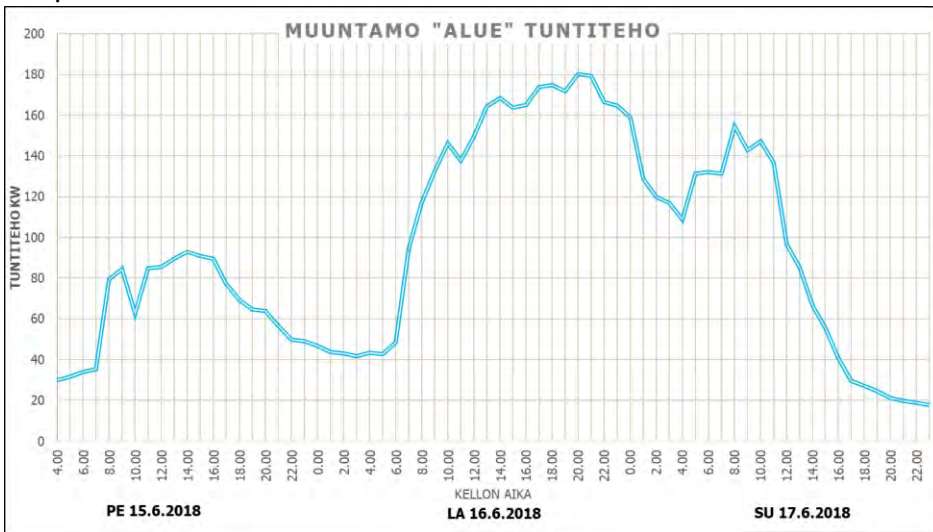
European Investment Bank European Investment Bank
European Investment Bank European Investment Bank
European Investment Bank European Investment Bank
European Investment Bank European Investment Bank

Pelastuskartat

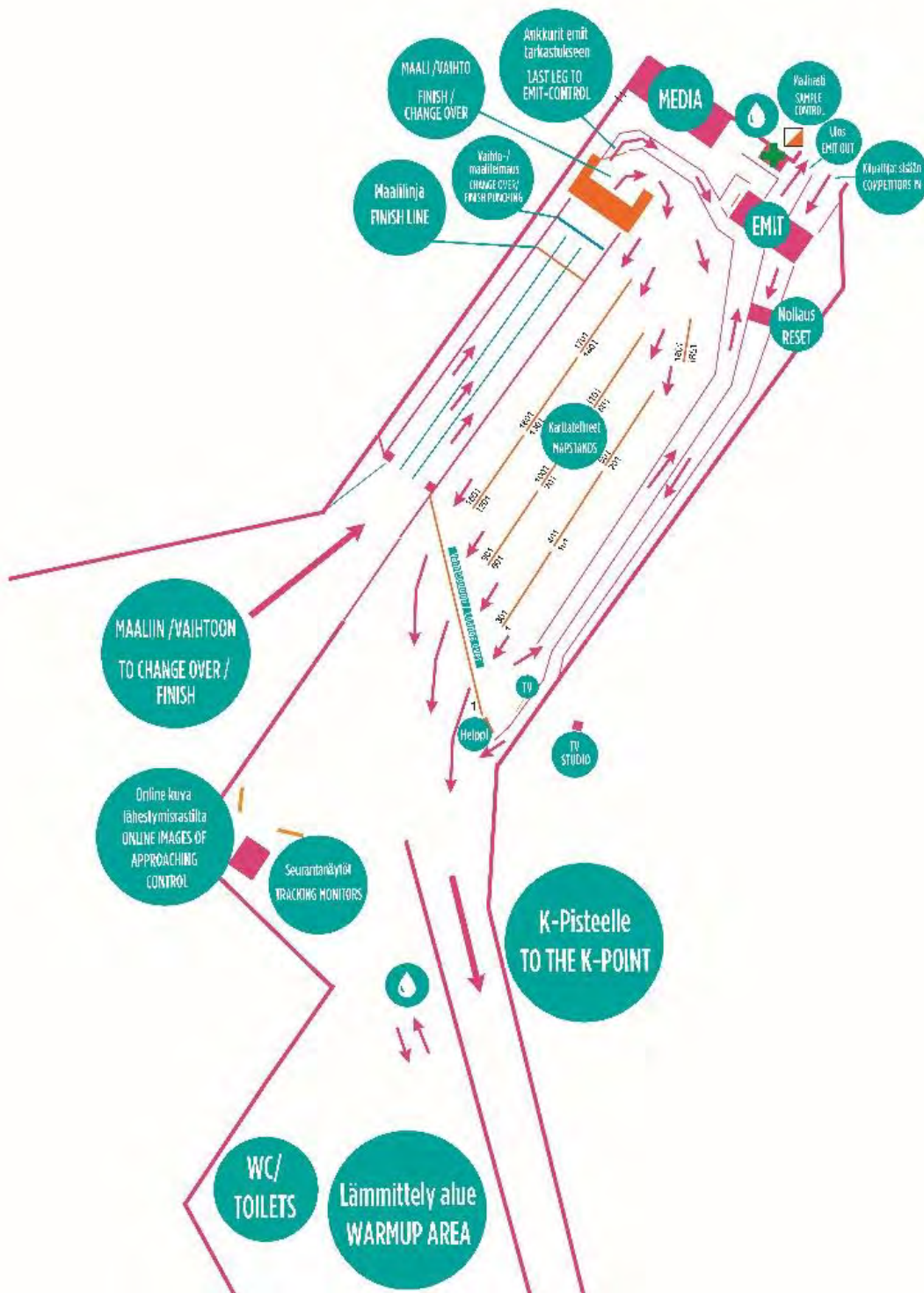

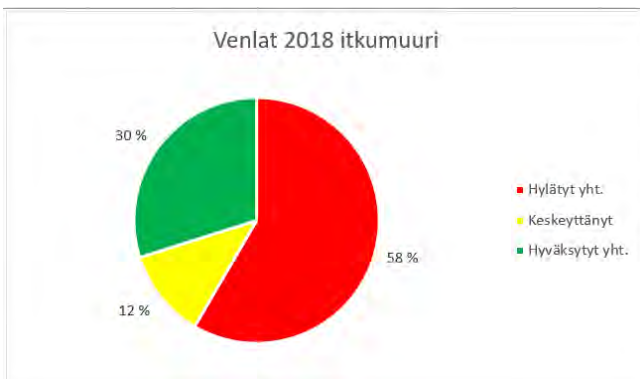
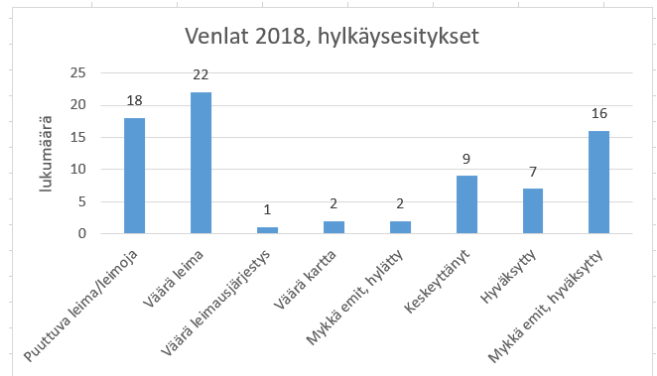
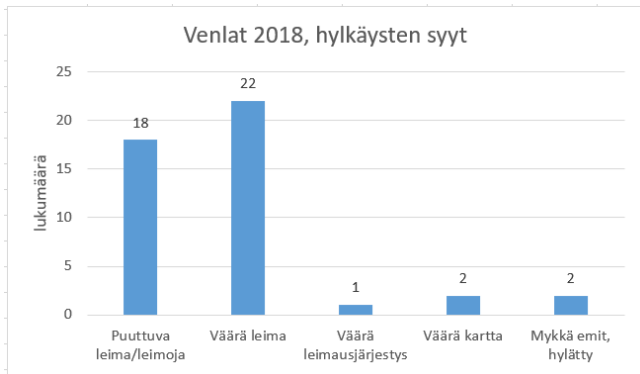
Raportit sähkön kulutuksesta

Maali ja vaihtoalue

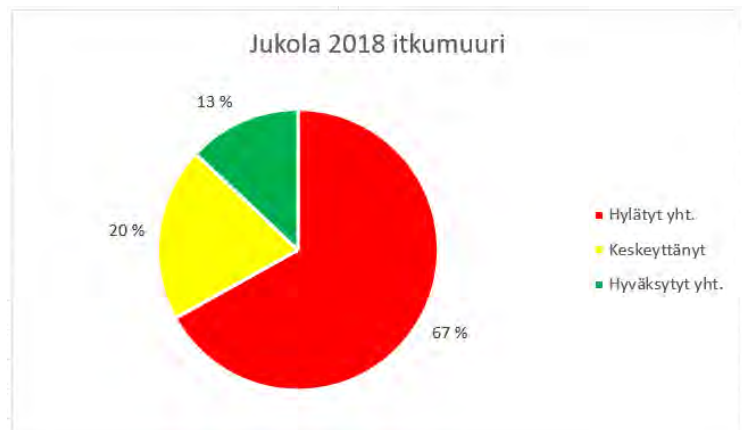
Itkumuurilla käsitelty

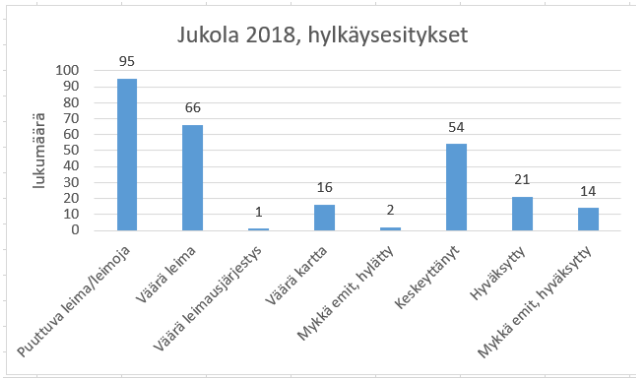

Jukolan viesti 2018 itkumuurin hylkäysesitykset

Venlat	
Puuttuva leima/leimoja	18
Väärä leima	22
Väärä leimausjärjestys	1
Väärä kartta	2
Mykkä emit, hylätty	2
Hylätyt yht.	45
Keskeyttäneet	9
Hyväksytyt	7
Mykkä emit, hyväksytty	16
Hyväksytyt yht.	23
Tapauksia yht.	77
Ei-lähteneet joukkueet	36
Vaihtoaika maalikameralta	15

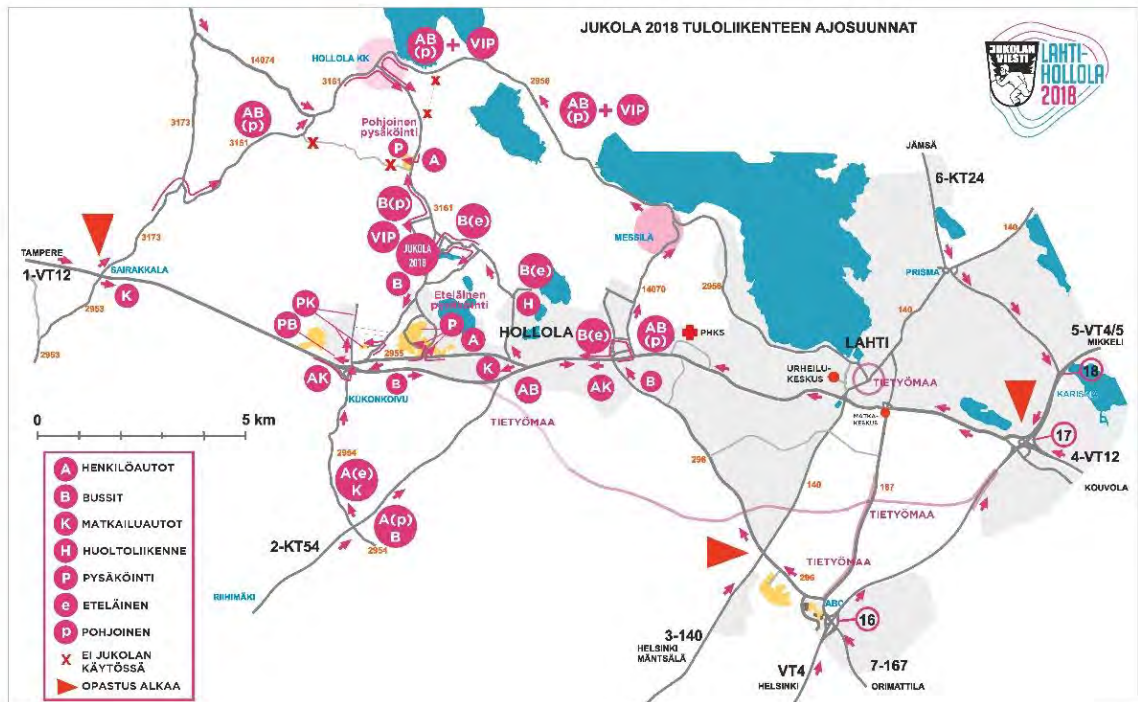
Jukolan viesti 2018 itkumuurin hylkäysesitykset	
Jukola	
Puuttuva leima/leimoja	95
Väärä leima	66
Väärä leimausjärjestys	1
Väärä kartta	16
Mykkä emit, hylätty	2
Hylätyt yht.	180
Keskeyttäneet	54
Hyväksytyt	21
Mykkä emit, hyväksytty	14
Hyväksytyt yht.	35
Tapauksia yht.	269
Ei-lähteneet joukkueet	24
Vaihtoaika maalikameralta	15

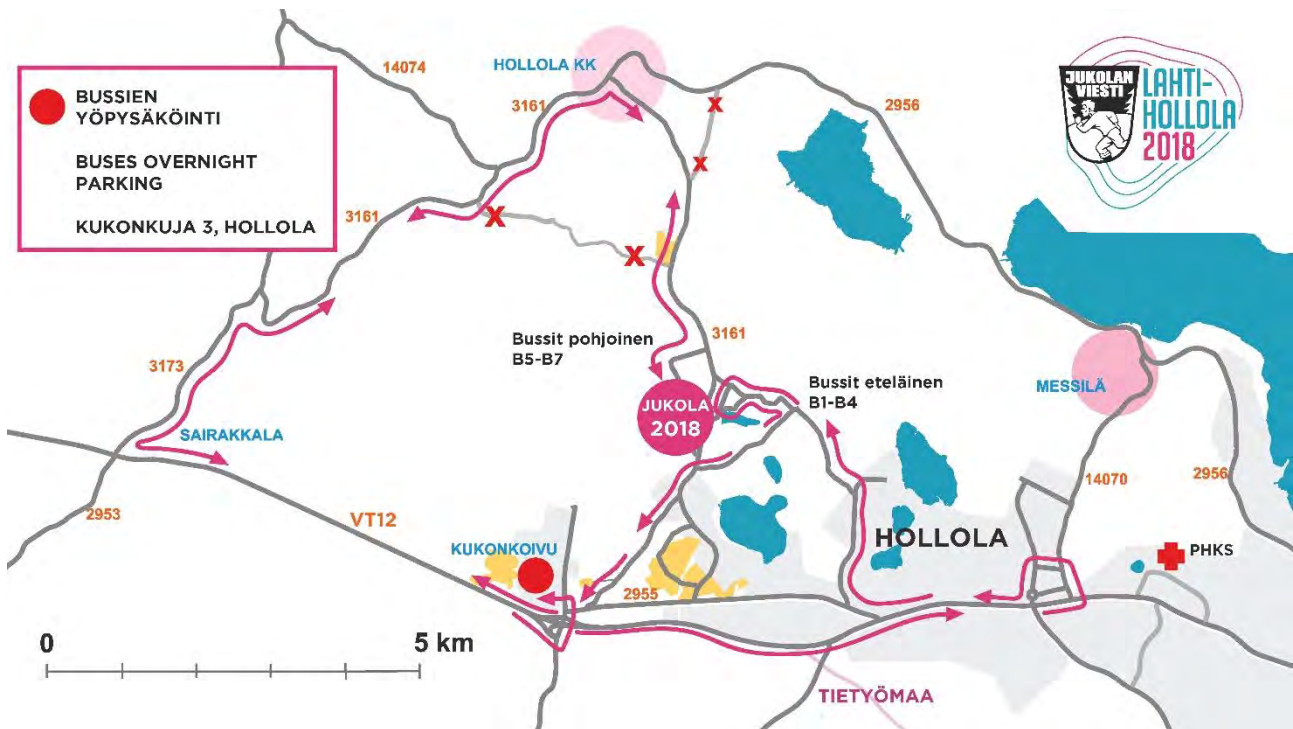

Liikenne

Tuloliikenne

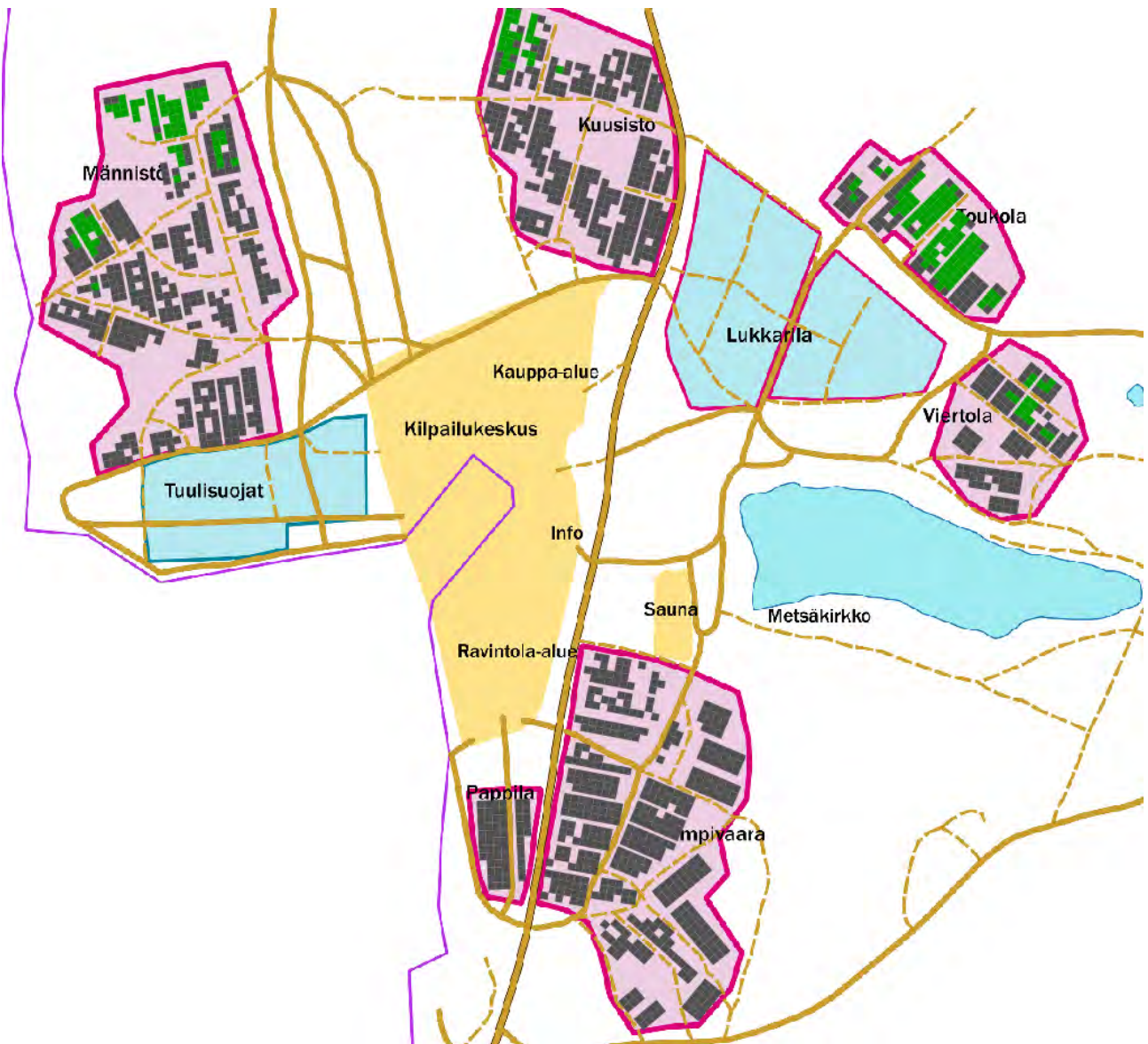

Bussit

Telttapaikat

(varausjärjestelmässä)

Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä

OTSIKOT

LIITE 1	Kartta järjestämispaikasta.....	2
LIITE 2	Maanomistajat.....	3
LIITE 3	Turvallisuussuunnitelma.....	4
LIITE 4	Pelastussuunnitelma.....	5
LIITE 5		
LIITE 6	Luettelo vastuuhenkilöistä.....	7
LIITE 7	Liikenteenohjaussuunnitelma.....	8
LIITE 8	Jätehuoltosuunnitelma.....	9
LIITE 9	Elintarvikkeiden myyntilupa.....	10
LIITE 10	Vastuuvakuutus.....	11
LIITE 11	Todistus ensihoidon hyväksymisestä.....	12
LIITE 12	Melulupa.....	13
LIITE 13	Anniskelulupa.....	14
LIITE 14	Muita selvityksiä.....	15
LIITE 15	Luettelo järjestyksenvalvojista.....	16
LIITE 16	Luettelo tilapäisistä järjestyksenvalvojista	17
LIITE 17	Toimeenpanopaikan eristäminen	18
LIITE 18	Päätös liikenneohjaajista	19
20	-----	
21	
22	
23	
24	
25	Lastenmaailma turvallisuusselvitys.....	25
26	Rakentaminen ja teltojen pystytysluvat.....	26
27	Teostoilmoitus	28
28	Dronen käyttö Jukolassa	29

Järjestelytoimikunnan yhteystiedot

Kilpailunjohtaja	Jorma Aherto	jorma.aherto@gmail.com	040 501 2779
Henkilöstöpäällikkö	Esko Saari	eskosaari53@gmail.com	040 900 9505
Turvallisuuskoordinaattori	Tauno Haapasaari	hapsu@pp.phnet.fi	040 546 8298
Arenatuotanto	Mikko Reitti	mikko@oikeareitti.net	044 580 5455
ICT-valiokunta pj.	Thomas Salokangas	thomas.salokangas@avenla.fi	0400 834 991
ICT-valiokunta vpj.	Yrjö Tolvanen	tolvanen@sci.fi	0400 727 456
Kartta- ja ratavaliokunta	Jarmo Pikkarainen	jarmo.pikkarainen@phnet.fi	040 829 6993
Kilpailuvaiokunta	Mikko Sani	mikko.t.sani@gmail.com	0400 326 643
Kenttä- ja huoltovaliokunta	Ismo Ojala	ismo.ojala3@gmail.com	040 838 3467
Logistiikkavaliokunta	Antti Kumpulainen	antti.kumpulainen@realia.fi	040 637 7304
Ravintolavaliokunta	Marko Viljamaa	marko.viljamaa@salpaus.fi	044 708 1515
Talous- ja markkinointivaiokunta pj.	Antti Orkola	antti@orkola.net	0400 412 413
Pääsihteeri/toimistovaiokunta	Tuula Tjäder	tuula.tjader@outlook.com	040 827 1575
Turvallisuusvaiokunta	Raine Nurminen	kiisukka@gmail.com	050 434 0064
Ympäristövaiokunta	Anna-Lea Rantalainen	Anna-Lea.Rantalainen@helsinki.fi	050 304 8764
Viestintä ja mediavaiokunta	Juha Reinikainen	juha.reinikainen@kantamedia.fi	044 970 0717
LS-37: pj.	Tapio Irri	tapio.irri@pp.phnet.fi	040 547 6413
HU_46:n pj.	Henri Rauhamäki	henri.rauhamaki@gmail.com	0440 492 527